

John Adams Library,

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF N^o:

★ *Adams* ★

134.11

v. 2

John Adams 1784
Paris

*⁺ *Arctostaphylos*

134.11

v. 2

DIOGENIS LAERTII
DE VITA ET SENTENTIIS
eorum qui in philosophia clauerunt, Liber I.

PROOEMIUM.

PHILOSOPHIAM à barbaris initia sumpsisse nonnulli, autumant. Nam Persis magos, Babyloniiis & Assyriis Chaldaeos, Indis Gymnosophistas, Celtis seu Gallis Druidas, & qui Semnothei appellabantur, eius

rei fuisse autores, ait Aristoteles in Magico, & Sotion in decimotertio Successionis libro. Phœnicè præterea fuisse Ochum, & Zamolxim Thracem, & Atlantem Libycum. ad hæc Aegyptii filium Nili fuisse Vulcanum, qui philosophiæ aperuit principia: porro ipsius rei antistites, sacerdotes ac prophetas appellari solitos. Ab hoc autem ad Alexandrum Macedonum regem fluxisse annos quadragies octies mille octingentos sexagintatres. Quo toto tempore solis defectus apparuisse trecentos septuagintatres, lunæ autem octingentos trigintaduos. Enimuero à magis, quorum principem fuisse Zoroastrem Persen memoriæ proditum est, Hermodorus Platonius in libro De disciplinis, vsque ad excidium Troiæ, annos quinquies mille computat: Xanthus verò Lydus à Zoroastre vsque ad Xerxis transitum, sexcentos enumerat. Pòst autem, magos plurimos sibi inuicem successisse, Ostanas, Astrapsycho, Gobryas ac Pazatas: donec ab Alexandro euersum est Persarum regnum. Sed hi profectò per imprudentiam, Græcorum rectè facta inuentaque, barbaris applicant. Ab iis enim non solum philosophia, verum ipsum quoque hominum genus initio manauit. Nam

A. i.

A Musæo Athenæ, Thebæ Lino inclytæ sunt. Horum alterum, Eumolpi filium, asserūt primum deorum generationem tradidisse, spheramque inuenisse & ex vno fieri atque in idem resolui omnia dixisse. Hunc Phaleris obiisse diem, ibique sepultū esse, inscriptūque ipsius tumulo hoc epigramma,

*Eumolpi exanimem Musæum terra Phalera
Clandit in hoc tumulo, pignora chara patris.*

B Poro Musæi pater Eumolpidis apud Athenienses cognomen dedit. Linum verò Mercurio musæque Vrania genitum affirmant, scripsisse autem mundi generationē: solis item & lunæ cursus, animalium & fructuum generationes. Hoc autem operi suo fecit initium,

*Tempus erat quo cuncta simul sunt condita quondam.
Quem sequutus Anaxagoras, & ipse simul facta omnia
asseruit, eaque mente accedente composita. Linum au-
tem in Eubœa occubuisse, sagitta ab Apolline percus-
sum, in quem hoc extat epitaphium,*

*Candida purpureis redimitum tempora fertis
Thebanum Vrania continet Vrina Linum.*

C Itaque philosophia non à barbaris, sed à Græcis initium habuit, cuius & ipsum nomen barbaram omnino abhorret appellationem. Qui autem illius inuentionem barbaris assignant, Orpheum quoque Thracem in medium adducunt, philosophum fuisse, & quidem antiquissimū. Equidem is qui de diis talia commentus est, an philosophus appellandus sit, nescio. Videant certè, qui ita volunt, quo sit censendus nomine, qui diis vitia, quæ rarò à turpibus quibusque, & flagitiosis hominibus geruntur, adscribit. Hunc autem à mulieribus discerptum periisse fama est. Caterùm ex eo epigrammate quod in Dio Macedonia in sculptum est, fulmine interiisse cognoscitur, vbi & sepultus à Musis asseritur:

*Orphea candenti traiectum fulmine Thracem,
Cum aurata Aonides hinc posuere lyra.*

D Exponunt etiam mores & instituta singulorum, qui barbaros aiunt philosophiæ principes fuisse: Gymno-

A sophistas ac Druidas obscurè ac per sententias philo-
 sophari, colendos deos, nihil mali faciendum, & exer-
 cendam fortitudinem. Priores illos mortis quoque
 esse contemptores, Clitarchus asserit in duodecimo li-
 bro. Chaldaeos circa astronomiæ rationes prædictio-
 nesque occupari: magos deorum vacare cultui, & pre-
 ces illis ac vota & sacrificia, quasi soli ab iis exaudi-
 antur, offerre: de deorum substantia & generatione
 differere, quos item ignem, terram & aquam esse ar-
 bittentur: signa statuâsque reprehendere, & eorum
 in primis qui mares esse deos ac fœminas dicunt, er-
B rores improbare: de iustitia verba facere, iniquom-
 que arbitrari atque impium igni sepelire: iustum
 matri ac filia misceri, vt in vigesimotertio libro ait
 Sotion. Diuinationem præterea prædictionemque
 exercere, sibi deos apparere asserentes, plenum esse
 dæmonibus aera, qui tenuiter, ac veluti ex euaporati-
 one cernentium oculis influant: exteriorem cultum
 & auri vsum interdicerè. His autem vestis, candida:
 lectus, humus: esca, olus, caseus panisque cibarius est.
 Arundine pro baculo vtitur, cuius in summitate præ-
C fixum caseum ori applicantes mandunt. Magicæ illos
 diuinationis ignaros Aristoteles ait in libro quem in-
 scripsit Magicum, & Dinon in quinto Historiarû li-
 bro, qui Zoroastrè quoque ex interpretatione nomi-
 nis sui, astrorum asserit fuisse cultorem. Hoc ipsum &
 Hermodorus tradit. Aegyptiis verò antiquiores esse
 magos Aristoteles autor est in primo De philosophia
4 libro, duoque iuxta illos esse principia, bonum dæmo-
 nem, & malum: alterû ex his Iouem & Oromasdem,
 alterum Plutonem & Arimanium dici, quod Hermip-
D pus quoque in primo De magis ait, atque Eudoxus
 in Periodo, & Theopompus octauo Philippicorû li-
 bro. Qui & reuicturos homines, iuxta magorû senten-
 tiâ dicit, immortalésq; futuros, & vniuersa illorû pre-
 cationibus cõsistere. Ista Eudemus quoque Rhodius
 tradit. Porrò Hecataeus, deos quoq; ex eorû sententiâ
 esse genitos, ait: Clearchus verò Solensis, in libro De
 disciplina, Gymnosophistas à magis fluxisse asseue-

- A rat: plerique & Iudæos ab his duxisse originem tradunt. Herodotum præterea in ius vocant, mendaciisque arguunt, qui magorum historiam scripsere. Neque enim iacula in solem torfisse Xerxem, vt ille ait, nec compedes mari immisisse, quòd hi à magis dii sunt traditi: signa tamen & statuas ex disciplinæ instituto è medio sustulisse. Aegyptiorum autem huiusmodi philosophiam de diis ac iustitia dixerunt. Materiam principium fuisse rerum: ex ea deinceps quatuor elementa discreta, perfectasque complures animantes: solem ac lunam deos esse, alterumque Osirim, alteram Isim appellatos: exprimere illos per scarabeum & draconem, accipitrem, aliisque animalia, Manethus autor est in naturaliù Epitome, & Hecataeus in primo De Aegyptiorum philosophia libro. Statuas præterea & phana à se fabricari, quòd ignorent effigiem dei: mūdum genitum mortalémque, & ad sphaeræ similitudinem rotundum: stellas ignem esse, quarum temperata commixtione cuncta super terram nascantur: lunam deficere quum in terræ incidit vmbra: animam & perdurare & subinde migrare: pluuias ex aeris conuersionibus fieri. Ista & huiusmodi illos de rerù natura differere Hecataeus & Aristagoras tradunt. De iustitia quoque leges constituerunt, quas ad Mercurium referunt.
- 5 Vtiles quasque & vsui hominum accommodatas animantes, diuino honore prosequuti sunt. Asserunt & ipsi geometriam, astrologiam, & arithmeticam, se primos inuenisse. De inuentione autem hætenus. Philosophiam verò Pythagoras primus appellauit, seque philosophum, quum Sicyone cōueniret Leontem Sicyoniorum tyrannum, siue Phliasiorem, vt ait Heraclides Ponticus in libro quem inscripsit, *Περὶ τῆς ἀπείρου*, nullum enim hominum, sed solum Deum esse sapientem. Antea enim σοφία, hoc est sapientia, dicta, quæ nunc philosophia dicitur, & qui hanc profitebantur, σοφοὶ hoc est sapientes, appellati. Quicumque ad summam animi virtutem excreuerūt, hos nūc honestiore vocabulo, autore Pythagora, philosophos,
- D

hoc est sapientiæ studiosos, appellamus. Ipsi tamē sa- A
 pientes sophistæ etiam sunt dicti. Neque hi solum,
 verum poetæ quoque sophistarum appellatione ho-
 noratur. Nam Cratinus in Archilocho, Homerum &
 Hesiodum admiratus, ita illos vocat. Sapientes autem
 habiti sunt, Thales, Solon, Periander, Cleobulus, Chi-
 lon, Bias, Pittacus. His annumerant plerique Ana-
 charsim Scytham, Mysonem Cheneum, Pherecydem
 Syrum, Epimenidemque Cretensem. Addunt alii Pi- B
 sistratum tyrannum. Et hi quidem sapientes dicti. E-
 nimvero philosophiæ duo fuere principia, unum quod
 ab Anaximandro, alterum quod à Pythagora fluxit.
 Anaximandri Thales præceptor fuit, Pythagoræ ve-
 rò Pherecydes: appellatumque est id philosophiæ ge-
 nus, Ionicum, quod Thales ex Ionia fuerit. Milesius e-
 nim quum esset, Anaximandrum instituit: hoc autem
 Italicum, quod illius autor Pythagoras, in Italia ut plu-
 rimum philosophatus sit. Desinit autem Ionica in
 Clitomachum, Chrysippum, & Theophrastum: Italic-
 a in Epicurum. quippe Thaleti successit Anaxi-
 mander, Anaximandro Anaximenes, Anaximeni A- C
 anaxagoras, Anaxagoræ Archelaus, ei verò Socrates,
 qui primus ethicen inuenit: huic verò cum So-
 cratici reliqui, tum in primis Plato, qui veterem A-
 cademiam instituit, Platoni Speusippus & Xenocra-
 tes, ei Polemon, Polemoni Crantor & Crates. cui Ar-
 cesilaus, qui mediam inuexit Academiam, ei Lacy- 6
 des, qui nouam Academiam inuenit, Lacydi Carne-
 ades, eique Clitomachus, atque in hunc modum in
 Clitomachum desit. Sic autem in Chrysippum: So-
 crati successit Antisthenes, Antistheni Diogenes Cy-
 nicus, ei verò Crates Thebanus, Crati Zeno Citti- D
 eus, Zenoni Cleanthes, cui Chrysippus. In Theo-
 phrastum verò sic desit: Platoni succedit Aristoteles,
 Aristoteli verò Theophrastus. & hunc quidem in
 modum Ionica philosophia desit. Porro Italicæ hæc
 series fuit: Pherecydi Pythagoras, Pythagoræ Tela-
 ges filius successit, ei Xenophanes, cui Parmenides,
 huic Zeno Eleates, Leucippus Zenoni, Democritus

A Leucippo. Democrito complures, sed inter reliquos Nausiphanes, Naucydésque celebrátur. Eis verò suo ordine successit Epicurus. Philosophi autem generaliter in duo genera distribuuntur. Quidam ex his dogmatici sunt dicti, qui de rebus, veluti comprehendi possint, differunt: alii *ἑρετικοὶ*, qui nihil definiunt, & de rebus ita disputant, vt comprehendi non possint. Ex his plerique ingenii sui monumenta reliquerunt, alii nihil penitus scripsere. His, vt quidam volunt, Socrates annumeratur, Stilpon, item Philippus, Menedemus, Pyrrho, Theodorus, Carneades, Bryso: Pythagoras etiam secundum quosdam, Aristo Chius, præter paucas epistolas. Alii sunt qui singula tantum opuscula scripserunt, Melissus, Parmenides & Anaxagoras. Multa scripsit Zeno, plura Xenophanes, plura Democritus, plura Aristoteles, plura Epicurus, sed Chrysippus plurima. Philosophorum alii à ciuitatibus sunt appellati, vt Elienses, Megarenses, Eretrici, & Cyrenaici. Quidam à locis, vt Academici, Stoici. Ab euentu nonnulli, vt Peripatetici: nonnulli ab ignominia, vt Cynici: alii ab effectu, vt Eudæmonici: quidam à fastu, vt qui se *φιλαλήθεις*, hoc est veritatis studiosos, & *ἐκλεκτικούς*, & *ἀναλογητικούς*, vocát. Sunt ite qui à præceptoribus sunt dicti, vt Socratici & Epicurei: atq; alii, quòd de natura rerum scripsere, Physici: alii, quia circa mores potius se occuparunt, Ethici: cæteri à differendo *διαλεκτικοὶ* vocati sunt, hi nimirum qui verborum ac rationum acumine pugnant. Diuiditur autem philosophia in partes tres, Physicam, Ethicam, & Dialecticam. Physicæ proprium est de mundo, & de iis quæ sunt in eo, differere: Ethicæ verò, de vita moribusque tractare: porrò Dialecticæ, ambarum partium afferre rationes. sola vsque ad Archelaum Physica viguit: à Socrate verò (vt prædictum est) Ethica initium sumpsit, & à Zenone Eleate Dialectica. Ethicæ verò pars in sectas decem scinditur, Academicam, Cyrenaicam, Eliacam, Megaricam, Cynicam, Eretricam, Dialecticam, Peripateticam, Stoicam, & Epicuream. Veteris Academiae princeps fuit

Plato, mediæ Arcefilaus, nouæ Lacydes, Cyrenaicæ A
 Aristippus Cyrenæus, Eliacæ Phædon Eliensis, Mega-
 ricæ Euclides Megarensis, Cynicæ Antisthenes Athe-
 niensis, Eretricæ Menedemus Eretriensis, Dialecticæ
 Clitomachus Chalcedonius, Peripateticæ Aristoteles
 Stagiritis, Stoicæ Zeno Citticus. Porro Epicurea ab
 autore ipso appellata est. Cæterùm Hippobotus in
 libro De sectis, nouem ait fuisse sectas atque instituta.
 Ex his Megaricam primo loco constituit, secundo E-
 retricam, tertio Cyrenaicâ, quarto Epicuream, quin-
 to Anniceriam, sexto Theodorianam, septimo Zenoni- B
 am, eandemque Stoicam, octauo Academicam vete-
 rem, nono Peripateticam: Cynicæ autem & Eliacæ
 atque Dialecticæ nullam mentionem facit. Ea verò
 quæ Pyrrhonia dicitur, propter obscuritatem à plu-
 rimis repudiatur. Hanc ipsam tamen plerique ex par-
 te sectam esse dicunt, ex parte negant. Eam denique
 sectam dici aiunt, quæ ratione aliquam, iuxta id quod
 apparet & in promptu est, sequitur aut sequi videtur:
 iuxta quod & *σκιπτικὴν* non incongruè sectam appel-
 labimus. Verùm si sectam intelligimus appellationem C
 ex his dogmatibus constantem, quæ sibi ipsis consen- 8
 tiât, non iam appellabitur secta: neque enim dogma-
 ta siue decreta habet. Ista de philosophiæ initiis, au-
 ctibus, partibus ac sectis, paucis diximus. Quanquam
 haud ita pridem *ἐκλεκτικὴ* quædam secta à Potamone
 Alexandrino inuenta est, qui de singulis sectis, quæ si-
 bi placere, selegit. Visum autem illi est (vt in Institu-
 tione sua fatetur) multiplex esse veritatis examen. V-
 num à quo iudicium fiat, hoc est principale: alterum
 per quod, id est solertissimam intimamq; imaginem. D
 Initiaque rerum omnium materiam & qualitatem,
 effectiōnem ac locum: ex quo, & à quo, & vbi, & in
 quo. Finem verò ad quem cuncta referantur, vitam
 ait esse omni virtute perfectam, non absque corporis
 naturalibus externisque bonis. Sed iam de viris i-
 psis, cuiusmodi fuerint, dicendum, ac primùm de
 Thalete.

A

THALES.

Thales itaque (vt Herodotus, Duris, ac Democritus aiunt) patre Examio, matre Cleobulina, ex Thelidarum familia, qui Phœnicum nobilissimi, à Cadmo & Agenore originem ducunt, Platone quoque teste, natus, primusque sapiens vocatus est, quo tempore Damafius Athenis princeps erat: sub quo septem quoque sapientes appellati sunt, vt scribit Demetrius Phalereus in Descriptione principum. Miletii autem ciuis adscriptus est, profectus cum Neleo ex Phœnice, quū patrio solo excidisset, seu (vt aliis visum est) indigena Milesius, & claro genere natus. Post reip. negotia sese ad contemplandam rerum naturam trāstulit. Sanè iuxta quosdam nullum ingenii sui monumentum reliquit. Nam quæ in eum refertur Nautica astrologia, Phoci Samii esse perhibetur. Callimachus inuentorem fuisse minoris vrsæ, ac notasse illius stellas tradit, qua Phœnices nauigant: cuius versus sunt hi,

9

Plaustris notasse dictus est minusculas

C

Stellas, periti quæ Phœnices nauigant.

D

Secundum quosdam duo sola conscripsit, de conuersione & æquinoctio, cætera facilia esse ad percipiendum arbitratus. Putant plerique primum astrologiæ secreta rimatum, solis defectus conuersionesque prædixisse, vt ait Eudemus in ea quam de astrologia scripsit, historia. Quocirca Xenophanem & Herodotum illum maximè fuisse miratos: id ipsum autem Heraclitus Democritusque testantur. Sunt qui illum immortales animos primum dixisse asseuerent, ex quibus est Chœrilus poeta. Primus & solis cursum à conuersione in conuersionem reperit, solisque magnitudini lunarem orbem comparatum, septingentesimam & vicesimā illius partem esse, primus (vt quibusdam placet) dixit. Primus etiam mensis vltimam, *πελαγίδα*, hoc est trigesimam, vocauit. De natura quoque primus ipse disseruit. Inanimatis etiam illum animas inesse putasse, Aristoteles & Hippias auctores sunt, coniciientem id ex magnete lapide &

succino . Ab Aegyptiis verò præcepta geometriæ **A**
 eruditum , primum descripsisse circuli triangulum
 rectis lateribus , & immolasse bouem , refert Pam-
 phila . alij Pythagoram dicunt , vt Apollodorus sup-
 putator . Porrò quæ Callimachus ait , Euphorbum
 Phrygem inuenisse *marlwa* & trigona , quæque ad
 lineæ speculationē pertinent, ea iste auxit atque pro-
 pagauit . Constat illum & reipub. commodis optimè
 cōsuluisse . Nam quum socios Milesios Cræsus habere
 oraret , obstitit ille , eaque res postea Cyro victoria **B**
 potito, salus ciuitatis fuit . Solitariam eum ac priuatā
 vitam adamasse tradit Heraclides . Quidam vxorem
 duxisse, filiūque Cibissum procreasse , alij cælibem
 perseuerasse, sororisque filium sibi adoptasse ferunt .
 Et quū rogaretur cur liberis nō daret operam, Quòd
 filiorum amore non teneretur , respondisse . Vrgenti
 matri vt se matrimonij vinculis astringeret , adhuc
 intempestiuum esse dixit : ingrauescente iam ætate
 quum sibi acrius insisteret, Iam (inquit) intempesti- **10**
 uum est . Scribit autem Hieronymus Rhodius in se- **C**
 cundo Cōmentariorum, quum vellet ostendere quàm
 sit facile ditari, præcognita futura vbertate, cōduxisse
 olearia, pecuniāsque innumeras sibi comparasse . Prin-
 cipium omnium aquam esse dixit, & animatum mū-
 dum, ac dæmonibus plenum . Anni tempora, illorū-
 que vicissitudines primum inuenisse ferūt, eūque in
 trecentos sexagintaquinque dies diuisisse . Nullo præ-
 ceptore vsus est , nisi quòd Aegyptiis sacerdotibus,
 eò profectus, familiariter adhæsit . Porrò Hieronymus
 mensum esse pyramidas, vmbra obseruādo, memo- **D**
 riæ tradidit , quando nobis æqua magnitudine sunt .
 Thrasybulo quoque Milesiorum tyranno , vt ait Mi-
 nyes, conuixit . Quæ verò de tripode à piscatoribus
 inuento, sapiētibusque à plebe Milesiorum dedicato,
 memorātur, manifesta sunt . Aiunt enim Ionicos ado-
 lescētes quosdam à piscatoribus Milesiis iactum retis
 emisse: capto deinde & educto tripode , orta conten-
 tio non antè sedata est quàm Delphos à Milesiis mis-
 sum, responsūque à deo est,

A *De tripode ex Phæbo quæris Milesia proles?*

Huic tripodem addico cui sit sapientia prima.

Datur ergo Thaleti, Thalésque illum alij dat, & rursus alius alij, donec ad Solonem ventú est: qui Deum primum esse sapientia asserens, illum Delphos misit. Ista Callimachus in Iambis aliter tradit accepta à Leandro Milesio: Bathyclem enim quempiam Arcadem, phialam reliquisse, atque iussisse dari sapientissimo, datámque Thaleti, ac per orbem rursum Thaleti, quam ille Apollini Didymæo misit, sic dicens, secundum Callimachum,

B

Plebem regenti me Thales Nileo dat,

Clarum bis hoc qui iam assequutus est donum.

Pedestris autem oratio sic se habet: Thales Examij filius, Milesius, Apollini Delphinio, Græcorum præmium bis nactus. Qui autem circumtuleraat phialam Bathyclis filius, Thyrión vocabatur, vt Eleusis ait in libro De Achille, & Alexo Myndus in nono Fabuloso-
rum. Eudoxus autem Cnidius, Euanthésque Milesius, aiunt Cræsi amicum quendam aureum poculú à rege accepisse, vt illud sapientissimo Græcorum daret, ipsúmque Thaleti dedisse, peruenisséque ad Chiloné. Ei verò, quum à Pythio quæreret quisnam esset se sapientior, responsum esse Mysonem, de quo suo loco dicemus. Hunc Eudoxus pro Cleobulo, Plato pro Periandro ponit. De ipso hæc respondit Apollo,

C

O Eteum quendam prognatum Chene Mysonem,

Te magis esse aio rebus sublimibus aptum.

D

Qui autem rogauerat, Anacharsis fuit. Dædachus verò Platonius & Clearchus, phialá à Cræso ad Pittacum missam, atque ita in orbem circumlatam ferunt. Andron verò in Tripode, Argiuos ait virtutis præmium sapientissimo Græcorum tripoda constituisse, eúmque Aristodemum Spartanum fuisse iudicatum, qui item cõcesserit Chiloni. Meminit Aristodemi Alcæus quoque, illi ascribens dictú illud apud Spartiatas celebre,

Pauper nemo probus, quantius diues habetur.

Nonnulli à Periandro ad Thrasybulum Milesiorum tyrannum, onustam nauem missam referunt. Ea verò

quum circa Coum mare naufragium fecisset, inuen-
 rum post à piscatoribus tripodem, qui ea vehebatur. A
 Phanodicus verò, circa mare Atticum repertū, atque
 in urbem delatum scribit, factaque contentione, ex
 decreto publico Bianti missum. Causam suo loco di-
 cemus, quum de Biante dicendum erit. Alij à Vulcano
 fabrefactum tradunt, ac pro munere Pelopi à deo da-
 tum, quum ille vxorem duceret, demū ad Menelaum
 peruenisse, raptūque cum Helena ab Alexandro in
 Coum mare fuisse coniectum, Lacæna rixarum cau-
 sam fore asserente. 12
 Postea, quum quidam illic Lebe- B
 dij retis iactum mercati essent, tripodam quoque fuisse
 comprehensum: & quum exorto cum piscatoribus
 iurgio, Coum ascendissent, nihilque proficerent, Mi-
 letum, quæ erat metropolis, eam rem detulerūt. Missi
 à Milesijs legati, qui eam rem componerent, infecto
 negotio reuersi sunt. Milesij, vt se contemptos vider-
 runt, aduersus Coos armis decernere parant: pluri-
 misque hinc inde cadentibus, diuino oraculo respon-
 sum est, sapientissimo dandum tripodam. Mox in Tha-
 letem vtræque partes cōsensere. Hunc ille postea Di-
 dymæo deuouit Apollini. Cois itaque responsum,

*Non prius Ionij Meropésque à Marte recedent,
 Quam tripodem auratum, pelagus quem misit in altum
 Vulcanus, vos rursus ipsi mittatis in ades
 Mox hominis, cui sit sapientia noscere prompta
 Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox Ventura trahantur.*

Milesijs (vt suprâ iam diximus) responsum, viro illi
 dandum qui sapientia primus esset omnium. sed de
 his hæctenus. Hermippus autem in Vitæ, in hunc re-
 fert, quod à quibusdam de Socrate dicitur. Aiebat
 enim (inquit) trium maximè rerum causa gratias se
 fortunæ agere. Primò, quòd homo, non belua: dein-
 de, quòd vir, non mulier: tertio, quòd Græcus esset
 natus, non barbarus. Fertur, quum domo exiret con-
 templadorum siderum causa, in subiectam fossam in-
 cidisse, petulantique probro dictum ab anu domesti-
 ca, Qua ratione, ô Thales, quæ in cælis sunt compre-
 hensurum te arbitraris, qui ea quæ sunt ante pedes,

A videre non vales? Astronomiæ sanè fuisse studiosissimum, & Timon sciuit, qui illum in Sillis laudat, quum ait,

Qualis erat sopsieque Thales celi que peritus.

Porro quæ ab eo scripta sunt, ad ducentos versus pertingere Lobon Argiuis autor est, in scriptis que imagini ipsius versus hos,

13 *Hunc que nutriuit Milesia terra Thaletem,
Astrologum primi nominis ipsa tulit.*

B Quæ autem eius nomine circumferuntur, hæc sunt: Non multa verba, prudentis animi indicium sunt. Vnum aliquid sapiens diuina, vnum quippiam præclarum elige. obstrues enim os loquacium hominum non paucorum. Feruntur eius & istæ sententiæ: Antiquissimum eorum omnium quæ sunt, Deus: ingenitus enim. Pulcherrimum, mûdus: à Deo enim factus est. Maximum, locus: capit enim omnia. Velocissimum, mens: nam per vniuersa discurrit. Fortissimum, necessitas: cuncta enim superat. Sapientissimum, tempus: inuenit nanque omnia. Nihil ait mortem à vita differre. Tu verò (aiebat quispiam) quare non moreris? Quia nihil (inquit) differt. Sciscitanti cuidam vtrum prius factum esset, nox an dies: Nox (ait) vna prius die. Interrogatus, laterétne deos homo malè agens, Ne cogitans quidem, inquit. Percontanti adultero an iuraret non commisisse se adulterium, Nô est (ait) periurium adulterio deterius. Interrogatus quidnam esset difficile, Se (inquit) ipsum noscere: Quid còtrà facile, Ab alio moneri. Quid suauissimum, Frui.

C Quid Deus, Quod initio & finè caret. Quid difficile, Vidisse tyrannum (inquit) senem. Quo pacto aduersæ fortunæ impetus quispiam ferat facillimè, Si inimicos (ait) videat deterius affectos. Quomodo optimè ac iustissimè viuemus, Si quæ in aliis reprehendimus, (ait) ipsi non faciamus. Quisnam felix sit, Qui corpore (inquit) sanus, fortuna locuples, animo non ignauus neque imperitus est. Amicorum præsentium & absentium æquè memores debere esse. Nô componere faciem, sed bonarum artium studiis animum ex-

tolere præclarum esse. Noli (inquit) ditari nequiter, **A**
 neque in ius te vocet sermo contra coniunctos tibi ac
 socios dictus. Quæcunque (ait) stipendia parentibus
 intuleris, eadem ipse à filiis expecta. Nilum ait excre-
 scere, quando ctesia, qui contrarij sunt, vndas repel-
 lunt. Ortum primo anno tricesimæquintæ Olym-
 piadis Thalé, Apollodorus in Chronicis tradit, mor- **14**
 tuúmque ætatis anno septuagesimo, siue (vt Socrá-
 tes ait) nonagesimo. quinquagesima quippe & octaua
 Olympiade esse defunctum. Cræsi verò fuisse tempo- **B**
 ribus, cui & pollicitus sit Halyn fluuium sine ponte
 traicere, translato cursu. Fuisse & alios quinque hu-
 ius nominis, Demetrius Magnesijs in AEquiuiocis fa-
 tetur: primum, rhetorem Calantinianum: secundum,
 pictorem Sicyonium: tertium, Megalophyem, eúm-
 que antiquissimum, ferme Hesiodi, Homeri, Lycur-
 gique temporibus: quartum, cuius meminit Duris in
 libro De pictura: quintum, iuniorem & obscurum,
 cuius & Dionysius in Criticis mentionem facit. Sa-
 piens igitur Thales obiit, quum certamen gymnicon **C**
 spectaret, æstu scilicet, ac siti & infirmitate fatigatus,
 iam vetulus: in cuius rei testimonium hæc extant epi-
 grammata,

Gymnicon aspiceret quum rursus agona, Thaletem

Traxisti e stadiis Iuppiter Eelie.

Hunc laudo, celo propius quòd duxeris: Ultrà

Non poterat terris astra videre senex.

Nempe hic exiguus tumulus, sed sidera scandit

Gloria, sunt cuius hæc monumenta Thale.

Huius illud est, Nosce teipsum, quod Antisthenes in **D**
 Successionibus ait fuisse Phemonoes, idque sibi vsur-
 passe Chilonem.

Hoc in loco generatim ipsorum facienda men-
 tio est, quænam fuerit de illis inter veteres & quan-
 ta discordia. Damon Cyrenæus, quum de philoso-
 phis scriberet, omnes insimulauit, & septem in pri-
 mis. Anaximenes autem omnes ait poeticæ fuisse ma-
 gis studiosos. Dicæarchus, neque sapiètes, neque phi-
 losophos eos fuisse asserit, sed cordatos planè viros,

- A** legúmque latores. Archetimus Syracusanus illorum
 15 cum Cypselo cógressum scripsit, cui se quoque inter-
 fuisse ait. Euphorus apud Crœsum, præter vnum
 Thalem, conuenisse tradit. Aiunt autem quidam & in
 Panionio, & Corintho, & Delphis eos conuenisse:
 illorúmque sententias ponunt, quænam cuius sit ex-
 ponentes, vt illud, Lacedæmonius fuit Chilon-sapiés,
 qui hæc ait, Nihil nimis. Tépori cuncta insunt bona.
 Magna & de illorum numero discordia est. Leandrius
 enim pro Cleobulo & Mysone, Leophantum Gorsia-
B da, Lebedium siue Ephesium inserit, Epimenidémque
 Crentensem. Plato autem in Protagora, Mysonem
 pro Periandro. Euphorus pro Mysone ponit Ana-
 charsim: alij Pythagoram adiiciunt. Porrò Dicæar-
 chus quatuor nobis consensu omnium sapientes tra-
 dit: Thalem, Biantem, Pittacum atque Solonem. tum
 sex alios nominat, quorum ex numero tres elegit: A-
 ristodemum scilicet, Pamphilum, Chilonem Lacedæ-
 monium, Cleobulum, Anacharsim, & Periádrum. Ad-
 dunt quidam Acusilaum, Cabam, siue Scabram, Argi-
C uum. Hermippus autem in libro De sapientibus, de-
 cem & septem fuisse tradit, quorum ex numero septē,
 alij aliter eligunt. Sic autem illos computat: Primo
 loco ponit Solonem, tum Thalem, Pittacum, Biátem,
 Cleobulum, Chilonem, Periandrum, Anacharsim, A-
 cusilaum, Epimenidem, Leophantum, Pherecydem,
 Aristodemum, Pythagoram, Lasum Charmantidē seu
 Sifymbrini, siue (vt Aristoxenus tradit) Chabrini fi-
 lium, Hermioneum, Anaxagoram. Enimuero Hip-
 pobotus in descriptione philosophorum, hanc illorú
D seriem exponit: Primò Orpheum, deinde Linum, tum
 Solonem, Periandrum, Anacharsim, Cleobulum, My-
 sonem, Thalem, Biantem, Pittacum, Epicharmum,
 & extremo loco Pythagoram. Feruntur & istæ Tha-
 letis epistolæ:

Thales Pherecydi.

Audio te primum Ionum de diuinis rebus apud
 Græcos palàm differere parare. Verùm iustiore for-
 tasse sententiã inter amicos ea quæ scripseris, leges,

quàm passim quibuscunque permittes, nullo illis e- A
 molumento futura. Equidem si tibi gratum cogno-
 uero, volo conscius eorum quæ scribis, esse: ac, si qui- 16
 dem iubes, ad te maturè proficiscar. Neque enim
 adeo amentes, ac stolidi sumus, ego & Solon Atheniè-
 sis, vt quum nauigio Cretam petierimus visendi gra-
 tia, AEGYPTUMQUE itidem penetrauerimus, vt istic
 sacerdotibus & astronomis congregeremur, ad te nõ
 pari studio nauigaturi simus. Veniet enim & Solon
 ipse, si annuas. Nanque tu loci illius amore deten-
 tus, rarò in Ioniam transis, neque peregrinorum B
 hominum desiderio tangeris. Verùm vni tantum,
 vt spero, scribendi negotio incumbis. At nos, qui
 nihil scribimus, Græciam Asiámque peragramus.
 Vale.

Thales Soloni.

Athenis si excedas, Mileti, vt equidem reor, com-
 modissimè habitare poteris. Est enim vestra colonia,
 patierisq; graue nihil. Quòd si & apud Milesios exe-
 craris tyrannidem, (æquè enim vbique tyrannos in-
 festos habes,) at cum amicis nobiscum viuere erit iu-
 cundissimum. Scripsit ad te Bias vt Prienam profici-
 scaris: eam tu urbem si libentius inhabitaueris, &
 ipsi eò ad te aduolabimus. Vale. C

SOLON.

SOLON Execestidæ filius, Salaminius, primus i-
 psam *σεισάχθεια* inuexit Atheniensibus. Sic autem
 appellabatur corporum possessionumque redemptio.
 Plurimi enim per summam inopiam fœneratoribus D
 corpora sua exponebant, ac super his fœnerabantur.
 Quum igitur septem sibi talenta ex patrimonij sui
 iure deberentur, ea primò remisit, ac reliquos idem
 facere exemplo suo prouocauit: eaque lex *σεισά-
 χθεια* appellata est. Hoc illi, id quod minimè obscu-
 rum est, felix initium faustumque fuit ad cæteras cõ-
 dendas leges: quas enumerare longissimum esset, mi-
 nimèque necessarium, quum illæ tabulis æreis in-

A cistæ sunt. Est autem hoc ipsius factû vel celeberrimû:
 17 Quum de Salamine, ipsius patria, inter Athenienses & Megarenenses ferme vsque ad internecionem armis dimicatum esset, multisque cladibus acceptis, capitale apud Athenienses esse cœpisset, si quis legem de vindicanda insula ferret: sollicitus Solon ne vel tacendo parum reipub. consulere, vel consulendo sibi noceret, subitam sibi dementiam simulat, cuius prætextu non dicturus modò prohibita, sed & facturus erat. Deformis habitu more vecordium in publicum euolat, factoque concursu hominum, quo magis consilium dissimulet, insolitis sibi versibus, per præconem suadere populo cœpit quod vetabatur: omniumque ita animos cepit, ut aduersus Megarenenses bellum extemplo decernerent, insulæque deuictis hostibus Atheniensium fieret. Versus autem quibus potissimum illos induxit, sunt hi,

*Olim vti nam fuerim Pholegandrius aut Scintus,
 Ac mutata foret Attica terra mihi.*

C *Nam subito fama hec hominum solitabit ad aures,
 Atticus vnus adest qui Salamina fugit.*

Deinde,

*Quin Salamina igitur sarturi dedecus imus,
 Subdita quod nobis insula restituet?*

D Persuasit Atheniensibus in Thracia quoque sibi vendicarent Chersonesum. Ac ne magis vi quàm iure Salaminam possidere viderentur, effossis quibusdam tumulis, cadauera ad orientem solem conuersa, qui Atheniensibus sepeliendi mos erat, ostendit, sepulcra item ipsa ad orientem posita, insculptaque ipsis familiarum nomina: quod quidem proprium Atheniensium fuit. Aiunt plerique illum exinde Homeri scripsisse catalogum ab eo loco vbi Aiace ex Salamina duodecim duxisse naues ait,

*Dux Salamine aderat bisseis nauibus Ajax,
 Castra vbi Cecropiæ quondam posuere cohortes.*

Ex eo iam tempore plebis in se animos, ita conuertebat, ut sibi illum omnes vno animo imperare cuperent. Eis verò ille in tantum abfuit ut acquiesceret, ut (au-

tore Soficrate) Pisistratum quoque propinquum su- A
 um, quum sibi tyrannidem parare intelligeret, quan-
 tum in se fuit, prohibuerit. Nam euocata concione, 18
 profectus in publicum, lorica armatus & clypeo, Pi-
 sistrati insidias & improbos conatus aperuit. Neque
 id solùm, verùm & iuuare paratum, ac pro libertate
 sese pugnaturum asseueravit, Viri, inquit, Athenien-
 ses, liis quidem sapientior, aliis verò fortior sum. Sa-
 pientior enim illis sum, qui Pisistrati conatus non a-
 nimaduertunt: fortior autem iis qui sciunt illos qui-
 dem, sed metu silent. Senatus verò, quòd studeret Pi-
 sistrato, insanire illum proclamabat. At ille, Meam
 (inquit) insaniam ciuibus breui tempus ostendet, quò
 veritas in lucem venerit. Elegi autem ipsius de tyran-
 nide Pisistrati, sunt hi,

Vis nuius & nebulosus agitatur in aethere grando,

Horrendum excutiunt fulgura clara sonum.

Et cecidere viris persæpe potentibus vrbes,

Detrusa inque ferum plebs solida imperium est.

Iam verò Pisistrato rerum potito, minimè obtempe-
 rans, ante curiam arma deposuit, dicens illud, O pa-
 tria, tibi equidem verbo & opere auxiliatus sum: in C
 AEgyptum nauigauit, atque inde Cyprum profectus,
 postremò ad Cræsum peruenit: à quo interrogatus,
 quisnam sibi felix videretur, Telus, inquit, Athenien-
 sis, & Cleobis, & Bito, & cætera quæ sunt in ore o-
 mnium: Aiunt quidam, Cræsum, quum se exquisitif-
 simo omnium ornamentorum genere composuisset,
 sublimique in folio sederet, interrogasse eum an pul-
 chrius vnquam spectaculum viderit, illumque dixisse,
 gallos gallinaceos, fasianos atque pauones. Natu-
 rali enim eos nitore & incredibili speciositate vestiri. D
 A Cræso deinde in Ciliciam profectus, urbem condi-
 dit, atque ex suo nomine Solos appellauit, in qua A-
 theniensem aliquot statuit, qui tractu temporis quum
 patriam vocem corrupissent, *σολοικίζεν* dicti sunt. Et
 appellabantur hi quidem Solenses: qui Cyprii verò,
 Solii. Quum verò Pisistratum in tyrannide perseuera-
 re didicisset, ita Atheniensibus scripsit,

A *Si Vestro meritis pendetis crimine pœnas,
Non culpa in iustos reicienda deos.*
19 *Hos nam ipsi immunes Vestra fouistis in Urbe,
Qui miseris vobis subdita colla premunt.
Quivis enim Vestrum Vulpis Vestigia calcat:
Verùm mens stolidà est omnibus atque levis.
Suspicitis nam linguam hominis Versutâque Verba,
Quod tentet, nemo cernere curat, opus.*

B Inter alias hæc clariores sunt eius sententiæ: Quæ non
posuisti, ne tollas. Ne mentiaris. Probitatem iureiurando certio-
rem habe. Principem agere noli, nisi edoctus subeas. Principi consule non dulciora, sed optima. Intellectum fac du-
cem, ne malè loquaris. Deos honora, & parètes reuerere. Nihil equidè homini metuendum est, nisi ne felicitatem excludat. Nemo stultus tacere potest. Populi rector prius se quàm populum rectè instituere debet. Pravi hominis lingua acutior est gladio. Si principes & maiores secundum leges vixerint, vnaquæque ciuitas optimè regi poterit. Hæc ille. Pisistratus autem quum illius fugam didicisset, sic ad eum scripsit,
C *Pisistratus Soloni.*

D Neque solus Græcorum tyrannidem arripui, neque mihi rem alienam vsurpavi. Quippe genus à Cecrope duco. Id enim mihi meo iure vendico, quod Athenienses olim quum iureiurando firmassent, Codro illiusque genti præbituros, postmodum abstulerant. Caterùm in deos vel in homines nihil aliàs pecco. Leges, quas ipse Atheniensibus dedisti, seruari, atque secundum eas viuere iubeo. Et quidem melius seruantur quàm possent, si multitudinis imperiò res ageretur. Permitto enim nemini iniuriã fieri. Ac tyrannus ego, præter dignitatem & honorem, nihil à plebe differo, solis eis stipendiis contentus, quæ iis quoque qui ante me régnavunt, debebantur. Denique Atheniensium singuli decimas frugum suarum separant, non in vsus nostros consumendas, verùm sacrificiis publicis commodisque communibus: & si quando bellum contra nos ingruerit, in sumptus deputandas. Tibi equidem

nihil succenseo, quòd menté meam consiliúmque detexeris: quippe qui id potius reipub. studio ciuitatis, quàm mei odio detexeris, ac præterea quòd ignorares cuiusmodi ego rex futurus essem. Id enim si didicisses æquo animo & conatus meos fortè tolerasses, & te fugè haudquaquã cõmisisses. Redi igitur domũ bona fide, mihi & iniurato credens, nihil esse periculi à Pisistrato Soloni. Nosti enim neminem, etiam ex inimicorum numero, mali quippiam à me perpeffum. Denique si placuerit frui nostra amicitia, inter primos eris. Nihil enim in te fraudis perfidæve cõspicio. Quòd si alioqui habitare Athenis nolueris, pro arbitrio tuo id facies: tantum, ne nostri causa patria excideris. Vale. Hæc Pisistratus.

Solon autem humanæ vitæ terminum septuaginta annos esse ait. Videtur autem id præclare statuisse: Siquis parentes non enutrierit, is ignobilis & obscurus esto. Similiter & qui patrimonii versuram fecerit. Is item qui sectatur otium, omnibus accusare volentibus obnoxius esto. Porrò Lyfias in oratione quam cõtra Niciam scripsit, Draconem asserit eam scripsisse legem, Solonémque tulisse. Eum item qui nequitia ac flagitiis insignis esset, tribunali publicisque suggestis arcendum statuit. Athletarum quoque præmia castigata moderatione correxit. Ei quidè qui Olympia vicisset, quingentas drachmas, qui verò Isthmia, dari centum constituit: eadémque ratione in certaminibus ceteris. Esse enim absurdum huiusmodi honores modum desiderare, solùm verò eos qui in præliis occubuissent, præmiis esse illustrandos, quorum filios ex publico nutrièdos erudièdosque præcepit. Quo sanè animati vniuersi, fortiter ac strenuè in bellis dimicabāt. Sic Polyzelus, sic Cynegirus, sic Callimachus, sic omnes qui in Marathonis expeditione pugnaerunt. Sic præterea Harmodius, Aristogitò, Miltiades, innumerabilésque alii. Hi verò dum exercentur, nimium pretiosi sumptuosique, athletæ, & dum vincunt, reip. detrimèto sunt, & cõtra patriã magis quàm aduersus hostes coronantur: ac iuxta Euripidè, quũ senuerint,

A *Tramis relicta deteruntur pallia.*

Id prauidentem Solon, eos parcius accepit. Præclarè & illud statuit, vt curator cum pupillorum matre non cohabitaret: cauítque ne is fieret curator, ad quem post pupillorum obitum substantia spectaret. Illud item non licere anulario, eius qui anulum vendidisset, seruare sigillum. Et qui alteri vnum oculum eruerit, ei ambos erui debere: & quæ non posuisti, ne tollas: si quis secus faxit, capitale esto. Principem, si ebrius deprehensus esset, morte mulcendú. Homeri poemata, vt ordine refarcirentur, scripsit, vt esset versusum sensuumque cõsequentia. Magis ergo Solon quàm Pisi-
 B 21 stratus Homerum illustrauit, vt in quinto Megaricorum Dieuchidas ait. Primus autem trigessimam diem mensis, *ἑβλω δὲ βίαν* appellauit, nouémque principum numerum ad sententias dicendas primus inflituit, vt Apollodorus in secundo libro De legillatoribus refert. Seditioe autem inter urbanos, agrestes, ac maritimos exorta, neutrarum se partium fecit. Aiebat sermonem esse imaginem quidem operis: regem verò, qui esset fortissimus viribus. Leges aranearum telis esse simillimas. illis quippe siquid leue & imbecillum incidere, inuolui ab eis atque contegi: siquid maius aut grauius, perrumpi ac perire. Sermonem quidem silentio, silentium verò tempori signari dicebat. Qui apud tyrannos autoritate valeret, eos calculis quibus componendis rationibus vtimur, comparare consueuerat. Vt enim illi interdum maiorem numerum, interdum minorem significant, ita & tyrannos horum quemque prout libitum fuerit, aliquando illustrem & inclytum, aliquando obscurum habere & ignobilem. Interrogatus quamobrem contra parricidam legem non tulisset, Quòd desperasset (ait) hoc scelus. Quo pacto item homines minimè humana iura violarent, si sic doleant & afficiantur, qui iniuriis non lacesuntur, vt qui lacesuntur. Satietaem ex diuitiis nasci, & ex satietate contumeliam gigni. Athenienses verò vt dies secundum lunæ cursum agerent, monuit. Thespim tragœdias agere ac docere prohibuit, inuti-

lem eas falsiloquentiã vocans. Vbi ergo seipsum Pisi-
stratus consternasset ac vulnerasset, Hinc (ait) ista pul-
lularunt. Sunt autem eius monita quibus consulere
solebat hominibus (vt ait Apollodorus in libro De
philosophorum sectis) huiusmodi: Virtutem atq; pro-
bitatem iuramento fideliozem cense. Mentiri noli.
Præclara studiose meditare. Amicos citò noli parare,
quos autem paraueris, ne reiicias. Tunc rege, quum
primùm didiceris regi. Consule non quæ suauissima,
sed quæ sunt optima. Animum ac ratione ducem se-
quere. Noli malis congregi. Deos honora. Parentes
reuerere. Fertur & Mimnermum increpasse, quum scri-
psisset, sexagesimum annum fatalem esse, monuisseque
vt octuagesimum scriberet. Sunt item quæ metro ce-
lebrantur eius præcepta in hunc sensum,

Tu si sapias, fac singulos probe obserues:

Ne forte quisquam tegat quod habet intus

- Odium, & interim vultu loquatur blando,

Ac lingua duplex ex atra sonet mente.

Constat eum scripsisse leges, conciones quoque, & ad
sefe quædam exhortatoria. Elegia de Salamina, Athe-
nienfiumque repub. ad quinque millia versuum. Iam-
bos etiamnum & Epodos. Porrò ipsius imagini in
hunc sensum epigramma inscriptum est,

Quæ dudum insanas Medorum propulit iras,

Legiferum Salamis pulchra Solona parit.

Floruit autem maximè circa quadragesimam sextam
Olympiadem, cuius tertio anno princeps Athenienfi-
um fuit, vt ait Socrates: quo etiam tempore leges eis
dedit. Obiit autem in Cypro ætatis suæ anno octua-
gesimo, hoc suis mandans, vt Salaminã eius ossa tran-
sferrent, atque in cinerem soluta per prouinciam dif-
feminarent. Quocirca & Cratinus in Chirone ipsum
ita loquentem facit,

Ego hanc (vt aiunt homines) insulam colo,

Sparsus per omnem Atacis urbem strenuus.

Extat de illo & nostrum epigramma, ex eo cuius iam
suprà meminimus Epigrammatum libro, vbi & de sa-
pientibus omnibus & doctrina præstantibus viris, o-

A mni genere metrorum lusimus.

23 *Cypria defunctum subtraxit flamma Solonem,
Ossa sed in cineres versa tenet Salamis.
Mox animus nitido sublatus ad aethera curru:
Quippe sacras leges pondera grata tulit.*

Aiunt & hanc ipsius fuisse sententiam, Nihil nimis. Ipsúmque refert Dioscorides in Cómmentariis, quí lacrymaretur ac lugeret defunctum filiú, dicereturque à quodam, At nihil proficis, respondisse, Ac propter hoc ipsum illacrymor, quia nihil proficio. Feruntur

B & istæ eius epistolæ:

Solon Periandro.

C Scribis tibi plurimos insidiari. At tu, siquidem omnes è medio tuleris, ne sic quidè proficies. Insidiabitur enim tibi quispiam ex iis quos minimè suspectos habes, partim sibi quidem metués, partim te reprehédens, quòd omnia formides, nihilque nò metuas, partim itè ciuitati gratificari cupiens. Effet ergo optimum abstinere tyrannide, vt causas omnis metus eua deres. Quòd si tyránidi omnino insistendum censes, compares tibi necesse est externas vires, & peregrina auxilia vrbanis viribus maiora, vt iam tibi nullus infestus sit, & tu neminem extorrem agas. Vale.

Solon Epimenidi.

D Neque leges meæ profectò Atheniënsibus profuturæ multú erant, neque tu eis antiquatis, ciuitati fuisti emoluméto. Deus enim ac latores legum non soli iuuare ciuitates possunt, sed qui multitudinem agunt in quamcunque sententiá volunt. His enim, si rectè rem administrét, deus ac leges vtilès sunt: sin autè malè, nihil profunt. Neque sanè meæ leges ac iura, quæ scripti, quicquá profuerunt, sed qui illas transgressi sunt, magna reipub. inuexere detrimenta, qui Pisistrato, ne tyrannidè inuaderet, non obstiterunt: neque verò futura prædicèti mihi fides habebatur. Ille fidelior existimabatur Atheniensibus blandiens, quam ego vera procl quens. Positis igitur armis pro curia, his quidè qui Pisistratú gestire tyrannidè nò animaduerneret, sapientiorè: eis verò qui libertatè reipub. asserere me-

tuerent,fortiorem esse me dixi. At illi Solonis interpretabantur insaniam: tandem ita patriam contestatus excessi, O patria, hic quidem Soló ille tibi opem ferre & facto & dicto promptus & paratus est, ceterum hisce & insanire videor. Itaque te deserta proficiscor, solus ex omnibus Pisistrati inimicus: isti verò & fauere & obsequi parati sunt. Nosti enim hominem, amice, quanto ille astu, quo ingenio, qua arte tyrannidem inuaserit. Nam cœpit blandè plebem illicere, deinde sibi etiam vulnera inflixit, ac progressus in publicum, easque se ab hostibus accepisse vociferans, orabat quadringentos robustissimos iuvenes sibi custodes darent. At illi, me quidè reluctante & reclamante, acquieuerunt. Erant autem hi armati validis fustibus. His itaque stipatus statum reipub. euertit. Dúmque illi spe inani pauperes suos, ne mercede seruirèt, liberare student, omnes vnà sub iugum missi sunt, vni- que seruiunt Pisistrato.

Solon Pisistrato.

Credo equidè nihil me abs te passurum mali: Nam ante tyrannidem tibi amicus eram, ne nunc quidem magis infensus quàm alius quiuis Atheniensium qui tyrannidem non ament. Siue autem vnus imperio regi, siue publicè rem administrari illis vtilius sit, ex sua quisque sententia statuatur. Certè tyrannorú te omniù esse præstantissimú fateor. Athenas autè redire mihi vile non esse cognosco, nequis me iustè reprehendat, qui Atheniensibus dudum rempub. ex æquo administrandam tradideram, præsensque oblatam mihi tyrannidem sponte declinaueram, modò rediès, factum tuum subita pœnitentia probare videar.

Solon Crœso.

Amplector mirificè tuam in nos beneuolentiã: & per deos immortales, nisi apud me iam pridè statuisssem ibi sedè habere vbi respub. sit libera, mallè apud te in tuo regno vitã quàm Athenis agere, violenter tyrannidè exercète Pisistrato. Verùm ibi suauius ex instituto nostro viuimus, vbi sūt omnibus equa & cõmunia iura. Veniã tamè ad te, vt tuo vel hospitio tãtis perfruar.

A

CHILO.

Chilo Lacedæmonius patre Damageto fuit. Hic scripsit Elegiam ad versus ferè ducentos. Dicebat autem futurorum prouidentiam ratione comprehendi posse, pro virtute viri. Indignàti fratri quòd ephorus ipse non fieret, quum ille fuisset, Ego (inquit) parti iniurias scio, non tu. Fuit autem ephorus circa quinquagesimam & quintam Olympiadem. porrò Pamphila circa sextam ait: primúmque ephorum fuisse sub Euthydemo, autore Socrate: primúmque instituisse vt ephori regibus adiungerentur; Satyrus Lycurgum dixit. Hic (vt Herodotus in *1 historiarum libro* refert) Hippocrati in Olympia sacrificanti quí feruere absque ignis adminiculo lebetes cœpissent, consuluit, aut persisteret cælebs, aut, si duxisset vxorem, dimitteret, filiosque necaret. Ferunt eum & AEsopum interrogasse quidnam faceret Iupiter, illumque respondisse, Excelsa humiliat, & humilia extollit. Rogatus quo differunt periti ab imperitis, Bona (inquit) spe. Quid difficile, Arcana (inquit) reticere, & otium rectè dispensare, iniuriasque tolerare posse. Præcipiebat & hæc: Lingua semper quidem, sed in conuiuio præsertim continenda. Proximo non maledicendum, alioqui audituros quæ nobis dolebunt. Nemini intentandas minas: esse enim muliebre. Promptius ad amicorum aduersos casus, quàm ad secundos successus accurrendum. Vxorem humilem, apparatu modico ducendam. Mortuo non maledicendum. Honorandam senectutem. Cauèdum sibi ipsi. Damnum potius quàm turpe luctum eligendum: nam id semel tantum dolori esse, hoc semper. Elato secundis rebus non arridendum. Fortem mansuetum esse oportere, vt proximi non tam metuant quàm reuerèantur. Discendú domui suæ ritè præesse. Linguá præire animo non permittendá. Superandá iracundiá. Diuinatione non execrandá. Impossibilia non appetenda. In via nõ festinandú. Inter loquendú non agitandá manum: esse enim vecordiú. Obtemperandú legibus. Quietè admandá. Inter cæteras eius sentétias hæc maximè pla-

26

D

A
 cuit, qua dixerat, lapideis cotibus aurū examinari, & dare apertū sui documentum: auro autem bonorū ma-
 lorūque hominum mentem cuiusmodi sit, compro-
 bari. Aiunt illum, quum iam esset vetulus, dixisse sibi
 non esse conscium in tota vita ingrati-
 tudinis: vna tamen re se modicè moueri, quòd quum semel inter a-
 micos illi iudicandum esset, neque contra ius agere a-
 liquid vellet, persuaserit amico iudicium à se prouo-
 caret, vt sic nimirum vtrunque, legem & amicū, ser-
 uaret. In maxima gloria præcipuè apud Græcos fuit,
 quòd de Cythere insula Laconia prædixerit. Nā quū
B
 illius naturam sitūmque didicisset, Vtinam (inquit)
 hæc nunquam fuisset, aut certè simulac nata est, sub-
 merfa esset. Præclare siquidem ac perspicaciter præui-
 derat. Demaratus enim Lacedæmone fugiens, Xerxi
 consuluerat in ea insula naues contineret: & profectò
 in ditionem hostium venisset Græcia, si id regi persua-
 sisset. Postea verò Nicias bello Peloponnesiaco cuersa
 insula, præsidium illic Atheniensium statuit, Lacedæ-
 moniòsque multis cladibus afflixit. Erat in loquen-
 do breuis, atque ob eam rē Aristagoras Milesius, hunc
C
 loquendi morē Chiloniū appellat. Senuerat iam cir-
 ca quinquagesimamsecūdā Olympiadem, quo tem-
 pore florebat AEsopus orator. Obiit autem (vt Her-
 mippus ait) Pisæ, amplexus atque osculatus filium,
 quòd in Olympia fuisset coronatus. Defunctū asserūt
 immodica lætitia & senii imbecillitate. Omnes autē
 qui ad celebritatem conuenerant, honorificentissimè
 iusta persoluerunt. Est & in hūc nostrum epigramma,

Phosphore reddatur Pollux tibi gratia, quòd fert

Chilonis natus tempora cincta pugil.

Serta videns nati genitor, si letus obiuit

Mortem, non mirum mors mihi talis eat.

Ipsius item imagini inscriptum,

Hic sapiens forti natus Lacedemone Chilon,

Qui è numero septem maximus vnus erat.

Eius est ea sententiola, Sponsioni non deesse iacturam.
D
 Breuis quoque epistola ipsius fertur huiusmodi:

A

Chilo Periandro.

Iubes uti militia vacem, extorrisque agam, quasi tu in tuto futurus sis. Atqui ego monarchæ nec sua tuta esse puto, felicemque eum tyrannum censeo, cui in sua domo absque sanguine contigerit mori.

P I T T A C V S.

B

28

C

D

Pittacus Mitylenæus Hyrrhadio patre, quæ Thracia fuisse Duris auctor est. Hic unà cum Alcæi fratribus Melanchrum Lesbii tyrannum profligavit. Et quum de agri Achillitidis possessione inter Athenienses & Mitylenæos armis decerneretur, imperator ipse exercitus cum Phrynone Atheniensium duce, qui & pancratiastes & olympionices fuerat, singulari certamine pugnare instituit. Rete igitur clypeo tegens, Phrynonem eo, dum non cauet, inuoluit, ipsoque perempto agrum seruauit. Postea verò Athenienses disceptasse cum Mitylenæis de possessione agri, ipsūque à Periandro controuersæ iudice Atheniesibus adiudicatum, tradit Apollodorus in Chronicis. Hinc igitur Pittacū in summo honore Mitylenæi habuere, eique principatum tradiderunt, quem ille quum decem annis tenuisset, ac rempub. præclaris ordinibus constituisset, seipsum sponte magistratū abdicauit, Decem inde alios superuixit annos, agrūque sibi à Mitylenæis traditum sacrauit, qui nunc Pittacius dicitur. Porro Socrætes partem ipsius abscidisse, dimidiūque plus toto dixisse testatur. Sed & Cræso pecunias ad se mittente, suscipere noluit, duplo plura quàm vellet se habere cōtestatus. Defuncto enim fratre sine liberis, hæreditatem ad se pertinere. Pamphila autē in secūdo. Commentariorum, Thyrrhæum refert ipsius filium, quum sederet in tonstrina Cumis, iniecta securi ab ærario fuisse necatum: à Cumanis verò vincitum homicidam ad Pittacum missum, atque ab eo pœna fuisse absolutum, dicente, quum rem cognouisset, indulgētiam pœnitentiæ esse præferendam. Heraclitus autem Alcæum asserit habuisse captiuum, liberūque dimisisse, veniamque supplicio meliorem dixisse. Ebrios, quum peccarent, duplici incōmodo afficiendos per leges statuit,

ve cauerent temulentiam: abundat quippe vino insula. **A**
 Feruntur eius istæ sententiæ: Perdifficile est bonum
 esse, cuius & Simonides meminit, Plato item in Prota-
 gora. Necessitati ne deos quidem reluctari. Principa-
 tum virum declarare. Interrogatus aliquando quid es-
 set optimum, Quod in præsentia (inquit) occurrit, be-
 ne agere. A Cræso item rogatus quòdnam esset maxi-
 mum imperium, Ligni, inquit, varii. legem nimirum
 innuens. Dicebat autem victorias sine sanguine acqui-
 ri. Phocaïco item dicenti, quærendum esse studiosum
 ac frugi virum, Etiam si valde, inquit, quæsieris, nõ in- **B**
 uenies. Percontantibus quòdnam esset maximè gratú,
 Tépús, ait: Quid obscurú, Futurorum euctus, inquit:
 Quid fidele, Terra: Quid contrà infidú, Mare, inquit.
 Dicebat prudentium virorum esse prius quàm aduer-
 sa contingant, præuidere ne veniant: fortium verò,
 quum illa contigerint, æquo animo ferre. Quod, **29**
 inquit, facere instituis, noli prædicare: nam si facere ne-
 quiueris, rideberis. Infelicitatem nemini impropera-
 ueris: ne iustæ querimoniæ pateas. Deposita quum ac-
 ceperis, redde. Amico noli maledicere, ac ne inimico **C**
 quidem, Pietatem colas: frugi esto: pudicitiam ama: ve-
 ritati stude: fidem, peritiam, dexteritatem, amicitiam,
 diligentiamque custodi. Quæ verò cecinit, ac ma-
 ximè probantur, hæc sunt: Sumpto arcu & iaculis sa-
 gittiferæque pharetra, impetèdum hominem impro-
 bum. nã fidú nihil lingua loqui valet, dum cordi du-
 plex altè insedit sensus. Fecit itè ad sexcentos elegos
 versus, & carptim de legibus ad ciues. Floruit maxi-
 mè circa x l i i Olimpiadem. Mortuus est autè sub
 Aristomene, tertio anno l i i Olympiadis, quum vi- **D**
 xisset supra annos septuaginta, iam totus senio confe-
 ctus, sepultúmque in Lesbo, monumèto ipsius inscri-
 ptum epigramma testatur,

Condidit hoc tumulo lacrymis te Pittace Lesbos,

Sacra suis, obitu languida facta tuo.

Est illa eius sentètia, Tempus nosce. Fuit & alter Pit-
 tacus legislator, cuius & Phauorinus in primo Com-
 mentariorum, & Demetrius in AEquiuiocis meminit,
 qui & minor appellatus est. Fertur autem sapiens

A ille quum ab Atarnete adolescente compelleretur vt moneret vtra sibi ducenda esset vxor, (duas quippe se expetere, alteram quidem opibus sibi & genere parè, alteram vtraque in re excellentem) bacillo, senum ad-
B miniculo, sublato admonuisse, pergeret ad triuium ciuitatis, quò ludendi causa pueri conueniunt, eosque cò-
 suleret quid facto opus esset, sequereturque illorum monita. Sicque factum esse, adolescētēmq̃e illitū pu-
 erorum vocibus monitum, æqualem sibi duxisse. Id fa-
 ctum Callimachus in Epigrammatis venustissime
 scribit,

*Nuper Atarneus rogabat Pittacon hospes,
 Hyrrhadis natum, quem Mitylena tulit:
 Chare senex, gemina inuitat me ræda, puella
 Vna mihi par est gente simulque opibus:
 Altera sed præstat, tu fare quod expedit, oro,
 Ducenda in thalamos vtra mihi vxor erit?
 Dixerat: ille breui elato: senis arma, bacillo,
 Ecce (ait) hi totam rem (mihi crede) docent.*

C *Illi autem celeres scuiticis leuioribus orbes
 30 Gyrabant latis in triuii pueri.
 I, sequere illorum vestigia, (dicit) & ille
 Accedit, recinunt, Tu tibi sume parem.
 Hæc vbi deprendit, iuuenum equis lusibus hospes
 Commonitus, magnis edibus abstinuit,
 Ac tenuem modicas vxorem duxit in edes:
 Ergo Dion posthac tu tibi sume parem.*

D Videtur autem ex affectu ita dixisse. Nam nobiliorem ipse duxerat Draconis filii Penthili sororem, quæ illi immodicè superba erat. Hunc Alcæus *Σακκάρου* & *Σάκκρον* vocat, quòd latos pedes traheret: *Χρόπος δὲ* au-
 tem, quòd vulnera in pedibus haberet, quæ *ἄεδες* ap-
 pellantur: *Γαυεργα*, quòd frustra intumesceret: Physonem verò & Gastronem, quòd pingui esset aqualicu-
 lo. *Ζοφοροδρπίδου* quoque, quòd obtusam haberet oculorum aciem; Agasyrtum verò, quòd obtrektoribus pateret, & sordidus esset. Huic exercitium fuit molē-
 di tritici, vt Clearchus philosophus testatur. Est autē eius breuis epistola huiusmodi:

Pittacus Cræso.

A

Iubes me in Lydiam venire spectatum opes tuas. Ego, etsi illas minimè aspexi, nihil ambigo, Alyattis illum regum omnium esse opulentissimum auroque refertissimum. Neque verò amplius quicquam haberi sumus, si Sardis ad te accesserimus. Auro enim ipsi non indigemus, contenti modico vitæ stipendio, quantum satis sit mihi & amicis. Veniam tamè, ut tibi peruma o & hospit ali viro familiaris efficiar. Vale.

BIAS.

B

Bianti Prienæo pater fuit Teutamus. Hunc Satyrus septem reliquis prætulit. Fuisse opulētum plebique autumant: Duris aduenam fuisse testatur. Phanodicus verò, captiuas eum puellas, redemisse Messenias, sibi que in filias nutritæ, ac postea adiectis dotibus, Messaniam parentibus illas remisisse. Breui post nuento Athenis (ut diximus) à piscatoribus aureo tripode, cui erat inscriptum, Sapienti, Satyrus quidem puellas, alij verò (ex quibus Phanodicus est) illarum patrem in concione venisse ait, Biantemque, expositis quæ in se egisset, appellasse sapientem, sicque tripodam ad eum missam, eo cōspecto dixisse Biantem, Apollinem esse sapientem, neque illum admisisse. Alij Thebis Herculi sacrasse ferunt, quòd illinc esset oriundus, Prienæque Thebanorum colonia, Phanodico id ipsum asserente. Fertur, quum ab Alyatte Priene, ipsius patria, obsideretur, Biantem ex industria duos saginasse mulos, eosque in castra impulsisse: eis conspectis obstupuisse regem quòd bruta quoque animalia tam nitidè haberent, ac de soluenda obsidione cogitantem, explorandi gratia nuntium in urbem misisse: Biantem consilio regis explorato, magnos arenæ acervos tritico operuisse, hominique ostendisse: eo agnito regem cum Prienensibus pacem percussisse, moxque regem Bianti, ut ad se veniret, mandasse, illumque dixisse, Equidem Alyatten cepas edere ac flere iubeo. Fertur & in causis orandis summus atque vehementissimus fuisse, bonam tamen in partem dicendi vim exercere so-

35

C

D

- A** litum: idque Demodicum Alirium significasse, quum diceret, oratori Prienæam causam esse imitandam: Hipponactemque similiter, qui dum laudare quempiam summæ integritatis vellet, eum Biante Prienensi ait causas egisse præstantius. Mortuus est & ipse in hunc modum: Causam pro amico dixerat iam vetulus, & quum à dicendi labore quiescisset, caput in sinu nepotis ex filia fessus reclinauit. Quum verò aduersarius itidem perorasset, iudicisque sententiam pro eo tulissent qui causæ suæ Biantem habuerat patronum,
- B** soluto iudicio; nepotis in gremio efflauisse animam compertus est: ipsumque magnificè sepeliuit ciuitas, atque eius laudes tumulo inscripsit,

*Petra Prienæum tegit hac bene culta Biantem,
Ornamentum ingens qui fuit Ionis.*

Est & nostrum in eundem,

*Hic situs est Bias, Hermes quem duxit ad orcum,
Albentem niueis tempora cava pletis.*

Vt causam dixit socij, inclinatus in solnas

Mox pueri, somnum soluitur in tenuem.

- C** Scripsit autè de Ionia ad duo millia versuum, quanam ratione quis felix esse posset. Placuerunt eius istæ in primis sententiæ: Ciuibus placere omnibus stude: habet enim id multum gratiæ. contrà verò fastus ac superbia semper nocuit. Et illud, Corpore quidem esse validum, naturæ munus est: porrò quæ vtilia sint patriæ, dicere, animi & prudentiæ proprium. Pecuniarum autem copia etiam plurimis fortè obuennisse. Infelicem dicebat, qui ferre nequiret infelicitatem: morbúmque animæ impossibilia amare & appetere,
- D** alieni verò incommodi non meminisse. Interrogatus quidnam esset difficile, Ferre, inquit, fortiter mutationem rerum in deterius. Nauigabat cum impiis aliquando, & quum tota tempestate nauis quateretur fluctibus, illique deos inuocarent, Silete (inquit) ne vos hinc illi nauigare sentiant. Percontanti impio homini quid esset pietas, nihil respòdit: quúmque ille silētij causam sciscitaretur, Quia, inquit, de rebus nihil ad te pertinentibus quæris. Rogatus quid esset dulces

hominibus, Spes, ait. Malle se inter inimicos quàm
inter amicos iudicare dicebat: quippe ex amicis alterum
prorsus futurum inimicum, ex inimicis autem
alterum amicum. Fortè interrogatus quidnam faciens
homo delectaretur, Lucrās, inquit. Dicebat vitæ tē-
pus ita metiendum, quasi & diu & parū victuri simus: 33
ita amandum, quasi odio simus habituri. malos enim
esse plurimos. Sic autem consulebat, Siquid agere in-
stituis, lentè id aggredere: cæterùm in eo quod elegeris,
firmiter persiste. Noli citò loqui: est enim insanix
indicium. Prudētiam dilige. De diis ita vt sunt loque-
re. Indignū hominem diuitiarum gratia laudare noli.
Persuadens accipe, non cogēs. Quicquid boni egeris,
in deos refer. Viaticum tibi ab adolescentia ad senectutem
sapientiam compara: ea quippe sola est certa
veraque possessio. Meminit Biātis (vt diximus) etiam
Hipponax, & insuavis Heraclitus ipsum præcipuè
commendat his verbis: Priene oppidum Biantem tulit,
Teutami filium, cuius est opinio illustrior quàm
cæterorum. Et Prienēses sacellū ipsi dedicarūt, quod
Teutamium dicitur. Eius est sententia, Plures mali
sunt. Huius etiam feruntur esse sententiæ: Quic-
quid proposueris, firmiter seruans perseuera. Duo
maximè contraria sunt consilio, ira scilicet & festinatio.
Diu deliberatos amicos elige, eosque vno affectu,
non vno habeas merito. Amicos sequere quos
non pudeat elegisse. Amici vitam, tuam puta gloriam.

CLEOBVLVS.

Cleobulus Euagoræ filius, ex Lindo, siue (vt Duris auctor est) ex Caria fuit. Eius genus plerique
ad Herculem referūt. Corporis viribus ac forma fuisse
insignem, Ægyptumque percipiendæ philosophiæ
gratia petiisse tradunt: natamque illi filiam Cleobulinam,
hexametrorum ænigmatū vatem, cuius & Cratinus
meminit in eiusdem nominis poemate, plurali
inscribēs numero. Sed & Mineræ phanum à Danao

A constructum, illum instaurasse aiunt. Scripsit autem carmina, obscurasque sententias ad tria millia versuum. Midæ quoque Mausoleo inscriptum epigramma ab eo factum, non desunt qui sentiant,

34 *Aenea sum virgo, Midæ quæ incumbo sepulchro,
Dum fluit vnda lenis, sublimis nascitur arbor,
Dum sol exorietis & splendida luna relucet,
Dum fluvij labuntur, mundant littora fluctus,
Hic constanter ago, lacrymisque in marmore tincto
Fixa, Midam moneo hic tumulatum chare vsator.*

B Innituntur autem Simonidis testimonio, qui vituperare videntur, quod tantas laudes in eius statuam tanto verborum strepitu congefserit, ut eam indeficientibus omnibus vernis floribus, solisque flammis & aureæ lunæ, & æquoreis vndis comparauerit, ipsamque Cleobulum aperte fatuum appellat. Vnde constat Homeri illud non esse, qui multis annis Midam præcessit, ut aiunt. Fertur in Commentariis Pamphilæ ipsius huiusmodi ænigma,

C *Est genitor proles cui sit bisseña: sed horum
Cuius triginta natæ, sed dispare forma:
Hæ niveis totæ, fuscis sed vultibus illæ:
Atque immortales quum sint, moriuntur ad vnam.*

D Est autem annus. Sunt & istæ ex sententiis illius celebres: Imperitia in omnibus maiori ex parte dominatur, & multitudo verborum: sed tempus sufficiet. Sétire atque sapere illustre aliquid & inclytum stude. Inanis & ingratus ne sis. Filias nuptiæ locari oportere ætate virgines, sed prudentia & sensu mulieres: docēs per id virgines quoque erudiendas esse. Dicebat amicos beneficiis fouendos ut amicitiores sint, inimicos autem amicos faciendos. Cauédam enim calumniam amicorum, insidiarumque inimicorum fugiendas. Illud item, antequam domo quis exeat, quid acturus sit, apud se pertractet: rursus quum redierit, quid egerit recogitet. Consulebátque corpus ritè exercendum. Audiendi magis quam loquendi studiosum esse oportere: intentum studiis potius quam indoctum. Linguam non maledicam esse debere. Proprium virtutis, esse a-

lienum à vitio, iniustitiam fugere. Ciuitati ea consu-
 lenda quæ sunt optima. Voluptatè frænandam. Vi
 nihil agendum. Erudiendos liberos. Inimicitias solu-
 das. Cum muliere neque blanditiis agendum, neque
 presentibus extraneis iurgandum: illud quippe vecor-
 diam, istud vesaniam significare. Famulum vino hila-
 rem non puniendum: videri enim id dementius esse.
 Vxorem sibi parem eligendam: Nam si clariorè te du-
 xeris (inquit) affines dominos habebis. Iis qui conui-
 tiis perstringuntur non insultandum: inimicos quippe
 ex ea irrisione fieri. Dum secunda fortuna arridet, su-
 perbare noli: aduersa perstreperente noli frangi. Fortu-
 næ mutationes fortiter perferre disce. Obiit senex
 annorum LXX, eiusque laudes tumulo inscriptum
 epigramma continet,

Extinctum luget Cleobulum patria Lindus,

Patria que medio est vndique cincta mari.

Scripsit & ipse breuem epistolam Soloni sic,
 Cleobulus Soloni.

Amici quidem tibi sunt permulti, singulisque do-
 mus est. verum ego Soloni commodissimam fore ad
 inhabitandum Lindum ceseo, ciuitatem liberam. Est-
 que insula maritima: vbi si morari volueris, nihil à
 Pisistrato mali formidabis, atque ad te amici vndique
 confluent. Vale.

PERIANDER.

Periandro Corinthio Cypselus pater fuit ex He-
 raclidarum gente. Vxorem autem Lysiden duxit,
 quam ipse Melissam appellabat, Proclei Epidauren-
 sium tyranni, & Eristhenæ Aristocratis filia, sororis-
 que Aristodemi filiam, qui (vt ait Heraclides Ponticus
 in libro De principatu) totius ferme Arcadiæ domi-
 nabantur. Duos ex ea filios genuit, Cypselum & Ly-
 cophronem: alterum ex his iuniorem, prudetem, ma-
 iorem natu, stolidum. Post aliquantum tēporis, accen-
 sus ira, missam sub gradus prægnantem cōiugem, cal-
 cibus percussit, ac necauit, pellicum persuasus calu-

A mniis, quas tamen postea igne cremauit, puerumque
 Lycophrona matri fletu iusta soluentem abdicauit,
 36 atque in Corcyram agi præcepit. Iam verò vicinus se-
 nio, illum ut ei tyrannidem per manus daret, ad se ac-
 cersiri iussit. Eius deprehenso consilio, Corcyrenses
 illum preuenientes interemerunt. Hoc ille còperto, furiis
 succensus, eorù liberos ad Alyatten præsecandos misit.
 Quum autem nauis appropinquasset Samo, Iunoni
 vota facientes, à Samiis seruati sunt. Quod ille ubi di-
 dicit, mœrore confectus excessit è vita, annos natus
 B fermè octoginta. Socrates eum ante Cræsum obiisse
 diem asserit, x L & vno annis ante quadragesimam-
 nonam Olympiadem. Hunc Herodotus in primo Hi-
 stor. Thrasylbuli Milesiorum tyranni hospitem fuisse
 ait. Aristippus autem in primo De Antiq. delic. libro,
 hæc de illo refert: Matrem eius Cratæam illius amore
 feruentem, clam congrredi solitam, illo non inuito
 tantòque flagitio acquiescente. Quod ubi cognitum
 est, dolens se fuisse deprehensum, grauius iam ciuibus
 instabat. Porrò Ephorus in historia, vouisse illum
 C tradit, si Olympia quadriga vicisset, auream statuam
 deo sacraturum, victoria verò potitum, & auro egen-
 tem, quadam celebritate populari, mulieribus proce-
 dentibus ornatis, mūdum ademisse muliebrem, atque
 ita donarium misisse asserunt. Illum, quum sepulchrū
 suum ignorari vellet, tale quippia mmolatum. Duobus
 iuuenibus viam quandam ostendisse, ac iussisse noctu
 per illam incederent, eumque qui primus occurrisset,
 interimerent ac sepelirent: postque illos, quatuor
 alios misisse, qui eos necarent ac sepulturæ trade-
 D rent. rursus contra eos misisse plures: itidemque ut
 facerent imperasse, atque ita ipsum primis obuim,
 occisum esse. Enimvero Corinthij cenotaphium il-
 lius versibus illustrarunt,

Et sophia & n. mmis Periandrum terra Corinthus

Clarum, littoreo continet alma sinu.

Extat & nostrum in eundem,

Ne tibi iam doleat si non optata sequaris,

Sed inuet i' superi quod tribuere dei.

*Nam sapiens stygias Persander cecit ad Umbra
Extinctus, quod non que Voluit & aluit.*

A.
37

Huius illud est, Nihil pecuniarum gratia agendum. oportere enim aliàs modo qui inhonestus non sit, lucrari. Scripsit & *ἑποθίρας* ad duo millia versuum. Dicebat his qui tutò regnare vellent, summa ope nitendum vt benevolentia, non armis stiparentur. Rogatus aliquando cur in tyrannide persisteret, Quia, inquit, & sponte & inuitum cedere æquè periculosum est. Dixit & hæc: Bona res est quies, ac periculosa temeritas. Turpe lucrum. Populi administratio tyrannide præstantior est. Voluptates corruptibiles sunt, honores immortales. Inter secundas res esto moderatus, inter aduersas prudens. Amicis & felicibus & infelicibus eundem te præbe. Quodcunque pollicitus fueris, serua. Inter loquendum caue ne secreta pronunties. Non peccantes modò, verùm & peccare gestiètes punito. Primus hic armatis circumseptus incessit, magistratùmque ad tyrannidem transtulit, neque in vrbe viuere quosuis permittebat, vt Ephorus & Aristoteles tradunt. Claruit autem circa trigessimam octauam Olympiadem, exercuitq; tyrannidem annos x l. Porrò Sotion atque Heraclides & Pamphila in v Còment. duos aiunt fuisse Periandros, tyrannum alterùm, alterum verò sapiètem, eùmque Ambraciotem. Quin eos Neanthes quoque Cyzicenus ait patruces sibi inuicem fuisse. Porrò Aristoteles Corinthium asserit fuisse sapientem, Plato negat. Ipsiùs & hoc est: Exercitatio potest omnia: nam & Isthmum quoque potuit perfodere. Ipsiùs aliquot feruntur epistolæ, cuiusmodi hæc est:

B

C

D

Periander Sapiètibùs.

Gratias immortales ago Pythio Apollini, quòd in vnum coactos epistolæ meæ reppererunt, ipseque Corinthum (vt confido) perducètur. Expecto itaque vos. Certè ipsi videbitis quàm ciuilitèr vos excipiam. Sicuè igitur anno præterito Sardis in Lydiam venistis, ita nunc oro ne pigeat ad me quoque proficisci Corinthi 38 tyrannum. Videbunt enim vos non sine gratulatione

A Corinthij Periandri domum adeuntes.

Periander Procleo.

Nobis quidem non ex sententia fuit vxoris scelus.
Tu autem sponte filio ingrato siquid egeris, peccas.
Aut igitur immanitatem in filium compesce, aut ego
illi opem feram. Nam & ipse satis diu pœnas dedit.

Thrasylulus Periandro.

B Præconi quidem tuo nihil dissimulaui, sed ipsum in
segetem inducens, eminentiores spicas bacillo feriens
decutiebam, subsequente illo, tibi que, si interrogares,
referret quicquid vel viderit vel audierit à me. Tu ergo
sic facito, si quidem tyrannidem tutò tenere cupis,
atque in ea constabiliri, ciuitatis principes tolle, siue
illi amici, siue inimici videantur. Quippe tyranno a-
mici quoque sæpe suspecti sunt.

A N A C H A R S I S.

A Nacharsis Scytha, Gnuri quidem filius, Caduidæ
verò Scytharum regis frater, matre Græca fuit:
C quamobrem & vtriusque linguæ peritus erat. Scripsit
autem & de Scytharum legibus, & de iis quæ apud
Græcos legitima & solennia sunt, ad frugaliorem ac
viliorem victum, itémque de re bellica ad nongentos
versus. Præstitit prouerbij occasionem, eo quòd esset
audax & constans in dicendo, vt qui eius constantiam
imitaretur, Scythicum dicendi genus diceretur imita-
tus. Eum Socrates Athenas concessisse x l & v i i
Olympiade, sub Eucrate principe tradidit. Porrò Her-
mippus Solonis iuisse domum, & cuidam ex familia
D iussisse nuntiaret ei Anacharsim adesse pro foribus, vt
39 illius conspectu & hospitio, si fieri posset, frueretur,
puerum intus hæc nuntiasse Soloni, eiusque iussu hæc
illi renuntiasse, In propriis regionibus hospites fieri.
Ad hæc introgressum dixisse Anacharsim, Modò se
esse in patria, atque ad se pertinere hospites facere.
Eam viri dexteritatem admiratum Solonem, còtinuò
illum admisisse, & arctissimis amicitix vinculis sibi
deuinxisse, Post aliquantulum temporis regressum in

Scythiam, quum patrias leges immutare vellet, Græcâsque toto conatu niteretur inducere, in venatu à fratre sagitta percussum interiisse, dicentem, sermonis & disciplinæ gratia se ex Græcia seruatum, per inuidiam in domo & patria periisse. Quidam Græco ritu sacrificantem occisum tradunt. Est autem nostrum in illum epigramma,

In Scythiam patrias rediens Anacharsis ad oras,

Orabat Græco viuere more suos:

Vix ea cum summo infelix versaret in ore

Verba, senem superis dira sagitta dedit.

Huius illud dictum memoratur: Vitæ vvas tres ferre, primâ voluptatis, secūdâ ebrietatis, tertiâ mœroris. Mirari se dixit, quomodo apud Græcos, artifices certarēt, iudicarentque qui artifices non essent. Rogatus quo pacto quis abstemius fieret, Si turpes, inquit, ebriosorū motus sibi ante oculos ponat. Mirari item se dicebat, quānam fieret vt Græci aduersus eos qui iniuriis lacesunt legem ferentes, athletas, quum se inuicem feriunt, honorant. Quum didicisset quatuor digitos nauis esse crassitudinem, Tātum, inquit, à morte absunt qui nauigant. Oleum vesaniæ pharmacum dixit, quòd eo vncti athletæ contra se mutuo magis insanirent, Quis fit, inquit, vt qui mentiri vetant, in cauponum tabernis apertè mentiantur? Mirari se dixit, cur Græci initio conuiuij paruis poculis vterētur, vbi verò saturati essent, maioribus. Inscribitur autem ipsius imaginibus, Lingua, ventre, pudēdis continēdum est. Rogatus an in Scythia sint tibiæ, Ne vites quidem, inquit, Percontanti quæ nā esset securissima nauis, Ea, inquit, quæ in portum venerit. Istud quoque se apud Græcos mirabile vidisse referebat, quòd fumum in montibus relinquerent, ligna in vrbem conueherēt, Interroganti, vtrum plures sint viui quàm mortui, Nauigantes, inquit, vtra in parte constituis? Exprobranti ipsi Attico, quòd Scythia esset, At mihi (ait) dedecori est patria, sed patriæ tu. Rogatus quid nā esset hominibus bonum ac malum, Lingua, inquit. Melius (aiebat) est amicū vnum egregium, quàm gregarios multos possidere. Fo-

Arum, ad fallendū inuicem, atque ad dādas auaritię manus destinatum locū dicebat. Ab adolescente in conuio passus contumeliam, Adolescens (inquit) si modò, quum iuuenis es, vinum non feres, quando senueris aquam feres. Inuenit (vt quidam volunt) ad vitę vsum ancoram & figuli rotam. Scripsit & hanc epistolam:

Anacharsis Cręso.

B Ego, Lydorum rex, in Gręciam adueni, Gręcorum mores & studia, & instituta percepturus. Auro autem nihil egeo, satisque mihi est vt ad Scythas redeā melior atque doctior. Veniam tamen ad te Sardis, pluri-mi-faciens tibi familiarem & amicum fieri.

MYSON.

MYson Strymonis filius (vt ait Soficrates) Cheneus genere, Hermippo autore, traditur, à vico OEtęo siue Laconico sic dictus, numeraturque inter septem sapientes. Aiunt eius patrem tyrannum fuisse. Fertur à quodā, Pythiam, quum ab Anacharside quæreretur, quisnam se esset sapientior, respondisse (vt de Chilone prædiximus in Thaletis vita) OEtęum quemdam Mysonem Cheneum, se sapientiorē esse. Hoc illum oraculo sollicitatum, ad vicū peruenisse, eumque reperisse æstate stiuam aratro aptantem, ac dixisse, Atqui, ô Myson, non aratro vacandi nunc tempus est: illumque respondisse, Imo satis tempestiuum ad illud parandum. Alij oraculum illud non OEtęū sed Eteon dixisse autumant, inquiruntque quid sit Eteus. Parmenides quidē pagum esse Laconię, vnde fuerit Myson: Soficrates verò in Successionibus patre Eteum, matre Cheneū fuisse, tradit: Euthyphron Heraclidis Pontiçi filius Cretem asserit (esse enim in Creta oppidum Eteā) Anaxilaus Arcadem tradit. Meminit ipsius & Hipponax, dicens, Et Myso, quem virorū omnium sapiētissimū Apollo prædicauit. Aristoxenus in Varia historia, hunc ab Apemāti & Timonis moribus non multum abfuisse testis est, quippe qui hominū osor fuerit, quique deprehēsus Lacedæmone solus in solitudine riserit. Quū ab eo rogaretur, qui eū de improviso

deprehenderat, cur nemine præfente rideret, At ob hoc ipfum rideo, dixiffe. Ex hoc habitum ignobilem, quòd non ex vrbe, fed ex vico, eoque obfcuro, natus efferet, obque eam ignobilitatem, quæ ipfius funt, à ple-
 riſque Piſiſtrato tyranno attribui, idè Ariftoſenus au-
 ctor eſt, præter Platonem philoſophũ . Nam meminit
 illius in Protagora, illum pro Periandro conſtituens.
 Dicebat autem, Non ex verbis res, fed ex rebus verba
 eſſe inquirèda: neque propter verba res perfici, fed re-
 rum gratia verba conſummari . Defunctus eſt autem
 ætatis anno x c v i i .

E P I M E N I D E S .

E Pimenides (vt ait Theopompus aliique complu-
 res) patrem habuit Phæſtium, alij Doſiadem, alij
 Ageſarcum tradunt, Cretèſis genere, Gnoſo oriundus:
 vbi ex vici natura effigiem mutafſe perhibetur. Miſſus
 enim aliquando à patre vt ouem rure deferret, meri-
 diano tempore diuertit ex itinere, atque in ſpelunca,
 l v i i annos perpetuos obdormiuit. Dehinc ſomno
 excitatus, quærebat ouè: putabat enim ſe parũ obdor-
 miſſe. Quam quum non inueniſſet, in agrum reuertit-
 ur. Quũ verò rerum omnium faciem immutatã cer-
 neret, agrũmque in alterius ius concefſiſſe, ſtupore at-
 tonitus, & dubius rediit in oppidum. Ibi quũ domum
 ſuam vellet ingredi, quiſnã eſſet interrogatus, vixque
 agnitus à iuniore fratre iam vetulo, omnem ex illo di-
 dicit rei veritatem. Porrò illius fama per Græciã vo-
 lante, Deo eſſe chariſſimus exiſtimatus eſt . Vnde &
 Athenienſes quũ aliquando peſte laborarèt, reſponſo
 à Pythia accepto, vrbem expiari oportere, Niciã Nice-
 rati filium nauis miſere, Epimenidẽmque ex Creta ad-
 uocarũt. Proſectus autem Olympiade x l v i i, luſtra-
 uit vrbem, peſtẽmque compescuit, hoc modo: Sumpſit
 oues nigro & cãdido vellere, duxitque in Ariũ pagum,
 atq; inde quò vellèt abire permiſit, his qui illas ſeque-
 bantur mandans, vbiq; illę accubuiffent ſingulas

A maclarent peculiari cuiusdam deo: atque in hunc modum quieuit lues. Ex eo iam hodiéque per Atheniensium pagos, aras sine nomine inueniri certum est, in eius quæ tunc facta est expiationis memoriâ. Alij causam dixisse pestis Cylonium scelus, liberationemque significasse, atque ideo mortuos duos adolescentes Cratinum & Ctesibium, atque ita cladem quieuisse. Athenienses ea perniciæ liberi, hominitalerum decernunt, & nauim quæ
 43 illum in Cretâ reuereret. Verum ille pecunia repudiata, amicitiam & societatem Atheniensium & Gnosiorum
 B impetrauit, reuersusque domum, paruo post tempore migravit à vita, ætatis suæ anno ceterimo quinquagesimo septimo, ut ait Phasgo in libro De longæuis: sicut autem Cretenses tradunt, ducentesimo nonagesimo nono: Xenophanes verò Colophonius audisse se dixit, ceterimo quinquagesimo quarto. Scripsit autem Curetum & Corybantum generationem, & theogoniâ ad quinque millia versuum. Argus quoque nauis apparatus & structuram, & Iasonis in Colchon nauigationem, ad sex millia & quingentos versus. Scripsit & prosa oratione de sacrificiis & repub. Cretensium, ac præterea de Minoe & Rhadamantho, ad quatuor millia versuum. Construxit & apud Athenienses phanum venerationis deorum, ut ait Lobon Argius in libro De poetis. Fertur etiam primus domus atque agros expiasset, delubrumque erexisse. Sunt qui illum non obdormisse, sed ad tempus expatiatum asseuerent, intentum videlicet radicibus secandis. Extat ipsius ad Solonem conditorem legum epistola de ea repub. quam Minos Cretensibus tradidit. Sed Demetrius Magnesianus in lib. De poetis ac scriptoribus æquiucis, epistolam ut recentem, neque Cretensium, sed Atticam loquutione, ipsaque non satis antiqua scriptam, arguere nititur. Sit illa sanè recentis, ut vult ipse, ego & aliam ipsius epistolam reperi in hunc modum:

Epimenides Soloni.

Confide, ô amice. Si enim vel seruire assuetis, vel non bene institutis Atheniensibus Pisistratus immineret, imperium profectò diuturnum habuisset.

Cæterum viros haud sanè malos aut ignauos seruire A
 cõpulis, sed qui monitorũ Solonis memores præ pu-
 dore ingemiscãt, seruire tyrãnidi diutius haudquaquã
 ferent. Verũ et si Pisistratus ciuitatem occuparit, nõ 44
 tamen ad illius liberos imperium spero deducẽdum.
 Est enim perdifficile hominibus liberis præclarisq̃ue
 institutis legibus sub seruitute durare. Tu autem no-
 li quãso vagus agi, sed in Cretam venire ad nos ma-
 tura, vbi tyrannus nullus cuiquam molestus est. Si ve-
 rò illius amici fortè, vt fit, in itinere inciderint, me-
 tuo nequid sinistri tibi eueniat. Hæc ille,

Quidam Demetrio autore tradũt accipere solitum B
 à nymphis cibum, cũmq̃ue intra bouis vngulam con-
 ditum seruare, paulatimq; inde sumere, nullãque ex-
 inde egestione indigere, neque visum vnquam edere.
 Meminit huius & Timæus in secunda. Sunt item qui
 dicant, Cretenses illi sacrificia offerre, vt deo. Aiunt &
 diuinationis fuisse peritissimum. Siquidem quum a-
 pud Athenienses Μουρυχας vidisset, ignorare eos dixit,
 se quantarum cladum causa locus ille futurus esset,
 quòd si scirent, dentibus illum discerpturos. Hæc au-
 tem prædixit multis ante temporibus. Fertur & pri- C
 mus se AEacum dixisse, Lacedæmoniisq̃ue prædixisse
 captiuitatem quam passuri erant ab Arcadibus, ac se-
 ipsum reuiuiscere sæpe simulasse. Theopompus autè
 in Mirabilibus refert, quum nympharũ templum ex-
 ædificaret, vocè è cælo lapsam, Epimenides, non nym-
 phis, sed Ioui dedicato. Cretensibus item pronũtiasse
 belli exitum, quod inter Arcadas & Lacedæmonios
 agebatur, eum quem prædiximus. Quo in bello deser-
 ti ab Orchomeniis, in ius hostium concessere. Senuit- D
 se illum intra tot dies quot obdormisset annos, non
 desunt qui asseuerant. hoc enim Theopompus ait.
 Hunc à Cretensibus Curetem appellari solitum, My-
 ronianus in Similibus autor est. Corpus eius apud se
 Lacedæmonii seruant responso quodam admoniti, vt
 refert Sosibius Lacedæmonius. Fuerunt alii duo Epi-
 menides, genealogiæ scriptores, & tertius qui Doricè
 Rhodi historiam scripsit.

PHERECYDES.

A

45

Pherecydes Badyos filius, Syrius, vt in Successionibus Alexander tradit, Pittaci auditor fuit. Eum Theopompus asserit primum omnium de natura & de diis scripsisse. Plurima de illo & stupenda memorantur. Deambulantem enim secus littus Psamium, quum intuitus fuisset nauem plenis velis currentem, post paulum mergendam prædixisse, atque vt dixerat, se inspectante contigisse. Haustam rursus aquam ex puteo quum biberet, post diem tertium terræ motum futurum prædicasse, atque ita factum esse. Quum de nouo Messanam ascendisset in Olympiam, Perilao hospiti consuluisse, cum tota familia inde migrare maturaret, neglexisse illum, Messanamque paulo post captam ab hostibus fuisse. Lacedæmoniis solitum dicere, Neque aurum neque argentum honorandum, vt Theopompus in Mirabilibus scribit. Præcepisse hoc sibi in somnis Herculem, quem & eadem nocte regibus, Pherecydi vt obtemperaret, iussisse. Sunt qui Pythagoræ ista adscribât. Tradit Hermippus illum, quum inter Ephesios atque Magnesios vigeret bellum, cuperetque Ephesios vincere, quendam ex prætereuntibus interrogasse vnde esset, & quum se ille Ephesium dixisset, adiecisse, Trahe me per crura, & in agro Magnésio pone, ciuibúsque tuis annuntia, vt partâ victoria me in eo loco sepeliant, adiecitque se esse Pherecydem. Hæc vbi ille ciuibus renuntiauit, magna eos victoriæ incessit spes. Postridie verò commisso prælio, Magnesios fundunt, victorésque Pherecydem ex vita migrasse comperiunt, quem etiam sepelientes magnificè honorauerunt. Quidam profectum Delphos è monte Corycio seipsum deiecisse aiunt, deniq; sepultum esse. Alii à pediculis consumptum, obiisse diem tradunt. Aristoxenus verò, quum de Pythagora eiusque familiaribus scriberet, refert illū, quum à Pythagora qui visitandi gratia aduenerat, vt sese haberet interrogatus esset, digitum immisisse per ianuam ac dixisse, Aperitè inspicere: vnde ea vox postea à philosophis in malam partē accipi solita. Qui autem ea in meli-

B

C

D

45

orem partem vtuntur, peccant. Dicebátque deos men-
sam *ἑωαεῖν* vocare. Porrò Andrō Ephesius duos tradit
fuisse Pherecydes, Syros. Astrologum alterú, alterum
theologú, Badyos filium, cuius Pythagoras studiosus
fuerit. Eratosthenes vnum tantum Syrium, alterum
Atheniensem genealogum fuisse, asserit. Seruatur ad-
huc Pherecydis Syri, quem scripsit, libellus de rerum
principio, cuius initium est, Iupiter quidē atq; Tem-
eus idem, & Tellus erant semper. Terrenæ autē no-
men fuit Telluri, postquam ipsi Iuppiter præmiú de-
dit. Seruatur & heliotropium in Syra insula. Refert
autem Duris in secúdo Sacrorum, inscriptum eius tu-
mulo hoc epigramma,

*Desinit in me omnis sapientia: prima quòd autem
Pythagora nostro tribuatnr palma, fatebor
Id, sed ob hoc quia primus erat in gente Pelasga.*

Ion autem Chius de ipso sic scribit,
Virtutum ornatus insignibus atque pudore.

Hic animo & iuit suauiter exanimis.

*Atque, & Pythagora sapientia summa, & virorum
Multorum mores & vidit & edidicit.*

Est & nostrum sic se habens carmine Pherecratio,

*Insignis Pherecydes,
Syros quem parit olim,
Turpes in pedicillos
Permutasse priorem
Formam dicitur: atque
Magnetum in regionem
Se iussisse trahi, quò
Donaret generosis
Palman illustrem Ephesinis.
Oraculum fuerat, quòd
Solutus nouerat ipse,
Hoc mandans: moritúrque
Letus sic apud illos.
Verum est hoc igitur, quòd,
Si verè est sapiens quis,
Viuus & stilis & sique
Extinctusque iuuabit.*

A

B

C

D

A Aliorum etiam in eum feruntur epigrammata. Fuit autem circa sexagesimamnonam Olympiadem. Est eius quoque ad Thaletem huiusmodi epistola:

Pherecydes Thaleti.

Bene moriaris quum tibi fatalis dies superuenerit. Morbus me inuaserat quum tuas accepi literas, pediculis operiebar, & feбри quatiebar totus. Mandavi itaque quibusdam ex familiaribus, vt quum me sepelierint, ad te perferant quæ scripsi. Tu autem, si quidem ea probaueris cum sapiētibus reliquis, ita legenda demum trades: sin autem improbaueris, nolito edere. mihi certè necdum satis placebant. Est ibi quidem non certa rerum fides. neque enim id recepi, neque quid sit verum me scire professus sum. Fortè quædam de theologia referuauī: cætera intelligere oportet. Omnia quippe indico potius quàm aperio. Morbo autem diebus singulis inualeſcēte, neque medicorum quempiam neque amicorum penitus amitto. Cæterum assistentibus pro foribus, & interrogantibus quo in statu sim, digito per ostii claustra dimisso, quàm pestilenti malo tenear ostendi, admonuique vt postridie conueniant ad solennes Pherecydis inferias. Vale.

C Atque hi sunt qui appellati sunt sapientes, quibus, 48 nonnulli Pisistratum etiam tyrannū adscribunt. Veniendum verò iam ad philosophos, ac primò inchoandum ab Ionica philosophia, cuius principē Thaletem fuisse memorauimus, Anaximandri præceptorem.

DI O G E N I S L A E R -
T I I D E P H I L O S O P H O -
rum vita, Liber II.

A N A X I M A N D E R.

N A X I M A N D R O Milesio Praxi-
ades pater fuit. Huius est illud, Princi-
pium elementum immésus hoc, & in-
finitum esse, non tamen definiens aera
& aquam, aut aliud quippiam. Partes

quidém eius immutari, totum verò im-
mutabile. Durare medio loco terram centri instar
constitutam, globosámque esse & rotundam. Lunam
falso lucere lumine, splendorémq; à sole mutuari. So-
lem terræ æquare magnitudinem, & esse purissimum
gnem. Primus autem gnomonem inuenit, ipsúmque
Lacedæmone in loco captandæ umbre idoneo statuit,
quò (vt ait Phauorinus in Omnimoda historia) con-
uersione solis, & æquinoctia notaret. *σφαιρόματα* quo-
que fabricatus est, ac primus terræ marisque circui-
tus descripsit, & spheram insuper construxit. Quæ
verò accommoda sibi visa sunt, summatim (prout me-
moriæ occurrebát) exposuit. Apollodorus Athenien-
sis illum in Chronicis ait secundo anno L V I I I O-
lympiadis, annum egisse ætatis sexagesimum quartum
ac paulo pòst obiisse diem: floruisse autém maximè sub
Polycrate Samiorum tyranno. Aiunt eum canentem
à pueris irrisum, eoque comperto dixisse, Canédum
ergo puerorum causa modulatus. Fuit & alius Ana-
ximáder historicus, & ipse Milesius, Ionicus scriptor.

A N A X I M E N E S.

A Naximenes Eurystrati filius, Milesius, Anaximan-
dri auditor fuit. Quidam & Parmenidem audis-
se asserunt. Hic initium dixit aera & infinitum. Mo-
ueri sidera non supra terram, sed circa terram. Vsus

A est autem Ionica loquutione, simplici & minimè fucata. Sexagesimatertia Olympiade natum esse, atque eo anno quo Sardis capta sit, obiisse diem Apollodorus tradit. Fuerunt & alii duo Lampfaceni eius nominis, orator vnus, alter historicus, qui oratoris nepos Alexandri gesta conscripsit. Extat philosophi Anaximenes epistola huiusmodi:

Anaximenes Pythagoræ.

B Thales ab ætatis flore ad senectutē per studia virtutis humanitatisque peruectus, inclyta morte defungitur. Is quum (vt consueuerat) vnà cum ancillula sidera inspecturus, atrio domus matutinus exisset, immemor vt sese loci situs haberet, dum æthera securus explorat, in subiectā foueam cecidit. Milesii siderum obseruatoris hunc finem tradunt. Cæterum nos qui literarum amore tenemur, tanti viri iugiter meminimus, atque in illius maximè doctrina acquiescimus, initiūque sermonis nostri Thaletem semper instituimus.

Rursum alia ad eundem:

Anaximenes Pythagoræ.

C Cōsultius nobis egisti, vt quietus viueres, qui ex Samo Crotonem commigrasti. Nam AEacidæ cum aliis infensi sunt, tum Milesii tyranni dominantur. Medorum item rex nobis acriter imminet, nisi velimus esse tributarii: quanquam videntur Iones pro libertate omnium cum Medis dimicare. Ita enim illi nos vndique vrgent, vt nulla nobis spes salutis sit. Quoniam igitur animo possit Anaximenes cæli secreta rimari, cuius iugis aut mortis aut seruitutis incumbit metus? Atqui tu Crotoniatis atque Italis cæteris gratus atque in pretio es, quem accedunt & ex Sicilia stудиosi quique.

A N A X A G O R A S.

A Naxagoras Hegesibulo siue Eubulo patre, Clazomenius, Anaximenes fuit in primis studiosus. Primus hic materiæ, quam *ύλη* appellant, mētem adiecit, in principio operis sui sic scribens, Omnia simul erant, deinde accessit mens, eaque cōposuit: quam ob-

rem & Mens siue animus dicitur. Timon hoc ipsum de Anaxagora fatetur in Sillis, dixisse scilicet mentem confusis primò rebus accessisse, omniáque compegisse, simul atque ordinasse. Timonis carmen ita habet,
*Nunc vbi Anaxagoras Mens est, fortissimus heros,
 Qui mentem subito (nam mens non defuit illi)
 Composuisse putat, fuerant que incondita quondam.*

Hic non modò generis gloria & opibus, verùm animi quoque magnitudine clarissimus fuit: quippe qui vniuersum patrimonium suis sponte concessit, quo quú ab eis insimularetur negligentia, Quid ergo, (inquit) nõne vos ista curatis? Demum ab eis profectus ad speculandam rerum naturam se contulit, rei & publicæ & priuatæ omnino negligens: adeo vt cuidam se ita compellanti, Nulláne tibi patriæ cura est? dixerit, Mihi verò patriæ cura, & quidem summa est, digitum in cælum intendens. Fertur in Xerxis transitu annú ætatis vicesimú egisse, vixisséq; annos LXXII: Apollodorus in Chronicis floruisse eum LXX Olympiade, septuagesimæque octauæ primo anno defecisse refert. Philosophari Athenis cœperat sub Callia, vicesimo ætatis anno, vt Demetrius Phalereus in Descriptione principum refert: vbi & triginta annos commoratum tradunt. Dicebat solem candens ferrum esse, ac penitus ignitum, & Peloponneso maiorem. A-
 lii hoc ad Tantalum referunt. Lunam habitacula in se habere & colles & valles. Initia rerum similitudines habere partium. Vt enim ex minutissimis quæ vocantur ramentis, aurum constat, ita & ex paruis similibus partium corporibus, hoc totum esse compositum, mentémque initiúmque motus. Et graui corpora inferiorem locum, vt terram: leuia superiorem obtinuisse, vt ignem, medium aeri atque humori distributum. Ita enim super terræ latitudinem mare subsistere, humoribus à sole in vaporem conuersis. Sidera principiò quidem turbato & confuso motu ferri solita, ita secundum terræ verticem, eum qui semper apparet polú versari, postea verò inclinationé accepisse. Lacteu orbé reflexú esse solaris luminis: nõ

A

B

C

52

D

- A** intermicantibus astris. Cometas errantium stellarum esse concursum flammam ex se emittentium, eosque veluti scintillas ab aere vibrari. Ventos fieri, quum aer à sole tenuatur. Tonitrus nubium esse collisionem, coruscationes confricationem itidem nubium, terræ motus successionem aeris in terram. Animantes primò ex humore & calore terræque manasse, postea ex se inuicem natas esse, mares à dextris, fœminasque à sinistris. Aiunt illum prædixisse eum qui circa AEGOS fluuium cõtigit lapidis lapsum, quem ex sole casurum dixerit, eaque ratione inductum Euripidem ipsius discipulum, solem in Phaetonte fabula auream glebam appellasse. Profectum quoque in Olympiam sereno & lucente cælo sedisse pellicea indutum veste, quasi breui eruptura pluuia, sicque contigisse. Percontanti an Lampfaceni montes mare essent aliquando futuri, dixisse ferunt, Ita sanè, nisi tempus defecerit. Rogatus cuius rei causa natus esset, Inspiciendi (inquit) cæli, & solis & lunæ. Dicenti cuidam, Atheniensibus priuatus es, Non ego illis, (ait) sed illi me. Quum vidisset Mausoli sepulchrum, Monumentum (inquit) pretiosum, & lapidibus ornatum, diuitiarum imago. Indignati cuidam ac molestè ferenti quòd in alienò solo moreretur, Bono, inquit, esto animo: idem enim vndique in infernum descensus est. Videtur autem (vt Phauorinus in Omnimoda historia testatur) primus Homeri poema de virtute & iustitia compositum esse dixisse, multumque Metrodorum Lampfacenum familiarem suum ad eam opinionem cõtulisse. Quem in iis etiam quæ ad naturæ historiam attinèt, constat poetæ fuisse in primis studiosum. Primus autem Anaxagoras librum à se scriptum edidit. Enimuero sub principe Dimylo cecidisse de cælo lapidem, Anaxagoramque tum dixisse, cælum omne ex lapidibus esse cõpositum, ac vehementi circuitu constare: aliàs continuò summa vi impetus lapsurum, Silenus in primo Historiarum autor est. Varia de huius damnatione referuntur. Nam in Successione philosophorú tradit Sotion à Cleone impietatis accusatum, quòd solem candentem

tem dixerit laminam, ac penitus ignitā : defensum autem à Pericle discipulo , quinque talentis multatum, exilióque damnatum fuisse. Porrò Satyrus in Vitis à Thucydide accusatum, quòd contraria Pericli in reipub. administratione sentiret , neque impietatis modò, verùm & proditiõnis , absentemque morti addictum. Et quum illi renuntiata esset, & damnatio sua & filiorum mors, ad alterum dixisse, Iampridem aduersum illos atque se ex æquo naturam tulisse sententiam: ad alterum, Sciebam me genuisse mortales . Alij hoc ad Solonem referunt, alij ad Xenophontem. Hunc autem manibus etiam propriis sepelisse liberos , Demetrius Phalereus in libro De senectute testatur . Hermippus in Vitis, carcere inclusum, addictumq; morti tradidit. Periclem verò percontatum an alius vitam in aliquo criminaretur , quum nullum ei crimen impingi comperisset, dixisse , Atqui ego discipulus istius sum . Nolite igitur iniquis calumniis inducti illum perdere, verùm mihi potius obtemperate, liberumque abire permittite, sicque factum esse. Hæc tamen illum iniuriam ægrè tulisse, ac spòte inde discessisse. Verùm Hieronymus in secundo Commentariorum, Periclem asserit illum adduxisse in iudicium , incertis gressibus nutantem, & præ nimia ægritudine confectum macie, misericordiãq; iudicum potius quàm quòd innocens fuerit inuentus , dimissum esse. tam varia de ipsius damnatione inter auctores minimè obscuros habetur opinio . Nec defuere qui existimarent illum Democrito infestum fuisse quòd ab illo non fuerit admissus in colloquium . Lampfacum postea profectus, illic diè suum obiit. Vbi rogantibus eum principibus ciuitatis, num quid fieri mandaret , iussisse ferunt vt pueri quotannis quo mense defecisset , ludere permetterentur, seruarique & hodie consuetudinẽ . Defuncto igitur Lampfaceni honorificè iusta persoluerunt, cuiusque tumulum epigrammate illustrauerunt,

*Hic situs ille cui rerum patuere recessus,
Atque arcana poli, magnus Anaxagoras.*

D.i.

A

Est & nostrum in eundem,
Candentem ferri massam Phaestonia putavit
Quondam, & ob id morti addictus Anaxagoras.
Hunc tamen incolamem Pericles seruauit: at ille
Rursus ob inuisam perdidit inscitiam.

Tuere & tres alij eodem nomine, in quorum nullo fue-
 re omnia. primus, orator ex Socratis discipulis: sta-
 tuarius alter, cuius meminit Antigonus: tertius, gram-
 maticus Zenodoti discipulus.

B

A R C H E L A U S.

Archelaus Atheniensis, siue Milesius, patrem ha-
 buit Apollodorū (siue ut quidam scripsere) Mi-
 donem: Anaxagoræque discipulus, & Socratis ma-
 gister fuit. Primus hic ex Ionia physicam philosophiã
 Athenas inuexit, & appellatus est Physicus, quòd in-
 cum philosophia deserit naturalis, Socrate Ethicen
 introducente. Quanquam ne hic quidem Ethicæ ru-
 dis fuisse videatur: nanque de legibus philosophatus
 est, & de honesto & æquo. Porrò Socrates, quòd hæc
 ab illo sumpta propagauerit, inuenisse putatus est.
 Duas esse generationis causas asserbat, calidum &
 frigidum. Animalia de limo nata. Iustumque & turpe
 non natura constare, sed lege. Hac autem ratione nite-
 batur: Lipientem calore aquam, ubi ignis inflamma-
 tur ardore, terram efficere: ubi verò circumfluit, ae-
 rem gignere, atque ideo illam quidem ab aere, hunc
 autem ab ignis leui facilique motu contineri. Gigni
 verò animalia ex terræ calore, quæ limum lacti simil-
 limum ad escam eliquauerit, sic & homines natos.
 Primus vocem, aeris percussum diffiniuit. Mare in cõ-
 cauis per humum veluti colatum consistere dixit: ma-
 ximumque siderum solem, & omne hoc, infinitum
 appellauit. Fuerunt & tres alij eiusdem nominis. Pri-
 mus, chorographus, qui omnem ab Alexandro pera-
 gratam terram descripsit: alius qui quæ naturæ sunt
 propria, versu prodidit: tertius, orator, qui & artem
 oratoriam scripsit.

SOCRATES.

Socrates Sophronisco patre lapidario, matre Phænareta obstetrice natus, quemadmodum Plato in Theæteto meminit, Atheniensis patria, pago Alopecensis fuit. Non defuerunt qui illum iuuisse Euripidem existimauerint. Vnde Mnesilochus ait, Phrygius nouo Euripidis poemati & Socratem farmenta ministrasse. Ac rursus Euripides Socratis, vt socij & adiutoris, meminit. Aristophanes quoque hoc ipsum in Nubibus tradit, hunc asserens Euripidem fuisse, qui tragœdias scripserit eloquentiæ sapientiæque plenissimas. Quum igitur Anaxagoræ, secundum quosdam auditor fuisset, & Damonis, vt Alexander in Successionibus ait, post eius damnationem, ad Archelaum se physicum contulit, cui in deliciis fuisse scribit Aristoxenus. Porro Duris seruisse illum ait, & sculpsisse lapides: opus illius esse Gratias quæ sunt in arce, vestitas, plerique asserunt. Vnde illum & Timon in Silis ita depingit his versibus,

*Fluxit ab hæc legumque loquax lapidumque politor,
Græcorum Sages, imposturaque magister,
Derisor, rh. torque sub. at. scus, & simulator.*

Erat quippe in oratoria (sicut etiam Idomeneus refert) promptus atque acer: sed eum tyranni triginta dicendi artem (vt ait Xenophon) docere vetuerunt. Agitatur & ab Aristophane, vt qui deteriorem rationem meliorem faceret. Primus quippe (vt Phaurionus in Omnimoda scribit historia) cū Æschine discipulo oratoriæ campos aperuit. Idomeneo idipsum in libris quos de Socraticis scripsit asserente, primusque de vitæ ratione differuit, ac primus philosophorum damnatus moritur. Ait autem Aristoxenus Spinthari filius pecunias illum ex ministerio suo ad necessarium victum congregare solitum: cæterum Critonem eum ab emendanda quotidiana stipe atque ab officinæ subduxisse ministerio, gratiam animi ipsius admiratum, eique se in disciplinam dedisse Demetrius Byzantius auctor est. Animaduertens autem naturalis spe-

Aculationis fructum nullum esse, eamque ad officia vitæ nihil esse necessariam, inuexit primus Ethicen, deque illa & in officinis & in publico quotidie philosophas, ea potius inquirenda hortabatur quæ mores instruerent, & quorum vsus nobis domi esset necessarius. Illic enim, Homeri testimonio, nobis

- agitur prauumque probumque.

- S**æpe verò inter loquendum, agente id orationis vehementia, iactare digitos solebat, & crines vellere, ita ut à plerisque rideretur, habereturque despectui: quæ
- B** tamē omnia ferebat æquo animo. Vnde & quum fuisset à quodam calce percussus, admirantibus illius tolerantiam, dixit, Quid enim, si me asinus calce impetisset, num illi diem dixissem? hæc Demetrius. Peregrinatione verò illi opus nō fuit, quemadmodum plurimis, nisi in quantum militauit, sed semper eodem in loco manens, contentus cum familiaribus ac studiosis disputabat, nitebaturque summo ingenij acūmine nō tam illos ex sententia refellere, quàm ipse quid verum esset, inuenire. Fertur, quum Euripides ei legendum
- C** Heracliti opusculum dedisset, rogarētque quid sibi videretur, dixisse, Ea quidem quæ intellexi, fortia sunt, puto, item & quæ non intellexi: verum Delio quopiam natatore indigent. Cura illi vehemens fuit corporis exercitationis, eratque præclari habitus. Denique in Amphipolin armatus militiam sequutus est, atque prælio commisso circa Delium, lapsum equo Xenophontem apprehendit, atque seruauit. Confugientibus Atheniensibus cæteris, ipse lento passu abibat, sæpe clam retrospiciens, & vlcisci cupiens, si quis
- D** ense incautos inuadere tentasset. Militauit & in Potideam per mare: (nā pedibus minime licebat, obstitēte bello) quo tempore nocte tota in vno habitu permansisse tradunt. Et quum in ea expeditione fortissime pugnasset ac vicisset, victoriam Alcibiadi sponte concessisse, quem à Socrate amatum Aristippus in quarto De antiquis deliciis testatur. Ion autem Chius iuuenem cum Archelao in Samum peregrinatum venisse tradit: Aristoteles & Pythonē profectum ait. Isthmum

quoque Phauorinus in primo Commentariorum ad-
 iisse refert. Erat autem constantis animi, inuictæque
 sententiæ, & in primis popularis rei studiosus: quod
 cum ex aliis cõstat, tũ ex eo maximè quòd iubentibus
 qui cum Critia erant nobilibus, Leontẽ Salaminium
 illustrem & opulentum virum ad se deduci perimen-
 dum, haudquaquam cessit, solũsque aduersus decem
 potētissimos duces sententias ferre ausus est, & quum
 liberè quòd vellet abire carcere liceret, noluit, & plo-
 rātes seuerè increpauit, pulcherrimõsq; sermones illos
 vinctus prosequutus est. Frugi item erat & continens. **B**
 Refert Pamphila in v r i Comment. quum Alcibiades
 grandem illam aream ad construendam domum lar-
 giretur, dixisse, An verò, si calciamentis mihi opus esset,
 corium dares vt calceos mihi ipse conficerem? atqui
 ridiculus essem si acciperem. Sæpe quum eorum quæ
 publicè vendebantur multitudinem intueretur, secum **58**
 ista voluebat, Quàm multis ipse non egeo! Ac semper
 habebat in ore iambo illos quibus argentum & pur-
 pura, & cætera id genus, tragœdiis potius quàm vsui
 vitæ necessaria docentur. Archelaum præterea Macedo-
 niam & Scopam Crannonium, Eurylochumque La-
 rissæum aspernatus est magno animo, quum neque
 ab eis missas pecunias accepit, neque ad eos ipse pro-
 ficisci voluit. Adeo autem parcè ac temperatè vixit, vt
 quum Athenas pestis sæpenumero vastaret, solus ipse
 nunquam ægrotauerit. Duas illum vxores duxisse, pri-
 orem Xanthippen, ex qua Lamproclen genuerat: al-
 teram Myrtonem Aristidis illius iusti filiam, quam &
 sine dote acceperit, quæque sibi Sophroniscum Mene-
 xenumque peperit, Aristoteles autor est. Alij Myrto-
 nem prius duxisse, plerique vtrasque simul habuisse
 tradūt, ex quibus & Satyrus est & Hieronymus Rho-
 dius. Nam Athenienses, quum bellis ac lue ciuibus ex-
 haustam ciuitatem reparare sobolẽmque propagare
 vellent, decreuisse referunt vti vrbānam quidẽm vnā
 vxorem ciues ducerent, liceret autem & ex altera pro-
 creare liberos: idque tum & Socratem fecisse. Magna
 verò animi sublimitate carpentes se atque obiurgan-

Ates contemnebat In facilitate victus maximè gloriabatur, mercedemque à nullo exigebat. Dicebat autem; qui suauissimè comederet, eum minimè obsonio egerere: & qui cum voluptate biberet, eum quod præsens non sit, poculum non querere nec expectare. Eumque diis maximè propinquum, qui minimis egeat. Hoc si quis velit, à Comicis doceri poterit, qui profectò, illum dum vituperare conantur, laudant. Aristophanes enim sic illum Comœdiis agit,

*O præclara sapientia amator homo,
 Quàm felix Athenis & inter Græcos eris,
 Si memor es, & curis plenus, & arumna inest
 Animo, neque fatigaris aut stās, aut sedēs, aut ambulās;
 Sed ne algens quisdē multū doles, neque prandere cupis,
 Et vino abstines, & exercitamētis, & id genus stolidis.*

B Porro Amipsias palliatum illum inducens, sic ait, Socrates, paucorum optime virorum, multorumque vanissime, & ipse ad nos tandem venis, patiensque es? Vnde tibi palliū hybernū? Hoc incōmodum per coriarii cōtigit malignitatē. Hic, tamen si esuriēs, assentari nunquam sustinuit: cæterum eius rei quàm semper inimicus fuerit, quàmque magno & alto animo scdam istam adulationem contempserit, Aristophanes idem testatur in hanc sententiam, Elatus fastu vias terit, oculisque innuit, & discalciatus mala multa tolerat, & inter nos vultu grauitatem præ se fert. Quumque hoc vitæ instituto degeret, interdum tamen temporarij seruiens, venustiore habitu amiciebatur, vt in Platonis Symposio ad Agathonem profectus. AE qua illi & hortandi & dehortandi facultas fuit. Denique Theætetum, quū de disciplina differeret (vt ait Plato) mirificè immutatū diuinumque ferme remisit. Euthyphrona, qui patri diem dixerat, quædam de iustitia & pietate loquens, ab instituto reuocauit. Lysidem autem hortando, maximè moralem fecerat. erat enim illi ingenium ad eliciendos ex rebus sermones accōmodatum. Lamproclē filium in matrem immitem ac ferum (vt ait Xenophon) suadendo ad reuerentiam reduxit.

Glauconē præterea Platonis fratrem ad remp. accedere volentem, proposito retraxit, quòd is rudis esset, ignarusque rerum: idem (vt refert Xenophō) Charmidem contrà, quia esset maximè idoneus ad capeffendam, incitauit. Iphicrati quoque duci animos adiecit, quum ostendisset ei gallos gallinaceos tonsoris Midæ, aduersus eos qui erant Calliæ, pennis ac rostro dimicantes. Ipsum Glauconides ciuitati applicare optabat, non secus ac fasanum auē aut pauonē. Dicebat autem facile cuiuis esse quæ habet aliquis, mira proloqui, amicos autē quos possideat nominare difficillimū: tantam in eis obseruandis inesse negligentiam. Euclidem verò quum videret forensium causarum in primis studiosum, O (inquit) Euclides, sophisticis quidem vti poteris, hominibus non poteris. Inutile enim arbitratur ac turpe hisce dare operam, sicut & Plato in Euthydemo testatur. Dederat illi Charmides domesticos pueros, vt ab eis domum deduceretur, sed noluit ipse suscipere. Sunt qui dicant illum Alcibiadis eximiam formam aspernatum. Otium, vt possessionū omnium pulcherrimam laudabat, vt in Symposio testatur Xenophon. Dicebat & vnicum esse bonum, scientiam: malum contrà vnicum, inscitiam. Opes ac nobilitates non solū nihil in se habere honestatis, verū & omne malum ex eis oboriri. Denique quum dixisset ei quidam, Antisthenem matre esse Threicia, Tūne (inquit) arbitraris ex duobus Atheniensibus adeo insignem virum natum? Phædonem quoque captiuitatis necessitate quæstui turpi expositū, Critoni redimendum præcepit, spectatūque philosophum fecit. Sed & fidibus canere didicit quum vacaret, minimè improbum seu pudendum dicens, quod quisque nesciat discere. Sæpius item saltabat, eam exercitationem plurimum ad tuendam bonam valetudinem conducere existimans, sicut & Xenophon in Symposio testatur. Asserebat & dæmonium sibi futura prædicere: ac bene incipere paruum non esse, sed maximū: & scire se nihil præter hoc ipsum quòd nihil sciret. Eos itē qui præconia magno emerēt, desperare aiebat se ad maturitatis

A tempus peruenturos. Regatus aliquando quænam sit iuuenum virtus, Nihil nimis, inquit. Geometriæ eousque dandam operam monebat, quoad quisque possit terram mensura accipere & dare. Euripide verò de virtute ita differente, vt diceret præclarum esse temere hanc dimittere, surgens egressus est, ridiculum esse dicens, Mâcipium, si non inueniatur, dignum inquisitione iudicare: virtutem verò pessum perire permittere. Interrogatus vtrum melius esset vxorem ducere, necne, Vtrumuis horum (inquit) egeris, pœnitentia ducêris. Mirari se dicebat cur hi qui lapidea signa sculperent, summa ope niterentur vt lapis homini quam simillimus euadat, seipsum curare negligerêt, ne similes lapidibus & videantur & sint. Hortabatur & iuuenes vt se iugiter in speculo intuerentur, vt, si quidem formosi essent, digni ea specie fierent: sin autem deformes, eam deformitatem eruditione tegerent. Quum vocasset ad cœnam diuites, & Xanthippen modici puderet apparatus, Bono, inquit, esto animo. nam, si quidem modesti erût frugique, mensam haudquaquam aspernabuntur: sin autem intemperâtes, nulla nobis de hisce cura fuerit. Aiebat alios homines viuere vt ederent, se ideo edere vt viucret. Ad hæc vulgus ignobile & imperitam multitudinem idem fermè facere dicebat, ac si quis singulos nummos reprobaret, cõgestum ex hisce cumulum, vt probabilem, susciperet. Quum illi dixisset AEschines, Pauper sum, & aliud habeo nihil: me ipsum autem tibi do. An verò tu, inquit, non animaduertis quàm mihi maxima tradas? Indignantem cuidam quòd despiceretur, quum summâ rerum triginta tyranni sibi vëdicassent, Ergone (inquit) pœnitet te? Referenti quòd illum Athenienses mori decreuissent, Et natura illos, inquit. Hoc alij ad Anaxagoram referunt. Dicente ei vxore, Iniustè morieris. An tu, inquit, iustè malles? Quum in somnis quendam sibi ista dicentem audisset,

At te frugifera sistet lux tertia Phthia,
ait ad AEschinem post diem tertium se moriturum.

Die qua cicutam bibiturus erat, Apollodorus ei pallium pretiosum obtulit, vt in illo moreretur: & ille, A
 Quid, inquit, num pallium meum viuenti conuenit, vita functo non conueniet? Nuntianti quendā ipsum maledictis incessere, Bene, inquit, loqui non didicit. Quum disruptam pallii sui partem vertisset Antisthenes, & inspectādam omnibus dedisset, Aspicio (inquit) per scissuram pallii tuam vanitatem. Dicenti cuidam, Nōne tibi ille maledicit? Non, inquit: mihi enim ista non adsunt. Dicebat expedire vt sese ex industria comicis exponeret. Nam, si quidem ea dixerint quæ in nobis corrigenda sint, emendabunt: sin aliās, nihil ad nos. Xanthippe, quum in eum prius conuitia & maledicta ingessisset, pōst verò & sordidis aquis perfudisset, Nōne (inquit) dicebam Xanthippen tonātem quandoque pluituram? Dicenti Alcibiadi non esse tolerabilem Xanthippen adeo morosam, Atqui, ait, ego ita hisce iampridem assuetus sum, ac si iugiter sonum trochlearum audiam. An verò tu non toleras clamore perstreptentes anseres? illo dicēte, At mihi oua pullosque pariunt, Et mihi (ait) Xanthippe filios gignit. B
 Quum pallium illa sibi in platea sustulisset, monerētque familiares, iniuriam manu vlcisceretur, Præclare, (inquit) vt nobis corrixantibus quisque vestrūm acclamet, Eia Socrates, eia Xanthippe. Asperioris ingenii vxori ita congregiendum monebat, vt equis animosis equites. Nam sicut illi, quum eos semel subegerint, reliquis facilè vtūtur: ita & mihi post Xanthippes vsum, reliquorum mortalium facilis toleratio conueniet. Ista & huiusmodi gerens quotidie & dicens, Pythiæ testimonio laudatus est, quæ Chærephonti id oraculum edidit, quod in omnium ore est, nimirum hoc, C

Mortalium vnus Socrates verè sapit.

Ex quo magna in illum inuidia conflata est, prætereāque quòd eos qui seipso magni facerent & æstimatorerent, vt stolidos & insensatos arguisset. Eorum ex numero Anytus est, sicut in Memnone Plato ait. Is enim à Socrate rideri se non ferens, primū quidem Ari- D

- A** istophanem aduersus illum inuexit, atque in eum maledicta pronuntiauit. Post verò Melitum etiam induxit, vt illi crimen impietatis adolescentiumque corruptiones obiiceret. Et Melitus quidem apud iudices illum accusauit: sententiã verò Polyeuctus dixit, vt ait Phauorinus in Omnimoda historia: orationẽ Polycrates sophista scripsit, vt Hermippus refert, siue (vt quidam volunt) Anytus: præparauit autem omnia Lycon orator. Porrò Antisthenes in Philosophorum successione, & in Apologia Plato, tres illum accusasse tradunt, Anytum, Lyconem ac Melitum. Anytum quidem opificum ciuiliũque partes tuentem, Lyconem oratorem, Melitum verò poetarum, quòd eos omnes carperet Socrates. Phauorinus in 1 Cõmentar. veram non esse Polycratis in Socratem orationem tradit, quòd in ea facta sit mentio murorũ à Conone instauratorum. Id verò factum constat v i anno post mortem Socratis, atque ita se habet. Enimuero causæ ipsius coniuratio hoc modo gesta est: Seruatur enim
- B** 63
- C** hætenus, inquit Phauorinus in Metroo. Accusauit Melitus Meliti filius Pitheenſis Socratem Sophronisci filium Alopencensem de hisce criminibus. Iura violat Socrates, quos ex maiorum instituto suscepit ciuitas, deos esse negans, alia verò noua dæmonia inducens. Contra ius & fas iuuenes corrumpit. Pœna illi mors. Philosophus verò, quum illi Lysias quam pro eo scripserat apologiam recitasset, Bona (inquit) & præclara est oratio, Lysia, mihi tamen minus cõgruit. Erat enim illa iudiciali instituto vicinior quàm vt
- D** philosopho conuenire videretur. Percontanti Lysia cur si bona esset, non sibi congrueret oratio, Nonne (inquit) & indumenta & calciamenta speciosa esse possent, neque tamen mihi conuenire? Quum verò iudicium ageretur, ascendisse Platonem in suggestum refert Iustus Tiberiensis in Stemmate, ac dixisse, Minimus natus quum sim, viri Athenienses, his omnibus qui tribunal ascenderunt: interpellatumque à iudicibus reclamantibus, Descẽde. Damnatus igitur est iudicum ducentis octoginta & vna sententiis, supra eas

quibus absoluebatur. Tractantibusque inter se iudicibus quid illum potius conueniret pati an pendere, x x v drachmas soluturum se dixit. Quanquam Eubulides centum esse pollicitum dixerit. Verum tum multuantibus iudicibus, Eorum (inquit) grati quæ à me gesta sunt, censeo me in Prytaneo publicè ali debere. Tum illi, adiectis aliis l x x x sententijs, mox illum damnant, & continuo coniectus in vincula, post paucos dies cicutam bibit, multa prius de immortalitate animorum ac præclara disserens, quæ in Phædone Plato digessit. Præna quoque illum scripsisse plerique autumant, cuius est initium, Delie Apollo, salue, & Diana pueri gloriosi. Porro Dionysodorus præna illius non esse memorat. Fecit & AEsopiam fabulam non multum compositè, cuius initium est,

Cuius AEsopus dixit quæis culta Corinthus,

Ne virtutem in ius iudice plebe vocent.

Atque in hunc modum Socrates excessit è vitâ. Atheniensibus eius facti tantum pœnitentiæ incessit, mox ut palæstras & gymnasia clauderent, & alios quidem exilio, Melitum verò morte damnarent. Socratem ærea imagine publicè honorauere, quam à Lyfippo perfectam in vrbs celeberrimo loco statuerunt. Annytum ipsa die, dum peregrè esset, Heracleotæ exterminarunt. Huiusmodi designarunt Athenienses non modò in Socrate, verum & in aliis viris illustribus permultis. Nanque (vt ait Heraclides) Homerum veluti insanientem drachmis quinquaginta multarunt: Tyrtæumque mentis impotem dixerunt, & Aftydamantem primum ex ludo AEschylî sapientissimum græca imagine honorauerunt. Eis Euripides quoque id exprobrat in Palamede, doctam philomelam innocuamque musam insectatos clamans. Quanquam Philochorus Euripidem ante Socratè obiisse tradat. Nascitur Socrates (vt ait Apollodorus in Chronicis) sub Apsephione, septuagesimæ & septimæ Olympiadis anno quarto, Thargelionis mensis sextæ, quo die lustrant Athenienses ciuitatem, Dianamque natam

- A Delii tradút. Moritur primo anno nonagesimæ quintæ Olympiadis, septuagesimo ætatis anno. Eadem ferme Demetrius Phalereus ait. Sunt qui sexagenarium obiisse referant. Vterque verò, Socrates & Euripides, Anaxagoræ auditotes fuere. Porrò Euripides primo
 65 anno septuagesimæ quintæ Olympiadis sub Calliade ortus est. Videtur auté mihi Socrates & de naturalibus differuisse, quandoquidé & de prouidétia plerumque disputat, vt Xenophó ait: tametsi de rebus quæ ad bonos mores faciút, tantùm verba eú fecisse asseueret.
- B Sed & Plato in Apologia mentionem Anaxagoræ faciens aliorúmque physicorum, quæ Socrates negat, de his dicere ipse comprobatur, & quidem quum sua omnia Socrati semper attribuat. Refert Aristoteles magum quédam ex Syria profectum Athenas, Socratem pluribus in rebus reprehendisse, violentámq; illi mortem futuram prædixisse. Est nostrum in illum adscriptum epigramma,

*Nunc bibe apud superos, bone Socrates: ipse enim A-
 Te sapere haud leuiter dixit, & is sapiens. (pollo
 C Ciuibus ingratis tibi erat porrecta cicuta:
 Ast iidem hauserunt protinus ore tuo.*

- Fuit ei (vt refert Aristoteles tertio De poetica) cum Antiocho Lemnio, & Antiphone prodigiorum interprete contentio, quemadmodum & Pythagoræ cum Cydone & Onata, viuentique Homero cum Sagari, vita functo cum Xenophane Colophonio. Hesiodo item cum Cercope, quo defuncto cum Xenophane, cuius iam supra meminimus. Pindaro cum Amphimene Coo, Thaleti cum Pherecyde, Biantique cum Salaro Prienæo, Pittaco cum Antimenide & Alcæo,
 D Anaxagoræ cum Sosibio, Simonidæque cum Timocreonte. Verùm ex iis qui successere Socrati, appellátur Socratici, nobilissimi sunt, Plato, Xenophon, & Antisthenes. Ex his verò qui decem dicuntur, clarissimi fuerút quatuor, AEschines, Phædon, Euclides & Aristippus. Primò igitur dicendum de Xenophonte, deinceps de Antisthene inter Cynicos, tum de Socraticis, atque ita demum de Platone, qui & decem se-

tarum princeps est, primamque Academia ipse constituit. Hic ergo successionis esto modus. Fuit & alius Socrates historicus, qui Argos diligenter descripsit: alius item peripateticus Bithynus: atque alius poeta epigrammatum: & alius Couus qui deorum preces inuocationesque conscripsit.

XENOPHON.

Xenophon Grylli filius Atheniensis, pago Archieus fuit, verecundus admodum, & ultra quam dici possit speciosus. Aiunt eum, quum Socratem in angiporico quadam habuisset obuium, porrecto baculo transire prohibito: percontanti vero, ubinam venirent quae humanis usibus sunt necessaria, quum ille respondisset, rursus, ubinam boni ac probi homines fierent, haerente illo dixisse Socratem, Sequere igitur, & disce. Ex eo tempore Socratis auditor factus, primus omniam quae dicebantur notis excepta in publicum edidit, Commentaria inscribens, primusque philosophorum scripsit historiam. Hunc adamasse Cliniam Aristippus in quarto De antiq. deliciis meminit, atque ad eum haec dixisse, At nunc ego Cliniam libentius intueor quam caetera omnia quae sunt inter homines speciosa, ceterisque mallem ad caetera fieri, dum vnici Cliniae conspectu fruerer. Angor noctu & in somnis quod illum non video: diei ac soli gratias ago quod Cliniae mihi faciem reuelant. In Cyri amicitiam hoc modo venit, Erat illi familiaris quidam Proxenus nomine, Bœotius genere, discipulus Gorgiae Leotini, Cyro notus & charus. Is apud Cyrum Sardis morabatur. Scripsit autem Xenophonti epistolam Athenas, accersens illum, & Cyro amicum fieri suadens. Hanc ille Socrati ostendit, consiliumque petebat. Eum ille Delphos misit, in ea re dei consilio usurum. Paruit Xenophon, profectusque ad deum, rogat, non proficisci ad Cyrum debeat necne, sed quomodo. Ea in re Socrates illum etsi modice insinulabat, proficisci tamen monuit. Vbi autem ad Cyrum venerat, ita se illi insinuauit, ut non

- A** minus illi amicus charusque fuerit quam Proxenus Omnia igitur quæ in ascensu Cyri ac descensu contigere, nobis ipse diligentissime tradidit. Inimicitias autem aduersus Menonem Pharsalium grauissimas exercuit, qui fuerat accensus tempore peregrini militis ductor, cui inter cætera maledicta & illud obiecit, maioribus illo se usum amasiis. Apollonidi item cuidam exprobrauit quod perforatis esset auribus. Post ascensum verò & Ponticas clades, fœderaque à Scutho O-
- B** dryforum rege violata, se in Asiam contulit ad Agesilaum Lacedæmoniorum regem, Cyrique milites illi sub mercede præstitit, ac se illi totum deuouit, amicissimusque fuit. Quo tempore, quod Laconicas partes tueri videretur, exilio damnatus ab Atheniensibus est: profectus deinde Ephesum, dimidium auri quod secum tulerat, Megabyzo Dianæ sacerdoti seruandum tradit quoad reuerteretur: sin secus, statuam ex eo confectam deę consecrare iubet. Ex dimidio reliquo donaria in Delphos misit. Inde cum Agesilao in Græciam ad bellum contra Thebanos profectus est, Lacedæmoniis com meatum illi suppeditantibus. Hinc iam omisso Agesilao in agrum Eleæ, Scilluntem venit, ab vrbe haud procul distantem. Sequebatur autem illum &
- 78** muliercula Philesia nomine, vt refert Demetrius Magnesijs, & duo liberi, Gryllus ac Diodorus, vt ait Dinarchus in libro De repudio aduersus Xenophontem, qui etiam gemini vocati sunt. Adueniente verò Megabyzo sub occasione publicę festiuitatis receptis pecunijs, prædium emit, & deę consecrauit, quod amnis interfuit Selenus, eiusdem nominis cum Ephesino. Hinc verò venationibus vacabat, amicis conuiuia faciens, historiasque conscribens. Refert Dinarchus
- 68** Lacedæmonios illi domum agrumque dedisse. Philopidam præterea Spartiatam aiunt ad eum illuc donum misisse mancipia ex Dardania captiua abducta, ipsumque arbitrio suo illa disposuisse, quo tempore Eliæses in Scilluntam cum exercitu profectos Lacedæmoniis remorantibus agrum cepisse. Tum verò Xenophontis filij cum paucis seruis clam se subducetes, in Lepreum

concessere. Xenophon quoque ipse in Elim primò, **A**
postea in Lepreum ad filios venit, atque inde cum il-
lis Corinthum profectus, saluus euasit, vbi etiã post-
ea habitauit. Interea quum decreuissent Athenienses
afflictis Lacedæmoniorum rebus opitulari, filios Athe-
nas militatum Lacedæmoniis mittit. Apud Spartanos
quippe instituti fuerat, vt refert Diocles in Vitis phi-
losophorum. Ex ea pugna Diodorus nullo præclaro
facinore illustris seruatus est, eique filius ex fratris no-
mine fuit: porrò Gryllus inter equites fortissimè di-
micans (erat autem ea pugna circa Mantinã) honesta
morte defungitur, magistro equitum Cephisodoro, & **B**
imperatore exercitus Agefilao, vt ait Ephorus in v &
xx Historiarum libro. In ea pugna & ipse Epaminon-
das Thebanorum dux cecidit. Fertur Xenophon tunc
coronatus sacrificasse, & quum filium corruisse didi-
cisset, coronam deposuisse: vbi verò acriter pugnan-
tem oppetisse comperit, eam rursus capiti imposuisse.
Sunt qui illum ne lacrymatum quidem dicant, solúm-
que dixisse, Sciebam me genuisse mortalem. Refert
Aristoteles Grylli laudes & epitaphia tunc innume-
ros scripsisse, partim vt eius virtus celebris fieret, **C**
partim item vt patri gratificarentur. Socratem item
Grylli laudes conscripsisse, Hermippus testis est in li-
bro De vita Theophrasti. Timon eum (vt solet) in-
sectatur. Hęc vita Xenophontis fuit. Floruit ma- **69**
ximè quarto anno xc & i i i i Olympiadis, ascendit-
que cum Cyro sub principe Xenæneto, anno vno an-
te Socratis mortem. Obiit autem (vt ait Steficlides
Atheniensis in Descriptione principum & Olympi-
onicum) anno primo cv Olympiadis, sub princi-
pe Callidemide, sub quo & Philippus Amyntę filius **D**
Macedonibus imperabat. Obiit Corinthi (vt ait
Demetrius Magnesi) ad maturam iam prouectus
senectutem, vir profectò cum in cæteris præstans ac
bonus, tum equorum venationisque ac disciplinæ
militaris in primis studiosus, vt ex libris eius intelli-
gi potest. Religiosus præterea & sacrificiis intentus,
qui res sacras nõ mediocriter teneret, & Socratem ad

A vnguem imitatus. Scripsit autem quadraginta libros, aliis aliter eos diuidentibus. Ascensum Cyri, cuius per singulos libros, non autem totius operis proœmium fecit. Cyri institutionem. Græcorum res gestas, & Commētaria, Symposiũque & OEconomicũ, De re equestri & De venatione. *Ἰστορίαι* præterea & Socratis Apologiam, & De seminibus, Hieronem siue Tyrannicum, Agesilaum, & Atheniensium ac Lacedæmoniorum rempublicam: quam non esse Xenophōtis Demetrius Magnesium testatur. Fertur & Thucydidis libros eatenus latentes quum subducere posset, ipse primus in eius viri gloriam in lucem dedisse. Appellabatur autem musa Attica præ dulcēdine eloquentiæ & incredibili facilitate. Vnde illi cum Platone non omnino cōueniebat, vt suo loco, quum ad Platonem venerimus, dicemus. Sunt autem & in hunc nostra epigrammata sic se habentia,

*Non tantum ad Persas Cyrus Xenophonta vocauit
Quam virtus, qua itur limina ad alta Iouis.*

70 *Ipse suum ostendit, Græcorum gesta recensens,
Nobile & egregis Socratis ingenium.*

Item aliud de eius morte;

C *Sis quanquam ingratis Xenophon eiectus Athenis,
In te ob fauorem Cyri amici regium:*

*Te tamen excepit fugitiuum grata Corinthiis,
In qua hospes Vrbe nosti letus & iuere.*

D Inueni alibi claruisse illum circa octogesimam & nonam Olympiadem vnà cum Socraticis cæteris. Istrus autem asserit illum ex decreto Eubuli exulasse, eiusdemque postea sentētia rediisse. Septē verò fuisse Xenophontes. Primus, hic ipse: secundus, Atheniensis, Pythostrati illius frater qui Theseidos poema composuit, qui inter cætera Epaminondæ quoque vitam conscripsit ac Pelopidæ: tertius, Cous medicus: quartus, qui Hannibalis historiã scripsit: quintus, qui prodigia fabulosa commentus est: sextus, Parius sculptor egregius: septimus, antiquæ comœdię poeta.

AESCHINES

ÆSCHINES.

A

B

71

C

D

A Eschines Charini lucanicas vendētis, siue (vt volunt) Lyfaniæ filius, Athenienfis, à puero miræ indolis, laborumque patientiffimus fuit. Quocirca & à Socrate nunquam difceffit, atque ideo Socrates de illo docere solebat, Solus nos colere nouit *Æschines*. Hunc Idomeneus tradit in carcere fugam Socrati suadere tentasse, non Critonem: verum Platonem, quum magis faueret Aristippo, Critoni verba illa accommodasse. Vocatur in ius *Æschines*, & in primis à Menedemo Eretrienfe, quod Socratis nomine dialogos complures inuexerit, quos à Xanthippe se accepisse memorabat: ex quibus illi sunt, qui vocantur *Ἀκίφαλοι*, nimium remiffi, nec Socraticam constantiam aut copiam præferentes: eos tamen *Æschinis* non esse Pisistratus Ephesius afferit, sed bonam partem septem illis adscribi. Perseus refert Pasiphôtis Eretrici esse, atque ab eo *Æschinis* insertos libris. Antisthenes quoque Paruum Cyrum, & Minorem Herculem, & Alcibiadem, cæterorumque libros ab eo fuisse cõscriptos. Sunt autem *Æschinis* dialogi, qui Socraticum expriment morẽ septẽ isti: Primus, Milciades (ideoque quodammodo imbecillior est) deinde Callias, tum Axiochus, Aspasia, Alcibiades, Telauges, & Rhinõ. Aiunt ipsum inopia adactum, venisse in Siciliam ad Dionysium, atque à Platone despectum, ab Aristippo fuisse commẽdatum, ibique prolatis dialogis quibusdam accepisse munera, demum Athenas reuersum, ibique nimie docere philosophiam suam ausum, quod illic Platonis & Aristippi esset clarissimum nomen. Auditores sibi mercede quæsiuisse, deinde in defensionem innocentium se ad scribendas orationes iudiciales conuertisse: atque ideo Timonem de illo dixisse ferunt, quod in persuadendo potens fuerit. Aiunt illi dixisse Socratem quum premeretur inopia, vt à seipso vsuras exigere sibi subducendo cibaria. Huius dialogos Aristippus etiam suspectos habuit. Nam dum eos Megaris legeret, subsannatum ferunt, ac dixisse, Vnde tibi

A sta, furcifer? Refert Polycritus Mendesium in primo De Dionysio, vixisse illum cum tyrāno quoad tyrannide exciderit, & vsque ad Dionis in Syracusas reditum, cum illo asserens & Carcinum comicum fuisse. Fertur & eius ad Dionysium epistola. Erat autem in arte oratoria maximè exercitatus, vt ex ea oratione quam pro defensione patris Phæacis magistri militum scripsit, & ex eo quòd Gorgiam Leontinum imitatus est, maximè constat. Scripsit autem & Lysias orationem contra illum, quam inscripsit De calumnia: ex quibus profectò liquet oratorem præcipuum fuisse. Erat ei & familiaris quidam Aristoteles nomine, cognomento Mythus. Panætius omnium Socraticorum veros esse dialogos censet, Platonis, Xenophonis, Antisthenis, Æschinis: de Phædonis tantum & Euclidis ambigit, ceteros damnat. Octo autem fuerunt hoc nomine. Primus hic de quo loquimur: secundus, qui artem oratoriam conscripsit: tertius, orator Demosthenis æmulus: quartus, Arcadia profectus, Socratisque discipulus: quintus, Mitylenæus, quem & flagellum oratorum vocabant: sextus, Neapolitanus, Academicus philosophus, Melanthij Rhodij discipulus, idémque in deliciis habitus: septimus, Milesius ciuilis scriptor: octauus, statuarius.

A R I S T I P P V S.

A ristippus genere Cyrenaicus fuit: profectum vero Athenas Socratis fama percitum Æschines **D** tradidit. Is (vt ait Phanius peripateticus Eresius) primus Socraticorum mercedem exegit, & quæstu philosophatus est, præceptorique pecunias mittebat. Cui quum aliquando viginti minas misisset, ille eas continuo remisit, asserens deum Socratis id sibi non permittere. Displicebat id nimirum Socrati. Xenophon quoque aduersus eum infesto fuit animo. Quocirca & librum contra voluptatem in Aristippum scripsit asserentem voluptatis, eamque Socrati disputationem assignauit. Theodorus quoque in libro De sectis illum

conuitiis agit, & Plato in libro De anima, sicut in aliis memorauimus. Erat autem ei ingenium facile, ut se accommodaret loco, tempori, personæ. Nouerat omnem conuenientiæ simulare rationem. Quamobrem & Dionysio plus cæteris probabatur, quia ad omne quod emergeret, bene affectus instructusque videretur. Nam ut libenter percipiebat præsentium voluptatem, ita ut absentibus frueretur, non laborabat: vnde & Diogenes ipsum regium appellabat canem, eumque Timon ut nimis delicatum acriter mordet, quum ait,

Qualis Aristippi mollis natura sophista,

Quæ potuit tactu à falso discernere verum.

Aiunt illum aliquando iussisse perdicem quinquaginta drachmis emi: tantum luxuriæ grauius ferenti cui-dam respondisse, Tu istam obolo nõ emerēs? & quum annuisset ille, Mihi verò, inquit, quinquaginta drachmæ tantum valent. Tres formosas meretrices ei in cõspectum dari aliquando Dionysius iussit, eumque quam ex illis vellet eligere. Tum ille tres simul abduxit, dicens, neque Paridi tutum fuisse quod vnam prætulerit cæteris. Eas igitur ad vestibulum vsque deduxit, ac dimisit. adeo erat in eligendo & in contemnendo facilis. Ideoque Stratonem, siue (ut alij volunt) Platonem, ad eum dixisse tradunt, Tibi soli & chlamydem & pannum ferre datum est. Consputus à Dionysio æquo animo tulit. eam iniuriam quum quidam ægrè ferret, Piscatores, inquit, ut gobium venentur, mari patiuntur se aspergi, & ego ut balenam accipiam, non patiar excreatione aspergi? Prætereuntem quandoque Diogenes olera abluens obiurgauit, & dixit, Ista tu si parare tibi didicisses, tyrannorum aulas non ambires: Tu verò (ait ille) si quidem conuersari cum hominibus scires, olera profectò non lauisses. Interrogatus quidnam sibi ex philosophiæ studiis quesisset, Possè, inquit, omnibus fidenter loqui. Quum probro sibi daretur quod pretiosè & exquisitissimè viueret: Si vituperandum (ait) hoc esset, in celebritatibus deorum profectò non fieret. Rogatus aliquando quid habent eximium philosophi, Si omnes, inquit, leges in-

- A tereant, æquabiliter viuemus. Percontanti Dionysio cuius rei gratia philosophi diuitum limina terunt, philosophorum verò diuites non ita, Quòd illi, inquit, sciunt quibus indigent, at hi nesciunt. Quum illi vitio vertisset Plato quòd tam lautè viueret, Num, inquit, tibi videtur bonus vir esse Dionysius? illo annuente, Atqui ille (ait) multo me lautius viuit. vnde nihil prohibet quempiam lautè & bene viuere. Interrogatus quo differant docti ab indoctis, Quo, inquit, domiti equi ab indomitis. Ingressus aliquando meretricis cubiculum, quum erubesceret quidam ex his qui cum eo erant adulescentibus, Non, inquit, ingredi turpe est, sed egredi non posse turpe est. Quum à quodam sibi propositum esset ænigma, & vt solueret importunè ab eo ipso qui proposuerat vrgeretur, Quid, inquit, ô stolide: vis vt soluam, quod etiam ligatum, nobis exhibet negotium? Melius esse dicebat in mendicum euadere, quàm indoctum: illic enim pecuniis, hîc humanitate indigetur. Quum aliquando conuitiis ageretur, abibat: insectatore verò prosequente ac dicente, Cur fugis? Quoniam, inquit, maledicendi tu potestatem habes, audiendi ego non item. Indignantî cuidam, ac dicenti quòd philosophos cerneret obsidere diuitum fores, Et medici, inquit, languentium ianuas frequentant: non tamen ideo quispiam ægrotare mallet, quàm mederi. Corinthum nauigabat aliquando, & quum tempestate iactaretur, turbari cœperat: in ea perturbatione cuidam insultanti ac dicenti, Nos imperiti non metuimus, vos philosophi cur trepidatis? Nô, inquit, de eadem anima vtrisque nostrum cura & metus incumbit. Gloriâti cuidam quòd multa didicisset, ait, Sicuti non qui plurima comedunt & exercentur, melius valent, quàm qui sumunt necessaria: ita non qui plurima, sed qui vtilia legerunt, studiosi habendi sunt & eruditi. Oratori qui causam pro se dixerat & vicerat, sciscitanti, Quid tibi profuit Socrates? Hoc, inquit, vt oratio quam pro me habuisti, vera sit. Aretam filiam præclaris monitis instituebat, exercens eam, vt id quod nimium esset, contemneret. Rogatus à

quodam, in quo melior euasurus esset filius, si erudire- A
 tur, Et si nulla (inquit) alia in re, certè vel in theatro
 non sedebit lapis super lapidem. Quum ipsi quidam com-
 mendasset filium, quingentas postulauit drachmas, cui
 ille quum diceret, Tanti emere mancipiũ possum, E-
 me, (inquit) & habebis duo. Pecuniam se ab amicis ac-
 cipere dicebat, non vt ipse vteretur, sed vt scirent illi
 quas ad res pecuniis vtì conueniat. Probro illi semel
 obiicientibus quòd in causa propria conduxerit rhe-
 torem, At qui (inquit) & cocum, dũ cœnam facio, con- 75
 duco. Cogente aliquando Dionysio vt aliquid ex phi- B
 losophia loqueretur, Ridiculum (ait) est, si quidem me
 vt loquar interrogas, & quando loqui oporteat, ipse
 me doces. Ad hæc verò indignatus Dionysius, extre-
 mũ omniũ iussit accumbere: sed ille, Illustrè (inquit)
 hunc locũ voluisti facere. Gloriabatur quidam, ac sibi
 applaudebat de natandi peritia, ad quem ille, Non eru-
 bescis, inquit, in iis quæ delphinis propria sunt gloria-
 ri? Interrogatus quid differat sapiens ab insipiente,
 Mitte, ait, ambos nudos ad ignotos, & disces. Exultan- C
 ti cuidam quòd multum bibens nõ inebriaretur, Hoc,
 inquit, etiam mulus facit. Ad eum qui illi quòd mere-
 trici cohabitaret, exprobrabat, Dic age, inquit, num
 quid differat eam domum accipere quam multi ali-
 quando inhabitauerint, aut quam nemo? Negãte illo,
 Quid? inquit: nõ differre putas ea nauis ferri in qua in-
 numeri sæpe nauigauerint, an in qua nullus? Minimè,
 inquit ille. Num ergo (inquit) differt, vtri mulieri con-
 grediare, ei quæ neque multis fuerit exposita, an ei quæ
 nullis? Culpatus, cur ex Socratis disciplina veniens,
 pecuniam acciperet, Et meritò, inquit. nam Socrates D
 quum ipsi plerique mitterent triticum & vinum,
 paucis in suos vsus reseruatis, remittebat reliqua. Ha-
 buit enim ille penuarios Atheniensium principes, ego
 autem Eutychem emptitiũ seruum. Vtebatur &
 Laide meretrice, vt refert Sotion in 11 Successionum
 libro. Qua ex re quum sugillaretur à plurimis, ha-
 bere se Laidem respondit, non à Laide se haberi.
 Nam continere se à voluptatibus, neque eis manus

A dare præclarum esse, non earum sibi usum interdiceret. Exprobrantem sibi lautiores & delicatiores cibos, hac ratione compescuit, Tu (inquit) ista tribus obolis non emeris? fatente illo, Non tam igitur, inquit, ego voluptati studeo, quàm tu auaritiæ. Ostendebat ei Simus Dionysij quæstor magnificè instructas ædes & pauimenta pretiosa, (erat autem Phryx) tum ille sputa
76 quam maximè potuit ei in faciem cõiecit. Indignante illo, Non habui (inquit) opportuniorem locum. Charondæ, siue (vt quidam volunt) Phædoni interroganti
B quisnã esset vnguentis delibutus, Ego, inquit, infelix, & me infeliciores Persarum rex. Cæterùm vide ne, vt ceteræ animantes propterea nihil sui amittunt, sic ne homo quidem. Mali verò malè pereant cinædi, qui vnguenta pretiosa nobis exprobrant. Interrogatus quemodo Socrates obiisset diè, Vtinã (inquit) sic ego. Intrauit ad illum aliquando sophista Polyxenus, intuitisque mulieres compositas, & magnificè instructum conuiuium, accusare luxum eiusmodi cœpit. Continuit se ille modicè, ac demum, Potésne, inquit, hodie nobiscum esse? Et quum ille annuisset, Cur ergo (inquit) quereris? Videris enim non delicatorem mensam accusare, sed sumptum. Gestabat eius famulus in itinere pecuniam, & quum premeretur onere, Effunde (ait) quod nimis est, & fer ea quæ potes. testatur id Bion in Diatribis. Quum aliquando nauigaret, didicissetque nauem esse piraticam, acceptum aurum numerabat, deinde velut imprudenti & inuito lapsus è manibus iactauit in mare, ingemuitque grauitè. Sunt qui illum & hæc dixisse memorent, Melius est vt hæc
D ab Aristippo, quàm Aristippus propter ista pereat. Interroganti Dionysio ad quid venisset, Vt, inquit, quæ habeo impartiar: quæ non habeo, accipiã. Alij sic eum respõdissè referunt, Quãdo sapientia egebam, adij Socratè: nũc pecuniarũ egens ad te veni. Arguebat maximè homines, quòd in auctionibus quidẽ vasa inspicerent, vitã verò nõ inspicerent. Hoc alij Diogenis fuisse volunt. Iusserat aliquãdo Dionysius in conuiuio, vt singuli investe purpurea saltarèt, id Plato renuit dicès.

Effeminata veste non possum regi,

Quum sim vir, & virili natus stamine.

A

77

Sumptam verò Aristippus induit, & quum saltare inciperet, propriè promptèque dixit, *neque in sacris Li-*
Patris, pudica mens vnquam corrumpitur. (ber)

Orabat aliquando pro amico Dionysiu, & quum repelleretur, ad pedes eius corruit. Id factum quum argueret quispiam, Non ego (inquit) in culpa sum, sed Dionysius, qui aures habet in pedibus. Morabatur in Asia, & quum ab Artapherne satrapa fuisset comprehensus, interrogatus à quodam an ibi cõfideret, Quasi verò, (inquit) ô stulte, magis vnquam fidens fuerim quàm modò sum, alloquuturus Artaphernè. Eos qui liberalibus imbuti disciplinis, philosophiam neglexissent, Penelopes aiebat procis esse simillimos. illos enim & Melantho & Polydoram ancillas cunctaque potius habere quàm dominæ ipsius nuptias sperare potuisse. Simile quiddã & Aristo dixisse fertur: Vlyssèm quippe, quum descendisset ad inferos, mortuos ferè vidisse omnes, alloquutumque esse, reginam verò ipsam ne videre quidem potuisse. Aristippus verò rogatus quænam iuvenes oporteat discere, Ea (inquit) quæ viris vsui futura sunt. Exprobranti cuidam quòd à Socrate ad Dionysium se contulisset, Atqui (inquit) ad Socratem disciplinæ indigens profectus sum, ad Dionysium autem pecuniæ egenus veni. Multas iã pecunias consequuto quum diceret Socrates, Vnde tibi tam multa? ille inquit, Vnde & tibi pauca? Dicente scorto, Ex te gero. vterum, Nò, inquit, hoc magis nosti, quàm si per spinas densissimas ambulans dicere posses, Ista me pupugit. Causante quodam quòd filium quasi non ex se natum proiiceret, An verò (inquit) ignoramus & puitam & pediculos ex nobis gigni, quæ tamen velut inutilia quãlongissimè proiicimus? Quum à Dionysio pecuniã ipse, Plato librũ accepisset, insimulante ipsum quodam, Ego, inquit, pecuniis indigeo, Plato libris. Percontanti cuius rei gratia ipsum Dionysius argueret, Eius, ait, cuius arguunt ceteri. Postulabat pecuniam à Dionysio, & ille, Dixisti, inquit, non egere

- A sapientem: Da, inquit ille, & postea de his quæramus. & quum dedisset, Vidēsne (ait) me nō indigere? Dicente ad eum Dionysio, Qui ad tyrannum proficiscitur, ille eius est seruus, quāuis liber iuerit, Nō est (inquit) seruus, si liber venit. Hoc Diocles refert in libro De vita philosophorū. alij Platonem id dixisse tradunt. Iratus AEschini, Nōne mox redibimus, ait, in gratiam, neque delirare desistemus? Num expectabis quoad quispian de nobis scurra loquatur ad pocula? Et ille, Grato (inquit) animo: Memēto ergo (ait Aristippus) quod
- B ad te, quum maior essem natu, prior accessi. Et AEschines, Rectē, inquit, per Iunonem dixisti: nam me multo profectō melior es. ego enim inimicitiarum, tu amicitia princeps fuisti. Et ista quidem de illo referuntur. Fuerunt autem Aristippi quatuor. Primus, iste de quo nobis sermo est: secundus, qui Arcadię historiam scripsit: tertius, qui, quod à matre doctus esset, *μνηστικὸς* dictus est, prioris nepos ex filia. quartus, ex noua Academia profectus. Huius autem Cyrenaici philosophi libri isti memorantur, tres historiae Libycæ libri ad Dionysium missi. Dialogi viginti quinque, alij quidem Attica, alij verò Dorica loquutione scripti. Sunt autem hi, Artabazus, Ad naufragos, Ad fugitiuos, Ad mendicum, Ad Laidem, Ad Porum, Ad Laidem de speculo, Hermias, Somnium, Ad eum qui præerat poculo, Philomelus, Ad domesticos, Ad increpātes quod
- 79 vetus vinum scortāque possideret, Ad vituperantes quod magnificē instrueret mensam. Epistola ad Aretem filiam, Adeum qui seipsum exercebat in Olympia, Interrogatio, alia Interrogatio, *ἑρπία* ad Dionysium, alia De imagine, alia de Dionysii filia, Ad eum qui arbitrabatur se contemptui & ignominiaē haberi, Ad eum qui consulere moliebatur. Plerique illum & *διατριβῶν* sex libros explicuisse asserunt, alij prorsus scripsisse negant, ex quibus est Socrates Rhodius. Porrò & Sotion in secundo, & Panætius hæc illum scripsisse referunt, videlicet, De disciplina, De virtute, Exhortatorius, Artabazus, Naufragi, Fugiu, Diatribarum libri sex, Sententiarum libri tres, Ad Laidem, Ad Porum, Ad Socratem De fortuna. Fi

nem verò definiuit lenem motum ad sensum emanantem. Age verò, quoniam ipsius vitam descripsimus, nunc eos qui ab illo fluxere, Cyrenaicos suo ordine prosequamur. Ex his alii quidem *Ἡγησιακούς*, *Ἀντιπατρίους* alii, alii Theodorios seipsos appellauerunt. Sed & illos etiamnum qui à Phædone manarunt, ex quibus Eretricos nobilissimos dixere. Sic autè illorum seriem recenseamus. Aristippum audiuit Arete filia & Aethiops Ptolemæus, & Cyrenæus Antipater. Arete verò auditor fuit Aristippus Metrodidactos cognominatus, eius verò Theodorus, qui primò *ἄθεός*, deinde *Θεός* appellatus est. Antipatrum Epitimedes Cyrenæus audiuit, eius Paræbates auditor fuit. Paræbates Hegesias qui *Πεισιγαίατος* est dictus, & Anniceris, à quo Plato redemptus est. At enim qui Aristippi instituta amplexi sunt, & ab illo Cyrenaici sunt appellati, hisce opinionibus vtuntur. Duas perturbationes ponunt, dolorem & voluptatem: voluptatem lenem motum, dolorem verò asperum motum appellantes. Nihil differre à voluptate voluptatem, neque plus altera commune habere alteram: atque illam quidem cunctas animantes appetere, hunc autem aspernari. Voluptatem autem corporis intelligunt, quam & finem esse dicunt (vt etiam Panætius in libro De sectis tradit) non eam quæ in statu sit, & doloris priuatione consistit, & veluti à turbatione omni quietem agit, quam suscepit Epicurus, finemque constituit. Videtur autem eis finis à beata vita differre: finem quippe esse particularem voluptatem, beatam autem vitam siue felicitatem, voluptatum particularium constare conuentu, quibus & præteritæ connumerantur & futuræ. Particularem quoque voluptatem propter se eligendam, felicitatem verò non propter seipsam, sed propter particulares voluptates expetendam. Testimonio nobis esse finem habendam voluptatem, quòd à pueris hanc nobis natura conciliauerit etiam absque iudicio rationis: & quum illa fruimur, nihil amplius inquirimus, quòdque nihil æquè ac dolorem naturaliter fugimus. Voluptatem præterea bonum esse, etiam si à turpissimis pro-

A ueniat rebus, vt ait Hippobotus in lib. De sectis. Si enim fœda sit actio, voluptatem tamen per seipsam eligendam esse, bonumque existimandam. Porrò illa doloris amotio quam tuetur Epicurus, eis non videtur voluptas esse, neque priuatio voluptatis, dolor: vtraque enim esse in motu constituta, quum non sit motus doloris voluptatisque priuatio. Quippe doloris illa vacatio veluti dormientis status est. Possè quosdam aiunt voluptatem minimè appetere per animi peruersionem, non tamen omnes animi voluptates ac dolores in corporeis voluptatibus & doloribus fieri,

B quippe qualibet simplici ex patriæ prosperitate, siue priuata felicitate gaudium gigni. Imò ne ex memoria quidem seu expectatione bonorum voluptatem perfici dicunt, quod placet Epicuro. Nam tempore motum animi effluere, quin ne solo quidem visu vel auditu voluptates constare possè, quando & eos qui lamentationes imitantur, libenter audimus, veras autem illibenter atque iniucundè. Porrò priuationem huiusmodi aut voluptatis aut doloris medios status appellabant. Longè tamen esse præstantiores corporum quàm animorum voluptates, deteriorésque corporis quàm animi affectiones: quocirca & his peccantes magis cruciari. Durius quippe dolere, latari verò familiarius & gratius arbitrabantur: quocirca & maior illis erat corporis cura quàm animi. Vnde quum inde quoque constet eligendam voluptatem, pleraque tamen quæ sunt efficientia quarundam voluptatum, quum sint molesta, sæpe aduersari vt difficillima eis videatur voluptatum congeries, quæ beatam vitam efficere non possit. Placet autem eis neque sapientem semper in voluptate viuere, neque rursus insipientem semper in dolore, verùm maiore ex parte sic vtrunque affici. Satis autem esse, si quis vel per vnam incidetem voluptatem suauiter afficiatur. Prudentiam quidem bonum esse asserunt, non autè propter seipsam appetendam, sed eorum gratia quæ nobis ex illa proueniunt. Amicum necessitatis causa amplectendum. Nam & corporis partes quâdiu adsunt,

C
S
D

adamari. Virtutes quasdam imprudentibus & communes esse. Corporis exercitationem conferre ad virtutem capeffendam. Sapientem nunquam invidia tentandum, neque cupiditati, neque superstitioni unquam cessurum. Ista enim ex inani opinione contingere, metu tamen & dolore pulsandum. id quippe naturaliter fieri. Diuitias præterea voluptates efficere, neque per se appetendas. Perturbationes item comprehendere posse dicebant, non autem etiam ex quibus fiunt. Naturalium rerum inquisitionem omittebant, quòd comprehendere non posse manifestè colligerent. Logicem propter summum eius usum attingebat. Tamen Meleagri sententia est in secundo De opinionibus, & Clitomachi in primo De sectis, eos & physicam & dialecticam æquè aspernari. Possè enim & aptè dicere, ac extra superstitionem esse, mortisque metum effugere, qui rationem bonorum malorumque didicerit. Nihilque natura iustum esse, aut honestum vel turpe, sed consuetudine ac lege. Vir tamen bonus nihil agit perperam ob imminetia damna, opinionemque sinistras euitandas. Esse autem sapientem profectum quendam in iis quæ vel in philosophia, vel in cæteris bonis & honestis artibus non satis promoverunt. Aiunt & dolore affici alium alio magis, sensusque non semper vera nuntiare. Verum enim vero ii qui dicuntur Hegesiaci, eandem sanè de voluptate ac dolore habere sententiam, præterea neque gratum esse aliquid, neque beneficentiam, neque amicitiam, quòd ista non per seipsa appetamus, sed usus ac necessitatis gratia, ac propter eos, qui si absint, illa nec subsistere quidem. Esse autem impossibile cumulatè contingere beatam vitam: corpus quippe morbis multis passionibusque affligi, animam verò simul cum corpore pati & vnà turbari, complura item quæ speremus, à fortuna impediri: propter ista igitur atque huiusmodi beatam vitam non posse obtineri. Vitam præterea ac mortem eligendam. Natura item suaue atque insuaue nihil opinabantur: cæterum propter rerum vel raritatem vel nouitatem, vel sa-

A

B

C

82

D

A tictate lætari alios, alios angī. Diuitias vel paupertatem nihil ad voluptatis valere rationem : neque enim aliter ea voluptate diuites quàm pauperes affici. Seruitutem æquè atque libertatem, nobilitatem atque ignobilitatem, gloriam vel ignominiam nihī differre ad voluptatis modum, atque insipiēti quidem expedire si viuat, id verò sapienti indifferens esse. Sapientem suiipsius gratia cuncta facturum: alium quippe neminem æquè ac se dignum arbitrari. Quamlibet enim ingentia videatur ab eo consequutus, non tamen eorum quæ ipse præstiterit merita æquare.

B

lebant & sensus, quòd certam non inferūt notionem, quique sine delectu agere cuncta viderentur. Eorum peccata veniam dicebant promereri, neq; enim spontè peccare, sed aliqua perturbatione coactos. Non odio quenquam habiturum, sed potius eruditurum. Sapientem non adeo in bonorum electione inhaesurum, vt in malorum fuga, finem constituendo, vt neque in labore, neque in dolore viuatur. Idque eos assequi qui circa voluptatum materiã neutram in partem inclinatiores sunt. Porrò Annicerii in cæteris ab istis non dissentiunt. Relinquunt autem amicitiam in vita, & gratiam, honorémque aduersus parentes, & pro patria præclarum aliquod facinus. Quocirca quanuis molestias sapiens ac negotia subeat, nihilominus beatè victurum, etsi minimum voluptatis illi suppetierit.

C

Amici felicitatem non per se appetēdam, neque ei proximè patere sensui, neque satis esse in ratione momenti, vt confidere possimus, & multorum opinione celsiores euadere, oportere verò in optimis quibusque assueferi, propter inolitam & insitam nobis affectionem vitiosam. Amicum, nō propter vsum ac necessitatem solùm suscipiendum, quæ profectò si defierit, nō erit ille auersandus, verum etiã propter insitã beneuolentiã, cuius gratia dolores quoq; esse subeundos. Quanuis enim finem in voluptate constituent, doleantque si illa priuari contingat, sponte tamen sustinēdos labores volunt pro summo in amicum studio affectuq; singulari. Qui autem Theodorii sunt

D

appellati, à Theodoro quem prædiximus traxere co-
 nomen, eiusque decretis vsi sunt. Porrò Theodorus
 se omnes de diis opiniones sustulit. Deniq; librum
 eius De diis inscriptum offendimus non cõtèmpn-
 um, ex quo & Epicurum complura sumpsisse asse-
 runt. Audiuit autem Anniceridè Dionysiumque dia-
 lecticum, vt ait Antisthenes in Philosophorum succes-
 sionibus. Finem opinatus est gaudium & mœrorem:
 alterum constare prudentia, alterum verò impruden-
 tia. Bona esse prudentiam atque iustitiam: mala verò,
 contrarios habitus: media, voluptatem & dolorem.
 sustulit & amicitiam, quòd ea neque insipientibus
 dicitur neque sapientibus. In illis enim, sublato vsu, a-
 micitiam quoque euanescere. Sapientes verò, quum
 sibi ipsis sufficiant, amicis non indigere. Probabile di-
 cebat prudentem virum non se ipsum pro patria pe-
 riculis exponere: neque enim pro insipientium com-
 modis amittendam esse prudentiam. Essèque patriam
 mundum. Furto quoque & adulterio & sacrilegio,
 quum tempestiuum erit, daturum operam sapientem.
 Nihil quippe horum turpe natura esse, si auferatur de
 hisce vulgaris opinio, quæ è stultorù imperitorùmq;
 plebecula conflata est. Sapientem publicè absque vllò
 pudore ac suspicione scortis congressurum. Aiebátq;
 istiusmodi argutiis, Nónne mulier literis instructa v-
 tilis erit, quia literata est? & puer itidem & adolescēs
 utilis erit, quia literaturam callet? Ita sanè. Et mulier
 igitur utilis est, quia pulchra erit: & puer & adolescēs
 utilis erit, quia formosus est? Ita sanè. Puer igitur &
 adolescens pulcher, & ad hoc erit profectò utilis ad
 quod formosus natus est. Assentiebatur. Est autem v-
 tilis vt ei congreuiatur. Quibus concessis inferebat,
 Siquis ita vtatur eiusmodi congressione quando id
 vtile est, non peccabit. Neque igitur, si vtatur pulchri-
 tudine dum id vtile est, peccat. His igitur atque hu-
 iusmodi interrogatiunculis auditores capiebat. Vide-
 tur autem idcirco appellatus deus, quòd quum illum
 Stilpo percontatus esset, Putásne, Theodore, te id esse
 quod diceris? atque ille fateretur, Deus ergo (inquit)

A

B

C

84

D

A es. Id quum ille gratè accepisset, subridens ait, Atqui, infelix, (inquit) ea ratione & cornicem te esse fate-
reris, & alia huiusmodi innumera. Quum assideret aliquando Theodorus Euryclidi hierophantæ, Dic mihi (ait Euryclides) quænam sunt qui circa mysteria impii sunt? quum respondisset ille, eos eius criminis reos teneri, qui ea necdum initiatis aperirent: Et tu ergo (inquit) impius es, qui ista nondum initiatis enarres. Parum autem abfuit, quin periclitaretur ne traheretur in Arium pagum, nisi eum Demetrius Phalereus eruisset. Amphicrates verò, in libro De viris illustribus, ait illum damnatum, venenùmque bibisse. Quum verò apud Ptolemæum Lagi filium moraretur, legatus aliquando ad Lyfimachum ab illo missus est. Magna verò fiducia vtenti, ait Lyfimachus, Dic mihi, Theodore, nõne tu Athenis excidisti? Et ille, Rectè iudicas, inquit: nam me Atheniensium ciuitas ferre non valens, non secus ac Semele Dionysium expulit. Rursus dicenti Lyfimacho, Caue ne vterius ad nos proficiscare, Non (inquit) reuertar, nisi me mittat Ptolemæus. Aderat Mythrus Lyfimachi dispensator. Is quum diceret, Videris non solùm deos, verùm & reges ignorare: Quo pacto (inquit) illos ignoro, quandoquidem te diis inimicum puto? Fertur quum aliquando Corinthum venisset, magna discipulorum turba comitat us, & Metrocles Cynicus *σαῦδινος* (*sa enim est syluestre olus*) abluens ei diceret, At tu sophista nequaquam multis discipulis egeres, si olera dilueres, dixisse, Et tu si cum hominibus conuersari didicisses, profectò istis oleribus non vterere. Simile quiddã (vt suo loco diximus) de Diogene & Aristippo memoratur. Huiusmodi Theodori fuisse vitam ac doctrinam comperimus. Demum verò Cyrenen profectus apud Marium in pretio diu vixit: vbi quum primùm eiiceretur, non illepidum quiddam dixisse fertur, Malè (inquit) facitis, viri Cyrenaici, qui me ex Libya in Græciam exulem agitis. Fuerunt autè Theodori viginti. Primus, Samius Rhœci filius, qui consuluit carbones fundamentis Ephesini templi subiici.

B

85

C

D

tam quum humidus esset locus, carbones aut reiecta A
 igni natura soliditatem accipere humori inuiolabi-
 em. Secundus, Cyrenaicus geometra, cuius & Plato
 auditor fuit. Tertius, hic ipse philosophus. Quartus,
 uius fertur libellus De vocis exercitatione. Quintus,
 qui de legislatoribus scripsit, à Terpandro initium su-
 onscripsit. Octauus, Syracusanus, qui De re militari
 scripsit. Nonus, Byzátius in causis ciuilibus clarus. De-
 cimus similiter, cuius & Aristoteles in oratorú Epito-
 ne mentioné facit. Vndecimus, Thebanus sculptor. B
 Duodecimus, pictor, cuius & Polemon meminit. De-
 cimus tertius, Atheniensis pictor, de quo Menodotus
 scribit. Decimus quartus, Ephesius pictor, cuius The-
 ophanes in libro De pictura meminit. Decimus quin- 86
 us, epigrammatú poeta. Decimus sextus, qui De poe-
 is scripsit. Decimus septimus, medicus, Athenæi disci-
 pulus. Decimus octauus, Chius philosophus Stoicus.
 Decimus nonus, Milesius, & ipse philosophus Stoicus.
 Vicesimus, tragœdiarum scriptor.

PHAE DON.

C

PHædon Eliensis nobili familia, vnà cum patria ca-
 ptus coactus est intra sellulam infami se quæstui
 addicere: adiecto tamen ostiolo, Socratis contubernio
 præceptoréque fruebatur, quoad ipsum Alcibiades
 seu Crito, Socrate monente redimeret: ex quo li-
 beraliter philosophiæ operam dedit. Hunc Hieronymus
 in libro De assensu retinendo, seruum fuisse asse-
 uerat. Scripsit autem Dialogos, de quibus nihil dubi-
 tatur, Zopyrum & Simonem: de Nicia controuersia
 est. Medum, quem AESchinis esse plerique tradunt, a-
 lii verò Polyæni. Antimachum siue Senes. & de hoc
 ambigitur. Scythicos sermones etiam quidam AESchi-
 nis esse asseuerant. Successor autem eius fuit Plistanus
 Eliensis, & ab eo tertius, Menedemus Eretricus, Ascle-
 piadésque Phliasius, à Stilpone profecti, atque vsq; ad
 eos Eliaci sunt appellati: à Menedemo auté Eretrici,

D

A de quo postea dicemus, idcirco quòd ipse sectæ princeps atque autor fuerit.

E V C L I D E S.

Euclides Megaris oppido, quod Isthmo adiacet, siue, iuxta quosdam, Gelous, vt in Successionibus tradit Alexander, Parmenidis librorum in primis studiosus fuit. Ab eo Megarici denominati sunt, qui postea ἐπειρητῆς, postremò dialectici sunt. Quos ita primus Dionysius Carthaginiensis idcirco appellauit quòd interrogando ac respondendo sermones librosque componerent. Ad hunc ait Hermodorus, post Socratis mortem venisse Platonem, ac philosophos reliquos metu atrocitatis tyrannorum compulsos. Hic bonum esse vnum definiuit multis nominibus celebre. Aliquando enim hoc dici prudētiam, quandoque deum, aliàs mentem appellari, & huiusmodi cætera. Quæ bono aduersa viderentur sustulit, ea ne esse quidem dicens. Vtebatur probationibus, non his quæ per assumptiones, sed quæ per conclusiones sunt. Disputationem item quæ fit per similitudinem sustulit, dicēs illam sanè aut ex similibus consistere, aut ex dissimilibus. Et, si ex similibus cōsistit, circa ipsa potius quàm quibus sunt similia versari rationē debere: sin autem ex dissimilibus, superuacaneam esse comparisonem. Idcirco & Timon illum vnà cum cæteris Socraticis mordet, nullius sibi horum curā esse dicens, non Phædonis, non alterius cuiuspiã, neque Euclidis qui Megarensibus contentionis rabiem inuexit. Dialogos autem conscripsit sex, Lampriam, AEschinem, Phœnicem, Critonem, Alcibiadem, Amatorium. Porrò ex Euclidis successione est & Eubulides Milesius, qui & plurimos in dialectica modos rationesque interrogandi tradidit, mentientem & fallentem, Electram, conuelatam, acrualem, corneam, & item caluam. Et istum non defuit ex Comicis qui carperet,

*Contumeliosus Eubulides ceratnas interrogans,
Et mendacibus fastuosisque verbis rethores versans,
Abiit Demosthenis habens solubilitatem.*

Videtur

Videtur Demosthenes hunc audiuisse, & quum ρ o lite- **A**
 ram pronuntiare vix posset, emendasse iugi exercitio.
 Neque item obscurum est Eubulidem aduersus Ari-
 stotelem inimico animo fuisse, eumque in plurimis
 reprehendisse. Inter ceteros verò qui ex Eubulidis
 ludo manauerunt, Alexinus Eliensis fuit, vir acer, &
 contentionis viribus ac neruis clarus, vnde & Alexi-
 nus cognominatus est. Maximè autem Zenoni infestus
 erat. Hunc ait Hermippus ex Elide in Olympiam
 profectum, ibique philosophatum. Discipulis autem **88**
 rogantibus cur illic moraretur, dixisse, velle se sectam **B**
 instituere, quam Olympiacam vocaret. Illos verò,
 quum rerum omnium penuria, & præterea insalubri
 loco affligerentur, ab eo recessisse, iamque Alexinum
 solum ac desertum vno tantùm famulo comite ibi re-
 moratum. Postea dum nataret in Alpheo flumine a-
 rûdinis acumine læsum, vita excessisse. Et est in ipsum
 nostrum epigramma sic se habens,

*At non inanis hercle erat illa fama,
 Cuiusdam natanti misero transfixum pedem
 Clauo: nam Alexinus prius flumen Alpheum
 Quàm transfretasset, canna fixus occidit.*

C
 Scripsit non solum ad Zenonem, verùm & alios com-
 plures libros, & ad Ephorum historicum. Ex Eubuli-
 dis disciplina & Euphantus fuit Olynthius, qui tem-
 poris sui conscripsit historiam. Scripsit & tragœdias
 plurimas, quibus in certaminibus maximè probatur.
 Fuit & præceptor Antigoni regis, ad quem etiam li-
 brum De regno scripsit perutilem atque laudatissimum.
 Vitam verò senectute finiuit. Fuerunt & alij complu-
 res auditores Eubulidis, inter quos & Apollonius **D**
 Cronus.

D I O D O R V S .

Diodorus Amenij filius Iaseus, & ipse cognomina-
 tus Cronus, quem & Callimachus in Epigram-
 matis mordacissimè insectatur, ac parietibus inscribit
 illud, Cronus est sapiens. Erat & iste dialecticus, pri-
 musque inuenisse à quibusdam existimatus est inuo-

A lutum & cornutum differendi genus. Hic apud Ptolemaeum Soterem commorans, quum à Stilpone sermones quosdam dialecticos interrogatus extemplo nequiuisset soluere, à rege increpatus, Cronusque in
 89 iurgio vocatus conuiuium deseruit, egressusque librum de ea propositione conscripsit, vitamque mœrore finiuit. Est in ipsum nostrum epigramma in hunc modum,

*Crone Diodore quis te demonum mala
 Affectione compulsi,*

B *Vt tu te in atrum mitteres in tartarum,
 Quod non solutus Stilponis enigmatis
 Victus fuisti iure ergo deprehenderis
 Cronus remotis r, & cappa literis.*

Fluxit ab Euclide Ichthys Metallii filius, vir illustris, ad quem Diogenes Cynicus dialogum scripsit. Clinomachus item Thurius, qui primus de proloquiis & prædicamentis & cæteris huiusmodi scripsit. Et Stilpo Megarensis clarissimus philosophus, de quo nunc dicendum est.

C

S T I L P O.

S Tilpo Megarensis eius oppidi quod in Græcia est, audiuit quosdam ex Euclidis familia. Alij & ipsius Euclidis fuisse auditorem tradunt. Thrasy Machi etiam Corinthij illius qui Ichthyæ familiaris erat, ut ait Heraclides. Intantum verò & inuentione & eloquentia præcessit alios, ut parum abfuerit quin omnis Græcia in illum intenta, in Megara transisse diceretur. De eo Philippus Megaricus ita ferme retulit. A Theophrasto quidem Metrodorus illum speculationis studiosum, & Timagoram Geloum auulsit: ab Aristotele verò Cyrenaico, Clitarchum & Simmiam. Porro à dialecticis, Pæonium quidem ab Aristide: Diphilum verò Bosporianum Euphanti, & Myrmecem Exæneti filium, qui ad se arguendum venerant, utrosque sui studiosos habuit. Præter hos autem Phrasidemum peripateticum physicumque peritissimum ad se attraxit, Alcimumque oratorem omnium qui in Græcia

D

tum florebant eminentissimum. Crateré insuper, & complures alios in sua retia induxit, Phoenicémque Zenonem vnà cum illis abstulit. Erat praterea maximè ciuilis, ac præter vxorem quam duxerat, Micarete etiam pellice utebatur, vt Onetor ait, filiámque parum pudicam genuit, quam duxit Simmius Syracusanus eius necessarius. Hæc dum lasciuus viueret, Stilponique à quodam renuntiatum esset eam sibi probro esse, Non, inquit, ista maiori mihi probro est, quàm ego illi ornamento. Suscepit hunc honorificè (vt aiunt) & Ptolemæus Soter, quum Megara ipse urbem victor obtinuisset, ac tradita sibi pecunia oraret vt in Ægyptum secum nauigaret. Tum ille pecuniæ modicum admisit, eam profectioem renuens, in Æginam contendit, quoad ille remearet. Demetrius quoque Antigoni filius quum cepisset Megara, domum illi referuari, cunctámque direptam substantiam restitui curauit. Vbi, quum ea quæ amiserat, vt scriptis sibi traderet moneret, nihil ille suum se perdidisse respondit: quippe doctrinam & eruditionem sibi ademisse neminem, reliquámque sibi esse & eloquentiam & disciplinam, atque illum mortalis beneficentiæ admonuit tanta orationis vi, vt rex illius iam studiosus prorsus auditor fieret. Aiunt illum ita quendam de Phidiæ Minerua compellasse, Num, inquit, Minerua Iouis filia deus est? Quum verò annuisset ille, dixisse, At ista non Iouis, sed Phidiæ est: concedebat. Non ergo, inquit, ipsa deus. Qua ex re quum in Arium pagum pertractus fuisset: nihil inficiatum ferunt, imò rectè se loquutum asseruisse: non enim deum esse, sed deam: deos quippe mares esse: Areopagitas tamen nihilo placatiores factos, iussisse continuo ipsum vrbe excedere, quo etiam tempore Theodorum cognomento deum iurgio dixisse, Vnde hoc nouerat Stilpo? num amota palla ipsam inspexerat? Erat iste profectò audacissimus, verùm Stilpo vir compositissimus, & maximè facetus. Denique quum rogasset illum Crates an dij precationibus ac diuinis honoribus gaudeant, Noli me, inquit, fatue,

A via de hisce rogare, sed solum ac seorsum. Hoc ipsum & Bionem interrogatum, an sint dij, dixisse tradunt,
Tine senex turbam à nobis propellere curas?

Fuit & Stilponi ingenium simplex, neque vlla simulatione fucatum, ita vt imperitæ quoque concioni se accommodare nullo negotio posset. Cratete denique Cynico semel ad id quod fuerat interrogatus non respondente, sed crepitum ventris emittente: Sciebam, inquit, te omnia potius quàm quæ deceret loquuturum. Caricam illi aliquando interrogatiunculamque
 B proposuerat. eam verò ille statim comedit: & quum diceret illi Stilpo, Hercle, caricam perdidit, Non solum (inquit) caricam, sed & interrogatiunculam, cuius arra hæc fuit carica. Rursus quum vidisset hyeme Cratetem adustum, O Crates, inquit, videris mihi nouo indigere pallio, quasi diceret, Veste & mente: ad hanc eius vocem rubore suffusum, ita in illum lussisse Cratetem,

C *Atqui ego Stilponem Megaris mala multa ferentem
 Vidi, & ubi monstriosi esse ferunt habitacla Typhoei,
 Hic contendebat iuuenum comitante caterua,
 Nil sani misera quàm de virtute docebat.*

Fertur Athenis hominum ita in se studia vertisse, vt ex officinis ad eum confluerent visendum. Vbi quum quidam diceret, Admirantur te, ô Stilpo, veluti belluam, Minimè, inquit ille, sed velut hominem verum. Cæterum quum esset disputator acerrimus, species quoque tollebat, dicebátque qui hominem diceret neminem esse, neque hunc aut hunc dicere. Quid enim hunc magis quàm hunc? non igitur hunc. Rursusque olus quod ostenditur non est. olus enim ante mille annos fuit: non est igitur hoc olus. Fertur quum Crateti colloqueretur, inter loquendum festinasse v piscis emeret. quum eum ille retinere vellet ac diceret, Sermonem relinquis? Minimè, inquit: sed sermonem habeo, & te derelinquo. sermo quippe manet: cibus autem venum dabitur, nisi festinauerò
 92 Feruntur ipsius dialogi nouem, non satis gratiæ habentes, Moschus, Aristippus siue Callias, Ptolemæus

Chærecrates, Metrocles, Anaximenes, Epigenes, Ad hanc A
liam suam, Aristoteles. Huius auditorem fuisse Zenc-
nem Stoicorum principem Heraclides refert. Senem
verò defecisse Hermippus testis est, hausto prius me-
ro, ut citius moreretur. Reprehensus est à Sophilo co-
mico in comœdia quæ inscribitur Γάμος. Est autem
in hunc Stilponem nostrum epigramma,

*Sulpona nosti Megarenses illum forsitan,
Quem quum senectus cepit moribus improbus,
Iugumque triste, vinum bigæ pessime
Inuenit aurigam illico longè optimum.*

B

CRITO.

CRITO Atheniensis, vnus omnium maximè eximio
quodam amore Socrati affectus est, atque eius ita
curam egit ut nunquam aliquid ex his quæ sunt ad v-
sum necessaria illi deesse pateretur. Ipsius liberi Socra-
tis auditores fuere, Critobulus, Hermogenes, Ctesip-
pus, Epigenes. Crito igitur dialogos decem & septem
scripsit, qui vno continètur codice, ita inscriptos, Non
ex disciplinis constare probitatem, Quid sit abundare, C
Quid idoneum siue civile, De honesto, De Deo, Quid sit
malefacere, De fertilitate, De lege, De artibus, De con-
gressu, De sapientia, Protagoras siue Ciuilis, De literis,
De poetica, De honesto, De disciplina, De scientia,
Quid sit scire.

SIMON.

SIMON Atheniensis coriarius. Quoties ad eius offi- D
cinam perrexisset Socrates, atque dissereret omnia 93
quæ meminisse poterat, notabat. Vnde & ipsius dialo-
gos Συμπλοκὴς appellant, quòd inter huiusmodi opifices
sunt habiti. Sūt autè numero xxxiii, qui vno itidem
codice comprehenduntur. De diis, De bono, De ho-
nesto, Quid sit pulchrum & honestum, De iusto, duo,
De virtute, quòd doceri non possit, De fortitudine
siue virilitate, tres, De lege, De popularitate, De ho-

A nore, De poesi, De bona valetudine, De amore, De philosophia, De sciētia, De musica, Quid sit pulchrum, De disciplina, De differendo, De iudicio, De eo quod est, De numero, De diligentia, De operando, De auaro, De iactātia, De honesto. Alij autē, De cōsulendo, De ratione siue aptitudine, De maleficētia. Fertur hic primus omnium Socraticos sermones didicerisse. Quum autē Pericles polliceretur si ad se veniret, cuncta illi necessaria exhibiturū, Libertatē (inquit) vendere consilii nō fuerit. Fuit & alius Simon, qui scripsit artem rhetoricam: alius item medicus Seleuci & Nicanoris necessarius: atque alius quidam sculptor.

GLAVCON.

Glaucon Atheniensis, nouem itidem in codice vno scripsit dialogos, Phidylum, Euripidē, Amyntichum, Euthiam, Lyfithidē, Aristophanem, Cephalum, Anaxiphemum, Menexenum. Feruntur eius & alij trigintaduo, sed suspecti & suppositij.

SIMMIAS.

Simmias Thebanus fuit. Et huius feruntur dialogi vigintitres vno volumine, De sapiētia, De veritate, De musica, De versibus, De fortitudine, De philosophia, De ratiocinatione, De literis, De doctrina, De arte, De regimine, De decoro, Quid eligendum quidve fugiendum sit, De amico, De scientia, De anima, De bene viuendo, De possibili, De pecuniis, De vita, Quid sit honestum, De diligentia, De amore.

CEBES.

CEbes & ipse Thebanus, scripsit dialogos tres, qui inscribuntur: Tabula, Septima, Phrynichus.

Menedemus Phædonis Clisthenis filii, ex familia Theopropidarum, filius fuit, viri sanè nobilis, sed opificis, ac pauperis. Alij tabernaculorum futorem fuisse tradunt, & utrúque didicisse Menedemum. Quocirca, quum decretum quoddam tulisset, reprehensum ab Alexinio quodam, quòd scilicet non conueniret sapienti, neque tabernaculum neque decretum scribere. Missus autem ab Eretrienfibus in Megaram præsidio futurus, contendit ad Platonem in Academiam, inque illius retia non inuitus incidit, deseruitque militiam. Cæterùm Asclepiade Phlasiò ad se illum pertrahente, Megaris apud Stilponem egit, eiusque ambo auditores fuere. Inde nauigantes Eliden Anchipylo & Moscho Phædonis discipulis congressi sunt, atque tum adhuc vt suprà (quú de Phædone loqueremur) dictú est, Ηλειπικοί appellabantur, postea verò ab eius patria, de quo nunc sermo est, Eretrici vocati sunt. Constat Menedemum honestate ac grauitate fuisse celebrem, qua ex re Cratetem quoque sic in illum iocatum,

B

95

C

Phlasiúmque Asclepiadem, staurúmque Eretrensem.

Timon item elato supercilio quum dicturus assurgeret, fuisse illum notat, his verbis,

Dicturus fastuosus erat, rudibúque cachinnus.

Adeo autem ea grauitate insignis fuit, vt quum Eurylochus Cassándraus ab Antigono accersiretur vnà cù Cleíppide Cyziceno adolescente abnuerit, metuere enim ne id Menedemus persentiat: erat enim summæ in obiurgando grauitatis atque præcipuæ auctoritatis.

D

Denique quú adolescens in illo motu temerario ferretur, dixit quidem nihil, cæterùm sumpta festucá pingebat in pauimento traiecti figuram, dum interim spectantibus omnibus adolescens insigni contumelia notari se intelligens, abscessit. Hierocles in Pireo de Amphiarao illum obtundebat, & quum plurima de Eretriæ loqueretur excidio, nihil aliud loquutus est, tãtùm rogauit quid in eum Antigono traicit. Audacter exultãti adultero, Ignoras, inquit, nō modò brassicę succá

- A** inesse iucundum, sed & raphano? Clamati adolescentulo & vociferanti, Vide (inquit) ne quid retrò, dum nescis, habeas. Consultanti Antigono an luxuriosum adiret conuiuium, hoc illi solùm renuntiari iussit, Memento regis te esse filium. Stupidum quendam nescio quid nihil ad rem dicentem, interrogauit an villam haberet, & quum ille multa se habere prædia dixisset, Perge, (inquit) & illorum curam gere, ne & illa negligenter curando perdere contingat, & amittere simplicem vrbanitatem. Sciscitanti cuidam an vxor esset
- B** ducenda sapienti, Non ego, inquit, tibi sapiens videor? Et quum annuisset ille, At ego (ait) duxi. Dicente quodam complura esse bona, rogat quot numero, & an putet plura esse quàm centum. Sæpius dolebat quòd luxuriosa conuiuia magnificumque apparatus nequiret ferre. Vocatus verò semel ad cœnam, intuensque lautissimis cibus diuitem mensam, nihil loquutus est, sed tacitus eam luxuriam coarguit, dum solas oleas in cibum sumpsit. Huius denique libertatis causa parum absuit quin in Cypro apud Nicocreontem
- C** periclitaretur cum Asclepiade amico. Nam quum eos rex ad menstruam celebritatem euocasset, sicut & philosophos ceteros, Menedemum dixisse ferunt, Si quidem honesta est huiusmodi virorum congregatio, quotidie sunt festa celebranda: sin aliàs, superflue quoque modò celebrat. Ad hæc tyrannus quum ita occurrisset, hanc diem habere se celebrem, vt negotiis omissis philosophis congregari liceret, ille seuerius adhuc in sententia perstitit, ostendens ex sacrificio oportere nunquam non philosophos audiendos. Quid plura? nisi à tibicine admoniti fuissent, forsitan periissent.
- D** Vnde quum in naui iactaretur fluctibus, Asclepiadem dixisse ferunt, tibicinis peritam modulationem sese seruasse, Menedemi verò confidentiam perdidisse. Erat autem (vt fertur) & simplici in docendo apparatu, neque in schola vllum circa illum, vt fieri solet, ordinem vidisses. Non subsellia erant per gyrum disposita, non aliud quippiam, sed vt singulis aut sedere, aut stare, aut ambulare contingit, ita illum audiebant.

Aliàs tamen gloriæ auidum, ignominiaque metuen- A
 tem fuisse tradunt. adeo, vt quum prius opifici suam ip-
 se atque Asclepiades nauaret operam, & Asclepiades
 super tecta lutu ferre cerneretur nudus, is, si quem a-
 spiceret prætereuntem, occultaretur. Postea verò quàm
 ad remp. accessit, ita erat anxius atque sollicitus, vt
 quum aliquando thura poneret, extra thuribulū mise-
 rit. Circunsteterat illum Crates aliquando, & quòd
 ciuilia negotia subisset, probro dabat. Tum ille qui-
 busdam præcepit vt illum carceri includerent. Ille ni-
 hilominus prætereuntem obseruabat, respiciensque
 Agamènonium & Ἡγείπολιον vocabat. Erat autem ne- B
 scio quid in eo religionis, & in superstitionem pro-
 nior. Denique manducauerat aliquando per ignoran-
 tiam in taberna meritoria proiectas carnes cum Ascle-
 piade. Id quum animaduertisset, nausea paloréque tur- 97
 babatur, donec illum Asclepiades seueriùs obiurgans,
 non carnes diceret eiusce mutationis causam esse, sed
 præsumptam de illis fatuam opinionem. aliàs magna-
 nimus fuit vir, & planè liberalis. Corporis in eo iam
 senis habitus & stat^o durabat qui erat in iuene, athle-
 tæ instar firmus, validus atque adusta facie, obesus i- C
 tem & attritus fuit, mediocrisque proceritatis, vt ex ea
 constat imagine quæ Eretriæ in veteri stadio cernitur.
 Est enim veluti ex industria ita sculpta, vt cuctam fe-
 rè nuditatem corporis præferat. Erat præterea in sus-
 cipiendis amicis omni officio deditus, & quia parum
 salubris erat Eretria, conuiuia sæpe inter poetas musi-
 cósque celebrabat. Amabat Aratum & Lycophronem
 tragicum poetam, Antagorámque Rhodium, sed ma-
 ximè omnium studebat Homero. Deinde etiam, lyri- D
 cis, deinceps Sophocli, atque Achæo inter satyros vel-
 uti secundas partes, AEschylo autem primas semper
 dabat. Vnde & aduersus eos qui contrà in repub. sen-
 tirent, ita ferebatur,

Deprensus olim est ab impotenti celer,

Et tarda cepit testudo regem alitum.

Hæc autem Achæi sunt ex Omphale satyrica. Fallun-
 tur igitur qui illum nihil præter Euripidis Medeam

- A** legisse dicunt, quam inter Sicyonii Neophronis poemata legunt. Magistros, Platonem & Xenocratem, prætereaque Paræbatem Cyrenaicum aspernabatur. Stulponem solum admirabatur. De quo dum aliquando interrogaretur, nihil aliud dixit, nisi, Liberalis est. Erat illi ingenium varium & callidum, atque in componendo ita orationem accommodabat, vt neque quum vellet emergere prospiceretur, atque ideo illi difficile occurreretur. Versabat omnia, infinitamque orationis copiam fundebat. Acerrimus item in concionibus erat, vt in Successionib. tradit Antisthenes, atque huiusmodi rogatiunculis compellare solebat, Num aliud ab alio differt? ita sanè. Aliud est autem prodesse quàm bonum? cōcedebatur. Non igitur prodesse bonum est. Sollebat & proloquia negatiua, affirmatiua verò ponebat. Simplicia, ex iis maximè probans quæ simplicia non sunt, auferebat, ea & coniuncta & complexa dicens. Scribit Heraclides, decretis quidem eum fuisse Platonicum, dialecticem autem eum fuisse aspernatum. Denique sciscitanti, Alexino an adhuc patrem cadere desisset, dixisse, Neque cecidi, neque desii. Addente illo oportere ambiguitatem solui, Ita vel Non dicendo, Ridiculum (inquit) est vestras leges sequi, quum liceat in portis reluctari, & contrà niti. Quum Bion diuinos studiosè ac diligenter insectaretur, mortuos illum iugulare dixit. Alio rursus dicente, maximum esse bonum omnibus quæ quisque cupiat frui, Multo (inquit) maius est ea solum quæ deceat cupere. Refert Antigonus Carystius, eum nihil scripsisse neque composuisse, ita ne dogma quidem vllum asseruisse. Porrò in quæstionibus (inquit) ita pugnavit erat, vt non prius discederet, quàm in eius oculis ardentis spiritus indicia deprehenderentur. Verū enim vero quū in verbis esset talis, factis tamen erat placidissimus. Denique quum Alexino plurimum illuderet & obiurgaret grauitè, fouit tamen illum beneficiis. Nam ipsius coniugem ex Delphis Chalcidem vsque deduxit, itineris furta latrociniaque metuētē. Amicitias piè sanctèque tuebatur,

A
 ut ex ea quæ illi cum Asclepiade fuit cõiunctione constat, quæ profectò adeo insignis erat, ut nihil à Pyladis distaret beneuolentia. Verùm maior natu erat Asclepiades, ita ut poeta ipse, Menedemus verò histrio diceretur. Fertur Archeopolis tria millia illis designasse, & quum orta esset amica contentio vter secundo loco acciperet, neutrum accepisse. Vxores quoque ambos duxisse fama est, Menedemum matrem, Asclepiadem filiam: & quum defuncta esset vxor Asclepiadis, Menedemi cepisse coniugem, illumque quòd reipub. præesset, aliam duxisse nobilem & locupletem: nihilominus quoniam communis eis erat domus, rei familiaris administrationem priori vxori permisisse. Igitur Asclepiades ante illù vita excessit Eretriæ iam longæuus, quum vnà diu memorabili beneuolentiæ suauitate vixissent. Fertur post aliquantum temporis quum Asclepiadis amasius ad conuiuium venisset, arcerentque illum ianuis adolescētes, Menedemum iussisse introduci, ac dixisse, Asclepiades etiam sepultus ei anuas aperit. Erant autem qui ambos fouerent, Hipponicus Macedo & Agetor Lamieus. Ex his alter vtrique x x x minas largitus. Hipponicus verò Menedemo duo millia drachmarù in filiorum dotem. Duxerat autem (ut ait Heraclides) ex Oropia vxores tres. Porro conuiuia in hunc modum faciebat. Prius ipse cum duobus aut tribus prandebat, dum dies in vesperam vergeret. Tum verò vocabat quispiam eos qui aduenerant & ipsos iam cœnatos. Itaque siqui citius venissent, percontabantur exeuntes quid esset appositum, an recens id esset necne, & siquidem vel olusculum vel satiusculù quippiã audissent, recedebãt, sin verò carnes, ingrediebãtur. Lectulis æstate *μάκρως*, hyeme veruecum pelles superponebãt. Porro puluinar sibi afferri oportebat. Poculù quod circũagebatur cotyla maius nõ erat. Bellaria illis fabæ ac lupini. Interdù verò & pyra vel mala punica & huiusmodi, cù matura, tũ præcocia, sæpe & caricæ. Ea omnia memorat Lycophron in satyra quam inscripsit Menedemum, philosophi conscribens laudes, quorum quædam hu-

B
 99
 C
 D

A iusmodi quoque sunt,

Vt ex puillo poculum conuiuio

Versatur illis ad mensuram, sed mera

Sermo eruditus studiosis sunt bellaria!

100 Primo igitur contemptui haberi cœpit, canisque ab Eretriensibus ac delirus appellari. Postea verò in summa admiratione omnium fuit, adeo vt ciuitatis quoque gubernacula ipsi traderentur, legationibusque crebris ad Ptolemæum & Lyfimachum, præterea ad Demetrium functus, ubique honoratus est. Quumque il

B li ciuitas duceta quotannis talenta persolueret, quinquaginta remisit. Apud quem accusatus quòd traderet Ptolemæo ciuitatem, se per epistolam purgauit, cuius hoc initium: MENEDEMVS DEMETRIO REGI. Audio tibi de nobis plurima fuisse narrata, &c. Per eam illum admonet caueret vnum ex iis qui sibi essent infensi, AEschylum nomine.

C Constat illum ad Demetrium pro Oropo grauissimè legatione functum, vt Euphantus quoque in Historiis meminit. Erat eius in primis studiosus Antigonus, seque ipsius discipulum esse prædicabat, & quum barbaros fudisset circa Lyfimachiam, decretum ei scripsit simplex atque ab assentatione alienum, cuius initium est: Duces & consilii primores dixerunt, Quoniam Antigonus rex prælio domitis barbaris aduenit in Eliâ, eique prosperè cuncta succedunt, visum est senatui ac plebi. Horum igitur gratia, & præterea propter summam cum illo amicitiam, quòd illi ciuitatem proderet, suspectus habitus, insimulante Aristodemo, clam

D exiit, atq; Oropi moratus est in Amphiarai phano. Ibi quum periissent aurei calices (vt Hermippus ait) communi Bœotiorum decreto loco migrare iussus est. Inde profectus mœrens, & patriam clanculum ingressus, vxorem ac filias sumens, se ad Antigonum contulit, ibique vitam mœrore terminauit. Refert Heraclides his omnino contraria. Nam illum senatus principem Eretriam à tyrannis sæpe liberasse Demetrii viribus fretum. Non igitur Antigono prodidisse ciuitatem, sed falsam subiisse calumniam, profectumque ad An-

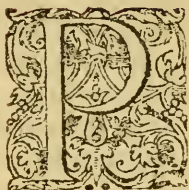
Antigonum, quum, vt patriam è seruitute eriperet, illum
 inducere non posset, septem dies totos cibo abstinuis-
 se, atque ex animi dolore vita excessisse. His similia &
 Antigonus Carystius refert. Soli autem Persæo in-
 exorabile indixit bellum. Haud enim obscurum erat
 Antigonum quum Menedemi gratia, Eretriensibus rem-
 b. voluisset restituere, ab eo fuisse prohibitum. Quo-
 circa in conuiuio Menedemus in illum acriter inue-
 ctus, inter cætera sic ait, Atqui iste quidè philosophus
 est, sed vir omnium qui sunt aut fuerunt vel futuri sunt
 profectò nequissimus. Moritur autem (vt ait Heracli-
 des) septuagesimum tertium agens ætatis annum. In e-
 us autem laudem nos quoque ita scripsimus,

*Audita nobis Menedeme mors est tua,
 Qui sponte ad septem dies nihil sumpseris
 Ciborum, opus quidem aggressus Eretricum,
 Sed non virile: suasit nam impotentia:
 Hoc animi.*

Et hi quidè Socratici & qui ab eis profecti sunt. Trá-
 eundum autem est ad Platonem, qui instituit Acade-
 miam, & ad eos qui ab ipso quotquot fuerunt, clo-
 quentes.

A **DIOGENIS LAERTII**
TII DE PHILOSOPHO-
rum vita, Liber III.

P L A T O.

102

B

L A T O, Aristone patre & matre Perictiona, siue Potona, Athenis natus est. Mater à Solone genus duxit. Solonis quippe frater Dropides Critiã genuit, cuius filius Calęschrus, huic Critias filius, qui vnus fuit ex triginta, &

C

Glaucō: ab isto Charmides & Perictione geniti sunt, atque ex ea & Aristone Plato sextus à Solone nascitur. Porrò Solon ad Neleum & Neptunum genus refert. Aristonē quoq; patrē à Codro Melanthi filio originē ducere tradunt, qui à Nepruno itidem sanguinē trahere Thrasylō teste memorantur. Enimvero Spcusippus in lib. qui Platonis De cœna inscribitur, & Clearchus in laudatione Platonis, & Anaxilides 11 De philosoph. lib. asserunt Athenis famã esse Aristonē Perictionę, quã esset speciosissima, vim inferre conatũ esse: verũm fuisse illius conatus irritos, vidissęq; in somnis Apollinem, atque ab eo mundã à iugali copula quoad pareret, vxorẽ seruasse. Nascitur autem Plato (vt Apollodorus testatur in Chronicis) L X X X V I I I. Olymp. Thargelionis septima, qua die natũ Apollinem Delii autumant. Moritur autem (vt Hermippus tradit) primo anno centesimæ octauæ olympiadis, in nuptiis discumbens, octogesimum & primum ætatis agens annum. Neanthes octogintaquatuor annos natum defecisse scribit. Est igitur Isocrate minor natu annis sex. Ille quippe sub Lysimacho: Plato sub Amimia natus est, sub quo & Pericles diem obiit. Erat autem familia Collyteus, vt refert Antileo in secũdo De temporibus. Natus est secundum quosdam in AEGina in Phidiadæ domo, eius qui Thaletis filius fuit, vt Phavorinus ait in Omnimoda historia, patre ipsius cum

103

D

eteris missō vt agrum sortiretur, Athenásq̄ue reuer-
 s, quum à Lacedæmoniis qui Aeginensibus opem
 ulerant, expulsi sunt. Ludos quoque magnificos A-
 renis exhibuit, Dione sumptus suppeditante, vt ait
 thenodorus in octauo Περιπάτων libro. Fratres ha-
 uit Adimantum & Glauconem, sororémque Poto-
 am, de qua Speusippus nascitur, literásque apud Dio-
 ysum didicit, cuius & in Anterastis meminit. Exer-
 tatúsque est apud Aristonem Argium palastritam, à
 uo & Plato propter egregium corporis habitum co-
 nominatus est, quum prius Aristocles ex aui nomine
 vocatus esset, vt in Successionibus tradit Alexander.
 ant qui ob orationis vbertatem & miram latitudi-
 em sic appellatū putent, siue quòd ampla fuerit fron-
 s, vt Neanthes scribit. Nec desunt qui in Isthmo pa-
 estra se exercuisse velint, sicut & Dicæarchus in pri-
 o De vitis. Picturæ quoque fuisse studiosum ac po-
 nata scripsisse, primò quidem dithyrambos, deinde
 melos ac tragœdias. Vox illi gracilis fuit, vt ait Ti-
 thotheus Atheniensis in libro De vitis. Fertur & So-
 rates vidisse per somnium oloris pullum sibi in gre-
 gio plumescere, qui continuò exortis alis in altum
 duolans suauissimos cantus ediderit. Postridie quum
 lato sibi à patre commendatus esset, hunc cygnum
 uem viderat dixisse. Philosophari cœpit primùm in
 cademia, inde se in hortum qui iuxta Colonom est
 ontulit, vt Alexander in Successionibus scripsit, Hera-
 litum adducens testem. Demum quum tragicum cer-
 imen esset initurus, ante Dionysiacum theatrum au-
 ito Socrate igni poemata exussit, dicens,

Huc ades ô Vulcane, Plato nam te eget in hac re.

Hinc annum vicesimum ætatis agens Socratem audi-
 it. Illo decedente Cratylo Heracliti discipulo & Her-
 rogeni Parmenidis philosophiam tuèti operam de-
 it. Deinde quum esset annorum duodetriginta, vt
 it Hermodorus, Megara se ad Euclidem cum aliis a-
 quot Socraticis contulit. Hinc Cyrenem profectus
 heodorum mathematicū audiuit, atq; inde in Italiã
 d Pythagoricos Philolaum atq; Eurytum concessit.

A

B

C

104

D

A Ab his se in AEGYPTŪ ad prophetas sacerdotésque recepit, quò & Euripidem aiunt vnà cū ipso profectum esse, atque ibi morbo comprehensum, à sacerdotibus marina curatione fuisse absolutum, qua ex re postea dixerit,

Mare vniuersa proliuit hominum mala.

Quin & dixisse iuxta Homerū AEGYPTIOS omnes medicos esse. Deceuerat Plato etiā congredi magis, verum propter Asiæ bella proposito destitit. Regressus verò Athenas, in Academia commorabatur. Est autem locus in suburbano nemorosus, à quodam heroe Academia nomine appellatus, sicut & Eupolis in Astrateutis memorat, dicens,

In ambulacris Academi vmbrosis dei.

Sed & Timon in Platonem loquens, inquit,

Hos inter dux ille Plato celsissimus ibat,

Cuius ab ore melos manabat, quale Hecademi

Arbustis lepsida modulantur voce cicada.

C Antea enim per e scribebatur Hecademia. Hic igitur philosophus Isocrate amico utebatur. Enimuero Praxiphanes quandam conscripsit inter eos habitam de poetis scholam, quum in rure Platonis hospitio frueretur Isocrates. Ter illum militasse Aristoxenus auctor est, primò in Tanagram, secundò in Corinthum, tertiò in Delium, vbi & victoria potitus sit. Miscuit Heracliteorum Pythagoreorúmque ac Socraticorum rationes, atque in iis quidem quæ sensibus subiacent. Heracliti partes tuebatur: porrò in iis quæ ad intelligentiam pertinent, Pythagoræ acquiescebat. In rebus autem ciuilibus Socratem suum maximè amplectebatur: atq; ita in vnum corpus triplicem philosophia compegit rationem. Aiunt quidam (ex quibus Satyrus est) Dioni illum scripsisse in Siciliam, vti tres libros Pythagoricos sibi emeret à Philolao centum minis. Erat enim satis opulentus, acceptis à Dionysio plusquam octoginta talentis. Sicut enim Onetor scribit in libro cuius est titulus, An pecuniosum oporteat esse sapientem. Multum illi Epicharmus contulit comicus, cuius & plurima transcripsit, vt Alcimus in eis

libris quos ad Amyntam scripsit quatuor numero, A
 meminit. Eorum in primo ita loquitur, Constat au-
 tem & Platonem complura sibi de Epicharmi libris
 assumere. Id ita inspiciendum est. Sensibile asserit
 Plato, quod aut in qualitate aut in quantitate nun-
 quam persistat, sed diffluat semper atque immutetur.
 Veluti si numerum ex iis tuleris, quæ neque æqualia,
 neque aliqua, neque quanta, neque qualia sunt. Porro
 ista sunt quorum semper generatio est, nunquam ve-
 rò substantia. Intelligibile verò cui nihil vel accedit,
 vel decedit. Hoc autem sempiternorum natura est, B
 quam similem atque eandem semper esse contingit.
 Addidit hæc præterea Alcimus, Aiunt autem sapientes 106
 animam, alia quidem sentire per corpus, puta viden-
 do atque audiendo: alia verò ipsam per seipsam ani-
 nadertere, nullo corporis officio utentem. Quocirca
 eorum quæ sunt, alia sensibus percipi, alia intelligen-
 tiæ ratione comprehendere. Quare Plato quoque oportere dicebat eos qui cuperent rerum initia colligere,
 ipsas primùm species, quas ideas vocat, secundum se-
 ipsas distribuere, puta similitudinem & monadem, C
 multitudinem atque magnitudinem, statumque &
 notum. Secundò ipsum per seipsum honestum ac
 bonum, iustum, atque huiusmodi cætera subiicere.
 Tertio cõspicere quæ sibi mutuò cohærēt ideæ, puta
 scientiam aut magnitudinem siue dominationem, si-
 nul & illud cogitare, ea quæ sunt apud nos, ex illorũ
 participatione eis æqui-uoca fieri. Exempli causa, Dico
 iusta esse quæ iusto communicant: honesta, quæ ho-
 nesto. Est autẽ vnaquæque species æterna, ac præter-
 ea intelligentia omni perturbatione vacua. Quocirca D
 & ideas in natura velut exemplaria dixit subsistere. A-
 lia his esse similia quæ maximè ad istarum similitudi-
 nem consistat. Epicharmus igitur de bono atque ideis
 ita ferè disserit, Num tibi arum cantus res aliqua est?
 Ita sanè. Homo igitur ipse cantus est. nihil minus. A-
 ge videamus: Tibicen aliquis homõne tibi videtur
 necne? Homo profectò. Nonne igitur idem tibi vide-
 ur de bono, aliud esse bonum, aliud verò rem? si qui-

- A** dem secundum seipsum quisquis illud didicerit, iam
 107 bonus efficietur. Quomodo qui tibiaram cātum
 didicerit, tibicen, qui saltare, saltator, qui complecti,
 complexor meritò dicitur: atque in hunc modum de
 ceteris, quòd qui ea didicerit, non ars ipsa, sed artifex
 vocatur. Plato in opinione De ideis ait, Si quidem est
 memoria, ideas in his quæ sunt existere, quòd me-
 moria quietæ cuiusque rei ac manentis sit: manere
 autem præter ideas nihil. Quo enim (inquit) modo
 seruantur animates, nisi & ideam attigissent, & præ-
B terea naturalem mentem accepissent? Meminit autem
 similitudinis & pabuli cuiusmodi illis esse soleat, o-
 stendens quòd sit animalibus omnibus insita similitu-
 dinis intelligentia. Quocirca & quæ sunt eiusdem ge-
 neris sentiunt. Porro Epicharmus ita ferme ait, Sa-
 pientia non in vno tantum consistit, sed quæ viuunt
 omnia, notionem quoque habent. Nam gallina, si ad-
 uertere volueris, non parit viuentes pullos, sed oua
 prius incubat, & calore animat. Hæc autem sapientia,
 vt sese habeat, natura nouit sola. Ab ea quippe erudi-
C tur. Ac rursus, Nihil profectò mirum, si ita loquar,
 & placere eas sibi & videri præclarè natas. Nam & ca-
 nis cani videtur esse pulcherrimus, & boui bos, & asi-
 nus asino, sus item sui videtur venustate præstare. Ista
 & huiusmodi quatuor libris prosequitur Alcimus, ad-
 monens quantum emolumentum Plato ex Epicharmo
 sibi comparauerit. Quòd autem neque Epicharmus
 ipse hoc ignorauerit, ex iis conicere licet, quæ præ-
 sagiens ac veluti diuinans fore imitatore suum, sic ferè
 ait, Vt autem ego puto, imò pro comperto habeo,
D mearum adhuc erit memoria rerum, meorumque ser-
 monum, eisque quispiam acceptis metro soluto, quo
 nunc constat, colorèque adiecto purpuram venustate
 verborum componet, inuictusque ipse alios facillè su-
 perabit. Videtur Plato Sophronis quoque mimogra-
 108 phi libros antea neglectos primus Athenas inuexisse,
 gestumque ex eis duxisse, qui & sub eius capite fuerint
 reperti. Ter autem nauigauit in Siciliam, primò qui-
 dem vt insulam crateresque videret, quo tēpore Dio-

nyfius Hermocratis filius tyrannus impulit vt secum **A**
 loqueretur. Vbi quū ille de tyrannide differeret, dicēs
 non id præstare quod sibi soli esset vtile, nisi & virtute
 excelleret, offensum tyrānum, & iratum dixisse aiunt,
 Verba tua otiosorum senum sunt: & ille, Et tua, in-
 quit, tyrannidem sapiunt. Ad hæc indignatum tyran-
 num primò quidem necare illum voluisse: deinde ve-
 rò à Dione & Aristomene exoratum, id quidem non
 fecisse, verùm Polidi Lacedæmonio, qui per id tempo-
 ris legatus ad se venerat, eum tradidisse, vt venunda-
 retur. Eum ille in Æginam adductum vendidit. **B**
 Quo tempore Charmander Charmādridis filius eum mor-
 tis reum esse accusauit. Iuxta promulgatam enim apud
 eos legem capitale erat, si quis Atheniensium eam in-
 sulam adiisset, atque ipse eam legem tulerat, vt Phauo-
 rinus memorat in Omnimoda historia. Caterùm
 quum à quodam fuisset per iocum dictum, philoso-
 phum eum esse qui ascendisset, absolutum dimiserunt.
 Afferunt plerique illum & in concionem adductum,
 vbi quum obseruaretur, nihil penitus loquutum fuif-
 se, prompto animo quicquid cōtingeret, accipere pa-
 ratum, illos eum minimè quidem occidendum, sed **C**
 solùm vendendum captiuorum more decreuisse. Ade-
 rat fortè Anniceris Cyrenaicus: is eum viginti minis,
 siue (vt alij volunt) triginta redemit, remisitque Athe-
 nas ad amicos. Illi extemplò pecuniam Anniceridi re-
 miserunt. Sed hanc ille omnino accipere noluit, asse-
 rens non eos solos dignos esse quibus Plato curæ esset.
 Alij Dionem eam misisse pecuniam dicunt, illùmque
 eam nulla ratione admisisse, sed hortulum quoque in
 Academia sibi comparasse. Polidem verò à Chabria **D**
 superatum, & postea in Helice fuisse submersum, fama
 est, dæmonio illi indicante ista illum philosophi gra-
 tia perpeti, vt Phauorinus in primo Commētariorum **109**
 meminit. Atqui non quieuit Dionysius ipse, verùm
 quum didicisset quæ illi contigissent, scripsit Platoni,
 orans ne in se maledicta ingereret. Ad quem ille scri-
 psit, non sibi tantum superesse otij, vt Dionysij memi-
 nisset. Secundò profectus est ad iuniorem Dionysium,

A postulans terram atque homines qui iuxta constitutam ab eo remp. viuerent. Id ille, quanquam pollicitus, non præstitit. Nec abfuit secundum quosdam suspicio illum magno sui periculo Dioni & Theotæ persuadere tentasse, illorumque erexisse animos ad liberandam insulam. Quo tempore Archytas Pythagoricus scripta ad Dionysium epistola purgauit illum à suspicione, atque ereptum Athenas remisit. Est autem epistola huiusmodi,

Archytas Dionysio S.

B Misimus omnes Platonis necessarij Lamiscum & Photidam, virum illum abs te recepturi iure antiquæ nostræ amicitiae. Rectè igitur feceris, si memineris quanto à nobis studio efflagitasti Platonis ad te aduentum, vt nos illum venire hortaremur, facturum te spondens omnia: illumque liberè accedere & abire permissurum. Memor esto igitur quanti illius aduentum feceris, quòdque eo tempore plus cæteris amaues. Quòd si qua orta similtas est, humanius te agere conuenit, illumque nobis restituere illæsum. Hæc enim si facis, iustitiam coles, ac nobis gratificaberis.

C Tertiò accessit, Dionem reconciliaturus Dionysio: sed quum id obtinere nequisset, infecto negotio ad patriam rediit. Vbi ad remp. accedere quidem noluit, quãnuis maximè ciuilis esset, vt ex his constat quæ scripsit. Ratio autem cur abstinerit à publicis negotiis, illa in primis fuit, quòd plebs aliis institutis & moribus assueuerat. Refert Pamphila in vigesimoquinto Commétariorum, Arcadas ac Thebanos condita ciuitate ingentis magnitudinis rogasse illum vt eam remp. instrueret: quos quum ille didicisset æqualitatem sectari nolle, profectum non esse. Fertur & Chabriam ducem reum mortis sequutus, quum id ciuium nemo tentare voluisset, quando & arcem cum Chabria ascendenti Crobylus sycophanta conuitatus dixit, Alteri opem laturus accedis, quasi verò nescias & te manere Socratis venenum? Ad quem ille, Quando pro patria militabam, pericula pertuli, & modò amici gratia ne desim officio, perlibenter me periculis

expono. Prim^o hic (vt Phauorinus ait in octauo Omni- A
 modæ historiæ) dialogos introduxit, primusque in-
 sitionis modum per resolutionem Leodamanti Tha-
 sio induxit, & primus in philosophia nominauit Anti-
 podas, & Elemētum, & Dialecticā, & Poemata, & Præ-
 longum in numero, extremorumque planam superfi-
 ciem, ac Dei prouidentia. Primus etiā philosophorū o-
 rationi Lyse Cephali filii cōtradixit, ipsam ad verbum
 exponens in Phædro, primusque Grammaticę vim spe-
 culatus est. Quūq; primus omnibus ferè qui ante se B
 fuerant, cōtradixerit, quæri solet cur Democriti men-
 tionem non fecerit. Refert Neanthes Cyzicenus hunc,
 quum in Olympia aliquando descendisset, Græcorum
 in se omnium ora conuertisse, ac eodem tempore Dio-
 ni congressum, aduersus Dionysium bellare instituen-
 ti. Porrò in primo Commentariorum Phauorini fer-
 tur, Mithridatem Persam Platonis statuam in Acade-
 mia locasse, ita inscriptam, Mithridates, Rhodobati fi-
 lius Perses, Musis imaginem Platonis dicauit, Silanio-
 nis opus. Tradit Heraclides iuuenem Platonem adeo C
 fuisse verecundum, adeo compositum, vt nunquam ri-
 sisse, nisi modicè, deprehensus sit. Quum tamen esset e-
 iusmodi, ne sic quidem comicorum conuitia effugit.
 Theopompus enim in Autochare sic ait,

*Vnum enim ne vnum quidem est,
 Sed vix duo sunt vnum, narrat vt Plato.*

III

Sed & Anaxandrides in Theseo,
Quando vorabat oleas noster vt Plato.

Timon quoque ita illum agit,
Vt conficta Plato astutus miracula finxit.

D

Et Alexis in Meropide,
*In tempore ipso tu venisti, verum ego
 Sursum ac deorsum tristis, vt Plato feror
 Misera, labore frustra lassis curribus.*

Et rursus in Ancyliōne,
*Ignota nobis narras, planè cursitans
 Platonis instar, ac nosces cepe & litron.*

Amphis in Amphicrate,
Atqui bonum illud quod nancisci cogitas

G. iij.

A *Te posse, propter hanc, certè id minus scio
Platonis illud quàm bellum bonum ò here.*

In Dexidemide verò ait,
*Aliud nil potes quàm mœrere, mi Plato,
Et fronte semper corrugata, & cochlea.*

Cratinus in Subdittio,
*Homo es profecto, mentemque & sensus habes:
Iuxta Platonem, & scio, verum aròrro.*

Alexis Olympiodoro,
*Homo fuit quidem mortale, in me quod fuit:
Mortale quod non fuit, in auram euanuit.
Num hac ex Platonis schola?*

B

Et in Parasito,
Aut cum Platone solitarium loquit.

II2

Subfannat & hominem Anaxilas in Botrylione & Cerco, & Πασίαις. Aristipp⁹ in quarto De antiquis deliciis ait illum adolescentis cuiusdã Stellæ nomine, qui cum eo Astrologiæ dabat operam, amore captum, Dionis etiam cuius meminimus. nonnulli & Phædrum amasse putant. Indicium autem amoris fuisse epigrammata ab eo in illos conscripta,

C

*O Siam calum fierem quum sidera cernis,
Mi Stella, & multis in te oculis tuerer.
Iam dudum Siam lucebas lucifer, at nunc
Extinctus lucas Hesperus elyis.*

In Dionem verò in hunc modum,
*Et lacrymas Hecuba & Troianis fata puellis
Decrevere recens ex genetrice satis:*

*At tibi post partos præclaro Marte triumphos,
Spes reliqua est nullis clare Lion superis.*

D

*Te patria ampla fouet, cumulat te cinis honore,
Quo mihi nunc mentem perdis amore Dion?*

Hoc enim illius sepulchro inscriptum Syracusis tradunt. Quin & Alexim amasse fertur, & Phædrum, quem admodum diximus, in quos scripsit in hunc modum,

*Nunc quoniam nihil est, quo quo se verterit omnis,
Solum quòd pulcher & visus Alexis ait,
Quid mi anime os canibus prodis: mox inde molestus
Detrectas, Phædrum sicine perdidimus?*

Archeanassa quoque Colophonia vsum esse, in quam A
sic scripsit,

*Archeanassa mihi est meretrix Colophonia, seris
Cuius & in rugis sedet acerbus amor.*

*Quas miseri flammæ, per quanta incendia ab istis
Libata illa quibus prima inuenta fuit!*

In Agathonem item,

*Suauiâ dâs Agathonis, animam ipse in labra tenebam:
Ægra etenim properans tanquam abitura fuit.*

Item aliud,

*Malo ego te ferro: tu me si diligis, illud
Suscipe, me imparis & virginitate tua.
Hoc fieri si posse negas, hoc suscipe malum, &
Quam pereat paruo tempore forma vide.*

B

*Malum ego, me saculatur, amat qui te. annue queso,
Xanthippe: tibi mox nam & mihi forma perit.*

Aiunt & illud in Eretrienſes infidiis exceptos ipsius
esse,

*Eubææ fuimus Eretrum genus: at prope Susas
Condimur, heu nostra tam procul a patria!*

Et illud,

*Hæc Venus ad Musas, Venerem exhorrescite nymphae,
In vos armatus aut Amor insiliet.*

C

*Cui contra Muse, Lepida hæc iocæ tolle, precamur:
Aliger huc ad nos non volat ille puer.*

Item aliud,

*Aurum qui reperit, laqueum abiicit, alter, amisso
Auro, collo aptat quem reperit laqueum.*

At verò Molon hostili aduersus illum animo, non id
ait esse mirandum si Dionysius Corinthi, sed si Plato
esset in Sicilia. Videtur & Xenophon haudquaquam
amico in illum fuisse animo. Nam veluti contentionis
studio similia scripsere, Symposium, Socratis Defensio-
nē, Cōmētaria moralia. Ad hæc ille De repub. hic Cy-
ri scripsit infantia, quā in suis Legibus Plato fictam di-
xit: neq; enim eiusmodi fuisse Cyrū. Tū ambo quū So-
cratē semper habeāt in ore, nusquā reperies sui inuicē
fecisse mentionē. Semel tātū Xenophō Platonis me-
minit in tertio Cōmentariorū. Fertur & Antisthenes,

D

113

- A quum eorum quæ scripserat quippiam recitare vellet, orasse illum vt adesset recitanti. Et quum roganti cuiusmodi id esset, libri eius titulum explicuisset, De eo, inquit, quod non sit contradicere, Tu ergo (ait ille) de hoc ipso quomodo scribis? Et quum doceret contra suam venire sententiam, scripsit aduersus Platonem dialogum, Sathonem illum inscribens. Ex eo iam alienis animis in se inuicem fuere. Aiunt Socratem, quum Platonis Lyfidem audisset recitari, Proh dij immortales, dixisse, quàm multa de me mentitur adolescens! Scripsit quippe non pauca vir ille quæ Socrates non dixit.
- B Fuit illi & aduersus Aristippum haud obscura similitas. Nam in libro De anima illum insimulat, quòd abfuerit morienti Socrati, quum in AEGina vicino Atticæ loco per id temporis moratus sit. Erat illi cum AESchine quoque, vt fertur, Socratis auditore, contentio, quippe quum à Dionysio magnifieret, egensque rerum omnium ad eum profectus esset, à Platone despectum, atque ab Aristippo fuisse commendatum. Porrò sermones quos Critonem fecit in carcere loquētē, quum
- C Socrati consuleret fugam, AESchinis fuisse tradit Idomeneus, illi verò à Platone huius odio fuisse attributos, Eius verò nusquam in libris suis Plato mentionem fecisse deprehenditur, præterquam in libro De immortalitate animæ, & in Socratis defensione, idque tenuiter. Enimuero stili ipsius genus, inter poema & profam orationem medium ait Aristoteles fluere. Hunc solum Platoni assedisse quodam loco Phauorinus ait, quum librum De anima recitaret, reliquos omnes surrexisse. Plerique autumant Philippum Opontium ipsius leges quæ erant in cera, transcripsisse: huius & Epinomida esse aiunt. Euphorion ac Panætius initium librorum De rep. sapius inuētum inuersum atque immutatum dixere. Eam ipsius remp. Aristoxenus totam fermè in Protagoræ cōtradictionibus asserit scriptam. Phædrum primò illum scripsisse fama est. Habet enim quaestio illa non nihil iuuenile. Porrò Dicæarchus totum id scribendi genus, vt graue ac molestum carpit.

Platonem tradunt quū vidisset quendā aleis ludentem A
 increpasse, & quū ille, Quam me in paruis reprehens- 115
 is? diceret, respondisse, At est consuetudo non parua
 es. Rogatus an ipsius monumenta sicuti superiorum
 iura essent, Primū (inquit) comparare oportet no-
 men, tum multum promotum fuerit. Ingresso aliquan-
 to Xenocrati, Cæde, inquit, hunc puerum: nam ipse,
 quod iratus sim, nequeo. Cuidam item seruorum, iam
 (inquit) vapulasses, nisi iratus essem. Quū equo infe-
 lisset, continuò descendit, dicens vereri se ne equi fe-
 rocitate raperetur. Ebriis consulere solitus erat. vt in B
 speculo se studiosè intuerentur, quoad eiusmodi fœdi-
 tate deterrerentur. Potare vsque ad ebrietatem nus-
 quam decere monebat, præterquam in diebus festis
 lei largitoris vini. Somnus item immodicus illi displi-
 cebat. In legibus siquidem ait, Dormiens autem nemo
 illius pretij est. Veritatem suauiore auditu omnibus
 quæ dicerentur. alii, Vera loqui iucūdius omnibus, di-
 xisse putant. Sic autem & de veritate dixit in Legi-
 bus, Præclarum quiddam est veritas, ô hospes, atque
 iurabile, verū id persuadere non facile videtur. O- C
 ptabat insuper memoriam sui, vel in amicis vel in li-
 bris relinqui. Locis & ipse utebatur plurimum. Mo-
 ritur eo quo diximus modo, x i i i Philippi regis an-
 no, vt Phauorinus in i i i Comment. refert, à quo &
 obiurgatum fuisse illum Theopompus auctor est. My-
 ronius in Similibus ait Philonē meminisse prouer-
 bii de Platonis pediculis, quasi sic ille defecerit. Sepul-
 tus est autem in Academia, vbi plurimum temporis
 philosophatus fuerat. Vnde & quæ ab eo fluxit secta,
 Academica est appellata. Corpus ei elatum honorifi-
 cè, & ab iis qui eò conuenerant conditum. Eiusmo- D
 di fuit ipsius testamentum. Hæc legauit Plato atque
 reliquit. Hephæstiadeum fundum, cui ab aquilone vi-
 cina via est quæ ducit à templo Cephisiadū, ab austro
 Heracleum Hephæstiadum, ab ortu solis Archestratus
 Phrearius, ab occasu Philippus Cholidēs. Hunc au- 116
 tem nemini licitum sit aut vendere, aut alienare, sed
 sit Adimanti filii quantum fieri potest. Encrestiadū-

A que fundum quem emi à Callimacho, cui ab Aquilone vicinus est Eurymedon Myrinnusius, ab austro Demonstratus Xypeteron, ab ortu Eurymedon Myrinnusius, ab occasu Cephissus. Argenti minas tres argenteam phialam pendentem drachmas c l x v cymbium ponderis drachmarum quadragintaquinque annulum aureum, & inauré auream, ambo drachmas quatuor & tres obolos pendentia. Euclides lapicida mihi debet minas tres. Dianam dimitto liberam, famulos relinquo Tychonem, Bictam, Apolloniadem, & Dionysium: supellectilem & vasa scripta, quorum habet exemplar Demetrius. Nulli autem quicquam debeo. Curatores erunt Sosthenes, Speusippus, Demetrius, Hegias, Eurymedon, Callimachus atque Thrassippus. Hoc testamenti ipsius exemplar. Sepulchrum eius his illustratum est epigrammatibus, quorum illud primum est,

B
C
Iustitia cunctis prestans, Vitaque modesta,
Hoc situs in tumulo diuus Aristoclees.
Si quenquam ad magnos sapientia & exit honores,
Hunc extra inuidiam & exit & ipsa virum.
Item alterum,
Corpus habet gremio contactum terra Platonis,
Mens sed habet superum tecta beata deum.
Diuinum quem iam generatur quisquis honestus,
Et probus est, cuius vel procul est regio.
Et aliud recentius,

D
Quid monumenta super Volucrum regina Volasti?
Tu mihi dic superum quam tueare domum.
Dina ego sublatis in caelum feror Umbra Platonis,
Terrenum at corpus Attica seruat humus.

117
Est & nostrum in hanc sententiam,
Ni doctum Graecis genuisses Phæbe Platonem,
Prorsus nemo animis qui medeatur erat.
Corporis est medicus sanus ex te Asclepius egri,
Aeternæ ut sapiens est animæ ipse Plato.

Et aliud de eius morte,
Produxit nobis Asclepion atque Platonem
Phæbius, ut hic corpus curaret, & ille animum,

*Coniugium celebrare solens, quam condidit olim
Urbe[m] adit ipse, Iouis, quamque solo posuit.*

A

que ita se habent epigrammata. Discipuli verò fuerunt Speusippus Atheniensis, Xenocrates Chalcedonius, Aristoteles Stagiritis, Philippus Opuntius, Hestiasus Erinthius, Dion Syracusanus, Amyclus Heracleotes, Crastus & Coriscus Scepsii, Timolaus Cyzicenus, Eudon Lampfacenus, Pithon & Heraclides AEnii, Hippothales & Calippus Atheniensis, Demetrius Amphipolites, Heraclides Ponticus, & complures alii. Quum is & mulieres duæ, Læsthenia Mantinea, & Axiothea Thliasia, quæ (vt Dicæarchus autor est) virili utebatur esse. Theophrastum item illius fuisse auditorē quædam referunt, & Hyperidem oratorē, Chamæleon & Lycurgum ait, Polemo & Demosthenem scribit ipsius fuisse studiosum. Sabinus item ait & Mnesistratum Thasium in quarto De meditatione libro, & est idem verisimile. Verumenimvero quum Platonis a primis studiosa sis, idque haud sanè iniuria: Philopoli summi dogmata peculiari quodam amore ac studio præ cæteris indagare soleas, operæpretium exhibitum, & sermonum illius naturam, & dialogorum ordinem, & persuasionis aut inductionis vim, pro viribus, veluti per elementa capitâque digerere, vti neque de illius vita quam collegimus, dogmata quoque & decreta desiderentur; aliâs quippe iuxta proverbi-um, Noctuam Athenas, si ea quæ per species distribuuntur, enarrare tibi oportebit. Dialogos itaque primum Zenonem Eleatem scripsisse ferunt. Aristoteles in 1 De poetis, Alexamenum Styreum siue Teium, sicut & Phauorinus in Commentariis tradit. Cæterum Plato (meo quidem iudicio) id genus expoliuit, adhuc alioqui rude, atque perfectit. Ita non solum ornata & expolita orationis, verum & ipsius inuentionis dignissimè sibi primatum vendicat. Est autem Dialogus ex interrogatione & responsione compositus, de ea re quæ vel philosophiam vel reip. partes attingat, cum decenti & congrua expressione personarum quæ assumuntur, accuratâque cõpositione verborum.

B

C

118

D

A Dialectica est disputandi ars per quã aliquid aut probamus aut improbamus, ex interrogatione itidem responsione differentium. Enimvero Platonica orationis geminus stilus est, vterque summus. Alter est his qui instituit atque imbuit, appellatur ὑφηγητικός, alter in inquirendo versatur, diciturque ζητητικός. Primum ille in duo distinguitur genera, alterum in speculatione consistit, alterum in actione. Primum in naturalis ac rationale, secundum in morale ac civile diuiditur. Porro secundus ille itidem in duas species scinditur: prima quæ exercetur, vocaturque gymnastica, secunda in certaminibus est, & agonistica dicitur. Quin & gymnastica bipartita diuisio est, altera velut incunabula exercitationis fouet, vocaturque Mæutica: altera iam suis viribus nititur, tentatque quid possit, & Pirastica dicitur. Agonistica item est bipartita distinctio, alia demonstrationi inseruit, & Endictica vocatur, alia exhortatur, & Anatreptica dicitur. Neque sane nos fugit plerisque Platonis dialogos aliter ac nec distinguere. Dicunt enim ex his alios dramaticos: quod quasi poema videantur imitari: alios quod narrationi inseruiant, diegematicos: mixtos, alios appellat. Sed ea sane distinctio dialogorum scenæ quæ philosophorum scholæ videtur accommodatior. Super ex iis quidam qui ad Physicam pertinent, vt Timæus: a Logice, vt Politicus, Cratylus, Parmenides & Sophista: sunt qui ad Moralem, vt Apologia, Criton, Phædon, Phædrus, Symposium, Menexenus, Clitophon, Epistula, Philebus, Hipparchus & Anterastæ: ad Civilem vero Respublicam. Leges, Minos, Epinomis, & Atlaticus. Mæuticam astruunt Alcibiades duo, Theages, Lyfis, Laches Pirasticam, Euthyphron, Menon, Ion, Charmides Theætetus: Endicticam, Protagoras: Anatrepticam Euthydemus, Hippicæ duo, Gorgias. De dialogo quidnam sit, & quænam sint eius differentia, hæcenus Quoniam verò infinita contentio est, aliis dicentibus ipsum dogmata inferre, aliis negantibus, age de his quoque videamus. Dogmatista proprium est dogma afferre, sicut & legislatoris, leges instituire. Porro do-

119

D

ata siue decreta indifferenter vocantur, & quæ o-
 amur, & opinio ipsa. Ex his autem quod opi-
 nur propositio est: opinio autem, persuasio ipsa
 e opinatio. Plato igitur quæ perceperat, ea exponit,
 & verò sunt falsa, coarguit. De rebus incertis non
 finit. Atque de his quidem quæ ipse opinatur, qua-
 or inducit personas, Socratem, Timæum, Athenien-
 in hospitem, peregrinum Eleatem. Sunt autem pere-
 ini, non (vt quidam opinantur) Plato & Parmeni-
 s, sed figmenta sine nomine sunt. Quando & Socra-
 & Timæi verba dum loquitur, pro decretis in-
 et Plato. Qui mendacii coarguantur inducit Thra-
 machum, Calliclem, Polum, Gorgiam, Protagoram,
 ippiam, atque Euthydemum, & huiusmodi cæteros.
 t verò quum probationibus & argumenti conclusi-
 nibus locus est, plurimum vtitur inductione, eaque
 on vnica, sed bipartita. Est enim inductio oratio ex
 eris quibusdam simile sibi verum propriè colligens
 que inferens. Eius sunt species duæ, ea quæ ex con-
 ario fit, & quæ ex consequenti. Quæ igitur ex con-
 ario fit eiusmodi est, vt interroganti circa omnem
 esponsonem contrarium inferatur. Vt, exempli cau-
 a, Pater meus aut alius est quàm pater tuus, aut idem.
 i igitur alius est pater meus quàm pater tuus, quum
 it alius quàm pater, non erit pater. Si idem est qui
 ater meus, idem existens qui pater meus, meus erit
 ater. Et rursus: Si animal homo est, lapis aut lignum
 erit. Non est autem lapis aut lignum, animatus quip-
 oe est, & ex seipso mouetur, animal igitur est. Si autè
 animal est, animal verò & canis & bos, erit & homo
 animal & canis & bos. Hac igitur inductionis specie
 quæ per contrarium fit, vbi rixæ locus est vtitur Pla-
 to, non ad asserendum dogma, sed ad refellèdum quod
 falsum fuisset obiectum. Est & alia ipsius species, quæ
 per consequens: & ea duplex, altera quidem id quod
 in parte quæritur per id quod est in parte demòstrat:
 altera quod vniuersaliter per id quod in parte est pro-
 bat. Prior illa oratorum, sequens dialecticorum est.
 Quæritur in prima an iste occiderit. Argumentum est

B

C

120
D

- A** eo tempore repertum esse eade cruentum. Est autem (vt diximus) oratorum ea inductionis species. Quippe rhetorice vis & officium est circa particularia, non circa vniuersalia versari. Quærit enim non de iure ipso, verum de particularibus iustis. Altera verò dialecticorum probatur quippe vniuersum per partes. Quemadmodum quæritur an sit immortalis anima & an ex mortuis sint qui viuunt, quod in libro De anima probatur per vniuersale quoddam, quod contraria ex contrariis fiant. Idque ipsum vniuersale ex
- B** quibusdam particularibus cõficitur, vt somnus ex vigilia, & contrà, itémque maius ex minore, & contrà. Hac autem specie utebatur ad asserenda quæ percepisset. Nam vt olim tragœdiam prius quidem chorus solus agebat, postmodum verò Thespis vnum inuenit histrionem, vt chorus interdum requiesceret, secundum postea AEschylus adiecit, & tertium Sophocles. atque in hunc modum tragœdia consummata est: ita & philosophiæ ratio dudum circa vnam tantum Physicæ speciem iuxta vertebatur. Accessit Socrates, & adiecit Ethicæ. Tertiam Plato dialecticæ addidit, & consummato philosophiæ operi extremam manum apposuit. Thrasyllus autem asserit illum iuxta tragicum quadriloquium dialogos suos edidisse. Tragœdi enim quatuor poematibus certabant, Dionysii, Lenæi, Pannathenæi, Chytrii. Erat autem quartum poema Satyricum. Porrò quatuor poemata quadriloquia appellabantur. Sunt igitur omnes eius dialogi, de quibus nihil ambigitur, quinquaginta sex, Respublica in
- C** decem diuisa libros: quam & apud Protagoram totam fermè inueniri in Contradictionibus, tradit Phavorinus in secundo Omnimodæ historiæ. Leges in duodecim diuiduntur. Sunt autem huiusmodi quadriloquia nouem numero, Legibus vno volumine, & Respublicæ libris, in vno itidem inclusis. Primum igitur quadriloquium ponit, quod communem hypothesin habere videatur, ostendere volens cuiusmodi esse debeat vita philosophi, duplicique in libris singulis inscriptione vitur, altera ex nomine, ex re altera impo-

12. Huius quadriloquii, quod primum est, in capite **A**
 onitur Euthyphrō, siue De sanctitate. Est autem ipse
 ialogus tentatiuus. Hunc sequitur Socratis Defensio,
 oralis. Tertio loco Criton, siue De eo quod agen-
 um est, moralis. Quarto Phædon, siue De anima, mo-
 alis. In secundo verò quadriloquio præponitur Cra-
 lus, siue De rectitudine nominum. Logicæ partes a-
 ens Theætetus, siue De disciplina, tentatiuus. Sophi-
 a, siue De eo quod est, logicus. Politic⁹, siue De regno,
 ogicus. In distributione tertia ponitur primo loco
 armenides, siue De ideis, logicus. Secundo Philebus, **B**
 ue De voluptate, moralis. Tum Symposium, siue De
 more, moralis. Postremò Phædrus siue De bono, mo-
 alis. In quarto præponitur Alcibiades prior, siue De
 ominis natura, *μαυεπικός*. Alcibiades secundus, siue
 De precatatione, obstetricius. Hipparchus siue De
 cri studio, moralis. Anterastæ, aut Philosophia,
 oralis. Quintæ præfertur in capite Theages, siue De
 apientia, obstetricius: ac deinceps Charmides siue De
 rugalitate, tentatiuus. Laches, siue De fortitudine, ob-
 etricius. Lyfia, siue De amicitia, obstetricius. Sextæ **C**
 rinceps est Euthydemus, siue Contentio sus, anatre-
 pticus. Tum Protagoras seu Sophistæ, endicticus.
 Gorgias siue De rhetorica, anatrepticus. Menon si-
 ue De virtute, tentatiuus. Septimæ præponuntur Hip-
 iæ duo, De honesto prior, posterior De mendacio, **122**
 mbo exhortatiui. Ion siue De Iliade, *πυεξτικός*. Mene-
 enus siue Epitaphius, moralis. Octauæ primum
 ibi locum vèdicat Clitophon siue Exhortatiuus, mo-
 alis. Respublica seu De iustitia, ciuilis. Timæus si-
 ue De natura, physicus. Critias seu Atlanticus, mo-
 alis. Nonæ præsidet Minos siue De lege, ciuilis.
 Leges siue De ferenda lege, ciuilis. Epinomis siue
 philosophus, ciuilis. Epistolæ tredecim, morales,
 quibus præponebat *Εἰς ἀρετήν*, Epicurus autem *Εἰς δὲ
 ἀρετήν*, Cleon verò *Χαίρειν*. Ex his vna est ad Aristode-
 nú, ad Archytam duæ, ad Dionysiū quatuor, ad Her-
 oníā & Erastú & Coriscú vna, ad Leodamanté vna, ad

- A** Dionem vna , ad Perdiccā vna, ad Dionis necessario. duæ. Est autem huiusmodi iuxta Thrasylū librorum illius distinctio, cui plerique accedunt. Alii autem, ex quibus & Aristophanes Grammaticus est , in triloquia eius dialogos ita distribuunt. Primam ponūt cui præsit Respublica, Timæus, Critias. Secundam, cui Sophista, Politicus, Cratylus. In tertia Leges statuunt. Minoë & Epinomida. In quarta Theætetum, Euthyphrona, Defensionem. In quinta, Phædronem, Critonem, Epistolas. Cætera singula & sine ordine ponunt.
- B** Incipiunt quidam , vt prædiximus, à Republica, alii à Maiore Alcibiade , plerique autem à Theage, alii ab Euthyphrone, nōnulli à Clitophōte, quidā à Timæo, alii à Phædro. Sunt item qui à Theæteto incipient, sunt qui à Defensione. Ex his autem dialogis qui Platoni inscribuntur, hi sine vlla controuersia adulterini sunt, Midon siue Hippostrophus , Eryxias siue Erasistratus, Alcyon, Acephalus siue Sisyphus , Axiochus, Phæaces, Demodocus, Chelidon, Septima, Epimenides. Ex his Alcyon Leontis cuiusdam esse fertur , vt
- C** Phauorinus in quinto Commentariorū refert. Enimvero nominibus vtitur variis, vti ne illius opera imperitis & rudibus conspicua sint. Propriè tamen sapientiam esse arbitratur earum rerum quæ intelligentia comprehenduntur: & quæ verè sunt, scientiam, quam de Deo ait animamque à corpore disinctam. Propriè verò sapientiam & philosophiam vocat appetitionem quandā ac desiderium diuinæ sapientiæ. Communiter apud ipsum sapientia dicitur etiam omnis peritia. Vt quum, verbi gratia, sapientem vocat artificem. Vtitur & iisdem sæpe nominibus in significandis variis rebus. *Φαῖλος* siquidem apud illum , etiā pro simplici ponitur, sicut & apud Euripidē in Lycimnio de Hercule in hunc modum,

*Neglectum, inornatum, atque vti plurimum probum
Re metientem, non verbis sapientiam,
Sermonem nunquam palliato, at simplici.*

Vtitur eo Plato quandoque & pro pulchro & honesto, aliquando pro paruo. Sæpe verò & variis nominibus

nibus utitur in eadem significatione. Nanque ideam **A**
 & speciem nominat & genus & exemplar & initium
 & causam. Utitur & contrariis vocibus ut idem signi-
 ficent. Nam sensibile & quod est, & quod non est di-
 cit. esse quidem propter generationem, nō esse autem
 propter assiduam mutationem. Ideam itidem appellat
 quod neque mouetur neque manet, & idem, & vnum,
 & multa. Idem verò & in plurimis facere solitus est.
 Est autem librorū eius triplex expositio. Primò enim
 docere oportet eorum quæ dicuntur vnumquodque
 quid sit, deinde cuius rei gratia dictum sit: vtrum ex
 principali intentione, an in similitudinis parte, & ad
 dogmatum assertionem, vel ad refellendum cōtrā dif-
 ferentem. tertio verò an rectè dictum sit. Verūm,
 quoniam ipsius libris & notæ quædam apponuntur,
 agè de his quoque pauca loquamur. χ enim litera ad
 lictiones ac figuras assumitur, prorsus ad Platoniam
 consuetudinem $\chi\chi$ duplex ad dogmata opinionés-
 que eius peculiare. Περὶ ἐστῆ γένεσιν ad electiores quasque
 sententias ornatúsque verborum apponitur. Duplici
 periestigmeno ad quorundam emendationes adhibe- **C**
 ur. Obelus periestigmenus ad superflua quæque iu-
 ulanda præponitur. Antifigma ad vsus duplices scri-
 turæque translationes adhibetur. Ceranium ad phi-
 losophiæ institutionem assumitur. Asteriscus ad cor- **124**
 enientiam dogmatum. Obelus ad improbationem
 unt igitur huiusmodi notæ, & hic librorum nume-
 us, ut Antigonus Carystius in libro quem nuper De
 Lenone edidit, refert. Ea si quis dignoscere voluisset,
 mercedem his qui docerent pendebant. Quæ verò illi
 lacuerunt, huiusmodi fuerunt: Immortalem esse ani- **D**
 mam, & de corporibus ad corpora perpetuis vicibus
 migrare, eiusque initium constare numeris. Corporis
 principium, Geometriæ item constare ratione. Diffi-
 ciebat eam ideam esse penitus remoti spiritus, seipsam
 mouentem & motum præstantem corpori, & esse tri-
 artitam. Rationalem ipsius partem sitam in capite,
 nascibilem in corde, concupiscibilem in vmbilico &
 core consistere. Continere item ex medio semper

- A** corpus per gyrum, atque ex elementis constare: diuisamque secundum harmoniam interualla, duos orbis efficere coniunctos, ex his interiorem circulum in sex alios scissum, septem reliquos circulos facere, eumque iuxta diametrum ad laeuam intrinsecus habere sedem. Alterum verò secundum latus ad dexteram, ideòque ipsum obtinere quòd sit vnicus. Alterum quippe interius in plures esse diuisum, atque hunc ipsius, illos alterius esse. dicens hanc quidem animi, illam verò vniuersi esse motionem, errantiumque siderum motus,
- B** ita se habentes vt ex medio sit scissio sibi ad extrema congruens atque coniuncta, nosse quæ sunt, atque aptare, eo quòd in seipsa per harmoniam elementa habeat. Et opinionem quidem fieri secundum alterius circulum se subrigentem, scientiam verò secundum alium qui sit idem. Duo omnino esse rerum principia, Deum atque materiam. Illum & mentem & causam appellat: esse autem materiam informem & infinitam, ex ea concretionem fieri. Ea quum aliquando temere & inordinatè moueretur, à Deo ait in locum
- C** vnum coactam, quòd ordinem temeritati præstare censuerit. Porro huiusmodi essentiam in quatuor elementa conuersam, ignem, aquam, aerem, terram. Ex his mundum ipsum & quæ in eo sunt nasci. Solam
- 125 terram ait immutabilem, causam esse putans figurarum ipsius, ex quibus constet, differentiam. Aliorum quippe figuras eiusdem generis dicit, compositas nimirum omnes ex vno oblongo triangulo, terræ verò propriam esse figuram. Ignis enim elementum esse pyramidem, aeris quod *ὀκταέσπον* vocat, aquæ *εἰκοσάεσπον*, terræ autem cubum. Quocirca neque terram in ista mutari, neque in terram ista conuerti. Non autem suis locis discreta esse singula, quòd circumferentia constringens, & ad medium cogens, parua hæc componit, eaque quæ sunt maiora discernit. atque ideo, quæ species mutant, & loca mutare. Mundum vnum esse genitum, nam & sensibilis est, à Deo conditus: animatumque esse, quòd præstantius sit quod animatum est, quàm quod caret anima. Huiusmodique opi

ficium supremæ causæ subiectum, vnúmque cõditum A
 fuisse, non infinitum: quòd etiam exemplar ad quod
 creatus fuerit, vnicum sit. Esse autem ad sphaeræ simi-
 litudinem rotundum, quòd conditoris ea quoque fi-
 gura sit. Illum quippe cæteras continere animantes,
 hunc autem omnium figuras. Leuem itidem & abs-
 que vllò per gyrum instrumento, quòd huiusmodi
 nullus sibi vsus sit. Immortalem præterea durare mun-
 dum, eo quòd non dissoluatur in id quod non est. Ac
 totius generationis causam esse cælum, quòd boni sit
 benefacere. Porrò cæli generationis autorem summè B
 bonum atque excellentissimum. Eius quippe quod
 sit in rebus conditis pulcherrimum, eum esse condi-
 torem, quem intelligibilium omnium cõstet esse præ-
 stantissimum. Itaque quoniam huiusmodi Deus est,
 cælum verò præstantissimo illi simile est, quoniam
 pulcherrimum cernitur, nulli creaturæ erit similis
 quàm Deo soli. Constare verò mundum ex igne, a-
 qua, aere, & terra. Ex igne quidem, vt visibilis sit: ex
 terra, vt solidus: ex aqua & aere, vt proportione non
 vacet: (nanque solidorum vis duobus maximè mediis C
 proportionem sumit, vt vnum fiat hoc totum) ex o-
 mnibus verò, vt perfectum atque immortale sit. Tem-
 púsque sempiterni imaginem fuisse, idque semper
 manere. Cæli autem motus tempus esse. Noctem enim 126
 ac diem ac mensem & huiusmodi cætera esse tempo-
 ris partes. idcirco absque mundi natura non constare
 tempus: simul enim atque conditus fuerit, & tempus
 illi affuisse. Porrò post temporis generationem, & so-
 lem, & lunam, & errantia genita. Vt autem horarum
 manifestus & certus esset numerus, animantésque nu- D
 meri non essent expertes, accendisse solis radios
 Deum. Lunam quidem supra eminentem terræ cir-
 culum, solem propius huic orbi, in superioribus ve-
 rò vaga sidera ferri. Esse prorsus animatum, quia sit
 animato motui deuinctus & alligatus, Vt autem per-
 ficeretur hic mundus, essetque similis intelligibili a-
 nimanti, aliorum quoque animalium conditam esse
 naturam. Quoniam igitur ille habebat: cælum quo-

- A** que ut haberet operæ pretium fuisse. Deos ergo esse ut plurimum igneos. Esse autem & reliqua genera animantium tria, volatile, aquatile, terrestre. Terram esse antiquissimam omnium qui essent in cælo deorum. Fuisse autem conditam, ut diei noctisque tempora & vices variaret. Eam, quum media sit, circa medium moueri. Quoniam verò causæ (inquit) duæ sunt, alia quidem constantiam ac firmitatem esse, alia verò necessaria ex causa creata dicendum. Sunt autem ista, aer, ignis, terra, aqua, quæ quidem non exactè erant
- B** elementa, sed ad percipiendum apta. Hæc autem ex triangulis constare compositis, atque in ipsos dissolui. Esse autem ipsorum elementa porrectum triangulum & æquilaterum. Initia igitur & causas rerum esse duo quæ prædiximus, quorum exemplar sit Deus ac materia. Id verò informe esse necesse est, sicut & alia perceptioni accommodata. Horum autem causam ex necessitate esse, quippe quæ receptis ideis essentias gignat, ac per potentia dissimilitudinem moueatur, motuque suo quæ mouentur ex ea in diuersum moueri.
- C** Porro ista quidem primò tumultuario & inordinato motu agitari: at ubi ornatus adhiberi cœptus, debitum ordinem & modum ex Deo accepisse. Causas enim & ante cæli creationem duas fuisse, & tertiam generationem, eas tamen per obscuras, vestigiisque duntaxat & incompositas, & eis demum perfecto mundo accepisse ordinem. Ex omnibus verò quæ subsisterent corporibus factum esse cælum opinatur, & Deum, sicut & materiam, incorporalem esse. Sic enim corruptione & perturbatione nulla omnino affici. Ideas sicut prædiximus, causas quasdam atque principia ponit, ut huiusmodi sint quæ natura consistunt, qualia & ipsa sunt. Enimvero de bonis ac malis ita differbat: Finem esse, Deo similem fieri. Virtutem sufficere quidem ad bene beatæque viuendum: cæterum instrumentis indigere, corporis bonis, robore, sanitate, integritate sensuum, & cæteris id genus: exterioribus item, putat opibus, generis claritate, gloria, & huiusmodi cæteris. Ea etsi non affuerint, nihilominus tamen beatum

fore sapientem. Accessurum item ad remp. vxorem du- A
 cturum, legesque positas non præuaricaturum. Laturum
 insuper patriæ suæ quantum fieri poterit commodas
 leges, idque, nisi per summâ plebis seditionem operam
 suam reip. iudicarit inutilem fore. Arbitratur & deos
 humana cernere atque curare, & dæmones esse. Notionemque
 honesti primus definiuit, eâ quæ à laudabili & rationabili
 vtilique & decoro, & congruo non discerneretur: quæ simul
 omnia, id quod per naturam fit consequens, ac pro confesso
 habeatur, attingant. Dissertuit de ratione & rectitudine
 nominum, atque adeo rectè respondendi & interrogandi
 scientiam primus ipse constituit, affatim vsus. Porro in
 dialogis iustitiam diuinam legem arbitratus est, vt ad iustè
 agendum potentius persuaderet, ne post mortem pœnas
 improbi luerent. Quocirca eum plerique fabulosum
 putauere, quòd eiusmodi narrationes interdum suis
 scriptis insererat, vt, quòd incertum sit ista post mortem
 sic se habere, admoniti mortales iura violare per- 128
 timefcant. Atque in hunc modû ille sensit. Distribuebat
 autè (vt ait Aristoteles) res in hûc modum. Ex bonis, (inquit)
 quædâ sunt animi, quædâ corporis, alia extrinsecus. Iustitiam,
 prudentiam, fortitudinem, frugalitatem, & cetera id genus
 in animo ponebat: pulchritudinem & habitum præclarum,
 sanitatem & fortitudinem in corpore: amicos autem & patriæ
 felicitatem, atque diuitias inter exteriora numerabat. Bonorum
 igitur tria esse genera, alia in anima, alia in corpore, alia
 extrinsecus. Tres itè esse amicitia species, naturalem, socialem,
 atque hospitalem. Naturalem, qua parentes liberis afficiuntur,
 cognatiquæ se mutuò alterutrum diligunt. eam verò in cæteras
 quoque animâtes esse diffusam: Socialem, quam sine vllò
 consanguinitatis vinculo sola consuetudo conciliat, cuiusmodi
 Pyladis & Orestis fuisse memoratur: Hospitalè, qua ex
 commendatione vel literis hospitibus coniungimur. Addunt
 plerique quarto loco & amatoriam. Ciuilitatem iridem
 in species quinque distinxit. Aliam popularem, aliam quam
 optimates exerceant, tertiam quæ disun-

- A datur in paucos, regiam quartam, quintam tyrānicam. Popularem remp. in eis esse ciuitatibus in quibus ad imperium multitudinis agitur res, eiusque nutu magistratus eliguntur, & pro illius arbitrio feruntur leges: Aristocraticam, ubi neque diuites, neque pauperes, neque nobilitate vel gloria illustres dominantur, verum soli ij qui sunt in ciuitate optimi, rem administrant: Oligarchicam, quando à censibus magistratus eliguntur. sunt enim pauciores pauperibus. Regnū bifariam scindi, aliud enim secundum legem, aliud secundum genus esse. Secundum legem constare Carthaginensium regnum. ciuile quippe esse. Lacedæmoniorum verò & Macedonum secundum genus. habet enim regni successionem quandam per genus. Tyrannidē dici, quum impulsus & vi adacti ciues ab aliquo reguntur. Iustitiæ tria esse genera: aliud circa deos, alterum circa homines, tertium circa defunctos versari. Nā & qui sacra secū dū leges faciunt, sacrorūmq; rerū curam habent, religiosi in deos ac pij sunt: qui verò mutua depositaque restituant, iusti erga homines sunt: qui autē vita functis iusta persoluūt. tertiā illā iustitiæ partē exequūtur.
- 129 C Disciplinæ similiter tres esse species: aliā quidem in actione consistere, & practicen dici: aliā ex operis effectu constare, & appellari poeticen: tertiā speculationi studere, & rhetoricen vocari. Nā ædiū nauiumque structurā certum est ad effectricē illā pertinere. nā ex illis opus aliquod factū videmus. Politiam verò & tibiarum cantus, pulsūque citharæ, & huiusmodi cetera, practicæ subesse. Neque enim cōsummato actu quippiam remanet quod oculis subiectum sit, cæterum in ipsō actu vis omnis est: itaque alius tibiis, alius fidibus canit, alius remp. gerit. Porro geometria, & harmonia, & astrologia sub intelligentiam cadunt, & speculationi tantummodo inseruiunt. Neque enim vel agunt vel efficiunt quicquam, sed geometra quidem contemplatur vt sese habeant ad inuicem lineæ, harmoniacus sonos ratione diiudicat, astrologus sidera atque cælum. Medicinæ item quinque species esse: aliam quippe dici pharmaceuticē, quæ morbis medicata potione subueniat: aliam chirurgicam, quæ sectione & vitione cu-

ret:tertiam,quæ sola victus ratione & ordine arceat A
 ægritudines,appellarique diæteticen:quartam,quæ ex
 celeri discretionem morborum succurrat agris, vocari-
 que νοσογνομηκὴν:quintam,adiutricem dici,quod stre-
 nuo auxilio doloribus cōtinuò liberet. Legis item ge-
 minam esse distributionem,alteram scriptam,alteram
 verò non scriptam.priorem illam esse ciuilem,qua ad- 130
 ministramus remp.quæ verò citra scripturam constat,
 eam à natura & vsu proficisci, quale est nudum in fo-
 rum ambulare non debere,aut muliebri veste vti,quod
 nulla scripta lege prohibetur.nam ab eiusmodi sola ci-
 tra scripturam,naturalisque lex vetat. Sermonem seu B
 orationem in quinque diuidit. Esse enim eius genus
 quoddam quo vtuntur in concionibus hi qui admini-
 strant remp.idque ciuile appellari. Aliud quo vtuntur
 oratores in demonstratione,dum vel laudant vel vitu-
 perant,vel accusant quempiam: esse verò id genus o-
 ratoriū. Tertio quo priuati inter se mutuò colloquun-
 tur,dicique priuatum. Quartum quo compedio ij qui
 rogant & respondent,ad interrogata differunt,vocari-
 que id genus dialecticum. Quinto quo artifices dum C
 de sua arte differunt loquuntur,appellarique id artifici-
 osum. Musicam in tria secari:Quandam enim voce
 sola constare,vt cantum:aliam voce simul & manu,vt
 citharæ cantus:tertiam solis manibus perfici, vt quum
 silente oris organo citharâ percutimus. Nobilitatem
 quatuor in species diuidi.Nam qui claris,bonis iustis-
 que maioribus fuerint nati,eos nobiles vocari, quorū
 item parentes potentes ac principes fuere,item vocari
 nobiles,quorum sint maiores fama & opinione cele-
 bres,quam vel ex bellicis rebus præclare gestis, vel ex
 certaminum coronis reportauerint:alterum esse nobi- D
 litatis genus,idque præstantissimum, quum quis per se
 animi magnitudine excellit. Pulchritudinē itē in tria 131
 distinguit:aliam quippe esse laudabilem, vt formosam
 faciem:aliam quoque vsui deseruire, vt instrumentum
 & domum,quæ præterquam quòd speciosa sunt, vsi-
 bus nostris commoda etiam sunt:tertiam legibus stu-
 diisque constare,eamque humanæ vitæ cōmodis ma-

Aximè confulere. Animæ tres itidem partes esse, rationalem, concupiscibilem, & irascibilem. Ex his autem rationalem sedem esse cõsili, cogitationis, cõsultationis, & huiusmodi reliquorum. Concupiscibilem esse appetendi cibi, vel coitus, & similibus causam. Irascibilem verò confidentiæ, voluptatis, doloris, & iracundiæ auctore esse. Perfectæ consummatæque virtutis esse species quatuor, primam prudentiam, secundam iustitiam, fortitudinem tertiam, quartam temperantiam. Ex his prudentiam ut rectè agantur omnia causam esse. Iustitiam verò inter consortia & humanæ vitæ commercia, non violandi iuris autorem: fortitudinem autem, ne inter pericula & terrores à fortiter cœptis deficiamus: porrò temperantiam ad frænandas cupiditates, ut à nulla voluptate subigamur, honestèque viuamus, sua nobis lege præscribere. Magistratus in quinque partitur, in legitimum, naturalem, æquū ac rectum, in eum qui fit per generis successionem, & denique in violentum & tyrannicum. Nam magistratus ciuitatum si eligantur à ciuibus, secundum legem imperant. Per naturam verò mares vbique non modò inter homines, verum inter alia animalia quoque, fœminis præsumunt. Ex consuetudine verò & pædagogi pueris, & magistri discipulis imperant. Per genus autem, quemadmodum Lacedæmoniorum reges dominantur. nam ex genere regnum fortiuntur. Eodem modo & apud Macedones reges imperant. quippe & illic regnum ex genere institutum est. Porrò qui coactis per vim à ciuibus inuitis regnant, ij violenti ac tyranni vocantur. Oratoriæ sex species tradit. Nam quoties iusserit orator bellum suscipere, & auxilium contra aliquem ferre, id genus vocatur Adhortatio: quum verò quietem agere, neque bellare, neque opem ferre monuerit, appellatur ea species Dehortatio: tertia, quum qui se à quopiam iniuria affectum, & complura incommoda perpeffum docuerit, eiusmodi verò vocatur Accusatio: quarta species, Defensio dicitur, quum is qui accusatur, se neque violasse ius, neque aliud quic-

quam temere & perperam egisse probarit : quinta
 deinceps species , quum quis bene & commodè di-
 xerit, honestumque ac bonum prædicauerit, eaq; Laus
 siue *ἑγκώμιον* dicitur: sexta deinde, quum turpem ac ma-
 lum probauerit , & hæc Vituperatio potest appellari.
 Rectè dicere in quatuor scindit. Primùm enim quid
 dicere oportet obseruandum : secundò quàm multa
 dicere: tertio ad quos : quartò quando sit dicendum.
 Ea igitur oportet dicere quæ vtilia futura sint & di-
 centi & auditori. Quæ dicere conueniant , ea sunt vt
 neque nimis multa neque pauciora quàm satis est, di-
 cantur. Quibus autem dici oporteat, vt si quidem ad
 peccantes seniores dicendum sit, verba illi ætati con-
 grua loquamur : sin verò ad iuniores verba facienda
 sint, maiore autoritate vtamur in dicendo. Quando ve-
 rò dicendum , vt neque prius , neque posterius quàm
 ratio exigit, dicatur. Alioqui profectò vitium non ef-
 fugiet, qui secus faxit. Beneficentia quadrifariam di-
 uiditur. Aut enim pecuniis, aut corporibus, aut disci-
 plinis, aut verbis beneficium præstari. Pecuniis qui-
 dem beneficium constat, quum quis egenos, vt inopia
 liberentur, pecuniis iuuat: Corporibus verò, quum se
 mutuò fouent homines , & ab iniuria cædentiùmque
 petulantia vindicant. Porrò qui disciplinis erudiunt,
 vel medicinæ arte subueniunt, vel boni aliquid docent,
 tertio illo beneficentiæ genere vtuntur. At quum in
 iudicium quispiam ingressus pro amico dixerit, eum-
 que vi orationis adiuuerit, hic beneficentiæ munus ver-
 bis expleuit. Finem itidem rerum quadripartitum fa-
 cit. Nam res aut secundum leges finem accipiunt : vt
 quum decretum aliquod lege firmatur & impletur.
 Aut secundum naturam finis rebus accedit. Nanque
 & dies & annus , & anni tempora naturali lege dece-
 dunt. Aut secundum artem finis rei imponitur. Archi-
 tectus enim arte consummat ædificium, & nauium fa-
 bricator itidem perficit nauem. Aut fortuitò finis cõ-
 tingit, vt quum secus ac putabamus, & præter opinio-
 nem aliquid accidit. Aut igitur legitimus est rerum fi-
 nis, aut naturalis, aut arte constat, aut fortuitu. Poten-

A tiam identidē quatuor in species diuidit : vnā qui-
 pe esse qua cogitare animo & opinari possumus: alte-
 ram qua corpore valemus, vt proficisci & accipere, &
 dare, & cætera id genus : tertiam qua vel pecuniarum
 copia, vel multitudine militum potentes dicimur: (vi-
 de & multum posse dicitur rex) quartam potentia di-
 tributionem, qua & facere ac pati bene & malè pos-
 sumus. Nam & infirmari, & erudiri, conualescere va-
 134 lemus, & huiusmodi omnia. Primam itaque poten-
 tia speciem constare animo, secundam corpore, ter-
 tiam exercitu atque pecuniis, quartam in faciendo &
B patiendo. Humanitatem triplicem inducit. Quan-
 dam enim compellatione fieri, vt quum fortè obuium
 quenque humaniter quis salutat, & dextram porri-
 gens, comiter excipit. Aliam esse eius speciem, quum
 quis afflictis opem clementer impendit. Tertium e-
 ius genus quo conuiuia inter se homines celebrant.
 Aut igitur salutationis officio, aut ope & auxilio, aut
 conuiuio, frequentique congressu constare humanita-
 tem. Felicitatem in quinque partitam diffinit. Pri-
 mam eius partem bene consulere, secundam sensibus
 & bona valetudine corporis vigere, tertiam in rebus
C gerendis fortunatum esse, quartam gloria & autorita-
 te apud homines excellere, quintam pecuniis rebús-
 que cæteris ad omnes vsus vitæ affluere. Sanam con-
 sultationem ex eruditione multarumque rerum peri-
 tia & experimento contingere. Sensuum integrita-
 tem ex corporis membris accidere, vt si quis cernit o-
 culis, audit auribus, narium præterea & oris sensu va-
 let vbi opus est. Tertium esse, quum quis quod agere
 intendit, ita egerit, vt decet sapientem & strenuum vi-
D rum. Quartum illud, scilicet gloriae celebritatem ex
 opinione bonitatis emanare. Postremum rerum af-
 fluentia est, quum cui ad vitæ vsus ita suppetit pecu-
 niarum copia, vt & amicos fouere beneficio, & largè
 ac liberaliter cuncta necessaria subministrare valeat.
 Porrò cui hæc suppetant omnia, eum perfectè felicem
 ac beatum esse. Artes trifariam diuidit. Prima in tra-
 ctatione ferri & metallorū, materiaque cædenda con-

tat, quòd ista quasi præparet: Secúda, quæ ex his cõ- A
 ciat aliquid. nã ex ferro ærarius arma fabricat, ex li- 135
 nis faber tibias & lyras facit: Tertia in vsu earum
 erum est. siquidem equestris frænis vtitur, armis bel-
 ica, musica tibiis & lyra. Bonum in quatuor genera
 iuiditur. Primò bonum dicim⁹ eum qui habeat vir-
 utem: Secundò virtutem ipsam & iusticiam dicimus
 bonum: Tertiò cibos & commodam exercitationem
 c medicamenta: Quarto demú loco bonum dicimus
 ibiarum cantum, histrionicam, atque huiusmodi cæ- B
 era. Eorum quæ sunt, quædam dicimus mala, quæ-
 lam bona, alia neutra. Ex his mala esse quæ semper
 nocere possunt, vt est intemperantia, dementia, iniqui-
 as, & huiusmodi: bona, quæ his contraria sunt: me-
 lia, quæ neutram partem tuetur, cuiusmodi sunt hæc,
 leambulatio, sessio, cibique perceptio, quæ omnino
 neque prodesse possunt, neque obesse: ea igitur neque
 bona esse neq; mala. Optima legú moderatio in tria
 iuiditur. Primò si sint leges præclaræ & graues: se-
 undò si ciues eas leges quæ ita latæ fuerunt, omni stu- C
 dio obseruent: tertio si iuxta consuetudines ac studia
 puorúlibet positis legibus bene Respub. administretur.
 Est igitur prima pars eiusce moderationis, vt sint
 leges optimæ: secunda, vt intra illas maneat: tertia
 vt præclaris consuetudinibus studiisque viuatur. Con-
 traria huic laudabili legum moderationi iniquitas in-
 ria itidem scinditur. Primum ex his est, si sint leges la-
 æ peregrinis & ciuibus noxiæ: alterú si his quæ sunt 136
 ninimè obtemperetur: tertio, si bona nulla omnino
 it lex. Contraria trifariam ita diuiduntur, quemad-
 nodum bona malis cõtraria dicimus, vt iusticiam in-
 iustitiæ, sapientiam insipientiæ, & huiusmodi cætera. D
 Mala autem malis contraria, vt prodigalitas illibera-
 titati, & iniusta pœna iniustæ impunitati, & cætera id
 genus mala malis contraria sunt. Porrò neutris neu-
 tra contraria sunt, pauperem esse & diuitem. neu-
 rum enim per se neque bonum neque malum, con-
 traria tamé. Verùm leuia grauioribus, tardis velocia,
 & nigra candidis, vt neutris neutra contraria sunt.

A Contrariorum igitur partim vt bona malis contrar
 sunt , partim vt mala malis , partim vt neutra neutr
 contraria dicuntur. Bonorum tria sunt genera, alia
 nim ex his haberi, alia participari, alia subsistere. Pr
 ma illa sunt quæ esse possunt , vt est iustitia & sanita
 secunda quæ haberi quidem nequeunt, eorum tame
 participes esse possumus, vt bonum ipsum habere po
 ssibile non est, neque tamē est impossibile illius par
 ticipationem frui: subsistentia verò, quæ neque partici
 pationem admittunt, neque habere possibile est, se
 esse oportet, vt probum esse, & iustum esse & bonum
 B ea verò neque habere neque participare licet, sed su
 ficere, vt probum esse, & iustum esse. Cōsiliū itider
 tripartitū est, aliud quippe à præterito, aliud à futuro
 aliud à præsentī tempore sumitur. Præteritum tem
 pus exempla suppeditat, dum attēditur quid, cur quæ
 que gens passa sit, vt caueamus: aut quid prudenter e
 gerit, vt imitemur, vtpote quid passi sint Lacedæmo
 nii, dum confidunt: præsens autem rem ipsam quæ i
 137 manibus est, considerare monet, puta imbecilles mu
 C ros, homines timidos, annonæ caritatem, & cæter
 huiusmodi. Futurum prospicere suadet, vti neque fia
 temere, habendam bonæ opinionis rationem, vt no
 esse violandas suspicione legationes, ne Græcia glori
 am honestatis amittat. Vox in duo diuiditur: est enim
 animata alia, alia inanimata. Animata quidē animan
 tium, inanimata verò sonorum atque crepituum. Po
 rò animata bifariam diuiditur: est enim altera litera
 ta, altera illiterata. Literata vt hominum, illiterata v
 animalium. Eorum quæ sunt, alia diuidua, alia indi
 uidua dicimus. Diuiduorum verò alia sunt similitum
 D partium, alia dissimilitum. Atque indiuidua quiden
 sunt quæ diuisionem non admittunt, & simplicia sunt
 neque ex aliquo composita, vt monadem, punctum, a
 sonum indiuidua dicimus. Diuidua verò quæ sunt ex
 aliquo composita, vt syllabæ & consonantiæ, animan
 tes & aqua, & aurum. Similitum partium sunt quæ ex
 similibus componuntur, neque totum à parte nisi mu
 titudine differt, puta aqua atque aurum, & cætera hu

smodi. Dissimilium partium dicimus quæ ex dissimilibus constant, ut est domus, & huiusmodi cætera. A
 orum quæ sunt, alia per se, alia verò ad aliquid dicuntur. Ea quidem per se dicimus, quæ nulla interpretatione, ut intelligantur, indigent: eiusmodi sunt homo, equi, & animalia reliqua. nihil horum interpretatione indiget. Ea verò ad aliquid dicuntur, quæ interpretatione quadam egent, ut est maius aliquo, & iquo celerius, & melius, & huiusmodi reliqua. Nante maius minore maius est, & celerius aliquo est celerius, & in hunc modum cætera. Ita & priora dividat secundum Aristotelem. Fuit & alius Plato philosophus Rhodius, Panætii discipulus, ut ait Seleucus dramaticus in 1 De philosophia libro, & alius Peripateticus, Aristotelis discipulus, & alius Praxiphanis, lius item poeta priscae comædiæ.

158
B

A **DIOGENIS LAERTII**
DE PHILOSOPHORUM
vita, Liber III.

SPEUSIPPVS.

139

B

C

140

D

V **AE** de Platone dicēda erant, pro viribus diximus, quid de eo viro singulensissent studiose in vnū corpus colligentes. Successit autem ei Speusippus Eurymedontis filius, Atheniensis pago Myrrhinusius, Potones Platoni sororis filius. Octo autem annos scholæ Platonice præfuit, à centesima octaua Olympiade initiū sumens Gratiarum signa in schola collocavit, quæ fuit à Platone in Academia extructa. Perstitit autem intra Platonis dogmata, etsi moribus eiusmodi non fuit. Namque & iracundus erat & voluptatibus deditus. Denique aiunt illum ira cōcitatum, catulum in puteum iecisse, voluptatēque delinitum in Macedoniam ad Casandri nuptias profectum esse. Fertur & Platonis discipulas Lasthaniam vatem, & Axiotheam Phliasian ipsum quoque audiuisse. Quo etiam tempore Dionysius ita ad illum mordaciter scribens ait, Et ex Arcadia discipula tua philosophiam discere possumus. Et Plato quidem gratis sua limina terentes docebat, tu verò tributa exigis, & à volentibus & nolentibus accipis. Primus hic (vt ait Diodorus in primo Commentariorum) in disciplinis quid esset commune, vestigauit, easque quantum fieri poterat, sibi inuicem iunxit atque fœderauit. Primus item quæ ab Isocrate dicebantur arcana edidit, vt Cæneus refert, ac primus quo pacto ex gracilioribus lignis capacia, & in ventrem tumentia vascula fierent inuenit. Quum verò iam paralyti corpus illi omne resolutum esset, accersito Xenocrate, orauit vt sibi in docendo succederet. Aiunt illum quū vehiculo ferretur in Academiam, obuium

abuisse Diogenem, & quum illi Salue dixisset, hoc ab A
 o responsum accepisse, At tu nequaquam salue, qui
 eiusmodi quum sis, viuere sustines. Demum verò mœ-
 re impultum, quum iam senio confectus esset, mor-
 tem sibi sponte consciuisse. Porrò Plutarchus in vita
 Syllæ ac Lyfandri pediculis efferuescentibus illum in-
 xeruisse ait. Erat enim corpore fragili, quod testatur
 Timotheus in libro De vitis. Hic ad diuitē qui ama-
 ret deformem mulierem, ait, Quid tibi isthac opus est?
 ego tibi decem talentis formosiorē inueniam. Reli-
 quit autem complura commentaria & dialogos pluri- B
 mos, inter quos & Aristippus Cyrenæus est, De diui-
 tiis vnum, De voluptate vnum, De iustitia vnum, De
 Philosophia vnum, De amicitia vnum, De diis vnum,
 Philosophus vnum, Ad Cephalum vnum, Cephalus v-
 nū, Clinomachus siue Lysias, Ciuis vnum, De anima
 vnum. Commentariorum ad Gryllum vnum, Aristip-
 pus vnum, Ἐλεγχες artium vnum, Ἐπομνηματικὰ διαλόγοι,
 Artificiale vnum, Dialogi earum rerum quæ sunt in
 quaque re similes decem, Diuisiones & argumenta ad
 similia, De generibus & speciebus exemplorum, Ad C
 Amartyrum Platonis laudes. Epistolæ ad Dionem,
 Dionysium, Philippum. De legis sanctione, Mathema-
 ticus, Mandrobulus, Lysias, Diffinitiones, Comméta- 141
 riorum ordines, Versus propè infiniti. Ad hūc Simo-
 nides scribit historias, in quibus Dionis ac Bionis ge-
 sta signauerat. Eius libros Aristotelem tribus talentis
 emisit, Phauorinus in secundo Commentariorum au-
 tor est. Fuit & alter Speusippus, medicus, Erophilius
 Alexandrinus.

X E N O C R A T E S .

Xenocrates Agathenoris filius Chalcedonius à pri-
 mis ferme annis Platonis auditor fuit, eique in
 Siciliam proficiscenti comes itineris adhæsit. Erat au-
 tem hebes ingenio ac tardus, adeo vt quū illum Plato
 Aristoteli conferret, alterū freno, alterum diceret ege-
 re calcaribus. illudque, Cui equo quem asinum iungo!

- A** alioquin se uero semper ac serio habitu & ore perditabat, ita ut saepe ad illum Plato diceret, Xenocrates, Gratiis sacra facito. Vixit autem ut plurimum in Academia. Si quando verò ad urbem profecturus esset, turbas omnes tumultuosorum ac impudicorum eius obseruare transitum solitas tradunt, eius inquietandi gratia. Phrynen denique, nobile scortum, illum aliquando tentasse, quum videlicet à quibusdam dedita opera infectaretur, ab eo intra ædiculam admissam humanitatis causa. Quumque solus illic & vnicus lectulus esset, oranti lectuli ipsius partem concessisse: demum quum multa nequicquam orasset, infecto opere profectam esse, ac dixisse percontantibus, se non à viro, sed à statua exire. Quidam verò discipulos Laidem illi iniectisse in lectulum tradunt, illumque adeo fuisse continentem, ut quum se ad libidinem incitari præsensisset, & secare & vrere verenda saepe pateretur. Tanta verò illius verbis fides habebatur, ut quum iniurati nullius testimonium admitteretur, huic soli remisissent Athenienses iusiurandum. Erat præterea maxime frugi, ita ut quum illi Alexander magnam pecuniæ summam misisset, sublatis solùm tribus minis Atticis,
- B** reliquum remisisset, dicens illi opus esse pluribus, qui plures enutriet. Ab Antipatro quoque sibi missam pecuniam non suscepisse Myronianus in Similibus testatur. Corona quoque aurea donatum in præmium largioris computationis, ab his qui se continebant apud Dionysium, quum inde esset profectus, eam ante Mercurii statuam deposuisse, vbi floreas etiam coronas ponere solitus erat. Missum illum cum cæteris legatum ad Philippum fama est, ac reliquos quidem donis emollitos, & cõuiuia celebrasse, & cum illo saepe in colloquium venisse, eum verò horum neutrum fecisse. neque enim illum adeo Philippus admiserat. Quocirca & Athenas reuersos legatos dixisse, frustra Xenocratem secum iuisse: & quum illi parata iam esset multa, comperto ex illo ut sese res haberet, monente tunc maxime reipub. curam habendam: quippe Philippum cæteros donis corrupisse, se verò nulla ratione
- C**
- D**

inclinari ad suum consensum posse peruidisse. Ea ex re duplici honore honestatum asserunt. Philippum quoque tandem dixisse solum Xenocratem ex omnibus qui ad se venerant, legatis, munera spreuisse. Ad Antipatrum quoque legatione functus, ut qui ex Atheniensibus in bello Lamiaco capti fuerat, redderet, ab eo inuitatus ad cœnam; hisce ad illū metro verbis usus est,

*Quis cupiat Circe prudens vel sanior unquam
Sustineat bibere, atque cibum gustare, priusquam
Soluantur socj, mihi vel reddantur ad unum?*

Quibus docet non se prius cibum gustaturum, quàm quod petebat impetrasset, amicisq; ac ciues absolutos videret. Eius hanc dexteritatem ille perlibenter implexus, omnes continuò absoluit ac remisit. Quum aliquando passer accipitri futurus præda se in eius sinum recepisset, operuit ac fouit dicens, non oportere supplicem prodere. Quum à Bione obiurgaretur, Nō ibi, inquit, respondebo equidem. nam neque tragœdia comœdiam, quum ab ea laceffitur, responsione dinatur. Ad eum qui neque musica, neque geometria, neque astronomia instructus, ludum suum frequētare cupiebat, Abi, inquit, ansis enim & adminiculis philosophiæ cares. Alij sic dixisse ferūt, Apud me enim velis nō mollitur. Quum Platoni Dionysius diceret, Caute tibi quispiam tollet, aderat hic, & suum ostendēs, Nullus, inquit, id prius quàm istud abscindet. Aiunt Antipatro Athenas profecto, & se salutanti non antea respondisse quàm cœptam finiret orationem. Porro gloria & fastus in primis contemptor fuit, ac sæpe inordiū meditationi inferuiebat, atque vnam silentio distribuere horam. Scripsit autem plurima, Cōmentarios nimirum, Paræneses, & versus. Ea ferè ista sunt, De natura libros sex, De philosophia sex, De diuitiis unum; Arcadem unum, De infinito unum, De puero unum, De continentia unum, De vtili unum, De libero unum, De morte unum, De voluntario unum, De nicitia duos, De scribendo vnū, De memoria unum, De modestia unum, De contrario duo, De felicitate uno, De mendacio unum, Calliclem unum, De pru-

- A** dentia duo, OEconomicum vnum, De frugalitate vnum, De potestate legis vnum, De repub. vnum, De sanctitate vnū, Quòd virtus tradi possit, vnum, De eod quod est, vnum, De fato vnum, De perturbationibus vnum, De vitis vnum, De concordia vnum, De discipulis duo, De iustitia vnum, De virtute duo, De speciebus vnum, De voluptate duo, De anima duo, De sciētia vnum, Politicum vnum, De vita vnum, De fortitudine vnum, De vno vnum, De ideis vnum, De arte vnum, De diis duo, De anima duo, De scientia vnum,
- B** Ciuilem vnum, De scientificis vnum, De philosophia vnum, De Parmenide vnum, Archedemus siue De iustitia vnum, De bono vnum, De iis quæ circummentē sunt octo, Solutio eorum quæ accidunt orationi vnū, De iis quæ de physica ratione audiuntur sex, Caput vnum, De generibus & speciebus vnū, Pythagore vnū, Solutiones duo, Diuisiones octo, Positionū libro
- 144 x x x i i i, De ratione differendi libros x i i i i. Po- hæc libros x v & alios x v i De disciplinis eorū quæ circa distinctionem versari possunt libros i x, Eorum quæ circa mētem sunt alios libros i i i i, Eorum quæ circa disciplinas versantur libros sex, De his quæ circummentē libros duos alios, De geometris libros quinque, Commentariorum vnum, Contrariorum vnum, De numeris vnum, Numerorum speculatio vnum, Interuallis vnum, De iis quæ in astrologia versantur libros sex, Elementa ad Alexandrum, De regno libri i i i i, Ad Arybam, Ad Hephæstionem, De geometria duo, Versus c c c x l v. Eum tamen, quum tantus a talis esset, Athenienses aliquando vendiderunt, ut eodem modo in exilio positus frangeretur. Eum Demetrius
- D** Phalereus emit, & vtrique succurrit: Xenocrati enim libertatem restituit, Atheniensibus verò imposito i viro ab vrbe exilio satisfecit. Hoc ait Myronianus Iulianus in primo Historicorum similium capitulum. Suscepit autem Speusippus scholam, ac præfuit annos x x v. Docere autem cœperat sub Lyfimachæ ceteris mædecimæ Olympiadis anno secūdo. Moritur noctu, quum in sartagine fortè offendisset, ætatis ag

annum octogesimumsecundum. Nos de eo sic diximus, **A**

In peluim quondam lapsus malè cantus athenam,

Frontem leſit, & ñ vociferatus, obiit

Xenocrates, vir ille, qui vnus omnibus fuit omnia.

Fuerunt & alij quinque eiusdem nominis. Primus; antiquissimus, huius philosophi ciuis ac propinquus: Fertur eius oratio quæ inscribitur Arsinocetica, de Arsinoc defuncta. Alter, philosophus, elegiæ scriptor non satis probatus. Ita enim se habet res, vt poetæ quidem, si prosa oratione scribere velint, præstent: qui verò pedestri oratione scribere consueuerunt, si poetiæ sibi partes vendicare velint, non assequantur. **B** Id ex eo liquet, quòd alterum naturæ, artis alterum opus est. Alius, statuarius fuit. Postremus Aristoxeno teste, odas conscripsit.

P O L E M O .

143

Polemo Philostrati filius, Atheniensis, pago OEc- tensis oriundus, quum esset adolescens, adeo im- pudicus ac lubricus fuit, vt pecunias circumferret, quòd paratior esset & instructior ad voluptates implē- **C** as, eas itidem in viis & angiportis occuleret. In Aca- demia quoque iuxta columnam quandam reperta est pecunia ab eo illic in vsus similes recondita. Aliquan- do verò ex composito cum sodalibus ebrius, & coro- atus Xenocratis irrupit scholam. Quo ille nihil de- rritus, eam quam cœperat orationem, ardētius quo- ue prouexit. Erat autem sermo de temperantia. Ea- lius oratione sensim impurus adolescēs seipsum col- git, atque ita, vt industria & studio cæteros vinceret, que in schola regenda succederet, incipiens à cente- **D** ma decimasexta Olympiade. Refert Antigonus Car- stius in Vitis, patrem eius fuisse primarium ciuita- s, equosque iugales nutrire solitum: fugissēque iudi- um Polemonem ab vxore nequitia insimulatum, quòd adolescentibus cōgrederetur. Tantam verò in- ripsa philosophandi principia oris atque habitus as- mpssisse constantiam, vt idem semper permaneret, ocēmque nunquam immutaret. Quibus ex rebus

- A** Crantoré quoque sui in primis studiosum fecit. à cane rabioso impeditus dum suram morsu disiret, ne expalluit quidem: tumultúque in ciuita citato, percontatus quídam contigisset, imm perstitit. In theatris quoque nulla miseratione batur. Nicostrato enim poeta, qui cognomin Clytæmnestra, quiddam sibi Cratetíque recitá que in affectum commiserationis tráslato, hic i feueravit, acsi non audiuiisset. Eiusmodi autem etò fuit qualem describit Melanthius pictor in
- B** De pictura. Ait enim oportere contumaciam q atque duritiam operibus & moribus ex æquo rari. Polemo autem dicebat oportere in rebu ceri, non in dialecticis speculationibus, ne b
- 146** quendam artem sorbentes atque meditates, rogationibus admirationi habentur, affectu repugnarét. Erat igitur vrbanus adiuncta seue stantia: ídque fugiebat quod de Euripide scrib stophanes, acidum eum atque asperum vocar que verò sedens dicebat quum rogaretur, sed
- C** lans. Itaque propter summum probitatis stud ciuitate honorabatur. Maximè autem post dea tionem quiescebat in hortulo, iuxta quem c constructis breuibus tuguriolis prope scholar drámque habitabant. Videtur autem Polemo cratem in cunctis æmulatus, eúmque amasse pus in quarto De antiquis deliciis refert. Semp illius innocentiam & siccitatem Polemo in or bat: induerat illius quoque grauitatem, velu cus quidam in musica modus. Erat autem &
- D** clis in primis studiosus, atque in illis maxim vbi iuxta comicos canis quidam Molossicu vnà poemata fecisse videbatur: & vbi (iuxta chum) nō elatus aut turbidus, sed mitis ince placidus. Dicebat enim Homerum quidem esse Sophoclem, Sophoclem verò Homerú tr Obiit iam vetulus ex phthisi, reliquitque opu sanè pauca. Nostrum est tale de eo carmen,

*Heus bone, si nescis, tegimus Polemona viator,
 Quem morbus hic iam collocauit pessimus.
 Imò non Polemona, sed hoc quod ad astra profectus,
 Humi reliquit corpus semisputridam.*

A

CRATES.

Crates, Atheniensis, patre Antigene ortus, pater
 Thriasis fuit, auditor simul amatorque Polemoni-
 nis, illiusque successor scholæ. Ita verò sibi profuere in-
 iticè, vt nò modò viuentes eadè studia sint sequuti, ve-
 rum ad vltimã ferè respirationem alterutrum similes
 uerint, & mortui eodè sepulchro sint conditi. Vnde &
 Antagoras ambos versu laudauit in hanc sententiam,
*Hoc Polemona situm tumulo sanctumque Cratetem
 Qui facis hac, narra, quisquis es hospes, iter.
 Mutua quos pariter iunxit concordia, quorum
 Ambrosius sacro fluxit ab ore lepos.
 Et sua quæ monitis fuerat contracta seueris
 Vite illustrauit secula mundities.*

147

B

hinc & Arcesilaum, quò ad eos à Theophrasto diuer-
 ret, dixisse ferunt, illos deos esse quospiam, aut aurei
 culi reliquias. Erant enim ingenio minimè vulgari,
 ut multitudinis fauorib' dedito, sed quod de Diony-
 odoro tibicine fertur, illis conuenièntissimè aptari po-
 est, quem aliquando dixisse tradunt exultantem atque
 loriantè, quòd nihil ex suis pulsibus, neque in trieris,
 eque ad fontè vnquam audiuisset, sicuti Ismenii. Cæ-
 are apud Crantorem solitum refert Antigonus con-
 corditer ambobus Arcesilao etiam adiecto viuentibus.
 habitasse itè Arcesilaum vnà & Crantorè, Polemo-
 emque vnà cum Cratete & Lyfclide quodam ex
 uibus. Erat autem (inquit) amator, vt prædictum est,
 olemonis quidem Crates, Cratoris autem Arcesilaus.
 toriens autè Crates (vt Apollodorus in tertio Chro-
 corum ait) libros reliquit, alios quidem philosophi-
 os, alios de comœdia. Orationes itè populares alias, &
 ias de legationibus. Habuit & discipulos sanè memo-
 biles. Horù ex numero fuit Arcesilaus auditor eius,
 quo in consequentibus dicemus, & Bion itè Bory-
 I. iij,

D

Athenites, ac postremò Theodorus, à quo secta Theodorica denominata est: de quo ité dicemus mox post Arcefilaú. Decé verò fuerút Cratetes. Prim^o, antiquæ comœdiæ poeta: secúdu, orator Trallianus de Isocratis familia: tertius, vallorum effossor, qui cú Alexandro militauit: quartus, Cynicus, de quo postea dicemus: quintus, philosophus Peripateticus: sextus, Academicus, quem prædiximus: septimus, Malotes grammaticus: octauus, qui geometrica scripsit: nonus, poeta epigrammatum: decimus, Tarsensis Academicus philosophus.

B

C R A N T O R.

Crantor Solésis, quum apud suos haberetur in honore, concessit Athenas, ibique Xenocratis auditor, Polemonisque socius in dicendo fuit. Reliquit auté Commentaria ad x x x versuum millia. Ex eis quædam Arcefilao non desunt qui applicent. Fertur quum interrogatus esset quamobrem ita se Polemoni addixisset, respondisse, quia illo núquam neque acutius neque grauius audisset loquentem. Is quum incidisset in morbum, in Asclepianum secessit, ibique deambulabat. Continuo ad eum illuc yndique confluxere discipuli, existimantes illum non morbi causa, sed quòd ibi scholam vellet instituere. Aderat tñ illic & Arcefilaus, volens ab illo se ad Polemonem commendari, quamquam amatore suo, sicuti, quum ad Arcefilaum venerimus, dicemus. Qua ex re non solùm nihil succensuit, sed ipse quoque, quum sanus factus esset, se ad audiendum Polemonem contulit, atque inde multum illi & gloriæ & laudis accessit. Fertur & substantiam Arcefilao reliquisse talétorum duodecim. Et quum ab eo rogaretur vbinam sepeliri vellet, dixisse,

Terra in latebris condidit amicis expedit.

Poemata quoq; scripsisse dicitur, eaque signata in Mineræ phano in patrio solo condidisse. Theætetus quoque poeta illum laudás & viris & musis fuisse in primis gratum canit, atque sub ipsam senectutem quum defecisset, humo conditum, illic tranquillo xuo frui. Ipsius autem carmen sic habet,

Gratus erat superis, musis sed gratior ipsæ

*Crantor, & huius nondum cana senecta aderat.
Exanimem sed terra virum tu suscipe sacrum,
Vitam & mollem istic ipse quiescit agat.*

A

149

Admirabatur Crantor præ ceteris Homerum & Euripidem, dicens, operosum esse & industriæ plenam proprietate seruata tragicè simul cum affectu misericordiæ scribere, proferebatque versiculum ex Bellerophonte,

Humana quantum, diis boni, passi sumus!

Antagoram quoque poetam fertur ut Crantoris versibus in amorem ferri huiusmodi,

*Mens foret illa mihi, cecini qua feruidus olim
Progensem dnuum aternam, celebrare Cupido
Te primum inciperem, & quot natos edidit atra
Nox Erebusque senex, alto sub gurgite lati
Oceanis, Terraque sotos, Venerisque puellum,
Ventorumque vagos cursus, humanaque vota,
Naturamque tuam canerem, corpusque gemellum.*

B

Erat autem & in nominibus fingendis acer. Nam tragædum dixit infractam habere vocem, & cortice plenam: & poetæ cuiusdam versus *ouiens* plenos esse ait, & Theophrasti quæstiones ostreis conscriptas esse. Laudatur eius maximè liber quæ De luctu edidit. Obiit ante Polemonem & Cratetem aquæ intercutis morbo. Est nostrum epigramma in eum huiusmodi,

*Inundauit & te Crantor pessimus morbus,
Atque ita in atram descendisti Plutonis abyssum:
Tu quidem illic nunc gaudes: at sermonum
Tuorum vidua est Academia & Sols patria.*

C

ARCESILAVS.

Arcesilaus Seuthi siue Scythi filius (sicut Apollodorus in *111* Chronicorum ait) Pritanæus ex AEOlide, Primus hic mediâ inuexit Academiâ, negationes cõtinens propter sermonum contrarietates: primusque in vtrâque differere partem aggressus est. Idque orationis genus quod Plato tradiderat, per interrogationem ac respõsionem, ex umbra in certam ac puluerem primus eduxit. Crantori verò in hunc modum congressus est. Quartus erat ex fratribus, qui illi duo erant ex eodem patre duoque

150

A eadem ex matre nati. Ex his alter, qui eodem ex patre maior natu erat, Pylades, qui verò ex matre, Mœreas dicebatur, quiq; eius curator erat. Audiuit itaque principio quidem Autolycum mathematicum, ciuè suum, antequam proficisceretur Athenas, quicū Sardis quoque perrexit: deinde Xanthum Atheniensem, musicum, post què Theophrasti auditor fuit. Tum demū in Academiam se ad Crantorem cōtulit. Mœreas enim frater, quem prædiximus, ad oratoriam ediscendam hortabatur, sed illum philosophiæ iam amor ceperat. Eo

B amore flagrantem Crantor in eum affectus, Euripidis ex Andromeda versiculo producto rogat,

O Virgo, si te seruem, habebis gratias?

Cui ille quod mox sequitur respondit,

Duc, hospes, ancillam me, aut si vis, coniugem.

Ex hoc iam pariter ambo morabantur. AEgrè tulisse Theophrastū aiūt illius recessum, ac dixisse, Quàm ingeniosus præptusque adolescēs è schola discessit! Nanque quū esset in dicēdo grauissimus, atque in scribendo satis exercitatus, poeticæ quoque operā dedit. Ferū

C tur eius epigrammata in Attalum in hanc sententiam,

Sæpe per egregiam memoratur Pergamus armis

Vrbem, & equis Pisam & relligione sacram.

At si mortali fas præ sagire futurum,

Rursus erit multo commemorata magis,

Atque in Menodorum Eudami filium, vnum ex condiscipulis amantem,

Sacra quidē procul est Phrygia, & procul est Thyatira,

Tua Menedore patria & Cadanade.

Verūm aditus tetrum patet vndique liber ad Orcum,

Quem perspicaci mensus es presentia.

Eudamus insigni tibi sed dedit arte sepulchrum,

Pauperrimo quidem, Verūm charissimo.

Amplectebatur Homerum maximè ex omnibus, cuius adeo studiosus erat, vt semper ante somnū eius aliquid legeret. Manè quoque quum surgeret, dicēs se ad amasium ire, quū se velle legere inueneret. Pindarū quoque dicebat esse in primis idoneū implere vocē verborūque ac nominū copiā præbere. Stilum etiam Ionicum

expressit, quum esset iunior. Hipponici item geometriae auditor fuit, in quem iocatus ille plerumque est, quod quum esset hebes & obtusus & oscitans, artis ingenium intelligentiam assequutus videretur, hianti sibi geometriam in os aduolauisse aiebat: eum etiam deuentem aliquando effectum domi secum habuit, atque tam diu illius curam egit quoad redderetur sententi. Cratete autem vita functo scholam tenuit, cedens sibi Socratide quodam. Nullum verò librum scripsisse ferunt, quod æquè de omnibus suspenderet sententiam. Alii deprehensum dum quædam emendaret, tradunt: ea tamen ipsa alii non edidisse, alii flammas tradidisse aiunt. In honore summo Platonem habuit, librosque illius studiosè lectitabat. Sunt qui Pyrrhonem quoque imitatum asseuerent. Dialecticæ quoque fuit non imperitus, Eretricorumque sermones ac rationes illuit. Vnde & de illo ab Aristone dicebatur,

Antè Plato, retrò Pyrrho, medius Diodorus.

Timon etiam sic de illo loquutus est,

Hinc sequitur Menedemus habens sub pectore plumbum,

Certè aut Pyrrhonem carnosum, vel Diodorum.

erat autem proloquiis abundè vtens & constrictus, que in loquutione ambiguus. Ac præterea obiurgator confidens multum atque audax, quod Timon quodam signauit, qui illius vehementiam vno versiculo expressit,

Et te, quum obiurgas, iuuenem vixisse memento.

Vnde & adolescente quodam audacius quàm par erat quæte, Nullusne (inquit) hunc talo excipiet? Quum tulisset ad eum quidam vitiosè concludens, non videri altero alterum maius, Nec decem (inquit) digitorum longitudo senorum longitudine. Emone quomodo Chio, quum esset deformis, formosum se arbitrans, ac iugiter chlamydem pretiosam induente, ac rogante num illi sapiens amaturus videretur, Maximè, nisi ita quispiam fuerit pulcher vt tu, & ita speciosus induatur. Quum verò ab impudico agitaretur, cuius ratiõ inferna erat eius grauitas, sic ait,

Licet rogem te casta, aut obmutescere?

A respondit,

Quid dura nobis & noua affert femina?

Verboſo item cuidam ignauo ac moleſto, inquit,

Oſcena nati ſeruorum loqui ſolent.

Loquaci itidem obtudenti nimio verborum ſtrepitu, Næ malam quidem (inquit) nutricem naſtus eſt. Quibusdam verò nihil reſpõdebat. Fœneratore quodam, ac diſcendi ſtudioſo, quiddam ſe ignorare dicente,

Nefcit latentes tranſitus ventorum auis

Fœmella. fœtus aſſit ni in præſentia.

B Sumpta ſunt autem iſta ex OEnomao Sophoclis. Alexinum quendam dialecticum, Alexini quædam commodè ac pro merito enarrare non valentem, quid Philoxenus aduerſus lateritios operarios egiſſet, admonuit. Ille enim, quum hoc carmen ipſius malè cantantes offendiſſet, lateres illorum conculcare cœpit ac dicere, Vos mea corrumpitis, ego veſtra diſſipabo. Ferebat grauitè, ſiquis intempeſtiuè diſciplinæ liberales arripuiſſet. Naturaliter autem nescio quomodo in differendo utebatur hoc verbo, Arbitror equidem, &

153 C Non aſſentietur iſtis ille, eum ex nomine appellans, idque diſcipulorum quoque plurimi imitabantur, neque id ſolùm, verùm & rhetoricen eius, omnemque dicendi modum ac figuram in ſe nitebantur exprimere. Erat autem illi inuentionis præcipua felicitas. Ritè item ac facilè occurrere obiectis, orationiſque ambitum ad id quod erat propoſitum referre, atque omni ſe tempori accommodare mirificè callebat. Magna illi præterea ultra omnes cæteros erat perſuadendi quæ vellet acrimonia. Quibus ex rebus factum eſt vt ad eum audiendum confluere plurimi, & quidem quum illius immodico acumine offenderentur. Quod tamen illi ipſi æquo animo ac libenter tolerabant. Erat enim vir egregiè bonus, ſuòſque auditores bona ſpe plenos emittebat. Erat illi ſumma facilitas in comunicandis rebus ſuis, atque ad ferenda beneficia promptus occurrebat: latere quoque gratiam omni ſtudio quærebat, factum cuiuſmodi maximè exhorrens. Denique

ingressus aliquādo ad Ctesibium ægrotum, vidensque
 um inopia rerum angustari, plenum nummis saccu-
 um clam eius puluino subiecit, quo ille inuento, Ar-
 cesilai (inquit) hic ludus est. Sed & aliàs mille ad eum
 solidos misit. Archiam verò Arcadem Eumeni com-
 mendans, vt magna dignitate fungeretur effecit. Li-
 beralis quoque admodum fuit, ipsamque liberalita-
 em suam argenteis in primis vasis præferebat; atque
 um Archecratis & Callicratis apparatu contendens,
 aurea quoque vasa in studio habuit, plurimisque ea
 subministrabat, quibus & conuiuia & cœnas facie-
 rant. Acceperat ab eo quidam ad suscipiendos amicos
 argentea vasa, quum verò is egenus esset, non repe-
 iit. Aiunt alij de industria hæc illum vtenda dedisse,
 & quum ea ille redderet, quia pauper erat, illi largitum
 iuisse. Erat quidem illi & in Pitane substantia, ex qua
 ipsi Pylades frater suppeditabat ad vitæ vsus. Sed &
 Eumenes Philetæri filius ipsum largissimis frequen-
 tibisque illustrabat donis: quocirca & huic soli præ-
 er cæteros studebat reges. Quum autem Antigono ple-
 rique obsequerentur, illiusque domum salutandi gra-
 tia confrequentarent, ipse abstinebat, nolens in illius
 iotitiam incidere. Hieroclis item amicitijs in primis
 iuebatur, qui Munychiam possidebat & Pireum. Ita-
 que diebus ferijs semper descendere ad eum consue-
 ierat, & quum ab eo quoque vt Antigonum saluta-
 tum iret, induceretur, non acquieuit, sed adusque illi-
 is ianuam profectus, retrò rediit. Post naualem ve-
 rò Antigoni pugnam plurimis cum adeuntibus, epi-
 stolâsque pro consolatione scribentibus, tacuit ipse.
 Attamen pro patria legatione ad Antigonum in De-
 netriadem functus, absque effectu rediit. Omne igitur
 tempus vixit in Academia, reipublicæ negotia fugi-
 ens. Interdum & Athenis in Pireo morabatur ex
 tempore dicens. Hierocle enim (vt diximus) uteba-
 tur familiariter, vnde & à plerisque carpebatur. Ma-
 gnificèntia præterea excellens, (quid enim rectius
 dici potest, quàm alter Aristippus?) cœnas cum sui

A

B

C

154

D

- A** similibus sæpe celebrabat, ipseque ad illos proficisceretur. Theodotæ item ac Philetæ Eliensibus scortis palam congredebatur: detrahentibus autem, Aristippi *ἡσείας* recensebat. Adolescentibus item maximè studabat, eratque in amorem pronus. Vnde illum Aristochius Stoicus corruptorem iuuenum, disertumque impudicum & temerarium appellabat. Nanque & Demetrium, quum is Cyrenem nauigasset, amasse plurimum dicitur, & Myrleanum Leocharem, de quo &
- B** ad comessantes dixisse, se quidem aperire velle, illum autem prohibere. Hunc amabant & Dæmochares Lachetis, & Pythocles Bugeli filius: quos ille quum deprehendisset, cedere se pro sua patientia dixit. Præterea carpebant eum & obiurgabant ii quos diximus, vt vulgo addictum gloriæque studiosum. Maximè autem illum apud Hieronymum Peripateticum vexabant, quum amicos cogeret ad natalem diem Alcyonei Antigoni filii, qua die pecunias plurimas in sumptus quotannis mittebat Antigonus. Vbi quum deuitaret inter
- C** pocula disserere, Aridelo proponenti sibi quiddam quod speculatione indigeret, orantique vt super illo disserteret, dixisse ferunt, At hoc ipsum in primis philosophiæ proprium est, cuiusque rei tempus scire. In id autem quod turbæ addictus culpabatur, & Timonem suo more iocatur,

155 *Hæc ait, & turbam dextra lauaque frequentem
Ingrreditur, & volucres & lulam: vt mirantur ineptæ:
Illa stupet stolidum. sed tu & ansissime plebis
Captator, quid ob hæc tam non præclara superbis?*

- D** Quum tamen alioqui ita moderatus & fastus fugiens erat, vt discipulos moneret & alios audire. Et quum adolescens quidam Chius ex ludo suo, Hieronymi quæ prædiximus scholam plus sibi placere significasset, ipse manu apprehensum ad illum duxit, philosophoque commendauit, admonens seruaret ordinis ac disciplinæ grauitatem. Perlepidum & hoc illius dictum memoratur. Percontanti enim cur ex discipulis aliis plerique ad sectam Epicuream transirent, ex Epicureis verò nullus se ad cæteras conferret, ait, Quia ex viris

quidem galli fiunt, ex gallis viri nunquam. Quum ve- A
 rò iam eſſet morti proximus, ſua omnia Pyladi fratri
 legauit, quòd is illum Chiù clam Mœrea, atque inde
 Athenas deduxerat. Nunquam verò vxorem duxit,
 aut filios genuit. Tria teſtamenta conſcripſit. Ex his
 vnum Eretriæ penes Amphicritù depoſuit: ſecundum
 Athenis apud quendam ex amicis: tertium domum
 ad Thaumafium quendam neceſſarium ſuum miſit, o-
 rans vt illud ſeruaret. Ad quem ita etiam ſcripſit,

Arceſilaus Thaumafix, S.

Teſtamenta mea Diogeni tradidi ad te perferenda.
 Quia enim ſapius ægroto, & corpore non rectè valeo,
 teſtamentù conſicere placuit, vt ſiquid còtingat inopi-
 natum, ſine tua iniuria proficiſcar ex vita, qui vnus ex
 omnibus maximè me affectu proſequutus es: fidiffi-
 mus autè omnium qui hîc ſunt, cùm mihi ſemper fue-
 ris, diligèter ea ſeruare ſtude, tum propter ætatè, tum
 propter neceſſitudinem. Cura igitur, memor quântum
 tuæ fidei committam, vt quod apud te tum deponetur
 quantù in te eſt & negotia mea honeſtè diſpoſita ſint. C
 Poſita ſunt autem iſta Athenis apud quendam ex ami-
 cis, & Eretriæ penes Amphicritum. Obiit (vt Her-
 mippus ait) quum merum immodicè hauſiſſet ac of-
 fendiſſet, ſeptuageſimo & quinto ætatis anno, ſuſce-
 ptùſque eſt ab Athenienſibus vt nemo alius,

Arceſilae meri quid tantum prodigus hauris,

Extra ſis mentem lapſus vt ipſe tuam?

Nec tua me tantum mors afficit, ac mihi muſae

Immodica læſas ſorbitione dolet.

Fuerunt & tres alii Arceſilai. Primus, poeta priſcæ co- D
 mœdiæ: ſecundus, elegiæ: tertius, ſculptor, in quem &
 Simonides hoc ſcripſit epigramma,

Tercentum Paris ſimulachrum inſigne Diane

Hoc drachmâ conſtat ſignum Aratus quibus eſt.

Doctus at abſoluit celo manibùſque Mineræ

Arceſilas ſculptor. natus Ariſtodiſci.

Prædictus autem philoſophus (vt ait Apollodorus in
 Chronicis) floruit circa centeſimam & vigefimam

A Olympiadem.

BION.

B Ion genere quidem Borysthenites fuit. Quibus verò sit ortus parentibus, & quibus ex rebus ad philosophiam se contulerit, ipse Antigono aperuit. Quam enim ille sciscitaretur,

Fare tuum nomen, patriam, genus atque parentes.

Sentiens se vituperatum esse apud regem, atque ideo sic loquutum, ad illum ait, Pater quidem meus libertus fuit, cubito se tergens, (significabat autem illum succidiam & lardum vendere) Borysthenites genere, non habens faciem, sed in facie scripturam acerbissimi domini: mater autem ex lupanari, nimirum quam
357 huiusmodi ducere potuit. Deinde pater nescio quid in rem publicanorum committens, cum tota domo venundatus est: me adolescentulum haud ingratum orator quidam emit. is moriens, mihi omnia reliquit. Ego tabulas ipsius exurens, cunctasque conscindens, Athenas concessi, ibique philosophatus sum,

Huius me esse patris, generis me gloriòs huius:

C Ista habui quæ de me dicerem. Desinant igitur Persæus ac Philonides ea historiæ tradere, me autem ex me ipso intuere. Et erat sanè Bion aliàs versatili ingenio, & sophista callidus, puérque circa philosophiam se exercere volentibus occasionem præbuerat. In quibusdam verò ciuilibus & suavis, factusque perfrui valens. Complura item reliquit commentaria, sed & sententias vtilis & graues, ut illud, Quum sibi probro daretur quòd adolescentem non sibi vendicasset, Non enim (inquit) possibile est, mollem caseum hamo attrahere. Interrogatus aliquando, quisnam anxietate maiore detineretur, Ille (inquit) qui se maximè cupit esse felicem & quietum. Rogatus an ducenda esset uxor, (refertur enim & ad hunc istud) Si quidem, ait, turpem duxeris, pœnâ habebis: sin autem formosam, communis erit. Senectutem malorum omnium portum asserbat: siquidem ad ipsam cuncta confugere. Gloriam annorum esse matrem, pulchritudinem alie-

num bonū, diuitias neruos rerum. Ad eum qui agros **A**
 suos vorauerat, Terra (inquit) Amphiaräum absor-
 buit, sed terram tu. Magnum aiebat malum esse, ferre
 non posse malum. Arguebat eos qui homines, quasi
 sine sensu essent, exurerent. Dicebat autem iugiter, o-
 ptabilius esse speciē alteri largiri suam, quàm alienam
 petulanter ambire. corpore quippe atque animo læ-
 di qui id fecisset. Sed & Socratem in ius vocabat di-
 cens, Nam si quidem Alcibiade utipotuit, & abstinuit,
 inanis fuit: sin verò non valuit, nihil magnū fecit. Fa-
 cilem esse dicebat ad infernum viam: clausis enim o-
 culis illuc iri. Alcibiadem culpans, dicebat illum, dum
 esset adolescens, viros ab vxoribus, iuuenem verò vxo-
 res à viris abduxisse. Rhodi Atheniensibus ad orato-
 riam se exercentibus, philosophiā ipse docebat. Cau-
 sante quodam cur ita faceret, Frumenta (inquit) at-
 tuli, & hordeū vendo. Dicebat eos qui essent apud in-
 feros, magis profectò cruciandos, si integris, quàm si
 perforatis vasis aquam ferrent. Orante illum verboso
 quodam vt sibi opem ferret, Satis (inquit) tibi faciam, **C**
 si internuntios ad me miseris, ipse verò non veneris.
 Nauigans cum perditis hominibus, in latrones inci-
 dit: dicentibus illis, Peribimus, si agnoscamur, At ego,
 (inquit) nisi agnoscamur. Elationē esse assererat pro-
 fectus impedimentum. Ad diuitem auarum, Non (in-
 quit) hic substantiam possidet, sed ab ea ipse posside-
 tur. Tenaces aiebat opum vt suarum habere curam,
 verùm ex eis vt ex alienis, nihil capere vtilitatis. For-
 titudine, inquit, quū sumus iuuenes, vtimur: at quum
 senescere incipimus, prudentia valemus. Tantum ve-
 rò prudentiam à virtutibus cæteris differre assererat, **D**
 quantum visum ab aliis sensibus. Dicebat non esse ex-
 probrandam senectutem, ad quam omnes peruenire
 cupimus. Inuido cuidam subtristi, Nescio (inquit) v-
 trum tibi malum, an alteri bonum contigerit. Impie-
 tatem pessimum esse dicebat contubernalem fiduciæ:
Vtrum domat: ut quamlibet ferox sit n.
 Amicos qualescunque sint oportere seruari, ne videamur
 vel malis vti, vel deuitare bonos. Is in principio

- A** Academia instituta aspernabatur, quo tempore Cratis auditor erat; deinde Cynicum elegit institutum sumpto pallio & pera. Nam quid illum aliud ad eam animi constantiam traduxit? Demum verò se ad Theodoria transtulit, Theodori impii auditorium frequentans, qui omni orationis genere uti solebat in dicendo. Post hunc verò Theophrastum Peripateticum audiuit. Erat autem & spectatorum studiosus, risumque mouere auditoribus maximè peritus, grauibus nominibus aduersum res utens. Quia verò orationem suam omni dicendi genere temperauerat, aiunt Eratostheneim dixisse de illo, Primus omnium Bion philosophiam vario orationis flore vestiuit. Erat illi item & faciendis versibus ingenium præcipuè accommodatum. Eius sunt illa quoque,

O tener Archyta, nindòque beatule fastu,

Litibus & cantu superas dicacibus omnes.

- Sed omnino & musicam & geometriam proludo habuit. Apparatus quoque magnifici ac pretiosi erat studiosus, atque ideo ex vrbe in urbem sæpe migrabat.
- C** Interdum & præstigium aliquod arte moliebatur. Nam Rhodi nautis persuasit, ut sumpta scholari veste se sequerentur, cumque his ingressus gymnasium conspicuus fuit. Consuevit & adolescentes sibi adoptare, ut eis & ad voluptatem abuteretur, & ab eorum beneuolentia protegeretur. Sed & sui vehementer amans fuit, semperque illi in ore erat, amicorum cuncta communia. Idcirco & nemo illius discipulus inscribitur, quum tot habuerit sui auditores. Quosdam verò ad impudentiam prouexit. Vnde & Butio quidam ex familiaribus suis aliquando ad Menedemum dixisse fertur, Equidem, ò Menedeme, noctu Bioni coniungor, nihilque indignum mihi passus videor. Multa etiã sceleratius congregantibus colloquebatur. Hæc autem ex impii Theodori disciplina hauserat. Postremò incidens in malam valetudinem (ut dixerunt qui erant in Chalcide: illic enim & vitam finiuit) ligaturas suscipere inductus est, & poenitentiam agere super his quæ peccarat in deum. Eorum verò inopia quibus infirmorum

morum cura erat, dirè cruciatus est, quoad Antigonus duos illi famulos misit, sequutúsque est eum in cella, vt Phauorin⁹ tradit in Omnimoda historia. Sed hic quoque vita excessit. Illum nos ita perstrinximus, A
 Biona Borysthenitem Scythica tellus produxit, quem dixisse audimus deos, quòd reuera sint nihil. Ac si 160
 quidem id dogma tueri perstitisset, meritò dicendus esset sensitse vt visum fuisset, etsi malè visum esset. At nunc tamen longo morbo tabescens, ac mori pertimescens, qui deos nò esse dixerat, phanum nò viderat, mortalibus qui illudebat, veris dum diis immolarent, B
 non popinæ quidem ad aras ac mensæ nidori, deorum hostiis admouit nares, nec, Peccaui dixit, Delictis parcite, sed & anui collum facilè porrexit excitandum, brachiáque loris persuasus deuinxit, rhamnúmque & lauri ramum ianuæ imposuit, cuncta perpeti magis quàm mori paratus. Stultus qui mercede voluerit leos esse, quasi tunc dij essent, quum illos Bion denum esse arbitraretur. Ergo nequicquam sapiens, 161
 quum lembus erat carbo totus, tendénsque manum, salue, inquit, Pluto salue. Decem verò Biones fuere. C
 Primus, qui Pherecydi Syro contemporaneus fuit, cuius duo feruntur libri. est autem Proconesius: secundus, Syracusanus, qui artes rhetoricas còscripsit: tertius, hic ipse: quartus, ex Democriti familia, & mathematicus Abderites, qui Atticè scripsit & Ionicè. Hic primus esse dixit regiones quasdam, vbi esset sex mensium nox & totidem dies: quintus, Solensis, qui còscripsit Æthiopica: sextus, rhetoricus, cuius feruntur libri nouem, Musarum inscripti: septimus, lyricus poeta: octauus, Milesius sculptor, cuius & Polemoneminit: nonus, poeta tragicus ex his qui Tarsici dicuntur: decimus, itidem sculptor Clazomenius, siue Chius, cuius & Hipponax meminit. D

L A C Y D E S.

Lacydes Alexandri filius Cyrenæus, nouæ Academiae princeps, Arcestaíque successor fuit, vir exi-
K. i.

- A** mix feueritatis, qui instituti sui non paucos habuerit æmulos. Fuit ab adolescentia summè studiosus, & pauper quidem, sed gratus admodum atque in sermone iucundus. Aiunt eum, & circa rem familiarem felicissimè se habuisse. Quum ex penu promere quicquam voluisset ob signato aditu, rursus anulum per foramen intrò iaculabatur, vt nihil inde ex reconditis rebus tolleretur. Id quum animaduertissent famuli, resignabant quæ signata erant, & quæ voluissent inde tollebāt, ac deinde anulum in porticum per rimam immittebant: idque quum sæpe facerent, nunquam apprehendi potuerunt. Lacydes igitur Academiae scholam habebat in horto, quem Attalus rex fieri curauerat. Lacydiùmque ab ipso appellatus est, solusque ex omni memoria viuēs Phocensibus Telechi & Euandro scholam tradidit. Porrò Euandro successit Hegesinus Pergamenus, à quo Carneades. Lepidum verò illuc ad Lacydem refertur: Attalo enim illum ad se accersente, dixisse fertur, imagines procul esse intuendas.
- C** Serò autem geometriæ danti operam ait quispiam Num verò nunc tempus? Anne nunc quidem? Obiit autem quum scholam administrare cœpisset, quarto anno c x x x i i i Olympiadis, x x & v i annis in schola consumptis. Mortuus est autem ex paralyfi quam ex immodica potatione contraxerat. Et nos ita de illo cecinimus,

Fama est Lacyde pedibus quòd traxeris atras

Exceptum Bacchum Ditis adusque fores.

Scilicet hoc Verum est penetrat quum corpora, Bacchum

D *Soluere membra, ideo non satius ille fuit.*

C A R N E A D E S.

C Arneades Epicomi, siue (vt Alexander in Successionibus tradit) Philocomi filius Cyrenæus. Hi Stoicorum & Chryssippi libris diligētissimè perlectis eis modicè reluctabatur, adeoque id verecundè faciebat, vt sæpius diceret, Nisi Chrysippus esset, non esset ego. Fuit autem vehementer studiosus. Porrò physic:

minus curam habuit, ethicæ se magis deuouit. Quo-
 circa & cæsariem & vngues nutriebat, tanta erat in li-
 teras intentione. Adeo autem in philosophia valuit,
 tantúmque sibi in ea neruorum comparauit, vt orato-
 res quoque in ipsius scholis ad eum audiendú conue-
 nirent. Erat autem illi & vox maxima; & præcipuè so-
 nora, adeo vt gymnasij princeps ad illum mitteret, ac
 ne ita clamaret, admoneret: ad què ille; Da vocis mo-
 dum, inquit. Et ille sapientissimè sanè congruèque
 respondit: nam, Modum habes, ait, auditores. Acriter
 autem inuehebatur, atque in quæstionibus erat insu-
 perabilis. Cœnas autem ob causas prædictas declina-
 bat. Hic aliquando quum Mentor Bithynus discipu-
 lus atque auditor pellicem suam adamaret, vt Phauo-
 rinus refert in Omnimoda historia, inter dicendum
 ita in illum iocatus est Mentora,

*Tetricus hinc quidam versatur homuncio, Et idem
 Vanus inersque senex, par Mentori mēbraque Vocemq;
 Exterminatis quem scholæ ex nostra velo.*

At ille continuò exurgens, intulit,

Hi dixere quidem, surgunt sed protinus illi.

Durius autem videtur circa finem versatus esse, quum
 sæpius diceret, Quæ constituit natura & compegit, ea
 & dissoluet. Quum autem didicisset Antipatrum vene-
 no hausto defunctum, & ipse incitatus est ad auden-
 dum contra mortem: aitque suis, Date igitur & mihi.
 Qui quum dicerent, Quid? ait, Mulsum. Defuncto au-
 tem illo defectionem lunæ factam aiunt, vt compati si-
 bi videri possit pulcherrimum post solem sidus. Refert
 Apollodorus in Chronicis humanis eum excessisse
 rebus, Olympiadis centesimæ sexagesimæ secundæ an-
 no quatto, quum vixisset annos octogintaquinque.
 Seruntur eius epistolæ ad Ariarathem Cappadociæ re-
 gem. Reliqua ipsius conscripsere discipuli: ipse enim
 nihil reliquit. Est autem & in hunc nostrum epigram-
 ma logadico & archebuleo metro,

*Quid Carneadem vis, musa, vt arguam?
 Qui rudis adhuc, non videbat cur metueret
 Mortem. Vnde quum phthisi olim laboraret, pessimo*

A
164

*Morbo, curam noluit admittere, sed audiens
Antipatrum hausto extinctum pharmaco,
Date igitur (inquit) & mihi quod bibā. Quidnā? Quid?
Date mulsum mihi: nam grauius habet hæc facilis
Natura, que me continet, dissolueturque ilico.
At ille nihilominus sub terram cecidit, licebatque
Plura mala lucra habentem, migrare ad Orcum.*

Fertur ei lumina caligine offendi solita, ipso nihil aduertente, iuberéque solitum puero lucernam accendere, quam ille quum intulisset, ac diceret, Attuli, respondere consueſſe, Lege igitur. Huiusce alij complures fuere discipuli, sed excelluit omnes Clitomachus, de quo etiam subsequenter dicendum. Fuit & alius Carneades elegiæ poeta, sed frigidus & obscurus.

CLITOMACHVS.

C Litomachus Carthaginienſis, patria lingua Afrudubal appellabatur, in qua etiam apud suos philosophari consueuerat. Athenas autem contendit quadraginta annos natus, audiuitque Carneadem. Eiu ille industriam animaduertens literas doceri fecit, a studiosè imbuit virum. Ad tantum autem peritiæ peruectus est, vt ultra quadringenta volumina scripserit successeritque Carneadi, cuius etiam dicta maxima illustrauit literis. Versatus est autè in tribus maximis sectis, Academicorum scilicet, Peripateticorum, atque Stoicorum. Porrò Academicos ita ferè insectati Timon,

Sed neque garrulitas Academi incondita ludi.

D Hactenus de Academicis, qui à Platone fluxere, vt diximus: veniendum iam ad Peripateticos & à Platone venientes, quorum fuit princeps Aristoteles, de quo primùm dicendum.

DIOGENIS LAERTIA
 TII DE PHILOSOPHO-
 rum vita, Liber V.

ARISTOTELES.

ARISTOTELES Nicomachi Phaesti-
 adisque filius. Stagiritis fuit. Porrò Ni-
 comachus à Nicomacho Machaonis fi-
 lio AEsculapiique nepote originem du-
 xit, vt Hermippus in eo libro quem De
 Aristotele scripsit, tradit. Conuixit au-
 tem Amyntæ Macedonum regi, medicinæ & amicitix
 gratia. Hic inter omnes Platonis discipulos maximè
 excelluit, vocèque gracili, vt Timotheus Atheniensis
 in libro De vitis refert, & exilibus cruribus paruisque
 oculis fuit, veste insigni & anulis, ac tonsura vtens. Na-
 us est autem illi & filius Nicomachus ex Herpylide
 concubina, vt Timotheus ait. Recessit à Platone dum
 adhuc superuiueret. Vnde dixisse illum tradunt, Aristo-
 teles in nos recalcitrauit, non secus atque in matrem
 nulli geniti. Refert Hermippus in Vitis, quum Atheni-
 nsum legatus ad Philippum profectus esset Aristote-
 es, Academicæ scholæ præfectum fuisse Xenocratem:
 quum verò reuersus esset, scholamque sub alio vidisset,
 legisse in Lyceo *περίπατος*, illicque vsque ad vnctionem
 eambulando cum discipulis philosophari solitum, at-
 ue inde Peripateticum appellatum esse. Alii idcirco sic
 vocatū asserūt, quòd ex ægritudine conualescēti ac de-
 ambulanti Alexandro, assistens quædam disserere sole-
 et. Vbi verò iam plures esse cœperant, sedēs docebat,
 icens,

Silere turpe me, & Xenocratem loqui.

ad propositam quæstionem discipulos vnà exercebat
 mul & oratoriam docens. Deinde ad Hermiam euu-
 hum profectus est, Atarnensium tyrannum: quem alij
 K. iij.

- A quidem delicias ac lusus ipsius fuisse tradunt, alii verò sibi affinitate iunctum, tradita ei filia siue nepte, vt refert Demetrius Magnesius in libris De poetis ac scriptoribus æquiucis, qui & Eubuli seruum Hermiam fuisse ait, Bithynium genere, quem & dominum suum enecasse. Porrò Aristippus in primo De antiquis deliciis libro, Aristotelem ait Hermiæ concubinam adamasse, quam ille cum sibi permisisset, duxisse eam, & gaudio elatum immolasse mulieri, vt Athenienses Eleusina Cereri, Hermiæque præana scripsisse, qui *Εὐδὸν*, hoc
- B est Intus, scriptus est. Hinc in Macedonia apud Philippum vixisse, atque ab eo Alexandrum filium erudendum accepisse, petiisseque instaurari solum patrum à Philippo euersum. Id vbi impetrasset, dedisse illis leges. In schola quoque leges tulit imitando Xenocratem, vt decemdialem principem facerent. Vbi verò Alexandro instituendo satis visus est nauasse operam, eumque sibi deuinxisse, cõmendato illi cognato Callisthene Olynthio, Athenas cõcessit. Eum audacius quàm par erat, alloquentem regem, & minimè illi obsequentem, ab ipso increpitum asserunt versu, admonente nã
- C talia loqui desisteret, maturè periturum, quod & factum est: versus autem sic habet,

Qualia mi loqueris, Vereor sis nate superstes.

- Nanque Hermolao in Alexandrum insidiarum socius fuisse deprehensus, cauea ferrea circumduci, pædore atque squalore oblitus, leoni postremò obiectus est: sicque excessit è vita. Enimvero Aristoteles Athenas profectus, quum illic tredecim annis docuisset, clam in Chalcidè concessit, quod ab Eurymedonte hierophanta impietatis accusatus esset, siue (vt Phauorinus ait in
- D Omnimoda historia) à Demophilo, quòd hymnum in eum quem prædiximus Hermia scripserit, quòdque hoc epigramma statuæ quæ in Delphis est, incidi curauerit,

Impius hunc quondam Persarum morte tyrannus

Mulctauit, Violans iusque nefasque, Virum.

Nam neque collato oppressit certamine, Verum

Insidiosè hominis & sus amicitia.

Hic verò (vt ait Eumolus in quinto Historiarum) aco- A
 nitum bibens, mortuus est septuagesimo ætatis anno.
 In quem est nostrum hoc epigramma,

Nuper Aristotelem, lesa & p̄tate nocentem

Letulit Eurymedon sacrificus Cereris.

Ille aconita bibens subterfugit. hercle aconiti

Hoc erat iniustum & incere sacrificum.

Idem verò refert ipsum Platoni trigenarium se in di-
 sciplinam dedisse, sed profectò fallitur. Nanque septi-
 modecimo ætatis anno Platonem audire cœpit. Est au-
 tem hymnus huiusmodi: Virtus laboriosa generi B
 mortalium, honestissimum vitæ humanæ incitamen-
 tum. Pro tua siquidem forma, ô virgo, expetenda est in
 Græcia mortis conditio, & grauium assiduorúmque la-
 borum tolerantia. Talem nimirum inferis hominum
 animis fructum planè immortalem, & auro prestanti-
 orem, parentibusque ipsis, somnóque dulcissimo. Nam
 in gratiam tuam Iouis Hercules & Ledæ filii multa
 perpeffi sunt, qui quid possent, opere declararūt. Quin
 & tui desiderio Achilles & Ajax ad inferos penetra- C
 runt, tuæque formæ luculentissimæ gratia Atarneæ ci-
 uem solis priuauit lumine. Quò enim clarus spectatús-
 que rebus gestis? Hunc immortales meæ auctiorem
 reddēt musæ, quæ Iouis hospitalis decus augere solent:
 Primam hunc orationem iudicalem pro seipso scrip-
 sisse, quum huius criminis argueretur, Phauorinus in 168
 Omnimoda historia autor est, ac dixisse Athenis,

Et pyra nata pyris, ficusque in ficibus extant.

Ait autem Apollodorus in Chronicis natum illum an-
 no primo nonagesimænonæ Olympiadis, perrexisséq;
 ad Platonem decimoséptimo ætatis anno, annósque D
 viginti apud eum fuisse commoratum. Tum verò ve-
 nisse Mitylénen principe Eubulo, quarto anno cente-
 simæoctauæ Olympiadis. Verùm Platone primo anno
 functo vita, sub Theophilo profectú esse ad Hermiã,
 mansisséque annos tres. Sub Pythodoto auté se contu-
 lisse ad Philippú secúdo anno ceterimænonæ Olympi-
 adis, Alexandro quintúdecimú iã annú ætatis agente,

- A Athenas verò concessisse secundo anno centesimæ vndecimæ Olympiadis, atque in Lyceo tredecim annos docuisse, ac demum perrexisse Chalcidem, tertio anno centesimæ quartædecimæ Olympiadis, morboque periisse, quum esset annorum fermè sexagintatrium. Quo etiam tempore Demosthènes in Calabria defunctus sit sub Philocle. Fertur autem ob Calisthenis insidias in Alexandrum, infensum fuisse regi, illumque ad eum contristandum Anaximené extulisse, ac misisse Xenocrati dona. Lusit in eum epigrammate Theocritus
- B Chius, vt ait Ambryon in libro De Theocriti vita, in hunc sensum,

*Hermia eunuchi simul Ebulique sepulcrum
Mente vacans & vacuum struxit Aristoteles.*

Timon quoque sic illum agit,

Sed neque Aristotelis leuitas miseranda loquaci.

- Hæc vita philosophi fuit. Cæterum nos ipsius quoque testamenta legimus in hunc fermè modum. Bene quidem ac rite erit: quòd siquid contigerit, ita legauit Aristoteles. Curatorem quidem omnium & per omnia iussit esse Antipatrú. Quoad verò Nicanor adoleseat, curatores ac tutores instituit Aristomenem, Timarchum, Hipparchum, Diotelé, & Theophrastum, si voluerit, ac si curam suscipere velit filiorum & Herpylidis, rerumque omnium. Quumque puella fuerit matura viro, tradi illam Nicanori: sin verò puellæ quippiam contigerit, (quod absit) vitæque prius quàm connubio iungatur, siue etiam postquam nupserit, antequam filios procreet, excesserit, Nicanor dominus esto, vt, & de puero & de cæteris dignè nobis ac sese disponat. Curet autem Nicanor & de puella & de puero Nicomacho, nihil vt illis desit, patris ac fratris vnà implens munus. Quòd si Nicanori quidpiam contigerit, (quod absit) siue priusquam puellam duxerit, siue postquam duxerit, nondum filiis natis, quæ quidem ille instituerit, ea rata sunt. Sin autem voluerit, & Theophrastus puellæ curam habeat: sin aliàs, curatores habito cum Antipatro consilio, & de puella & de puero disponant

et eis videbitur optimum. Curam habeant tutores & Nicanor, mei & Herpylidis memores, (nanque erga me studiosa plurimum fuit) ceterorumque omnium: et, si virum accipere voluerit, curent ne indignè nobis accedat. Dèntque illi præter ea quæ antea acceperat, et nostra substantia talentum argenti, tresque (si voluerit) famulas, & ancillam quam habet, & Pyrrhæm puerum. At, siquidem in Chalcide habitare voluerit, hospitium quod ad ortum est: sin autem in Stagiris, paternam domum. Vtrum verò horum maluerit, studeant procuratores domum ita necessaria suscipiente instruere, ut & sibi honestè, & Herpylidi sufficienter instructa videatur. Curæ sit autem Nicanori et Myrmeccem puerum non indignè nobis ad suos referri, cum eius quas cepimus facultatibus. Sit autem et Ambracis libera, quumque puella viro tradetur, viginti illi drachmas, ancillamque quam habeat, dari iubeo. Sed & Thaleti præter ancillam quam habet emptam, drachmas mille & ancillulâ. Simo quoque, absque priore pecunia in puerum alium, siue puerum emi, siue pecuniam dari. Tychonem esse liberum, cum puella nupserit, Philonemque & Olympium eiusque filiolum. Porrò eorum qui mihi famulantur, verorum nullum vendi volo, sed hæredes eis uti: quum erò adulti erunt, pro merito dimitti liberos volo. Curent item ut consummentur quæ Gryllioni sunt tractatæ exculpendæ imagines: ubi verò perfectæ erunt, in suis imponantur locis. Nicanoris quoque ac Proxeni uam sculpendam cogitabam, matrisque Nicanoris: Arimnestri verò, quæ perfecta est, suo statuatur loco, et sit ipsius monumentum, quia sine liberis defunctus est. Matris quoque nostræ Cererem in Nemea locet, ut ubicunque videbitur. Vbi verò tumulum fecerit, ibi & Pythiadis sublata ossa condat, sicut ipsa præcepit, sistat, & seruari Nicanoris votum quod pro illo cepimus. Animalia lapidea cubitorum quatuor Ioui seruatori, ac Mineræ seruatrici in Stagiris. Hæc testamentorum ipsius series fuit. Fertur autem ollas plurimas repertas esse, Lyconemque dicere, illum in pelui

A calentis olei lauari solitū, oleūmque venundare. Quodam vtrem calentis olei stomacho illū imponere consueuisse tradunt, & quum se ad quiescendum compneret, æream sphæram tenere in manu pelui subiecta eo consilio, vt quum dormientis manu excussa sphæra in subditum æreum vas incidisset, sono illius excitu exurgeret. Eius esse præclaras istas sententias legimus Interrogatus quidnā mendaces lucrarentur, Vt quum vera (inquit) dixerint, non illis credatur. Quum ipsi probro daretur quòd flagitioso homini misericorditer tulisset opem, Non, inquit, mores miseratus sum sed hominem. Amicis ac discipulis ista consueuera dicere vbicunq̃ moraretur, Aspectus quidem à circumfuso aere lumē accipit, animus autem à disciplinis liberalibus. Sæpenumero quum in Athenienses inueheretur, aiebat illos frumenta & leges inuenisse, verum frumentis quidem vti, non autem legibus. Studiorum liberalium amaras radices, fructus autem dulces esse asserbat. Rogatus quidnam citò confenesceret, Gratia, inquit. Quid sit spes, Vigilantis (ait) in omnium. Diogene caricam porrigente, cogitans quòd nisi acciperet, sententiam esset meditatus, sumēs, Diogenem ait caricam simul cum vsu perdidisse. Rursus ab eo porrectam accipiens, atque puerili more in sublime eleuans quum dixisset, Magnus Diogenes, eam illi reddidit. Tria dicebat pueris esse necessaria, Ingenium, exercitationem, disciplinam. Audierat aliquando se à quodā maledictis esse laceffitum, tum ille, Absentem (inquit) etiam verberet. Dicebat pulchritudinem plus quàm epistolas omnes valere ad commendationem. Plerique Diogenem ita statuisse asserunt: ipsum autem donū formæ dixisse: Socratem verò modici temporis tyrannidem: Platonem naturæ priuilegium: Theophrastum tacitam deceptionem: Theocritum verò eburneum detrimentum: Carneadem regnum solitarium. Rogatus quo differrent docti ab indoctis, Quo (inquit) viuentes à mortuis. Eruditionem dicebat inter prospera esse ornamentū, inter aduersa refugiū. Parentes qui liberos erudiēdos curassent, lō-

è honorabiliores esse iis qui solùm genuissent : eos A
 nim viuendi tantùm , illos etiã bene beatèque viuendi
 li autores esse. Gloriantj cuidam quòd magnæ esset
 urbis ciuis, Noli (inquit) hoc attendere, sed an dignus
 is magna & illustri patria. Rogatus quid sit amicus,
 Vna (inquit) anima in duobus corporibus habitans.
 Homines plerosque dicebat ita esse parcos , ac si sem-
 per victuri essent : alios tam prodigos , ac si continuò
 morituri. Percontanti cur honesta forma præstanti-
 bus diutius congregimur , Cæci (inquit) huiusce in-
 terrogatio est. Rogatus quid ex philosophia lucratus
 fuisset, Hoc (inquit) vt iniussus ea faciam quæ plerique B
 que per legum metum faciant. Interrogatus quo pacto
 discipuli egregiè proficerent, Si excellentiores, ait,
 prosequentes tardiores non morentur. Loquaci homi-
 ni quum illum improbè probris multis obtudisset,
 dicenti, Num te satis obtudi? Hercle (inquit) non tibi
 animum aduerti. Causanti cur stipem non bono
 homini dedisset, (nam & ita contigisse ferunt) Non,
 inquit, homini dedi , sed humanitati. Rogatus erga
 amicos quales esse debeamus, Quales (inquit) eos erga C
 nos esse optamus. Iustitiam dicebat virtutem animi
 vnicuique secundum dignitatem distribuentem. Dis-
 ciplinam optimum esse dicebat viaticum ad senectutem.
 Refert Phauorinus in secundo Commentariorum illum crebrò
 dicere solitum, O amici , amicus nemo. Et ista quidem ad
 illum referuntur. Conscripsit autem & complura volumina,
 quæ, vt summa ingenii illius vis , ac præcipua circa omne
 orationis genus exercitatio clarius eluceat , subnectenda
 necessariò existimaui. De iustitia libros quatuor , De poetis
 tres , De philosophia tres , De republica duo , De
 rhetorica , Gryllus vnum , Nerinthus vnum , Sophista
 vnum, Menexenus vnum, Amatorius vnum , Conuiuium
 vnum , De diuitiis vnum , Exhortationum vnum, De anima
 vnum, De precatatione vnum, De nobilitate vnum, De
 voluptate vnum, Alexâder seu De colonis vnum , De regno
 vnum , De doctrina vnum, De bono tres, De Platonis legibus
 tres , De eiusdem rep.

- A** duos, OEconomicus vnum, De amicitia vnum, Quid sit tolerare siue tolerantia vnum, De disciplinis vnum,
173 De his quæ in contentionem cadunt duos, Solutiones eorum quæ in contentionem veniunt, quatuor, Diuisiones sophisticæ quatuor, De contrariis vnum, De speciebus & generibus vnum, De propriis vnum, Cõmentaria *ἐπιχρηματικὰ* tres, Propositiones de virtute tres, Obiectiones vnum, De his quæ quot modis dicuntur, siue secundum propositum vnum, De elementis tres, De scientia vnum, De perturbationibus iræ vnum, Moralium quatuor, De principio vnum, Diuisiones **B** **x v i i**, Diuisibilium vnum, De interrogatione & responsione duo, De motu vnum, Propositiones vnum, Propositiones contentiosæ quatuor, Syllogismi vnum, Priorum analyticorum nouem, Posteriorum analyticorum maiorũ duo, De quæstionibus ad disciplinam pertinentibus octo, De meliore vnum, De idea vnum, Termini topicorum septem, Syllogismorũ duo, *συμμερικὸν* & diffinitiones vnum, De eligibili & accidenti vnum, De iis quæ ante locos sunt vnum, Topicorum ad diffinitiones duo, Perturbationum vnum, Diuisibilium vnum, Mathematicus vnum, Diffinitiones **x i i i**,
C Epicherematum duo, De voluptate vnum, Propositionum vnum, De volũtario vnum, De pulchro vnum, Quæstiones epicherematicæ **x x v**, Quæstiones de amicitia duo, Quæstiones de anima vnum, Politicorum duo, Politicæ auditionis (sicut Theophrasti) octo, De iustis duo, Artium introductio duo, Artis rhetoricæ duo, Ars vnum, Alia ars duo, Methodicum vnum, Artis Theodecti introductionis vnum, Artis poeticæ libros duos, Enthymemata rhetorica, De magnitudine vnum, Enthymematum diuisiones vnum, De dictione duo, De consilio vnum, Collectionis duo, De natura tres, Physicon vnum, De Archytæ philosophia tres, De Speusippi Xenocratisq; philosophia vnum, Ex Timæi Archytæq; disciplinis sumpta, vnũ, Aduersus Melissi dicta vnũ, Aduersus Alcimæonis dicta vnũ, Aduersus Pythagoricos vnum, Aduersus Gorgiam vnum,
174 Aduersus Xenocratem vnum, Aduersus Zenonis scita

num, De Pythagoricis vnum, De animalibus nouem, **A**
 anatomorum octo, Electio anatomorum vnum, De
 compositis animalibus vnum, De fabulosis animalibus
 vnum, De non gignendo vnum, De plantis duo, Phy-
 siognomicon vnum, Medicinalia duos, De monade v-
 num, Signa tempestatum vnum, Astronomicon specu-
 atiuus vnum, De motu vnum, De musica vnum, Me-
 moriale vnum, Homerocarum ambiguitatum sex, Poe-
 tica vnum, Naturalium secundum elementa triginta-
 octo, Insectorum problematum duos, Liberaliú di-
 ciplinarum duos, Mechanicus vnum, Problematum **B**
 ex Democrito sex, De lapide vnum, Parabolæ vnum,
 Inordinata x i i, Exposita generatim x i i i i, Iura v-
 num, Olympionice vnum, Pythionice musices vnum,
 Pythicus vnum, Pythionicorum argumenta vnum,
 Dionysiacæ victoriæ vnum, De tragœdiis vnum, Do-
 ctinæ vnum, Prouerbia vnum, Lex commendatitia v-
 num, Legum quatuor, Prædicamentorum vnum, De
 interpretatione vnum, Respublicæ urbium c l v i i i,
 Scorsúmque ad Philippum De populari, paucorúmque
 & optimatum & tyrannorum rep. epistolæ. Selym- **C**
 briorum epistolæ ad Alexandrum quatuor, Ad Anti-
 patrum nouem, ad Mentorem vnam, ad Aristonem v-
 nam, ad Olympiadem vnam, ad Hephæstioné vnam,
 ad Themistagoram vnam, ad Philoxenum vnam, ad
 Democritum versus, quorú initium est, Sancte deúm.
 Elegiæ, quarum est initium, Formosæ matris filia. sūt
 in summa versus omnes plus min' quadragesies quin-
 quies mille, trecenti & triginta. Hæc librorum illius
 series, hic numerus, in quibus quid agat summatim
 exponendum est. Duplicem esse philosophiæ ratio- **D**
 nem, alterá versari circa actus, appellarique *πρακτικὴν*
 alteram in intelligentia & speculatione consistere, &
θεωρητικὴν dici. Ad actionem pertinere Ethicem & Poli- **175**
 ticen, qua in parte tum de publica, tum de familiari re
 agi. Ad intelligentiam Physicem Logicénque referri.
 Porrò Logicem instrumentum esse exactissimum. Eius
 quum geminam destinationem ac scopum subiecisset,
 verisimile ac verum, ad vtranque duarum maximè re-

A rum viribus nititur. Nanque ad verisimile seu probabile, oratoria & dialectica, ad verum autem analytica & philosophia vsus est, nihil omnino omittēs eorum quæ vel ad inuentionem, vel ad iudicium, vel etiam ad vsum pertinerent. Enimuero ad inuentionis adminicula, atque ad eas res quæ speculationi & arti inseruiunt, propositionum multitudinem tradidit, ex quibus quæstiones probabilium epicherematum elicere affatim licet. Porrò ad iudicandum analytica priora &

B posteriora conscripsisse, prioribus assumptionum iudicia permittens, posterioribus collectionis examen tradens. Cæterùm ad iudicandū ea quæ sub certamen cadunt, quæque in interrogatione versantur & contentione sophisticorum argumentorum, atque syllogismis atque his similibus. Veritatis verò iudicium earum quidem quæ secundum imaginationem sunt actionum sensum definiuit: moralium verò, vbi de republica ac domestica, vbi de legibus agitur mentem: finem autē vnum exposuit, virtutis vsus in vita perfecta.

C Felicitatem ait plenitudinem ex tribus maximè bonis constantem, iis nimirum quæ in animo sunt, quæ & priora viribus appellat, iis quæ ad corpus attinent, vt sunt bona valetudo, fortitudo, pulchritudo, cæteraque his similia, atq; iis quæ extrinsecus veniunt, diuitiis, nobilitate, & claritudine, atque in hunc modum cæteris, quibus tertium locum assignauit. Virtutem ad beatam vitam sibi minimè sufficere dixit: quippe corporis bonis exterioribusque indigere. Miserum atque infelicem fore sapientem, siue doloribus afficiatur, siue inopia, & cæteris huiusmodi incommodis prematur. Vitium autem ad miseriam atque infelicem vitam sufficere, quantumlibet corporis affluat bonis.

D Virtutes ait non se inuicem sequi. Fieri enim posse vt prudens quispiam ac iustus, idemque intemperans atque incontinens sit. Sapientem quidem non omnino perturbationibus vacare, verum perturbari modicè dixit. Amicitiam æquitatem esse definiuit reciproca benevolentia. Eius tres species esse tradidit: Esse quippe aliam cognationis, aliam amatoriam, tertiam

hospitablem. Amore non modò congressionis, verùm **A**
 & philosophiæ esse. Amaturum quoque sapientē, ne-
 que accessurum ad rempublicam, ducturumque vxo-
 rem, & cum rege vnà victurum. Tribus autem gene-
 ribus vitæ constitutis, primo quod in speculatione, se-
 quenti quod in actu, & tertio quod in voluptate confi-
 sit: speculatiuū genus semper prætulit. Liberales di-
 sciplinas ad apprehensionem virtutis multum confer-
 te sensit. In descriptione rerū naturaliū præter cæte-
 ros rationē maximè sequutus est, adeo vt minimarum
 quarumque rerum reddiderit causas. Vnde & natu- **B**
 ralium Commentariorum complura scripsit volumi-
 na. Deum (sicut & Plato) incorporalē diffiniuit, eiús-
 que prouidētiam ad cælestia vsque pertingere, ipsum
 verò immobilem esse. Porrò terrena omnia ad cæle-
 stium congruentiam ordinemque disponit. Præter e-
 clementa ista quatuor esse & quintū aliud, ex quo cæ-
 lestia consistant, eiúsque motum orbicularem esse va-
 rium. Animam item incorpoream, primamque esse
ἡγεμένης, corporis nempe naturalis & organici poten-
 tia vitam habentis. Est autem ea iuxta illum duplex. **C**
 Entelechiam verò appellat, cuius sit species quædam
 incorporea: altera ex his quidem secundum potenti-
 am, vt est Mercurius in cera, informis quidem, sed ido-
 neus ad percipienda lineamenta, sicut item in ære sta-
 tua. Secundum verò habitum Entelechia dicitur, ea
 quæ est cōsummata & perfectæ Mercurii statuæ. Na-
 turalis autem corporis dixit. nam sunt corpora alia
 quidem manu & arte elaborata, vt sunt quæ ab artifi-
 cibus fiunt, puta turris atque nauis: alia verò sic à na-
 tura prodeūt, vt arbores & animalium corpora. Por-
 rò organici dixit, hoc est, ad aliquid parati & conditi, **D**
 vt est ad videndū oculus, aurisq; ad audiendū. Virtute
 autē vitā habētis, vt puta in seipso. Virtute autē vel po-
 tentia minus est secundū efficaciam. Secundū actionem
 autem, vt vigilans habere animam dicitur. Secundum
 habitum autem, vt dormiens. vt igitur & hic intelli-
 gatur, adiecit potentia. Multa igitur eiusmodi & alia
 & de aliis multis in hunc modum philosophatus est, **177**

- A** quæ perlongum esset numerare. Cunctis enim in rebus summo studio atque industria fuit, inuentionisque incredibili copia viguit, vt ex iis quæ suprâ annotauimus voluminibus constat, quæ ad quadringentorum numerum ferè perueniunt, de quibus nihil ambigitur. Nam sunt & alia cõplura quæ ipsi ascribuntur volumina atque sententiæ. Verûenimuerò octo fuere Aristoteles. Primus hic ipse: secûdus, qui Athenis remp. administrauit, cuius etiã iudiciales leguntur orationes, sanquamelegantes: tertius, qui Iliadem Homeri scripsit
- B** quartus, Siculus orator, qui ad Panegyricum Isocrati rescripsit: quintus, qui cognominatus est Mythus, Aeschinis Socratici necessarius: sextus, Cyrenaicus, qui De poetica scripsit: septimus, pædotriba, cuius meminit Aristoxenus in Platonis vita: octauus, grammaticus obscurus & ignobilis, cuius de pleonasmò ars legitur. Huius autem Stagiritæ philosophi complures quidem fuere discipuli, sed omnibus maximè præcelluit Theophrastus, de quo modò dicendum est.

C T H E O P H R A S T V S.

- T**heophrastus Eresius Melanti, vt Athenodorus in octauo Deambulationum libro ait, fullonis filius, primò quidem in patria Leucippi ciuis sui auditor fuit: inde quum Platonem audisset, se ad Aristotelem contulit. Eo item in Chalcidem profecto, illi in scholæ regimine successit Olympiade c x i i i. Fertur ipse quoque seruus, Pompylus nomine, philosophus fuisse, vt refert Myronianus Amaltrianus in primo Similium historicorû capitum. Fuit autem Theophrastus vir summæ prudentiæ, studiique singularis
- D** atque (vt scribit Pamphila trigésimo Cõmentariorum libro) Menádrum ipsum comicum instituit. Erat iten beneficus in primis, & maximè affabilis. Eum Cassander suscepit, Ptolemæusque ad illum misit. Adeo autem Atheniensibus acceptus fuit, vt quum illum Agnides impietatis accusare ausus esset, parum abfuerit quin ipse ob eam rem crimen ipsum inse retorqueret
- Accurreban

Accurrerant ad illum audiendum discipuli ad duo mil-
 lia. Hic in epistola ad Phanium Peripateticum inter
 cætera, de iudicio quoque ita loquutus est: Tantum
 abest (inquit) vt populi frequentiam conuocem, vt ne
 confessum quidem eiusmodi admittam, qualem abie-
 ctissimus quisque. Porrò recitationes emendationis
 auctores sunt. Protelare autem omnia atque negligere
 non iam ferunt ætates. In ea epistola scholasticum
 nominat. Quum tamen esset huiusmodi, secessit ad tẽ-
 pus & ipse vt philosophi reliqui. Quippe Sophocles
 Amphiclidæ filius legem tulerat vti nequis philoso-
 phorum præfesset scholæ, nisi id senatus ac plebs de-
 creuisset: qui secus faceret, capitale esset. Verùm se-
 quenti anno denuo reuersi sunt, quum à Philone So-
 phocli dies dictus esset. Quo tempore Athenienses ea
 lege abrogata, Sophoclem talẽtis quinque multarunt,
 lecreueruntque philosophis reditum, vt & Theo-
 phrastus remaneret, scholamque vt antea regeret.
 Quum, quum antea Tyrtamo illi nomen esset, ob diui-
 nam eloquutionem, Aristoteles Theophrastum ap-
 pellauit. Cuius & filium Nicomachum (tametsi is præ-
 ceptor esset) amauit, vt Aristippus in 1111 De antiquis
 deliciis meminit. Fertur Aristoteles de Theophrasto
 & Callisthene idem quod de se & Xenocrate Plato (vt
 prædiximus) dixerat. Dixisse enim quòd hic pro ex-
 cellenti acumine ingenij cuncta facillimè assequeretur
 & exponeret, ille tardus & obtusus esset ingenio: hunc
 iræno, illum egere calcaribus. Dicitur & priuatim
 mortuum post Aristotelis discessum possedisse, Deme-
 trio Phalereo familiari suo in hoc sibi cooperate. No-
 uiles sunt & huius illæ sententiæ: Citius credendum
 licebat infræni equo quàm verbo incomposito. Ad
 illum qui in conuiuio penitus tacebat, Si quidem (ait)
 imperitus es, prudenter facis: sin verò peritus, im-
 prudenter. Habebat & illud semper in ore, Sumptus
 pretiosissimus tempus est. Obiit senex ætatis anno
 x x x v, quum modicè à labore quieuisset. In quem
 tiam est nostrum epigramma,

Hand Vanè quidam, Studij, si fortè relaxes,

L. l.

A

B

C

*Aristotelis de
Theophrasto Iudicium*

179

D

A *Rumpi arcum dixit, quisquis homo ille fuit:
Nam vegetus Theophrastus erat firmusque labore,
Laxavit postquam membra labore, obiit.*

Aiunt illum, quum rogaretur à discipulis, num quipiam illis mandare vellet, dixisse, nihil quidem quod imperaret se habere, nisi quòd multa dulcia gloriæ obtentu vita mentitur: nos verò quum viuere incipimus, tunc morimur. Nihil enim est inanium amore gloriæ. Sed este felices, verbúmque istud aut omittite, grandis enim labor est: aut illi intendite, magna enim illi gloria prouenit. Porrò vitæ vanitas amplior quàm vtilitas est. Verùm mihi quidem non iam quid agendum sit consulere suppetit, vos autem quid faciendum erit deliberabitis. Ista dicentem exhalasse animam tradunt. Eum verò (vt fama est) Athenienses pedibus omnes prosequuti, publicè honorauerunt. Refert Phavorinus illum iam vetulum lectica circúferri solitum, idque dicere Hermippum, eúmque id ex Arcesilaj Pitaneæ historia sumpsisse inter ea verba quæ ad Lacydè Cyrenensem habuit. Reliquit autem & ipse ingenii sui complura monumenta, & ipsa dignissima sum arbitratus quæ adnotarem. Sunt autem ista, Priorum analyticorum tres, Posteriorum analyticorum septem De solutione syllogisimorum vnum, Analyticorum epitome vnum, Deductorum locorum duo, Speculationes eorum quæ circa contentiosam orationem versantur, De sensibus vnum, Ad Anaxagoram vnum, De Anaxagora vnum, De Anaximene vnum, De Archelao vnum, De sale nitro aluminis vnum, De iis quæ durantur in lapides duo, De indiuisibilibus lineis vnum

D Auditionis duo, De vêtis vnum, Virtutum differentiarum vnum, De regno vnum, De regis instituto vnum, De vitis tres, De senectute vnum, De Democriti astrologia vnum, De iis quæ in sublimi fiunt vnum, De imaginibus vnum, De succis, cute, & carnibus vnum, De *διακόσμου* vnum, De hominibus vnú, Dictorum Diogenis collectio vnum, Diffinitionum tres, Amatoriu vnum, Alius de amore vnum, De felicitate vnum, De speciebus duo, De caducis vnum, De afflatione De

vnum, De Empedocle vnú, De epicherematis x v i i i, **A**
 Controuerfiarum tres, De voluntario vnum, Abbre-
 uatio reip. Platonis duo, De diuerſitate vocis ani-
 malium eiufdem generis vnum, De iis quæ ſubitò ap-
 parent vnum, De iis quæ morſui & vulneri patent v-
 num, De animalibus quæ ſapere dicuntur vnum, De
 iis quæ in ſicco morátur duo, De iis quæ colores im-
 mutant vnum, De iis quæ latibula & foſſas faciunt v-
 num, De animalibus ſeptem, De voluptate, ſicut Ari-
 ſtoteles, vnum, alius De voluptate vnum. Quæſtio-
 nes x x i i i i. De calido & frigido vnum, De vertigi- **B**
 ne & obtenebratione vnum, De ſudore vnum, De af-
 firmatione & negatione vnum; Calliſthenes, ſiue De
 uctu vnum, De laboribus vnum, De motu tres, De la-
 pidibus vnum, De peſtilentiis vnum, De exanimatio-
 ne vnum, Megaricus vnum, De atra bile vnum, De
 metallis duo, De melle vnum, De Metrodori collectis **181**
 vnum, De æreis duo, De ebrietate vnum, Legum ſe-
 cundum elementa x x i i i i. Legum epitome decem,
 Ad diſſinitiones vnum, De odoribus vnum, De vino &
 leo primarum propoſitionum x v i i i, Legiferorum
 res, Politicorum tres, Politicon ad tempora quatuor, **C**
 Ciuiliú cõſuetudinú quatuor, De optima republica v-
 num, Problematú collectionis quinque, De prouerbiis
 vnum, De cõcretionibus & liquefactionibus vnum, De
 gne duo, De ſpiritibus vnú, De paralyſi vnú, De ſuffo-
 catione vnum, De amentia vnum, De paſſionibus vnú,
 De ſignis vnum, Sophiſmatú duo, De ſyllogiſmorum
 ſolutione vnú, Topicorum duo, De cruciatu duo, De
 ilis vnú, De tyrannide vnum, De aqua tres, De ſomno
 & inſomniis vnum, De amicitia tres, De liberalitate **D**
 duo, De natura tres, De naturalibus x v i i i. De na-
 turalium abbreviacione duo, Naturalium octo, Ad-
 uerſus Phyſicos vnú, De naturalibus hiftoriis decem,
 Naturalium cauſarum octo, De humoribus quinque,
 De mēdacio voluptatis vnum, De anima quæſtio vna,
 De indubitata fide vnum, De ſimplicibus dubitationi-
 us vnum, Harmoniacon vnum, De virtute vnum,
 Occaſiones, ſiue contradiccionis vnum, De negatione

A vnum, De sententia vnum, De ridiculo vnum, Meridi-
 anorum duo, Diuisiones duæ, De differentiis vnum, De
 iniuriis vnum, De laude vnum, De experientia vnum,
 Epistolarum tres, De fortuitis animalibus vnum, De
 selectione vnum, Laudes deorum vnum, De solennita-
 tibus vnum, De felicitate vnum, De enthymematis v-
 182 nū, De inuentis duo, Scholarū moraliū vnum, Mora-
 les figuræ vnū, De tumultu vnū, De historiavnum, De
 iudicio syllogismorū vnum, De mari vnum, De assen-
B tatione vnum, ad Cassandrū De regno vūm, De comæ-
 dia vnū, De meteoris vnū, De dictione vnū, Verbo-
 rum collectio vnum, Solutiones ynum, De musica tres,
 Naturalium opinionum xvi, Naturalium epitome
 vnum, De gratia vnum, Morales figuræ vnum, De falso
 & vero vnum, Historia eorum quæ de Deo dicuntur,
 sex, De diis tres, De mensuris vnum, Megacles vnum,
 De legibus vnum, De iniquis legibus vnum, Xenocra-
 ticorum collectanea vnum, Cōfabulationes vnum, De
C iuramēto vnum, Oratoria præcepta vnum, De diuitiis
 vnum, De poetica vnum, Problemata ciuilia, Natura-
 lia, Amatoria, Moralia, vnum, Prouerbiorum vnum,
 Problemātū collectio vnum, De problematibus natu-
 ralibus vnum, De exemplari vnum, De propositione &
 narratione vnum, De poetica alius vnum, De sapienti-
 bus vnum, De concilio vnum, De solœcismis vnum
 De arte oratoria vnum, De artibus oratoriis specie
 septem, De simulatione vnum, Commentariorum Ar-
 stotelicorum siue Theophrasticorum septem, Histori-
 corum geometricorum quatuor, Epitome Aristoteli-
D De animalibus sex, De diis epicherematū duo, Quo-
 stiones tres, De regno duo, De causis vnum, De Democri-
 cito vnum, De calumnia vnū, De generatione vnum
 De animalium prudentia & moribus vnum, De mor-
 tuo duo, De visu quatuor, Ad terminos duo, De eo que
 est dari vnū, De maiore & minore vnum, De musicis
 vnum, De diuina felicitate vnum, Ad eos qui erāt ex
 cidemia vnum, Exhortatorius vnū. Quo pacto ciui-
 tes optimè inhabitentur vnum, Commentaria vnū
 De riuo qui erat in Sicilia vnum, De concessis vnū

Qui sint modi sciendi vnum, De falso tres, Ante topica A
 vnum, Astrologica historia sex, Arithmeticarum hi- 183
 storiarum argumentum vnum, Acicharus vnum, De iu-
 dicialibus orationibus vnum, Epistola ad Astycreon-
 tem Phanium, & Nicanoré, De pietate vnum, Euiadis
 vnum, De temporibus vnum, De propriis orationibus
 vnum, De liberis educandis vnum, Alius differens de ea-
 dem re vnum, De disciplina, seu de virtutibus siue De
 rugalitate vnum, Exhortatorius vnum, De numeris
 vnum, Diffinitiones De dictione syllogismorum vnum,
 De cælo vnum, Politici duo, De natura vnum, De fru- B
 ctibus & animalibus, quæ in summa cõplexa sunt ver-
 bus mille supra centum octogintaduobus. Tot ab eo
 OLUMINA elaborata sunt. Légi autem & ipsius testa-
 nentum in hæc verba: Bene quidem (vt spero) erit: cæ-
 terum & siquid secus contigerit, ista statuo. Domesti-
 am omnem supellectilem Melanti & Pancreonti Le-
 ntis filiis trado. Porrò ex iis quæ ab Hipparcho sup-
 editata sunt, ista mihi fieri volo: quæ circa scholam
 int atque spectacula perfici, vel siquid circa ea in me-
 us possit ornari. Dehinc Aristotelis imaginem eo in C
 mplo collocari, ac donaria reliqua, quæque antea in
 mplo erant. Deinde porticum, quæ secundum scholam e-
 it, exædificari priore non deteriorem, tabulasque in
 uibus orbis situs sunt, in inferiore porticu reponi, a-
 am quoque cõstrui, ita vt neque profectio neque ho-
 estas desideretur. Volo autem & Nicomachi imagi-
 è absolutè perfici. Opus quidem Praxiteli iniunctum
 st. Reliqua verò impensæ ab eo fieri. Statui autè illam
 ubeo vbicunque illis visum fuerit, quibus cura erit re-
 ì cæterarum, quique testamento inscripti sunt. Ac de D
 mplo quidem ac donariis in hunc modum statuo.
 undum verò quem Stagiris habemus, Callino lego,
 brósque omnes Neleo. Hortum autem & deambula-
 onem, ædésque omnes horto adiacentes amicis in- 184
 riptis lego, quique voluerit in eo vnà vacare literis,
 que simul philosophari, quandoquidem fieri non po-
 st vt quiuis semper peregrinetur: ea tamé lege, vt ne-
 ue illum alienent, neque vt proprium quisquam pos-

- A** fideat, sed veluti sacrum quiddam communiter ab hominibus possideatur, quique se inuicem amice ac familiariter vtantur, sicuti congruum ac iustum est. Sint autem qui illo communiter vtetur, Hipparchus, Neleus, Strato, Callinus, Demoticus, Demaratus, Callisthenes, Melantis, Pancreon, & Nicippus. Licere autem, si philosophari velit, & Aristoteli Mida Pythiadisque filio, horum esse participem. Ipsiusque curam diligentissime habere maiores natu, vt quammaxime ad philosophiam instituantur, nosque sepelire in horti parte qua eis maximè commoda videbitur, nihil superfluum circa funus tumultumve faciēdo. Vt autem dictum est, posteaquam nobis rectè curata sunt omnia, quum phanum & monumentum & hortus & ambulatorium reparata & refecta erunt, vnà & Pompylū hunc, qui inhabitat, ea curare volo, aliarumque rerum quemadmodum prius, curam habere, illiusque commodis prospicere qui ista habent. Pompulo autem & Threpte dudum liberis, qui magno nobis vsui fuerunt, siquid antea à nobis praestitum est, & quae illi acquisierunt, & quae nunc illis ac Hipparcho dari constituit, drachmas bis mille, tunc ac firmiter haec illis possidenda censeo, sicut & ipsis Melanti & Pancreonti saepius dixi, cunctaque mihi annuerunt. De autem illis & Somatalē & ancillam. Ex pueris autem Molonem quidem & Cimone, & Parmenontē iam nunc liberos dimitto. Manem verò & Calliam, quum anno quatuor in horto perseuerauerint, in cultu & labore sita gerentes vt culpari iuste non possint, liberos dimitto iubeo. domesticae verò suppellectilis quum Pompulo quantum visum fuerit curatoribus sufficere, datum fuerit
- D** quod reliquum erit, conflare. Demotimo Cariona donacemque Neleo, Eubium venum dari placet. Dabit autem Hipparchus Callino drachmas ter mille. Melanti verò & Pancreonti, nisi Hipparchum intueremus & antea nobis fuisse perutilem, & nunc in suis rebus magnum pertulisse naufragium, mādaremus profecta ea cum Melante & Pancreonte educere. Quoniam verò non illis facile fore animaduerti, cum illo vnà dispensare ac exequi, commodiusque illis arbitratus sum, s

quid ab Hipparcho constitutum acceperint. Dabit au- A
 tem Hipparchus Melanti & Pancreonti vtrique talen-
 tum, daturus & curatoribus ad ea quæ in testamento
 scripta sunt perficienda sumptus necessarios, suo quæ-
 que tempore. Quæ quû impleuerit omnia, absolutus e-
 rit ac liber à debito omni, & omnibus quæ contraxe-
 rat mecû instrumētis. Quòd siquid meo nomine Hip-
 parcho in Chalcide prouenit emolumenti, hoc totum
 eius erit. Curatores autē earum rerum quæ testamento
 inscriptæ sunt, hi erūt, Hipparchus, Neleus, Strato, Cal-
 linus, Demotimus, Callisthenes, Ctesarchus. Porrò te- B
 stamenti exemplaria Theophrasti anulo signata apud
 Hegesiam cōdita sunt. Hipparchi testes Callippus Pe-
 laneus, Philomelus Euonymeus, Lysander Hybæes,
 Philion Alopecensis. Testamētum alterum accepit O-
 lympiodor⁹: testes iidem fuere. Alterum accepit Adi-
 mātus: tulit autem Androsthene filius: testes Aimne-
 stus Cleobuli filius Lysistratus, Phidon⁹ Thasius, Stra-
 to Arcesilai filius Lápsacenus, Thesippus Thesippi fi-
 lius è figulis, Dioscorides Dionysii Epicephisi⁹. Hæc se-
 ries testamentorū illius fuit. Sunt qui dicant Erasistra- C
 tum medicum huius fuisse auditorem: & fieri potest.
 Successit autem illius scholæ Strato.

STRATO.

S Trato Arcesilai filius Lampfacenus (cuius in te- 186
 stamento mentionem fecit Theophrastus) vir elo-
 quētissimus fuit. Physicus autem idcirco appellatus est,
 quòd in ea speculatione præ ceteris diligentissimè ver-
 satus est. Fuit autē & præceptor Ptolemei Philadelphi,
 à quo talentis LXXX donatū ajunt. Enimuerò scholæ D
 præfici cœpit (vt Apollodorus in Chronicis refert) O-
 lympiade cxxiii, eamque annos xviii tenuit. Fe-
 rūtur ei⁹ De regno libri tres, De iustitia tres, De bono
 tres, De diis tres, De magistratib⁹ tres seu duos, De vi-
 tis, De felicitate, De regia philosophia, De fortitudine,
 De inani, De cælo, De spiritu, De natura humana, De
 generatione animalium, De concubitu, De somno, De

A insomniis, De visu, De sensu, De voluptate, De coloribus, De morbis, De iudiciis, De viribus, De metallicis machinis, De fame, De obtenebrationibus, De leui & graui, De afflatione, De tempore, De cibo & incremento, De animalibus, De quibus dubitatur, De fabulosis animalibus, De causis, Ambiguorum solutio, Locorum principia, De accideti, De diffinitione, Quid sit magis & minus, De iniusto, De priore & posteriore, Inuentorum elenchi duo. de Commētariis ambigitur, Epistolæ, quarum est initiū, STRATO ARSINOÆ

B S A L V T E M, quadringentæ quinquaginta. Hunc adiunt fuisse adeo tenuem vt sine sensu moreretur. In quem hoc scripsimus epigramma,

187

*Corpus erat tenuis, si non oracula fuissent,
Stratona dico (si nescis) Lampsaecum:
Qui morbis semper fuerat luctatus acerbis,
Tandem sine ullo sensu mortis occidit.*

Fuerunt autem Stratones octo. Primus, Isocratis auditor: secundus, hic ipse: tertius, medicus, Erasistrati discipulus, siue (vt quidam aiunt) alumnus: quartus, historicus, Philippi & Persei, qui aduersus Romanos pugnauerunt, gestorum scriptor: sextus, poeta epigrammatum: septimus, antiquus medicus, vt ait Aristocles: octauus, Peripateticus, qui vixit Alexandria. Porro Physici istius feruntur testamenta in hunc modum, Ista, siquid sinistrè accadat, dispono. Ea quidē quæ domi sunt Lapyrioni & Arcesilao relinquo omnia. Porro ex pecunia quam Athenis habeo, primū quidem curatores iusta, & quæ post funus fieri solēne est, diligenter curabunt, nihil neque superflue neque illiberatim agentes. Erunt autem testamēti curatores, Olympicus, Aristides, Mnesigenes, Hippocrates, Epicrates, Gorgylus, Diocles, Lycon, Athanes. Scholam quidem Lyconi relinquo. nanque alij sunt vel seniores vel occupati. Rectè autem faciēt reliqui, si hoc ipsum suo iudicio firmauerint. Libros illi omnes, praterquam quos ipsi scripsimus, relinquo, vasa etiā omnia conuiuij stramentaque & pocula. Dent autem Epicrati curatores drachmas quingentas, & vnum ex pueris

uemcunque Arcesilaus iudicabit. Primùm quidem **A**
 Lampyrion & Arcesilaus pacta tollant quæ pro Hi-
 eo Daippus statuit, nihilque debeat, neque Lampy-
 rioni neque Lampyrionis hæredibus, sed liber sit ab
 omni chirographo. Dent illi curatores drachmas
 uingentas, & ex pueris vnum quæcunq; probarit Ar-
 cesilaus, vt is qui nobiscum multum laborauit, ma- **188**
 nôque nobis vsui fuit, habeat vnde viuere honestè
 ossit. Diophantú præterea dimitto liberum, & Dio-
 lem & Abum. Simmiam autem Arcesilao reddo. Sed
 & Dromonem liberum relinquo. Vbi verò Arcesila-
 s aduenerit, computei Hiræus cum Olympico & E- **B**
 icrate cæterisque curatoribus funeris, aliorumq; so-
 ennium sumptus. Quod autem pecuniæ reliquum e-
 rit, accipiat Arcesilaus ab Olympico, nihil ei molestiæ
 exhibens per tempora & annos. Tollat autem & pa-
 tra Arcesilaus quæ composuit Strato cum Olympico,
 & Aminia, condita penes Philocratem Thisamenij fi-
 um. Monumentum verò faciant, vt videbitur Arce-
 lao & Olympico & Lyconi. Atque hæc quidem (vt **C**
 fertur) testamenti illius summa fuit, sicut ipsum colle-
 git Aristo eius necessarius. Cæterùm Strato ipse (sicut
 & suprâ declaratum est) vir insignis & summa admi-
 ratione dignus fuit, in omni orationis genere versa-
 tis, sed physicæ maximè studiis excellens, quod genus
 & antiquius est, & multorum præclara ingenia exer-
 uit. Successit in eius locum Lycon.

LYCON.

D
 Lycon Astyanactis filius, Troadensis, vir eloquens,
 educandis instituendisq; pueris maximè idoneus
 fuit. Aiebat enim adiungi necessariò pueris pudorem
 & laudis studium, velut equis calcar atque frænum.
 Verrò ipsius loquutio & interpretationis copia hinc
 apparet. Ait enim in virginem pauperem hoc modo,
 graue onus est patri puella, præ dotis inopia, excur-
 gens in flore ætatis. Vnde & Antigonum de illo hoc
 dixisse ferunt, Possibile non esse sua uolentiâ mali atq; **189**

- A** gratiam aliorum transferri, sed in ipso homine velut in arbore, singula quæ dicerentur oportere inspicere. Cæterum quia in dicendo erat suauissimus, idcirco quidam etiam ipsius nomini *G* literam adiciebant, ut esset Glycon, quod dulcedinem sonat. Porro in describendo sui dissimilis erat. In hos verò, qui quoniam dum tempus esset non didicerant, pœnitentia ducerentur, idque reuocare cupiebant, in hunc modum iocabatur. Dicebat enim eos qui ignauitæ suæ seram pœnitentiam voto sarcire quærent, impossibili seipsum
- B** arguere: qui autem vellent, planè eos aiebat excidisse ratione, veluti distorta regula naturam recti explorantes, seu faciem perturbata aqua vel speculo peruerso. Quin & ad forenses quidem coronas complures proficisci, verum ad Olympiacam, aut paucos aut neminem. Sæpe Atheniensibus consulens, magno illis emolumento fuit. Erat verò mundissimus cultu, adeo ut vestium incredibili mollicie ac nitore uteretur, ut Herippus refert, sed exercitatissimus ac valido sanoque corpore effectus est, omnemque athletarum habitum præferebat, quum (autore Antigono Carystio) antea fractiori & graciliori esset corpore. Quocirca & in patria luctatus fertur, more patrio, atque pilæ ludo exercuisse. Erat autem Attalo & Eumeni in primis charus, atque inter paucos amicissimus, qui & illum sæpenumero regia magnificentia donabant. Tentauit & Antiochus illum habere apud se, sed spe sua frustratus est. Adeo autem inimicus erat Hieronymo Peripatetico, ut solus anniuersario die ad illum non proficisceretur, de quo in Arcesilai vita diximus. Porro scholæ principatum tenuit annos duos supra quadraginta, quum illum sibi successorem in testamento Strato reliquisset, Olympiade *cxxvi*. Quin & Panthædi quoque dialectici auditor fuit. Obiit autem annos natus septuagintaquatuor, afflictus podagræ morbo. In quem nostrum est epigramma,
- D**

*Prætereunda mihi non sunt & fata Lyconis,
Fecerat infirmum quem valetudo pedis.*

*Nanque pede alterius semper quum nixus adiret,
Tam longam miror nocte volasse & iam.*

A

uerunt & alii Lycones. Primus, Pythagoricus: secundus, hic ipse: tertius, versificator: quartus, epigrammatum poeta. Huius quoque philosophi testamentum inuisce reperimus. Ista equidem statuo de rebus meis, in quibus hunc morbum ferre nequiuero. Ea quidem quæ domi sunt, omnia Astyanacti & Lyconi fratribus do, atque ex his reddendum censeo quæ Athenis possedi à quouis sumpta, siue exacta, quæque in funus cæterisque solennibus impensa fuerint. Quæ verò in vrbe & AEgina habeo, Lyconi præcipuè do, quòd is nomen ferat nostrum, mecumque diutissimè atque cum summo amore sit cõmoratus, sicut dignum erat, quippe qui filii tenebat locum. Porro peripatum amicis ac necessariis relinquo, Buloni, Callino, Aristoni, Amphioni, Lyconi, Pythoni, Aristomacho, Heraclio, Lycomedi, Lyconi fratrueli. Præficiant autem ipsi quemcunque permansurum in schola, maximèque vtilem futurum existimauerint. Eis verò contentiant & reliqui familiares, & mei & loci gratia. Ceterum funus & crematio curæ erit Buloni & Callino & amicis cæteris, vti ne illiberalis neu superflua sit. Eas verò quæ mihi erant in AEgina partes, post discessum meum diuidat Lycon adolescentibus, in vsum olei, vt ex eo mei & eius qui me honorauerit vtilitate paretur iusta memoria, statuamque nostram locet eo loco vbi conuenienter stare eam perspexerit. Cooperetur autem vnà & Diophantus & Heraclides Demetrii filius. Ex his autem quæ in vrbe sunt, reddat Lycon omnibus quæ prædixi præsens post ipsius discessum, sequanturque Bulon & Callinus, & quæcunque in funere ac solennibus cæteris impensa fuerint. Tollat autem ea ex his rebus domesticis, quæ ambobus communiter à me relicta sunt. Honoret item & medicos Pasithemin & Midam, dignos profectò magno & honore & pretio, ob summam in me diligentiam & artem. Lego & Callini filio pateras duas, vxorique illius gemmas duas, tapetásque, alterú villosum,

B

C

191

D

- A** Alterum purum, & sagum & duo puluinaria ex omnibus quæ reliqua sunt optima, vt quantum ad honoris rationem attinet, ne istorum oblitum videamur. De his autem qui mihi seruiuerunt, sic statuo. Demetrio quidem iam diu libero redemptionis pretium remitto, & quinque minas do, & pallium & tunicam, vt qui mecum diu & multum laborauit, honestè vitam exigat. Critoni autem Chalcedonensi similiter redemptionis pretia relaxo, & minas quatuor itidem dari iubeo. Micrum liberum dimitto, ac eum Lyco nutriat, & annos sex ab hoc tempore deinceps erudiat. Charetem
- B** itidem dimitto liberum, nutriatque illum Lyco, duasque illi minas do, & libros meos relictos. Eos verò qui necdum editi sunt, Callino, vt illos edat diligenter. Sed & Syro libero minas quatuor lego, & Menodoram do, & siquid mihi debet, relaxo. Hilaræ item quinque minas & tapetem villosum, & duos puluinos & peristroma, & lectum quencunque voluerit. Liberam item dimitto Micri matrem, & Noemonen, & Dionem, & Theonem, & Euphranorem, & Hermiam, & Agathonem, vbi biennii tempus impleuerit, dimitti liberum iubeo, & lepticarios. Ophelionem quoque
- C** & Possidonium, quum annos quatuor peregerit, itidem liberari volo. Demetrio præterea & Critoni, & Syro singulis lectum & stragulam vestem ex residuis
- 192 relinquo, vt Lyconi conuenire videbitur. Ista illis donabuntur, qui profectò ostenderunt quàm sollicitè sibi commissâ peregerint: de sepultura verò videbit Lycon, siue me hic siue domi sepelire maluerit. Certò enim mihi persuasum est, illum quod conueniat honestumque sit, nihilo segnius cernere quàm nos. Quum verò pro veritate præstiterit hæc omnia, rata sit illi eorum quæ hic sunt omnium largitio. Testes Callinus Hermioneus, Aristò Chius, Euphronius Pæaniësis. Adeo autem sapienter ille gessit omnia quæ pertinent ad eruditionem & studia humanitatis, vt ad testamenta quoque sua nihilominus diligentiam prudentiamque pertenderit, ita vt in ea quoque parte sit studiosè imitandus.
- D**

DEMETRIVS.

Demetrius Phanostrati filius, Phalereus, auditor
 quidem fuit Theophrasti: cæterùm quum apud
 Athenienses concionaretur, vrbi præfuit annos de-
 cem, æreisque statuis honoratus est trecētis sexaginta,
 quarum plures equestres erant, & in curribus ac bigis
 stabant, summóque studio intra trecentos dies con-
 summatæ erant. Cœpisse autem repub. administrare
 eo tempore quo Harpalus Alexandrum fugiens Athe-
 nas venit, Demetrius Magnesium in AEquiuiocis testa-
 tur. Diu autem atq; præclarè répub. administrauit. Nan-
 que & reditibus & ædificiis ciuitatè auxit, & quidem
 iuú adhuc satis illustris non esset. Erat enim (vt Pha-
 uorinus in primo Commétariorú ait) ex Cononis fa-
 milia, verùm vrbana ac nobili. Lamia amica (vt idem
 ait in primo) vtebatur: sed & à Cleone sese perpeffum
 esse in secúdo tradit. Porro Didymus in Symposiaciis i-
 ossú & Χαριπώλεσραρον, & Λαμπίτω à meretrice quadã ap-
 pellatú ait. Fertur, quú Alexádriæ amisisset oculos, à Se-
 rapide illos rursus accepisse. Quocirca & prænas (qui
 nunc etiam canútur) fecisse. Verùm quum apud Athe-
 nienenses clarissimus esset, & ipse tamen ab ea quæ cun-
 cta consumit inuidia, tentatus est. Quippe insidias pas-
 sus à quibusdam, mortis sententiam absens excepit.
 Non tamen eius corpore potiti sunt, verùm ipsius de-
 iicientes imagines, ærugine ex industria fœdatas, alias
 quidem vendiderunt, alias summerserunt, aliásque in-
 frustra conciderunt. quippe & hoc fertur. Vna autem
 sola in arce seruata est. Fecisse autem hoc Athenien-
 ses Demetrio iubente rege, Phauorinus autor est in
 Omnimoda historia. Sed & imperii ipsius admini-
 strationem (vt Phauorinus idem ait) impietatis accu-
 sarunt. Enimvero Hermippus eum tradit post Cassan-
 dri necem Antigoni metu se ad Ptolemæum Soterem
 contulisse, multúmque illic temporis moratum inter
 cætera consuluisse regi vt filiis, quos ex Eurydice sus-
 ceperat, impartiretur regnum. Illo non obtemperan-
 te, sed ei quem ex Berenicé genuerat, diadema traden-
 te, ab hoc ipso post patris mortem fuisse asseruatum

A

B

193

C

D

A in prouincia, quoad aliquid de illo statuisset. Hic ille mœstior vixit ; ac veluti dormitans ab aspide manum morsus ex vita migravit, sepultusque est in Busrite regione prope Diospolin. Ei quoque nos fecimus epigramma in hunc modum,

Occidit aspis sapientem nostrum Demetrium

Virum habens tetri plurimum:

Non flammam ex oculis coruscans, sed atros inferos.

B Porro Heraclides in Epitome successio-
 194 **C** num Ptolemæum ait Philadelpho concedere voluisse regnum, illumque prohibuisse dicendo, Si alteri dederis, ipse non habebis. Quum verò accusaretur Athenis Menander comicus, (nam & hoc audio) parum abfuit quin capitis exciperet sententiam, ob aliud nihil nisi quòd amicus huius esset. Purgauit autem eum Telephorus Demetrii gener. Verum & librorum multitudine ac versuum numero omnes fermè sui temporis Peripateticos superauit, doctissimus atque peritissimus omnium. Sunt autem ipsius monumenta, partim historica, partim politica, poetica alia, alia rhetorica, concionum ac legationum, sed & orationum AESopiarum collectiones, & complura alia. Sunt autem, De legibus Atheniensium libri quinque, De ciuibus Atheniensibus duo, De ratione ducendi populum duo, De rep. duo, De legibus vnum, De rhetorica duo, De re militari duo, De Iliade duo, De Odyssæa quatuor, Ptolemæus vnum, Amatorius vnum, Phædonas vnum, Mædon vnum, Cleon vnum, Socrates vnum, Aristomachus vnum, Artaxerxes vnum, Homericus vnum, Aristides vnum, Aristomachus, Exhortatorius vnum, Pro republica vnum, De decennio vnum, De Ionibus vnum, De legatione vnum, De fide vnum, De gratia vnum, De fortuna vnum, De magnificentia vnum, De legibus vnum, De nuptiis vnum, De trabe vnum, De pace vnum, De studiis vnum, De tempore vnum, Dionysius vnum, Chalcidicus vnum, Atheniensium incurfus vnum, De Antiphane vnũ, Proœmium historicũ vnum, Epistolæ vnum, Concio iurata vnum, De senectute vnũ, Iura vnum, AESopiarũ

vñ, Sententiarum vnum. Porrò filius ipse philosophi- **A**
 cus, oratorio robore viribúsq; permixtus. Hic vbi
 comperit Athenienses imagines suas euertisse, At (in-
 quit) virtutē illi non euerterunt, cuius gratia illas ere-
 xerant. Aiebat nō esse paruum aut negligendū mem-
 brum supercilia: posse enim vitā omnē obscurare. Nō
 modò diuitias cæcas asserebat, verū & illarum au-
 torem, fortunā. Quantum in bello posset ferrum, tan-
 tum in repub. eloquentiā valere. Quū vidisset aliquā-
 do iuuenem luxuriosum, Ecce (inquit) quadrata sta- **195**
 tua habens syrma, ventrem, pudenda, barbam. Homi- **B**
 num fastu turgidorum aiebat circumcidi oportere al-
 titudinem, sensumque relinquere. Iuuenes asserebat
 oportere domi quidem parentes, in itineribus autem
 obuios, in solitudine verò seipfos reuereri. Amicos di-
 cebat secundis in rebus adesse aduocatos, in calamita-
 tibus autem sua sponte atque inuocatos. Fuerunt au-
 tem Demetrii memorabiles, viginti. Primus, Chalce-
 donius orator, Thrasymacho antiquior: secundus, hic
 ipse: tertius, Byzantius Peripateticus: quartus, qui co-
 gnominatus est *χαρις*, apertus atq; ad differendū fa- **C**
 cilis, idēque ipse pictor: quintus, Aspēdius, Apollo-
 nii Solensis discipulus: sextus, Calantianus, qui de A-
 sia & Europa scripsit libros viginti: septimus, Byzan-
 tius, qui tredecim libris Gallorū ex Europa in Asiam
 transitum, & octo aliis Antiochi & Ptolemæi gesta, Li-
 byæque sub ipsis administrationem conscripsit: octa-
 uus, sophista, qui moratus Alexandriæ, artes oratorias
 scripsit: nonus, Adramytinus grammaticus, Ixion ap-
 pellatus, quòd Iunonem in aliquo iniuriis affecisse vi-
 deretur: decimus, Cyrenæus grammaticus, cognomē- **D**
 to Stannus, vir sanè memorabilis: vndecimus, Scepti-
 us, vir diues ac nobilis, & in primis studiosus: (hic e-
 tiam Metrodorū ciuem promouit) duodecimus, grā-
 maticus Erythræus, cuius adscriptus in Mno. decimus-
 tertius, Bithynius Diphyli Stoici filius, discipulúsque
 Panætii Rhodii: decimusquartus, orator Smyrnæus.
 Atque isti quidem prosa oratione scripserunt, poetæ
 autem hi: Primus, qui comœdiam scripsit: secundus,

A epicus poeta, cuius illa sola habentur quæ aduersus
196 inuidos scripsit,

Oderunt vinum quem mox post funera quarent:

Et super exanimi nonnunquam umbra atque sepulcri

Contendere vrbes ampla populique potentes.

tertius, ex Tarso, satyricus: quartus, iambicus, vir amarulētus: quintus, sculptor, cuius Polemo meminit: sextus, Erythræus, varius scriptor, qui historicos & oratoricos conscripsit libros.

B

HERACLIDES.

Heraclides Euthyphronis filius, Heracleotes è Póto, vir diues Athenas cōcessit. Vbi primùm quidem Speusippo se in disciplinam dedit, Pythagoreorúmque auditor fuit, Platonémque imitari nitebatur. Postremò (vt Sotiò in Successionibus ait) Aristotelen audiuit. Hic mollicula veste utebatur, tumentiq; fuit corpore, adeo vt illum Attici non iam Ponticum, sed Pompicum vōcarent. Porrò incessu mitis erat & virendus. Feruntur ingenii illius monumenta præclara

C atque optima. Dialogi, quorum quæ ad mores instituentos faciunt, sunt hæc, De iustitia tres, vnum De temperantia, De pietate, De fortitudine, communitérque De virtute vnum, De felicitate vnum, De principio vnum, De legibus vnum, deque his affinibus De nominibus vnum, Pacta vnum, Inuitus amatorius & Clinias vnum. Naturales verò, De mente, De anima, seorsúmque De anima, & De natura, De imaginibus seu simulacris. Aduersus Democritum De cælis vnum, De his quæ sunt apud inferos, De vitis duo

D

De causis morború vnum, De bono vnum, Aduersus Zenonem vnum, Aduersus Metroné vnum. Grammatici verò, De Homeri & Hesiodi ætate duo, De Achilochi & Homero duo. Musici verò de his qui apud Euripidem & Sophoclé reperiuntur, duo, De musica duo, Solutionum Homeriarum duo, Theorematibus vnum, De tribus tragicis vnum, Figuræ vnum, De poetica & poeticis vnum, De coniectura vnum

D

De præsciētia vnum, Heracliti enarrationes quatuor, A
 in Democritum enarrationes vnum, Solutionum, quæ
 in contentionem veniunt, duo Prologium vnum, De
 speciebus vnum, Solutiones vnum, Monita ad Diony-
 sium vnum. Rhetorici duo, De oratoris officio siue
 Protagoras. Historici, De Pythagoreis, & De inuētis.
 Ex his alia quidem comicè finxit, sicuti De voluptate
 & pudicitia: alia tragicè, sicut De iis quæ sunt apud in-
 feros, & De pietate, & De potestate. Obseruat autem
 sæpenumero & mediocritatem in dicendo quandam,
 veluti philosophis, & ducibus, ciuibúsq; viris adin- B
 uicem loquentibus. Extant illius scripta & De geome-
 tria & De dialectica. Est autem in omni genere oratio-
 nis varius, & dictione distinctus, maximámque habet
 capiendi animos atque oblectandi vim. Sunt qui asse-
 rant illum & patriam à tyranno liberasse, eo necato (ut
 ait Demetrius Magnesi in *Ὀμωνύμοις*) qui de illo tale
 aliquid tradit, Nutrisse eum à puero draconem, &
 quum iam moriturus esset, iussisse cuidam ex necessa-
 riis, ut eius corpus occuleret, draconémque suppone-
 ret lectulo, ut putaretur ad deos migrasse, factúmque C
 est ut ille mandauerat. Interea quum Heraclidem ef-
 ferrent ciues, atque laudibus prosequerentur, audito
 clamore draco ex vestibis prodiit, perturbauitque
 plurimos. Tandem verò aperta sunt omnia, visúsque
 est Heraclides, nō qualis putari voluit, sed qualis erat.
 Est & in hunc nostrum epigramma,

Mirum Heraclides quid tantum optaueris amens,

Post mortem nobis ut viderere draco.

Falsus at es, (mihi crede) fuit nam bellua verè

Ille draco, sed eras bellua, non sapiens.

Hæc Hippobotus quoque ait. Cæterùm Hermippus D
 198
 Heracleotas tradit, quum fames vastaret prouinciam,
 incommodi absolutionem ex Pythia quæsisse. Porro
 Heraclidem theoros, & quam memorauimus Py-
 thiam quoque corrupisse pecuniis, ut dicerent tunc
 demum eos leuandos incommodis, si & viuum Hera-
 clidem Buthyphronis filium, aurea corona honorarēt,
 & vita functum, ut heroem venerarentur. At vbi ora-

- A** culum delatum est, nihil eos qui hanc scenam finxerant, inde esse lucratos. Continuo enim coronatum in theatro Heraclidem stupidum atque tactum fidere esse, theoros vero deuolutos interuisse, Pythiamque ipsa hora quum ascendisset in adytum, draconis morfu continuo efflasse animam. atque ista quidem de ipsius, morte. Tradit autem Aristoxenus musicus illum tragœdias etiam scripsisse, Thespidisque illas prenotasse titulo. Chamæleon quoque ait illa sua furatum de Homero & Hesiodo scripsisse. Autodorus quoque Epicureus illum arguit, contradicens iis quæ ille De iustitia scripsit. Insuper & Dionysius Metathemenus, seu (ut alij volunt) Spintharus Parthenopæum scribens, Sophocli inscripsit. Ille ita credens, in quibusdam Commentariis suis eius testimoniis veluti Sophoclis vitur. id sentiens Dionysius, illo negante & diffidente, misit ex exemplari videndos versus: & ita per omnia habebat. Amabat autem iste Dionysium, verum ille neque ita fidem accommodans, forte aiebat & fieri posse ut ita se haberet: rursus ad illum scripsit Dionysius, Hæc profecto comperies,

Laqueo vetustam non prehendes simiam:

Prendes quidem illam, quanuis egrè id denique.

- Et ad hæc, Heraclides literas ignorat, nec erubescit. Fuerunt autem x i i i Heraclides. Primus, hic ipse secundus, cœterraneus huius, qui pyrrhichas nugasque composuit: tertius, Cumanus, qui Persica quinque libris absoluit: quartus, Cumanus orator qui artes rhetoricas scripsit: quintus, Callitianus siue Alexandrinus qui sex libris Successionem explicuit, orationemque Lembeuticam, vnde & Lembus vocabatur: sextus, Alexandrinus Persicarum proprietatum scriptor: septimus, dialecticus Bargyleites qui contra Epicurum scribit: octauus, medicus Nicesius: nonus, medicus Tarentinus empiricus: decimus, poeticus, qui præcepta conscripsit: vndecimus, sculptor Phocensis: duodecimus argutus epigrammatum poeta: decimustertius, Magnesius, qui scripsit Mithridatica: decimusquartus qui conscripsit De astrologia.

DI O G E N I S L A E R - A
 T I I D E P H I L O S O P H O -
 rum vita, Liber VI.

A N T I S T H E N E S .

A N T I S T H E N E S Antisthenis filius, 200
 Atheniensis fuit. Dicebatur autem
 non esse indigena. Quod quum sibi B
 probro daretur, dixisse fertur, Et
 deum mater Phrygia est. videbatur
 enim illius mater ex Thracia. Vnde
 quum in Tanagrensi pugna fortiter
 se gessisset, autor fuit Socrati vt diceret, Ex duo-
 bus Atheniensibus ita fortem nunquam natum esse.
 Ipse quoque Atheniensibus, quod indigenæ essent glo-
 riantibus exprobrans dicebat, illos brucis & cochleis
 nihilo nobiliores. Hic initio quidem Gorgiam audiuit
 oratorem. Vnde & in dialogis oratorium dicendi C
 genus exprimit, maximèque in veritate & exhortatione.
 Hermippus autem ait illum in celebritate Isthmia vi-
 ruperare, ac laudibus efferre solitum Athenienses, The-
 banos, & Lacedæmonios, deinde id vitasse intuentem
 plurimos ex vrbe confluere. Postremò Socrati sese ad-
 dixit tantumque cum illo profecit, vt moneret discipu-
 los, vt sui sub Socrate essent condiscipuli. Commo-
 ransque in Pireo quotidie, quadraginta stadiis emen-
 sis audiebat Socratem, à quo & tolerantiam addiscens
 tranquillitatis illius imitator effectus, Cynicam primus D
 sectam instituit, princepsque in ea fuit. Quòdque labor 201
 bonum esset, magni Herculis ac Cyri exemplo per-
 suadebat, id à Græcis, hoc à barbaris mutuatus, pri-
 musque definiuit sermonem, dicens, Sermo est qui
 quicquid sit aut fuerit, exprimit. Dicebat autem iden-
 tidem, Insania potius quam voluptate afficiar. & illud,
 Cum eiusmodi mulieribus consuetudinem habedam,
 quæ beneficio beneficium retalient. Pontico adole-

- A** scenti, quum se illi in disciplinam dare vellet, rogarétque, quánā re sibi opus esset, Libro (inquit) nouo & stilo nouo, nouaque tabella, animum significans. Interroganti cuiusmodi vxorem duceret, Si (inquit) formosam duxeris, cōmunem habiturus es, si de formem, pœnam. Quum audisset Platonem aliquando sibi maledicere, Regium (inquit) est malè audire, quum bene feceris. Quumque aliquādo Orphicis mysteriis initiaretur, dicerétque sacerdos, eiusmodi initiatos bonis plurimis apud inferos perfrui, Cur igitur, ait, ipse non moreris? Probro ei dabatur aliquando, quòd nō esset ex duobus liberis genitus, Neque (inquit) ex duobus luctatoribus, & tamen luctator sum. Interrogatus cur paucos haberet discipulos, Quòd, inquit, argētea illos virga eiicio. Rogatus item cur in discipulos acriter inueheretur, Et medici, inquit, in languidos. Quum vidisset aliquando fugientem mœchum, O, inquit, infelix, quantum periculi vno obolo vitare potuisti! Præstare dicebat (vt Hecaton ait) necessitate vrgente in coruos quàm in assentatores incidere: illos quippe mortuos, istos viuentes deuorare. Rogatus quidnam apud homines esset beatissimum, Felicem, inquit, mori. Familiari quodam apud se deplorante quòd perdidisset Commétaria, Oportebat, inquit, ista animo potius quàm chartis inscribere. Sicuti rubigo ferrú, ita inuidiam inuidos consumere aiebat. Eos qui cuperent immortales esse, oportere dicebat piè viuere ac iustè.
- 202** Ciuitates tunc interire aiebat, quum bonos discernere nequeunt à malis. Quum aliquando à malis laudaretur, Miserè, inquit, metuo ne fortè mali quippiam fecerim. Fratrum qui essent concordēs, conuictum
- D** omni muro dixit esse fortiorem. Ea dicebat paranda viatica, quæ cum naufragio simul enatarent. Probro illi dabatur aliquando quòd congregèretur malis: At medici, inquit, inter agrotos versantur, neque tamen febricitant. Absurdum esse dicebat triticum purgare lolio, bellumque inutili milite, rem verò publicam inuidis nō exhaurire. Rogatus quidnam ex philosophia lucratus esset, Mecum, ait, colloqui posse. Cuidam ipsi

in conuiuio dicenti, Cane, Tu (inquit) tibias infla. Diogeni tunicam petenti, pallium explicari iussit. Interrogatus quænam esset disciplina magis necessaria, Mala (inquit) dediscere. Eos hortabatur qui maledictis incesserentur, tolerare, magis quàm si lapidibus se quispiam ageret. Platonem in simulabat vt fastu turgidum. Quum ergo fieret pompa, inspiciens hinnientem frementemque equum, ad Platonem conuersus, Tu (inquit) iudicio meo præclarus fuisses equus. Venerat aliquando ad eum mala valetudine affectum, & quum vas cerneret vbi Plato vomuerat, Bilem (inquit) video, fastum verò non video. Atheniensibus consulebat, afinos vt equos deligeret. Quod quum illi ab omni ratione alienum diceret, At, inquit, apud vos duces erunt qui nihil didicerunt, solùmque designati sunt. Dicenti ipsi cuidam, Multi te laudat, Quid enim (ait) mali feci? Quum pallij discissam partem conuersam in conspectum dedisset, intuitus Socrates, Video (inquit) per pallium tuam vanitatem. Interrogatus à quodam (vt ait Phaniasis in libro de Socraticis) quidnam facièdo, bonus & honestus euaderet, Si mala (inquit) quæ habes, ab iis qui nouerunt, didiceris esse fugienda. Cuidam delicias laudanti, Inimici (ait) delicatè viuant. Adolescenti qui se fictori suo conformabat, Dic (ait) si vocem æs acciperet, quàmnam in re gloriaretur? illo dicente, In pulchritudine: Non igitur, inquit, erubescis qui cum inanimi gloriaris? Pontico adolescente pollicente illum sibi fore curæ, si nauis applicaret qua salsamenta veherentur, sumpto illo & vase nouo, abiit ad eam quæ farinam vendebat, & oneratus abibat. Illa verò pretium petente, Hic, inquit, adolescens dabit, si salsamentorum ipsius nauis applicuerit. Ipse Anyto exilij & Melito mortis autor fuisse videtur. Nanque Põticis iuuenibus ob Socratis gloriam sollicitatis quum incidisset, eos ad Anytum abduxit, dicens illum moribus sapientiozem esse quàm Socratem, qua ex re indignatos circumstantes effugasse illum. Sicubi verò ornatam offendisset mulierem, ad domum illius proficiscebatur, iubebatque vi-

Arum eius equum proferre & arma, vt si quidem hæc illi essent, deliciis vacare sineret (his enim iniurias propelleret) sin aliâs, cultû amoueret. Quæ autem illi placere, ista sunt: Docibilem esse virtutem. Eosdem esse nobiles ac studiosos. Sufficere virtutem ad beatam vitam nullo indigentem, nisi Socratis viribus. Virtutem quoque operum esse neque verbis multis neque disciplinis indigentem, sapientemque sibi ipsi sufficere. Ipsius enim esse quæ aliorum sunt omnia. Gloriæ priuationem bonum esse labori simile. Sapientem non secundum constitutas leges victurum, sed iuxta virtutis normam, ducturumque vxorem procreandorum liberorum causa, formosissimis quibusque congressurum mulieribus, atque amaturum. Solum quippe scire sapientem quænam sint amanda. Inscribit illi Diocles & ista: Sapienti peregrinum aut nouum nihil, neque indignus est qui ametur vir bonus. Studiosi amici. Propugnatores faciunt qui animosi & iusti sunt. Virtutem arma esse quæ tolli non possint. Præstat cum paucis bonis aduersus malos omnes, quàm cum multis malis aduersus paucos pugnare. Sollicitè obseruandos inimicos: primi enim peccata sentiunt. Iustum virum pluris faciendum quàm propinquum. Viri ac mulieris virtus eadem. Bona pulchra, mala esse turpia. Iniqua omnia aliena puta atque peregrina. Murum tutissimum prudentiam esse; neque enim decidere neque prodi. Mœnia struenda in nostris animis quæ capi non possunt. Disserebat autem in gymnasio quod *Κυνόσαργος* appellatur, non longè à portis ciuitatis: vnde quidam Cynicam sectam appellatam volunt, ipsèque cognominabatur *Ἀπλοκίωας*: ac primus pallium (vt ait Diocles) duplicauit, ipsèque solo utebatur, baculumque sumpsit ac peram. Primus autem (vt Neanthes tradit) simplicis quoque pallii vsum habuit. Porro Sosicrates in Successionum tertio, Diodorum Apendium & barbam demisisse, & baculo & pera vsum esse ait. Hunc solum ex omnibus Socraticis Theopompus laudat, dicens fuisse acutissimum, & ex suauitate colloquii quemlibet capere ac ducere quò vellet. Liquet id autem ex libris

fuis, atque ex illo Xenophontis Symposio : videturque A
& grauioris sectæ Stoicæ princeps fuisse. Quocirca &
Athenæus poeta epigrammatum sic de illis ait,

Stoicide, spectata cohors, qui insignia sacris

Mandatis melius dogmata Vestra libris,

Vnam animi summum Virtutem culmen habere,

Vibes quod seruet sola quod ipsa homines.

Carni at illecebras alis, si i finis Et esset

Vnica perfectit filia Mnemosynes.

Hic & Diogeni tranquillitatis, & Crateti cōtinentiæ,
& Zenoni tolerantia dux & autor fuit. Ipse qui ciuita- B
ti fundamenta subiecit. Enimuero Xenophon suauissi-
mum in colloquio fuisse ait, atque in rebus aliis con-
tinentissimum. Feruntur & ipsius scripta tomi x. Pri-
m' in quo De dicti one siue De figuris, Ajax siue Aiakis
oratio, Vlysses siue De Vlysse, Orestis defensio, De cau- 205
fidicis, Isographe siue Desias siue Isocrates, Aduersus
Isocratis *Ἀμύρτυρον*. In secundo tomo De animalium
natura, De procreatione filiorum siue De nuptiis, ama-
torius, De Sophistis, *Φυσιολογικὸς*, Exhortatorius pri-
mus, secundus, tertius, De Theognide quinque. C
Tomo tertius, in quo De bono, De iustitia, De fortitu-
dine, De lege siue De republica, De lege siue honesto &
iusto, De libertate & seruitute, De fide & curatore, De
interrogatione, De victoria, Oeconomicus. In quarto
tomo Cyrus, Hercules maior siue De fortitudine. In
quinto tomo Cyrus siue De regno, Aspasia. In sexto
tomo, in quo veritas, De differēdo, *Ἀντιλογικὸς*, Sa-
thon De contradictione tres, De loquutione. In septi-
mo tomo, De disciplina siue De nominibus quinque,
De moriendo, De vita & morte, De iis quæ sunt
apud inferos, De vsu nominum siue Cōtentiosus, De D
interrogatione & responsione, De opinione & scien-
tia quatuor, De natura duo, Interrogatio de natura
duo, Opiniones siue Contentiosus, De addiscendo
problemata. In octauo tomo De musica, De exposito-
ribus, De Homero, De iniustitia & impietate, De Cal-
chante, De exploratore, De voluptate. In nono tomo
De Odyssæa, De virga Mineræ siue De Telemacho,

A Helena & Penelope, De Protheo, Cyclops siue De Vlyffe, De vini vsu siue De ebrietate, siue De Cyclope, De Circe, De Amphiarao, De Vlyffe & Penelope, De cane. In x tomo Hercules siue Midas, Hercules siue De prudētia, siue De fortitudine, Dominus siue Amās. Dominus siue Exploratores, Menexenus siue De imperio, Alcibiades, Archelaus siue De regno. Atque ista quidem scripsit. Timon autem ob multitudinem eorum quæ scripsit increpans illum, ingeniosum nugatorē eum dixit. Obiit morbo, quo tempore Diogenes ingressus ad illum dixit, Num amico opus est? Aliquando item intrauerat sicam habens, ad quem ille quum diceret, Quis me doloribus absoluet; ille ostensa sica, Hæc, ait: & ille, Doloribus dixi, non vita. Videbatur enim ferme mollius perferre morbum præ amore vitæ. Est autem nostrum epigramma in Antisthenem ita se habens,

In vita canis acer eras Antisthenes, Et tu

Morderes Verbi, haud tamen ore homines.

Mortuus es phthisicus: Verum quis fortè rogabit,

Nonne ducem ad manes prorsus habere opus est?

C Fuerunt autem & alii Antisthenes tres. Vnus è schola Heracliti: alius, Ephesius: tertius, Rhodius quidam historicus. Quoniam verò eos qui ab Aristippo fluxere ac Phædone transegimus, age nunc illos qui ab Antisthene venerunt, Cynicos ac Stoicos, hoc ordine adiiciamus.

DIOGENES.

D Diogenes Icesii mensarii filius, Synopeus fuit. Fugisse illum, quum pater eius publicè mensam haberet, ac pecuniâ adulteraret, Diocles autor est. Porrò Eubulides in libro De Diogene, Diogenē ipsum hoc fecisse ait, & cum patre vnà pulsum fuisse. Ipse quoque in Podalo de seipso ait, falsò signare monetâ. Quidâ verò eū quū curator effectus esset, persuasum ab opificibus aiunt venisse Delphos, atque Delum, in patriam Apollinis, perçotatumq; esse an idageret quod ei suaderetur.

quod quum sibi permissum esset, euentum rei non in- **A**
 elligēs, de ciuili moneta æs adulterasse, deprehēsum-
 ue (vt quidam volunt) exilio damnatum esse, vt au- **207**
 em alii putant, metu perterritum sponte patriam li-
 uisse. Sunt qui dicant illum à patre acceptam pecu-
 iam adulterasse, atque illum quidem in carcere diem
 biisse, hunc autem effugisse, profectumque Delphos
 iuscitatum esse vtrum pecuniã falsò signaret, & quid
 sciens clarissimus futurus esset, atque ita hoc oracu-
 um cepisse. Quum verò Athenas concessisset, conue- **B**
 nit Antisthenem. Eum ille quum repelleret (quippe ex
 onstituto suo neminem recipiebat) vicit perseueran-
 a sua: illo siquidem aliquando intentante baculum,
 abiecto capite, Cæde, (inquit) non enim ita durú ba-
 culum reperies, qui me abs te, quãdiu aliquid dixeris,
 cedere possit. Hinc iam auditor illius factus est, ac vel-
 ti profugus ex patria, se ad victum simplicẽ contulit.
 ospecto (vt Theophrastus ait) in Megarico mure dis-
 irrente, qui neque cubiculũ inquireret, neque tene-
 ras reuereretur, neque aliquid eorum quæ ad vescen-
 am idonea viderentur appetere, & ipse casus suos **C**
 onsolatus est. Pallium (vt quidã volunt) primus du-
 icatum in vsu habuit, ob necessarium vsu, vtque il-
 se dormiens obuolueret: perãmque tulit, in qua &
 bos ferebat, omnique ad omnia utebatur loco, &
 andens & dormiens & loquens. Quocirca & Athe-
 ienses aiebat (Iouis porticum ostendens) sibi condi-
 sse palatium vbi vesceretur. At baculo quidem pri-
 um innitebatur quum infirmus esset, deinceps autem
 im semper ferebat, non quidem in vrbe, sed iter a-
 ens, vnã cum pera, vt refert Athenodorus Athenien-
 am princeps, & Polyuctus rhetor, & Lyfias AE- **D**
 hrionis filius. Quum autem ad quendam scripsisset
 : sibi pararet cellulam, & ille tardius id exequeretur,
 olium, quod in Metroo erat, pro domo habuit, sicut
 ipse in epistolis testatur. Atque ætate quidem sese
 feruida arena volutabat, hyeme verò statuas niue
 erfusas complectebatur, omni ex parte seipsum ad
 borum tolerantiam exercens. Acer item erat in def-

A piciendis aliis. Vnde & Euclidis scholam, alludens a-
 nomen, *χολῶ*, id est *bilem*, appellabat: & Platonis au-
 ditorium, consumptionē: Dionysiaca certamina, ma-
 208 gna miracula stultorum dicebat: oratores, Turba-
 ministros. Dicebat autem quum intueretur in vita go-
 bernatores, medicos atque philosophos, animalium
 omnium sapientissimum hominem esse: quum autem
 contrā inspiceret somniorum interpretes, cōiectores
 vates, vel huiusmodi cæteros, vel qui gloriæ aut diui-
 tiis addicti essent, tūc demū nihil se stultius existimar-
B homine. Aiebat arbitrari se, in vita sæpius parandum
 verbum quàm laqueum. Intuitus aliquando Plato-
 nem in conuiuio magnifico gustantem oleas, Qui-
 (inquit) sapiens vir in Siciliam huiusmodi mensarum
 gratia profectus, appositis modò non frueris? Et il-
 le, At hercle (inquit) Diogenes, & illic oleis & reli-
 quis eiusmodi vtplurimum vescabar. Et ille, Qui-
 (inquit) Syracusas nauigare oportebat, an tunc Atti-
 ca oleas non ferebat? Phauorinus in Omnimoda hi-
 storia Aristippum hoc dixisse tradit. Et præterea ali-
 quando caricas comedens obuiauit illi, dixitque, Li-
C cet tibi degustare: qui quum acceptas edisset, Degusta-
 re, dixi, non Deuorare. Calcans ipseus aliquando stra-
 tum, præsentibus Dionysii amicis quos ille inuita-
 rat, dixit, Calco Platonis inane studium: ad quem
 Plato, Quanto (inquit) ô Diogenes, fastu tumes, dur-
 superbiam te calcare putas? Alii Diogenem hoc di-
 xisse ferunt, Calco Platonis fastum: illumque respon-
 disse, At fastu alio, Diogenes. Porrò Sotion in quart
 refert hoc illi dixisse Platonem Cynicum. Vinum ali-
D quando postularat ab eo Diogenes atque caricas: a-
 ille lagenam integram misit: ad quem Diogenes in-
 quit, Si quidem rogatus fueris, Duo & duo quot sunt
 respondes, Viginti: ita neque secundum ea quæ posce-
 ris das, neque ad quæ rogaris, respondes: notabat au-
 tem illum vt verbosum. Interrogatus vbinam Græci-
 viros vidisset bonos, Viros quidem (ait) nusquam
 sed Lacedæmone pueros vidi. Quum seriò quando-
 que loqueretur, nemòque ipsi intenderet, sese ad so-

am musicum contulit : congregatis autem ad se plu- **A**
 mis, exprobrauit quòd ad inepta studiosè concurre- **209**
 nt, ad ea verò quæ graua essent & vtilia negligen-
 ter conuenirent. Dicebátque de sodièdo & calcitrando
 certare homines, vt autem boni & probi fierent,
 arare neminem. Grammaticos admirabatur, quòd
 quum Vlyssis mala requirerent, sua ignorarent. Mu-
 cos itidem in ius vocabat, quòd quum lyræ chor-
 as congruè aptarent, animi mores incòcinnos habe-
 rent. Sed & mathematicos carpebat, quòd solem &
 inam & sidera intuentes, quæ ante pedes essent, ne- **B**
 ligerent. Oratores item, quòd studerent iusta dice-
 re, non autem & facere. Auaros quoque, quòd pecu-
 niam vituperarent, ac summè diligerent. Reprehen-
 debat eos qui iustos quidem, quòd pecunias conte-
 nerent, laudabant: pecuniosos verò imitari satage-
 ant. Stomachabatur eis qui pro bona valetudine sa-
 cra facerent, inter sacrificia contra sanitatem cœna-
 rent. Seruos mirabatur, qui quum edaces dominos
 ernerèt, nihil diriperent ciborum. Laudabat eos qui
 xores ducturi fuissent, & non ducerent: & qui naviga-
 ri essent, nò nauigarèt: quique accessuri ad rempub.
 uinimè accederèt: & qui pueros habituri in deliciis, **C**
 continerent: & qui se componerent ad conuiuen-
 um regibus, neque tamen accederent. Dicebat ma-
 nus ad amicos non complicatis digitis extendi oport-
 ere. Refert Hermippus in Auctione Diogenis, quòd
 aptus ac venditus, quum rogaretur quid sciret ageres,
 esponderit, Scire se viris imperare: atque ad præco-
 em, Prædica, (inquit) Quisnam dominum sibi emere
 ult? Sedere prohibitus, Nihil (inquit) refert: nam &
 isces quomodolibet iaceant, emi. Mirari dicebat,
 iuò ollam quidem ac operculum non sine tactu ac tin- **D**
 utu emamus, solo in homine emendo aspectu con-
 enti sumus. Dicebat Xeniadæ emptori suo, ipsum sibi **210**
 quanuis esset seruus) obtemperare oportere: nam &
 nedicus & gubernator, etsi seruus, vtique ipsi pare-
 ur. Eubulus verò in libro qui inscribitur Diogenis
 uctio, ita filios Xeniadæ instituisse ait, post disciplinas

- A** reliquas equitare, arcus intendere, fundas rotare a que iaculari. Deinde in palæstra non permittebat pa dotribæ eos in morè athletarum exercere, sed id re boris tantùm & bonæ valetudinis gratia. Tenebat verò pueri, poetarum ac scriptorum aliorum ipsiùs Diogenis plura memoriter, omnémque illis doctrin rationem, vt facillè memoria teneretur, breuiter colle ctam insinuabat. Domi quoque ministrare docebat bo leui ac vili contentos & aqua. Tonderi ad cutem iubebat, incompositòsque deducebat, ac sine tunica & calceis tacitos, ac se tantùm in via induentes, educa bātque eos & ad venationes. Contrà illi Diogenis cu ram habebant, parentibúsque commendabant. Senuisse ipsum apud Xeniadem, idem ipse autor est, ac vit functum à filiis eius fuisse sepultum. Vbi percontant Xeniade quomodo se sepeliri mallet, In faciem inquit illo causam interrogante, Quoniam (inquit) post pa lum inferiora conuertēda sunt. Dixit autem hoc qui Macedones iam obtinerent, atque ex humilibus sub limes fierent. Quum se quispiam in domum magni fico instructam apparatu induxisset, & spuere vetaret posteaquam excreauit, in illius faciem sputa coniecit deteriorem locum vbi spueret se non inuenisse dicens alij Aristippo id applicant. Quū clamasset aliquan do, Heus homines, conuenissētque lurimi, bacul illos agebat dicens, Homines, nō purgamenta vocau ait hoc Hecato in primo De sententiis. Alexandrū d xisseferūt, quòd nisi Alexáder esset, Diogenē se esse v luisse. Debiles dicebat, non surdos aut cæcos, sed qu peram non haberent. Ingressus aliquando semitonse capite conuiuium iuuenum, quemadmodum scribi Metrocles in Sentētiis, plagas retulit: postea nomina i lorum qui se ceciderant inscribens, circuibat in Leu cone, ea præ se ferens. Ita illis vicem contumelię red didit, dum reprehendendos & obiurgandos omnibus exposuit. Dicebat se canem esse laudatorum, verùm laudantium neminem secum ad venandum exire au dere. Dicente quodá viros se in Pythia vincere, Ego viros equidē, inquit, tu mācipia. Quum diceretur ipsi,

nex es, iam quiesce à labore, Quid enim (ait) si in A
 idio currerem, ad finem oporteret cursum remitte-
 re, & non magis intendere? Vocatus ad cœnam, affu-
 rum se negavit, neque enim sibi priore die gratiam
 habitam. Nudis pedibus calcabat niuem & alia quæ
 prædicta sunt: crudas item carnes edere conatus est,
 sed in eo nõ perstitit. Offendit aliquando Demosthe-
 nem oratorem in diuersorio prudentem: illo autem
 idente, Tãto (inquit) magis in diuersorio futurus es.
 peregrinis aliquãdo Demosthenem videre cupiẽtibus
 medium intendens digitum, Hic (ait) vobis est ille A-
 eniẽsiũ orator. Panem eiicente quodam & resu- B
 ere erubescente, castigare illũ volens, vrcei collũ per
 zuli trahebat officinam. Imitari se dicebat chori ma-
 stros. Illos enim tonũ excedere, vt reliqui cõgruum
 nõ arriperẽt. Plurimos aiebat insanire præter digitũ.
 quis igitur mediũ digitum prætendens pergat, insa-
 re videbitur: sin autem indicem, non ita. Quæ sunt
 retiosissima, ea minimo vãnire, & contrã. Nam statu
 n tribus millibus emi, farina verò chœnicẽ duobus
 reis. Et qui se emerat Xeniadæ dixit, vide vt quod
 accipitur facias, dicente illo,

Sursum sacrorum fluminum fluunt fontes.

et si medicũ (ait) æger emisisses, nõ illi obtemperasses,
 sed diceres *Αὐτὸ ποταμὸς*, volebat quispiã apud eum phi-
 losophari, cui ille pernam dedit, ac sequi se iussit. Vt 212
 autem ille præ verecundia abiecto quod ferebat abs-
 essit, post aliquãtulum occurrens illi ridens ait, Tu
 & meam amicitia perna dissoluit. enimvero Dio-
 les eam rem ita describit. Dixerat illi quidam, Impe-
 ra nobis Diogenes: at ille abducto casei frustum feren- D
 dum dedit. illo renuente, Meam (inquit) ac tuam a-
 micitiam modicum casei dissoluit. Intuitus aliquan-
 do puerum concaua bibentẽ manu, corylam pera pro-
 uectam abiicit dicens, Puer me vilitate superauit. Pro-
 iecit & catinum eodem studio, quum vidisset puerum
 asculo fracto, concauo pane lenticulam suscipiẽtem.
 Iatiocinabatur autem in hunc modum, Omnia deo-
 rum sunt: diis autem amici sapientes sunt. Sunt autem

A amicorum cuncta communia : omnia igitur sapiētur sunt. Inspexerat mulierem inhonestius diis procidentem, eius superstitionem auferre volens (vt Zoilus Pergæus ait) accurrit dicens, Non vereris mulier n forte stante post tergum deo (cuncta enim plena ipsi sunt) inhonestè te habeas? Asclepio percussorem sa crauit, qui procumbentes in faciem accurrens contereret. Solebat etiam dicere imprecationes tragica sibi occurrisse, esse enim sine domo, sine ciuitate, priuatum patria, pauperem, palantem, vitam in dies habentem.

B Aiebat se obiicere fortunæ quidem confidentiam, naturam legi, perturbationi rationem. Ad solem sedenti in Craneo ipsi assistens Alexander ait, Pe te à me quod vis : at ille inquit, Noli mihi ymbran facere. Legerat quidem diutissimè, quumque ad finem libri nihil vltra scriptum esse ostenderet, Bono (in quit) este animo viri, terram intueor. Ratiocinant cuidam & concludenti illum habere cornua, manum frontem palpans, Equidem (inquit) illa non video. Itidem & dicente ipsi quodam non esse motum, exurgens ambulabat. Ad eum qui de cælestibus diserebat, Quando (inquit) de cælo venisti? Spadone quodam scelerato domui suæ inscribente, Nihil ingreditur mali, Dominus (ait) domus quānam ingreditur. Vnguento inūgens pedes dixit, à capite quidem in aerem ascendere vnguentum, sed à pedibus in olfactum. Rogantibus Atheniensibus vt initiaretur, atque dicentibus quòd apud inferos ii qui initiati sunt, præsidet, Perridiculum est (inquit) si quidem Agesilau & Epaminondas in cœno degent, viles autem qui qui initiati in beatorum insulis erunt. Muribus ad ipsam mensam subrepentibus, Ecce, (inquit) & Diogene parasitos nutrit. Platone canem ipsum appellante, Sane, inquit, nam equidè ad venditores remeavi. E balneis exiens percontanti an multi homines lauarent negauit : at roganti nū turba multa, cōfessus est. Platone item diffiniente, Homo est animal bipes sine penis, quum placeret ista eius diffinitio, nudatum penis ac pluma gallum gallinaceum in eius inuexit scho

lam, dicens, Hic Platonis homo est, unde adiectum est
 diffinitioni, latis vnguibus. Interroganti quanam ho-
 ra prandere oportet, Si diues (inquit) est, quando
 vult: si pauper, quum potest. Apud Megarenses intui-
 tus oues pellibus tectas, illorum autem filios nudos,
 ait, Præstat Megarensis arietem esse quàm filium. Ad
 eum qui se trabe concusserat, ac postea dicebat, Caue:
 Num (inquit) iterum me ferire vis? Aiebat oratores
 quidem plebis ministros, coronas autem gloriæ bul-
 las. Lucernam interdium accendens, Hominem, aiebat,
 quæro. Stabat aliquando manantibus perfusus vndis,
 his verò qui circumstabant illum miserantibus, Plato
 (nam & is aderat) Si vultis, inquit, illum miserari,
 abite. gloriæ illius cupiditatem significans. Colaphum
 à quopiam accipiens, Hercle (ait) nesciebam me ga-
 lea armato capite ambulare. Midia quoque ipsum co-
 laphis cædente ac dicente, Tria millia tibi in mensa po-
 sita sunt: postridie sumpto pugilum cæstu, cæsoque i-
 pso dixit, Tria millia tibi in mensa sunt posita. Lyfia
 pharmacopola sciscitante an deos esse crederet, Quo-
 modo (inquit) non credo, qui te diis inimicum puto?
 Alii Theodorum hoc dixisse ferunt. Quendam intui-
 tus se vndis spargentem, ait, O infelix, an ignoras quo-
 niam vt in grammatica erratis aspersus non absolue-
 ris, ita nec vitæ criminibus euades liber? Culpabat ma-
 ximè si qui fortunam causarètur, dicens homines quæ
 sibi bona viderentur, non quæ re vera bona essent,
 postulare. Eis verò qui terrerentur ad somnia dice-
 bat, Ea quidem quæ vigilantes agitis, non moramini:
 quæ verò dormientes imaginamini, ea curiosè disqui-
 titis. In Olympia pronuntiante præcone, Dioxippus
 viros vicit, Hic (ait) mancipia, sed ego viros. Amaba-
 tur autem & ab Atheniensibus. Nam adolescenti,
 quum dolium illius contriuisset, plagas intulerunt, il-
 lique aliud dederunt. Refert Dionysius Stoicus, illum
 post Chæroniam deprehensum abductum esse ad Phi-
 ippum, à quo quis esset interrogatus, Explorator,
 inquit, insatiabilis auiditatis tuæ. ex quo admirationi;

A

B

214

C

D

- A** habitus, liber dimissus est. Miserat aliquando Alexander epistolam Athenas ad Antipatrum per Athlian quendam, quum adesset Diogenes, Athlias, inquit, pè Athlium ad Athlium. Perdicca comminante nisi ad se veniret, illum se occisurum, Nihil (inquit) magni facies: nam & cantharus & phalangium id facerent. Illus autem nò dubitabat còtrà minari ac dicere, quòd si & absque se viueret, feliciter victurus esset. Clamabat autem sæpius hominum vitam facilè à diis dari, verùn occultari illam quærentibus mulsam, vnguenta, & his similia. Vnde & ei qui à famulo calciabatur, Nondum (ait) beatus es, nisi te etiam abstergat: hòc autem erit si mancus fueris. Quum vidisset aliquando magistratus qui *ἰερομανήμονες* dicebantur, quèdam ex æratio phialam furatum abducentes, Magni (inquit) fures paruum ducunt. Intuens aliquando adolescentem lapide in crucem iacentem, Euge (inquit) scopo potieris Circumstantibus se adolescentibus, atque dicentibus Cauebimus ne mordeas nos, Bono (inquit) estote animo filioli, canis betis non vescitur. Glorianti cuidam quòd leonis pelle tegetetur, Desine, inquit, virtutis strumèta pudescere. Beatus dicebatur Callisthenes, quòd magnificis ab Alexandro apparatus exciperetur: a ille, Infelix (inquit) est, quòd prandeat ac cœnet qui Alexandro videtur. Quum pecuniis egeret, eas se à amicis repetere non petere dicebat. Quandoque in foro manibus operans, Vtinam aiebat, liceret sic perfricato ventre non esurire. Adolescentè intuitus curatrapis ad cœnàrta obeuntem, abductum ad suos reuocauit, obseruarique iussit. Composito adolescenti quippiam roganti non prius se affirmavit responsurum, quàm apertè exploraret virne esset an mulieri Plaudenti lasciuus in balneo adolescenti, Quanto (inquit) melius, tanto deterius. Inter cœnandum ossa illi quidã vtcani iactabant, at ille propius accedens permingebat vt canis. Oratores atque omnes in dicendo gloriam quærentes, Ter homines, pro eo quod e Ter infelices, appellabat. Diuitè indoctum ouem at reo vellere dicebat. Quum vidisset prodigi cuiusdam domu

domui inscriptū, *VENALIS*, Sciebam, inquit, quòd **A**
 præ nimia crapula facilè dominū euomerēs. Causanti
 adolescenti perturbantium se multitudinem, Desiste,
 inquit, & tu perturbationis indicia proferre. Ingressus
 sordidum balneum, Qui hīc se lauant, ait, vbi lauātur?
 Quum rudem pinguēque citharædum omnes cau-
 sarentur, solus ipse laudabat: rogatus quamobrem,
 ait, Quòd talis quum sit, cithara se, non latrociniis **216**
 exerceret. Citharædum, qui semper ab auditoribus
 deserebatur, ita salutabat, Salue galle: illo autem di-
 cente, Cur ita? Quia, inquit, canens omnes excitas.
 Quum adolescentem plurimi inspicerent, ille sinum **B**
 upinis complens se incuruabat: multitudine in eum
 conuersa, mirari se dixit quomodo illo dimisso se in-
 uerentur. Dicente quodam vehementer supercilioso,
 Vno ictu caput tibi perfringam, At ego, inquit, à sini-
 tris adstans te tremere faciam. Hegesia se deprecante
 tibi sibi librorum aliquid exponeret, Stultus, inquit, es
 Hegesia, qui caricas quidem non scriptas eligis, sed
 veras: vera autem exercitatione neglecta, te ad scri-
 ptam confers. Ei qui ipsi exilium exprobat, At hu-
 us, inquit, miser causa, philosophatus sum. Alio rur- **C**
 us dicente, Sinopei te exilij condemnant, Et ego illos,
 inquit, mansione. Intuitus aliquando Olympionicen-
 ses pascentem, Quàm citò (inquit) ô præclare, ab
 Olympiis ad Nemea te contulisti! Rogatus cuius rei
 ratio athletæ nihil sentiunt, Quia, inquit, suillis ac
 bubulis carnibus extructi sunt. Petebat aliquando sta-
 tuam: rogatus cur hoc faceret, Vt me, inquit, nō potiri
 sse faciam. Quum postularet quæpiam (quippe & hoc
 rimum fecit propter inopiam) dicebat, Si quidem &
 ilij dedisti, mihi da: si verò nemini, à me incipe. In **D**
 interrogatus aliquando à tyranno cuiusmodi ære præ-
 taret statuam sculperè, Quo, inquit, Harmodius & A-
 ristogiton fusi sunt. Rogatus quomodo Dionysius a-
 nicis vteretur, Vt vasculis, ait: dum plena sunt, suspen-
 dit, & abiicit vacua. Inscriserat quidam domui suæ,
 xore nuper ducta, Iouis filius Callinicus Hercules
 hic habitat, nihil ingrediatur mali: inscripsit ipse, Post

A bellum auxilium. Cupiditatem arcem omnium malo-
 217 rum dixit. Prodigum quendam intuitus oleas in di-
 uerforio edentem, Si sic prandisses, ait, non ita cœna-
 res. Bonos viros imagines deorum esse. Amorem va-
 cantium occupationem. Rogatus quidnam esset in vi-
 ta miserum, Senex, ait, egenus. Quænam perniciosissimam
 morderet bellua, Ex feris (inquit) obtrectator: ex ci-
 curibus autem adulator. Intuitus aliquando centauro
 duos pessimè pictos, ait, Vter horum deterior est? Ser-
 monem ad gratiam instructum, melleum esse laqueum
 B dixit. Ventrem, vitæ Charybdin appellabat. Audien-
 Didymonem mœchum fuisse comprehensum, Dignu-
 est, inquit, ex ipso nomine suspendi. Rogatus cur pal-
 lens esset aurum, Quia, inquit, multos habet insidiato-
 res. Mulierem in lectica intuens, non secundum feran-
 ait esse caueam. Fugitium feruum ad puteum seden-
 tem quum vidisset, Caue (inquit) adolescens, ne exci-
 das. Cernens vestimentorum furem in balneis, Num
 inquit, ad vnguentulum, an verò ad aliud vestimen-
 C tum? Quum vidisset aliquando mulieres ex oliuæ ar-
 bore pendere suffocatas, Vtinam (inquit) arbores cæ-
 teræ fructum huiusmodi ferrent. Intuitus sepulcro-
 rum violatorem, ait,

—sed hîc quid, vir bone, queris?

An aliquem è vita functis spoliare laboras?

Rogatus num seruulum aut ancillam haberet, negauit
 dicenti, Si ergo mortem obieris, quisnam te ad sepu-
 crum efferet? Qui domo, inquit, indiget. Quum an-
 maduerneret formosum adolescentem incustoditè ot-
 dormientem, manu pungens, Surge, inquit,

D *Ne quis te à tergo stertentem cuspide figat.*

Ad eum qui pretiosa parabat opsonia,

Nate mihi haud longæuus eris.

Platone de ideis differente, & nominante mēsalitatem
 & cyathitatem, Equidem (inquit) ô Plato, mensam
 218 cyathum video, mensalitatem verò & cyathitatem
 non video. & ille, Rectè (inquit) quibus enim cyathum
 mensæque conspicitur, oculos habes: quo autem mer-
 salitas & cyathitas intelligitur, animum non habe

Interroganti cuidam qualis sibi videretur Socrates, A
 Furens, respondit. Rogatus à quodam quo tempore
 ducenda sit vxor, Iuuenibus (inquit) nondum, senibus
 verò nunquam. Interrogatus quidnam vellet vt cola-
 phum acciperet, Galeam, inquit. Adolefcētem intuens
 se componentem, Si quidem, inquit, ad viros, frustra:
 sin autem ad mulieres, nequiter. Videns adolescentu-
 lum rubore perfusum, Confide, ait, fili: huiusmodi est
 virtutis color. Quum duos aliquādo audisset legispe-
 ritos, ambos damnauit, dicens, alterum quidem fura-
 tum esse, alterum verò non perdidisse. Rogatus cuius- B
 modi vinum libentius biberet, Alienū, inquit. Dicente
 sibi quodam, Plures te irrident, At ego, inquit, non
 irrideor. Dicenti malum esse viuere, Non, inquit, viue-
 re malum est, sed malè viuere. Consulentibus vt fugi-
 tium quæreretur seruum, Ridiculum (inquit) est, si
 Manes absque Diogene viuat: Diogenes absque Ma-
 ne non possit. Prandebat oleas, inuectam verò inter
 prandendum placentam proiecit dicens,

*Longè à tyrannis temet, hospes, auferas. Et aliquando,
 --celeres agitabat equos.* C

Rogatus qualis esset canis, Esuriēs, (inquit) Melitæus,
 satiatus verò, Molossicus. Quosdam permulti laudant,
 neque tamen ob laborem audent cum eis vnà ad ve-
 nationem egredi: ita ne mihi quidem ob dolorum me-
 tum congrēdi atque vnà viuere potestis. Rogatus an
 sapientes placentis vēscerentur, Omnibus, (inquit) si-
 cut & homines cæteri. Interrogatus cur mendicis lar-
 girentur homines, non autem philosophis, Quia clau-
 li (inquit) ac cæci fieri potius quàm philosophos eua-
 dere se sperāt. Poscebat quiddam ab auaro, atque illo D
 ergiuersante, Ad cibū (inquit) homo te postulo, non
 ad sepulcrum. Exprobranti quòd aliquando falsò pe-
 cuniam signasset, Tempus (inquit) fuit quum talis e-
 ram qualis tu modò: qualis autem ego modò sum, 219
 nunquam tu eris. Alteri sibi idem exprobranti, Atqui
 (inquit) emingebam tum celerius, modò nō ita. Myn-
 lum profectus quum videret magnificas portas, &
 urbem modicā, Viri, inquit, Myndij portas claudite,

- A** ne vrbs vestra egrediatnr . Quum vidisset aliquando hominem in purpuræ furto deprehensum, inquit
Purpuream (te) cepit fatum Violentaque parca.
 Cratero precante vt ad se ille proficisceretur, At malo (inquit) sal Athenis lingere , quàm apud Craterum frui magnificè instructa mensa . Anaximenem conueniens pingui aqualiculo rhetorem, Impartire (inquit) & nobis pauperibus ventrem : quippe & ipse ab onere leuaberis, & nobis emolumento eris . Differente illo aliquâdo, pernam prætendens, auditores in se cōuertit. indignante illo, Disputationem (inquit) Anaximennis oboli pretium dissoluit. Quum illi probro daretur quòd in foro manducaret, In foro enim (ait) esurio. Quidam & illud huius esse aiunt, quòd intuitus illum Plato lauante olera , accedens tacitè illi dixerit, Si Dionysio obsequutus esses , olera profectò non lauises : illúmque ad aurem item respondisse, Et si lauares olera, Dionysio non esses obsequutus. Dicenti cuidam, Multi te irrident, Et illos (inquit) fortè asini : sed non illi asinos curant, neque ego illos, respondit. Conspecto adolescentulo philosophante, Eia, inquit, amatores corporis ad animæ pulchritudinem traducis . Admirante quodam ea quæ in Samothracia sunt donaria, Longè, ait, plura essent, si & qui seruati non sunt, ea dedicassent. alij Diagoræ Medo hoc assignant. Formoso adolescenti ad conuiuium eunti , Deterior, inquit, remeabis: illo redeunte & postridie ipsi dicente,
- 220 Et abij, & deterior effectus non sum, Deterior, inquit. Postulabat ab Eurytio difficile quiddam : illo dicente, Si mihi persuaseris , Equidem (inquit) si persuadere possim, suafissem vt te suffocares. Reuertebatur ex Lacedæmone Athenas , interrogabatur quòd & vnde veniret, A viris, inquit, ad mulieres. Rediēs ab Olympiis quum rogaretur. an multa ibi turba fuerit, Turba, inquit, multa, sed homines pauci. Luxoriosos dicebat similes ficibus quæ per præcipitia nascuntur, quarum fructus homo non gustat , corui autem & vultures comedunt. Phryne scortum Venerem auream Delphis obtulit, quam ille ita inscripsit , Ex Græcorum intem
- B**
- C**
- D**

perantia. Alexandro quoque illi assistente & dicente, **A**
 Ego sum Alexander magnus ille rex, At ego, inquit,
 Diogenes canis. Rogatus quidnam faciens canis vo-
 caretur, Quòd eis, inquit, blandior qui dāt, in eos ve-
 rò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. Ex fi-
 cu quadam poma legebat: custode dicente, Huic ante
 paucos dies homo suspensus est, Ego, inquit, illam pur-
 gabo. Olympionicen intuens in scortum frequenter
 intendentem, Ecce (inquit) vt aries Martius à puella
 vulgari per collum captus abducitur. Formosa scorta
 lethali mulso nò dissimilia dicebat. Prandēti in platea, **B**
 qui circumstabant idētidem acclamabāt, Canis: at ille,
 Vos (ait) canes estis, qui prandentē circumstatis. Quum
 duo molles se ab eo subducerent, Nolite, inquit, vere-
 ri, canis betas non comedit. De puero stuprato cuias
 esset rogatus, Tegeates, inquit. Quum vidisset igna-
 uum luctatorem medicinam profitentem, Quid hoc,
 inquit, num & eos qui te aliquando, vicerunt, nunc i-
 pse deiicies? Quum scorti filium in turbas iactantem la-
 pides cerneret, Caue (ait) ne patrem ferias, Puero osten-
 tanti sibi gladium quem ab amatore acceperat, **C**
 Gladius, inquit, pulcher est, sed capulus foedus. Laudanti-
 bus quibusdam eum qui illi erogauerat, **221**
 Me autem, inquit, non laudatis qui accipere merui? Quum à quo-
 dam pallium exigeretur, Si quid (ait) donasti, habeo: sin
 autem exuisti, vtor. Supposititio quodam dicente, Au-
 rum habet in pallio, Ita sanè, inquit: idcirco illo sup-
 posito obdormio. Rogatus quid ex philosophia lucratus
 fuisset, Etsi nihil aliud (inquit) vel hoc ipsum quòd
 ad omnem fortunam paratus sum. Interrogatus vnde
 esset, Mundanus ait. Sacrificantibus quibusdam vt fili-
 um à diis impetrarent, Vt (inquit) bonum impetretis
 non immolatis. Quum stipem aliquādo posceres, agro-
 tanti, ait,

Tu reliquos spolia, sed ab Hectore contine dextras.

Scorta dicebat regum esse reginas: petere enim quod-
 cūque eis videretur. Atheniensibus Alexandrum Li-
 berum patrem decernentibus, Et me (inquit) Seraphin
 facite. Exprobranti quòd loca immunda introiret, Et

- A** sol, inquit, in secessus abit, neque inquinatur. In phano cœnās inter panes sordidos appositos, sublato abiecit dicens, In sacrum nihil oportere sordidum ingredi. Dicente quodam cur nihil sciens philosopharetur, Et si (inquit) philosophiam simulo, hoc ipsum philosophari est. Laudabatur puer ad illū adductus, quod ingenio excelleret, essetque optimis moribus, Quid ergo (inquit) me indiget? Qui recta dicerent, eos citharæ similes aiebat: hęc enim nihil audire, neque sentire. The atrum ingrediebatur ex aduerso exeuntium: rogatus cur ita faceret, Hoc (ait) in omni vita facere studeo. Videns aliquando adolescentulum effœminari, Non pudet (ait) deterius quàm naturam ipsam, de teipso statuere? illa enim te virum fecit, tu te cogis mulierem fieri. Intuens quendam parum cordatum aptare psalterium, Non erubescis (inquit) qui sonos ligno aptes, a-
- 222 nimum ad vitam non componas? Dicēti cuidam, Idoneus ad philosophiam non sum, Quid ergo, (inquit) vis, si vt bene viuas nulla tibi cura est? Contemnente quodam patrem, Non pudet (ait) eum contemnere, qui tibi vt magnū sapias est autor? Videns decorum adolescentem indecorè loquentem, Non erubescis (ait) ex eburnea vagina plumbeum educere gladium? Quum illi probro daretur, quod in caupona biberet, Et in tōstrina tondeor, inquit. Vitio vertebatur illi quod ab Antipatro accepisset palliolum, tum ille inquit,
- Reicienda deūm non sunt insignia dona.*
- D** Quum illi quidam trabem impogisset, ac diceret, Caue: virga illum cædens ait, Caue. Supplicante quodam meretrici, Quid (ait) vis, miser, ab illa, quum præstet frustrari. Vnguētis delibuto, Vide, ait, ne fragrantia capitis fœtorem vitæ præstet. Seruos quidem dominis, malos autem cupiditatibus seruire dicebat. Rogatus cur mancipia *Ἀνδραπόδα* sint appellata, Quia pedes, inquit, habent virorum, animum autem quem tu nunc habes qui hoc interrogas. A prodigo petebat minā, à quo quū rogaretur cur ab aliis obolum, ab se peteret minam, Quia (inquit) ab aliis omnibus denuò me accepturum spero, abs te verò an rursus acceptur⁹ sim, - *θεῶν ἐν γούνασι*

*xi*rus, hoc est In genibus diuim positum est. Quum pro- A
bro daretur quod Platone non petente, ipse peteret,
Et ille, inquit, petit:

Sed caput admonens, reliqui ne forte resciscant.

Sagittarium intuitus imperitum, iuxta scopum confe-
dit dicens, Ne forte me feriat. Eos qui ad voluptatem
aspicerent, falli ac frustrari dixit. Interrogatus an mala
esset mors, Quonam (inquit) modo mala, quam præ-
sentem non sentimus? Alexandro stante atque interro-
gante, Num me times? Quid enim (inquit) es, bonum
an malum? dicente Bonum: Quis ergo (ait) bonum B
timet? Disciplinam, iuuenibus quidem sobrietatem, 223
senioribus solatium, pauperibus diuitias, diuitibus
ornatum esse dixit. Didymoni mœcho curanti ali-
quando puellæ oculum, Vide (inquit) ne virginis
oculum curans, puellam corrumpas. Dicente quo-
dam amicos illi insidiari, Et quid (ait) agere oportet,
si amicis & inimicis æquè vtendum erit? Rogatus
quid esset inter homines optimum, Libertas, inquit.
Ingressus aliquando scholam, quū videret musas mul-
tas paucosque discipulos, Cum diis (inquit) præcep- C
tor, multos habes discipulos. Solebat autem omnia pa-
lām facere, & quæ ad Cererem & quæ ad Venerem
pertinent, atque huiusmodi conclusiunculis vtēbatur:
Si prandere nihil mali est, neque in foro prandere ma-
lum est: non est autem malum prandere, nec in foro
quidem prandere malū est. Quūque ante ora omni-
um obnixè operaretur, Vtinam liceret (aiebat) perfric-
cato ventre, à fame conuiescere. Referuntur in eum
& alia, quæ quum sint multa, prolixum esset & omnia
prosequi. Dicebat autem duplicem esse exercitati- D
onem, alteram esse animi, alteram corporis: hanc se-
cundū quā in exercitio perpetuæ quæ sunt imaginati-
ones præstāt ad virtutis opera quædā adinricula. Por-
rò alterā sine altera esse imperfectā, nihilo minus bona
habitudine & robore inter ea que cōpetūt adnumera-
to, quippe quæ veluti circa corp^o, ita & circa animā sint.
Adiiciebātq; argumēta, quod ad virtutē facillè exercitio
proficiatur. Cernere enim se in artib^o mechanicis & a-

Aliis opifices ex cōsuetudine operis nō minimā operandi celeritatē fuisse cōsequutos. Athletas itē & tibicines inter sese eminere tanto interuallo, quanto maiore studio & labore versati fuerunt. Atque si quidem ita isti exercitationem ad animum transfulissent, nequaquam inutiliter aut imperfectè laborarēt. Nihil dicebat in vi
 224 ta omnino absque exercitatione perfici, eam verò omnia exuperare posse. Quum igitur repudiatis inutilibus laboribus naturales insequi, ac viuere beatè debeamus, per summam dementiam infelices sumus. Nan-
Bque ipsius quoque contemptus voluptatis, si nos affuefecerimus, iucundissimus fit. Et sicut hi qui consueverunt voluptuosè viuere, molestè inde se auelli patiūtur, ita qui aliter exercitati sunt, facillimè ipsas contemnūt voluptates. Talia docebat atque etiamnum re ipsa præstabat, monetas reuera adulterans, quòd nihil minus naturalibus quàm legitimis deferret. Eādē vitæ formam quam Hercules se viuere affirmans, nihil libertati præferens, omniáque sapientum esse dicens, eiusmodi rationibus, quas suprà allegauimus vsus, O-
Cmnia, inquires, deorum sunt: amici autem sunt sapientibus dii. Sunt autem amicorum omnia communia: omnia igitur sapientum sunt. Ac de lege, quòd sine ipsa geri resp. non possit. Nam sine ciuitate nihil conferre quod vrbanum est: vrbs verò ciuitas est, lex verò absque ciuitate ad nihilum utilis est. igitur vrba lex. Nobilitatem verò & gloriam, & huiusmodi cætera ridebat, dicens maliciæ esse velaenta. Solam rectam esse rempub. que esset habenda in honore. Dicebat & mulieres communes esse oportere, nuptias nihil esse arbitratus, sed vt quisque cuique persuassisset, ita illi coiret, communésque idcirco filios fieri. Nihil esse iniquum duxit ex templo quippiam accipere, aut quoduis gustare animal, ne iniustum quidem esse humanis vesci carnibus, idque ex aliarū gentiū consuetudine liquere, atque hac recta ratione omnia in omnibus & per omnia esse dicēs. Nāq; & in pane carnes esse, & in olere panē, quū panis & corpora reliqua, in omnibus per occultos

quosdam meatus ac tumores ingerantur, atque vnà **A**
 uaporent, sicut & in Thyeste manifestum est. (si qui-
 lem ipse sunt tragœdiæ, & non Philisci Aeginetæ
 ipse familiaris, siue Pasiphontis Luciani, quem scri-
 bit Phauorinus in Omnimoda historia post obitum **225**
 ius scripsisse.) Musicæ verò, & geometriæ, & astrolo-
 giæ, cæterorùmque similibus fuisse negligentem, veluti
 nutilium, & quæ minimè essent necessaria. Fuit au-
 tem promptissimus ad obuiandum iis quæ dicerentur
 et ex superioribus liquet. Quin & sui auctorem for-
 tissimè pertulit. Nam quum in Aeginam nauigaret, **B**
 etque à piratis fuisset comprehensus, quorum princeps
 erat Scirpalus, in Cretâ deductus, venditus esset, præ-
 one interrogante quid sciret facere, respondit, scire
 se hominibus dominari. Vnde quum indicasset digi-
 to Corinthium quendam habitu ingenuo prætereun-
 tem, Xeniadem quem prædiximus, Huic, inquit, me
 emende: hic enim domino indiget. Emit igitur illum
 Xeniadem, Corinthumque secum adducens, filiis præ-
 ceptorem dedit, & toti domui præfecit. Is verò ita se
 efficit in omnibus, vt sursum ac deorsum cursitans ille **C**
 diceret, Bonus genius domum meam ingressus est. Re-
 fert Cleomenes in libro qui Pædagogus inscribitur,
 necessarios suos illum redimere voluisse, illum verò e-
 sse fatuos dixisse. Neque enim leones seruos esse nu-
 timentium, sed è conuerso illos seruire leonibus. Nam
 tui timere est, feras verò hominibus terrori esse. E-
 rit autè viro mirabilis persuadendi vis, adeo vt quem-
 bet oratione facillè caperet. Fertur denique Onesif-
 ratus quidam Aeginensis Athenas misisse alterum ex
 uobus liberis suis, Androsthenum nomine, eumque **D**
 uum audisset Diogenem, illic perstitisse: misisse itidem
 uem prædiximus Philiscum, qui erat maior natu, i-
 umque itidem detentum fuisse. Postremò verò ipsum
 luenisse, atque vnà cum filiis philosophatum esse, tan-
 Diogenis sermonibus suauitas inerat. Audiuit ipsum
 Phocionem, qui cognominatus est Bonus, & Stilpo-
 legarensis, & complures alii ciuiles viri. Fertur no-
 aginta ferme annorum obiisse diem. Porrò de ipse

A morte varia habetur opinio. Sunt enim qui dicant i
 226 lum quū bouis pedem crudum comedisset, bilem sibi
 consciuisse, atque ita periisse, ex quibus est Cercida
 Megalopolita, siue Cretensis, in Meliambis sic,

*Non enim patitur priscus ille Sinopensis,
 Baculifer ille, & duplicatus, sub diuo pastus,
 Tandem qui sublatus est, quū labris dentes obfirmasse
 Et spiritum continuisset: erat enim verè
 Diogenes Iouis filius, & celestis canis.*

B Alii dicunt quum polypum canibus partiri voluisset
 morsum in cruris neruo, ac ex eo defunctū esse. Ipsi
 tamē necessarij (vt in Successionibus ait Antisthenes
 id potius approbant, quòd spiritum continendo ani
 mam exhalauerit. Degebat enim in Cranio: (id era
 gymnasium ante Corinthum) quum verò ex more fa
 miliares adiissent, palliòque obuolutum deprehende
 rent, non illum dormire arbitrati (erat quippe mini
 mè somnolentus) reuelato pallio animam efflasse in
 uenerunt, suspicatique sunt illum hoc fecisse desideri

C migrandi ex vita. Hinc inter eos qui eum sepeliren
 oborta seditio, vt ferè ad manus ventum sit. Adueni
 entibus autem patribus illorum atque primatibus it
 sedata discordia, sepultum esse iuxta portam quæ in
 Isthmum fert. Erigentes autem super illius tumulun
 columnam, canem desuper ex lapide Pario sculpsérūt
 Postea & ipsius ciues æreis illum statuis honorarunt
 ita inscribentes,

*Aera quidem absunit tempus, sed tempore nunquam
 Interitura tua est gloria Diogenes.*

D *Quandoquidem ad vitam miseris mortalibus equan
 monstrata est facilis te duce, & ampla via.*

Est itē de eo tale epigrāma carmine proceleumatico.

227 *Diogenes, age loquere, quis existus ad inferos
 Te abstulit, abstulitne canis morsus ferox?*

Aiunt quidam illum, dum moreretur, mandasse inse
 pultum proiici cadauer, vt omnes bestix participes i
 psius essent, siue in foueam superiecto modico pulue
 re iniicerent. Alii autem in Elissum se immitti voluis
 se tradunt, vt esset fratribus utilis. Demetrius autem

AEquiuocis ait eadem die Alexandrum Babylonie, A
 iogenemque Corinthi vita functos esse. Erat autem
 nex Olympiade c x i i i. Feruntur eius ista volumi-
 ne, Dialogi capitum, Ichthyas, Graculus, Pardus, Plebs
 theniensium, Respublica, Ars moralis, De diuitiis,
 matorius, Theodorus, Hypsias, Aristarchus, De mor-
 , Epistola, Tragœdia septem, Helena, Thyestes,
 ercules, Achilles, Medea, Chrysius, OEdipus. Por-
 ò Socrates in primo Successionum, & Satyrus in quar-
 ò De vitis, nihil eorum esse Diogenis affirmant. Tra-
 xidiolas autem ait Satyrus Philisci Aeginensis esse,
 Diogenis discipuli. Sotion autem in septimo hæc so- B
 Diogenis esse ait, De virtute, De bono, Amatori-
 um, Mendicum, *τολμειον*, Pardum, Cassandrum, Ce-
 halionem, Philiscum, Aristarchum, Sisyphum, Ga-
 ymede, Sententias, Epistolas. Fuerunt autem quinque
 Diogenes. Primus, Apolloniates physicus. Eius au-
 tem scriptorum istud initium fuit, Quicquid est quod
 icere aggredior, operæpretium esse videtur initium
 refragabile ponere: secundus, Sicyonius, qui Pelo-
 onnesiaca scripsit: tertius, hic ipse: quartus, Stoicus
 x Seleucia, appellatus est autem Babylonius ob vici- C
 itatem: quintus Tarsensis, qui de quaestionibus po-
 teticis scripsit, quas etiam soluere nititur. Hunc verò
 hilosophum Athenodorus in quinto Deambulationum
 ait, quod vngi solitus esset, lucidum semper ap-
 aruisse.

M O N I M V S.

M Onimus, Syracusanus, Diogenis quidem disci- D
 pulus, famulus verò mensarii cuiusdam Corin- 228
 thii fuit, vt Socrates tradit. Ad eum Xenias, qui Di-
 ogenem emerat, quum frequens commearet, virtutem ho-
 minis atque in dicendo vim admiratus, Monimum in
 psius pellexit amore. Ille enim continuè simulata ve-
 ània abiicere monetam omnemque mensæ pecuni-
 um cœpit, donec à domino repudiatus, continuè se ad
 Diogenem cōtulit. Adhæsit autem & Crateti Cynico

A sapius, cæterósque id genus studiosè confectatus. Cæterum ex re factum est vt eum dominus adhuc magis inuicere putarit. Fuit autem vir eloquens ac doctus, ad vt Menander comicus ipsius mentionem fecerit quadam comœdia, quæ Hippocomus inscribitur, de eo dicens,

*Monimus fuit quidam sciens & vir, ô Philo,
Contemptior quidem ferens sed manscam.
Tres ergo peras, & verum similitudinis
Verbo est loquutus, tale per Iouem nihil*

B *Quale illud est, Te ipsum nosce, aut confinia
His & verba, scurra præter hæc & sordidus.
Nam cuncta fastum dixit esse cætera.*

Adeo verò grauis ac constans fuit, vt contempta gloria solam veritatem appeteret. Scripsit autem Ludicis sententiis seriis permixta, De appetitionibus duo, Exhortatorium.

ONESICRITVS.

C **O**Nesicritum quidam Aeginensem tradunt. Porro Demetrius Magnesium Alostypalensem fuisse ait, hic ex Diogenis ludo probatissimus. Videtur autem quiddam habere simile cum Xenophonte. Ille enim cum Cyro, hic cum Alexandro militauit: ille Cyri *ἱστορίαν*, hic Alexandri scripsit initia: ille Cyri, hic Alexandri prosequitur laudes. Est autem & stilius vtriusque simillimus, nisi quòd apographus, & quod transcriptum est dissentit ab archetypo & exemplari. Fuit Menander Diogenis discipulus cognomento Drymi Homeri admirator, & Hegesæus Sinopeus *κλειστός* cognominatus, & Philiscus Aeginensis, vt prædiximus.

CRA TES.

C Rates Thebanus, Ascondi filius, ipse quoque inter sapientissimos Diogenis discipulos fuit. Cæterum Hippobotus non Diogenis ipsum fuisse discipulum ait, sed Brysonis Achiui. Huius ista feruntur ludicra,

*Est quædam medio constructa vrbis mantica fastus:
Pulchra quidem & pinguis, circumflua, rebus egena,
Quam nullus parasitus adis stolidusve penetrat,
Dedistus aut quisquam damnosis ganeo scortis:
Alia sed, panes, ficus, profert que lupinos,
Nec pro gloriola capiunt aut sordibus arma.*

et ephemeris illa vulgatissima ita se habens, Poni-
coquo minas decem, medico drachmam, assentato-
talenta quinque, consiliario fumum, meretrici ta-
ntum, philosopho triobolum. Vocabatur autem &
pentavolvens, quòd in omnem egrederetur domum, &
rriperet. Sunt autem & eius hi versus,
*Tantum habeo quantum didici, quantumque labore
Percepi & studio: rapuit sed cetera fastus.*

quòd illi ex philosophiæ studio accessisset
Chœnix lupini, & cura nullius rei.
rtur eius & illud, Amorem sedat fames: sin minus,
npus: eis verò, si uti non vales, laqueus. Floruit circa
ntesimam & decimamtertiam Olympiadem. Hunc
: Antisthenes in Successionibus, quum in tragœdia
adam cerneret Telephum sportulam tenentem, a-
sque opulentum, ad cynicam philosophiam proru-
sse, illumque patrimonio vendito (erat quippe vir
bilis) quum congregasset plus quàm ducenta talen-
ciuibus ea diuississe, adeoque còstanter philosopham
esse, vt & Philemon comicus ipsius mentionem
cerit: ait nempe,

*Æstate crassum vestiebat pallium,
Sed hyeme pannum, vt temperans euaderet.*
efert autem Diocles persuasisse illi Diogenem vt pe-
lium dimitteret, ac siquid pecuniæ haberet, iactaret
mare. Atque Cratetis quidem domus illi ab Ale-
ndro, Hipparchiæ verò à Philippo. Quosdam ex
opinquis ad se venientes, atque auertere ab institu-
molientes sæpenumero baculo persequabatur, con-
insque perdurabat. Porrò Demetrius Magnesijs ait
posuisse illum pecuniam apud trapezitam ea con-
tione vt, siquidem filii idiotæ essent, eam illis redde-
t: sin autem philosophi, plebi distribueret. nihilo

A

Bj

230

C

D

- A quippe egere philosophos. Eratosthenes autē, quum ex Hipparchia (de qua dicemus) natus sibi esset filius Pasicles nomine, eum iam adultum ad ancillā adduxisse domum ac dixisse, hoc ei paternum esse matrimonium. Cæterum mœchorum apud tragicos exilium & cædes esse præmium: eos verò qui scortis congererentur apud comicos, ex luxu & ebrietate in infamiam verti. Huius frater Pasicles fuit, Euclidis discipulus. Eius facetum quiddam Phauorinus in secundis Commentariorū refert. Ait enim quum pro quodam intercederet apud gymnasii principem, eius coxas tetigit: illo indignante, Quid enim (ait ille) nōne & ista tua sunt sicut & genua? Dicebātque possibile non esse inueniri qui lapsus non sit, sed, veluti in malo punico, granum etiam aliquod putridū esse. Quum Nicodromum citharædum irritasset, cæsus in faciem effudit chartulam itaque imponēs fronti inscripsit, Nicodromus faciebat. Scorta ex industria insectabatur male dictis, vnā & seipsum exercens ad perferenda conuitia. Demetrio Phalereo, qui panes ac vinum miserè conuitiabatur dicens, Utinam & fontes panes ferrē. Constat igitur aquam bibisse. Ab Atheniensibus conuiliis iuris peritis arguebatur quòd sindone amiceretur, quibus ille, Theophrastum (inquit) ostēdam vobis opertum sindone. non credentibus, induxit illo in tonstrinam vbi ille tondebatur, ostenditque lincoopertum. Quum Thebis à principe gymnasii flagrantissimus cæsus esset, siue, vt aliis placet, Corinthi ab Euthycrate, ac pede traheretur, ridebat dicens,
- Protractum pedibus detrusit limine sacro.*
- D Diocles autem pertractum eum à Menedemo Eretrienti testatur. Nam quum esset decorus & Asclepiadi Phlasiō vsui esse videretur, tetigit Crates illius coxas dicens, Intus Asclepiades: qua ex re indignatum Menedemum traxisse illum, idque eum dixisse. Zenoverò Citticus in libris Sentētiarum, pellem ouis quoque insuisse pallio refert, vt esset deformior. Erat autem & facie turpis, & quum se exerceret, ridebatur. Solebat autem sublatiis manibus dicere, Confide Cra

tes pro oculis & corpore reliquo : hos enim videbis
 irrisores iamiam & morbo contrahi, & beatum dice-
 re, se autem ignauix arguere. Dicebat autem tandiu
 philosophandum esse, donec videantur duces exerci-
 tus esse asinarii. Desertos dicebat eos qui cum assen-
 tatoribus essent, non secus ac vituli quum inter lupos
 sunt: neque enim cum illis qui bene velint, neq; cum
 his, sed insidiatores. Quum autem sentiret se morti
 proximum, inspiciebat seipsum dicens,

-Vadis nunc, optime curue,

Vadis ad orci edes, longa gibbose senecta.

Erat quippe ex senectute curuatus. Alexandro rogan-
 te num vellet restitui ac refici patriam suam, Quid (ait)
 opus est? rursus enim fortassis Alexander eam alius
 diruet. Habere se patriam, contemptum gloriae & pau-
 pertatem, quae in potestatem fortunae nunquam sint
 cessura, Diogenis que ciue esse, inuidiae insidias no me-
 uentis. Meminit ipsius & Menader in Geminis dicēs,

Mecum ambulabo, tecta pallio velut

Cratete nuper &xor atro cum cane.

Et filiam tradidit illis (vt ipse ait) probationi trigin-
 ta datis diebus.

METROCLE S.

Metrocles Hipparchiae frater, illius discipulus,
 quum prius audiret Theophrastum Peripateticum,
 adeo corruptus erat, vt quum saepe inter disserendum
 crepitum ventris emitteret, praedolore animi domi inclu-
 sus moraretur. Hoc agnito Crates ingressus est ad eum
 consolaturus, ac lupinis industria voratis, persuasit qui-
 lem illi primum verbis, nihil mali fecisse: fore quippe
 prodigiosum, si non & secundum naturam flatum emit-
 teret. Tum vero & ipse in huiusmodi crepitum eru-
 dens, illum similitudine rei seruauit, ac verbis in spem
 rexit. Hinc ipsius auditor fuit, euasitque vir in philo-
 sophia eminens. Hic libros suos (vt ait Hecaton in pri-
 mo Sententiarum) combussit dicens,

Hae somniorum sunt imaginacula:

A acsi diceret, Nugas & deliramenta. Sunt qui Theophrasti commentaria, quæ ex illius ore percepere combussisse ferant, ac dixisse,

Mulciber huc propera, tua eget Thetis arte decora.

Res docebat partim emi pecunia, ut domum: partim tempore & diligentia, ut disciplinas liberales. Diurias nocere, nisi quis dignè utatur. Obiit senex à seipso suffocatus. Porro discipuli eius fuere Theombrotus atque Cleomenes. Theombroti auditor fuit Demetrius Alexandrinus, Cleomenis autem Timarchus Alexandrinus & Echeclus Ephesius, qui & ipse Theombroton audiuit, à quo Menedemus, de quo postea dicemus. Fuit autem inter illos insignis & Menippus Sinopeus. Capta est & illorum verbis Metroclis soror Hipparchia.

H I P P A R C H I A.

Hipparchia Metroclis soror. Erant autem Maronitæ ambo. Amabat verò Cratetis vitam atque verba neque vlla omnino procorum excellentia potuit auertere, non opibus, non nobilitate, non pulchritudine, sed hæc omnia sibi Crates erat, parentibusque minabatur seipsam (nisi huic traderetur) necaturam. Quum igitur Crates à parentibus puellæ rogaretur, uti ab illam proposito auerteret, postquam egit omnia, ne persuasit, exurgens omni sua supellectile ante illius oculos exposita, Hic (ait) sponsus, hæc eius possessio est ad hæc delibera. Neque enim esse nostri consors poteris, nisi eadem studia attigeris. Elegit continuo puella, sumptoque illius habitu unà cum viro circuibat, & ²³⁴ congregiebatur in aperto, atque ad cœnas proficisciebatur. Quo tempore & ad Lyfimachum ad conuiuium venit, ubi & Theodorum impium coarguit sophisma huiusmodi obiciens, Quod faciens Theodorum iniuste agere non diceretur, id Hipparchia si faciat, facere iniuste non dicetur. Theodorus autem seipsus feriens, iniuste non agit, ne Hipparchia quidem Theodorum cædens iniuste agit. Tum ille ad id quidem minime respondit, sed illius pailium traxit. Sed neque ter

rita, neque turbata est Hipparchia, vt mulier, ve- A
rùm dicente sibi illo,

Radios reliquit hæc apud telas suos.

Sum equidem (inquit) Theodore: sed num tibi malè
de me ipsa statuisse videor, si tempus, quod in telis
consumptura eram, disciplinæ potius impendi? Hæc
& alia innumera de philosophante fœmina dicuntur.
fertur & Cratetis Epistolarum liber, in quibus præ-
larè philosophatur. Stilus ipse sæpe Platonis similis
videtur. Scripsit & tragœdias altissimo philosophiæ
tilo, quale illud est, B

Non turris vna, nec casa vna patria

Mihi est, sed vniuersæ arces terræ, & domus

Parata nobis mansio & cœnacula.

Obiit vetulus, atque in Bœotia sepultus est.

M E N I P P V S.

M Enippus, & ipse Cynicus, patria quidem Phœ-
nix, conditione seruus fuit, vt ait Achaicus in E- C
nicis. Diocles autem dominum ipsius Ponticum fuis-
, Batonémque vocatum tradit. Quum verò præ cu-
ditate pecuniæ importunius peteret, Thebanus fie-
valuit. Edidit quidem dignum memoria nihil, at
suis libri multo risu referti sunt, non secus atque
teleagri, qui tempore eius fuit. Refert Hermippus 235
iuturnum fœneratorem fuisse, vocatúmque ex re
uepodaveris tandem. Nanque nautica vsura fœnerari
lere & pignori accipere, vt pecunias complures co-
eret. Tandem insidias perpeffum omnibus priuatum
se, ac præ mœrore laqueo sibi vitam extorsisse. Nos D
item lusimus in eum hoc carmine,

*Phœnicem genere, sed Creticum canem diuturnum
fœneratorem,*

*(Sic enim vocabatur) nostri Menippum forsitan, &
Thebis*

Ille perfodiebat olim, & omnia profligabat.

Si autem canis naturam nouisset, se suspendisset.

uidam eius libros nō ipsius esse, sed Dionysij & Zo-

A pyri Colophoniorum tradunt, qui iocandi causa conscribentes, velut censori idoneo dederunt. Fuerunt autem Menippi sex : Primus, qui de Lydis scripsit, Xanthumque breuiauit : secundus, hic ipse : tertius, Stratonicus sophista, ex Caria oriundus : quartus, sculptor : quintus & sextus pictores, utrosque memorat Apollodorus. Cynici autem volumina x i i i sunt, Neniæ, Testamenta, Epistolæ compositæ ex deorum persona, Ad physicos & mathematicos, grammaticosque, & Epicuri fœtus, & eas quæ ab ipsis religiosè coluntur imagines, & alia.

M E N E D E M V S.

Menedemus Coloti Lampfaceni discipulus fuit Hic (ut ait Hippobotus) in tantum prodigiosa superstitionis venerat, ut sumpto habitu furia circumiret, dicens speculatorem se ex inferno venisse ii qui peccarent, ut descendens, hæc ibi dæmonibus renuntiaret quæ vidisset. Vestis autem talis erat: pull tunica talaris, adstricta Puniceo balteo, pileus Arcadicus capiti impositus habens intexta elementa x i i cothurni tragici, barba prolixa, virga in manu fraxinea. Atque istæ quidē vitæ sunt singuli cuiusque Cynicorum. Subiicienda nunc & quæ in genere illis vitæ sunt. Siquidem & sectam hanc philosophiæ esse iudicamus, non (ut quidam volunt) constantiam vitæ Placet ergo illis rationalem naturalēque philosophiam tolli oportere, ab Aristone Chio non discedentibus, moralique soli intendi. Quodque plerique Socrati, hoc Diocles Diogeni inscribit, hunc asserens dixisse inquirendum,

Quid domi: us nostris prauis rectique geratur.

Repudiât & disciplinas liberales. Denique neque descendas literas dixit Antisthenes, ne frugi effecti, peruerterentur alienis. Tollunt & geometriam & musicam, & cætera id genus. Nempe enim & Diogeni cuidam ostendenti sibi ἀποστέμων, Utile sanè inuentum (ait) ne priuemur cœna. Ad eum verò qui musica

ostentabat, ait,

Magna reguntur Urbes nam prudentia:

At vna cantu non queat regi domus.

A

Placet eis & finem esse secundum virtutem viuere (vt Antisthenes ait in Hercule) quemadmodum & Stoicis. Nam societas quædam est inter has duas sectas : vnde & Cynismum dixere breuem ad virtutem viam, atque ita vixit & Zeno Cittieus. Placet item eis simplex & parabilis victus: quippe qui sobriis cibariis vtuntur, & solis palliis. Diuitias, gloriam nobilitatémque cõtemnunt. Plerique etiam herbis & aqua tantum frigida vtuntur, operimentisque fortè oblati & doliis, sicuti Diogenes, qui dicebat deorum esse proprium nihil indigere: eorum verò qui diis essent similes, minimis egere. Virtutem dicunt esse docibilem, vt in Hercule ait Antisthenes, esseque minimè reiiciendum, sed studiosè colendum, ac sine peccato sapientem, & simili amicum, fortunæ quoque nihil permittendum. Quæ verò inter virtutem & vitia sunt, indifferentia (vt Aristo Chius) appellat. Et isti quidem Cynici fuerunt. Veniendum nunc ad Stoicos, quorum princeps

B

237

C

O.ii.

A D I O G E N I S L A E R -
T I I D E P H I L O S O P H O -
rum vita, Liber VII.

Z E N O .

238

B

E N O, Mnasijsiue Demei filius Cit-
ticius ex Cypro, Græca ciuitate, Phœ-
nicibus accolis. Collo fuit in alteram
partem inclinatio, vt refert Timo-
theus Atheniēsis in lib. De vitis: Apol-
lonius autem Tyrius, gracili corpore,
statu procero, & atra cute fuisse illum autor est. Vnde
illum quidam (vt Chrysippus in 1 Prouerbiorum ait)
Ægyptium palmitem dixit. Crura habuit turgida &
imbecilla infirmaque. Idcirco & Persæus in Commē-
tariis conuiualibus, ipsum refert complures cœnas
declinasse. Vescabatur perlibenter ficibus recentibus
atque ad solem passis. Auditorque (vt dictum est)
Cratetis fuit. Deinde Stilponem etiam audisse & Xe-
nocratem decēnio perpetuo, non desunt qui affirmant
sicut Timocrates in Dione. Polemonis itidem fre-
quentasse auditorium. Porrò Hecaton & Apolloniu
Tyrius in primo De Zenone libro scribit, quum ora-
culum consulisset quo pacto viuere optimè posse-
respondisse deum, Si mortuis concolor esset. Quod il-
lum intellexisset, se ad legendos antiquorum libros
magno contulisse studio. Denique Cratetis hoc mod-
D familiaritate vsus est. Purpuram ex Phœnicia merc-
tus aduectans ad Pircum naufragium fecit. Ea iactu
239 subtristior factus, Athenas ascendit annos triginta n-
tus, seditque iuxta librarium. Legente autem illo
cundum Xenophontis Commentariorum, delectat
ille, & iam latior sciētatur vbinam eiusmodi vi-
morarentur. Opportunè tunc prætereunte Crater
digito illum bibliopola ostendens, Hunc (inquit) i-
quere. Ex eo iam Cratetis auditor factus est, aptis

mus alioqui ad philosophiã, verum verecundior quam **A**
 vt se ad impudentiam cynicam conferre posset. Id vbi
 animaduertit Crates, curare etiam in hoc illum stu-
 dens, ollam lenticula refertam dedit vt per Ceramicum
 ferret. Quum autem videret pudescere illum, ac se præ
 verecundia tegere, baculo ictam perfrexit illam. Illo
 fugiente & lenticula per crura defluente, Quid (inquit)
 fugis puniceolum? nihil mali passus es. Aliquan- siu i-
 gitur audiuit Cratetem. Quo tempore quum scrip-
 sisset De rep. quidam iocantes aiebant, in cauda canis illum
 scrip-
 sisse. Præterea scripsit & ista, De vita secundum nat-
 turam, De appetitu siue De hominis natura, De per-
 turbationibus vel De vitiis, De officio, De lege, De
 Græca peritia, De aspectu, De toto, De signis, Pythago-
 rica, Vniuersalia, De dictionibus, Problematum Ho-
 nericorum quinque, De poetica auditione. Est ipsius
 tem & Ars & Solutiones & Argumenta 11 Commen-
 taria, Cratetis moralia: atque isti quidẽ libri eius sunt.
 Postremò discessit, & quos prædiximus audiuit ad xx
 annos, vbi & illum dixisse ferunt, Tunc secundis ven-
 is nauigauit, quando naufragium feci. Alij sub Cratete **C**
 hoc dixisse aiunt, Quam bene fortuna facit, quæ nos ad
 philosophiam impellit. Alij, dum Athenis diuersaretur,
 audito naufragio, dixisse illum ferunt, Rectè sanè egit
 fortuna, quæ nos ad philosophiam impulit. Quidam
 eposito Athenis onere, sic demum ad philosophiam
 uisse conuersum. Vertens igitur se ad porticũ variam,
 iuxta & Πεισανάκτειος appellabatur, & ex varia & multa
 scientiæ pictura, Polygnoti Ποιμίλη, orationem forma-
 bat, volens & locum illum stabilem facere, nullisque se-
 240
 sitionibus vltra violabilem. Nãque ad m c c c c x x x **D**
 iues ibi fuerat necati. Eò igitur ad illum audiendum
 discipuli iã confluebant, atque ideo Stoici vocati sunt e-
 iã qui ab ipso antea Zenonij appellabantur, vt Epicu-
 us in epistolis ait. Siquidẽ & ante illũ Stoici qui in illa
 iorabantur, poetæ dicti erant, vt ait Eratosthenes in
 111 De antiqua comœdia, à quibus multũ incremen-
 ta appellatio accepit. Enimuerò summo in honore
 pud Athenienses habebatur Zeno, adeo vt vrbs ac

A mœnium apud illū clauēs deponerent, coronāque aurea & ærea imagine honorarent. Hoc autem & ciues ipsius fecisse ferunt, magno sibi ornamento fore viri imaginem existimantes. Amplectebatur illum & Sidonij Cittiensēs, Suscipiebat illū & Antigonus, & si quando Athenas contendisset, auditor eius erat, multūque orabat vt se ad eum conferret. In eo ille nō paruit quidem ipse, cæterū Persæum vnum ex familiaribus misit, Demetrii filium, genere Cittiea, qui Olympiade cxxx florebat, Zenone iam sene. Est autem hic exemplum epistolæ Antigoni, vt refert Apollonius Tyrius in his quæ de Zenone scripsit,

Rex Antigonus Zenoni philosopho, S.

Ego fortuna me quidem & gloria vitam tuam antequam existerem existimo; cæterū disciplinis studiisque liberalibus & perfectā felicitate quam tu possides, longè abs te præcelli sentio. Quocirca te orare statui, vti ad me proficiscaris, id mihi persuadens te preces meas minimè irritas fieri passurum. Tu igitur modis omnibus enitere vt tuo contubernio fruamur, certò sciens, non me tantū, sed omnium simul Macedonū eruditorem fore. Nam qui Macedonia regem erudit, atque in virtutem inuit, eum & subditos quoque instruere ad fortitudinem & probitatem certum est. Nam cuiusmodi fuerit dux, tales vt plurimum subditos fieri necesse est. Vale. Ad hæc Zeno ita respondit:

Zeno Antigono regi, S.

D Amplector tuum tam vehemens discendi studium, quòd veram, vtilem atque necessariam, nō popularem & quæ ad peruertendos mores tendit, eruditionem apprehendere instituis. Qui enim philosophiæ amore ac studio tenetur, declinatque celebrè illam & vulgarem voluptatem, quæ quorundam adolescentulorū animo effœminat, eum non naturā modò nobilitatem tueri verū quidē virtutis quoque instituto manifestū est. Porrò liberali ac nobili ingenio si adiiciatur modica exercitatio, neque desit præceptoris copia, maturè ac perfectam virtutis equadit frugem. Equidem nisi senectus mihi obstitisset (sum enim octogenarius, corpul

que præterea inualidum) ipse ad te venirem, vt iubes. **A**
 Quia verò id non datur, quosdam ex contubernalibus
 meis ad te mitto, qui animi bonis me minimè inferi-
 ores sunt, & corporis etiam commodis exuperat. His
 si tu studiosè congregiare, nihil quod ad perfectã per-
 tinet beatitudinem desiderabis. Vale.

Misit autem Persæum quem prædiximus, Theba-
 numque Philonidam. Vtriusque horum Epicurus men-
 tionem facit in epistola ad Aristobulum fratrem, con-
 gressosque Antigono memorat. Placuit Atheniensium
 quoque de illo decretum (quoniam est memorabile) **B**
 subnectere. Est autem eiusmodi:

Decretum.

Arrhenida principe, Acamãtidis tribus, quinto ma-
 gistratu, Augusti decima, magistratus decimatertia, præ-
 sidentium concio rata decreuit, Hippo, Cratistoteles,
 Xympeteon, & cæteri primarii, Thraso Thrasonis fi-
 lius Anacænsis dixit: Quoniã Zeno Mnasei filius, Cit-
 tiæus, cõplures annos in ciuitate philosophicè versatus
 est, atque in omnibus vir bonus esse perstitit, ac iuue-
 nes qui ad illum disciplinæ causa conuenerunt, ad vir-
 tutem & frugalitatem exhortando, ad ea quæ sunt o-
 ptima intendit, vitam suam verbis ac doctrinæ suæ con-
 tentaneam exemplar omnibus proponens, bona for-
 tuna visum est plebi laudare Zenonem Mnasei filium **C**
 Citticæ, & aurea corona ritè ac legitimè ornare pro-
 pter singularem eius virtutem & temperantiam. Præ-
 tereaque construere illi sepulturam in Ceramico pu-
 blicè. Coronæ autem faciendæ exædificandique tumuli,
 plebem iam quinque viros ex Atheniensibus eligere
 qui curam habeant, decretumque hoc scribam plebis
 inscribere columnis duabus, liceréque sibi alteram in **D**
 Academia, alteram in Lyceo ponere. Sumptus verò co-
 lumnarum distribuere eum qui negotiis præest, vt o-
 mnes intelligant Atheniensium plebem bonos viros &
 viuos & defunctos honorare. Ad huiusmodi autem
 structuram electi sunt Thraso Anacæsis, Philocles Pi-
 ræus, Phædrus Anaphlystius, Melon Acharneus, &

A *Micythus Sympalleteus.*

Hoc exemplar decreti fuit. Refert autem Antigonus Carystius ipsum se non negare Cittiæ. nam quum vnus eorum è numero fuerit, atque in cõlumna descriptus sit, qui ad lauacri structuram contulere Zenonis philosophi, vt etiã Cittiæus adiiceretur orauit. Quum verò fecisset aliquando vasculo cauum operculum, circumferebat pecuniam, vt Crates præceptor promptum haberet ac paratum necessarium victum. Aiunt illum plus quàm mille talenta habuisse quum venit in Græciam, eaque nautis fœnerari solitum. Edebat modicè panem & mel, & suavis vini paululum bibebat. Pueris semel ferè aut bis vsus est, & ancillula quadam, ne sexum odisse videretur. Eandem quoque domum ipse & Persæus vnà habuit. Is quum aliquando tibicinam mulierem ad eum induxisset, ab se raptam ad Persæum abduxit. Erátque ad illum aditus facilis, neque ipse difficilè quò quisque vellet circumdabatur, adeo vt sæpe

243 apud eum Antigonus cœnaret rex, atque ad Aristoclem citharædum ad conuiuium cum illo vnà itabat.

C Sensim tamen id euitasse traditur ac declinasse, ne nimis esset popularis, adeo vt in summo gradu consideret deuitans vel alteram perturbationis partem. Neque verò cum pluribus quàm duobus vel tribus ambulabat. Quibusdam verò (vt Cleáthes ait in libro De ære) iubebat æs dare, circumstantes vti ne sibi molesti essent. Quum circumstarent eum multi confertique, ostendens in porticu in summo ligneam aræ circumferentiam, Hæc (ait) aliquando in medio erat exposita: quia verò impedimento erat, seorsum posita est: vos

D igitur vosmet ex medio tollentes, minus molestiarum nobis exhibebitis. Demochare autè Lachetis filio salutante illum, atque dicente, siquid opus haberet, dicturum se ac scripturum Antigono, præbituro omnia, indignat' postea illi cõgressus nõ est. Fertur autè post Zenonis mortem Antigonum dixisse, Quale spectaculum perdidisti! Vnde & Atheniensibus per Thrasonem legatum, vt in Ceramico illi sepulturam facerent, petiit. Interrogatus autè cur illum a-

leo admiraretur, Quia (inquit) quū illi à me multa & magna sæpe data sint, nunquam emollitus est, neque humilis apparuit. Erat autem & ad inquirendum forsors, subtilisque in omnibus ac diligens. Vnde & Timon in Sillis de eo ita scribit,

*Vids & in Smbroso fastu Lichnogram Phœnissam,
Omnia quæ cuperet, sed hiabat gyrgathus eius
Distillans, & cui scindapso erat infensor mens.*

Diligenter autem & accuratè cum Philone dialectico exercerebat, atque vnà vacabat. Vnde nõ minori admirationi apud iuniorem Zenonem est habitus, quàm Diodorus præceptor eius. Erant autem cum ipso nudi sordidique homines, vt ait Timon,

*Vnam in congeriem donec cumularer egenos,
Qui leuitate, simul superarent sordibus omnes.*

nimiuero gestus ipsius subtristis grauisq; & acer fuit. Vnde & rugabat frontem, & ora contrahebat. Vili præterea valde apparatus erat, & qui barbaricam tenuitatem redoleret, idque sub prætextu frugalitatis faciebat. Si quem obiurgasset, circuncisè id ac breuiter, neque nimium, sed velut ex longinquo faciebat: vt exempli gratia de eo qui se nimio studio componeret, atque quando ait. Quum enim ille vehiculum quoddam mentè segnitèrque transcenderet, Meritò (inquit) suspectum habet lutum: neque enim se in illo veluti in speculo intueri potest. Quum verò Cynicus quispiam leum se in vasculo non habere diceret, atque ab eo ostularet, se minimè daturum asseueravit: ab eundem erò animaduertere iussit vter esset imprudentior. Quum esset autem in amasium Chremonidè affectus, proso & Cleanthes assistentibus surrexit, quumque admiraretur Cleanthes, ait, Et medicos audio dicentes, præclarum esse ad tumores quosque remedium quicquid. Duobus in conuiuio iuxta se recumbentibus, quum is qui sibi adiacebat, inferiorem socium pulsaret pede, ipse hunc pulsauit genu, conuerso illi, Quid ego (ait) illum abs te pati arbitraris qui sub te est? Ad quem qui pueros amabat, neque magistros habere sententiam ait, si semper inter pueros versentur, neque illos.

244.

C

D

- A** Dicebat autem eruditorum sermones & imperfectos, Alexandriae pecuniae similes esse. Nam gratos quidem oculis, ac pictos monetae instar, nihilo tamen esse meliores. Eos vero qui secus essent, tetradrachmis Atticis assimilabat, temere quidem ac rusticè incisus, sed qui pictam orationem superare possint. Aristoteli autem discipulo non satis ingeniosè multa, quaedam etiam temere procaciterque differente, Possibile non esset, inquit, ita dicere, nisi ebrius te genuisset pater. Unde ipsum etiam loquacem appellabat.
- B** Brevis ipse in loquendo & circuncisus. Edaci cuidam nihil opsoniorum sociis inter conuiuandum relinquenti, appositum ingentem piscem sustulit, solusque comedere velle videbatur. Quum ille in eum intueretur, Quid ergo (ait) socios quotidie tolerare arbitraris, si tu meam edacitatem ferre non vales? Adolescentem instantius quàm per ætatem cõueniret, quidam inquirentem, admoto speculo iussit inspicere: rogauit deinde num sibi videretur ei faciei congruere tales quæstiones. Dicente quodam Antisthenis sibi complura minimè placere, adducto in medium Sophoclis testimonio, rogauit num illi bene quaedam etiam habere viderentur, illo se nescire dicente, Non puderet (inquit) siquid ab Antisthene malè dictū sit hoc indagare & memoriter tenere, siquid verò boni negligere neque meminisse? Cuidam breuia esse philosophorum dicta asserenti, Vera, inquit, loqueris: oportet nempe (si fieri possit) breues esse illorum & syllabas. Dicente quodam de Polemone, quòd alia proponeret & alia loqueretur, substomachās, Quanti enim (inquit) faciebat quæ dabantur? Operæpretium esse dicebat, cum qui disputaret, in morem histriionum voce viribusque magnum esse, os tamen aperire non debere immodicè; quod ii faciunt qui plurimum loquuntur quidem, sed ea bene dicere non possunt. His qui bene dicerent, locum minimè relinquendum veluti præclaris artificibus in spectando: contra vero auditorem sic eis quæ dicuntur intentum esse oportere, ut non vacet illi ad notas faciendas. Adolescentem

equaciori, Aures, inquit, tuæ, in linguam confluxere. **A**
 Formoso cuidam dicenti, non videri sibi amaturum
 sapientem, Nihil (ait) vobis formosis esset infelicius.
 Dicebat & philosophorum plurimos, multis in rebus
 esse insipientes, in paruis fortuitisque imperitos. Ad-
 iciebátque Caphesii illud; qui quum animaduerte-
 ret quendam ex discipulis inflatum atque turgidum,
 percutiens dixit, Non si magnus fueris, bonus eris, sed **246**
 si bonus, magnus. Adolescente quodam audacius lo-
 quente, Dicere (inquit) non possum adolescens quæ
 occurrunt mihi. Rhodio cuidam formoso atque di- **Bj**
 citi, cæterum ad aliud nihil vtili, quum nollet recipere
 eum ad philosophiam, primò quidem super gra-
 lus concisos sedere illum iussit, vt abollam fœdaret:
 leinde verò in pauperum locum introduxit, vt inter
 annos eorum versaretur: postremò recessit adole-
 scens. Nihil fastu esse indecentius dicebat, id quod
 um in cæteris, tum in iuuenibus maximè. Monebat,
 non circa voces & vocabula memoriam, sed circa in- **C**
 telligentiam mentem exercere oportere., vt ne veluti
 iaturam quandam assumamus. Conuenire maximè
 uenibus dicebat in omnibus vti summa honestate,
 tabitu, incessu, amictu: habebátque semper in ore Eu-
 ipidis de Capaneo versus,

*Erat quidem illi vnde viueret, sed fortuna non effe-
 rebatur,*

Neque maiori fastu erat quàm quiuis pauper.

Dicebat ad perceptionem disciplinarum nihil esse a-
 tienius poetica, nulliúsque nos rei maiorem inopiam
 perpeti, quàm temporis. Interrogatus quis esset a- **D**
 nicus, Alter, inquit, ego. Seruum in furto (vt aiunt)
 prehensum verberabat, quumque ille diceret, Fata-
 e mihi erat furari, Et cædi, inquit. Pulchritudinem
 lixit vocis florem esse, alii verò pulchritudinis vo-
 em. Quum familiarium cuiusdam iuuenem liquentem
 spexisset, Video (inquit ad illum) tui furoris vestigia.
 Cuidam vnguentis delibuto, Quis (ait) mulierem o-
 et? Dionysio cuida quærenti cur se solum non corri-
 peret, Quia (inquit) tibi minus credo. Inepta & nihil

A ad rem loquenti adolescentulo, Idcirco (inquit) aur
 habemus duas, & os vnum, vti plura audiamus, loqui
 mur pauca. In conuiuio tacitus sedebat: percontan
 causam, Nuntia (inquit) regi adesse quendam, qui t
 247 cere sciat. Qui autem interrogabát, legati à Ptolemæ
 aduenerant, & discere cupiebant quid de illo regi nui
 tiarent. Interrogatus quónam esset animo aduersi
 maledicta, dixit, Velut si legatus absque responso re
 mittatur. Refert Apollonius Tyrius, quòd quum Ci
 tes cum per pallium à Stilpone retraheret, dixerit,
 B Crates, commodissimè auribus philosophum tenea
 quum igitur persuaseris, tum illum trahe: nam si pe
 vim egeris, corpus quidem apud te, sed animus apu
 Stilponem erit. Versatum illum & cum Diodoro Hi
 pobotus autor est, apud què & dialecticæ studuit. Iar
 verò proficiens atque prouectus, Polemonis frequer
 tabat auditorium calcandi fastus causa. Denique illu
 dixisse ferunt, Non latet nos, Zeno, te per horti ianua
 irrepere, furarique dogmata, eaque Phœnicum mor
 induere. Fertur quum dialecticus sibi septem specie
 dialectices *δεξιῶν* sermone demonstrasset, interroga
 C se quidnam sibi mercedis dari vellet, poscentique cé
 tum, ducétum dedisse, tanto discèdi amore tenebatur.
 Aiunt illum primum *καὶ δῆλον, id est officium*, vocasse
 librúmque de illo scripsisse. Hesiodi item versus mu
 tare solitum in hanc sententiam,

Oprimus ille quidem qui paret recta docenti,

Nec malus ille, potest qui per se noscere cuncta.

Præstantiorem enim eum esse, qui bene quod dicitu
 audire possit, atque eo vti, quàm qui per seipsum o
 mnia assequitur: huic enim solúm adesse intelligenti
 am, qui verò obtemperet, inesse præterea & effectum
 D Rogatus cur seuerus quum esset, in conuiuio tamè hi
 laresceret, Et lupini ait, quum sint amari, perfusi tam
 aqua dulcescunt. Porro Hecaton scribit in secunde
 Sententiarum, eiusmodi consortia non illibenter ad
 mittere solitum, ac dicere melius esse pedibus quàm
 lingua labi: bene paulatim aliquid fieri non parú esse
 248 Hoc alii Socratis dicunt. Erat autem patientissimus

simplicissimi victus, crudisque tantum cibus utebar, & tenui pallio, ita ut de illo diceretur,

*Hunc non acris hyems domust, non frigidus imber,
Non solis radii, non vis teterrima morbi,
Non quicquid vulgo pretiosum: inuisit at Venus
Instabat grauius studiis noctesque diesque.*

omici tamen imprudetes, hunc dum vituperant, laudant. Nanque Philemon in comœdia philosophi ait,

*Cum pane caricas vorat, & aquam bibit,
Exercet ignotum philosophiæ genus,
Docet esurire, dehinc audstores capit.*

lii Posidippum putant. Iam verò fermè & in prouerbum abiit illud, ut diceretur de eo, Continentior Zenone. Sed & Posidippus ait in Translatis, Itaque dies decem Zenone còtinentius. Re enim vera omnes ræcedebat formæ excellentia & honestate, magnaque Iouem felicitate. Quippe nonagesimooctauo ætatis anno vita excessit incolumis atque integer, ac sine torbo. Persæus autem in Scholis moralibus septuaginta duorum annorum migrasse tradit ex vita.

Atheas quippe concessisse ætatis anno xxxi, Quinquaginta verò & octo annos scholæ præfuisse Apollonius utor est. Sic autem obiit. Quum abiret è schola, offendit, digitumque perfregit. Manu verò terram ferrens, dixit illud ex Niobe,

En adsum, quid me (oro) vocas?

Continuòque se strangulans interiit. Athenienses autem illum in Ceramico sepelierunt, decretisque quæ suprâ prædiximus, honorauerunt, virtutis illi testimonium addentes. In quem Antipater Sidonius sic scripsit,

*Hic Zeno ille deus patriæ, qui nuper olympum
Scandit, nec Ossæ Pelion imposuit.*

*Gesta etenim magni non Herculis ista, sed altam
Virtute inuenit solus ad astra viam.*

Zenodotus Stoicus Diogenis discipulus aliud scripsit in hanc sententiam,

*Vixisti frugi, spero prædiuite luxu
Spectandus, cano Zeno supercilio.*

A

B

C

249

D

A *Pugnasti ingenio, inuenisti mascula Verba,
Et tibi libertas dulcis amica fuit.
Si patria es Phœnix, quid tum? nam Cadmus & ipse
Phœnix, cui debet Græcia docta libros.*

In genere autem de omnibus Stoicis Athenæus epigrammatum scriptor hoc edidit,

*O Stoica gnari sectæ, quàm insignia Vestra
Dogmata, quæ sacris scribitis in tabulis!
Esse bonum & nam animi Virtutem, sola tuctur
Quòd Validas Verbes, quòdque ea sola homines.*

B *Ast aliis Vita scopus esset spurca Voluptas,
Vna egit pulchra filia Mnemosynes.*

Diximus iam quemadmodum Zeno è vita discefferit atque in pammetro nostro sic de eo scripsimus,

*Cittensem variè extinctum Zenona loquuntur,
Hi confectum annis, hi perisse fame.*

Ast alij dixisse ferunt lapsu malè læsum,

Ecce tibi. Vtiro adsum, quid me ita quæso Vocas?

Nam nonnulli ita mortuū asserunt, atque de eius morte hæc dicta sint. Refert Demetrius Magnesium in Al-

C quiuocis Mnaseum huius patrem, sæpe (utpote mercatorum) Athenas aduentantem complures Socraticos

libros Zenoni adhuc puero aduexisse. Iamque tunc in patria philosophiæ desiderio flagrantem, Athenas profectum, Crateti congressum esse. Videtur autem (inquit)

250

& ipse circa negationes errantium finem statuisse. Sed & per capparim (ait ille) iurabat sicut & Socrates per canem. Quidam tamen (ex quibus est Cassius

Scepsius) in plurimis Zenonem accusant. Primò quidem quòd disciplinas liberales inutiles denuntiet,

D

in principio suæ Respub. Secundò quòd inimicos & hostes & seruos & alienos sibi inuicem dicat omnes qui

probitati studeant, & parentes filiorum, & fratres fratrum, & propinquos propinquorum. Rursusque in

repub. commendat ciues & amicos, & propinquos, & liberos solos esse qui sint studiosi. Stoicis itaque parentes ac liberi inimici sunt: non enim sunt sapientes.

Vxorésque communes itidem in repub. statuat: ac secundum ducentos, neque sacra, neque iudicia, neque

gymnasia in urbibus construi permittat : atque ita de A
 ioneta scribat, Nummum verò neque commutandi
 ratia, neque peregrinationis causa parari arbitran-
 um est. Eandemque vestem viros ac mulieres indui
 recipiat, nullamque corporis nudare partem. Porrò
 anc eius esse remp. & Chrysippus in libro de rep. scri-
 it. De amatoriiis item disseruit in principio libri, qui
 ascribitur Ars amatoria. Similia identidem scribit in
 diatribis. Huiusmodi quædam sunt apud Cassium, i-
 emque apud Isidorum rhetorem Pergamenum, qui
 tiam expuncta ac erasa ait ex libris quæ malè senti- B
 ent, ac dicerent Stoici ab Athenodoro Stoico (cui cõ-
 missa erat servanda bibliotheca Pergamena) deinde re-
 aserta esse, deprehenso ac perichitante Athenodoro.
 Iactenus de iis quæ illi fuerunt obiecta. Fuere autem
 octo Zenones, Primus, Eleates, de quo dicemus : se-
 undus, hic ipse : tertius, Rhodius, qui locorum scri-
 sit historiam : quartus, historicus, qui Pyrrhi in Ita- 251
 a ac Sicilia gesta conscripsit, epitoménque Romanam
 & Carthaginensium rerum : quintus Chrysippi
 discipulus, qui libros quidem scripsit perpaucos, sed C
 complures discipulos reliquit : sextus, medicus Hero-
 hilius, intelligentiæ acumine potius quàm scriptura
 larus : septimus, grammaticus, cuius inter cætera eti-
 m epigrammata feruntur : octavus, Sidonius genere,
 hilosophus Epicureus, sensu & eloquutione clarus
 tque apertus. Zenonis verò discipuli fuere complu-
 es, hi tamen nobiliores, Persæus Demetrii filius Cit-
 ius. Hunc alii quidem necessarium, alii verò famu-
 um illius tradunt, vnúmque ex iis qui ad scribendos
 bros missi sibi ab Antigono fuerant, cuius & filii Al- D
 yonei nutritor fuerit. Eius igitur experimentú quũ
 liquando capere Antigonus vellet, falsò ipsi nuntiari
 ecit prædia ipsius ab hostibus fuisse direpta, & quum
 ristior effectus esset, Vides (inquit) diuitias non esse
 idifferentes? Feruntur eius ista volumina, De regno,
 aconica resp. De nuptiis, De impietate, Thyestes,
 De amoribus, Exhortatorii, Διατριβών, Χρησίων Ι Ι Ι Ι, Cõ-
 mentaria, In Platonis leges V I I, Aristo, Miltiades,

- A** Chius, qui à *ἰσάροειαν*, hoc est *indifferētiam*, inuexit, Herillus Chalcedonius, qui finē dixit esse scientiam: Dionysius, qui in voluptatē transtulit. Nam ob vehementem lippitudinem grauabatur iam dolorem dicere indifferētem. Fuit autem Heracleotes. Sphærus Bosphoranus, Cleāthes Phanii filius Asijs, qui illi in schola successit. Hunc ille cercis durioribus tabulis comparare solebat, quæ vix quidem & cum difficultate scribuntur, sed quæ inscripta fuerint, seruant diutius. Porro Sphærus post Zenonis mortem Cleanthis idem auditor fuit, dicemúsque de illo quum ad Cleanthem venerimus. Erant autem & isti discipuli Zenonis, v. Hippobotus ait, Athenodorus Solésis, Philonides Thibanus, Calippus Corinthius, Posidonius Alexandrinus; Zeno Sidonius. In genere verò de dogmatis Stoicis omnibus in Zenonis vita mihi dicendum putavi quòd is eius sectæ autor fuerit. Sunt quidem eius & conscripti libri, in quibus ita loquutus est vt Stoicorum nemo. Porro dogmata siue decreta sunt ista in summa. Dicemus autem summatim, vt in aliis consueuimus facere. Tripartitam esse dicūt philosophia rationem, aliam quippe Physicē, Ethicē aliam, tertiam Logicē dici. Sic autem primus diuisit Zeno Citicius in libro De oratione, Chrysippúsque in primo De oratione, atque in primo Physicorum. Apollodorus item Ephillus in primo Introductionum ad dogmata, Eudromúsque in Morali institutione. Diogenésque Babylonius & Posidonius. Has verò partē Apollodorus quidem Locos vocat, Chrysippus verò atque Eudromus Species, alii Genera. Enimvero Philosophiam animali similem dicunt, ossibus ac nervis Logicē, carnibus Ethicē, animæ Physicē conferentes. Siue rursus ouo: esse quippe superficiem Logicē sequentia Ethicē, intima & penitus abstrusa Physicē. Sunt qui agro frugifero, quippe circumiectam sepe Logicē, fructum Ethicē, humum ac arborem Physicē. Nonnulli ciuitati muris optimè septæ a pulchræ & ex dignitate administratæ. Neutram verò partem præferri alteri, sicut quidam eorū mixtas ar-

trantur

trantur, eâsq; confusè ac permixtè tradunt. Alij verò A
 Logicè primam, secundam Physicè, tertiam Ethicè
 statuunt. Ex quibus est Zeno in libro De ratione, &
 Chrysippus, & Archedemus, & Eudromus. Ptolemæ-
 ensis verò Diogenes ab Ethicis inchoat. Apollodorus
 autem Ethicè secundo in loco constituit. Porrò Pa-
 natius & Posidonius à Physicis initia sumunt, vt Pha-
 nias inquit Posidonij necessarius, in primo Posido-
 nij, qui De scholis inscribitur. Cæterùm Cleanthes 253
 sex philosophiæ partes ait, dialecticâ, oratoriam, mo-
 ralem, ciuilem, naturalem, theologiam. Alij has par-
 tes non rationis, verùm philosophiæ ipsius tradunt, vt
 Zeno Tarsensis. At partem in binas disciplinas diuidi
 plerique autumant, Rhetoricam atque Dialecticam.
 Quidam verò & indefinitam speciem quæ de regulis
 est atque iudiciis. Alij definitam ipsam diuidunt. nam
 de regulis atque iudiciis partem assumunt ad inuenien-
 dam veritatem: in ipsa enim phantasiarum differētias
 dirigunt. Eandem itidem definitiuam ad agnitionem
 veritatis, quippe per notiores res accipiunt. Porrò rhe-
 toricè artem bene dicendi circa orationem, ad persua-
 lendum idoneam. Dialecticam verò rectè differendi
 scientiam, circa orationem quæ interrogatione & re-
 sponse consistit, versari dicunt. Quocirca ipsam ita
 differunt, Scientiam veri falsique & neutrius. Ac rhe-
 toricè quidem ipsam tripartitam esse dicunt. Nam a-
 liam deliberatiuam, aliam iudicalem, tertiam demō-
 stratiuam. Diuidi autem in inuentionem & eloquutio-
 nem, & dispositionem, & actionem. Orationem autem
 rhetoricam, in exordium, & narrationem, & confuta-
 tionem & epilogum. Cæterùm dialecticâ diuidi in fi- D
 guram eorum quæ significantur & vocis locum. Et lo-
 cum quidem eorum quæ significantur, diuidi in figu-
 ram eorum quæ finguntur, atque eis subsistunt, & iis
 nuntiationibus atque ex se perfectis & prædicamen-
 tis & similibus, rectis atque supinis generibus atque
 speciebus. Eadem ratione & ex orationibus, ex modis
 atque syllogismis, ex eis item quæ præter vocem & res
 sunt sophismatis, (vt sunt sermones falsi atque veri,

- A & negantes, *σπεῖται*, & his similes, deficientes & ambigui & concludentes & obscuri, cornuti, & *ὑνδες*,
 254 *hoc est nihil importantes*, & metentes. Esse autem dialecticæ locum proprium quem prædiximus de voce ipsa, in quo ostenditur literata vox, & quædam orationis partes, ac de solæcismo & barbarismo & poematibus & amphiboliis, & de canora voce, & de musica, & de terminis secundum quosdam, diuisionibus item & dictionibus. Aiunt autem vtilissimâ esse syllogismorum intelligentiam ac subtilitatem, quippe demonstratiuum ostendere, idque multum ad emendationem dogmatum cõferre, ordinem & memoriam doctum assumptum indicare. Esse autem hanc orationem & ad cogendum & ad concludendum idoneam. Porrò syllogisimum orationem ratiocinantem ex his constare. Demonstrationem orationem esse per ea quæ magis comprehenduntur, id quod minus comprehenditur, de omnibus colligentem. Phantasiam verò impressam in animo. Nominis figuram propriè translata figuris quæ in cera per anulum fiunt. Verùm phantasiam aliam esse comprehendere, aliam verò comprehendere non posse, comprehendere quidem eam quam rerum esse indicium dicunt, quæ fiat ab existente secundum ipsum existens insignitam, atque impressam altius: nõ comprehendi verò eam quæ au non ab existente: aut ab existente quidem, non autem secundum ipsum existens proficiatur. Ipsam verò dialecticam esse necessariã, virtutemque in specie virtutes continentem, *ἀποπειρασίαν*, scientiam qua docemus quando consentire oporteat, & quando non. Porro *ἀπειροσύνη*, validam orationem ad id quod decet, n̄ impertinenti argumento cedamus. Itidem *ἀπειροσύνη* quam dicunt vim esse orationis, ne ab ipsa in contrarium abducamur. Quam autem appellat *ἀμειψιότης* habitum esse aduersus futile argumentum, intellectur ad rectam rationem referentem: ipsamque scientiar dicunt, aut certam comprehensionem siue habitum in intellectu, susceptione nihil à ratione deuiantem. Cæterùm absque dialecticæ speculatione sapientē in ora

tione sine lapsu non futurum : quippe ex illa dignosci A
 verum atque falsum, probabile item & quod ambigè 255
 dicatur intelligi : ea remota iam nō licere ritè interro-
 gare atque respondere, sed pertingere eam, quæ in ne-
 gationibus est temeritatē, ad ea etiam quæ fiunt, adeo
 vt in absurditatem ac vanitatem vertantur qui phan-
 tasia minimè exercitas habēt, neque aliter acutum &
 ingeniosum, cautumque omnino in dicendo & fore &
 visum iri sapientem. Eiusdem enim esse rectè & loqui,
 rectèque cogitare, eiusdemque ad ea quæ proponantur
 differere, & ad ea quæ interrogantur respondere, quæ B
 sint omnia viri dialecticæ periti. Hæc igitur in eis quæ
 ratione colliguntur summatim illis visa sunt, atque vt
 etiam particularia non omittamus, & ista quæ secun-
 dum illos ad institutionis artem tendunt adiiciamus,
 quæ ipsa ad verbum Diocles Magnesium in Excursione
 philosophorum ponit, dicēs ita, Placet Stoicis oratio-
 nem de intellectu ac sensu præponere in ordine velut
 iudicium quoddā, quo rerum veritas noscitur. Secun-
 dum genus phantasia est, & secundum quod oratio de
 cōsensione & cōprehensione & intelligētia præcedēs. C
 Cætera non absque phantasia constant: ea quippe præ-
 cedit. Deinde mens, cuius officium sit enuntiare quod
 à phantasia patitur, exprimit verbo. Differt autē phan-
 tasia à phantasmate. Phantasma enim visum animi est,
 cuiusmodi in somniis fit : phantasia verò, est formæ in
 animo impressio, hoc est mutatio, sicut Chrysippus in
 x. i. Commentationum. Neque enim suscipiendum
 est formationem huiusmodi esse veluti sigilli formam.
 Nam possibile non est figuras plures eodem in loco si-
 nul fieri. Intelligitur autem phantasia ea esse quæ ab D
 existente secundum existens impressa, formata atque 256
 insignita est: qualis profectò non fieret à non existen-
 te. Enimvero phantasiarum iuxta illos aliæ sensibiles
 sunt, aliæ non. Sensibiles quidem quæ per sensus siue
 sensum accipiuntur: non sensibiles autem illæ sunt
 quæ percipiuntur animo, veluti incorporalium re-
 um & eorum quæ ratione tantum accipiuntur. Porrò
 insensibiles ab his quæ existunt cum cessione & consen-

- A** lione fiunt. Sunt autem phantasiarum etiam euidentiæ quæ ab existentibus rebus quomodolibet fiunt. Præterea phantasiarum aliæ sunt rationales, aliæ irrationales. Rationales quidem rationalium animalium, irrationales irrationalium sunt. Rationales igitur intelligentiæ sunt, irrationales nomen hæctenus non habent. Et aliæ quidem artificiales sunt, aliæ autem in artem non cadunt. Aliter quidem ab artifice spectatur imago, aliter ab artis imperito. At verò sensus secundum Stoicos dicitur spiritus à principali ad sensum pertingens, & quæ per illos fit comprehensio, sensumque ipsorum opificum, secundum quod plerique fiunt inhabiles: actioque ipsa sensus appellatur. Caterùm comprehensio secundum illos fit sensu quidem, vt albi & nigri, lenis & asperi: ratione verò eorum quæ ex demonstracione colliguntur, puta deos esse, eosque humanis rebus prouidere. Nam quæ intelliguntur partim per incidentiam, partim per similitudinem, alia per rationem, alia per compositionem, quædam per cõtrarietatem intellecta & animaduersa sunt. Per incidentiam quidem sensibilia intellecta sunt, per similitudinem verò quæ ab adiacente aliqua re, vt Socrates est imagine: Per rationem autem ex incremento quidem vt Tityus ac Cyclops: ex detrimento autem, vt Pygmaeus. Sed ad centrum terræ ex proportione intellectum est à minoribus orbibus. Per trãssationem verò vt in pectore oculi: per compositionem autem, vt Hippocentaurus intelligitur, & per cõtrarium mors. Nonnulla item per transitionem intelliguntur, vt quæ diæ sunt, & locus. Naturaliter autem iustum quippiam
- D** bonum noscitur, & per priuationem, vt mancus. **Ha**
 257 sunt quæ illi de phantasia & sensu & intelligentiã tradunt decreta. Astruunt veritatis esse iudiciũ cõprehensibilem phantasiã, eam videlicet quæ ab existẽ proficiscitur, vt Chrysippus in x^o i^o Physicorum tradit & Antipater & Apollodorũ: Nã Boethus quide complura iudicia reliquit, mentem, sensum, appetitionem & scientiam. Sedenim Chrysippus ab illõ disentiens in primo De oratione, iudiciũ dicit esse se.

sum & anticipationē . Est autem anticipatio naturalis . A
 intelligentia earum rerum quæ vniuersaliter sunt . Alij
 verò quidam ex antiquioribus Stoicis rectam rationē
 iudicium tradunt , vt Posidonius ait in libro De iudi-
 cio . Verumenimvero dialecticæ speculationis ratio ,
 omnium iudicio , videtur inspicienda à vocis loco . Est
 autem vox , aer ictus : seu (vt ait Diogenes Babylonius
 in arte quam De voce scripsit) sensus est , qui propriè
 auditu percipitur . Animalis quidem vox , est aer ex im-
 petu percussus : hominis verò vox , est articulata vox , &
 quæ ex mente proficiscitur , vt ait Diogenes , quæ à B
 xiiii ætatis anno consummatur . Sed & corpus est
 vox secundum Stoicos , vt ait Archedemus quidam in
 libro De voce , & Diogenes & Antipater & Chrysippus
 in secundo Naturalium . Omne enim quod facit ali-
 quid , corpus est , facit autem vox quæ à loquentibus ad
 auditores pertendit . Dictionis autem secundum Stoicos ,
 (vt Diogenes ait) vox literata est , vt Dies est . Oratio au-
 tem vox significatiua , quæ ex mente proficiscitur . Lo-
 quutio est dictionis expressa iuxta gentium varietatem , C
 quemadmodum Attico more dicitur *Θάλασσα* , Ionico
 erò *ἡμέρη* . Dictionis verò elementa vigintiquatuor li-
 teræ sunt . Dicitur autem litera tripliciter , elementum ,
 figura , & nomen , vt *a* . Porrò septem sunt vocalia ele-
 menta , *a, e, i, o, u, æ* : Mutæ sex , *β, γ, δ, κ, π, τ* . Differt au-
 tem vox à dictione : nam vox quidem & sonus est : fit e-
 im dictionis nihil significans , vt Blitri , nō sic autē oratio .
 158
 differunt item Dicere ac Pronūtiare . Nam proferun-
 tur voces , dicuntur autem res quæ dici possunt . Ora-
 tionis verò quinque sunt partes , vt ait Diogenes in li-
 bro De voce , ac Chrysippus , Nomē , Appellatio , Verbū , D
 Cōiunctio , Articulus : Antipater Medium adiecit in li-
 ris De dictione & de his quæ dicuntur . Est autem Ap-
 ellatio secundum Diogenem , pars orationis signifi-
 cans communem qualitatem , vt homo , equus : Nomen
 erò , est pars orationis significans propriam qualita-
 tem , vt Diogenes , Socrates : Verbum , est pars orationis
 significans in compositum prædicatum , vt Diogenes :
 el , sicut quidam volunt , elementum orationis sine ca-

A su, significans aliquid constructum, de aliquo, vel ali-
 quibus, vt lego, scribo. Coniunctio autem pars orati-
 onis est sine casu connectens orationis partes. Porrò
 Articulus elementum est orationis casuale, distinguens
 nominum genera & numeros, vt *ὁ, τὸ, τὰ, αἱ, αὐ, αἶ*. Virtu-
 tes orationis quinque sunt, Græcismus, euidencia, bre-
 uitas, decorum, compositio. Est igitur Græcismus, re-
 cta secundum artem loquutio, nō vulgarem consuetu-
 dinem: Euidētia est dictio mētis interpres, qua id quod
 intelligimus, apertè loquimur: Breuitas est dictio ipsa
B tantūm quæ sunt necessaria continens, ad significati-
 onem rei: Decorum dictio est cuique rei propriè ac-
 cōmodata: Compositio dictio est qua rusticitas dicen-
 do deuitatur. Porrò ex vitijs, Barbarismus, dictio est
 præter consuetudinem felicium Græcorum: Solæci-
 smus autem est oratio incongruè constructa. Poema i-
 tem est (vt ait Posidonius in ea introductione quam
 De dictione scripsit) dictio numerosa certa mēsurā cō-
 stans, atque prosæ orationis speciem excedens: vt, Ma-
 xima tellus, & Iouis æther. Poesis autem, significatiuum
 259 est poema, diuinarum humanarūque rerum imitati-
C onem cōplectens. Definitio est (vt ait Antipater in pri-
 mo De definitionibus) oratio per resolutionem perfe-
 ctè enuntiata, siue (vt Chrysippus ait in libro De defini-
 tionibus) assignatio. Descriptio autem est oratio figu-
 ratè ad res inducēs, siue definitio, definitionis vim sim-
 plicius exprimens. Genus est plurium cogitationum
 quæ auferri non possunt, conceptio, vt quum dico A-
 nimal. Hoc enim cuncta per species comprehendit a-
 nimalia. Cogitatio est imaginatio mentis, neque ali-
D quid existens, neque aliquid faciens, sed veluti ali-
 quid existens & aliquid faciens, vt quum cogita-
 tur equus etiam non præsens. Species est quæ sub ge-
 nere continetur, sicuti sub animalis nomine continetur
 homo. Est autem maximè generalis, quæ quum sit ge-
 nus, genus non habet. Est propria maximè, quæ quum
 sit species, nō habet speciem, sicuti Socrates. Est autem
 generis diuisio, scissio in continentes species, vt anima-
 lum sunt alia rationalia, alia irrationalia. Contraria di-
 uisio est generis in speciem scissio per contrarium, vel

ut per negationem, ut Existētium quædam sunt bona, A
 quædam verò non bona. Subdiuisiō est diuisio sub di-
 uisione, ut illud, Existētium alia sunt bona, alia non
 bona: eorū autem quę bona non sunt, alia mala sunt,
 alia indifferentia. Partitio autem est generis in locos
 ordinatio (ut Crinis ait) quemadmodum Bonorum a-
 lia quidem circa animum; alia circa corpus sunt. Am-
 phibolia dictio est duas aut plures res significans, per
 orationem ac propriè & secundum eandem consuetu-
 dinem, ut plura simul in eadem dictione possint colligi,
 veluti quum dicimus *Ἀυλιπεὶς πέπλον*: significatur enim B
 eadem voce aliquid tale, Aula ter cecidit: & rursus ta-
 le, Tibicina cecidit. Dialectica est, ut ait Posidonius,
 verorum, falsorum, ac neutrorum scientia. Versatur au-
 tem ipsa (ut Chrysippus ait) circa significantia & signi-
 ficata. Hęc igitur atque huiusmodi de speculatione vo- 260
 cis differunt. Porro in loco qui de rebus significatis
 est, construitur oratio de his quę dici possunt, & per-
 fectis enuntiatis ac syllogismis, item de deficienti-
 bus, & prædicamentis, rectisque ac supinis. Aiunt au-
 tem illud dici posse quod secundum rationalem substi-
 tat imaginationem. Eorum verò alia dicunt esse perfe- C
 cta Stoici, alia imperfecta. Ac deficientia quidem sunt,
 quę imperfectam habent enuntiationem, ut quum di-
 cimus, Scribit: quæriturenim, Quis? Perfecta verò sunt,
 quę plenam habent enuntiationem, veluti quum dici-
 mus, Socrates scribit. Itaque deficientibus quidem præ-
 dicamēta, perfectis verò enūtiata, syllogismi, interroga-
 tiones, responsiones applicantur. Est autem prædica-
 tum quod de aliquo enuntiatur, aut res de aliquo, ali-
 quibūve composita, (ut Apollodorus ait) siue dicen- D
 dum deficiens constructum recto casu ad enuntiati ge-
 nerationē. Prædicatorum autem, alia quidem sunt ac-
 cidentia, ut nauigare per scopulos, atque alia quidem
 prædicata recta sunt, alia supina, alia neutra. Recta qui-
 dem sunt, quę cōstruuntur cum aliquo ex casibus ob-
 liquis, ad prædicati generationē, ut est, Audit, videt, lo-
 quitur: supina verò sunt, quę cū particula passiuā con-
 struuntur, ut est Audior, videor: neutra sunt, quę neutro

- A se habent modo, vt est sapere, ambulare: reciproca in agendo & patiēdo verò sunt, quæ in supinis supina non sunt. Sunt autē actiōnes cuiusmodi est illud, Tōdetur: se enim qui tondetur cōplectitur. Obliqui verò casus sunt genitiuus, datiuus, accusatiuus. Enuntiatum verò est id quod aut verum aut falsum est, aut perfecta res negans quantū in seipsa, vt Chrysippus in Dialecticis definitionibus scribit. Enuntiatum est, aut negans, aut affirmans quantum in seipso, puta, Dies est, Dion ambulat. Appellatum est autem Græcè *Ἀξιωμα* quod affirmet vel neget. Nam qui dicit, Dies est, videtur affirmare diem esse. Si enim dies sit, verum est quod proponitur enuntiatum, si verò non, falsum. Differt autē enuntiatū, & interrogatio, & percontatio, & imperatiuum; & adiuratiuum, & substantiuum, & appellatiuum, & enuntiato simile. Enuntiatum quippe est, quod dicentes pronūtiamus quippiam aut verum aut falsum esse. Interrogatio, res est perfecta quidem sicut enūtiatum, sed quæ responsionem requirat, vt est, Num dies est?
- C Hoc neque verū neque falsum est. Itaque dū dicimus, Dies est, enuntiatum est: dum verò dicimus, Num dies est? interrogatio. Percontatio verò res est ad quam signanter respondere non possumus, sicut in interrogatione, Etiā, sed dicere, In hoc loco habitat. Imperatiuum autem res est, quam dicentes imperamus, vt est illud,
Tu verticosi & adē ad Inachi & adum.
 Adiuratiuum est res quam si dicat quispiam, compellet oportet & obtestetur, vt illud est,
Maxime rex hominum multorū Atrida Agamemnon.
- D Est autem simile pronuntiato, id quod enuntiatu prolationem habens ex quadam parte abundat, seu vitium extra genus enuntiatorum cadit, vt illud,
Formosus an non est hic & virginum locus?
Quam similis est hic Priami natis busse qua.
 Est & ambigua res quædam ab enuntiato differens, quam si dicat, quispiam ambigat. Nōne simile aliquid est dolor atq; vita? Neq; enim verè neq; falsæ sunt interrogations & percontations, & his similia, quum pronuntiatu aut vera sint, aut falsa. Enuntiatorum alia

mplicia sunt, alia non simplicia, vt ait Chrysippus, & A
 rchedemus, & Athenodorus, & Antipater, & Cri-
 s. Simplicia quidem sunt quæ constant ex enuntiato
 non ambiguo, vel ex enuntiatis, veluti, Dies est. Non
 mplicia autem sunt, quæ constant ex enuntiato am-
 guo, velex enuntiatis. Ex enuntiato quidē ambiguo,
 uti, Si dies est: ex enuntiatis verò, Si dies est, lux est.
 i simplicibus verò pronūtiatis est enuntiatuū & ne-
 titium & priuatiuum & prædicatiuum & indefini-
 m. In his autem quæ simplicia non sunt, est conne- 262
 im & solutum & implicitum & disunctum & cau- B
 le, & quod explicat id quod maius est, atque id quod
 inusest, pronuntiati quidem, vt, Non dies est. Est au-
 m huius species quæ superenuntiatua dicitur: ea ve-
 o est enuntiatui enuntiatuum, vt, Non dies est, po-
 t autem, Dies est. Negatiuum verò est quod constat
 negatiua particula & prædicato, vt, Nullus ambu-
 t. Priuatiuum verò genus est, quod ex priuante par-
 cula & enuntiato consistit secundum vim, vt, Inhu-
 manus est iste. Prædicatiuum autem est quod constat
 recto casu & prædicato, vt, Dion ambulat. Indefini- C
 m est quod ex indefinita particula, siue ex indefini-
 particulis constat, vt Aliquis ambulat, Ille mouetur.
 orrò non simplicium enuntiatorum cōiunctum qui-
 m est (vt Chrysippus in Dialecticis, & Diogenes in
 te Dialecticæ tradunt) quod constat per Si coniun-
 onem coniunctiuam. Vult autem hæc coniunctio
 subsequēs statim sequatur, quod præibat, vt, Si dies
 t, lux est. Adiunctum verò est (vt Crinis ait in arte
 dialectica) enuntiatum quod à coniunctione, quoni- C
 n dependet incipiens à pronuntiato & in enuntia-
 m desinens, vt, Quoniam dies est, lux est. Spondet D
 item coniunctio ista, secundum item sequi post pri-
 um, primūque subsistere. Complexum verò enū-
 itum est quod copulatiuis quibusdam coniunctio- 263
 bus constat, vt, Et dies est & lux est. Disunctum au-
 m est, quod aut cōiunctio disuncta disungit, vt, Aut
 es est, aut nox est. Denuntiat autem ista coniunctio
 terum enuntiatum falsum esse. Causale autem est

A enuntiatum quod per Quia connectitur, puta, Qui dies est, lux est, perinde ac causa sit secundi, primum Declarans autem quod potius dicitur enuntiatum, et quod construitur per eam cōiunctionem Potius, quod declarat, & media enuntiatorū ponitur: vt Potius die est quàm nox est. Declarans verò Minus, pronuntiatum est superiori contrarium: vt Minus nox est quàm die est. Præterea enuntiatum illa secundum veritatē & mendacium sibi inuicem opposita sunt, quorū alterum negatur ab altero, vt, Dies est, & Dies non est. Coniunctum ergo verum est, cuius oppositum principali intentione dicentis repugnat, vt, Si dies est, lux est. Hoc verum est, nam Non lux (quod dicitur oppositum designanti) repugnat ei quod dicitur, Dies est. Coniunctum aut falsum est, cuius oppositum antecedenti non reluctatur, vt, Si dies est, Dion ambulat. Nā illud, Dion non ambulat, non repugnat ei quod dicitur, Dies est. Adiunctum autem verum est, quod à vero inchoans in consequens desinit, vt Quoniam dies est, sol est supra terram. Falsum autem aut à falso incipit, aut nō in consequens desinit, vt quoniam nox est, Dion ambulat, si dicatur id de die. Causale autem verum est, quod à vero incipiens in consequens desinit, non tamen habet desinenti initium consequens, vt, Quia dies est, lux est. Ei enim quod dicitur dies est, sequitur necessariè lux est. sed quod dicimus lux est, non sequitur, dies est. Causale verò falsum est, quod aut à falso incipit, aut non in consequens desinit, aut habet initium desinenti non respōdens, vt Quia nox est, Dion ambulat. Probabile pronuntiatum est quod ad consensionem inducit, vt siquid aliqua peperit, eius illa mater est. Est autem id falsum, neque enim auis oui est mater. Præterea sunt alia possibilis, alia impossibilis, alia itenecessaria, alia non necessaria. Possibile quidem est quod probat verum esse externis non aduersantibus ne verum sit, vt, Viuit Diocles. Impossibile est, quod verum esse probari non potest, vt, Terra volat. Necessarium est, quod quum verum sit, falsum esse non potest: aut potest quidē, sed quæ extrinsecus sunt, falsum

esse conuincunt, vt Virtus utilis est. Non necessarium A
 utem est, quod & verum est, & falsum tamen esse po-
 est, si exteriora non repugnent, vt Ambulat Dion. Ve-
 rissimile pronuntiatum est quod plures, vt verum sit,
 occasiones habet, vt Viuemus cras. Sūt item aliæ pro-
 nuntiatorum differentia, ipsorumque ex inuicem in
 falsa & cōuersa incidentia, de quibus latius dicemus.
 Oratio est (vt Crinis ait) quæ constat ex lemmate vel
 emmatis, & assumptione & conclusione. Est autē hu- B
 iusmodi, Si dies est, lux est: assumptio verò, Dies autē
 est: conclusio, Lux ergo est. Modus autem est velut o-
 rationis figura: cuiusmodi est illud, Si primus est, secū-
 lus: atqui primus est, est ergo secundus. Logotropos
 utem est, quod ex vtrisque componitur: vt, Si viuunt
 Plato, spirat Plato: atqui prius ita se habet, igitur &
 posteriorius. Inuectum est autem id genus in prolixiori-
 bus verborum structuris, vt non necesse esset assum-
 ptionem longam conclusionemque dicere, sed tātum-
 nodo inferre: Primum autem est, ergo & secundum.
 Orationum verò aliæ quidem conclusionem admit- C
 unt, aliæ non. Non recipiunt quibus oppositum con-
 clusionis reluctatur lemmatum connexioni, cuiusmo- 265
 di est hoc, Si dies est, lux est: dies autem est, ambulat
 ergo Dion. Quæ verò conclusionem admittunt, par-
 tim quidem æquiuocæ id genus dicuntur conclusiones,
 partim syllogistica. Syllogistica quidem sunt, quæ
 vel absque demonstratione sunt, siue ad eas quæ sunt
 huiusmodi adducunt, secundum aliquam vel aliquas po-
 sitiones. Sunt autē huiusmodi. Si ambulat Dion, mo-
 uetur ergo Dion. Conclusiua autem sunt specialiter
 quæ colligunt non syllogisticè, vt falsum est, Dies est, D
 & nox est: dies autem est, non ergo nox est. Præter
 syllogismos autem sunt quæ probabiliter quidem syl-
 logisticis adiacent, nō autem concludunt, vt, Si equus
 est Dion, animal est Dion, non ergo animal est Dion.
 Orationum item aliæ veræ sunt, aliæ falsæ. Ve-
 ræ quidem sunt, quæ ex veris colligunt, vt, Si vir-
 tus prodest, vitium nocet. Falsæ autem sunt quæ fal-
 sum aliquid in assumptionibus habent, vel quæ non

- A** concludunt, vt, Si dies est, lux est : dies autem est, vi-
ergo Dion. Sunt quoque possibilēs orationes & im-
possibilēs, necessariæ & non necessariæ. Sunt etiam
quæ quòd demonstratione non egeant, *ἀποδείκτοι* di-
cuntur. Aliæ quidē apud alios. Caterū apud Chry-
sippum quinque ex quibus omnis ratio textitur, acci-
piunturque in concludentibus & syllogismis & tropi-
cis. Prima est huiusmodi, in qua omnis oratio textitur
ex coniuncto & antecedente, à quo inchoat coniu-
ctum quippiam & desinens, vt si primus, secundus: at
qui primus, ergo secundus. Secunda est, quæ per con-
B iunctum & oppositum consequentis, oppositam habe
antecedentis conclusionem, vt, Si dies est, lux est: atque
nox est, non ergo dies est. Fit enim assumptio ex op-
posito consequenti, conclusioque ex opposito antece-
denti. Tertia demonstratiua est, quæ per negantem
266 complexionem & vnum aliquid eorum quæ in com-
plexione sunt, infert oppositum reliqui, vt illud, No-
est mortuus Plato, & viuit Plato: atqui mortu' est Pla-
to, non ergo viuit Plato. Quarta est, quæ per disiun-
C ctum, & vnum eorum quæ sunt in disiuncto opposi-
tam habet conclusionem reliqui, vt illud, Aut est pri-
mum aut secundum : atqui primum est, non est ergo
secundum. Quinta est, in qua omnis oratio construi-
tur ex disiuncto & vno opposito eorum quæ in distin-
cto sunt, infertque reliquum : vt, Aut dies est, aut no-
est: non est autem nox, dies ergo est. Nam in vero ve-
rum sequitur secundum Stoicos, vt, Dies est, Lux est
in falso falsum, vt Nox est, Falso tenebræ sunt: & in
falso verum, vt Volare terram, Esse terram. Vero ta-
men falsum non infertur. Nam dum dicimus esse ter-
D ram, non sequitur vt volet terra. Sunt item ambigua
quædā orationes, obscuræ ac latentes, & *σπεῖται* & *α-*
εἰρησες & *ὄντες*. Est autem obscura & inuoluta oratio
huiusmodi, Non pauca duo sunt, non etiam tria, ne i-
sta quidem, non autem & quatuor : atque ita vsq; de-
cem. duo autem pauca sunt, & decem igitur. *ὄντες* au-
tem est oratio coniunctiua, ex infinito & finito con-
stans, assumptionem verò & conclusionem habens. vt.

quis est hic, non est ille Rhodi. Ac huiusmodi sunt **A**
 logicis Stoici, ut maximè asserat dialecticum solum
 se sapientem. Omnis enim res per eam quæ in ver-
 s est speculationem cerni, quæque ad naturam perti-
 nt, & quæ rursus ad mores logicæ egere adminicu-
 . Quid dicere oporteret de rectitudine nominum,
 no pacto statuerunt leges in operibus, non facilè di-
 erim. Porrò quum duæ sint consuetudines quæ vir- **267**
 ti subincidunt, altera quidem quid quodque sit in
 rum natura inspicit, alia verò quid vocetur. Atque
 hunc modum de rationali philosophiæ parte disse-
 nt. Enimvero moralem philosophiæ partem in sub- **B**
 ctos diuidunt locos, videlicet de appetitione, de bonis
 malis, de affectibus, de virtute, de fine, de que pri-
 a æstimatione, & de actibus ac de officiis, de adhor-
 tionibus & dehortationibus. In hunc autem modum
 ibdistinguant, Chrysippus, Archedemus, Zeno Tar-
 nsis, Apollodorus, Diogenes, Antipater & Posido-
 ius. Nam Cittieus Zeno & Cleanthes (ut antiqui-
 res) simplicius tractarunt. At hi rationalem natura-
 inque philosophiæ partem diuiserunt. Primam au- **C**
 em hanc animantis appetitionem fuisse dicunt, sei-
 sum tuendi atque seruandi, natura sibi ipsum ab ini-
 lo ita conciliante, ut Chrysippus ait in primo De fi-
 ibus, primum proprium cuique animanti dicens i-
 sus fuisse commendationem, huiusque notionem. Ne-
 ue enim fas erat animal ipsum vel ab se alienum fie-
 i, vel omnino id fieri, vel non sibi maximè propin-
 quum fieri. Restat igitur ut dicamus hanc ipsum sibi
 maxima concordia & charitate deuinxisse. Ita enim
 & noxia propellit, & quæ sibi sunt vtilia suscipit. Quod **D**
 utem dicunt quidam primam appetitionem animan-
 tibus ad voluptatem fieri, falsum esse euincunt. Acces-
 sionem enim arbitrantur siquid sit voluptatem esse,
 quum ipsam per se natura inquisierit, & quæ commé-
 lationi suæ sunt accommodata percepit, quemadmo-
 dum exhilarescunt animalia, virescuntque arbores.
 Nihil quicquam (aiunt) discreuit natura in arbori-
 bus & animalibus, quando de illis absque motu volu-

A tatis ac sensu disponit, & in nobis quædam ea ratio
 sunt. Quum verò ex superfluo appetitio animantibus
 accreuit, qua vtetes peragant quæ sua sunt, in eis qui-
 dem naturali quadam ratione appetitionem illam di-
 poni. Cæterum quum rationalibus perfectiore præ-
 cepto data sit ratio, vt ex illius præscripto & conueni-
 enter naturæ viuant, ex natura sibi insitū esse: ea quip-
 pe artifex accedit moderatrixque appetitionis. Quo
 268 **c**irca primus Zeno in libro De natura hominis, finem
 ait consentaneè secundum naturam viuere: id autem est
 secundum virtutem viuere. ad eam quippe natura nec
B duci. Similiter & Cleanthes in libro De voluptate, &
 Posidonius, & Hecato in libro De finibus. Rursus se-
 cundum virtutem viuere, idem est quod secundum ex-
 perientiam eorum quæ secundum naturam accidunt
 viuere, vt Chrysippus in primo De finibus ait: parte
 enim naturæ vniuersi sunt naturæ nostræ. Idcirco fi-
 nis efficitur consentaneè secundum naturam viuere
 secundum suam atque vniuersorum naturam, nihil eo-
 rum faciendo quæ à communi lege prohibentur, quæ
 est recta ratio in omnes perueniens, eadēque in Io-
C ue hoc principē gubernationis omnium quæ sunt. Est
 autem hoc ipsum felicitis hominis virtutem & copiam
 vitæ, quum omnia geruntur ex contentu qui apud v-
 numquenque est pro voluntate gubernationis omnium
 Diogenes, igitur finem diffinit esse rationi ritè obtem-
 perare in eis eligendis quæ secundum naturam sunt
 Archedemus autem nihil officiorum omittendo viue-
 re: Naturam autem Chrysippus quidem eam cui con-
 sentaneè oporteat viuere, & communem intelligit, &
 propriè humanam. At verò Cleanthes communem
 tantummodo naturam suscipit, quam sequi oporteat
D non etiam particularem. Virtutemque affectionem
 esse consentientem, & ipsam propter seipsam esse vir-
 tutem, non ob metum aliquem aut spem, aut aliquem
 eorum quæ sunt externa, sed in sese cuiusque consti-
 tutam esse beatam vitam. Nam quum sit animæ in-
 sita ad consensionem totius vitæ: peruerti autem ra-
 tionale animal plerumque exterioribus negotiis in

actum, plerunque rationaliter persuasum, aliquando
item ob familiarium instructionem. Natura enim
casiones dat minimè peruersas. Est autem virtus a-
quidem communiter omnibus perfectio quædam,
eluti statux: alia inuisibilis, veluti sanitas, & alia spe-
latiua, vt est prudentia. Ait enim Hecato in primo
e virtutibus, scientiam quidem & speculatiuas quæ
speculationibus constant virtutes tueri, vt prudentiam
atque iustitiam. Speculatione autem vacantes
s quæ ita fermè per extensionem inspiciantur, vt il-
quæ ex speculationibus constant, veluti sanitatem
robur. Quippe & insipientiam quæ & in specula-
onis parte est, sequi contingit, ac proferri sanitatem,
on secus ac fornicis structuræ robur accedere. Ap-
llantur autem ἀδάρητοι, quia consensiones non ha-
ent, sed accedunt, & circa ignauos sunt, vt sanitates
vires. Argumentum verò quòd substantialis vir-
tis sit, ait Posidonius in primo Moralis orationis,
quòd in profectu fuerint Socrates, Diogenes, & An-
sthenes. Esse autem & vitium subsistens, quia vir-
tù opponatur. Docibilem verò esse virtutem, &
chrysippus in primo De fine dixit, & Cleanthes &
osidonius in Exhortationibus, & Hecato. Quòd
item docibilis sit ex eo constat, quòd boni ex ma-
siant. Panætius quidem duas posuit virtutes, con-
platiuam & actiuam. Alii tres, rationalem, na-
ralem, & moralem. Quatuor Posidonius, plures
leanthes, Chrysippus, & Antipater. Apolophanes
erò vnam dicit virtutem, prudentiam. Porrò vir-
utum alias quidem primas, alias verò eis subiectas.
rimas quidem, ac veluti principes has esse, pru-
entiam, fortitudinem, iustitiam, temperantiam.
larum autem in specie, magnanimitatem, consci-
ntiam, tolerantiam, ingenium, consilium. Ac pru-
entiam quidem, scientiam esse bonorum ac ma-
orum, ac mediolorum. Iustitiam verò scientiam eorum
uæ eligenda sunt, quæque fugienda, quæque sunt
edia. Cæterùm magnanimitatem, scientiam quæ

269

B

C

D

- A** habitum faciat excelſiorem omnibus quæ continger
poſſint ex æquo bonorum ac malorum. Continétiar
verò affectionem inſuperabilé rectæ rationis, ſiue ha
bitum voluptatibus inuictum. Porrò tolerantiam, ſci
entiam, ſiue habitum earum rerum quibus inſiſtédur
270 fit, vel non, atque mediarum. Ingenium autem habi
tum celerem officii inuentorem. Conſilium verò, ſci
entiam inſpiciendi quænam, & quo pacto gerentes v
tiliter quippiam operemur. Conſentaneum eſt autem
B vitiorum quoque alia prima, alia his eſſe ſubiecta, pu
ta imprudentiam, formidinem, iniuſtitiam, intempe
rantiam, incontinentiam, & hebetudinem, & malum
conſilium his eſſe ſubiecta. Eſſe autem earum rerum
ignorantiã initium, quarum ſcientia virtus fit. Bonum
verò communiter quidem id eſſe quod fit vtile, pre
priè verò ſiue idem, ſiue ab vtilitate nō alienum. Que
circa ipſam quoque virtutem & particeps ipſius bo
num, ita tripliciter dici, cuiuſmodi ſit, bonum ex quo
contingit, veluti in virtutis actum. A quo autem vel
C uti ſtudioſum virtutis participem. Aliter ita propriè
definiunt bonum, quod ſit perfectum ſecundum natu
ram rationalis, vel quaſi rationalis. Huiuſmodi verò
eſſe virtutem, vt participes ſui actus ac probos reddat
Accessiones verò ipſius gaudium eſſe & lætitiã, &
his ſimilia. Eodem modo & in malis, aliud quidem eſ
ſe imprudentiam, formidinem, iniuſtitiam, & his ſi
milia: quæ autē participant, vitioſos eſſe actus & ma
los homines. Horum eſſe accessiones mœrorem & an
gorem, & cætera in hunc modum. Præterea bona:
D lia eſſe circa animum, alia extrinſecus, alia neque cir
ca animum neque extra. Ea quidem, quæ ſint circa:
animum, virtutes eſſe, virtutiſque actiones: quæ verò
extrinſecus ſunt, nobilem habere patriam, & amicum
charum atque probum, harumque rerum comitem
felicitatem: quæ verò neque extrinſecus. neque in:
nimo ſunt, quemque ipſum ſibi ipſi eſſe bonum ac fel
cem. Rurſus autem mala partim eſſe circa animum,
pſa videlicet vitia actusque vitioſos: partim extrinſe
cus, vt ſtultam habere patriam & ſtolidum amicum, &
qu

quæ ista consequuntur. Infelicitatem partim neque **A**
 extrinsecus esse, neque circa animû, vt ipsum sibi ipsi
 esse malum atque infelicem. Item bona alia versari cir- **271**
 ca fines, alia in effectu consistere, alia vtrunque. Simul
 esse amicam quidem, & quæ ab ipso nobis proueniunt
 commoda, effectu esse bona. Porrò confidentiam, &
 magnitudinem animi, & libertatem, & oblectationem,
 & lætitiã, & tranquillitatem, omnemque virtutis ac-
 tum, finis in parte esse, eadem verò vtrunque simul
 esse. Nam ex eo quidem quòd perficiunt felicitatem,
 effectiua sunt bona: ex eo verò quòd illam veluti par- **B**
 tes ipsius implent, ad finem pertinēt. Pari ratione ma-
 lorum quoque alia esse finalia, alia effectiua, alia in v-
 trunque modum se habētia. Inimicum nempe, & quæ
 ab ipso oriuntur incommoda, effectiua esse. Stupidita-
 tem autem, & humilitatem, & seruitutē, & molestiam,
 & mœrorem ac tristitiam, omnem actum malitiæ ad
 finem pertinere. Ea verò se vtroque modo habent.
 Nam & ex eo quòd inferunt infelicitatem, effectiua
 sunt: & ex eo quòd eam, vtpote ipsius partes, implēt,
 ad finem pertinēt. Præterea bonorum animi, alia ha- **C**
 bitus sunt, alia affectiones, alia neutrum eorum. Affe-
 ctiones quidem virtutes sunt, habitus autem studia.
 Porrò actiones neque habitus neque affectiones sunt.
 Communiter autem bonorum quædam sunt mixta,
 vt fœcunditas prolis, & quieta senectus. Simplex verò
 bonum est scientia, ac semper quidem præsentia bona
 virtutes, non semper autem, vt gaudium, deambula-
 tio. Bonum autem omne conducens, & opportunum,
 & commodum, & vtile, & honestum, & pulchrum, &
 optabile, & iustum esse. Conducens quidem quòd ea **D**
 conferat, quibus emolumētum capimus: opportunum
 quòd ea quæ oportet contineat: commodum, quòd ad
 accommodatum sit, vt excedat emolumento ex-
 trinsecus contra contracta commercia: vtile, quòd
 vsum præstet vtilitatis: honestum verò quòd lauda-
 bilem conuenientiam operetur: pulchrum, quòd mo-
 deratè sui vsum præbeat: ἀφελαιμον, quòd tale sit vt iu-
 rare possit: optabile, quòd eiusmodi est vt optione **272**

A præposita meritò id eligamus : iustum verò, quòd iur.
 ac legi còcordet, efficiátque societates. Honestum au-
 tem, quòd sit perfectum dicunt bonum, quòd omnes à
 natura habeat quæsitos numeros, sitque perfectè mo-
 deratum. Eius quatuor species tradunt, iustitiam, for-
 titudinem, temperantiam & scientiam. porrò his ho-
 nestas actiones consummari. Eadem itidem ratione
 turpe quòd est, in species quatuor scindunt, in iniusti-
 tiam, formidinem, intemperantiam, & insipientiam.
B Dicitur autem honestum vnicè quidem, quòd eo qui hoc
 præditi sunt, meritò omni laude dignos facit. Aliter
 autem bene & aptè ad opus suum natú esse. Aliter verò
 quòd exornet, quum dicimus solum sapiètem bonum
 honestúmque esse. Dicunt autem quòd honestum sit
 id solum esse bonum, vt Hecato in primo De boni-
 tate, & Chrysippus in libro De honesto. Id autem esse
 virtutem & quòd sit virtutis particeps : cui æquale il-
 lud est, bonum omne quòd sit, id etiam honestum esse.
C Honestum autem ac bonum tantundem valere. Id au-
 tem huic simile est. Nam quia bonum est, honestum
 est : est autem honestum, bonum ergo est. Putánt &
 omnia bona esse paria, bonúmque omne summoper
 esse appetendum, idque nec augmentum suscipere ne
 detrimentum. Eorum autem quæ sunt, aiunt alia bo-
 na, mala alia, alia neutra. Bona quidem virtutes esse
 prudentiam, iustitiam, fortitudinem, temperantiam
 & cætera id genus : mala verò his opposita, vitia, im-
 prudentiam, iniustitiam, & cætera. neutra verò, quæ
 neque prosunt neque obsunt, vt est vita, sanitas, pul-
 chritudo, voluptas, vires, opes, gloria, nobilitas : &
D quæ eis opposita sunt, mors, ægritudo, dolor, turpitu-
 do, infirmitas, inopia, obscuritas atque ignobilitas
 & his similia, vt ait Hecato in septimo De fine, & A-
 pollodorus in Ethice, & Chrysippus. Non enim est
 ista bona, sed indifferentia per speciem producta. Si-
 cut enim caloris proprium est calefacere, non refrige-
 rare : ita & boni proprium prodesse est, & non nocere.
 Non autem magis prosunt, quàm noceant opes
 atque sanitas. Quo autem bene & malè vti possumus

id bonum non est . diuitiis autem & sanitate bene & A
malè vti possumus : non est igitur bonum opulencia
& sanitas. Posidonius tamen ista quoque bona esse di-
xit. Sed neque voluptatem bonum esse dicunt, & He-
cato in nono De bonis, & Chrysippus in libris De vo-
luptate . Esse enim & fœdas voluptates : verùm nihil
quod fœdum sit, esse bonum . Prodesse autem est mo-
uere, aut habere secúdm virtutem: còtrà verò nocere
est mouere, aut habere secundum vitiũ . Duobus auté
modis dici indifferentia. Vno quidè, ea quæ neque ad
felicitatem, neque ad infelicitatem conferunt, vt sunt B
diuitiæ, sanitas, vires, gloria, & cætera id genus. Nam
& sine his contingit felicem esse, quum earum vsus vel
rectus felicitatis, vel prauus infelicitatis autor sit. Ali-
ter autem dicuntur indifferentia , quæ neque appeti-
tum, neque occasionem mouent : vt est, vel pares in
capite habere capillos, vel impares: vel extendere, vel
contrahere digitum. Piora enim quæ diximus indif-
ferentia non ita se habent. Illa quippe & appetitum &
occasionem mouét. Idcirco alia quidem ex eis eligun- C
tur , quum cætera æqua ratione vel eligenda sint, vel
fugienda. Porrò indifferentiũ alia quidem producta
sunt, quæ vocant: alia abducta. Producta quidem, quæ
habeant existimationẽ, abducta verò quæ existimatio-
ne careant. Existimationem verò quidem conferre ali-
quid ad consentaneam vitam, quæ circa omne bonum
est. Aliam verò mediam quandam vim, aut vsum con-
ferre ad eam vitam quæ sit secundum naturam , cuius-
modi dicere possumus opes atque sanitatem, siquid af-
ferant commodi ad naturalem vitam. Existimationem
probatu vicissitudinem quâcunque statuerit peritus re- D
rum, vt verbi gratia, cõmutare cum hordeo triticum.
Esse igitur producta, quæ & existimationem habêt, vt
in eis quidè quæ ad animam pertinent, ingenium, arté,
profectum, & his similia. In corporalibus auté, vitam, 274
sanitatem, robur, bonã habitudinem, integritatem, pul-
chritudinem. In eis verò quæ sunt exterius , diuitias,
gloriam, nobilitatem, & his similia. Contrà autem su-
perioribus, in iis quidem quæ ad animum pertinent,

A obtusionem, hebetudinē, inertiam, & his similia. Por-
 rò in rebus corporis, mortem, morbum, imbecillita-
 tem, malam habitudinem, debilitatem, turpitudinem,
 & his similia. In exterioribus autem, paupertatem, obs-
 curitatem, ignobilitatem, & cætera in hunc modum.
 Neque verò producta sunt, neque non producta, quæ
 neutro se habent modo. Præterea productorum alia
 quidē per seipsa producta sunt, alia verò propter alia:
 alia & propter seipsa, & propter alia. Per seipsa quidem,
 vt ingenium, profectus, & similia. Per alia verò, vt diui-
B tiæ, nobilitas, & cætera id genus. Ob seipsa verò & alia,
 vt valentia, viuacitas, sensuum incolumitas. Per seipsa
 quidem, quia per naturam sunt: per alia verò, quia non
 modico vsui sunt. Eodem se modo habet abductū con-
 traria ratione. Officium autem id esse dicūt, quod cur-
 factum sit probabilis ratio reddi potest: pertingere au-
 tem id ad arbores etiam & animantes. notari nāque &
 in his officia. Cæterum & à Zenone primo τὸ κρ. δίκον
 ita appellatum est officium, ex eo quòd per quosdam
 veniat, appellatione sumpta: esse autē id actionem quā-
C dam naturalibus rebus propriam. Nam ex his quæ se-
 cundum appetitum geruntur, alia quidem esse officia,
 alia præter officium: ea verò officia intelligenda:
 quæ ratio facienda suaserit, vt parentes honorare,
 fratresque ac patriam tueri, amicos parare, illis-
 que adesse. Præter officium sunt, quæ ratio fugienda
 suggererit: vt est parentes negligere, fratrum omitten-
 curam, amicis non consentire, patriamque aspernari
 & cætera in hunc modum. Quæ autem ratio fieri ne-
D que vetat, neque postulat, ea neque officium esse, neque
 præter officium: vt est festucā tollere, tenere stilum, vr-
 ceū, & cætera id genus. Atque alia quidē officia esse ab-
 que errore, alia cū errore. Sine errore quidē, vt valetu-
 dinē suā sensusque tueri, & similia. Quæ verò cū error-
 275 sūt, vt mutilare seipsum, substantiamque proiicere: ead-
 ratione & de iis quæ præter officium sunt. Præterea offic-
 orū alia quidē semper efficiēda sunt, alia verò nō sem-
 per. Et semper sanē, vt est interrogare atque responde-
 re, & ambulare, & eius generis omnia. Eadem & in iis

que sunt præter officium, ratio est. Est etiam in medijs **A**
officium aliquod, vt est pueros obtemperare pædago-
gis. Aiunt autem animam octo in partes esse diuisam.
Esse autem has illius partes, quinque sensus, & vocis &
cogitationis instrumentum, quæ est ipsa mens, & gene-
randi vim. Enimvero ex falsis accidere mentis peruer-
sionem, ex eaque complures pullulare perturbationes
atque inconstantia causas. Est autem secundum Zeno-
nem ipsa perturbatio irrationabilis ac præter naturam
animi motus, aut immodicus animi impetus. Porrò
perturbationum supremarum (vt ait Hecato in secun-
do De perturbationibus, ac Zeno in eo quem scripsit **B**
itidem De perturbationibus libro) quatuor esse gene-
ra, dolorem, metum, concupiscentiam, voluptatem. Pu-
tant autem perturbationes iudicia esse, (vt Chrysippus
in libro De perturbationibus ait) quippe auaritiam o-
pinionem esse de pecunia quòd honesta sit: ebrieta-
témque itidem, & intemperantiam, & cætera similia.
At dolorem quidem irrationabilem animi contracti-
onem esse. Eius autem species misericordiã, inuidiam, **C**
æmulationem, zelotypiam, angorem, cõturbationem,
tristitiam, mœrorem, confusionem. Misericordiam do-
lorem esse ex alterius prolata iniuria: inuidiam verò
dolorem esse in alienis bonis: æmulationem dolorem
ex eo quòd alius eo potiatur quod ipse cupierit: zelo-
typiam ægritudinem esse ex eo venientem quòd adsit
alteri quod ipse quisque habeat: angorem verò ægri-
tudinem esse præmentem: conturbationem ægritudi-
nem esse vrgentem, difficultatémque præstantem: tri-
stitiam ægritudinem altius insitam animo, atque cre-
scentem: mœrorem ægritudinem laboriosam: confusi-
onem ægritudinem esse irrationabilem, mordentem, **D**
& præsentia conspici prohibentem: timorem autem
esse metum impendētis mali. Porrò ad timorem & i-
sta referunt, metum, pigritiam, pudorem, terrorem, tu-
multum, anxietatem. Esse autem metum timorem tre- **276**
pidationem facientem. Pudorem metum esse ignomi-
niã. Pigritiam metum futuri laboris. Terrorem me-
tum ex insuetæ rei imagine proficiscētem. Tumultum

- A** metum esse cum adhæſione vocis : concupiſcentiam ve-
rò irrationalem eſſe appetitum: cui & iſta tribuantur,
indigentia, odium, contentio, ira, amor, iracundia, ex-
candefcentia. Eſt autem indigentia cupiditas quædam,
quum eo non potimur quod cupimus, ac veluti à rei-
pſa ſeparata, fruſtra verò ad illum nititur. Odium verò
eſt cupiditas qua malè cuiquam optamus, cum profe-
ctu aliquo & incremento. Contentio cupiditas quæ-
dam eſt circa opinionem tuendam. Ira libido punien-
di eius eſt, qui læſiſſe videatur iniuria. Amor autem eſt
- B** concupiſcētia quædam in præſtanti ingenio viros non
cadens. Eſt enim inſidiatrix indiſtriæ & ſtudio per a-
pertam ac ſe ingerentem pulchritudinem. Iracundia eſt
ira inueterata & plena odij, vlcificandi tempus obser-
uans, quod hiſce verbis oſtenditur,

*Nam ſiquidem ad tempus bilem ſibi concoquat atram,
Non tamen ira animo excedet, niſi pœna ſequatur.*

Porrò excandefcentia eſt ira naſcēs, & mox ſubſiſtens.
Cæterùm voluptas eſt irrationabilis eius rei appetitus
quæ videatur expetenda. Eius partes ſunt, delectatio,

- C** gaudium in malis, oblectatio, effuſio. Eſt autē delecta-
tio voluptas ſuauitate auditus animam deliniēs. Inſul-
tatio autem voluptas in malis alienis. Oblectatio quæ-
dam eſt inductio animique inclinatio, ad voluptatem
emolliens. Effuſio verò virtutis diſſolutio eſt atque re-
miſſio. Sicut autē in corpore ſunt ægrotationes quæ-
dam, veluti podagræ, & articulorum dolores, ita & in
animo gloriæ & voluptatis appetitio immodica, & cæ-
tera eiufdem generis. Eſt ægrotatio morbus cum im-
becillitate. Morbus autem opinatio vehemens eius rei

- D** quæ videatur expetenda. Et ſicut in corpore caſu gi-
gnuntur ægrotationes, quemadmodum *κατάρροισι*, & *διάρ-
ροισι*, ita & in animo ſunt quædam procliuitates, vt inui-
dentia, immiſericordia, contentiones, ac ſimilia. Eſſe

- 277 autem & bonas affectiones aiunt tres, gaudium, cauti-
onem, voluntatem. Eſſe verò gaudium placidum, &
conſtans contrarium dolori, rationabilémque volu-
ptatem. Cautionem verò, malorum declinationē cum
ratione timori contrariū, quæ eſt declinatio ſine ratio-

ne. Metuere enim nunquam sapientē, sed cauere. Cupi- A
 ditati voluntatē cōtrariam dicunt, quę sit appetitio ra-
 tionabilis. Quemadmodū igitur sub prioribus pertur-
 bationibus quædā cadunt, ita & sub primis affectio-
 nibus. Nanque voluntati adiungi beneuolentiā, placidi-
 tatē, lenitatem, dilectionem. Cautioni autem verecun-
 diam, castitatem, & cætera id genus. Gaudio iocundi-
 tatem, lætitiā, æquanimitem. Aiunt autem & sem-
 per quietum esse, ac perturbationibus vacuum. Esse
 item & alium sine affectu malum, quod tantundem va-
 let ac si dicatur durus, & ad virtutis actiones immo- B
 bilis. Fastu itidem vacare sapientem: quippe tanti ho-
 norem & gloriam existimare, quanti dedecus & igno-
 miniam. Esse & malum quemlibet sine fastu: quippe
 qui æquē mouetur ad decus & ignominiam. Seueros
 item aiunt esse sapientes omnes, quod neque ipsi lo-
 quantur ad voluptatem, neque ab aliis ad voluptatem
 dicta admittant: esse autem & alios seueros qui ad ra-
 tionem acris vini seueri dicantur, quo ad medicamen-
 ta potius quàm ad propinationem vtuntur. Sinceros
 item esse sapientes, obseruareque & cauere sollicitè, ne C
 quid de se melius quàm sit commendare putemur, fu-
 co seu arte aliqua mala occultante, & bona quę insunt,
 apparere faciente, ac circuncidere vocis omnem fi-
 ctionem. Esse itidem speciem à negotiis remotos. Ca-
 uere enim nequid præter officium faciant, ac eos vi-
 num quidem bibere, non autem inebriari. Nunquam
 item sanitate mentis excidere. Incidere tamen ali-
 quando in imaginationes absurdas, propter atræ bi-
 lis redundantiam, siue ob delirationem, non quidem D
 deuiatione rationis, verum ex imbecillitate naturæ.
 Neque dolore capiendum sapientem, quod ea ægri-
 tudo sit animi, ratione aduersante, contractio, quem-
 admodum Apollodorus ait in Moralibus. Diuinos
 quoque esse, quod in seipsis quasi habeant deum. 278
 Malum verò, impium & sine Deo esse: quod duplici
 ratione accipitur, siue quod Deo contrarius dicatur,
 siue quod aspernetur deum. Id tamen malis omnibus

- A** non conuenire . Pios autem & religiosos esse sapientes : peritos enim esse diuini iuris omnes. Porro pietatem scientiam esse diuini cultus. Diis item eos sacrificia facturos, castosque futuros: quippe ea quæ in deos admittuntur peccata, detestari, diisque charos ac gratos fore, quòd sancti iustique in rebus diuinis sint. Solos verò sacerdotes esse sapientes: consulere quippe ac decernere de sacrificiis, templorù instructionibus inductionibusq; ceteris quæ sunt dijs gratissima. Colendos item parentes ac fratres secundum deos monent. Aiunt autem affectu & indulgentiam in filios ipsos esse naturalem, malisque inesse negant. Peccata item paria existimant, vt Chrysippus ait in **IIII** Naturalium quaestionum, Persæusque & Zeno. Nam si verum vero maius non est, nec falsum falso maius erit, ita nec fraus fraude, nec peccato peccatum. Nam & qui centum stadiis abest à Canopo, & qui vno, æquè in Canopo non sunt: ita & qui minus peccat, & qui amplius, æquè in recto opere non sunt. Heraclides tamen Tarsensis Antipatri Tarsensis necessarius, atque Athenodorus imparia peccata dicunt. Accessurum item sapientem ad remp. nisi quid impediatur, vt Chrysippus in **I**. De vitis ait: nanque & vitia propulsaturum, & ad virtutem excitaturum ciues suos. Vxorem item ducturum, procreandorum liberorum causa, vt Zeno ait in rep. Sapientem præterea non opinaturum, hoc est mendacio non accessurum, neque assensurum cuiquam, cynicam sectam amplexurum: esse enim illam validam ac celerem ad virtutem viam, vt Apollodorus in **Moralibus** fatetur. Gustaturum insuper humanas carnes, si ita casu obuenerit: solùmque sapientem esse liberum, malos autem seruos. Esse enim libertatem per se aliquid agendi, qua stulti & mali omnino careant. Esse autem
- 279** & seruitutem aliam quæ in subiectione consistat, & tertiam quæ in conditione ac subiectione sit, cui opponitur dominatio, & ipsa mala. Non modò autem liberos esse sapientes, verùm & reges. quum sit regnum imperium nemini obnoxium, quod de sapientibus solis asseritur, vt Chrysippus ait in libro **Quòd Zeno propriè sit vsus**

hominibus. Statuere enim ait oportere principem de bonis ac malis : hæc autem malorum scire neminem. Similiter ad magistratus & iudicia, & oratoriam solos illos idoneos, neminemque malorum. Esse itidem & inculpato, quod in peccata incidere non possint. Esse innocuos: nam neque aliis nocere, neque sibi. Misericordes autem non esse, neque veniam alicui habere. neque enim prætermitturos constitutos à lege cruciatos. Nam cædere misericordiæque & mansuetudo ipsa nulli inest animæ, aduersus cruciatos simulatione benignitatis, neque illos arbitrari duriores. Sapientem nihil eorum admirari quæ videantur inopinata & insperata, vt charonia, fluxusque maris ac refluxus, & fontes calentium aquarum, atque ignium euaporationes. Enimuero neque solitarius (inquiunt) sapiens uiuet. Est enim familiaris natura atque actione audet, exercitationemque suscipiet firmandi ac roborandi corporis causa. Orabitque (inquiunt) sapiens, ac vota faciet, bona à diis postulans, vt Posidonius in primo De officiis, & Hecato in tertio De paradoxis aiunt. Dicunt item amicitiam solos inter bonos uos sibi inuicem studiorum similitudo conciliet, potest consistere. Porrò amicitiam ipsam societatem quam esse dicunt omnium quæ sunt ad vitam necessaria, quæ amicis vt nobis ipsis utamur: atque ob id amicum eligendum pronuntiant, amicorumque multitudinem inter expetenda ponunt: inter malos non potest consistere amicitiam. Cum nemine stultorum esse vitigandum: omnesque stultos insanire. Neque enim rudentes esse, verum per insaniam æqualem stultitiam omnia gerere. Sapientem omnibus benefacere, sicuti Ismeniam dicimus tibiis omnibus bene cecinisse. Sapientem quoque esse omnia. Quippe perfectam illis potestatem à lege præstitam. Cæterum malorum & stultorum quidem esse quemadmodum & iniquorum, aliter quidem ciuitatis, aliter ventium dicimus. Virtutes sibi inuicem ita esse connexas, vt qui vnam abuerit, omnes habeat: esse enim illarum communes speculationes, vt Chrysippus in primo De virtutibus,

A

B

C

280

D

- A** & Apollodorus in Physice secundum antiquum morem, & Hecato in 111 De virtutibus aiunt. Qui enim probus sit, ea dispicere, & agere quæ sint agenda, quæ verò facienda sint, ea & eligenda esse & sustinenda, & distribuenda & perseveranter tenenda. Sequuntur autem prudentiam consiliorum maturitas & intelligentia, temperantiam verò ordinis dexteritas & ornatus. Iustitiam autem æquitas & gratitudo, fortitudinémque constantia atque valentia. Placet autem eis
- B** nullum inter virtutem & vitium esse medium: Peripateticis contrà inter virtutem & vitium profectum facientibus. Quemadmodum enim lignum aut distortum aut rectum oportere esse aiunt, ita iustum vel iniustum: neque verò iustius neque iniustius, atque in cæteris similiter. At virtutem Chrysippus quidem amitti posse, Cleanthes verò non posse ait. Ille posse amitti per ebrietatem & atram bilem: ille non posse ob firmas ac stabiles comprehensiones, ipsam verò esse eligendam. Erubescimus denique in iis quæ malè agimus, adeo ut quod sit honestum, id solum scimus
- C** esse bonum, ipsamque sibi sufficere ad bene beatèque viuum, ut ait Zeno & Chrysippus in libro De virtutibus, & Hecato in secundo De bonis. Si enim (inquit) magnitudo animi sola sufficit, qua omnes fastigio mentis transcendamus, ipsaque pars virtutis est profectò & virtus sola sufficit ad beatam vitam, ea quoque contemnens quæ molesta videntur. Panaetius tamen & Posidonius virtutem minimè sufficere dicunt, verùm opus est bona valetudine & affluentia rerum & robore. Placet item eis virtute semper uti
- D** sicuti Cleanthes ait. Amitti enim non potest, semperque profecto animo utetur sapiens. Natura quoque ius non positione constare, sicuti & legem & rectam rationem, ut Chrysippus in libro De honesto ait. Videtur autem eis ne dissonantiã quidem à philosophia discedere. Hac enim ratione prius defecturã omnem vitam quàm defuturam philosophiam, ut Posidonius in Exhortationibus ait. Liberales quoque disciplinas esse magno vsui sapienti, Chrysippus autor est. Placet

em illis nullum nobis ad animantes ceteras ius esse, A
 b naturæ dissimilitudinem, vt Chrysippus in primo
 De iustitia, & Posidonius in primo De officiis tradút.
 Amaturum quoque sapientem eos iuuenes qui præ se
 erant indolem generosam, ingeniumque ad virtutem
 ropensum, vt Zeno in libro De repub. & Chrysippus
 n libro De vitis primo, & Apollodorus in libro De
 noralibus aiunt. Amorem verò ad miniculum benefi-
 entia propter apparentem venustatem: neque con-
 gressus est, verùm amicitia. Nam Thrasonidè & qui-
 lem quum haberet in potestate amatam, abstinuisse
 b ea, ne in odium veniret. Esse igitur amorem ami-
 itia nodum, vt Chrysippus in libro De amore ait, ne-
 que esse eum in vitio. Pulchritudinem item virtutis
 fle florem, & quum triplex vitæ genus sit, speculati-
 tum, actiuum, & rationale, tertium illud eligendum 282
 licunt. Quippe de industria factum à natura rationa-
 e animal ad speculationem & actionem. Rationabili-
 érque aiunt sapientem seipsum educiturum ex vita,
 & patriæ & amicorum causa, siue inter nimium acer-
 os doloris aculeos, siue membrorum mutilationes,
 ut incurabiles morbos illi occumbendum sit. Placet C
 tem illis vxores quoque communes esse oportere a-
 ud sapientes, vt quilibet illi congregiatur quæ sibi
 prior occurrit, vt ait Zeno in Rep. & Chrysippus in li-
 ro De rep. Diogene itidem Cynico ac Platone hu-
 us rei autoribus. Omnes enim patrum instar æqua
 haritate diligemus, tolleturque adulterii suspicio &
 zelotypia. Eam verò rempublicam esse optimam quæ
 it mixta ex regno & populari dominatu, optimo-
 rumque potentia, atque in moralibus quidem decre-
 is huiusmodi sunt, pluraque huiusmodi tradunt, non D
 mprobabili ratione subnixi. Verùm ista summa-
 im, ac veluti per capita & elementa tetigisse suffi-
 ciat. Cæterùm physicam rationem diuidunt in locum
 le corporibus, & principiis, & elementis, & diis, & fi-
 nibus, & loco, & inani. Et ista quidem per speci-
 es diuidunt: generaliter autem in locos tres, de mun-
 do, de elemetis, tertium de causis. De mundo locum

- A** in duas distinguunt partes. Vna enim consideratione in ipsius aëscisci societate, & mathematicos, per quas defixis vagisque sideribus disputant, quemadmodum si sol tantus sit quantus videtur, & lunæ itidem quantum sit magnitudo, & de ortu occasuque siderum, atque cæteris huiusmodi quæstionibus. Alteram eius considerationem esse, quæ solis congruat Physicis, qua quæ sit illius substantia quæritur, ac de sole utrum genitus an ingenuus sit, & utrum animatus sit an inanimatus, corruptibilisne an incorruptus, & providentia agatur nec ne, atque in hunc modum de reliquis. Causalem quoque rationem & ipsam esse bipartitam. Eius alteram speculationem medicis esse communem quæstionem qua inquirunt de principali animæ, & de iis quæ fiunt in animo, & de seminibus, atque eius generis cæteris. Reliquum verò mathematicos quoque sibi usurpare, quo modo videlicet videmus, & quæ sit causa perspicacis imaginationis, qua ratione constant nubes tonitruaque, & irides & arcus & cometae, & his similia. Videtur autem illis duo esse rerum omnium principia, faciens videlicet ac patiens. Quod igitur patitur sine qualitate esse substantiam materiam: quod autem faciat, verbum deum esse quod in ipsa sit. Hunc enim quippe sempiternum per ipsam omnem singula creare. Ponit autem hoc decretum Zeno Cittieus in libro De essentia. Cleanthes quoque in libro De atomis, & Chrysippus in primo Physicorum in fine. Archedemus quoque in libro De elementis, & Posidonius in secundo naturalis rationis. Differre autem aiunt principia & elementa. Nam illa quidem ingenua esse & corrumpi non posse, elementa verò per igneam evaporationem corrumpi. Sed & corporea esse principia, & ipsa informia: hæc verò formata. Corpus autem appellat Apollodorus in Physica, quod secetur in tria, in longitudinem, latitudinem, & altitudinem. Id autem solidum corpus appellatur. Porro superficies est corporis finis, seu corpus longitudinem solam habens ac latitudinem, sed carens altitudine. Hanc autem Posidonius in quinto De sublimibus & secundum intel-

gentiam, & secundum substantiam reliquit. Linea A
 uerficii finis est siue longitudo absque latitudine, si-
 e corpus solam habens longitudinem. Punctus au-
 em est lineæ finis, notaque minima. Vnum quoque
 eum esse, ipsúmque & mentem, & fatum, & Iouem,
 nultisque aliis appellari nominibus. Principiò igitur
 illum quum esset apud se, substantiam omnem per ae-
 em in aquam conuertisse. Et quemadmodum in fœ-
 u semen continetur, ita & hanc ferendi rationem in
 umore talem resedisse materia ad operandum aptis-
 imè parata, ex qua cætera post hæc gigneretur. Tum B
 genuisse primùm elemēta quatuor, ignem, aquam, ae- 284
 em, terram. Differit ista Zeno in libro De vniuerso,
 Chrysiippúsque in primo Physicorum, & Archedemus
 in quodam De elementis. Est autem elementum ex
 quo primò prodeunt quæ fiunt, & in quod extremum
 oluuntur. Esse autem quatuor elementa simul, infe-
 ctam incompositamque substantiam materiam. Esse
 autem ignem calidum, aquam liquidam, aerem frigi-
 lum, terramque aridam: quinetiam adhuc in aere in- C
 esse eandem partem. Summo enim in loco ignem esse
 quem æthera appellant: in quo primum immobilium
 astrorum orbem esse natum, deinde errantium, post
 huc aera, tum aquam, extremum autem omnium ter-
 ram, quæ media omnium sit. Mundum verò triplici-
 ter dicunt ipsúmque deum, quem ex omni substantia
 dicunt propriam qualitatem, qui & incorruptibilis &
 ingenitus sit opifex tanti operis ac ornamentum, vt quo-
 tannis orbem suos peragat sol, in seipsum omnium sub-
 stantiam consumens, ac eam rursus ex seipso gignens,
 ipsúmque ornatum astrorum mundum esse dicunt. D
 Tertium qui sit ex vtrisque compositus. Est autem mun-
 dus propriè qualitas vniuersæ substantiæ, siue (vt ait
 Posidonius in Meteoricis præceptis) qui constat ex cæ-
 lo & terra, atque ex illorum naturis, siue qui constat
 ex diis & hominibus, eisque rebus quæ horum gratia
 conditæ sunt. Cælum autem est extrema circumferen-
 tia in qua diuinum omne fixum ac locatum est. Mun-
 dum quoque regi ac administrari secundum mentem

- A** ac prouidentiam, vt Chryſippus ait in v De prouidentia, & Poſidonius in x i i De diis, mente per omnes illius partes pertingente, ſicut & in noſtra anima contigit: ſed per has magis, per alias minus. Per quaſdam enim veluti habitus reſeſſit, vt per oſſa ac neruos: per alias, veluti mens, vt per principale. Sic igitur & mundum totum qui animal eſt, & animatus, ac rationalis, habere principale ſuum æthera, vt ait Antipater Tyrius in octauo De mundo. Chryſippus autem in primo De prouidentia, & Poſidonius in libro De diis.
- 285**
B Cælum aiunt principale eſſe mundi, Cleanthes verò ſolem. Chryſippus autem ruruſus à ſe diſſidens in eodem, puriſſimum dixit ac liquidiffimum æthera, quem etiam primum aſſerunt eſſe deum ſenſibiliter, veluti inſuſum eſſe per ea quæ ſunt in aere. Per cunctas animantes & arbores, per terram autem ipſam ſecundum habitum. Vnum eſſe mundum, & hunc finitum, globofaque figura: nanque ad motum eſſe huiuſmodi orbem aptiſſimum, vt ait Poſidonius in quinto De ratione phyſica, & Antipater in libris De mundo.
- C** Extra ipſum autem circumfuſum eſſe vacuum imenſum, quod ſit incorporeum. Incorporeum autem id eſſe, quod à corporibus contineri queat, non autem contineatur. Porrò nihil in mundo eſſe vacuum, ſed inter ſe mirabili eſſe vnitatem deuinctum. Id enim cogere cæleſtium ad terrena concordiam & congruentiam. De vacuo autem diſſerit Chryſippus in libro De inani, & in primo Naturaliũ artium, & Apollodorus in Phyſica, Apollodorus item & Poſidonius in ſecundo rationis naturalis. Eſſe autem
- D** incorporea hæc ſimilia. Tempus præterea eſſe incorporeum, quod interuallum ſit mundani motus. Huic præteritum quidem eſſe infinitum ac futurum, præſens autem finitum. Placet autem eis corruptibilem eſſe mūdum, quippe genitum eorum ratione quæ per ſenſus intelliguntur. Cuius & partes ſunt corruptibiles, & totum, partes autem mundi corruptibiles ſunt: in ſe enim inuicem mutantur. eſt igitur corruptibilis mundus. Ac quicquid mutari in deterius poteſt, cor-

corruptibile est: mundus autē huic mutationi & corruptioni obnoxius est. nanque & siccat, & in humorem soluitur. Mundū verò fieri, quū ex igne substantia per aerem versa in humorē fuerit, deinde crassior pars effecta fuerit terra, porrò subtilior in aerē efferit, eadēmq; magis ac magis extenuata in ignem uasert. Tum ex his permixtis exortas esse animates & arbores, & alia eiusmodi. De generatione igitur & corruptione mundi & Zenon in libro qui De toto in-
 scribitur disputat, & Chrysippus in primo Physicorū, & Posidonius in I De mundo, Cleanthes item & Anipater in X De mūdo. Porrò Panætius corruptibilem fieri mundum. Quòd autem sit animal mundus, & rationale, & animatum, & intelligibile, & Chrysippus in primo De prouidentia differit, & Apollodorus in Physica, & Posidonius. Sit autem animal quod sit substantia animata sensibilis. Animal enim eo quod non sit animal præstantius est. Nihil autem mundo præstantius est. Est ergo animal mundus. Porrò animatum esse inde manifestum est, quòd anima nostra inde eluti auulsa sit. Boethus autem ait non esse animal mundum: vnum autem esse, & Zeno in libro De toto, & Chrysippus, & Apollodorus in Naturalibus, & Posidonius in primo Naturalis rationis tradūt. Vniuersam autem dicitur (ait Apollodorus) mundus, & secundum alterum modum id quod ex mundo, & exteriore vacuo constat. Mundus igitur finitus est, sed inane illud infinitum. Cæterum sidera illa quæ fixa sunt in cælo toto vnà circumferri, errantia verò suis motibus agi. Porrò solem obliquum iter peragere per siferum orbem. Lunam similiter nunc plenam esse, nunc cornibus fulgere. Esse autem solem purissimum
 5. n (vt ait Posidonius in decimosextimo de cælestibus) ac terre molem sua magnitudine vincere, vt idem ait in decimosexto Naturalis rationis. Esse autē orbicularem ad mundi rationē, idem ipse autor est. Ignem dicitur esse, quòd omnia ignis peragat munera: maior autē terræ globo, quòd tota ab illo illustretur, neque ipsa modò, sed etiā cælū. Id quòd & terra coni instar

A

286

B

C

D

- A** umbram faciat, maiorem esse significat. Omnibus autem ex partibus cerni propter magnitudinem. Lunam verò plus habere de terra, quippe quæ illi propior est Nutriri autem & hæc ignea, & astra cætera. Solen
- 287 quidem ex mari magno, quòd sit intellectualis vapor Lunam verò ex potabilibus vndis, quòd sit permixtum aeri, ac vicina terræ, vt Posidonius in sexto De ratione naturæ ait, ex terra cætera. Putant & sidera globos esse, & immobilem terram. Lunam proprio quidem carere lumine, sed id à sole mutuare. Deficere autem
- B** solem quum ante illum ex ea parte qua terras respicit, se opposuerit luna, vt in libro De vniuerso scribit Zeno. Apparet enim quando ex concursione mutuum illum occulit, rursùmque restituit. Notatur id maxime per vas æreum patens in quo sit aqua. Lunam verò quum in terræ inciderit umbram, quocirca tunc scilicet hoc defectu laborare, quum plena fuerit, & quidem quum per diametrum soli mensibus singulis obiecta sit. Nam quum obliquo motu contra solem moueatur, latitudine differt, quum vel ad australem, vel
- C** ad septentrionalem vergit plagam. Quum tamen illius latitudo ad solis, & eam quæ media interiacet latitudinem venerit, deinde fuerit emensa solem, tunc deficit. Mouetur autem eius latitudo per ea quæ media sunt in chelis & scorpio & ariete & tauro, vt ait Posidonius. Deum verò esse animal immortale, rationale, perfectum ac beatum, à malo omni remotissimùm, prudentia sua mundum, & quæ sunt in mundo administrans omnia. Non tamen inesse illi humanæ formæ linamenta. Cæterùm esse opificem immensi huius cœperis, sicut & patrem omnium. Communiter autem
- D** ipsius partem, quæ per omnia penetret, eamque multum appellari nominibus iuxta proprietates suas. Namque Græcis Δία appellari, quòd per ipsum sint omnia. Eundem Ζῆνα vocari, quòd vitæ omnium sit autor: Ἄδην autem, quòd in æthere distentum sit imperium eius. Ἠέραν verò, quòd in aere: Ἡράων, quòd in artificiali igne: Περσίδα, quòd in humore: Δίμιντραν, quòd in terra. Ita
- 288 dem & appellationes aliàs probabili quadam ratione indiderunt

indiderunt. De diuina substantia, Zeno ait mundum totum atque cælum: Chrysippus quoque in primo De diis, & Posidonius in primo De diis, & Antipater in septimo De mundo, aerem ipsius substantiam tradunt: Boethus autem in libro De natura, Dei substantiam factorum siderum globum dixit. Naturam verò aliquando quidem exponunt, quæ contineat mundum, aliquando verò quæ germinare humum facit, nascique super terram omnia. Est autem natura habitus ex seipso motum accipiens, iuxta seminalem rationem, efficiensque & continens quæ ex ipsa constant, statutis diffinitisque temporibus, eaque faciens à quibus discreta per naturam est. Hæc autem & voluptati præferre commodum, quod ex hominis constat opificio. Fato autem fieri omnia Chrysippus in libris De fato, & Posidonius in secundo De fato, & Zeno, Boethus quoque in primo De fato tradunt. Est autem fatum connexa rerum series, siue ratio per quam mundus administratur. Diuinationem autem omnem aiunt subsistere, aut tiam esse prouidentiam, ipsamque per ascensus quosdam artem diffiniunt, ut ait Zeno & Chrysippus in secundo De diuinatione, Athenodorusque & Posidonius in duodecimo De ratione naturæ, & in quinto De diuinatione: Panætius autem hanc non subsistere dixit. Inimvero rerum omnium substantiam primam materiam dicunt, ut & Chrysippus in primo Rerum naturalium, & Zeno. Est autem materia ex qua quiduis constat. Appellaturque dupliciter, materia scilicet atque substantia, siue illa omnium, siue rerum singularum, ac eluti particularium causa. At omnium quidem materia neque maior neque minor efficitur. Est autem aliorum quæ in parte sunt. Corpus autem esse substantiam definiunt, idque finitum, ut Antipater ait secundo De substantia, & Apollodorus in Physica, passibilisque sit, ut idem ait. Nam si esset immutabilis, nulla ratione quæ fiunt ex ea fieri possent. Hinc & illius sectio in infinitum teditur, quam infinitam Chrysippus ait. Nihil enim infinitum est in quod sectio cadit. Verum finita sit. Concretiones item fieri per totum (ut Chrysippus

A in tertio Naturaliū ait) & non per circumscriptionem,
 & appositionem. Nam pusillum vini pelago iniectum,
 aliquandiu obluetabitur, postea defluet, atque vnà cor-
 rumperetur. Quosdam item esse dæmones dicūt, quibus
 insit hominum miseratio, inspectores humanarum re-
 rum. Heroas quoque solutas corporibus sapientum a-
 nimas. Porro ex his quæ manāt ab aere, hyemē qui-
 dem esse aiunt aerem super terram, congelatum ob so-
 lis longiorem discessum: ver autem temperiem aeris,
 quando suo ad nos cursu sol agitur: æstatem verò emi-
B nentem terræ aerem confotum & calefactum solis ad
 septentrionem cursu: autumnum quoque fieri recurſu
 solis à nobis, *ad ea loca à quibus fluūt. Cæterum eius-
 cernodi tempestatum autorem esse solem nubes eua-
 porantem. Irim verò reflexos esse ab humidis nubibus
 radios, siue (vt ait Posidonius in Meteorologica) de-
 claratio scissuræ solis seu lunæ, in nube rosida, concaua
 atque continua, ad imaginationem veluti in speculo
 imaginata magni orbis circumferentiam. Cometas au-
 tem & pogonias & faculas ignes esse subsistentes, quā-
C do crassior aer ad ætherea loca peruehitur. Iubar autē
 repētini ignis incendium, quod citò per aerem fertur,
 ac longitudinis imaginem deliniat. Pluuiam verò con-
 uersionem ex nubibus in aquam, quum siue ex terra,
 siue ex mari vi solis sursum elatus humor effectū ca-
 ruerit. Id verò congelatum pruina dici. Grandinē
 verò concretam nubem à vento comminutam. Niuen
 autem humorem ex cōcreta nube, vt ait Posidonius in
 octauo De ratione naturæ. Corruscationem accensio-
 nem nubium, quæ à vento illidantur atque rumpātur
 vt Zeno in libro De vniuerso. Tonitruum verò frago-
D rem esse qui ex nubium collisione gignitur. Fulmen au-
 tem incensionem validam, vehemētī cum impetu ter-
 ris irruentem, quum inter se vi ventorum colliduntur
 290
 nubes, atque perrumpuntur. Alij conuersionem igne
 ac flammantis aeris violenter delapsam. Typhonen
 verò fulmen violentum, magna vi spiritus demissum
 siue fumantem spiritum rupta nube dilapsam. Preste-
 rem nubem igni circumfusam cum flatu in terræ con-

caua, seu cōcluso & coarctato spiritu in terra, vt ait in **A**
 septimo Posidonius. Esse autem illius plura genera,
 terræ motus, hiatus, illuuias, ebullitiones. Placet autē
 eis & ordinem ita se habere. Terrā mediam centri ra-
 tionē obtinere, post quam globosam aquam, & ipsam
 idem habere centrum cum terra: ita vt in aqua terra
 sit. Post aquam aerē sphaeræ instar. Esse autem in cælo
 circulos quinque. Ex his primum septentrionalem qui
 semper appareat: secundum tropicum æstiuum: ter-
 tium æquinoctialem: quartum hyemalem tropicum:
 quintum antarcticum qui non appareat. Dicuntur au- **B**
 tem *παράλληλοι*, quia non seinuicem conueniunt: de-
 scribuntur tamē circa eundem polum. Porrò zodiacus
 circulus obliquus est, æquidistās. Quinque autem sunt
 zonæ super terram. Prima, septentrionalis super arcti-
 cum circulum rigore frigoris inhabitabilis: secunda,
 tēperata: tertia, nimia vi æstus inhabitabilis, quæ tor-
 rida dicitur: quarta, temperata: quinta, australis itidem
 frigore inhabitabilis. Opinantur item naturam ignem
 esse artificialem suo itinere ad generationē tendētem:
 id autem esse spiritum ignis speciem artisque præ se **C**
 ferentem. Animam verò sensibilem, eamque esse nobis
 insitum & ingenitum spiritum, ideo & corpus esse, ac
 durare post mortem, esse tamen obnoxiam corruptio-
 ni. Cæterum vniuersi animam esse incorruptibilem,
 cuius partes sunt animantium animæ. Zeno autem Cit-
 tius, & Antipater in libris De anima, & Posidonius
 animam spiritum calidum dicunt. Hoc enim spirare **291**
 nos atque ab ipso moueri. Cleanthes quidem omnes
 perdurare, donec calore destituantur: Chrysippus verò
 solas sapientium. Partes autem animæ octo esse di- **D**
 cunt, quinque sensus, & quæ nobis insunt seminales
 rationes, vocem præterea, & sermonem. Videre autem
 quum id quod inter visum subiectumque lumen est, in
 coni tenditur speciem, vt Chrysippus in secundo Na-
 turalium ait. Apollodorus aeris illam partem, quæ co-
 ni speciē habet prope visum: basin verò prope id quod
 cernitur fieri: quemadmodum per virgam verberato
 ere, quod videtur ibi manifestum esse. Porrò audire

A quum is medius inter loquentem & audientem est, aer verberatur orbiculariter : deinde agitatus auribus influit, quemadmodum & cisternæ aqua, per orbis iniecto agitur lapide. Somnum verò fieri, quum is sensus circa principale soluitur. Causas verò perturbationum reddunt eas quæ circa spiritum fiunt conuersiones. Semen autem esse dicunt, quod eiusmodi gignere potest, à quibus quoque ipsum discretum sit. Porro hominis semen quod emittit homo, unà cum humido animæ commisceri partibus, pro cōmixtione rationis parentum. Id autem Chrysippus in secundo Naturalium ait spiritum esse secundum substantiam, idque ex iactis in humum seminibus constare, quæ quum antiqua fuerint, nō iam nascuntur, quòd scilicet exspirauerit illorū virtus. Atque ex omnibus corporis partibus defluere id ait Sphærus. Omnes ergo gignere corporis partes. Porro fœminæ semen infœcundum esse aiunt, imbecillumque & modicum, & aqueum, vt Sphærus ait. Principale verò potissimam ac propriè esse animæ partem, in qua imaginationes appetitusque gignantur, atque vnde sermo reddatur. Id autem in corde esse. Sed

B

C 292 enim ista secundum illos de rebus naturalibus, quantum sufficere ad præsentis operis compendium arbitrati sumus, hætenus sunt dicta. Quænam verò sint in quibus illorum sententiæ differant; breuiter adnotandum. Aristo Chius Phalantusque cognomento Siren finem esse dixit ad aliquid inter virtutes ac vitia indifferèter viuere, nullam quamlibet modicam varietatem relinquendo, sed se æqualiter in omnibus habendo. Est autem sapientem præclaro histrioni similem, qui siu Therisitæ siue Agamemnonis personam sumat, vtrumque decentissimo gestu imitatur. Naturalem item a rationalem locum sustulit, dicens alterum quidem esse supra nos, alium verò nihil ad nos. Solam autem quæ mores instituat partem ad nos pertinere. Similes autem esse orationes dialecticas dicebat aranearum telis, quæ etsi quid artificiosum indicare videantur, inutiles sunt. Virtutes quoque neque multas inuexit, vt Zeno, neque vnâ quæ multis appellatur nominibus, vt Meg:

D

rici, sed & id quoque quod ad aliquid habere dicitur. **A**
 In hunc autem modum philosophans, atq; in Cynof-
 arge differens, obtinuit vt sectæ propriæ inuētor dice-
 retur. Miltiades denique & Diphilus Aristonij appel-
 labantur. Erat autem illi magna persuadendi vis, plebi-
 que se maximè accommodabat. Vnde & de illo Ti-
 mon ait,

Quidam & Aristonis natus de stirpe disertus.

Congressus autem Polemoni (vt Diocles ait Magnesi-
 us) quum Zeno longum incurrisset morbum, senten-
 tia decessit. Maximè autem Stoico dogmati ille inten- **B**
 dit animum, quo dicunt sapiētem esse opinabilem. Cui
 Persæus reluctatos geminos fratres induxit, vt alter ex
 his illi depositum daret, alter deinde reciperet, atque
 ita hærētem coarguit. Exercebat autē aduersus Arcesi-
 laum inimicitias. Vnde quum vidisset taurum monstrosu-
 m matricem habentem, Me miserum (inquit) da-
 tum est Arcesilao epicherema aduersus euidētiā. A-
 cademico cuidam quicquam se comprehendere negan-
 ti, Ergōne (inquit) hunc diuitem iuxta te sedentem vi- **C**
 des? negante illo,

Quid cecutus, ait, oculis quis lumen ademit?

Ferūtur eius ista volumina. Exhortationum libri duo, **293**
 De Zenonis dogmatibus dialogi, De scholis sex, De sa-
 pientia exercitationum septem, Amatoriæ exercitati-
 ones, Comēntaria de inani gloria, Cōmētaria x v com-
 mentariorū, tres, De sententiis vndecim, Aduersus ora-
 tores, Aduersus Alexinum rescripta, Aduersus dialecti-
 cos tres, Ad Cleanthen epistolarum libri quatuor. Pan-
 ætius autem & Sosicrates solas epistolas ipsius esse di-
 cūt, cæteras Peripatetici Aristonis. Hūc fama est, quum **D**
 caluus esset, æstum solis excepisse capite, atque ita vita
 functum esse. Lusimus autem & in ipsum hoc modo
 Choliambico carmine,

Quid iam senex, & exosus senem Aristo

Soli coquendum syncipus dabas caluum?

Atqui calorem quum ultra quā est satis queris,

In frigidum incidisti vel nolens oreum.

Fuit autem & alius Aristo Ilietes Peripateticus, alius i-

A tem musicus Atheniēsis: quartus, tragicus poeta: quintus Alænsis, qui artes oratorias scripsit: sextus, Alexandrinus, Peripateticus.

E R I L L V S.

E Rillus Carthaginienſis finem ſciētiam dixit, quod eſt ſemper viuere, cuncta referendo ad viuendum cum ſcientia, ne ignorantia deiiciamur. Eſſe autem ſcientiam habitum ex phantaſiarum acceptione, non verbis explicabilem. Aliquando dicebat nullum eſſe finem, ſed ſecundum caſus varios & res immutari, vt ſi idem æs & Alexandri fiat ſtatua, & Socratis. Differre autem finem & eam quam dicit fini ſubiectam. Hanc enim & eos qui ſapientes non ſunt conſpicari: illum neminem, niſi ſolum ſapientem. Quæ autem inter virtutem & virtutum ſint, indifferentia eſſe. Sunt eius libri breues quidem, ſed ſucci ac ſenſus pleni, continētque contradictiones aduerſus Zenonem. Fertur eum puerum complures adamari, quos Zeno quum vellet auertere, tondere coegit Erillum, illōſque ab eo auertit. Sunt autem eius libri De exercitatione, De perturbationibus, De opinatione, Legūlator, Obſetricius, Antipherō, Præceptor, Parans, Dirigens, Mercurius, Medea, Dialogi quæſtionū moraliū. Dionyſius verò qui Metathemenus appellatus eſt, finem dixit voluptatem. Nam quum in oculorum dolorem incidiffet, eo cruciatus acriter, dolorem dicere noluit indifferentem. Erat autem Theophanto patre natus, & ciuitate Heraclia, atque (vt ait Diocles) primò quidē audiuit Heraclidem ciuem ſuum, deinde Alexinum ac Menedemum, poſtmodò Zenonem. Principiò quidem ſtudioſus admodum omnigenis ſe poematis addixerat. Aratum tamen carius amplectebatur, quem & imitari ſatagebat. Demum quum diſceſſiffet à Zenone, ſeſe ad Cyrenaico contulit, ac palàm luſtra ingrediebatur, cæteraque ſub omnium gerebat oculis quæ ad voluptatem pertinerent. Quūque ad octogefimum vitæ annum peruiffet, inedia conſumptus interiit. Circūferuntur autem

eius libri, De sedatione perturbationum duo, De exercitatione duo, De voluptate quatuor, De diuitijs & gratia & cruciatu, De hominum vsu, De felicitate, De antiquis regibus, De his quæ laudantur, De barbaricis consuetudinibus. Et isti quidē qui à Stoicis decretis deuiauerunt. Successit autem Zenoni Cleanthes, de quo dicendum nunc est.

CLEANTHES.

Cleanthes Phanii filius, Assius (vt Antisthenes ait in Successionibus) primū quidem pugil fuit: profectus autem Athenas, drachmis quatuor instructus (vt quidam aiunt) congressusque Zenoni studiosissimè philosophatus est, inque eiusdem decretis perstitit. Memorix proditum est ipsum laboriosissimum fuisse: adeo vt inopia cogente mercenariam faceret, ac noctu quidem in hortis hauriret aquas, interdium operam studiis liberalibus daret: vnde & Φρεάτης, hoc est, Exhauriens puteos, appellaretur. Aiunt illum quum pertractus esset ad iudicium redditurus rationem, quod adeo robustus ac tam boni habitus viueret, hortulano, apud quem id muneris implebat, ac muliere apud quam farinas pinsebat, testibus victus sui, absolutum esse, Areopagitasque admiratos, decem illi minas dari censuisse: Zenonem autem accipere illum vetuisse. Aiunt autem & Antigonum ter mille dedisse. Item quum ad spectaculum quoddam puberes duceret vèti flatu enudatum esse, ac sine tunica apparuisse. Qua ex re plausu exceptum, atque ab Atheniensibus fuisse veste donatum, vt ait Demetrius Magnesus in Æquiuiocis. Admirationi igitur ob eam quoque rem habitus est. Aiunt Antigonum auditorem illius, quum rogaret quamobrem hauriret, audisse, Num solum haurio? nunquid non fodio & rigo, & omnia facio philosophiæ causa? Zeno enim illum ad id exercebat, iubebatque obolum sibi ex labore afferre. Coactam aliquādo stipem in medium familiarium intulit dicens, Cleanthes quidem Cleanthem alium posset nutrire, si vellet. Qui verò vnde nutriantur affatim habent, ab aliis quærunt quæ sunt ad vsum

A vitæ necessaria, & quidē remissius philosophantes. Ea igitur ex causa alter Hercules Cleāthes dicebatur. Erat illi quidem eximium studiū, ceterū ingeniū obtusum atque tardissimū. Eam tamen tarditatē ingenij labore, studio, ac diligētia vincebat. Vnde & de ipso sic Timō

Astinus iste artes, quisnam est, qui circumst omnem (ait, Turbam, verbosusque senex, pistillus, hebésque?

Quūque à discipulis diēteris incessetur, tolerabat: & quum audiret, Astinus, non abnuebat, dicēs solum se ferre posse Zenonis sarcinam. Quū aliquando probro illi daretur quod esset timidus, At ideo (inquit) parum pecco. Suam verò inopiam diuitum opibus præferens, dicebat, Dum illi pila ludunt, ego durā ac infrugiferam humum exerceo. Sæpe quum foderet, seipsum increpabat. Quem audiens Aristo, Quem (inquit) obiurgas? Et ille ridēs, Senem, inquit, canum quidem, sed excordem & amentem. Quum diceret quidam Arcesilaum vitæ officia negligere, Quiesce, inquit, neque vituperes. ille enim etsi verbis officium tollit, operibus tamen commendat. Ad quem Arcesilaus, Non, inquit, adulationes admitto: & Cleanthes, At equidem (ait) adulator, qui dixi alia te facere, alia dicere. Rogante quodam quidnam filio crebrò ingerere deberet, illud ait Electrā,

Tace, tace, tenue vestigium.

Lacone quodam dicente, laborem esse bonum, gesti-
Sanguine mi filis es generoso. (ens ait.

Dicit autem Hecato in Sententiis, quum ad eum formosus quidam adolescens dixisset, Si pulsans ventrem ventrizat, num & pulsans cozas, coxizet, dixisse, Habe, tu adolescens, coccizationes: voces proportionales res omnino non significant. Adolescenti cuidam differens, an sentiret rogauit; annuente illo, Cur (inquit) ego te sentire non sentio? Sositheo poeta in theatro coram se

Quos Cleanthes insania exagitat, (dicente,

Eodem vultu & habitu perstitit. Qua ex re permoti auditores huic applaudentes, Sositheum abiecerūt. Agente illo pœnitentiam, quod illum hoc maledicto incessisset, respondit dicens, indecēs esse Liberum patrem atque Herculé à poetis illūdi, nec irasci: se autem leui ma

edicto indignari. Dicebat Peripateticis idē accidere **A**
 quod lyris, quæ quū bene sonent, seipsas tamen non **297**
 audiunt. Fertur quum diceret secundum Zenonem ex
 specie comprehendi posse mores, adulescētes quosdam
 scurras adduxisse ad illum libidinosum rusticū callis
 duratum, & illum, vt de more eius sentētiam ferret ro-
 gasse, illum quum aliquandiu hæssisset, iussisse abire ho-
 minem. Vt verò abibat, cœpit sternutare: ad hæc, Ha-
 beo illum (inquit) Cleanthes, mollis est. Cuidam soli
 tecum loquēti, Homini, inquit loqueris nō malo. Ex-
 probrante quodam senectutem, Et ego, inquit, abire **B**
 volo: quum verò me sanum omni ex parte considero,
 scribentēque ac legētem, rursus maneo. Aiunt illum
 quæ à Zenone audierat testæ bouūq; ossibus inscri-
 bere solitum, quū pecuniis careret quib' chartas eme-
 re posset. Hoc vitæ instituto clarus obtinuit, vnus ex
 multis, vt Zenoni succederet. Et quidem quum plures
 essent illius memorabiles discipuli Zenonis. Reliquit
 autem pulcherrimos libros, qui sunt ferè De tempore,
 De physiologia Zenonis duo, Heracliti Expositionum
 libri quatuor, De sensu, De arte, Aduersus Democritū,
 Aduersus Aristarchum, Aduersus Erillum, De appeti- **C**
 tione duo, Antiquitatum, De diis, De gigantibus, De
 Iymenęo, De poeta, De officio tres, De consilio, De
 gratia, Exhortatorius, De virtutib', Ars amatoria, De
 honore, De gloria, De ingenio, De Gorgippo, De in-
 uidentia, De amore, De libertate, Politicus, De consi-
 lio, De legibus, De iudicando, De instituto, De oratio-
 ne tres, De fine, De honestis, De actis, De scientia, De
 regno, De amicitia, De symposiis, Quòd eadem sit vir
 us viri & fœminæ, Quòd sapientis philosophari, De
 contentiis duo, De voluptate, De propriis, De ambi- **D**
 guis, De dialectica, De modis, De prædicamentis. Hæc **298**
 ab illo scripta sunt. Moritur autem hoc modo: Tu-
 nuit illi ac putruit gingiua: medicis autē interceden-
 tibus, biduum totum cibo abstinuit, atque in tantum
 conualuit, vt medici illi omnes consueta permetterēt.
 Ea illum licentia minimè vsum fuisse, sed & contrà si-
 ne cibo perstitisse, dicētem, iter iam sibi confectū esse,

A atque ita inedia consumptū exhalasse animam, quum
(vt quidam volunt) Zenonis æquasset annos, audisset
que illum annos xix. Lusimus & nos in eum ho
modo,

*Miror Cleanthem, laudo sed Ditem magi:
Nam Et vidit illum iam senem, & trā non tulit,
Tandem quietem quum & el mortuo daret,
Qui tantum aquarum exhauserat dum & iueret.*

S P H Æ R V S.

B **H**VNC (vt prædiximus) post Zenonē audiuit &
Sphærus Bosphoranus, qui quum in liberalibꝫ
studiis profecisset, Alexandriam ad Ptolemæum Phi
lopatorā se contulit. Orto autem sermone aliquando
de opinatione sapientis, Sphæroque illum negante o
pinari, volens illū rex arguere, mala Punica cerea ius
sit apponi. Sphæro autem decepto, exclamauit rex, fa
laci illum dicēs consensisse phantasiæ. Ad quem Sphæ
rus promptè ac paratè sic respondens, ait, consensisti
non esse ea mala Punica, sed probabile esse mala Puni
ca esse. differre autem comprehensibile phantasiā

C probabili. Mnesistrato ipsum accusanti quòd Ptole
mæum non dixit regem esse, At (inquit) eiusmodi
quum sit, regem quoque esse Ptolemæum dico. Scri
psit autem ista volumina, De mundo duo, De elemen
tis seminis, De fortuna, De minimis, Aduersus atomo
& simulacra, De sensibus, De Heracliti quinque dia
tribis, De morali instituto, De officio, De appetitione
De perturbationibus duo, De regno, De rep. Laconi
ca, De Lycurgo & Socrate tres, De lege, De diuinatione,
D Dialogos amatorios, De Eretriacis philosophis, De
similibus, De diffinitionibus, De habitu, De his qui
bus cōtradicitur tres, De oratione, De diuitiis, De gl
ria, De morte, Artis dialecticæ duo, De prædicamētis
De amphiboliis, Epistolas.

C H R Y S I P P V S.

CHrysippus Apollonii filius Solensis seu Tarsensis
(vt Alexander in Successionibus ait) discipulus

Cleantis fuit. Hic primùm lancea exercebatur, postea **A**
 erò Zenonis siue Cleanthis (vt Diocles & plurimi
 radunt) auditor fuit : à quo adhuc viuente recessit.
 Nec in philosophia mediocris fuit , vir ingeniosus ac
 cutissimus in omni genere orationis , adeo vt in ple-
 isque dissentiret à Zenone atque à Cleanthe ipso,
 ui sæpenumero dicebat, solius se dogmatum doctri-
 a indigere. Nam probationes se reperturum. Quo-
 ies verò aduersus illum differendo egisset, pœniten-
 ia tanta ducebatur , vt crebrò diceret , Equidem a-
 ias vir sum fortunatus , præterquam in Cleanthem: **B**
 n hoc felix non sum . Adeo autem in dialectica in-
 gnis fuit , tantæque apud omnes æstimationis , vt
 leri que dicerent, si apud deos vsus esset dialecticæ, nō
 uturam aliam quàm Chrysippeam. Cæterùm quum
 flet rerum fœcundissimus , non vsque adeo dictione
 larus fuit, laboris que patiētissimus vltra omnes fuit,
 quod ex eius voluminibus constat , quæ sunt numero **300**
 eptingentaquinque. Ea verò tam multa conscripsit,
 t de eadem re sæpe scribere aggrediretur , omnéque **C**
 quod incideret mandaret literis , ac sæpe emendaret,
 nagnaque testimoniorum nube vteretur. Adeo verò
 d in consuetudine habuit, vt quum in quibusdam o-
 usculis Euripidis Medeam totam inseruisset , & qui-
 lam habens librum in manibus interrogaretur, quid-
 iam inesset, Chrysippi (inquit) Medea est. Apollodo-
 us quoq; Atheniēsis in Collectione dogmatū, quum
 ellet asserere quæ Epicurus viribus suis fretus cōscri-
 sisset absque cuiuspiam adminiculo, essent incompa-
 abiliter plura quàm Chrysippi opera , sic ad verbum **D**
 lixit, Nam si quis tollat de Chrysippi libris quæ alie-
 na sunt, vacua illi charta relinquetur. Ita Apollodorus.
 Cæterùm an' quædā quæ illi affidebat (autore Diocle)
 licebat quingētos illū versus quotidie scribere solitū.
 Hecato autem venisse eum ad philosophiā dixit, quum
 illius patrimoniū in regium vsum insumptū esset. Erat
 utē imbecillo tenuiq; corpusculo, vt ex eius imagine,
 quæ in Ceramico est, videre licet, quæ fermè à vicino
 equite occulitur. Quocirca illum Carneades *Κρύσιππος*

A vocabat. Et quum probro daretur quod apud Aristonem cum plurimis non se exerceret, Equidem (inquit) si inter plurimos intenderem, nunquam philosopharer. Ad dialecticum Cleanthi imminentem, eiqui calidas conclusiunculas tendentem, Desine (inquit) grandem natu à grauibus rebus abducere: nobis autem iunioribus ista propone. Rursus ubi quis quippiam rogaret illum, seorsum modestè illum alloquebatur. Vbi verò conspexit accedentem turbam, contendere cœpit,

B *Aspectus heu me, frater, turbatur tuus:
At tu furorem pone, rectè & sentias.*

30 In potationibus autè quiescebat, crura tamen agitans ita ut ancilla diceret, Chrysippi sola crura ebria esse. Adeo autem alta de se sentiebat, ut quum rogaretur quodam cui commendaret filium, dixerit. Mihi. nan si quempiam me excellere putarem, ipse apud eum philosophiæ darem operam. Vnde de ipso dictum aiunt,

*Hic solus sapit, aut alii velut Umbra feruntur,
Et, nisi Chrysippus fuisset, porticus non esset.*

C Tandem verò Arcefilao & Lacyde (ut Sotion in octavo ait) in Academiam aduenientibus se ad philosophandum coniunxit. Quum ob causam & contra cōsuetudinem & pro ipsa differuit, & de magnitudinibus ac multitudinibus, Academicorum argumentis utens. Hunc, quum in cantu exerceretur, Hermippus ait à discipulis ad sacrificium vocatum fuisse, ibique quum oblatum dulce merum hausisset, angustiis spiritus fatigari cœpisse, atque ita demum quinta die defunctum esse, quum septuaginta & tres vixisset annos, olympiade (ut ait Apollodorus in Chronicis) **XLIII**. Et in hunc est nostrum epigramma,

D *Vertigo cepit, quum bibisset affatim,
Chrysippum, & haudquaquam, suam vel porticum
Curavit, aut se, aut patriam, sed inferos
Recta sibi iur.*

Sunt qui dicant risu effusum expirasse. Nam quum a-

nus māducaret ficus, aniculæ dixisse vinum asino for- A
 endum daret, nimióque risu occupatum, exhalasse a-
 imam. Videtur autem aspernator immodicè fuisse,
 uòd quum tam multa scripserit, nulli vnquam regi
 uicquam adscripserit. Sola autem anicula contentus
 erat, vt etiam Demetrius in Homonymis ait. Deniq;
 quum Ptolemæus Cleanthem literis orasset vt vel ipse
 id eum pergeret, vel quempiã ex suis mitteret, Sphæ-
 ras quidem profectus est, Chrysippus autem. renuit.
 Accersitis autem sororis filiis, Aristocreonte & Philo- B
 tate, coactis discipulis primus ausus est sub diuo scho- 302
 lum in Lyceo habere, vt prædictus Demetrius scripsit.
 Vixit autem & alius Chrysippus Gnidius medicus, à
 quo Erasistratus testatur multa didicisse. Alterque hu-
 ius filius Ptolemæi medicus, qui calumniam passus,
 agris cæsus, ac supplicio affectus est. Alius item Era-
 strati discipulus. Quart' Georgicorú scriptor. Por-
 ò hic ipse philosophus quibusdam in hunc modum
 interrogatiunculis vti solebat: Qui mysteria proph- C
 anis dicit, impius est. Dicit autem mysteria prophanis
 hierophanta: est ergo impius hierophanta. Ité, Quod
 est in vrbe, id & in domo est. Nō est auté puteus in vr-
 be: nec in domo igitur. Aliud, Est aliquod caput. Illud
 verò non habes: non habes igitur caput. Aliud, Qui
 Megaris est, Athenis non est. Est autem homo Mega-
 ris: non igitur est homo Athenis. Aliud, Quod loque-
 ris, id per os tuum transit. Currum autem loqueris:
 currus ergo per os tuum transit. Rursum, Si quod non
 amifisti, hoc habes. Cornua autem non amifisti: habes
 ergo cornua. Alii Ebulidis hoc esse aiunt. Non de- D
 cernunt qui & Chrysippum lacerent, dicentes illum com-
 plura turpiter obscœnéque scripsisse. Nam in eo ope-
 re quod De antiquis physiologicis scripsit, fœda de Iu-
 none fingit ac Ioue, ea dicens sexcentis ferè versibus
 quæ nemo nisi illoto ore dixisset. Turpissimam enim
 (aiunt) hanc fingit historiam, etsi vt naturalem laudat:
 iustis tamen magis conuenienté quàm diis. Præterea
 & quæ apud eos qui de tabulis scripserunt separata:
 neque enim apud Polemonem, neque apud Hypsicra-

- A** tem esse, sed ne apud Antigonum quidē, verūm ab illi ficta esse. In libro autem De rep. matribus congregari & filiabus & filiis. Eadē in libro De his quę per seipsa sunt appetenda, statim in principio. In tertio autē Diure, ad mille versus, defunctos etiam vorare iubet. In secundo autē De substantia & copia, providere dicitur quo pacto sapienti quęstus sectandus sit, & cuius re gratia sectandus. Nam si quidē ut vivat, vivere indifferens est: quōd si ut fruatur voluptate, & ipsa indifferens est: si autem virtutis causa, sufficit ipsa ad beatam vitam. Sunt autem perridiculi & quęstus huiuscemodi.
- B** Quippe si à rege suppeditentur, cedendum illi erit necessāriō: si autem ab amicitia proficiantur, venalis & quęstuosa erit amicitia: sin verō à sapientia mercenaria erit sapientia. Atque ista quidem sunt que insectantur. Quoniam verō clarissimi sunt illius libri visum est in hoc loco eos generatim distinguere. Sunt autē isti. Logici loci, Quęstiones, Logica, Philosophicōsiderationum, Terminorum dialecticorum ad Metrodorū sex, De his quę sunt in dialectica nominibus
- C** Aduersus Zenonem ars dialectica, Ad Aristagoram vnum, Coniunctorum probabilium ad Dioscoriden quatuor. Logici modi eius qui circa res est, ordo primus. De proloquiis vnum, De non simplicibus proloquiis vnum, De connexo ad Athenadem duo, De hiis quę negantur ad Aristagoram, tres, De prædicabilibus ad Athenodorum vnum, De iis quę dicuntur per priuationē, Ad Thearū, vnum, De optimis proloquiis ad Dionem tres, De differentia indefinitorū, quatuor. De his quę secundum tempora dicuntur duo, De perfectis proloquiis duo. Ordo secundus. De vero disiecto ad Gorgippidē vnum, De vero coniuncto ad Gorgippidem quatuor, Diuisio ad Gorgippidē vnum, Ad id quod de consequentibus est, vnum, De eo quod est propter tria, Ad Gorgippidem vnum, De possibilibus ad Clitum quatuor, Ad id quod est de significationibus Philonis vnum, Quęnam sint falsa, vnum. Compositio tertia. De præceptis duo, De interrogatione
- D** duo, De responsione quatuor, Epitome de interroga-

ionibus, & Epitome de responsionibus vnum, Quæ- **A**
 tionis duo, De responsione quatuor. Quarta com-
 positio. De prædicamentis ad Metrodorum decem,
 De rectis & obliquis ad Philarchum vnum, De con-
 iunctionibus ad Apollinidem, Ad Pasylum De prædi-
 amentis quatuor. Quinta constructio. De quinque
 asibus vnum, De enuntiatis secundum subiectum dif-
 finitis vnū, De appellatis duo, De subinsinuatione ad
 tesagoram duo, Logicū locū circa dictiones, & quæ
 x his cōstat orationē. Cōpositio prima de gentilibus
 nuatiationibus sex, De dictionibus ad Sosiginem & **B**
 Alexandrū quinque, De inæqualitate dictionū ad Di-
 onem quatuor, De soritis quæstiūculis ad voces tres,
 De solœcismis vnum, De solœcizantibus orationibus
 ad Dionysium, vnum, Orationes præter cōsuetudines,
 dictiones ad Dionysiu, vnum. Constructio secunda.
 De elementis orationis quinque, De constructione eo-
 um quæ dicuntur quatuor, De constructione & ele-
 mentis eorū quæ dicuntur ad Philippū, tres, De elemen-
 tis ad Niciā, vnum, De eo quod ad alia dicitur vnum.
 Compositio tertia. Aduersus eos qui nō diuidunt, duo. **C**
 De ambiguis ad Apellan quatuor, De tropicis ambi-
 guis vnum, De connexis tropicæ amphiboliæ duo, Ad
 id quod scripsit Páthodus de ambiguis, duo, De intro-
 uctione ad ambigua quinque, Epitome ambiguum
 ad Epicratem vnū, Cōiuncta ad introductionem am-
 biguorū duo, Logici loci ad orationes ac tropos. Cō-
 positio prima ars orationū & modorū ad Dioscoridē
 quinque, De sermonibus tres, De modorū cōstantia ad
 tesagorā duo, Cōparatio tropicorū proloquiorū, vnū,
 De reciprocis orationibus atque coniunctis vnum, Ad **D**
 Agathonē siue De sequentibus problematibus vnum, **305**
 De cōclusionibus ad Aristagorā vnū, Quòd eadē ora-
 tio plurib' modis ordinetur vnū, Ad ea quib' cōtradi-
 citur quòd eadē oratio & collecto & nō collecto con-
 truitur modo, duo, Ad ea quæ obiiciuntur syllogismorū
 solutionib' tres, Aduersus id quod scripsit Philo De
 ropis ad Timostratū, vnū, Logica cōiuncta ad Timo-
 stratē & Philomathē II, De orationib' & tropicis vnū.

- A** Compositio secunda: De concludentibus orationibus ad Zenonem vnum, De primis & demonstratione carentibus syllogismis ad Zenonem vnum, De solutione syllogismorum vnum, De fallacibus orationibus ad Pasylum vnum, De speculationibus syllogismorum, id est, De introductoriis syllogismis aduersus Zenonem 111, De syllogismis secundum falsas figuras quinque, Orationes syllogisticae per resolutionem in his quae demonstratione carent, id est, tropicae quaestiones ad Zenonem & Philomathem vnum. Hic falsò videtur inscriptus.
- B** Compositio tertia. De incidentibus orationibus ad Athenadem, vnum, Falsò inscripta, Orationes incidentes ad mesoteta tres, falsò inscripta, Aduersus disiunctiones Amenii vnū. Quarta compositio. De ciuilibus quaestionibus ad Meleagrum tres, Sermones hypothetici in leges ad Meleagrum vnum, Orationes hypotheticae ad introductionem duo, Orationes hypotheticae speculationum duo, Solutio hypotheticorum Alexandri falsò inscripta, De expositionibus ad Laodamantem duo. Quinta compositio. De introductione ad falsum ad Aristocreontem vnum.
- C** Falsae orationes ad introductionem vnum, De fallacibus ad Aristocreontem sex. Sexta compositio. Aduersus eos qui putant & falsa & vera esse, vnum, Aduersus eos quippe qui per sectionem soluunt fallacem orationem ad Aristocreontem, duo: Demonstrationes quòd infinita scindi non oporteat, vnum: Ad ea quae obiiciuntur iis quae contra sectionem infinitorum scripsit ac Pasylum, tres: Solutio secundum antiquos ad Dioscoridem, vnum: De falsa orationis solutione ad Aristocreontem, tres: Solutio Hedylli hypotheticorum ac Aristocreontem & Apellan, vnum.
- D** Septima compositio Ad eos qui dicunt lemmata falsa habere fallacem orationem, vnum: De negatione ad Aristocreontem, duo: Orationes negantes ad Gymnasion, vnum: De paruuli oratione ad Stefagoram, duo: De orationibus aduersus propinationes, & de quiescentibus ad Ontorem, duo: De operto ad Aristobulum, duo: De latente ad Athenadem, duo. Octaua compositio, De vtili

ad Menecratem octo, De orationibus quæ ex infinito & definito constant ad Pasylum, duo, De vtide oratione ad Epicratem vnum. Nona constructio. De sophismatibus ad Heraclidem & Pollidem duo, De ambiguis dialecticis orationibus ad Dioscoridem quinque, Aduersus Arcefilaj artem ad Sphærum vnum. Decima constructio. Contra consuetudinem, ad Metrodorum sex, De consuetudine ad Gorgippidem, septem. Logici qui extra prædictas quatuor differentias sunt, quæstionesque logicas sparsim continent, non connexas & in corpus redactas, De numeratis quæstionibus x x x i x. Sunt omnia simul logicæ partis volumina c c c x i. Ethicæ rationis quæ ad emendationem moralium notionum, ordo primus. Descriptio orationis ad Theosporú vnum, Morales quæstiones vnum, Probabiles maximè ad dogmata, ad Philomathem, tres. Definitionum vrbani ad Metrodorum duo. Definitionum rustici ad Metrodorum duo. Definitionum mediarum ad Metrodorum duo. Definitionum ad Metrodorum per genera septem. Definitionum secundum alias artes ad Metrodorum duo. Ordo secundus. De similibus ad Aristoclem tres, De definitionibus ad Metrodorum v i i. Ordo tertius de iis quæ non rectè definitionibus obiciuntur, Ad Laodamantem septem. Probabilia ad definitiones ad Dioscoridem duo, De speciebus & generibus ad Gorgippidem duo, De diuisionibus vnum, De contrariis ad Dionysium duo, Probabilia ad diuisiones & genera & species, & De cõtrariis vnum. Ordo quartus. De etymologicis ad Dioclem septem. Etymologicon ad Dioclem i i i i. Ordo quintus. De prouerbiis ad Zenodotum duo, De poematis ad Philomathé vnum, Quomodo oporteat audire poemata, duo, Aduersus Criticos ad Diodorum, vnum. Moralis loci circa communem orationem, & eas quæ ex ipso constant artes & virtutes. Primus ordo aduersus rescriptiones ad Timonactem vnum, Quomodo singula dicimus & cogitamus vnum, De cogitationibus, Ad Laodamantem duo, De opinatione ad

- A Pythonactem tres. Probatio contra id quod dicitur Non opinaturum esse sapientem, vnum, De comprehensione & scientia & ignorantia quatuor, De oratione duo, De sermonis vsu ad Leptinam. Ordo secundus. Quòd rectè antiqui dialecticam iudicent cum probationibus, ad Zenonem duo. De Dialectica ad Aristocreontem quatuor, De iis quæ dialecticis obii-
ciuntur tres, De rhetorica ad Dioscoridem I I I I.
Ordo tertius. De habitudine ad Cleontem tres, De arte & inertia ad Aristocreontem I I I I, De differ-
rentia virtutum ad Diodorum I I I I, Quòd virtutes
308 æquales sint, vnum, De virtutibus ad Pollidem duo.
Morales loci de bonis & malis. Ordo primus. De honesto & voluptate ad Aristocreontem decem, Probatio quòd non sit voluptas finis, quatuor, Probatio quòd voluptas bonum non sit, quatuor, De iis quæ dicuntur.

DI O G E N I S L A E R - A
 T I I D E P H I L O S O P H O -
 rum vita, Liber VIII.

P Y T H A G O R A S .

HACTENVS de Ionica philoso-³⁰⁹
 phia quæ à Thalete Milesio initium
 accepit, ac de viris qui in ea memo-
 rabiles fuere. Age verò iam & de ea
 quæ Italica cognominata est, loqui
 pergamus. Eius verò princeps fuit
 Pythagoras Mnesarchi anulorù scul-
 ptoris filius, vt Hermippus ait, siue (vt Aristoxenus
 tradit) Tyrrenus ex vna insularum, quas eiectis Tyr-
 rhenis Athenienses possederunt. Sunt qui Marmacum
 illius patrem, auum Hippasum & Euthyphronem ata-
 uum, Cleoniumque abauum, qui Phliunte profugerit,
 dicant, habitasse Marmacum in Samo, atque ideo
 Pythagoram Samium dici, inde migrasse Lesbum:
 ibique à Zoilo patruo Pherecydi commendatum, tres
 subinde argenteos calices fuisse fabricatum, eosque
 singulis in Ægypto sacerdotibus dono dedisse. Habuit
 & fratres, maiorem quidem natu Eunomum, medium
 Tyrrenum, seruùmque Zamolxim, cui Getæ sacrificant,
 Saturnum (vt Herodotus ait) existimantes. Hic
 (vt prædiximus) principiò quidem Pherecydem audi-
 uit Syrum. Post eius verò obitum profectus in Samum
 Hermodamanti iam seni, Creophili nepoti, se in dis-
 ciplinâ dedit. Quum autem esset iuuenis, ac discendi
 studiosissimus, patriam linquens, cunctis ferè barbaris
 Græcisque mysteriis initiatus est. Denique Ægy-³¹⁰
 ptum petiit, quo tempore Polycrates Amasidi per epi-
 stolam illum commendauit, illorum linguam (vt Anti-
 pho tradit in eo libro quæ De iis qui in virtute prin-
 cipes fuere, scripsit) edidicit, atque apud Chaldæos cõ-
 uersatus est Magis. Deinde in Cretam vnà cù Epime-

A nide descendit in Idæum antrum. In Ægypto quoque
 adyta ingressus est, deinde rediit Samum, offendensque
 patriam à tyranno Polycrate incubari, Crotonem in
 Italiam petiit, ibique leges Italis dedit, atque cum di-
 scipulis clarus habitus est, qui fermè trecenti rempub.
 præclarè administrabant, ita prudenter, vt meritò *ἀει-
 σοφῶτα*, hoc est *resp. optimorum*, videretur. Refert Hera-
 clides Ponticus hunc de se dicere solitum, quòd fuisset
 aliquando Æthalides, ac Mercurij filius putatus esset,
B Mercuriùmque monuisse illum vt peteret præter im-
 mortalitatem quod vellet: petiisse igitur vt viuens &
 vita functus omnium quæ contingerent, memoriam
 haberet. Itaque in vita meminisse omnium. Eandemq;
 memoriam & post mortem referuasse, atque aliquanto
 post in Euphorbum venisse, atque à Menelao fuisse
 vulneratum. Euphorbus autè dixit se aliquando Ætha-
 lidem fuisse, atque à Mercurio pro munere accepisse.
 vt anima illius perpetuo errore vagaretur, & in qua
 vellet arbores, vel animantes commigraret, & quæ a-
 pud inferos anima omnia perpeffa esset, ac cæteræ ani-
C mæ quænam patiantur. Postea verò quàm Euphorbu
 diem obiit, ingressam in Hermotimum ipsius animã
 qui & ipse quum fidem vellet facere, Bráchidas petiit
 ingressus Apollinis phanum ostendit clypeum, quem
 illic Menelaus affixerat. Ait enim illú quum ex Troi
 remeasset, Apollini sacrasse scutum iam putrefactum
 solámque perdurare eburneam faciem. Vbi autem
 Hermotimus vita functus est, rursus in Pyrrhus
 Delium piscatorem migrasse, illúmque omnia me-
 morasse, vt primùm Æthalides fuerit, postea Eupho-
D bus, deinde Hermotimus, ac postremò Pyrrhus effi-
 311 ctus sit, ac deinde post Pyrrhum factum esse Pythago-
 ram, omniumque meminisse quæ prædiximus. Pler-
 que Pythagoram nihil scripsisse tradunt, sed id ste-
 lidè putant. Nam Heraclitus Physicus apertissimè
 illo loquitur: Pythagoras Mnesarchi filius se histo-
 ria rerum exercuit supra omnes homines, seligensque
 hæc scripta suæ sapientiæ, multæque peritiæ, & arti-
 documētum dedit. Sic autem loquutus est, quòd quu

De natura Pythagoras scribere adorsus esset, ita in principio dixerit, Non per aerem quem spiro, non per aquam quam bibo, non admittam huius sermonis vituperationem. Scripsit autē Pythagoras tria volumina, De institutione, De ciuilitate, De natura. Quod autem nomine Pythagoræ legitur, Lysidis Tarentini Pythagorici est, qui quum Thebas profugisset, Epaminondæ præceptor fuit. Refert Heraclides Serapionis filius in Sotionis Epitome, scripsisse & illum versibus De toto. Secundum item Sacrum sermonem, cuius est initium,

O iuuenes tacita colite hæc pia sacra quiete.

Tertium De anima: quartum De pietate: quintum Helothalem Epicharmi comici patrem: sextum Crotonem & alios. Porro mysticum sermonem aiunt Hippasi fuisse, qui in iniuriam Pythagoræ scripserit, plura item ab Astone Crotoniate scripta Pythagoræ inscripta esse. Ait autem Aristoxenus complura moralium dogmatum accepisse Pythagoram à Themistoclea sore. Ion autē Chius in Triaginis ait ipsum, quū poëna quoddam scripsisset, Orphei titulum adnotauisse. Scopiadæ itidem ipsius esse aiunt, cuius operis initium est, Nullius rex egens esto. Socrates autem in Successionibus ait, ipsum rogatum à Leonte Phliasiorum tyranno quisnam esset, dixisse, Philosophus. Præsentemque vitam dicebat celebritati simillimam. Quemadmodum enim ad hanc alii certaturi, alii negotiaturi, alii optimi futuri spectatores veniunt, ita & in vitam alios quidem gloriæ mancipiâ nasci, & cupiditatis aucupes, alios verò veritatis studiosos. Et ista quidem sic se habent. Verùm in tribus illis Pythagoræ opusculis quæ diximus, feruntur ista in vniuersum. Non permittit quenquam pro se orare, quòd ignoret quid sibi expedit. Ebrietatem seorsum perniciem vocat, omnēque iuium reprobatur dicens, non debere quempiam neque laborum, neque ciborum transgredi modum. Ac de Venereis sic ait, Venerea hyeme, nō æstate faciēda, non autumno ac vere leuius. Omni autem tempore esse graua & ad sanitatem minimè idonea. Rogatus quan-

A do esset concumbendum, Tunc (inquit) quū teipso infirmior fieri vis. Humanam ætatem ita distinguit, Puer viginti annos implet, adolescens viginti, iuuenis viginti, senexque viginti. Sūt autem ætates istæ & anni temporibus accommodatæ, veri puer, ætati adolescens, autumnino iuuenis, & hyemi senex. Adolescentem intelligit puberem, iuuenem virum. Primus autem, Timæo auctore, amicorum omnia communia dixit, amicitiamque æqualitatem. Ipsius quoque discipuli facultates omnes in vnum deponebant, communēsque faciebant.

B quinquennium item totum silebant, solūm quæ dicerentur audientes, ac donec probarentur, nunquam Pythagoram videntes. Hinc iam ad domum ipsius aspectūque admittebantur. Abstinebant autem à sepulcro cypressino, quòd inde sceptrum Iouis factū esset, vt Hermippus ait in secundo De Pythagora. Quin & venustissimæ formæ fuisse traditur, adeo vt illum discipuli opinaretur Apollinem qui ex Hyperboreis venisset. Nudatum aliquādo eius femur, aureum apparuisse fama est: Nessūmque amnem quum transiret, ab eo fuisse appellatum, non defuere qui dicerent. Timæus quoque in decimo Historiarum ait, dixisse illum, quæ cum viris habitarent, eas deorum nomine censerī *νόπας* & nymphas, & deinceps matres appellari. Hunc & geometriam perfecisse, quum antea Mœris initia elementorum eius inuenisset, Anticlides auctor est in secundo De Alexandro, maximēque vacasse Pythagoram circa speciem ipsius arithmetica, ac regulam quæ ex vna chorda est, reperisse. Ne medicinam quidem neglexit. Refert autem Apollodorus supputator, hecatomben illum immolasse, quum inuenisset triaguli (quod *Ορδον* *τρίγωνον* appellant) subiectum latus tantundem valere, quantum quæ illum continerent. Et est epigramma sic se habens,

*Pythagoras quondam diis fecit nobile sacrum,
Inuenta est illi litera quod celebris.*

Fertur & primus athletas aluisse carnibus, antea (vt in tertio Commentariorum ait Phauorinus) caricis siccis & mollibus & tritico solitos corpora nutrire, vt ait idē

Phauorinus in octauo Omnimodæ historiæ. Alij verò A
 Pythagoram, alium quendam aliptem athletas ita solitum enutrire dicunt, nō hunc. Quo enim pacto quum hic & necare vetuerit, sustineat gustare animalia quæ commune nobiscum ius habeant animæ? & istud quidem fabulosum. Nam reuera animatis abstinere iussit, exercens atque affuefaciens mortales ad faciliorem victum, vt cibos semper parabiles haberent, quibus igne ad coquendum opus non esset, quique aquam simplicem biberent. Hinc & sanitatē corpori, & ingenij acumen prouenire. Denique aram Delii tantum Apollinis B
 genitoris, quæ post Ceratinum est, adorare, quod frumenta & hordeum & placentas illi absque vsu ignis imponere ex more soleant, cæterum nulla iecinora, vt Aristoteles in Deliorum rep. testatur: primūque hūc sensisse aiunt animam circulum necessitatis immutantem aliis alias obligari animantibus, primūque Græ 314
 cis pondera & mensuras inuexisse, vt Aristoxenus musicus ait. Primum item vesperum atque luciferū idem sidus dixisse, auctore Parmenide. Adeo verò admirationi omnibus fuit, vt dicerēt familiares eius, Dei omni- C
 genas voces. Ipse quoque scribens ait, post ducentos & sex annos ex inferis se ad homines venire. Itaque cum illo perdurabant, atque adibant illum disciplinæ studiorūque causa & Lucani & Picentes, Messapij & Romani. Erat autem ignotum Pythagoricum dogma vsque ad Philolai tēpora. Hic enim tres libros illos præclaros euulgauit, quos Plato centum minis sibi emi per literas orauit. Neque verò pauciores sexcentis erant qui noctu ad illum audiendum confluebant. Ac si qui præsentia illius frui meruissent, scribebant suis, tanquā D
 magnum quiddam ac præclarum se adeptos. Metapontini nemp̄e illius domum Cereris delubrum vocabant, vicūmq; sacratum Musis, vt Phauorinus in Omnimodis historiis tradit. Dicebantque Pythagorici alii, non esse omnibus pandenda omnia, vt Aristo ait in x Institutium legum. Vbi & Xenophilum Pythagoricum interrogatum, quo pacto optimè filium erudiret, dixisse ait, si ex bene instituta ciuitate natus esset. Quin &
 S. iij.

A passim per Italiam non paucos reddidit bonos & doctos viros. Zeleucum inter cæteros & Charondam legumlatores. Erat præterea conciliandæ amicitia in primis studiosus, maximamque in ea habebat vim. Ac siquem didicisset symbolis suis comunicasse, eum continuo socium amicumque consciscibat. Erant autem ista illius symbola: Ignem gladio non fodiendum, Stateram non transfiliendam, Super chœnice non sedendum, Cor non edendum, Onus vnâ tollendum, neque vnâ deponendum, Stramenta semper habenda colligata, Dei imaginem in anulo minimè circumferendam, Ollæ vestigium in cinere confundendum, Oleo sedem

B non tergendam, Conuerso ad solem vultu non mingendum, Extra publicam viam non eundum, Non facile dextram iniiciendam, Sub eodem tecto hirundines non habendas, Quæ sunt vnguibus recuruis aues non nutriendas, Vnguium capillorumque partibus superfluis resectis non immingendum neque insistendum, Gladium acutum deuitandum, In finibus peregrinanti non redeundum. Erant autem hic eius sententiæ: Ignem gladio non fodiendum, potentium iram tumentemque indignationem non commouendam. Stateram non transfiliendam, hoc est, æquum & iustum non transgrediendum. In chœnice non sedendum, ex æquo futuri habendam curam. chœnix enim diurna esca est. Cor non edendum, id est, animam angoribus doloribusque non excruciamdam. Per id autem quod peregrè proficiscenti minimè redeundum admonebat, ne qui vita excessissent, eos vitæ cupiditate teneri non oportere, neque voluptatibus vitæ præsentis manus dare. Ad hæc & alia iam exponenda sunt, nequid præteruisse videamur. Super omnia erythino & sepia vesci prohibebat, corde itidem ac fabis. Addit Aristoteles & vuluâ & triglam. Solo melle siue fauo ac pane contentum vixisse quidam autumant, vinumque interdum non gustare solitum. Opsonium illi erat vt plurimum cruda vel elixa clera, marinis raro utebatur. Stola illi candida semper ac munda, stromatâque ite cãdida ex lana. Lineorũ quippe vsus necdũ ad illa loca penetrarat.

Nūquā verò deprehēsus est saturari, vel venereis rebus **A**
 seu ebrietati operā dare. Rifu abstinebat & facetiis &
 iocis, odiosisque narrationibus. Iratus nunquā vel fer-
 uū vel liberū cēdebat. Diuinatione ea sola utebaturque
 fit per auguria & vaticinia, minimū verò ea quæ fit per
 ignem, thure tātū excepto. Sacrificiis utebatur inani- **316**
 mis. Sunt qui dicant solis gallis gallinaceis, & hœdis e-
 tiam lacteolis, quos teneros dicunt: agnis autem mini-
 mē. Cæterū Aristoxenus cuncta illum animata in ci-
 bū permisisse ait, boue aratore & ariete exceptis. Do-
 gmatāq; ab ea quæ in Delphis est Themistoclea acce-
 disse refert idem autor. Hieronymus verò descendisse
 ad inferos, atque Hesiodi quidem animam columnæ
 eræ vinculis adstrictam stridētēque vidisse: Home-
 ri autem ex arbore pendentem, serpentēque illam cir-
 cundantes, propter ea quæ in dijs finxerat. Eos item
 cruciari qui suis vxoribus congredi nollent, eiusque
 rei gratia à Crotoniatis honoratum. Aristippus autem
 Cyrenæus in libro De physiologia, ait illum Pythago-
 ram idcirco appellatum, quòd veritatem perinde at-
 que Pythius ipse loqueretur. Fertur discipulos admo-
 nere solitus, vt ista quotidie quum domum ingrede-
 rentur dicerent,

Quò es prætergressus? quid gestum in tēpore? quid non?
C
 Cruentis hostias diis offerri prohibebat, solāmque a-
 tam quæ esset sine sanguine adorandam. Deierare iti-
 lem per deos vetabat. Quēque enim id studiōse curare
 oportere, vt ex vitæ merito sibi fides haberetur. Seni-
 ores honorādos, quod tempore præcederet honorabi-
 ius existimantes, quemadmodū in mundo occasu or-
 um, in sæculo principium sine, in vita autem generati-
 onem corruptione. Deos quidē semideis in honore præ-
 erendos, hominibus autē heroas, parentes verò homi-
 nibus cæteris. Inuicem ea ratione cōuersandum, vti ne
 ex amicis inimicos, verūm ex inimicis amicos facia-
 nus. Propriū nihil arbitrandū, legibus opem ferēdam,
 iniquitatem debellandam: mitem arborem nō violan-
 dam nec lædendam: animal itidem quod hominibus
 non noceat. Verecundiam & pietatem esse colendam.
D

- A** Risui æquè ac tristitiæ nõ indulgēdū. Fugiendā carnis superfluum pinguedinē. Itinerationibus remissē intēteque vtendum. Exercendam memoriam. In ira nihil aut dicēdum aut faciendum. Diuinationē omnem honorandam. Cantibus ad lyram vtendum, laudēque deorum virorūque præstantium habendo rationabilem gratiā. Porrò fabarum interdicebat vsum, quòd vento essent plenæ atque animato maximè cōuenirēt. Ad hæc leuiores ac modestiores fieri ventres, atque ideo quæ in somnīs contingunt, imagines leues ac perturbatione vacuas reddi. Refert autem Alexander in
- B** Successionibus philosophorum, & ista se in Pythagoricis Commētariis notasse, Principium quidem omnium esse vnitatem. Porrò ex vnitatem indefinitam dualitatem, veluti materiam autori vnitatem subiecisse. Ex monade verò ac inde terminata dualitate numeros gigni, ex numeris puncta, ex punctis lineas, ex quibus planæ figuræ constent. Ex planis autem solidas figuras, ex quibus item solida consistere corpora, quorum & quatuor elementa esse, ignem, aquam, terrā, aerem, quæ per omnia se mutant ac vertant, ex quibus fieri mundum animatum, intelligibilē, rotundum, mediam terram continentem, quam & ipsam rotundam esse & globosam, ac circum habitari. Esse autem antipodas, nobisque obuersa vestigia premere. Æquis etiam partibus mundo inesse lucem ac tenebras, calidūque & frigidum, siccum & humidum. Ex eis dum calor obtinet, æstatem, dum frigus, hyemem fieri: ea dum æquis partibus sunt, optima anni tempora cōfici. Nam ea quæ viret, est veris, grata salubrisque temperies: quæ verò declinat, autumnus est, insalubris illa pars anni. Quod autem ad diem attinet, oriri quidem auroram ac vesperam occidere. Quocirca insalubriorem esse eum qui terra complectitur aera, immotum ac morbidum, & quæ in illo sunt omnia esse mortalia. Summum verò semper moueri, & esse liquidissimum ac saluberrimū, & quæ in eo sunt, immortalia omnia, atque idcirco diuina. Solem item & lunam & reliqua sidera deos esse, quippe in illis superare calorē, qui sit

vitæ autor. Lunam quoque à sole illustrari, homini- A
 busque esse cum diis cognationem, quòd & homo ca- 318
 oris particeps sit. Vnde & deum nostri prouidētiam
 gerere. Fatum quoque omnium & eorum quæ sunt
 per partes administrandorum causam esse. Penetrare
 rem à sole radium per æthera frigidum & corpulē-
 tum. Vocat autem aerem frigidum æthera. Hunc ve-
 rò radiū etiam profunda penetrare, atque ideo viuifi-
 care omnia. Viuere itē animo quæ calori participant,
 atque ideo & plantas esse animantes, animā tamē non B
 habere omnes. Animam verò auulsionē ætheris esse,
 & calidi & frigidi, eo quòd sit particeps frigidi æthe-
 ris. Differre autem à vita animam, esseque illam im-
 mortalem, quandoquidem, & id à quo auulsa est, im-
 mortale sit. Porrò animalia ex se inuicem nasci semi-
 nali ratione, quæ verò è terra fiat, generationem non
 posse subsistere. Semē autē esse cerebri stillam, quæ in
 se calidum contineat vaporem. Hæc verò dum infun-
 ditur vuluæ, ex cerebro saniem & humorem sangui- C
 nēmque profluere. Ex quibus caro, nerui, ossa, pili, to-
 tumque consistat corpus; ex eo autem vapore sensum
 atque animam constare. Formari autem primò qui-
 dem concretum & compactum intra dies quadragin-
 ta, iuxta verò rationem harmoniæ, intra septem aut
 nouem, aut decem ut plurimum menses consumma-
 tum atque perfectum infantem gigni. Habere autem
 in se omnis vitæ rationes, quibus sua serie connexis
 contineri iuxta congruentiæ rationem quum singula
 statutis temporibus accedunt. Sensum quoque com-
 muniter omnem, ac per speciem temperamentum, va-
 porem esse quendam nimis calidum, atque ideo ae- D
 rem aquamque penetrare: affligi enim calidum à fri-
 gido. Nam si esset frigidus in oculis vapor, distaret
 profectò aduersus aerem similem. Nunc verò in ple-
 risque, oculos solis ianuas appellat. Eadem & de
 auditu decreuit ac sensibus reliquis. Porrò humanā
 animam trifariam diuidit, in sensum & mentem, & i-
 ram. Sensus igitur & iræ cæteras quoque animates esse 319
 participes, mētem verò ad solū pertinere hominem.

- A** Esse autem principium animæ à corde vsque ad cerebrum, & eam quidem quæ sit in corde, ipsius partem concupiscentiam esse, mentem verò atque animam in cerebro constare. Guttas autem nosse ab his manare sensus. Ac partem quidem prudentiæ capacè esse immortalem, cætera verò mortalia: nutritique ex sanguine animã, eiúsque rationes ventos esse. Ipsam verò vnam cum suis rationibus esse inuisibilè, quòd æther quoque sit inuisibilis. Cæterùm animæ vincula venas esse & arterias & nervos. Vbi verò inualuerit & secū fuerit, quiescere, vinculaque ipsius fieri rationes atque opera.
- B** Eiectam eam in terram in aere vagari corpori similem. Porrò Mercurium animarum quæstorem esse, atque ideo ductorem dici, ianitorem ac terrenum, quòd is ex corporibus, & ex terra, & mari animas immittat, & puras quidem atque purgatas in excelsum ducat: impuras verò illis ne appropinquare quidem, neque inuicem sibiipsis, cæterùm vinciri à furiis infractis nexibus. Quin totum aera plenū esse animis, eosque & dæmones & heroes existimari, atque ab his
- C** hominibus immitti somnia & signa atque morbos; neque solū hominibus, verū & pecudibus ac iumentis reliquis, atque ad hos referri lustrationes & expiationes, diuinationem omnem & vaticinia, & cætera id genus. Maximum verò eorum quæ in hominibus fingi possunt, dixit animam esse, quæ ad bonum induceret siue ad malum. Felicésque ac beatos esse homines, quibus bona anima aduenerit. Eam verò nunquam quiescere, neque eundem fluxum obtinere. Iustum item vim habere iurisiurandi, atque ideo & Iouem iuratorem dici. Virtutem harmoniam esse, sanitatem præterea & bonum omne, atque Deum, ideóque
- D** per harmoniam constare omnia. Amicitiam itidè esse æquabilem congruentia...i. Honores diis exhibèdos, heroes tamen haud æquo honore ducèdos. Cæterùm diis semper quidem cum laudibus amictúque candido & casto corpore honores adhibèdos, heroibus verò ex dimidio dici. Eam verò munditiem expiationibus lauacrisque atque asperginibus fieri, vacádo à fu-

nere & cubili & inquinamento omni, morticinisque A
 & pollutis carnibus abstinendo, trigliisque ac sepiis, o-
 uisque, & quæ ex ouis nascuntur animalibus, fabis quo-
 que & cæteris quæ prohibent qui in templis mysteria
 ritusque faciunt. At autem Aristoteles in libro De fa-
 bis, ideo admonuisse illum fabis abstinendum, siue quod
 pudendis similes sint, siue quod inferni ianuis, (sunt e-
 nim infœcundæ solæ) siue quod corrumpât, siue quod
 naturæ vniuersi similes sint, siue quod paucorû domi-
 natu gaudent: nam his in suffragiis utebatur. Quæ ve-
 rò ceciderint non tollenda, vt assuescatur non nisi mo-
 deratè edere. Porrò Aristophanes heroum ait ea esse quæ B
 cadunt, dicens in Heroicis, Ne gustato quidem ea quæ
 intra mensam deciderint. Gallo plumis albis absti-
 nendum, quod Mensi sacer sit ac supplex. nam & horas
 significat. Pisces item non gustandos eos qui sacri
 sunt. neque enim fas esse eadem diis & hominibus
 apponi, sicuti nec seruis & liberis. Candidum qui-
 dem quod est, ad boni pertinere naturam, atrum verò
 ad mali. Panem non frangendum. Nam in vnum ve-
 teres amici coibant, quemadmodum nunc etiam bar-
 bari, neque diuidendum quod illos in vnum cogat. Alii C
 ad iudicium referunt quod apud inferos fit. Alii quod
 in bello formidinem faciat. Alii quod ab hoc incipiat
 vniuersum insolidarumque figurarum omnium sphæ-
 ra, planarum verò circulus sit. Senectutè & omne de-
 trimento obnoxium pari ratione teneri. Iuuentutem
 itidem & quicquid incrementa suscipit, idem esse. Sa-
 nitatem speciei esse consistentiã, morbum contrà esse 321
 huius violationè: de sale quod apponi conueniat idcir-
 co statuit, quod iustitiæ admoneat. Hoc enim qui-
 quid occupauerit seruat, & ex liquidissimis rebus a-
 qua & mari fit. Hæc Alexâder in Pythagoricis reperi-
 sse se in Cõmentariis tradit. Eadè fermè Aristoteles.
 Enimvero Pythagoræ ipsius grauitatè ac modestiam
 & Timon in Sillis, quum illum carpere instituisset, non
 reliquit intactã in hanc sententiã loquens, Pythagoram
 quoque magiæ insignem, opinione gloriæ grauitatis-
 que celebrè. Quod autem alius idè aliàs fuerit, Xeno-

A phanes in Elegia testatur, cuius est initium, Nunc alia dicere aggrediar. Quod verò de illo dixit, sic se habet,

*Qui catulum duro miseratus verberare cœsum
Quum (Vt fama est) olim præterisset, ait,
Desine, ne miserum cadas: nam charus amici
Est animus, quod vox indicat ipsa mihi.*

Atque hæc Xenophanes sugillat illum Cratinus in Pythagoricis atque in Tarentinis in hunc modû: Eis consuetudo est, si quem simplicem vndecunque nacti fuerint, ingressum, experimentum facturum quantum illi dicendi viribus præstant, perturbare illum, objectionibusque versare, cõclusionibus, inæqualitatibus, fallaciis, magnitudinibus, non inde emergere. Mnesimachus Dalmoni, Pythagoreo more Soli immolamus inanimatum nihil, omnia comedentes. Aristophon in Pythagoreo instituto ait, quòd quum descendisset in diætam eorum qui apud inferos sunt, vidisse singulos, Pythagoricos verò multum omnino à mortuis differre. His quippe solis conuesci Plutonem ob pietatem dixit. Facilem ais deum, si sordidis cibus adesse gaudet. Item in eodem, Comedunt olera & aquam in potu sumunt, pediculos & pallium atque squalorem nemo ex aliis perferre possit. Moritur autem Pythagoras hoc modo, Confederat in domo Milonis cum focis: eam verò domum quispiam ex iis quos ille admittere noluerat, per inuidiam incendit. Sunt qui Crotoniatis ipsos tyrannidis suspicione ac metu hoc perpetrasse dicant. Pythagoram igitur incendii incommoda vitantem, quum egrederetur comprehensum esse, & agro cuidam fabis pleno intrantem ibi constitisse ac dixisse, Capi præstat quàm has dare pessum, cædique satius est quàm quicquam loqui: atque ita iugulum persequutoribus nudasse, complurésque ex discipulis. Nã circiter quadraginta sequuti fuerant, fuisse interéptos, paucósque effugisse, ex quibus Archytas Tarentinus fuerit, & Lysis ille quem suprâ memorauimus. Porrò Dicæarchus Pythagorã in delubrû Musarum, quod Metaponti est, confugisse, ibique quum quadraginta dies absque cibo perstitisset, defecisse ait.

Heraclides verò in Epitome vitarum Satyri, illū postquam in Delo Pherecydi iusta persoluerat, rediisse in Italiam, & quū in domo Milonis Crotoniatæ celebritatē offendisset, Metapontū peruenisse, ibique quū viuere diutius nollet, inedia vitam finisse. Hermippus autem ait bello inter Agrigentinos atque Syracusanos exorto, Pythagoram exisse cum sociis Agrigentinis opem laturum. Versis autem in fugam illum, fabarū cāpum circuisse, ibique à Syracusanis fuisse interfectum. Reliquos verò ad trigintaquinque Tarenti fuisse crematos, quum primariis ciuitatis contrà ire vellent, atque ab eis in reipublicę administratione dissentirent. Aliud item quiddam huiusmodi de Pythagora Hermippus refert. Ait enim illum quum in Italiam venisset, subterraneam fecisse domum, matricque mandasse quæ contingerent, tabulis inscriberet, tempusque adnotaret, deinde illū descēdisse, ac dum rediret id matrem fecisse. Anno autem exacto ascendisse Pythagoram ex effossa domo squalidum ac macie confectum, aduocatāque concione dixisse ex inferis se ascendere, atque vt sibi fidem faceret, recitasse quicquid euenisset. Eos verò iis quæ dicebantur affectos, in lacrymas eiulatūsq; prorupisse, Pythagoramque iā diuini quippiam habere existimantes, vxores suas illi in disciplinā certatim dedisse, vt quippiam ex illo addicerent, eāsque Pythagoricas vocatas esse. Hæc Hermippus. Erat autem Pythagoræ & vxor Theano nomine, Brontini Crotoniatæ filia. Hanc alii Brontini vxorem Pythagoræque discipulam tradunt. Erat illi & filia Damo, vt Lysis in epistola ad Hipparchum ait, de Pythagora in hunc modum loquēs, Aiunt autem plurimi publicè te, (id quod Pythagoras sepep inhibuerat) philosophari, qui quum Damoni filia commentaria sua commendaret, iussit ne cui extra domum ea traderet. Ea verò quū ingēti pecunia posset illa distrahere, omnino noluit, inopiā quippe patrisq; monita auro pretiosiora cēsuit, idq; quū esset mulier. Fuit illi & fili' Telauges, qui etiā patri successit, ac iuxta quosdam Empedoclis præceptor fuit. Hippobot' autē Empedoclé dixisse ait

A

323

B

C

D

A de Telaugæ, Clara Theanus proles Pythagoræque. Telauges autè ille nihil scripsisse fertur, at ipsius mater nõ
 324 nulla. Rogata quãdo mulier à viro mûda sit, dixisse ferunt, A suo quidè continuò, ab alieno verò nunquã. Ei verò quæ ad virum ingrederetur, monebat vti, cum veste & verecúdiam poneret, exurgensque denuo, cum ipsis illam vnà resumeret. Rogata, Quænam? Hæc, inquit, per quæ mulier vocor. Igitur Pythagoras, iuxta Heraclidem Serapionis filium, octogesimo ætatis anno moritur, secundum propriam ætatum descriptionem:
 B iuxta plurimos autem, nonagesimo. Extant autem & quæ in hunc lusimus, sic se habentia,

Haudquaquam solus tu animatis abstinuisti:

Quisnam animata vorat, dic mihi Pythagora?

Verùm ubi quid tostum est, elixum, vel sale sparsum,

Tunc edimus, quoniam spiritus omnis abest.

Item aliud in eundem,

Talis erat sapiens, vti nollet tangere carnes,

Pythagoras, magnum & diceret esse scelus.

C *Carnibus admiror socios quòd pauit, & ipse*

Carnibus abstinuit, flagitum esse ratus.

Item aliud,

Respice in Euphorbi radiansia scuta renati,

Pythagora mentem noscere quisquis aues.

Olim ego (dicit) eram mortalis, nec finit unquam,

Sive erat, haud vel erat, dicere semper, Eram.

In eundem,

Heu, heu, Pythagoras quid vile legumen adorat?

Quem in propriis fama est occubuisse fabis.

Nam ne fortè fabas fugiens calcaret in agro,

D *Tandem Agragantino casus ab hoste perit.*

Floruit autem Olympiade sexagesima, ipsiusque schola duravit vsque ad nonam & decimam generationem. Postremi enim Pythagoreorum fuere quos Aristoxenus vidit, Xenophilus Chalcidiësis ex Thuria, & Pháto Phliasius, & Echecrates, & Diocles, & Polymnastus, Phliasij & ipsi. Erant autem auditores Philolai & Euryti Tarentinorum. Fuerunt autem Pythagoræ quatuor eodem serè tempore, nec multum ab se inui-

cem distantes. Vnus quidem Crotoniata, homo tyrannicus : alter, Phliasius, corporum exercitator aliptes, vt quidam aiunt : tertius, Zacynthius, cuius aiunt illud esse philosophiæ arcanum, ac eius rei præceptor: à quo item illud prouerbiale, Ipse dixit, in publicum manauit. Sunt qui & alium sculptorem Rheginum fuisse dicant Pythagoram, qui primus visus sit numerorum ac modorum repertor fuisse. Alium item sculptorem Samium, & alium oratorem non bonum, & alium medicum qui de hernia scripserit, ac de Homero quædam composuerit. Alium item qui Doricè scripserit, autore Dionysio. Porrò hunc Eratosthenes, quem & Phauorinus in Omnimoda historia sequitur in libro octauo, primum fuisse tradit, qui xlviii Olympiade peritus ac exercitatus pugil euaserit, quem comatū atque purpuratum, eiectūque ex puerorum ludo atque irrisum continuò viros petisse ac vicisse. Simplex est huic epigramma quod fecit Theætetus,

*Pythagoram quendam comatum hospes nobilem,
Pugilem Samium, si contines, Pythagoras ego sum.
Quæ gesserim Verò si quempiam Eleum rogabis,
Dices illum incredibilia narrare.*

Hunc Phauorinus ait Definitionibus ob mathematicam vsum materiam, ampliassè verò illam Socratem, & qui ab eo fluxere. Postea autè Aristotelem & Stoicòs, primòque cælum appellassè mundum, terramque rotundam. Id autem Theophrastus Parmenidi, Zeno Hesiodo assignat. Huic autem restitissè Cydonem, sicut Antidocum Socrati. De Pythagora autem athleta 326 circumfertur hoc epigramma;

*Hic puer & pugil à pueris ad Olympia Venis
Pythagoras Samius, patre satus Crateo.*

At verò philosophi epistola legitur in hunc modum,
Pythagoras Anaximeni.

At tu virorum optime, si nihil Pythagora & genere & gloria præstantior esses, profectò ad nos iam ex Mileto migrasses: nunc verò te continuit paterna & auita gloria, quæ & me continuisset, si essem Anaximeni similis. Cæterum vos si augurio vrbes deseretis, eis

A quidem ornatus adimetur, Medique illis infestius instabunt. Neque verò semper conuenit astrorum ac cæli vestigare rationes : præstat interdum ad patriam curas cogitationesque cõuertere. Quanquam ego non semper meis vaco fabulis , verùm & bellis interdum, quibus inter se inuicem Itali dissident.

Quoniam verò de Pythagora diximus , dicendum iam de Pythagoricis illustribus viris, post quos dicendum erit de iis qui sparsim à plerisque referuntur , tum deinceps adnectemus successionis seriem memorabilem virorum vsque ad Epicurum, sicuti supra promisimus . De Theano autem & Thelauge iam diximus, dicendum modò de Empedocle primùm . Nam (vt quibusdam placet) Pythagoræ auditor fuit.

E M P E D O C L E S.

Empedocli (vt ait Hippobotus) Meto pater, auus Empedocles Agrigentinus fuit. Idem & Timæus refert in decimoquinto Historiarum libro, insignem fuisse virum Empedoclem poetæ auum. Hermippus eadem ferme ait. Heraclides itidè De insulis, clara ex familia fuisse auum, equosque nutrisse tradit. Dicit & **C** Eratosthenes in Olympionicis, l x x i Olympiade vicisse Metonis patrem, Aristotelis vtens testimonio. Apollodorus autem grammaticus in Chronicis, Metonis quidem filium fuisse ait, cæterùm ad Thurios nuper omnino conditos venisse Glaucus ait : deinde post pauca, Qui verò (inquit) domum profugum venisse Syracusas, & cum illis aduersus Athenienses bellasse aiunt, prorsus id mihi ignorare videntur. Aut enim iam defecerat, aut omnino valde senex erat : id quod minimè verisimile est. Nanque & Aristoteles ipsum & Heraclitum l x ætatis anno vita excessisse ait, qui verò l x x & primam Olympiadem vicerat eques, eodem censebatur nomine. Ita & tempus ab Apollodoro significatur. Satyrus autem in Vitis Empedoclem ait filium fuisse Exæneti. Reliquisse autem & illum filium Exænetum, eadèmpue Olympiade ipsu m

quidem equestri certamine vicisse, filium verò illius
 lucta, siue (vt ait Heraclides in Epitome) cursu. Ve-
 rumenimverò in Phauorini Commentariis reperi-
 Empedoclem & boué mactasse spectatoribus ex melle
 & farina, fratremque habuisse Callicratidem. Telaug-
 ges autem Pythagoræ filius in epistola ad Philolaum,
 Empedoclem ait Archinomi fuisse filium. Quòd au-
 tem Agrigentinus ex Sicilia fuerit, ipse in primo Lu-
 strationum refert,

O socij ingentem flauas Acragantis ad Vndas

Vrbem qui colitis positam sub mœnibus altis.

Hactenus de genere ipsius. Audisse autè Pythagoram
 Timæus autor est in nono Historiarum, dicens de-
 prehensum quòd orationem furatus esset, sicuti &
 Plato, atque ideo ad consortium sermonum admitti
 prohibitum, ipsùmque meminisse Pythagoræ,

Quidam & in his vir summus erat, rerumque peritus

Diuitis qui animi cordatis vinceret omnes.

Sunt qui ista de Parmenide dixisse putant. Refert Ne-
 anthes Pythagoricos vsque ad Philolaum & Empedo-
 clem ad sermonum communionem admitti solitos.
 Vbi verò ipse poeniata illa vulgare cœpit, latam esse
 legem vti versificator omnis inde arceretur. Idem &
 Platonem pertulisse aiunt, quippe & hunc fuisse pro-
 hibitum, quem tamen illorum audiuerit Empedocles,
 non dixit. Eam enim quæ Telaugis fertur epistolam,
 quòd Hippasum ac Brontinum audierit, non vsque-
 quaque probari. Enimuero Theophrastus Parmeni-
 dem illum imitatum dixit, ipsiúsque æmulum & in
 poematibus fuisse: quippe & illum in versu physicæ ra-
 tionis sequi exprimeréque. Hermippus autem non
 Parmenidis, verùm Xenophanis fuisse imitatore[m] tra-
 didit: qui quum diu versatus eiúsque carmen imitatus
 sit, postmodum Pythagoricis congressum esse. Alcida-
 mas verò in Physico refert eodem tempore Zenonem
 & Empedoclem vnà audiuisse Parmenidem, demum
 ab se discessisse, ac Zenonem quidem seorsum philo-
 sophatum esse, hūc verò Anaxagoram & Pythagoram
 audisse, atque alterius constantiam & grauitatem vitæ

A atque habitus, alterius de natura rationes fuisse imitatum. Aristoteles verò in Sophista, primum Empedoclem oratoriæ inuentorem ait, Zenonemque dialecticæ. In libro autem De poetis asserit Homericum Empedoclem, acutumque in dicendo fuisse, translationibus item ac cæteris poeticis figuris vsum. Atque ideo, quum & alia poemata scripsisset, & Xerxis transitum, & in Apollinem proæmium, ea postea ignibus tradidit soror quædam ipsius siue filia, vt Hieronymus meminit, proæmium quidem imprudens, Persica autem prudens ac sciens, quòd ea imperfecta essent. Tragædias illum præterea scripsisse refert ac politica. Verum

B Heraclides Serapionis filius, tragædias alterius fuisse memorat. Hieronymus verò quadragintatria illius opuscula se legisse asserit. Neanthes autem hunc iuuenem scripsisse, & ipsum tragædias, in quas se postea incidisse. Porrò Satyrus in Vitis refert & medicum illum fuisse, oratorumque optimum, Gorgiamque Leontinum ipsius fuisse discipulum, virum in oratoria insignem, qui & artem rhetoricam scripserit, quem tradit Apollodorus in Chronicis centum & nouem ætatis implese annos. Hunc ait Satyrus dicere solitum

C affuisse se Empedocli magiam exercenti, ipsumque in poematibus id profiteri, & complura alia inter quæ profitetur,

*Pharmaca queis pellas morbos, lenesque senectam,
Percepies, quæ cuncta tibi communico soli:
Compescensque truces Ventorum rite procellas,
Exorti insanis qui vastant flatibus agros:
Sursum (si libeat) mox flamina pigra crebris,
Et media induces è tempestate serenum,
Induces media pluuia estate salubres,
Et flatus sicca qui perflent omnia messe:
Extinctumque hominem nigro reuocabis ab orco.*

D Multis item modis eum virum admirationi habitum Timæus in decimo octauo Historiarum autor est. Nanque etefsis aliquando vehementer flantibus, adeo vt fruges corrumpere, excoriari a sinos iussit, factisque vtribus eos collibus & montium verticibus ad-

moueri ad compellendos flatus, cessantibusque ventis A
 ab euentu rei *Καλωσανόμεν* vocatum esse. Heraclides quo-
 que in libro De morbis ait ipsum Pausaniæ dictasse que
 de Apno ille scripsit. Erat autem Pausanias (vt Satyrus
 & Aristippus ait) amator eius, cui & De natura libros
 compositos ita declarauit,

Pausania Anchiti sapientis percipe filii.

Sed & epigramma in eum scripsit in hanc sententiam,

Pausaniam Anchiti natum Phæbi que nepotem,

Clarum alius medicam patris clara Gela.

Qui multos diuis homines languoribus egros

Eripuit furuis Persephones thalamis.

Απνοῦ igitur Heraclitus tale quiddam esse ait, quod tri-
 ginta dies corpus absque strepitu integrum incorrup-
 tumque seruaret. Vnde illum & medicum & vatem di-
 xit, vt ex eius versibus patet, quibus incolas ampli A-
 grigenti saluere iubet, à quibus & deum se credi vult,
 diuinòsque sibi petit honores. Versus autem sic se ferè
 habent,

Vrbem qui flauis ad ripas Acragantis amici

Incolitis magnam, res & curatis honestas,

Saluete, immortalis ego conuersor apud vos,

Vt par est, deus. & tali me dignor honore,

Formosis & uinctus vittis roseisque corollis.

Quis quando egregias veniam comstatas ad vrbes,

Mulieribus maribusque colar, comitesque sequentur

Innumeri, ad lucrum quos ardens semita ducit,

Quique prophetiam exercent, qui discere morbi

Omnigeni curam cupiunt artesque salubres.

Amplum verò Agrigentum dixisse ferunt, quòd in illa D
 octingenta hominum millia inhabitarent. Vnde & Em-
 pedoclem illis deliciis vacantibus dixisse, Agrigentini
 deliciis quidem ita quotidie se dedunt, acsi postridie
 morituri: domos verò ita ædificant, quasi perpetuò vi-
 cturi. Eas verò ipsas expiationes in vnò corpus coe-
 gisse fertur Cleomenes coaceruator, quemadmodum &
 Phauorinus in Commemorationibus ait. Fuisse verò
 eum in primis liberum atque ab omni imperadi fastu re-
 motissimum Aristoteles tradit: siquidè & regnū quum

- A sibi offerretur, constanter renuit, sicuti Xanthus in illius laudibus meminit, simplicitatē vitæquàm regum delicias charius amplectens, eadem & Timæus refert causam simul adiiciens cur ita popularis fuerit. Inuitatus enim fuerat à quodam ex principibus, ac procedente conuiuio cœna non inferebatur. Tacentibus aliis, indignè ille ferens inferri iussit: qui verò illum inuitarat, præstolari se curiæ ministrum dixit. Vbi verò ille aduenit, conuiuui princeps cōstitutusest, id nimirum agente eo qui illum vocauerat. Tū ille tyrannidis initia haud obscura præ se ferens, iubebat aut bibere, aut in caput effundi merum. Tunc igitur Empedocles tacuit. Postridie verò coacto iudicio damnauit vtrunque, ac peremit inuitatorem & conuiuij principem. Istud enim eius reipublicæ tractandæ initium fuit. Rursum Acrone medico locum sibi ad construendum paternum monumentum à senatu postulante, quòd inter medicos arte præcipuè excelleret, in medium surrexit Empedocles, ac fieri prohibuit, atque inter cetera quæ de æqualitate differuit, ita illum rogare cœpit, cuiusmodi monumento incidemus elegium? Num hoc?
- C

Acrone sumnum medicum ex Acragante profectum,

Qui summo in patriæ culmine habet tumulum.

Quidam autem secundum versum ita pronuntiant,

Verticis excelsicelsa sepulcra tenent.

- Hoc quidam Simonidis esse tradiderunt. Postea verò Empedocles & mille hominum cœtum antiquauit, constituto triennij magistratu, vt non solùm esset diuitum, verùm & mediocrium ac ciuiliū rerum non expertium. Denique & Timæus in primo & secundo libro (ipsius enim sæpe mentionem facit) contrariam reipublicæ tradit putatum eum habuisse sententiã, quandoquidem iactantia & amore sui ferebatur immodicè, quippe qui in carmine se deum dixerit. Quãdo item ad Olympia peregrinaretur, in se cunctorum vertebat ora, vt nullius inter loquendum tanta quãta Empedoclis fieret mentio. Postremò quū Agrigentum conderebatur, obstiterunt illius instituto inimicorū nepotes,

unde in Peloponnesum secessit, ibique obiit diem. Ti- **A**
 mæus autem ne hunc quidem prætermisit, sed ipsum
 mordet quum ait, Et Empedocles forensium forma-
 tor verborum quantum valuit, tantum cepit imperans,
 qui disposuit magistratus indigentes aliis. De illius ve-
 rò obitu varia fertur opinio. Heraclides enim quum e-
 narrasset De Apno, vt Empedocles maximam ex eo
 gloriam consequutus esset, quòd mulierem defunctam
 viuam misisset, ait illum sacrificium ad Pisanactis a-
 grum fecisse, cõuocatis plerisque ex amicis, inter quos
 & Pausanias erat. Vbi verò conuiuio peracto alii qui- **B**
 dem loco paululum digressi, alij sub arboribus villæ
 se ad quiescendum composuerunt, alij quocunque vi-
 sum est in loco quieuerunt, ipse vbi accubuerat per-
 mansit. Mane autem facto è somno excitis cæteris, so-
 lus ipse repertus non est. Facta autem diligentì in-
 sitione è seruis qui rogabantur, vnus astitit, qui diceret
 se nocte media ingentem audisse vocem Empedoclem
 vocantem. Tum verò vbi surrexisset, caelestem vidisse
 lucem & splendorem tædarum, nihili aliud. Illis verò
 in eo quod contigerat stupentibus, descendit Pausa-
 nias vt mitteret qui quærerent. Postea verò prohibi- **C**
 tus est curiosius quærere, dicens rem non indignam
 accidisse precibus ac diuino cultu, ibique veluti deo
 hostias offerri oportere. Hermippus autè illum quum
 Pantheam quandam Agrigentinam desperatam à me-
 dicis curasset, hostias ob id mactasse. Qui verò inui-
 tati erant ad L x x x ferme fuisse. Hippobotus verò
 illum ait, vbi exurrexerat, Ætnam petisse, quòd quum
 peruenisset, in ignis crateres se iniecisse: ibique dum si-
 dem cupit facere famamque adstruere quòd deus ef- **D**
 fectus sit, ignibus consumptum esse: postea vt sese res
 haberet agnitum esse, vna ex illius crepidis vi flammæ
 ex intimis ad exteriora reiecta. quippe calciari solebat
 nare. Huic famæ Pausanias reluctabatur. Cæterú Dio- **333**
 dorus Ephesius de Anaximandro scribès ait illú huius
 æmulú fuisse, imitando tragicam grandiloquétiam ve-
 stisq; grauitatè. Enimuero dú Selinuntios ex adiacétis

A fluuij foetore pestis inuasisset, adeo vt & ipsi & vxores partu periclitarentur, excogitasse Empedoclem duos quosdam ex vicinis annibus proprio sumptu in flumen illud immittere, vt ex commixtione aquæ dulcescerent, ac sedata peste, epulantibus Selinuntis, Empedoclem apparuisse: illi eo conspecto surrexerunt, eique velut deo diuinos honores detulerunt. Eam de se opinionem firmare volentem, se in ignes coniecisse. Verùm hisce Timæus refragatur, apertè asserens illum vbi in Peloponnesum se recepit, nunquam omnino redisse, atque ideo illius incertum esse obitum. Heraclidi verò nominatim contradicit Pisianaeta Syracusanum dicens, neque villam Agrigenti habuisse, verùm à Pausania factum amico monumentum. Is enim huiusmodi vulgata fama, breuem statuam illi (nam diues erat) siue aram, vt deo condidit. Quoniam ergo pacto (inquit) se in crateras iniecit, quorum nullà vnquam fecit mentionem, & quidem quum propè essent? Mortuus enim est in Peloponneso. Quòd si illius sepultura non cernitur, nihil est cur admiremur. nanque & aliorum multorum sepulcra ignorantur. Ista & huiusmodi Timæus refert. Verùm semper Heraclidi consuetudo est miracula ista confingere, qui & ex luna cecidisse hominem dicit. Porrò Hippobotus ait statuam Empedoclis opertam Agrigenti primùm stetitisse, postea verò ante Romanorum curiam constitutam fuisse, Romanis eam illuc transferentibus apertam. Pictæ quidem & nunc eiusmodi quædam inueniuntur. Neanthes verò Cyzicenus (qui & de Pythagoricis scripsit) refert Metone vita functo tyrannidis pululare exordia cepisse. Tum verò Empedoclem Agrigentinum induxisse, vti seditionibus omissis æqualitatem ciuilem amplecterentur: multas itidem ciuium, quæ sine dote erant, ex relictis sibi opibus adiecta dote viris tradidisse, atque ideo & purpuram se induisse, & strophium aureum circumdedisse, Phaurionus in Commentariis autor est: crepidas item æreas & Delphicam sumpsisse coronam. Coma item illi prolixâ fuit, & pueri se deducentes, & ipse grauis sem-

per atque in vno seueritatis habitu perstitit. Eius- **A**
 modi igitur progrediebatur, vt ciuibus sibi occurren-
 tibus, ac pro magno id munere habentibus, specimen
 quoddã & insigne regium præ se ferre videretur. Po-
 stremo verò dum celebritatis cuiusdam causa, Messa-
 nam curru inuectus proficisceretur, cecidisse, coxã-
 que fregisse. Quo etiam ex morbo defunctum esse æ-
 tatis anno LXXVI. Esse item sepulcrum eius Mega-
 ris. De ætate verò ab Aristotele dissentit. Ille enim
 LXX annorum defecisse ait, alii centum & nouem vi-
 xisse annos contendunt. Floruit autem circa LXXX & **B**
 IIII Olympiadem. Democritus autem Træze-
 nius in libro Contra sophistas refert illum iuxta Ho-
 merum,

*Connexo ex alta laqueo sua guttura cornu
 Inseruisse, anima vt tetrum penetraret ad orcum.*

In ea verò quam prædiximus Thelaugis epistola, fer-
 tur illum ex senio in mare prolapsum, extinctumque
 esse. Hæc de ipsius morte. Fertur & nostrum in eum
 ex Pammetro nostra carmen in hunc modum,

*Empedocles rapida purgasti corpora flamma,
 AEternos ignes fortiter ore trahens.*

*Non dicam quod te in feruentem miseris AEt nam,
 Lapsus es at nolens, delituisse Volens.*

Et aliud,

*Cruribus Empedocles collisus, dicitur esse
 Mortuus, è curru quum cecidisset humi.*

*Si se flagrantem malè sanus iecit in AEt nam,
 Quomodo adhuc Megaris structa sepulcra sacent?*

Timon verò ne ab eo quidem laceffendo abstinuit di-
 ens, Empedoclesque forensium opifex carminum, &
 ætera. Hæc autem illi visa sunt ac placita, Elementa **D**
 esse quatuor: Ignem, aquam, aerem, terrã, amicitiam-
 que qua copulentur, & discordiam qua diffideant. Ait
 utem sic,

*Iuppiter albus, & alma soror Iuno, atque potens Dis,
 Et Nestis lacrymis hominum que lumina complet.*

ouem ignem, Iunonẽ terram, Aidoneum aerem, Ne-
 lin aquam dicens, & hæc ait assiduas versare vices, de-

A finire nusquã. Estque æternus iuxta illum hic rerum ordo. Denique infert,

*Nonnunquam connectit amor simul omnia, rursus
Nonnunquam seiuncta iubet contentio ferri.*

Solem ait ignis ingentem massam, lunãque maiorem, lunãque disci habere similitudinem. Cælum ipsum crystalli obtinere speciem: & animam, & omnigenùm animalium atque arborum species indui: ait nempe,

*Nam (memini) fueram quondam puer atque puella,
Plantãque, & ignitus piscis, pernixque volucris.*

B Quæ igitur ille De natura deque expiationibus scripsit, ad quinque millia versuum pertingunt: quæ verè de medicina, ad sexcentos. De tragædiis suprà iam diximus.

E P I C H A R M V S.

E Picharmus, Elothalis filius, Cous, & ipse Pythagoræ auditor fuit. Trimestris verò quum esset, è Sicilia profectus, peruenit Megara: inde contendit Syracusas, vt & ipse in suis testatur libris. Eius statuæ eiu smodi carmen inscriptum est,

336

*Quantum sol vincit sublimis sidera celi,
Quanto vis pelago maior inest fluuiis:
Tantum ego profiteor sophia præstare Epicharmum,
Cui Syracusa comis patria ferta dedit.*

Commentaria reliquit, in quibus de natura rerum, dissententiis, de medicina differuit. Notasque breue Commentariorum locis apposuit, quibus apertè indicat ab se elaborata opuscula. Obiit anno ætatis nonagesimo.

D

A R C H Y T A S.

A Rchytas Mnesagoræ, siue (vt Aristoxenus ait Hestiei filius, Tarentinus, Pythagoricus nobilissimus fuit. Hic Platonem, quum à Dionysio necandu esset per epistolam eripuit. Admirationi summæ apud plurimos habitus est in omni virtutis genere. Nans septies ciuibus præfectus est, quum cæteri plus quàm annum imperare lege prohiberentur. Ad hunc Platonem

scribit epistolas binas, quod is ad eum prior scripsisset in hunc modum,

Archytas Platoni S.

Facis tu quidem rectè, quod nobis te conualuisse ex ægritudine significaris: de Damisco item certiores feceris. De commentariis autem curauimus, venimúsque ad Lucanos, ibique conuenimus Ocelli nepotes. Quæ igitur de regno, legibus, iustitia, omniumque generatione, & ipsi habemus, & ex his quædã misimus. Reliqua modò reperiri non possunt, quã inuenta fuerint, ad te deferentur. In hunc modum Archytas. Plato autem ita rescripsit:

Plato Archytæ S.

Quæ abs te nobis allata sunt commētaria, dici non potest quàm libenter accepimus, quique illa scripsit, in primis admirati sumus. Ostendit enim profectò vir ille dignũ se maioribus illis suis antiquissimis atque optimis viris. Feruntur autem isti viri Myræi fuisse. Hi autem ex illis: fuere Troianis, qui cum Laomedonte migrarunt, viri boni, vt de illis tradita significant. Quæ apud me sunt cōmentaria, de quibus scripsisti, nondum satis elucubrata sunt, neque vnquam satis erunt, ea tamen misi. De custodia verò ambo cōsentimus. Nihil itaque adhortatione opus est. Vale. In hunc modum illi ad se inuicem scripserunt. Porro Archytæ quatuor fuere: Primus hic ipse: secundus, Mitylenæus musicus: tertius, qui de agricultura scripsit: quartus, poeta epigrammatum: quintum, plerique addunt architectum, cuius proferunt librum De machina, cuius istud initium est, Hæc de Teucro Carthaginiesi audiui. De musico autem dicitur, quod quum probro ipsi daretur quod nõ exaudiretur, dixerit, organum verò pro me pugnans loquitur. Pythagoricum verò Aristoxenus refert quum exercitui præesset, nunquam fuisse superatũ. Semel autẽ, dum inuidiæ cæderet, sese imperio abdicasse, moxque exercitum in ius hostium concessisse. Primus hic mechanica mechanicis principiis vsus exposuit, primusque motum organicum descriptioni geometricæ admouit, ex dimi-

B

337

C

D

A dii cylindri sectione duas medias secundum proportionem sumere quærens, ad cubi publicationem : hic in geometria cubum primus (vt Plato in Republica testatur) inuenit.

A L C M Æ O N.

A lcmæon Crotoniates, & Pythagoræ auditor fuit. **B** ut plurimum verò in medicina versatur : plerumque item de natura disputat, dicens, multas humanarum rerum causas. Videtur autem primus de natura **B** ratione scripsisse, vt Phauorinus in Omnimoda tradit **338** historia, lunamque hæc sempiternam habere naturam dixit. Fuit autem Pirithi filius, sicut & ipse in principio sui operis testatur. Alcmæon Crotoniates hæc ait Pirithi filius Brotino & Leoni, & Bathyllo. De inuisibilibus, de immortalibus rebus, manifestam quidem scientiam habent dii, quantum verò conicere hominibus licet, & cætera. Animam verò immortalem dixit, moueri que perpetuò instar solis.

C

H I P P A S V S.

Hippasus, Metapontinus, & ipse Pythagoricus fuit. Ait autem definitum esse tempus mundi mutationis, finitumque hoc vniuersum esse ac semper moueri. Demetrius autem in Æquiucis refert illum nihil opus reliquisse. Fuerunt autem Hippasi duo, hic & qui Lacedæmoniorum rempub. quinque libris comprehendit. Erat autem & ipse Lacon.

D

P H I L O L A V S.

Philolaus, Crotoniata, Pythagoricus & ipse fuit. Ab hoc Pythagoricis libros emédos vt curaret, Dioniscribit Plato. Moritur autem suspectus quòd tyrannidem inuadere moliretur. Nostrum est in ipsum epigramma hoc,

Sufficio haud res est minimi, mihi crede, pericli,

Non pecces quicquam si Videare facis.

Sic Philolae Croton te patria perdidit olim,

Te arbitrata truce[m] Velle tyrannum agere.

Opinatur autem omnia harmonia ac necessitate fieri, terram iuxta primum circulum moueri dicit. Alii Hi- etam Syracusanum id sensisse affirmant. Scripsit utem librum in quo illum Hermippus quempiam scri- torem dixisse refert, Platonem philosophum quum in Siciliam ad Dionysium profectus esset, emisse à Phi- lolaï consanguineis argenti minas Alexandrinas qua- raginta, atque inde transcripsisse Timæum. Alii Pla- tonem dicunt hæc à Dionysio accepisse, reluctan- tem abductum ex carcere adolescentem ex Philolai discipulis. Refert Demetrius in Homonymis Py- thagorica de natura rerum hunc primum edidisse, uorum est initium, In mundo natura coacta est ex infinitis ac finitis, mundusque totus, & quæ sunt in i- so omnia,

E V D O X V S.

EVdokus, Æschini filius, Cnidius, astrologus, geo- metra, medicus, ac legumlator fuit: Geometriam uidem ab Archyta didicit: In medicina verò Philo- tione Siculo præceptore vsus est, vt Callimachus in Fabulis. Porrò Sotion in Successionibus, Platonis quoque auditorem fuisse scribit. Nam quum annum vigesimum tertium ætatis ageret, summoque inter pau- pertatis angustias discendi studio flagraret, Socratico- rum gloria percitum, Athenas contendisse cum The- omedonte medico, à quo & nutriri solitum, nec defu- runt qui dicerent ipsius delicias fuisse. Deuectus au- em in Pireum, Athenas quotidie ascendebat, ibique quum sophistas audisset, ad portum regrediebatur. Duos utem ibi menses moratus, domum reuertitur. Vnde iursum amicorum largitate suffultus in Ægyptum cum Chrysippe medico profectus est, commendatitias ab Agésilao literas ad Nectanabin ferens, à quo & sacer- dotibus commendatus est. Ibi annum vnum & men- ses quatuor moratus, mento attonso atque supercilio,

- A** octo annorum historiam, secundum quosdam, conscripsit. Inde iam Cyzici atque in Propontide Phantus Mausolum itidem visere voluit. Tum verò Athenas rediit, habens secum discipulos plurimos, contristandi (vt quidam volunt) Platonis gratia, quòd is ab initio illum ab se dimiserat. Sunt qui dicant conuiuium Platoni celebranti ipsum adstantibus plurimis, hemicyclium in accubitum introduxisse. Enimuero Nicomachus Aristotelis filius illum ait voluptatem bonum dicere. Exceptus autem in patria magno cum honore est, cuius rei indicio est honorificum de illo factum decretum. Apud Græcos quoque clarissimus fuit, cuiusque suis leges conscripsit, vt Hermippus in quarto De septem sapientibus libro refert. Scripsit autem de astrologia & de geometria, & de aliis quibusdam insignia opuscula. Tres autem habuit filias, Actidem Philtidem, Delphidem. Refert Eratosthenes in libro ad Hecatonem, ipsum & Cynicorum dialogos composuisse, alii Ægyptios lingua sua illos conscripsisse hunc verò traductos Græcis edidisse tradunt. Eius
- C** Chrysippus Erinei filius Cnidius auditor fuit, in hijs quæ de diis, de mundo, de caelestibus docentur. In medicina verò Philistione Siculo præceptore vsus est. Reliquit autem & Commentaria pulcherrima & eruditionis plena. Huius filius Aristagoras fuit, cuius Chrysippus Aethli discipulus fuit, cuius feruntur modi illi ad videndas speculationes naturales quæ in mentem eius venerant accommodati. Fuerunt autem Eudoxus tres: Primus, hic ipse: secundus, Rhodius, historiarum scriptor: tertius, Siculus, Agathoclis filius, poeta comicus, qui ter vrba vicit certamina, quinquiesque Lenaica, vt Apollodorus in Chronicis ait. Inuenimus etiam alium medicum Cnidium, quem ait Eudoxus in terra ambitu, semper admonere solitum articulos continua agitatione exercendos, sensusque similiter. Iden verò refert Eudoxum Cnidium circa centesimam & tertiam Olympiadem claruisse, atque lineas curuas reperisse. Moritur autem tertium & quinquagesimum a gens annum. Quum verò adhuc in Ægypto morare

tur cum Ichonuphy Heliopolitano Apis illius pallium
lingere visus est. Celebrem ergo illum fore nec lon-
gæuum ex eo ostento sacerdotes dixere, vt Phauori-
nus in Cōmentariis refert. Significat autem carmen
quod in eum scripsimus, Fama est Eudoxum quondam
in Memphi fatum suum sciscitatum, à pulchrè cornu-
to boue. Neque illi respondit quicquam. Nam vnde
sermo boui contigisset? Siquidem Apidi vitulo os lo-
quax non dedit natura. Verùm obliquus quum staret,
vestem lambebat, hoc apertè innuēs, illum propediem
vita excessurum: quare & breui postea mors hominē
nuasit, quum nimirum ^{ἑνδεξορ}decies quinque super tres vi-
cisset annos. Hunc pro Eudoxo ^{ἑνδεξορ}, ob famæ cla-
ritatem gloriámque appellabant. Quoniam ergo de
nobilibus Pythagoricis diximus, nūc iam sparsim (vt
iunt) de claris quibusdam philosophis loquamur, ac
primūm de Heraclito dicendum.

A

B

A D I O G E N I S L A E R
 T I I D E P H I L O S O P H O
 rum vita, Liber IX.

H E R A C L I T V S .

342

B

C

D

343

ERACLITVS Blysonis, siue (vt quidam volunt) Herationis filius, Ephesius, circa L XIX Olympiadem clarus est habitus. Fuit autem ultra ceteros alto animo & contemnente omnes, vt ex ipso eius opere ostenditur, vbi ait, Multa periti amentem non docet. Hesiodum siquidem docuit & Pythagoram, rursusque Xenophotem atque Hecataem. Nam licere scire sapientem sententiam qua gubernantur omnia per omnia. Homerumque dicebat dignum qui ex certaminibus eiiceretur, colaphisque caderetur, Archilochumque similiter. Dicebat autem & iniuriam extinguere oportere magis quam incedium, plebemque pro lege non secus ac pro muro pugnare. Acrites autem Ephesios carpit, quod amicum suum Hermodorum eiecerant, dicens, Merentur Ephesii omnes aulti mori, impuberibusque urbem derelinquere, quoniam Hermodorum sui praestantissimum expulerunt. dicentes, Nostrum nemo inaequalis sit, quoniam si quis erit talis, alibi que & cum aliis. Quum autem rogaretur a ciuibus vt leges eis poneret, contempsit, quod iam ciuitas pessima consuetudine imbuta esset. Secedens vero ad phanum Dianae cum pueris ludebat. Circunstantibus autem Ephesiis, Quid (inquit) miramini, o perditum, nonne praestat istuc facere, quam vobiscum remp. administrare? Tandem hominum odio secessit, vitamque in montibus ducebat, olera ac herbas comedens. Atqui ob eam causam morbo aquae intercutis abreptus, ad urbem descendit, medicosque per aenigmata sciscitabatur an possent ex imbre siccitatem

facere

facere. Illis non intelligentibus, seipsum boum stabulo A
 includens, & fimo bubulo obruens, eo calore arbitra-
 batur noxium ac exundantem humorem exhaurire
 posse. Vbi verò ne sic quidem aliquid proficere con-
 spexerat; moritur L X ætatis agens annum: estque in
 ipsum nostrum sic habens epigramma,

Mecum ego Heraclitum mirabar sepe, quòd olim

Sic vitam infelix hausit, & inde obijt.

*Nam malus ossa rigans & aquosus corpora languor,
 Extincto inuexit lumine mox tenebras.*

Hermippus autem refert illum medicis dixisse, Num B
 possit quispiam pressis intestinis humorem exhauri-
 re? negantibus autem, seipsum solis obiecisse radiis, ac
 iussisse pueris boum fimo se oblinere, eo calore mace-
 ratum postridie obiisse diem, sepultumque in foro
 fuisse. Neanthes verò Cyzicenus ait, illum fimo bu-
 bulo quum se eximere non posset, ita perstitisse, atque
 ob eam mutationem ignotum à canibus discerptum
 esse. Fuit autem à puero non parux admirationi, &
 quum esset iuuenis, nihil se dicebat scire: vbi verò ad C
 virilitatis annos euaserat, nihil ignorare. Neminem
 quidem audiuit, verum semet inuestigandæ veritati
 dedisse, omniæque ex semetipso didicisse ait. Sotion au-
 tem quosdam dixisse refert Xenophanis illum fuisse
 auditorem, Aristonemque in libro De Heraclito dice-
 re, aquæ intercutis illum curatum ægritudine, morbo
 alio vitam finisse. Ei opinioni & Hippobotus accedit.
 Eius verò qui legitur liber, generaliter quidem de na-
 tura est, cæterum tres in partes scinditur. Nanque &
 de vniuerso, & de repub. & de theologia differit. Il-
 lum verò in templo Dianæ deposuit, vt quidam putat, D
 de industria obscurius scriptum, vt soli eruditi illum 344
 egerent, ne si à vulgo passim legeretur, contemptibi-
 lis esset. Hunc verò & Timon descripsit, appellans ma-
 edicum & turbæ infestum, Theophrastus illum atra
 bile laborantem, alia semiperfecta, alia aliter scripsisse
 refert. Eius alti animi signum Antisthenes in Succes-
 sionibus id asserit, quòd fratri concesserit regnum.
 Tantum verò gloriæ promeruit ipse liber, vt secta-

Atores habuerit qui appellarētur Heraclitij. Sunt autē ista. quæ illi summatim visa sunt: Ex igne cuncta constare, in eúmque resolui omnia. Fato omnia fieri, & ex conuersione contraria quæ sint, omnia congruere & coaptari. Animarum item & dæmonum plena esse omnia. Dixit & de iis quæ in mundo contingunt variis mutationibus ista: Solis eam esse magnitudinem quæ cernitur oculis. Dicitur & id de animæ sensissē natura, nunquam illam reperiri posse, quantalibet quivix conficiat spatia, adeo profundā eius esse rationem.

B Opinionem siue æstimationem sacrum morbum appellabat, aspectúmque mentiri. Lucidè quidem interdum & apertè in suo opere loquitur, & vt tardissime cuique facilis ad intelligendum sit. Breuitas quoque & interpretationis grauitas incomparabilis est. Iam verò per partes digesta sic se habēt eius decreta: Ignem elementum esse dicit, ignisque vicissitudinem tum raritate, tum densitate constare, quæ fiunt omnia (apertè verò nihil explicat) fierique omnia per contrarietatem, & fluminis in morem vniuersa decurrere, finitúmque esse hoc vniuersum, & vnum esse mundum eúmque ex igne nasci, & rursus per quosdam ambitus per vices hoc omne seculum ignescere. Id autem fato fieri. Ex his verò quæ contraria sunt, id quidem quoad generationem adducat vocari bellum & contentio-

C nem: quod autem ad incensionem, concordiam & pacem. Mutationem quoque viam esse suprà infráquducentem, secundum quam fieri mundum arbitratur. Densatum quippe ignem liquefcere, constantémque aquam fieri, concretam verò aquam in humum verti

D idque inter inferiora adesse. Humum ipsam denuo effundi, atque ex ea fieri humorem. ex eo autem reliqua ferme omnia, ad euaporationem eam referens quæ e mari fit, ipsámque ad superiora viam esse. Porrò euaporationes ex terra fieri & mari, alias quidem perspicuas & liquidas, alias verò tenebrosas. A liquidioribus ignem, à reliquis humorem incrementa capere. Aeren verò cuiusmodi sit non significat, esse tamen scapha per concauum ad nos conuersas, in quibus cōuenien-

tes euaporationes liquidas reddere flammæ, quæ sint **A**
 sidera, dicit. Esse autem lucidissimam calidissimamque
 solis flammam. Nanque astra cætera remotiora esse,
 neque adeo terræ vicina, atque ideo minus lucere mi-
 núsque calefacere. Lunam, quæ terræ vicinior sit, nõ per
 liquidum locum deferri. Solem in suo splendore, nulli
 admixtioni obnoxium durare, certis à nobis spatiis
 mensurisque distantem. Ex eo igitur magis calefcere
 atque illustrare. Deficere item solem ac lunam quum
 scaphæ ad superiora vertuntur: menstruásque figuras
 lunæ fieri, dum in illam sensim vertitur scapha. Diem **B**
 item ac noctem & menses & annos annique statuta
 tempora, pluuias & ventos & his similia secundum
 euaporationes varias fieri. Nam liquidam euaporatio-
 nem in solis circulo inflammatam diem facere: con-
 trariam verò vbi obtinuerit efficere noctem. atque ex
 lumine calorem augeri, æstatemque perficere: ex te-
 nebris humorem abundare, vnde hyems oriatur. In
 hunc modum & de causis cæteris disputat. Enimvero
 de terra cuiusmodi sit, penitus tacet, ac de scaphis. Iti-
 dem ista eius dogmata fuere. **C** Porro quod ad Socratẽ
 attinet, quænam eius de illo sententia fuerit, quum eius
 legisset librum ab Euripide sibi delatum, vt Aristõ ait,
 diximus quum de Socrate loqueremur. Seleucus tamẽ
 grammaticus ait Crotoniatem quendam in eo quem
 Catacolymbitem inscripsit libro, tradere Cratem quẽ-
 dam hunc librum primò Græcis inuexisse, ac dixisse,
 librum ipsum Delio aliquo indigere natatore, qui in
 illo non suffocaretur. Inscribunt illum plerique Mu-
 sas: alij, De natura: Diodotus verò, Gubernaculum ex-
 ploratum certumque ad libram vitæ: quidam, Senten-
 tiam morum, vnus omnium instituti ornamentum. **D**
 Aiunt illũ, quum rogaretur cur taceret, dixisse, Vt vos
 oquamini. Eius frui contubernio & Darius optauit,
 scripsitque ad illum ita,

Rex Darius Hystaspis filius Heraclitum Ephe-
 sium sapientem virum salutat.

Librum de natura scripsisti obscurum difficilẽmque
 n plerisque: qui si ad verbum exponatur, vim quan-

A dam speculationis continere videtur mundi totius, & quæ in eo fiunt omnium, quæ quidem sunt in diuino motu constituta, in quibus plurimi hæserunt, adeo ut & qui complura legerunt, ambigant, quum recta abs te narratio conscripta videatur. Rex igitur Darius Hytaspis filius, auditor esse tuus cupit, particépsque Græcæ eruditionis fieri. Venias itaque quamprimum ad conspectum meum ac regiam domum. Græci enim ut plurimum sapientibus viris obseruandis minus dediti, aspernantur ea quæ ab his rectè fuerint elucubrata, tametsi eiusmodi sint ut eruditione & grauitate nõ careant. Apud me autem aderit tibi omnis honor, primatúsque omnis, quotidieque sollicita obseruatio, & grata colloquutio, vitæque tuis moribus probabilis Vale. His ille ita respondit,

347

Heraclitus Ephesius Regi Dario
Hytaspis filio S.

Quotquot mortales in terris viuunt, à veritate ac iustitia abstinent, auaritiæ autem & inani gloriæ inexplebiliter intendunt, perditæ dementiæ causa. Ego autem omnis immemor nequitæ, fastidiúmque deuitæ omnis inuidiæ domesticæ, quæ splendorem comitari solet, nunquam in Persarum solum aduenirem pauci contentus, quæ sunt secundum meam sententiam. Huiusmodi ille & aduersus regem fuit. Demetrius autem in Æquiuocis ipsum & Athenienses aspernatur ait, apud quos magna de illo erat opinio, & quum Ephesiis esset cõtemptui, nusquam alibi maluisse conuersari. Meminit illius Demetrius quoque Phalerei in Socratis defensione, plurimique fuere qui illius exponerent librum, quippe & Antisthenes & Heraclid Ponticus & Sphærus Stoicus, Pausanias præterea qui *Ἡρακλειστὴς* appellatus est, Nicomedes quoque ac Dinysius, & ex grammaticis Diodorus, qui opus illi non de natura, sed de repub. dixit differere. Nam quod de natura differit, in exempli speciem inserta illic est Hieronymus autem Scythinum quendam iamboru poetam in illius librum metro iocari, illumque euctere dixit. Multa autem epigrammata in ipsum feru

tur, cuiusmodi sunt hæc,

*Sum Heraclitus ego, quid me vexatis inepti?
Non vos, sed doctos tam græve querit opus.
Vnus homo est nobis id quod ter mille, sed vnus
Vix sunt innumeri, & manibus hæc recito.*

Item aliud in hanc sententiam.

*Noli Heraclitum rabido percurrere cursu,
Est via difficilis, luce papyrus eget.
In sua si doctus te duxerit atria vates,
Cuncta videbuntur lucidiora die.*

Quinque autem Heracliti fuere. Primus hic ipse: secundus, poeta lyricus, cuius est illa duodecim deorum laus: tertius elegiæ poeta Halicarnasseus, in quem Callimachus sic scripsit,

*Heraclite mihi quidam tua funera dixit,
Et subito lacrymis immaduere gena.
Quum memini longos quoties consumpsimus ambo
Soles, miscentes serua multa iocis.
Pulvis at es tenuis nunc hospes: sed tua musa
Viuat, Plutonis nec timet illa manus.*

Quartus Lesbius, qui Macedonum scripsit historiam. Quintus ex industria ridiculus, qui ex cytharæ pulsu rãsiuit ad speciem.

XENOPHANES.

Xenophanes Dexij, siue (vt Apollodorus ait) Orthomenis filius Colophonius, à Timone laudatur, ubi ait,

Xenophonem subacerbum, & Homeri nobile flagrum.
Pulsus autem patria in Zancle Siciliæ moratus est, atque Catanæ. Sunt qui neminem audisse dicant, neque est qui Bottonis Atheniensis auditorem fuisse asserent. Alij Archelaum audisse, atque (vt Sotion ait) Anaximandri ætate vixit. Scripsit autem versus, elegias & iambos contra Hesiodum atque Homerum, subsannans ea quæ de diis dixere, ipse quoque sua resarciebat poetata. Thaletis ac Pythagoræ opinionibus contraria sensisse fertur, Epimenidemque sugillasse. Fuit autem & longæuius maximè, sicuti & ipse quodam in loco te-

- A** statur, dicēs septuagintaseptem annos se à patria peregrinatum esse, quum tum viginti quinque esset annorum. Ait autem quatuor esse omnium rerum elementa, infinitosque mundos, neque variabiles. Nubes consistere quum solis vapor sursum fertur, easque in aerē cogi. Dei substantiā rotundam esse, & globosam, nihilque cū hominibus habere cōmune, totū cernere totūque audire, non tamen respirare, simulque esse omnia, mentem, prudentiam, æternitatem. Primusque definiuit omne quod fiat, corruptioni obnoxium esse.
- B** Animamque esse spiritum ait, & plurima deteriore mente esse. Tyrannis congregiendum aut minimè aut suauissimè. Empedocle autem dicente, difficile inueniri iuuenem posse sapientem, Rectè, inquit. nam sapiēs si necesse est, qui norit explorare sapientem. Omnia incomprehensibilia esse primum hunc dixisse Sotion auctor est, sed fallitur. Scripsit autem de Colophonis conditione, & de Italica in Eleam colonia versus ad duomillia. Claruit circa sexagesimam Olympiadem. Refert Demetrius Phalereus in libro De senectute, Panætiusque Stoicus in libro De tranquillitate, filios illius suos propriis sepelisse manibus, sicuti & Anaxagoram. Videtur autem à Pythagoricis Parmenisco & Orestade (vt Phauorinus in primo Commentariorum ait) defecisse. Fuit autem & alius Xenophanes poeta Iambicus ex Lesbo. Atque hi quidem quos commemorauimus sparsim.

P A R M E N I D E S.

- P** Armenides Pyretis fili⁹, Eleates, Xenophanis auditor fuit: tametsi eum Theophrastus in Epitome Anaximandrum audisse tradat. Licet autem Xenophan auditor fuerit, sequutus tamen illum nō est. Adiunctum est & Ameniæ & Diochætæ Pythagorico (vt Sotiōai pauperi illi quidem, sed honesto sanè viro ac bonum quem etiam ob hoc potius sequutus est, ac vita fundi facellum ædificauit. Quum & genere & opibus illustrisset, tamen ab Amenia, non à Xenophane, ad quietam vitam inductus est. Primus hic terram globosam dixi

ac rotundam, & in medio sitam. Duóque esse elementa, A
 ignem & terram; illum opificis, hanc materiæ tenere
 ordinem. Generationem item hominum ex sole pri-
 mùm esse ortam. Solem ipsum calidum esse atque frigi-
 dum, ex quibus constant omnia. Animam ac mentem
 idem esse, sicuti et Theophrastus in Physicis meminit,
 quum ferè omnium opiniones exponeret. Vnde quo-
 dam in loco ait,

- Velim simul omnia noscas

Aut Verum simplex, & pectore semper aperto,

Aut malè constantis laudem & suffragia vulgi.

B

Philosophiam & ipse carmine expressit, quemadmo-
 dum Hesiodus & Xenophanes atque Empedocles. Iu-
 dicium rationis esse dixit, sensusque minus esse exactos
 & idoneos ad iudicandum. Ait enim,

Nec tibi communis sensus persuadeat unquam

Quicquam & fallaces oculi, aut & iudices auris,

Aut lingua, at ratio dirimat discrimina rerum.

Quamobrem & Timon de eo ait,

Parmenide ingentes animos, & irésque potentes

Qui sensus & vanis simulacris fallier inquit.

C

Huius nomine Plato dialogũ inscripsit, vocauitque Par-
 menidem siue De ideis. Floruit autè Olympiade x c i x:
 primusque animaduertisse videtur eundem esse vespe-
 rum atque luciferum, vt Phauorinus in quinto Com-
 mentariorum ait, alij Pythagoram dicunt. Negat
 Callimachus ipsius poema esse. Fertur ciuibus suis tu- 351
 lisse leges, vt Speusippus in libro De philosophis ait.
 Primus item sermone interrogasse Achillem, vt Pha-
 uorinus ait in Omnimoda historia. Fuit autem & alius
 Parmenides orator, qui artem scripsit oratoriam. D

M E L I S S V S .

Melissus, Ithægenis filius, Samius, Parmenidis audi-
 tor fuit, & cum Heraclito item venit in colloqui-
 um, quo tempore illum etiam ignorantibus commen-
 dauit Ephesiis, sicuti Democritũ Hippocrates Abderi-
 tis. Fuit autè & ciuilis in primis vir ciuibusq; maximè
 acceptus atque charus. Vnde & præfectus classis magna

A virtutis documenta dedit. Placuit autem ei vniuersum infinitum esse & immutabile atque immobile. & vnum sibi ipsi simile ac plenum. Motumque non esse, verum videri esse. De diis nihil definiendum dicebat: neque enim illorum certam esse cognitionem. Floruisse circa LXXXIII Olympiadem Apollodorus refert.

Z E N O.

B **Z**eno Eleates Pyrrheti (vt Apollodorus ait in Chronicis) filius. Parmenidem verò natura quidè Teleutagoræ, adoptione verò Parmenidis filium dixit. De hoc atque Melisso Timon hæc ait,

Expressitque Plato vires strusque peristi:

Lingua Zenonis, surgatorisque Melissi,

Phantasias qui aluit paucas, multa que subegit.

Enimuero Zeno Parmenidis auditor ac pædica fuit. Fuit autem proceræ staturæ, quemadmodum Plato in Parmenide indicat, idemque in Sophista ipsum Eleaticum Parmenidem vocat. Inuentorem Dialecticæ, sicuti C & Empedoclem Rhetoricæ, fuisse, Aristoteles autor est. Fuit & in Philosophia & in Repub. vir sanè nobilissimus. Feruntur nempe ipsius volumina sapientiæ plenissima. Is quum Nearchum tyrannum, seu (vt alii volunt) Diomedontem deiicere ac profligare voluisset, comprehensus est, vt in Satyri epitome ait Heraclides. Quo tempore quum de consciis & armis quæ in Lipara habuit, inquireretur, volens ipsum desertum destitutumque ostendere, omnes illius amicos coniurationis esse conscios dixit, deinde quum de quibusdam dixisset quiddam sibi ad aurem loqui velle, eam mordicus apprehensam non antè dimisit quàm dentibus perforaret, idem agens quod Aristogiton tyrannicida. Demetrius verò in Æquiuocis nasum ei præcidisse ait. Porrò Antisthenes in Successionibus, illum quum amicos indicasset, rogatum à tyranno essetne alius quispiam, dixisse, Tu, ciuitatis perniciēs: atque adstantibus ita loquutum esse, Admiror equidem vestram ignauiam, si horum gratia quæ nunc ego tole-

ro, tyranno seruire sustinetis. Demum præcisam **A**
linguam in ora tyrannidi conspuisse, ciuésque conti-
nuò factò impetu, lapidibus tyrannum obruisse. Hæc
omnes ferme ita tradiderunt. Cæterùm Hermippus
illum in cauum lapidem iniectum contusumque fui-
sse ait. In hunc autem nos sic diximus,

Fortiter extincto voluisti Zeno tyranno

Tristi Eleam patriam seruitio excutere.

Vitius es infelix; seui tamen arte tyranni

Arreptum quate contudit are caso.

B
Præclarus & in cæteris fuit Zeno, maiorumque non
secus atque Heraclitus quadam animi altitudine con-
temptor. Nam & ipse prius quidem Hylen, postea ve-
rò Eleam Phocensium coloniam, suamque patriam ci-
uitatem humilem, bonos tantum viros nutrire solita,
dilexit magis quam Atheniensium magnificentiam:
ad quos rarò proficiscebatur, domi assidue commo-
rans. Hic & Achillé primus oratione cõpellauit, quã-
tis Phauorinus Parmenidè & alios cõplures profert.
Placet autem illi mundos esse plures, vacuùmque non
esse, naturam omnium rerum ex calido & frigido ari-
lòque & humido fuisse profectam, quum ista in alter-
utrum commutentur. Generationem hominum è ter-
ra esse, animamque ita ex his omnibus commixtam
quæ prædiximus, vt à nullo eorum plus quam à cæte-
ris obtineatur. Hunc aiunt quum maledictis ageretur,
indignari solitum, causantibusque quibusdam dixisse,
si maledicta equo animo admittam, ne laudes quidem
entiam. Octo verò fuisse Zenones, quum de Cittico
oqueremur, diximus. Floruit autem Olympiadem
arciter sexagesimam. **C**

LEUCIPPVS.

D
Leucippus Eleates, siue (vt aliis placet) Abderites,
aut iuxta alios Milesius, Zenonis auditor fuit. Pla-
cebat illi infinita esse omnia, & in seipsa commutari,
atque vniuersum istud inane esse plenumque corpori-
bus, mudòsque fieri corporibus in hoc inane inciden-

- A** tibus, & in se inuicem implicatis, atque ex motu secundum illorum incrementa naturam siderum fieri. Solem in circo maiori secundum lunam ferri, terram vehi, ac circa medium verti, figuramque illius tympano simile. Primus hic atomos principia subiecit. Summatim ista illi visa sunt, sed sunt explicanda per partes. Vniuersum quidem (vt diximus) infinitum ait. Huius partem plenam esse, partem inanem, & elementa ait, mundosque;
- 354 **ex** eis infinitos esse, & in illa dilabi atque dissolui. Sicut autem fieri mundos ex infinito per abscissionem, multa corpora figuris omnigena in magnum vacuum ferri, eaque in vnum coacta vnam vertiginem efficere, secundum quam offendere ac circueuolui modis omnibus, atque ita discerni, vt seorsum similia quae sunt sui similia petant. Caeterum aequilibra quum ob multitudinem minimè iam circumferri possint, exilia quidem ad exterius vacuum contendere, sic ordinante natura: caetera subsidere & innexa atque in se implicata inuicem concurrere, atque ea concursione prius quandam concretionem efficere rotundam. Hanc autem veluti
- C** membranam subsistere, continentem in se omnigena corpora, quae dum secundum medi reluctationem circumuoluuntur, tenuem per gyrum membranulam fieri iuxta vertiginis tractum corporibus perpetuis semper confluentibus: atque ita fieri terram, manentibus quae semel in medium iniecta erant, ipsamque rursus continentem membranam instar augeri iuxta externorum influentiam corporum, & quum vertigine fertur, quaecumque attigerit ea acquirere. Ex his quaedam complicata concretionem facere, primo quidem humidam ac luteam, exiccata & circumacta cum totius vertigine: deinde incensa & ignita, siderum efficere naturam. esseque solis circulum extremum: lunae verò terrae proximum, caeteris in medio horum positis. ac sidera quidem omnia ob celeritatem motus ignescere, solem verò inflammari à sideribus, lunam paululum ex igne sibi usurpare. solem lunamque deficere, quod terra ad meridiem vergat, quae ad septentrionem sunt, niuibuscōnspergantur, & pruinis algeant, in glaciemque con-
- D**

crefcant. Solem quidem rarò deficere, luná verò perpetuò, quòd fint impares eorum circuli. Enimvero, vt generatio, ita & incrementa mundi effe, & diminutiones, & corruptiones ex quadam neceffitate, quæ cuiusmodi fit, ipfe exponit ac differit. A
355

DEMOCRITVS.

Democritus Hegesiftrati, siue (secundú alios) Athenocriti, vel certè Damasippi filius, siue (vt alii putant) Milesius fuit. Magos autem quosdam & Chaldaeos audiuit, Xerxe rege patri illius præceptores, quando apud illum hospitatus est, relincente, vt etiam refert Herodotus, à quibus & Theologiam & Astrologiam didicit, quum adhuc puer esset. Postea verò Leucippum conuenit, & secundum quosdam Anaxagorá, quum annis x l iunior quàm ille esset. Refert Phavorinus in Omnimoda historia, Democritum de Anaxagora dixisse, non illius esse quas scripserit de sole ac luna opiniones, verùm illo antiquiores, ipsúmque sibi eas furatum esse: derogasse item iis quæ de mundi cõpositione & mente dixisset, infesto aduersus illú animo. Quum ergo illum improbarit, quo pacto ille eius auditor fuit? Demetrius autem in Æquiuocis, & Antisthenes in Successionibus tradunt illum in Ægyptum contendisse ad sacerdotes, Geometriam percepturum, & in Persidem ad Chaldaeos atque ad rubrum mare. Non defuere qui dicerent & Gymnosophistis in India congressum esse, atque in Æthiopiam venisse. Quúmque tertius esset frater, diuissse substantiam, minorémque portionem, quæ erat in pecunia, sibi elegisse, qua illi in peregrinatione opus erat, hoc illis dolo factum arbitrantibus. Demetrius ipsius partem centum talenta excessisse autor est, eúmque illa breui consumpsisse. Adeo verò studiosum fuisse, vt ex vicino hortulo sibi cellulam seligeret, ibique seipsum includeret, & quum aliquando ipsius pater bouem ad immoládum adduxisset, ibiq; alligasset, tandiu hoc ab illo non fuisse cognitum, quoad hunc B
C
D
355

- A** ille sacrificii causa excitauit, ac bouis admonuit. Constat (inquit) illum Athenas venisse, atque ob respectu gloriæ agnosci noluisse: & quum agnouisset Socratem, ipsum à Socrate fuisse ignoratum. Veni enim Athenas (inquit) & me nemo cognouit. Siquidem Platonis illic riuales sunt, ait Thrasyllus: hic profectò obscurus ac sine nomine venisset, qui de OEnopidis familia, & Anaxagoras alter colloquio cum Socrate habito de philosophia, Hic (inquit) philosophus similis est quinque certaminum victori. Et erat reuera in philosophia πένταθλος hoc est, quinque certaminum. Nanque naturalia, moralia, mathematica, liberalium disciplinarum rationes, artiùmque omnem peritiam callebat. Huius illud est, Sermo operis umbra. Porrò Demetrius Phalereus in Socratis defensione, ne venisse quidem illum Athenas dixit. Id autem profectò maius est, si quidem tantã contempsit ciuitatem. Non enim ex loco gloriam aucupari contendebat, verùm loco gloriam imponere. Constat autem ex scriptis eius cuiusmodi fuerit. Videtur autem (vt ait Thrasyllus) & Pythagoreorum fuisse imitator. Ipsius enim Pythagoræ meminit, illum singulari admiratione prosequutus in Æquiuoco opere. Adeo autem videtur ab illo accepisse omnia, vt nisi temporu ratio obstaret, illum & audisse putaretur. Pythagoreorum tamẽ quempiam audisse Glaucus Reginus, qui eius seculo vixit, omnino affirmat. Refert autem & Apollodorus Cyzicenus Philolao illum in amicitiam venisse, illoque familiariter vsum fuisse. Nitebatur autem (vt ait Antisthenes) etiam variè probare imaginationes, sæpe solitarius viuens, atque etiam sepulcra incolens. Regressum ex peregrinatione humillimè vixisse ait, quippe qui omnem substantiam consumpserat, atque à Damaso fratre propter summam inopiam nutritum fuisse. Vbi verò futura quædam prædixerat, sequensque rerum euentus fidem fecerat, diuinis iam honoribus dignus à plerisque iudicatus est. Quum verò lege cautum esset, vt qui patrimonium consumpserat, sepulcro patrio non dignaretur, eo cognito (vt ait Antisthenes) ne

inuidorum & detrahentium pateret calumniæ, legisse **A**
 illis constat magnum Diacosmum, quod cunctis illius
 operibus facile excellit. Et præterea quingentis talen-
 tis honoratum esse, neque id solum, verum & æreis i-
 maginibus, vitæque functus publicè sepultus est, quum
 vixisset vltra cētum annos. Cæterum Demetrius pro-
 pinquos eius magnum illud opus recitasse refert, so-
 lumque centū talentis fuisse honoratos. Hæc & Hip-
 pobotus ait. Porro Aristoxenus in Historicis com-
 mentariis, Platonem Democriti commentaria, quæ
 colligere potuit, voluisse comburere, verum ab Amy-
 cla & Clinia Pythagoricis fuisse prohibitum, nihil id
 adferre vtilitatis dicentibus. Iam enim eos libros a-
 pud plerosque seruari. Quod item ex eo colligitur,
 quod quum antiquos ferme omnes memorauerit sa-
 pientes Plato, Democriti nusquam mentionem vllam
 fecerit, ne in eis quidem locis vbi quidpiam contradi-
 cendū erat, sciens & prudens (vt intelligi datur) ne con-
 tra optimum philosophorum certamen inisse videret-
 tur, quem & Timon laudat, quum ait,

Qualis erat prudens Democritus, autor amoni

Sermonis lepidi que ioci, in primisque facetus.

Erat autem (vt ipse in paruo Diacosmo refert) iue-
 nis eo tempore quo iam senior viuebat Anaxagoras,
 illo minor natu annis x l. Paruum verò illum Dia-
 cosmum à se compositum refert anno post Troiæ ex-
 cidium quingentesimo trigesimo. Vixit (vt ait Apol-
 lodorus in Chronicis) Olympiade l x x x. Vt autem
 Thrasylus in eo libro qui inscribitur De legēdis De-
 mocriti libris, memorat l x x v i i anno maior natu
 quàm Socrates, ætate nimirum Archelai Anaxagoræ
 discipuli atque OEnopidæ. Nanque & huius mentio-
 nem facit. Meminit item & opinionis Parmenidis ac
 Zenonis, de vno vt maximè sua ætate claro, & Abde-
 rite Protagora, qui omnium consensu Socratis æqua-
 lis fuit. Refert autem Athenodorus in octauo Deam-
 bulationum libro, quum ad illum Hippocrates venis-
 set, iussisse afferri lac, inspectoque lacte dixisse, Et ca-
 pellæ primi partus & nigræ est. Vnde maximum dili-

B

C

358
D

A gentiæ suæ miraculum Hippocrati fecisse. Sed & puellam Hippocratis comitē, primo die ita salutasse, Salue virgo: postridie verò, Salue mulier. Fuerat enim puella nocte illa vitiata. Moritur autem Democritus, iuxta Hermippum, in hunc modum. Quum iam ex senio deficeret, & propinquus videretur morti, mœrentem sororem, quòd ille in celebritate Cereris moriturus ipsa deæ vota exoluere nequiret, bono animo esse iussit, panésque calidos sibi quotidie afferre: eos igitur naribus quum admouisset, viuum se dum ea celebritas transiret, seruauit. Vbi verò dies illi transierunt (tres autem erant) quietissimè ac minimo dolore conclusit vitam, vt Hipparchus ait, c i x ætatis anno. Nos sic de eo lusimus in pammetro,

B

*Quisnam tam sapiens visus qui tale patrarit
Vnquam, quale sciens omnia Democritus?
Qui per tres tenuit presentia fata dies, &
Illa recens cocti panis odore aluit.*

C Hominis igitur vita ad eum habet modum. Sunt autem quæ ille opinatus est ista: Principia omnium esse atomos atque inane, cætera omnia legitimum esse opinari. Infinitos esse mundos, generationi & corruptioni obnoxios, nihil ex eo quod non sit, fieri, neque in id quod haudquaquam sit, corrumpi. Atomos præterea & magnitudine & numero esse infinitos, ferrique in toto ac rotari, atque ita cōcretiones omnes gignere, ignem, aquam, aerem, terram. Quippe & hæc ex atomis quibusdam constare, esseque passioni & immutationi ob firmitatem ac soliditatē minimè obnoxia. Solem item & lunam ex huiusmodi vertiginibus tumorumque circumferentiis esse compositā, animamque itidem, quam idem esse quod mentem dicit. In-
D tueri nos, incidentibus in nos rerum imaginibus, cunctaque secundum necessitatem fieri, quum sit vertigo causa generationis omnium, quam necessitatem dicit. Finē verò esse rectū quietumque animi statum, quam *ἡδονήν* vocat, quæ vt quidā obliquè interpretantur, non idem sit quod voluptas, verum secundū quam animus magna tranquillitate constantiæque beatus est,

dum nullo metu, nulla superstitione, aut alia quavis **A**
 perturbatione agitatur. Eandē verò & *Εὐεστώ* appellat,
 à bonitate cōstantiæ, multisque nominibus aliis. Quæ
 verò fiant, esse legitima, natura verò indiuidua atque
 inania. Ita ille opinatus est. Cæterum ipsius libros &
 Thrasyllus notauit, atque in ordinē digessit secundum
 Platonis quadripartitū ordinem. Sunt autem isti mo-
 rales, Pythagoras, De affectu sapiētis, De his quæ sunt
 apud inferos Tritogenia (hoc est, quòd ex ea tria fiāt
 quæ humana cuncta contineant) De probitate, seu De
 virtute, De copiæ cornu, De sedatione animi, Cōmen- **B**
 tatorum vel domorum. Nam is quē appellauit Eue-
 sto, nō inuenitur: atque isti quidē morales. Porrò na-
 turales hi, Magnus diacosmus (quē Theophrastus Leu-
 cippi esse ait) paruus Diascomus, Cosmographia, De si-
 deribus vagis, De natura vnus, De natura hominis, si-
 ue De carne duo, De mente, De sensibus. Hos quidam
 illis adscribunt, De anima, De liquoribus, De colori-
 bus. De differētibus fragoribus, *Περὶ ἀμειψήσεων, Κρα-
 τωμένα*, hoc est Iudicium ferentia de supradictis, De
 imagine siue de prouidētia, De pestibus normę, tres **C**
 Ambiguorum. Et isti quidem naturales. Porrò incom-
 positi sunt isti, Cælestes causæ, Aeriæ causæ, Planæ cau-
 sę, De igne & his quæ sunt in igne causæ, Causæ de **360**
 vocibus, Causæ de seminibus, arboribus, fructib', Cau-
 sę de animalibus tres, Promiscuæ causæ, De lapide. &
 hi quidem incompositi. Mathematici verò hi sunt,
 De sententiæ differentiis, siue De contactu circuli &
 sphæræ, De geometria, Geometricorum numeri, De
 mutis ac solidis lineis duo, Explicationes, Magnus an-
 nus siue Astronomia, *Παράτηγμα*, Certamen clepsydæ,
 Cæli descriptio, Terræ descriptio, Poli descriptio, Ra- **D**
 diorū descriptio. hæcenus de mathematica. De mu-
 sica hi sunt, De concentu & harmonia, De poesi, De
 carminis venustate, De consonis & dissonis rebus, De
 Homero, siue Versuū rectitudine & linguis, De carmi-
 ne, De verbis & nominib'. hæc ille de musica. De me-
 dicina, & de his quæ sub artē cadūt ista scripsit: Præno-
 tio. De ratione victus, siue Medicinæ sententia, Causæ

- A** De intempestiuis, De tempestiuis, De agricultura siue geometricus, De pictura, De re militari & armis. de his hæctenus. Sunt qui seorsum & Commentariis ista constituant, De sacris in Babylone literis, De his quæ sunt in Meroe, Oceani nauigatio, De historia Chaldaica & Phrygia, De febre, & de iis quæ ex morbo tussi agitantur, Legales causæ, Chernica, siue Problemata. Cætera quæ ad illum quidam referunt, partim ex eius opusculis decerpta, partim omnino aliena con-
- B** sensu omnium sunt. Hæc de illius voluminibus. Sex autem fuere Democriti. Primus hic ipse: secundus, Chius musicus, coætanei ambo: tertius, sculptor, cuius Antigonus meminit: quartus, qui de templo Dianæ Ephesiæ scripsit, & ciuitate Samothraca: quintus, epigrammatum poeta clarus & floridus: sextus, Pergamenus, orator clarus.

- C** **P**rotagoras Artemonis, siue (vt Apollodorus & Dion in Persicis ait) Mæadri filius Abderites fuit, vt Heraclides Ponticus in libris De legibus tradidit, qui illum & Thuriis leges dedisse ait. Vt autem Eupolis in tragœdia quæ inscribitur Colaces refert, Teius fuit. Ait enim ille,

Est intus ille Protagoras iam Teius.

- Hic & Prodicus Ceus libros prælegētes sibi quæstum faciebant. Plato denique in Protagora graui voce fuisse Prodicum ait. Audiuit autem Protagoras Democritum, vocabaturque sapiētia, vt Phauorinus in Omnimoda historia refert. Primus dixit duas omnium rerum esse rationes inuicem contrarias, quibus etiam interrogādo utebatur, atque in hunc ferme cœpit modum: Omnium rerum modus & mensura homo est. Earum quidem quæ sunt, vt sunt: quæ verò non sunt, tãquam non sint. Dicebátque nihil esse animam præter sensus, sicut & Plato refert in Theæteto, omniãque esse vera. Alio autem in loco in hunc cœpit modum: De diis quidem statuere nequeo, neque an sint, necne

Sunt enim plurima quæ id scire prohibeant, quippe & summa rei incertitudo, & brevis hominis vita. Ob hoc autem principium operis pulsus ab Atheniensibus est, librîque illius in foro cremati sunt sub præconis voce à singulis, qui illos habebant, inuestigati. Hic primus pro mercede minas centum exegit, primusque temporis vires exposuit, orationumque certamina spectauit, & sophisma his qui contentionis studio delectantur, induxit: & omiſſâ mente de nomine differuit, ac superficiale & illud leue contentionis genus. Vnde & ipsum Timon mixtum contentiosumque appellauit, quum de eo sic scribit,

Protagoras mixtus, simul & contendere doctus.

Hic & Socraticum dicendi genus primus mouit. Antisthenisque rationem, qua demonstrare nititur contradici non posse, vt Plato in Euchydemo loquitur, primus iste versauit, primusque (vt ait Artemidorus dialecticus in libro aduersus Chrysippum) argumenta ad quæstiones docuit. Ac primus quam nûcupauit *τύχην*, in quam onera portant, inuenit, vt Aristoteles in libro De disciplina ait. Erat enim vafer (vt memorat sanè Epicurus) atque aduersus Democritum hunc in modum elatus est, quum ligna dedisse visus esset. Diuisit autem orationem primus in quatuor, precationem, interrogationem, responsionem, præceptum: Alij septem in partes distinxisse aiunt, narrationem, interrogationem, responsionem, præceptum, promissionem, precationem, vocationem, quas etiam fundamenta orationis dixit. Porrò Alcidamas orationis quatuor partes dixit, dictionem, pronuntiationem, interrogationem, appellationem. Primum verò librorum suorum De diis recitauit eum cuius initium supra posuimus. Recitauit autem Athenis in Euripidis, siue (vt quidam volunt) in Megalidis domo, vt alij, in Lyceo, Archagora Theodoti filio discipulo recitante. Accusauit autem Pythodorus Polyzeli filius vnus ex quadringenis. Aristoteles Euathlum accusasse ait. Sunt autem qui seruantur eius libri, hi, Ars contentionis, De lucta, De disciplinis, De repub. De libertate, De virtutibus, De

A prisco statu, De iis quæ sunt apud inferos, De iis quæ non rectè ab hominibus geruntur, De præcepto, Causa de mercede, Contradictionum duo. Et ij quidem eius libri. Scripsit autem & Plato dialogum in eum. Refert Philochorus, eo nauigante in Siciliam, nauim qua ferebatur submersam fuisse, idque Euripidem in Ixione innuere ait. Quidam illum in via defecisse iter agentem, quum ad nonagesimum ætatis peruenisset annum, siue (vt ait Apollodorus) L X X. Porrò in studiis philosophiæ versatum annis quadraginta, circa septuagesimam quartam Olympiadem claruisse. Est in hunc nostrum ita se habens epigramma,

363

*Te quoque Protagoram redeuntem fertur Athenis
Iam vetulum media mortem obisse & a.
Cecropis Urbs potuit, potuisti Palladis Urbem
Linquere, non potuit Styx & violenta fugi.*

Fertur, quum mercedem aliquando exigeret. Euathlufque illius discipulus diceret, Sed nondum quicquam vici, dixisse, At equidem si vicero, quodcunque vicero, accipiam necesse est: sin verò tu viceris, id in tuum **C** ius necessariò concedet. Fuit autem & alius Protagoras astrologus, in quem & Euphorion epicedium scripsit. Tertius, Stoicus philosophus.

DIOGENES APOLLO-

NIATES.

D iogenes Apollothemidis filius, Apolloniates fuit, vir Physicus & eloquentia & sapientia in primis clarus. Anaximenis auditorem fuisse Antisthenes tradit: fuit autem Anaxagoræ temporibus. Hunc ait Phalereus Demetrius in Socratis defensione Athenis præ nimia inuidia periclitatum de vita. Quæ autem opinatus est, sunt ista: Elementum esse aerem, mundos infinitos, & inane infinitum, densumque aerem ac rarefcentem, mundos gignere, nihil ex eo quod non sit, fieri, neque in id quod non sit, corrumpi. Terram esse rotundam, atque in medio sitam, eamque cepisse constantiam secundum illam quæ ex calido est circumfe-

rentiam: ex frigido concretionem ac soliditatem accepisse. Est autem initium operis hoc, Qui docere aliquid instituit, ei, mea quidem sententia, operæ pretium est certum & indubitatum præstare principium, orationéque simplici atque pudica uti.

ANAXARCHVS.

A Naxarchus Abderites, Diomenis Smyrnæi auditor fuit, alij Metrodori Chij auditorem tradunt. Hic se ne id quidem scire dicebat, quòd nihil sciret. Porro Metrodorum alij Nesum Chium, alij Democritum audisse tradunt. Anaxarchus igitur Alexandro etiam congressus est, floruitque circa c & x Olympiadem. Inimicum autem habuit Nicocreontem Cypri tyrannum. Et quum illum Alexander aliquândo in conuiuio rogasset, quidnam de cœna illa sentiret, dixisse ferunt, Cuncta magnificè, ô rex, verum oportebat iam caput satrapæ cuiusdâ apponi, Nicocreontem intuens. Hoc ille ægrè ferens, memor iniuriæ, post mortem regis, quum naui ferretur Anaxarchus, inuitusque applicuisset Cyprum, comprehensum eum, in saxum concavum iniicit, iussitque ferreis malleis cædi: illum pœnæ suæ negligentem, celebre id dictum ingeminasse aiunt, Tûde, tunde Anaxarchi vasculum: nam Anaxarchum nihil teris. Iubente verò illo ipsius præcidi linguam, fama est præcisam mordicus in eius faciem conspuisse. Est nostrum in ipsum tale carmen,

Contrahite in rugas tritum hûc magis ac magis utrem,

Tutus Anaxarchus iam Iouis arce latet.

Et te hæc mox melius distinguere verba subebit

Percussor, Stygiis & recitare deis.

Hic ob animi constantiam & facilem victum Fortunatus appellabatur, habebatque ad emendandum maximam autoritatem. Alexandrum enim deum se esse arbitrâtem auertit, quum ex ictu quodam sanguinem illi fluere vidisset, digito ostendens, ita illi ait, Hoc quidem sanguis est, non autem,

Ille cruor, diuis qualis solet esse beatâ.

A Plutarchus Alexandrum ipsum amicis hoc dixisse refert. aliâs item Anaxarchum illi quum præbibisset, ostendisse calicem, & dixisse,

Ferietur aliquis mox deùm humana manu.

Pyrho Eliensis Plistarchum habuit patrem : quod etiam Diocles tradit. Is (vt Apollodorus ait in Chronicis) pictor fuit primùm, atque (vt Alexâder in Successionibus scribit) Drysonem Stilponis filium audiuit, deinde Anaxarchum, illi ubique adhærens, ita vt Gymnosophistas in Indiam adierit, Magisq; congressus sit. Vnde & nobilissimè philosophiam tractasse videtur, commentus modum quo de omnibus nihil decerneret, neque quicquam comprehendi posse diceret, vt Ascanius Abderites autor est. Negabat enim quicquam turpe esse aut honestum, iustum vel iniustum, eadem ratione & in omnibus nihil verè esse, cæterùm lege atque consuetudine cuncta homines facere : neque enim esse quicquam istud potius quàm illud. Consentanea ad hæc illi & vita erat, nihil declinâs nihilque deuitans, sustinebat omnia : currus si fortè occurrissent, & prærupta, & canes, & talia, nihil omnino sensibus permittès. Seruabatur autem (vt Carystius Antigonus refert) à sequentibus se necessariis. Porrò Ænefidemus ipsum De assensu quidem retinendo philosophatum esse tradit, non tamen imprudenter gessisse singula. Vixit autem ad annos fermè xc. Cæterùm Antigonus Carystius in libro quem de Pyrrhone scripsit, hæc de illo memorat, ipsum principio quidè obscurum & pauperem, pictorémque fuisse, seruarique in Elide in gymnasio *λαμπροδισαίς* nō infeliciter ab eo elaboratos. Quin egredi solitum & solitarium viuere, raroque apparere domesticis. Hoc autem idcirco facere quòd audisset Indum quendam Anaxarcho exprobrâtem, quòd nullum doceret virum bonum fieri, quum ipse regias aulas frequens tereret & regibus obsequeretur, sempérque eodem perseuerasse vultu atque ha-

bitu, vt si quispiam illum inter dicendum desereret, ipse A
 tamen quod cœperat perageret, & quidem quum in a-
 dolescentia mobilis fuerit. Sæpe (inquit) peregrè pro-
 ficiscèbatur, nemini quò pergeret prædicens, & quibus
 volebat. congregiebatur. Et quum aliquando Anaxar-
 chus in scrobem incidisset, ille pertransiit nihil ei opem 366
 ferens. Idque quum plerique culparent, Anaxarchus ip-
 se laudabat vt indifferenter & sine affectu se habètem.
 Quum secum loqui aliquando deprehensus esset, roga-
 tus cur id faceret, Meditor (inquit) bon' vt sim. In qua-
 stionibus à nemine cõtemnebatur, quòd obiter solùm- B
 que ad interrogata diceret: qua ex re factum est vt Nau-
 siphanes adhuc adolescētulus ab eo capt' sit & allēctus.
 Aiebat enim oportere affectus quidem esse Pyrrhonis,
 sui ipsius autem verborum. Dicebātque sæpenūmero
 Epicurum conuersationem institutumque Pyrrhonis
 admiratum, ipsum de se percontari assiduè solitum.
 Tanto autem in honore à patria sua habebatur, vt eum
 pontificem constituerit, atque illius gratia philosophos
 publico decreto omnes immunitate donauerit. Com- C
 plures item habuit instituti sui, hoc est, rerū negligenti-
 æ & cõtemptus æmulos. Vnde & illum complectitur
 mirificè Timò in Pythone, & in Sillis, quòd liber eua-
 serit omnibus perturbationibus, superstitioneque & va-
 nitate, & captione sophistica, ac dei instar inter homi-
 nes regnarit.

*Miror quò tandem potuisti euadere Pyrrho
 Turgentes frustra, stupidos & vanosque sophistas,
 Atque imposturæ fallacis soluere vincula,
 Nec fuerit cura scrutari, Græcia quali
 Aère cingatur, neque tibi aut vnde omnia consistant.*

Et iterum in Indalms,

*Abs te illud miserè optarim cognoscere Pyrrho,
 Quò fuerit facilis lætæque vita tibi,
 Solus vt in diuis gereres te numinis instar.*

Hunc autem Athenienses etiam ciuitate honorauerunt,
 vt refert Diocles, quòd Cotyn Thracium interemisset.
 Piè verò & cum sorore sua obstetrice vixit (vt Erato-
 sthenes in libro De diuitiis & paupertate refert) quo tē

A pore ipse publicè auiculas porcellósque venūdabat, domique indifferēti munditia erat. Fertur obeiusmodi indifferētiā, & scrofam lauare solitus: & quum sorori quandoque succensuisset (Philista autem vocabatur) arguerētque illum quispiam vt immemorem instituti sui, Non (inquit) muliercula documentum erit nostræ indifferētiæ. Rursum quum se inuadentem canem repulisset, causantique cuidam, Graue (inquit) est & perdifficile hominem penitus exuere. Certādum verò pro viribus, primūm quidem operibus, alioqui vel ratione aduersum res. Aiunt illum & medicamēta, putria & sectiones, & vstiones sibi vlceri cuipiam adhibitas tanta tulisse constantia, vt supercilia ne contraxerit quidem. Eius animi magnitudinem & Timon in iis quæ scripsit ad Pythonem, prosequitur. Philo quoque Atheniensis ipsius necessarius, illum Democriti meminisse, tum etiam Homeri dixit, miratum, illum eius versiculum, assiduēque pronuntiare solitum,

Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum.

C Amplectique quod homines muscis & auibus comparat. Illos item perlibenter & saepe proferre,

Quin tu igitur morere, & plora mihi, amice, vicissim.

Nam & periit Patroclus qui te superabat abunde.

Sicut & cætera illius quibus infirmitas & inania studia atque pueriles hominum motus indicantur. Posidonius autem de illo tale quiddam retulit. Naui aliquando ferrebat, & quum socij tēpestare acti deiectiones essent, ipse tranquillo animo porcellum in nauē edentem ostendebat, dicens oportere sapientem hanc illius imitari securitatem. Solus hunc Numenius dogma etiam edidisse ait. Huius præterea memorabiles isti fuere discipuli, Eurylochus, cuius id notatur vitium: Aiunt illum aliquando ita furore instigatum, vt sumpto veru cum carnibus cocum in forum vsque persequeretur, & in Elide quæstionibus eruditorum fatigatum abiecto pallio, Alpheum tranasse fluuium. Erat autem Sophistis infestissimus, sicuti & Timonem ferunt. Philo autem in disputationibus erat frequentior. Vnde & Timon de illo ait,

Aut secum meditantem, & strepitu turbâque remotû, A

Litibus aut stolidæ addictum fameque Philonem. 368

Hecataeus præterea Abderites, & Timó Phliasius poeta Sillorum scriptor, de quo dicemus, Nausiphanes quoque Teius (cuius plerique Epicurum auditorem fuisse tradunt) eius discipuli fuerunt. Hi omnes à magistro quidem Pyrrhonij, cæterùm à dogmate aporetici & sceptici, prætereaque & ephectici, & zetetici appellabantur. Est enim Zetetica philosophia sic dicta, quòd semper in veritatis inquisitione versetur. Porrò sceptica, quòd semper quærat & nunquam inueniat. Ephectica B autem dicitur ab euentu, quòd post inquisitionem ambigatur itidem: aporetica verò quòd ei' sectatores semper addubitent, atque à Pyrrhone Pyrrhonij (vt diximus) denominati sūt. Enimvero Theodosius in Scepticis capitulis, scepticam Pyrrhoniam minimè appellari oportere ait. Nam si quidem motus & agitatio mentis alterius comprehendi à nobis non potest, profectò Pyrrhonis affectum ignorabimus. At si illum ignoremus, Pyrrhonij haudquaquam dicemur, præterquam quòd neque Pyrrho primus sceptices inuentor fuerit, neque ea dogma aliquod habeat: recti' autem diceretur Pyrrhonis moribus similis. Eius sectæ principem Homerum fuisse plerique autumant, quòd is in suis scriptis de rebus eisdem præter cæteros aliàs aliter loquitur, neque certò quicquam in rebus pronuntiat ac fert sententiam. Denique & septem sapientes in hoc genere fuisse versatos, quorum illa sint, Nihil nimis, & Sponsioni adiacet damnum, quo significetur qui fideiussor existat, illum è vestigio certa compertaque incommoda subsequi. Archilochum item & Euripidem id genus exercuisse, vbi Archilochus quidem ait, D

Ea mens est hominibus, Glauce Leptina fili,

Qualem mortalibus in dies Iupiter mittit.

item Euripides,

Sentire Verò quippiam quid hos ferunt

Homunciones? nam nescimus id quidem

An rectè agamus, an secus quod quis velit.

A Sed & Xenophanes, & Zeno Eleates, ac Democritus
369 secundum eos sceptici sunt: ex quibus Xenophanes
quidem ait,

Nemo aliquid certò nouit, Vel nouerit Enquam.

Zeno autè motum tollit dicēs, Omne quod mouetur,
neque in quo est mouetur loco, neq; in quo nò est. Por-
rò Democrit⁹, exclusis qualitatibus, aut ait lege calidū,
aut lege frigidum. Est autem causa atomi & vacuum. Ac
rursus, Causa quidem nihil nouimus: nam veritas in
B deorūque filiis concedit: cæterum rationem proba-
bilem perquirat. Euripidēs quoque dubitat an viuere
sit emori, morique viuere mortales putent: ait enim,

*Quis nouit autem an viuere hoc sit emori,
An emori hoc sit quod vocamus viuere?*

Empedocles item quædam vix dici posse, alia neque au-
ditu percipi, neque mente comprehendit ait, idque so-
lūm probari quod quisque putarit. Heraclitus itidem
de rebus maximis coniectandum adstruendūque esse
quippiam temere negat. Hippocrates item ambiguo at-
que humano more loquitur, atq; longè antè Homerus,

C *Lingua volubilis est hominum Verbisque referta. Et,
Verborum hinc atque hinc ingens est copia cuius. Et,
Quale prior dixi, reddetur tale vicissim.*

Æquas verborum vires obiectionesque significans. Ita-
que huiusmodi sceptici sectarum omnium dogmata e-
uertere perstabant, nihil ipsi dogmatis afferentes, atque
cæterorum tantum enuntianda dogmata atque enar-
randa proponentes, nihil definiendo, neque hoc ipsum
quidem etiam, & ipsum quoque nihil definire tolle-
bāt, dicentes illud, Nihil definimus. Nam profectò de-
finirent. Cæterum sententias aliorum proferimus no-
stræ infirmitatis indicium, perinde ac si annuentes hoc
indicare possibile esset. At voce definiemus nihil. Ex eo
370 igitur quod dicunt Nihil definimus, morbus qui *appetit*
dicitur, quòd neutram in partem sententiam propen-
sus inclinēt, insinuatur. Ac per id similiter quod profe-
rūt, Nihil magis, atq; id Omni rationi ratio obiecta re-
peritur, & similia. Dicitur autè Nihil magis etiā posituè

de quibusdam quasi similia sint, vt Nihil magis pirata **A**
malus est quàm mendax. Verùm ab huiusmodi sce-
pticis non posituè sed negando dicitur, sicuti ab im-
probante quum dicitur, Non magis Scylla fluit quàm
Chimæra. Ipsum verò Magis aliquàdo per compara-
tionem pronuntiatur, vt quum dicimus, Magis dulce
mel quàm vuam esse: aliquando item posituè, aut per
negationem, vt quum dicimus, Magis prodest virtus
quàm obest. Significamus enim virtutem prodesse, nõ
obesse. Verùm & ipsam vocem Nihil magis sceptici
tollunt. Sicuti enim Non magis est prouidentia quàm **B**
non est, ita & ipsum nihil magis, nihil magis est quàm
non est. Significat igitur & ea vox (sicut & Timon in
Pythone ait) nihil definire, verùm hæere ambiguum.
Porrò quæ verbis omnibus inest vox, ea quoque cogit
assensus detentionem. Nam siquidem dissidentibus
rebus, verba tantundem valeant, veritatis ignora-
tio sequitur, ne huic quidem rationi deest ratio quæ
aduersetur. Quæ & ipsa quum sustulerit reliquas, à se-
metipsa sublata peribit, non secus atque medicamen-
ta, quæ vbi epotâ prius materiam exhauerint, & ipsa **C**
egeruntur ac pereunt. Aiunt autem dogmatici se non
modò non tollere, verùm & asserere & confirmare ra-
tionem. Solùm itaque ministris utebantur rationibus.
Neque enim fas erat rationem à ratione non tolli,
quæmadmodum dicere consueuimus, locum non esse,
& locum omnino dicere oportet, & si non dogmatis,
at demonstrationis ratione. Nihilque secundum ne-
cessitatem fieri, & tamen necessitatem dicere oportet.
Tali quodâ interpretationis modo utebantur, res non
eiusmodi per naturam esse quales viderentur, sed vi-
deri tantùm, atque ea inquirere dicebant, non quæ in-
celligerêt (quod enim intelligitur, liquet) sed quæ sen-
sibus perciperentur ac cõmunicarent. Est igitur Pyr- **D**
rhonis ratio memoria quædam earum rerum quæ vi-
dètur, siue quomodolibet intelliguntur, secundum quam
omnia omnibus conferuntur. Eaque comparata utilif-
sima, plenaque perturbationis esse cernuntur, sicut ait
Ænesidemus in Introductione in Pyrrhonia. Porrò **371**

A ad eas quæ in speculationib' sunt oppositiones, quum prius ostenderit quibus modis res persuadeant, eisdem autoribus illarum fidem tollunt. Nam persuadere quidem ea quæ secundum sensus concorditer se habent, & quæ nunquam vel certè rarò incidunt. Consuetà item, & quæ legibus visa sunt distincta atque admirationi habita. Demonstrabant itaque ex iis quæ contraria sunt persuasiones æquales esse persuadentibus. Porrò ambigua secundum concordiam earum rerum quæ vel aspectu vel intelligentia percipiuntur, decem modis tradebant, quibus subiecta differre videbantur.

B Ex his primus est qui constat ex animalium indifferentiis ad voluptatem & dolorem, commoda & incommoda. Ex eo autem colligitur non easdem ac eisdem imaginationes incidere, quòdque eam pugnam necessariò sequitur ambigere. Quippe animalium alia absque coitu gigni, ut sunt quæ in igni viuunt, quæ *Πυρίσια* vocantur: phœnixque Arabicus atque teredines: alia item ex congressu, ut sunt homines & cætera. Atque alia sic, alia sic comparata sunt. Quocirca etiã sensibus differunt: nam aquilæ acutissimè vident, canis sagacissimè olfacit. Est igitur consentaneum quæ differenter oculis incidunt, eorum itidem differre phantasmata. Nam capræ quidem virgulta alimento esse, homini autem amara atque insuavia. Cicutam quoque coturnici nutrimentum, homini inferre perniciem. Suem item fimum edere, quem minimè equus attingat. Secundus ex hominum ingeniis per gentes comparationesque colligitur. Demophon enim mensis præfectus Alexandri ad umbram calefiebat, solèque rigebat. Andron item Argivus (ut ait Aristoteles) per arida Libyæ loca absque potu iter agebat. Alius item medicinæ, agriculturæ alius, alius mercaturæ studiosus est. Atque ista quidè aliis profunt, aliis obsunt: quæ ex re continendus assensus est. Tertius ex differentiis sensuum poris accipitur. Nanque malum aspectui quidem pallidum, gustui dulce, tactui leve, olfactuique fragrantia odoris gratissimum incidit. Eademque forma pro speculorum varietate non eadem cernitur. Consequens

igitur est, quòd apparet non magis id esse quàm aliud. **A**
 Quartus, circa affectus communiter vicissitudinésque
 versatur, puta sanitatem, morbum, somnũ, euigilatio-
 nem, gaudium, tristitiam, iuuentam, senectam, audaciã,
 metum, indigentiam, copiam, amicitiam, odium, calo-
 rem, frigus, quòd videlicet respiretur ac vicissim spi-
 ritus meatus intercludantur. Diuersæ ita videntur
 quæ incidunt præter dispositiones quaslibet. Neque
 enim qui vesani sunt, præter naturam se habent. Quid
 enim illi magis quàm nos? nanque & nos solem ve-
 luti stantem intuemur. Theon autem Tithoreus **B**
 Stoicus, dormiens in somnis ambulabat, Periclísque
 seruus in summo tecto. Quintus circa leges atque in-
 stituta, fabulosásque probationes, atque artificialia fœ-
 dera, dogmaticásque opiniones vertitur. In eo conti-
 nentur quæ de honestis ac turpibus, veris que & falsis,
 déque summo bono, de diis, & generationibus, & cor-
 ruptione omnium quæ apparent, disputantur. De-
 nique quod apud alios iustum, apud alios iniustum
 est, idémque aliis bonum, aliis malum putatur. Nam
 Persis quidem filiabus misceri legitimum est, id verò
 Græcis nefarium existimatur. Atque Massagetæ (vt **C**
 Eudoxus quidem in primo Periodi refert) vxores ha-
 bent communes, Græci eam communionem dete-
 stantur. Cilices item latrociniis gaudent, Græci non.
 Sic de diis quoque alii aliter sentiunt. Quippe illo-
 rum providentiam alii confitentur, alii negant. Ægy-
 ptii quoque condientes sepeliunt corpora, Romani
 verò incendentes, Pæonésque in stagna proiiciunt.
 Vnde circa veri professionem continetur assensio. **373**
 Sextus in congressionibus societatibúsque consi- **D**
 stet, secundum quem liquidè nihil per se & integrè
 apparet, sed cum aere ac lumine, liquido ac so-
 lido, calore, frigore, motu, euaporatione, ac viri-
 bus aliis. Constat enim purpuram colorem suum
 varium præ se ferre ad solem ac lunam & lucer-
 nam. Color item noster diuersus sub meridiem ap-
 paret, Et sol itidem qui à duobus in aerem tollitur la-
 pis, in aqua facilè transfertur. At enim grauis existēs,

- A** ab humore leuigatur, siue leuis ab aere grauatur. Ignoramus igitur quid seorsum sit, veluti in vnguento oleum. Septimus, circa substancias & positiones quasdam, & loca, & ea quæ in locis sunt versatur. Per eum quæ videntur magna esse, modica apparent. vt si quadrata, rotunda: plana, tumere: recta, obliqua: pallida, coloris alterius. Sol denique longius quàm sit abesse videtur, montesque procul in morem nebulæ, & plani leuesque propè asperi esse cernuntur ac prærupti. Sol itidem oriens quidem alius videtur, alius quum medio cælo se fuderit. Atque idem corpus in nemore aliud, aliud in aperta terra apparet, effigiesque præter propriam positionem, vt columbæ collum in conuersione videtur. Quoniam igitur extra loca & positiones ista considerari nequeunt, illorû quoque natura ignoratur. Octauus qui præter suas quantitates siue calore vel frigore, velocitate vel tarditate, siue pallore, siue calore quouis alio consistit. Nâque vinum modicè sumptum, firmat ac roborat: immodicè, statum mentis euertit. idem de cibo, & similibus. Nonus est qui præter solennem naturæ morem, vel nouum vel rarum contingit. Nam terræ motus apud quos crebrò cõtinent, admirationi non sunt. Sol itidem, quia quotidie cernitur. Decimus ex alterna collatione constat, puta graue ad leue, forte ad imbecillum, maius ad minus, superius ad inferius. Dextrum autem nõ per naturam dextrum est, verùm ex sinistri collatione intelligitur: nam si tollatur sinistrum, dextrum non erit. Eadem ratione & pater, & frater, velut ad aliquid dicuntur, & dies veluti ad solem, atque omnia veluti ad mentem. Quæ igitur ad aliquid dicuntur, per seipsa incognita sunt. Atque hi quidè decem modi sunt, quos prædiximus. Cæterum Agrippa his quinque alios inuexit, eum videlicet qui ex dissonantia colligitur, & qui in infinitum progreditur, & eum qui ad aliquid dicitur, quique ex subiectione, & qui ex mutua successione constat. Qui igitur ex dissonantia est, quæstio quæcunque fuerit apud philosophos proposita quæ ex consuetudine, ingentis pugnæ & perturbationis plena ostenditur. Qui verò

in infinitum procedit, quod quæsitum fuerit affirmari **A**
 minimè permittit, quòd aliud ab alio fidem capiat, at-
 que ita in infinitum res procedat. Qui autem ad ali-
 quid, nihil percipi per omnia dicit, sed cum altero:
 quocirca & ignota est. Porro tâquam ex probato con-
 stat modus, quum putant quidam ex seipsis principia
 rerum oportere admittere, vt certa ac indubitata, ne-
 que vltra debere inquire: quod stultû atque inane est.
 Contrarium enim quispiam subiiciet. Per inuicem au-
 tem modus consistit, quum quod quæsitam rem fir-
 mare debere debuit, ipsû opus habet ab eo quod quæ-
 ritur fidem capere. Puta si poros quispiam idcirco esse **B**
 asseueret quòd vapores fiant, ipsum ad affirmationem
 sumit, quod minimè debuit. Tollunt autè isti omnem
 demonstrationem, omnéque iudicium, & signum, &
 causam, & motum, atque discètiã, & generationem,
 & quòd natura quippiam, aut bonum, aut malum sit.
 Omnis enim (aiunt) demonstratio, aut ex demonstra-
 tis rebus constat, aut ex non demonstratis. Si igitur
 ex demonstratis, & illa demonstratione aliqua ege-
 bunt, atque ita in infinitum pergetur. Sin verò ex non
 demonstratis, si omnia, si quædam, si vnum etiam so- **C**
 lum diffideat, totum demonstratione carere. Quòd si
 videntur (inquiunt) quædam esse quæ demonstratio-
 ne non egeant, mira illorum sciètia est & mens, si non
 intelligût hoc ipsum in primis quod fidem habeat ex
 eis probatione indigere. Neq; enim quatuor esse ele- **375**
 mēta inde astruendû est, quòd quatuor sint elementa.
 Præterea si negentur particulares demonstrationes, ge-
 neralem quoque demonstrationem tolli necesse est. Vt
 autem sciamus demonstrationem, iudicium erit neces- **D**
 sarium. Itidem, vt iudicium esse nouerimus, demon-
 stratione opus erit. Vnde si vtraque quum adinuicem
 referantur, incomprehensibilia sunt, quónam modo
 percipiantur quæ manifesta sunt, si ignoretur demon-
 stratio? Quæritur autem num talia appareant. verùm
 si per substantiam ita se habeant, stultos dogmaticos
 dicebant. Quod enim ex tanquam probato concludi-
 tur, non contemplationis, verùm positionis rationem

A habet. Porrò eadem ratione etiam de impossibilibus argumētari liceret. Cæterùm qui arbitrètur, minimè oportere ex iis quæ secundum circumstantiã sunt verum iudicare, neque ex his quæ secundum naturã sunt leges ferre, eos dicebant modos rerum omniũ sibi diffinire, nequaquam intuentes quod manifestum est, omne id secundum reluctationẽ affectũque apparere. Aut igitur vera omnia esse, aut falsa omnia dicendum est. Sin autem quædam vera sunt, quõnam ea discernemus modo? Neque enim sensu quæ secundum sensum sunt, quam omnia illi videantur æqualia, neque intelligentia ob eandem causam. His autem explosis, nulla iudicandi vis reliqua cernitur. Qui igitur (inquiunt illi) de aliqua siue sensibili siue intelligibili re astruit, prius quæ de ea re sunt opiniones constituere debet: alii enim ista, alii ista abstulerunt. Necessè est autem vel sensu vel intelligentia iudicari. Cæterùm de vtrisque contentio est. Non igitur possibile est, opiniones de rebus sensibilibus intelligibilibusque iudicare. Atqui si propter eam quæ est in intelligentiis pugnam omnibus renuntiandum est, tolletur mensura ad quam cuncta diligenter exacta videntur. Omnia igitur æqualia arbitrabuntur. Ad hæc (aiunt) qui nobiscum disputat quod apparet probabile sit necne, siquidem probabile est, nihil aduersus illum dicere potuerit cui contrà videtur. Sicut enim ipse probabilis est qui perspicuum esse affirmat, ita & aduersarius. Si autem non probabilis, neque ipsi credetur qui clarum esse ac manifestum dicit: quod autem persuadet, verum esse arbitrandum non est. Neque enim idem omnibus persuadet, neque eisdem semper. Fit autem persuasio etiam præter id quod extrinsecus est, siue præter dicentis opinionẽ, siue præter curam, siue præter suauitatem, siue præter consuetudinem, siue præter id quod gratum est. Tollebat autem & iudicium ista ratione. Aut iudicatum est iudicium aut iniudicatum est: at si quidem iniudicatum est, improbatum consistit exciditque à veri falsique iudicio. Sin verò iudicatum, vnum erit eorum quæ per partes iudicantur.

Itaq; si idē est, & iudicare & iudicari, id quoque quod **A**
iudicium iudicavit, ab altero iudicabitur, illudque rur-
sus ab alio atque in infinitum procedet, præterquam
quod de iudicio sententia concors non est, aliis homi-
nem iudicium esse dicentibus, aliis sensum, aliis ratio-
nem, quibusdam item perceptibilem imaginationem.
Atqui homo quidem & secum & cum aliis dissidet,
quod ex legum consuetudinūque differētiis cōstat.
Porro sensus falluntur mentiunturque, ratio autē dis-
cordat, perceptibilisque phātasia ab animo iudicatur, **B**
animusque ipse variis motibus circumagitur. Hac er-
go ratione ignotum est iudiciū, ac per id veritas quo-
que ignoratur. Signum item esse negant. Nam si qui-
dem signum est (inquiūt) aut sensibile esse necesse est,
aut intelligibile. At sensibile non est: nam sensibile,
commune: signum verò, proprium est, Ac sensibile se-
cundum quidem differentiam, signum verò eorū que
ad aliquid dicuntur, est. Intelligibile itidē non est. Nā
intelligibile nō est, siue quod appareat ex eo quod vi-
detur, siue quod non appareat ex eo quod non vide-
tur, siue quod non videtur ex eo quod apparet, siue **C**
quod videtur ex eo quod non apparet: nihil autem ho-
rum est, non igitur signum. Ex eo autem sequitur ni-
hil incertum comprehendi posse. Nam per signa di-
cuntur obscura ac incerta comprehendī posse. Causam
itidem hac ratiocinatione tollunt. Causa eorū quæ ad
aliquid dicuntur, est, quippe ad causale. Quæ verò ad
aliquid dicuntur, solūm intelliguntur, non autem exi-
stunt: causa igitur tantūm intelligitur. Nam si quidem
causa est, id deesse non debet cuius dicitur causa, alio-
qui causa non erit. At quemadmodum pater, nisi ad-
sit is ad quem pater dicitur, nequaquā pater est, ita
& causa. Non autē adest ad quod causa intelligitur,
neque enim generatio neque corruptio, neque aliud
quippiā: nō ergo causa est. Atqui, si quidem causa est,
ut corpus aut incorporea est causa, aut certè incorpo-
rale incorporalis. Nullum est autem horum: nō igitur
est causa. Nam vtraque eandem habent naturam: &
i alterum dicitur causa, quantum attinet ad corpus,

A & reliquum corpus quum sit, efficietur causa. At si communitè ambo causæ erunt, nihil erit incommodi. Porro incorporeum incorporei nequaquam causa erit, ob eandem rationem: incorporeum item corporis causa non erit, quia nihil incorporeum corpus facit. Corpus itidem incorporei causa non est, quia quod fit ex patiente subiecta materia esse debet. Nihil autem patiens ex eo quod incorporeum sit, nec ab aliquo quidem sit. Non est igitur causa, atque ita colligitur minimè subsistere principia rerum. Aliquid enim

B fit necesse est quod facit atq; operatur. Enimvero neque motus est. Nam quod mouetur vel in loco ubi est vel in eo ubi non est mouetur, non in loco ubi est: in quo autem non est, neque mouetur, non est igitur motus. Disciplinas item hoc modo auferebant. Siquid (aiunt) docetur siue quod est eo ipso quod est, siue quod non est, eo ipso quod non est, docetur. Neque verè quod est, eo ipso quod est, docetur. Nanque natura omnium quæ sunt, omnibus patet, atque cognoscitur in quo quod non est, eo quod non est. Ei quod non est, nihil contingit, ita ne doctrina quidem. Neque generatio quidem ipsa (inquiunt) est. Neque enim fit quod est, quum iam sit: neque quod non est. neque enim subsistit. Quod autem non subsistit, neque est, neque fieri quidem meruit. Natura quoque bonum aliquod aut malum esse, ita negant. Si quid (aiunt) natura bonum aut malum est, illud omnibus bonum aut malum esse debuit, quemadmodum & nix omnibus æquè frigida est: nullum est autem bonum aut malum quod sit commune omnium, non igitur est natura bonum aut malum. Aut enim omne quod à quopiam existimatur, bonum dicendum est, aut contrarium. At omnium dicendum non est: nanque idem ab aliquo putatur bonum, sicut voluptas ab Epicuro, ab aliquo è conuerso malum, nimirum ab Antisthene. Contingit igitur in quo quod fieri non potest, idem & bonum esse & malum. Quod si non omne quod ab aliquo putatur, bonum dixerimus, necesse erit nos discernere opiniones, quod per parem rationum vim possibile non est. Ignoratum itaque

itaque quod sit natura bonum. Licet autem totum cō-
 clusionis illorum modum ex iis quæ reliquere mo-
 numentis animaduertere. Quanquam Pyrrho quidem
 ipse nullum reliquit opus, verùm discipuli & necessarij
 eius, Timon & Ænesidemus, Numenius ac Nausipha-
 nes, atque alij huiusmodi: quibus obstrepêtes dogma-
 tici aiunt illos comprehendere & decernere. Nam in
 eo quòd arguere, & cæteros euertere conantur, profec-
 tò comprehendunt, atque in eo ipso & asserunt & do-
 gmata astruunt. Nam quum se nihil diffinire aiunt, om-
 nique rationi contrariam obiectam esse rationem,
 ea ipsa & definiunt & proferunt. Aduersus quos illi re-
 spondent, Atqui ea quæ patimur, vt homines fatemur.
 Nam & quòd dies sit, quòd sit generatio, quòdque vi-
 uamus, & cætera in hunc modum, quæ in vita nostra
 manifesta sunt, scimus: cæterùm in iis quæ dogmatici
 asserunt, ea se ratione comprehendere dicentes, veluti
 de incertis, neutiquam consentimus, solas verò passio-
 nes agnoscimus. Nam & nos videre confitemur, nòs-
 que intelligere scimus, verùm quo pacto videamus
 aut intelligamus, ignoramus. Quin quòd hoc album
 videatùr narrando dicimus, non asserendo an reuera
 ita sit. Porrò de ea voce qua nihil nos diffinire dici-
 mus, atque similibus, dogmata nò effedicimus, neque
 enim similia sunt iis quæ illi asserunt, puta quòd glo-
 bosus sphæræ instar sit mundus. Nam id quidem in-
 certum est. Hæ verò certæ consensiones sunt. In eo
 itaque quòd nihil diffinire dicimus, neque hoc ipsum
 diffinimus. Rursus illos dogmatici vitam etiam tolle-
 re asserunt, dum omnia ex quibus vita constat euer-
 tunt. At contrà eos illi mentiri asseuerant, non enim
 visum se auferre, sed quomodo se habeat vis videndi
 gnorare se dicunt. Atque quod apparet ponimus, non
 quòd tale quale cernitur, sit. Nam quòd vrit ignis,
 entimus, verùm an habeat incendendi naturam, non
 pronuntiamus, quòdque moueatur quispiam, & quòd
 pereat videmus, verùm ista quo pacto fiât ignoramus.
 His igitur (aiunt) solùm reluctamur, quæ in conspicuis
 rebus proximè assistût incerta. Nanque dum statuant

A eminentias habere dicimus, quod videtur exponimus; quum verò non habere eminentias asserimus, non iam quod cernitur, sed aliud dicimus: vnde & Timon in Pythone ait, non excessisse consuetudinem. At in Indalmis ita dicit,

Quod verò apparet tota & utcumque profectum.

Atque rursus in libro De sensibus, Quòd (inquit) istud dulce sit, non pronuntio: quòd autem videatur, assentior. Ænesidemus quoque in primo De Pyrrhonis rationibus, nihil ait per modum dogmatis diffinire Pyrrhonem, propter contradictionem, verum quæ sunt

B conspicua sequi. Eadem fermè ait in libro Contra philosophiam, & in libro De quæstione. Zeuxis itidem Ænesidemi necessarius in libro De duplicibus rationibus. Antiochus item Laodicenus & Apelles in Agrippa, ea solùm ponunt quæ videntur. Est igitur iudicium secundum Scepticos quod videtur, sicuti & Ænesidemus ait. ea in sententia & Epicurus fuit. Porrò Democritus nihil se nosse ait eorum quæ videntur: quædam verò ex his ne esse quidem. Aduersus huiusmodi

C iudicium, eorum nimirum quæ videntur, dogmatici aiunt ab eis ipsis varias phantasias incidere, quemadmodum à turre vel rotunda vel quadrata. Scepticus si neutrum præfert, sine effectu erit: si verò alteram sequitur, non iam (inquiunt) æquas vires iis quæ videntur, reddet. Ad quos aiunt Sceptici, quòd quando variæ incident imaginationes, vtrasque videri dicemus: atque ideo visibilia ponere quia videntur. Postremè autem Sceptici finem aiunt, nihil quicquam definire neque pronuntiare, quam rem sequatur vmbrae ir-

D morem animi tranquillitas atque constantia, vt ait & Timon & Ænesidemus. Neque enim ista aut fugeremus aut eligeremus, quæ in nobis sunt: quæ verò ir nobis non sunt, sed per necessitatem vitare non possumus, vt est esurire, & sitire, & dolere. Neque enim ista ratione auferri possunt. Dicentibus verò dogmaticis posse viuere Scepticos non detrectando, si iubeatur etiã patrem necare, respondent illi de dogmaticis, quo modo viuere poterit & abstinere quæstionibus, non de

rebus vitæ communis & obseruandis . Itaque & eligimus aliquid ex consuetudine , & fugimus , & legibus vtimur . Sunt qui dicant Scepticos finem dixisse tranquillum animi statum , sunt qui mansuetudinem :

TIMON.

Timon Apolloniates Nicæus , de quo in primo Commentariorum in Sillos libro diximus, quod opus suum ille Tiberio Cæsari dedicauit, Timonem asserit patre Timarcho, genere Phliasum fuisse, iuuenemque saltationi operam dedisse, choreasque duxisse: postea verò mutata sententia Megara se ad Stiponem contulisse, quicum diutius commoratum, rursus in patriam rediisse, vxoremque duxisse. Tum in Eledem venisse cum vxore ad Pyrrhonem, ibique moratum esse, quoad illi filij nati essent, quorum qui maior natu erat, Xanthum vocasse, medicinamque docuisse, vitæ etiamnum & instituti sui successorem reliquisse. Erat autem (vt & Sotion in decimo testatur) eloquentia & sapientia insignis: qui quum egeret alimentis, in Hellepontum Propontidemque concessit, atque in Chalcedone philosophiam & oratoriam exercens, multum admirationis emeruit. Hinc iam locupletior factus, Athenas profectus est, atque illic ad obitum vsque perseuerauit, quum breue tempus Thebis egisset. Quin & Antigono regi & Ptolemæo Philadelpho cognitus & charus fuit; sicuti ipse in Iambis attestatur. Erat autem, inquit Antigonus, & potationis studiosus, atque philosophis interdum vacabat. Nam & poemata conscripsit, & versus, tragædias, & satyras; & comædias triginta, tragædias verò sexaginta. Sillos item & cînædos. Feruntur eius & libri varij ad viginti versusum millia producti, quorum & Antigonus Carystius meminit, qui vitam ipsius conscripsit. Sillorum verò libri tres sunt, in quibus (vtpote scepticus) in dogmati eos omnes maledicta atque cõuitia ingerit. Ex his primus planam atque perspicuam habet interpretationem, enarrationis in modum. Porrò secundus & ter-

A tius dialogi speciem tenent. Videtur autem Xenophanem Colophonium de singulis percontari, atque ille ipsi respondere. Atque in secundo quidem de antiquioribus, in tertio autem de posterioribus agit. Unde illum quidem Epilogum inscripsere. Primus autem eadem continet, præterquam quòd poësis illa ex persona sua est. Hoc autem illius fuit initium,

Nunc mihi adeste omnes, gens importuna, sophiste.

Hunc ego luscum didici. Nam & ipse Cyclopem se appellabat. Fuit & alter Timon; hominum osor. Fuit

B autem hic philosophus Timon, hortorum studiosus maximè, ac solitudinis amans, quemadmodum & Antigonus refert. Fertur Hieronymus Peripateticus de illo dixisse, Sicut apud Scythas & qui fugiunt, & qui

382 persequuntur sagittas torquent, ita & apud philosophos, alij persequendo discipulos capiunt, alij fugiendo, quemadmodum & Timon. Erat autem acri ingenio ad percipiendum; atque ad irridendum promptus & vehemens, literatorque illustris, & ut poetis fabulas scriberet, ac tragœdias conderet, in primis valebat. A-

C alexandrum enim & Homerum tragœdiarum socios accersere gaudebat. Et facillimè ferebat quum vel ab ancillis vel à canibus perturbaretur, nihil æquè studens atque tranquillam vitam apprehendere. Aiunt Aratum ab illo quæsisse quo pacto quispiam Homeri poemata sine menda consequi posset, illumque dixisse, Antiqua si incidat in exemplaria, non ea quæ nuper emendata sunt. Neglecta quoque apud illum poemata iacebant aliquando & corrosa; adeo ut quum & Zopyro oratori quiddam recitaret, euolueretque volumen, & quod occurreret legeret, in medio ferme operis principium notarit auulsùm, Lego eatenus ignoras.

D Adeo verò frugi ac facilis in victu erat, ut nullum prandij tempus obseruaret. Aiunt autem ipsum quum vidisset Arcesilaum assentatorem incedentem medium dixisse, Quid huc tu venisti ubi nos liberi sumus? Assidue dicere solitus erat in eos qui sensus cum animi attestatione diiudicant, Conuenit Attagasque & Numenius. Consueuerat & ista ludere. Ad eum enim qu

euncta mirabatur, ait, Quid autem non miraris, quia A
tres quum simus, quatuor habemus oculos? Erat au-
tem ipse vnoculus, & Dioscorides discipulus eius. Ro-
gatus autem aliquando ab Arcesilao cur ex Thebis ad-
esset, ait, Vt vos in aperto intués rideam. Arcesilaum ta-
men quum in Sillis carperet, laudauit illum in eo libro
qui inscribitur, Arcesilai de cœnis. Huius successor (vt
Menodotus refert) nemo fuit, sed eius defecit institu-
tum donec illud Ptolemæus Cyrenæus instaurauit. Por-
rò Hippobotus & Sotion, ipsius auditores fuisse tra-
dunt Dioscoridem Cypriū, & Nicolochum Rhodium, B
Euphranorémque Seleucium, & Praylum à Troade,
qui adeo constanti animo fuit, vt tradit Philarchus hi-
storicus, vt pateretur se iniustè, vt proditorem affici
supplicio, ciues ne verbo quidem supplicatus. Euphra- 383
norè autem Eubulus Alexandrinus audiuit: Eubuli ve-
rò Ptolemæus auditor fuit. Eum verò Sarpedo & He-
raclides audiuerunt. Porò Heraclidè Ænesidemus Gnos-
sius audiuit, qui Pyrrhoniæ rationum octo con-
scripsit libros. Ænesidemum Zeuxippus Polites, Zeu-
xippum verò Zeuxis qui *Γωνίπτης* dicebatur. Hūc Anti- C
ochus Laodicensis ex Lyco, quem rursus Menodotus
Nicomedensis medicus empiricus, & Theodas Laodi-
cenus audiuerunt. Menodotum autem Herodotus Ariei fi-
lius Tarsensis, Herodotum verò Sextus empiricus au-
diuit, cuius sunt decem illa volumina, aliâque pulcher-
rima. Porrò Sextum Saturninus audiuit cognomento
Cythenas & ipse empiricus.

A D I O G E N I S L A E R -
T I I D E P H I L O S O P H O -
rum vita, Liber X.

E P I C U R V S .

384
B

P I C U R V S Neoclis & Chærestratæ filius, patria quidē Atheniensis, pago verò Chagettius ex Philaïdarum familia, vt Metrodor' in libro De ingenuitate refert, fuit. Sunt qui illum dicant, & in primis Heraclitus in Sotionis breuiatione, quum Athenienses Samum sortiti essent, illic nutritum esse, ac demum octauū & decimum agentem ætatis annum, rursus Athenas concessisse, quo tempore & Xenocrates in Academia, Aristoteles Chalcide scholam habebant. Defuncto autem Alexandro Macedone rege, & Atheniensium sub Perdicca afflictis rebus, Colophonem se ad patrem contulisse. Vbi quum aliquandiu commoratus esset, cōgregassētque discipulos, Athenas iterum rediisse sub Anaxicrate, ibique aliquousque cum cæteris in commune philosophatum esse, deinde seorsum sectam à se vocatam constituisse. Decimoquarto verò ætatis anno philosophiæ dare operã cœpisse ipse testis est. Apollodorus autē Epicureus in primo De vita Epicuri, refert illum ad philosophiam se contulisse grammaticos insectatē ac sophisticas, quòd percontanti quidnam esset apud Hesiodum chaos, exponere nō potuissent. Grammaticam verò illum docuisse primū, ac demum lectis Democriti libris philosophiæ dedisse operã Hermippus autor est, atque ob id Timonem de illo dixisse,

385
D

Vltimus ex physicis Samiæque hic vltimus ora

Præceptor iuuenum & morum formator amenus.

Adiecti sunt autē illi ad philosophādum, ipso hortante, tres ipsius fratres, Neocles, Chæredemus, & Aristobulus, vt ait Philodemus Epicureus in x De philosopho-

rú compositione. Seruus ité illius, Mus nomine, vt My-
 roniam' refert in Legib' historicis capitulis. Enimuerò **A**
 Diotim' Stoicus infesto aduersus illú animo, acerrimè
 eú infectat' est, quinquaginta circúferès impudicas &
 lasciuas veluti ab Epicuro scriptas epistolas, eásq; quæ
 Chrysippi ferútur, veluti sub eius nomine componens.
 Posidonius auté Stoicus & Nicolaus & Sotión in x i i
 eorú quæ inscribuntur Dioclis arguméta. Sunt auté fe-
 rè x x i i i . & Dionysius Halicarnassens, vnà cū ma-
 tre ædículas circuisse purgaméta legenté, literásq; cum
 patre docuisse mercedis exiguæ stipe tradút. Vnum quo **B**
 que è fratribus lenocinatú esse, ipsúmq; Leótiæ mere-
 trici congredi solitú. Democriti quoque De atomis, A-
 ristippíq; De voluptate libros vt suos asseruisse, neque
 fuisse legitimú ciuè, vt Timocrates ait, & Herodotus in
 libro De pubertate Epicuri, Mithræque Lyfimachi dis-
 pensatori per epistolas fœdè adulatú esse, Pæané illú ac
 regé appellando. Idomeneú itidem & Herodotú atque
 Timocraté, qui se adhuc obscurum suáq; dogmata il-
 lustrarét, per epistolas laudare, eisque ob hoc ipsum **C**
 asferentari. Scribens ad Leontiá in epistola, id agit, inquit
 in húc modú, *Παιὰ ἀγάξ, ὦ mea Leótiola, cuiusmodi me*
impleuit plausus tuá epistolulá quú legeré! Ad Themis-
 tam ité Leontis vxoré, Quotus enim (inquit) ego sum, **386**
 nisi vos ad me profisciscamini? próptus ipse quocun-
 que vos ac Themista me accersatis, irrúpere. Ad Pythoclé
 verò formosum adolescenté, Consumor (inquit) atque
 deficio, amabilé tuum atque diuinú ad te ingressum o-
 periens. Rursúmque ad Themistá scribens, monere ip-
 sū arbitratur, vt Theodot' in quarto Aduersus Epi- **D**
 curú libro ait. Alijs ité compluribus meretricibus scri-
 bit, & Leótiæ in primis, quam & Metrodorus amarit.
 In libro quoq; De finibus sic loquitur, Nam equidem
 nihil habeo quod bonum intelligam, si saporú volu-
 ptates, & quæ ex Venereis constát, & quæ auribus per-
 cipiútur, quæque ex formæ venustate bládiútur oculis,
 auferá. Scribit ité in epistola ad Pythoclem. Omné au-
 tem discipliná, ὦ fortunati, fugite. Epictetus quoque, vt
 lasciuus loquenté sugillat, maximísq; probris incessit.

- A** Timocrates item in iis quæ inscribuntur De lætitia, Metrodori frater, ipsiusque discipulus, eius relicta schola, bis illum diebus singulis vomere solitum è nimijs delitijs solutum refert, seque ipsum narrat vix efugere potuisse nocturnâ illâ philosophiam, arcanâque illam conuentiunculam. Epicurum quoque multâ in oratione peccare, atque in vita longè plura, corporeque adeo miserabiliter affectum, vt multos annos consergere è sella nequiuert, minam interim quotidie in cibos consumere, vt ipse in epistola ad Leôtiâ scribit,
- B** atque in eis quas ad Mitylenenses philosophos scripsit. Cõgredique illi vnâ cum Metrodoro & scorta alia, Marmarium, & Hediam, Erotium, & Nicidium. In eis quoq; voluminib' quæ de natura scripsit trigintaquinque numero, complura huiusmodi inserere, contrariâque in ipsis alijs quidem multis. Nausiphani verò in primis scribere, ita ferè ad verbum dicens, Sed habet, habuit enim ille velut parturiens ab ore iactantiam sophisticam, quemadmodum & alij complures ex mancipiorum numero. Ipsùmque Epicurum in epistolis ista de Nausiphane dicere. Adduxit illû in eiusmodi animi excessum, vt ne maledictis impeteretur, magistrùmque inuocaret. *πρόμωνα* quoque ipsum ac deceptorem, & scortum ac sine literis vocabat. Platonis item sectatores, Dionysii assentatores: Platonem quoque ipsum aureum: Aristotelem prodigum, qui paterna substantia consumpta militasset, & venena vendidisset. Appellabat baiulum Protagoram, & librarium ac scribâ Democritum, qui in comestationibus vixisset literasque docuisset. Heraclitum quoque *ἰωκῆτιν* merobibum. Democritum Lemocritum, & Antidorum *συνίδωρον*. Cyzicenos, inimicos Græciæ, & dialecticos nimium inuidos. Pyrrhonem quoque indoctum & imperitum appellabat. Sed hi profectò insaniunt. Nanque viri huius aduersus quosuis incredibilem gratitudinem permulti testantur, patria item quæ statuis æreis illû honorauit: amici quoque tã multî, vt eos ne vrbes quidè integræ capere possint, familiares præterea omnes ac discipuli quos illi dogmaticæ

sirenes occuparunt , præter vnum Metrodorum Stra-
 tonicensem, qui ab illo se ad Carneadem contulit, cui
 fortè grauis erat viri incomparabilis & immensa bo-
 nitas, illiúsque scholæ perpetua successio, quæ cæteris
 fermè omnibus deficientibus, sola persistit, perpetuis
 vicibus discipulis sibi inuicem succedentibus. Summa
 præterea in parentes pietas, atque præcipua in fratres
 beneficentia, mansuetudóque in seruos, quemadmo-
 dum & ex eius testamentis liquet, & quòd secum illi
 vnà philosophati sunt, ex quibus tamè clarissimus fuit
 is quem prædiximus, Mus, eximiáque (vt in summa
 complectar) eius in omnes humanitas fuit. Nam quid
 de cultu in deos, & de amicitia aduersus patriam di-
 cam, quam cõstantissimè vsque ad finem tenuit? quip-
 pe qui per summam modestiam ad Rempub. accedere
 noluit. Et quum difficillima tempora tunc Græciam
 premerent, semper ibi perseuerauit, bis aut ter solùm
 ad Ionix loca profectus, ad amicos, qui ad illum vndi-
 que numerosissimi conueniebant, ac vnà cum illo in
 horto viuebant, (vt ait etiam Apollodorus) quem &
 octoginta minis comparauit. Porrò Diocles in tertio
 Incurfionis libro, illos ait vilissimis & simplicissimis ci-
 bis vixisse. Parcissimo enim (inquit) vini poculo con-
 tenti erát, omnisque aqua illis ad potú cedebat. Nole-
 bat autem Epicurus sectatores suos in commune o-
 pes deponere veluti Pythagoras, qui communia omnia
 amicorum dicebat. Nam id (inquit) eorum qui diffi-
 derent potius fuit quàm amicorum. Ipse quoque in
 Epistolis aqua tantùm & cibario pane se contentum
 esse testatur, & Mitte (inquit) mihi casei cythridii pau-
 lulum, vt quum epulari pretiosius voluero, possim. Hu-
 iusmodi illius vita fuit qui voluptatem finem asserit,
 quem Athenæus ita suo laudauit epigrammate,

*Quis furor, ô cines, Et vos ob vile lucellum
 Rixas, & bellum sollicitetis atrox?*

*Nam natura opibus facile est contenta pusillis,
 Contenta nullis ambitio est opibus.*

*Hoc Epicurus ait, dulces quem nempe Camæna
 Aut Suada tripodas edocuerat sacri.*

- A** Sciemus id manifestius in sequentibus, ex dogmatibus & ex verbis eius. Maximè verò (autore Diocle) ex antiquis amplectebatur Anaxagoram, etsi in quibusdam illi contradixerit: Archelaum quoque Socratis magistrum. Exercebat (inquit) discipulos ut etiam memoriter tenerent ipsius scripta. Hunc Apollodorus in Chronicis Nausiphanem & Praxiphanem audisse tradunt. Verùm hoc ille de se non dixit in ea quæ extat eius ad Eurydotum epistola. Sed neque Leucippum aliquem philosophum fuisse ait, neque ipse neque Hermachus, quem Democriti fuisse præceptorem cum alii tradunt, tum etiam Apollodorus Epicureus. Cæterum Demetrius Magnesium Xenocratis eum quoque auditorem fuisse asserit. Utitur autem in rebus vocabulis propriis, quæ quoniam simplicissima sunt, ea Aristophanes grammaticus taxat. Adeo autem apertus dictione fuit, ut in libro De oratoria, nihil aliud quam perspicuitatem orationis inquirendum ac persequendum moneret. Atque in epistolis ubi cæteri scribebāt *Χαίρειν*, ipse *Εὐμαχίθειν*, & honestè viuere præclarum est.
- B** Alii tradunt in vita Epicuri normam illum scripsisse de Nausiphani tripode, cuius fuisse auditorē tradunt & Pamphili Platonici in Samo, cœpisse duodecimum agentē ætatis annum philosophiæ operam dare, circiter trigessimum quintum scholæ præesse. Nascitur autē (inquit Apollodorus in Chronicis) cætesimæ nonæ Olympiadis anno tertio sub Soligene principe, mense Gamelione septimo mensis, septē annis post Platonis obitum. Quum verò trigintaduorum esset annorum, primum Mitylene & Lapsaci scholam instituit annis quinque, demum Athenas migravit, ubi diem obiit anno centesimæ septimæ Olympiadis sub Pytharato, quum septuaginta & duos vitæ impleisset annos. Successit illi in administratione scholæ Hermachus Agemarchi filius Mitylenæus. Obiisse calculo urinæ exitum impediēte Hermachus in epistolis ait, morbo quatuordecim diebus fatigatum. Quo etiam tempore tradit Hermippus descendisse illum in peluim æream aquis calētibus plenam, petiisseque merum sibi ad sorben-
- C**
- D**

dum dari, atque monentem amicos ut ipsius decretorum memores essent, inter verba defecisse. Est autem in eum quod scripsimus epigramma in hunc modum,

Hoc moriens charis Epicurus dixit amicis,

Dognatis o memores & que valete mes.

Qui calidam ingressus pelusum, sitientius hausit

Suaue merum: hinc Stygias ebrius hausit aquas.

Hæc viri vita, hic finis fuit. Testamentum quoque ipsius legimus, Mea omnia Amynomacho Philocratis filio Batithæ do, Timocratique Demetrii filio Potamio secundum eam quæ in metro scripta est utriusque factam donationem, ea conditione ut horum quidem, & quæ in illo sunt Hermacho Agemarchi filio Mityleneo assignent, eisque qui cum illo unà philosophantur & aliis philosophiæ successoribus illud reliquerit Hermachus, ut in eo philosophiæ dare operam possint. Utque semper ii qui à nostro nomine philosophi appellantur, perdurent, Amynomacho & Timocrati eam quæ in horto est scholam, depositi iure commendo, ipsorumque posteris. Cauebunt autem ipsi, mandabuntque hæredibus hortum illum seruet, quemadmodum & ipsi, tradantque philosophantibus ex nostro nomine. Porro domum quæ est in Melite, dabunt Amynomachus & Timocrates Hermacho inhabitandam, unamque iis qui secum philosophantur, quandiu Hermachus vixerit. Ex earum autem rerum redditibus quæ à nobis legatæ sunt Amynomacho & Timocrati, quantum fieri possit cum Hermacho diuidant, curent ut natalis dies parentibus & fratribus ac nobis quotannis solenniter agatur, intra diem decimarum Gamelionis, ut etiam in conuentu solenni eorum qui nobiscum philosophantur, cuiusque mensis vigesima die in nostram & Metrodori ordino. Curent quoque diem fratrum, Posidæonis. Insuper curent diem Polyæni Metagitione, sicut & nos fecimus. Curæ autem sit Amynomacho & Timocrati, Metrodori filium Epicurum, filiumque Polyæni educare, dum philosophantur & cum Hermacho degunt. Similiter & Metrodori filiam

390

B

C

D

A curam habeant, & quum ad ætatem peruenerit, tradat eam viro quem elegerit Hermachus ex iis qui secum philosophantur, sitque illa obtèperans, & pareat Hermacho. Dent autem Amynomachus & Timocrates ex redditibus nostris in cibum his singulo quoque anno, vt ipsis quam commodissimè fieri posse videbitur, id cum Hermacho deliberantes. faciât item secum reddituum dominum Hermachum, vt ex eius cõsilio qui nobiscum consenuit in philosophia, princèpsque relictus est nostræ scholæ, fiant singula. Dotem verò puellæ, quum ad annos nubiles venerit, dare curabunt Amynomachus & Timocrates, quantum eis satis esse videbitur ex bonis auferentes, cõmunicato prius cum Hermacho consilio. Curam item habeant Nicanoris quemadmodum & nos ipsi, vt quotquot nobiscum philosophati sunt, atque res suas in communem vsum cõtulerunt, omnémque alacritatem ostendentes, nobiscum in philosophiæ studiis consenuerunt, pro modulo facultatum nostrarum nulla re quæ ad victum necessaria est, egeant. Libros autem omnes nostros Hermacho tradant. Quòd siquid humanum Hermacho contigerit priusquam Metrodori liberi ad ætatè perueniant, curæ sit Amynomacho & Timocrati, vt liberaliter illi educentur, accipiântque ex facultatibus nostris quæcunque illis erunt necessaria, curamque cæterarum rerum, vt à nobis institutum est agant, vt singula quantum fieri potest fiant. Ex seruis autem liberos dimitto Murem, Niciam, & Lyconem, Phædrion item dimitto liberam. Iam verò moriens scribit ad Idomeneum epistolam huiusmodi, Quum ageremus vitæ beatum & eundem supremum diem, scribebamus hæc. Tanta autem vis morbi vrgebat vesicæ & viscerum, vt nihil ad eorum magnitudinem posset accedere. Compensabatur tamen cum his omnibus animi lætitia, quam capiebã memoria rationû inuentorûque nostrorum. Sed tu, vt dignum est tua erga me & erga philosophiam voluntate ab adolescentulo suscepta, fac vt Metrodori tueare liberos. Hoc illius extremum testamentum fuit. Fuerunt autem illi discipuli

plurimi egregii & sapiētissimi, Metrodorus Athenien- A
 sis, Timocrates, & Sandes Lampfacenus, qui & ex quo
 agnouit virum, ab eo nunquam discessit, nisi tantum
 sex menses quibus domum profectus denuo ad illum
 reuersus est. Fuit autem vir per omnia bonus, quem-
 admodum & Epicurus in Præcipuis scribit. Attesta-
 tur autem in tertiō & Timocrates. Huiusmodi autē
 quum esset, sororem etiam Batidem Idomeneo tradit
 vxorem: Leontiāque Atticam meretricem assum-
 ptam pro concubina vsus est. Erat autem intrepidus
 aduersus turbationes omnes atque mortem, sicut Epi- B
 curus in primo Metrodoro tradit. Aiūt illum septem
 annis ante Epicurum obiisse diem, quinquagesimum
 & tertium agentem ætatis annum. Ipse autem Epicu-
 rus, in iis quæ recitauimus testamentis ipsius, vt vita
 functi filiorum curam haberi mandat. Habuit autem
 & prædictum familiarem quendā Metrodori fratrem
 Timocratem. Porrò Metrodorus hos scripsit libros,
 Ad medicos tres, Ad Timocratem de sensibus, De ma- C
 gnificentiā, De morbo Epicuri, Aduersus dialecticos,
 Aduersus sophistas nouem, De itinere ad sapientiam,
 De mutatione, De diuitiis, Aduersus Democritum, De
 nobilitate. Fuit & Polyænus quidam Athenodori fi-
 lius Lampfacenus, modestus & amabilis, vt Philode-
 mus ait. Successor item eius Hermachus Agemachi
 filius, Mitylenæus vir insignis, patre quidē paupere,
 at principio oratorix deditus. Feruntur & huius pul-
 cherrima ista monumēta, De Empedocle epistolæ vi-
 ginti duæ, De disciplinis aduersus Platonem, Aduer-
 sus Aristotelem. Moritur autem apud Lysiam vir sa- D
 nè (vt diximus) illustris. Leonteus itidem Lampface-
 nus, eiúsque coniunx Themista, ad quam etiam scri-
 bit Epicurus. Colotes quoque & Idomeneus & ipsi
 Lampfaceni. Atque isti quidem nobiliores ex Epicu-
 ri ludo fuere, adiecto & Polystrato successore Herma-
 chi, cui successit Dionysius, cui Basilides. Apollodorus
 quoque *Κηροτύεαυος* dictus est, clarus fuit, qui ultra
 quadringenta volumina conscripsit. Duo quoque A-
 lexandrini Prolemæi, Melas atque Leucus. Zeno quo-

A que Sidonius Apollodori auditor, qui infinita scripsit, Demetrius etiã cognomento Lacon, ac Diogenes Tarsensis qui selectas conscripsit scholas. Orion item & alii quos ii qui germani Epicuri sunt, sophistas appellant. Erant autem & alii Epicurei tres, Teleõtei filius & Themistæ, alter Magnesius, quartus Hoplomachus. Scripsit autem Epicurus infinita volumina, adeo vt illorum multitudine cunctos superarit. Nanque Cylindri ad trecentos sunt, in quibus nullũ extrinsecusque situm testimoniũ est, solisque referti sunt Epicuri sententiis.

B Emulatus est illum Chrysippus in scribendo multa, sicut Carneades etiam refert parasitum illum librorum dicens. Nam siquid Epicurus scriberet, tandem scribere & Chrysippus contendebat. Atque ideo sapius eadem scripsit. Vnde & tumultuariẽ scribere ac parum emendatẽ illi ex festinatione contingebat, totque testimonia inserit, vt ex iis solis libri pleni esse videantur, quemadmodum & apud Zenonem & apud Aristotelem inuenire in promptu est. Tam multa & tam præclara sunt Epicuri volumina.

C Ex quibus ista vel optima sunt: De natura triginta & septem, De atomis & vacuo, De amore, Epitomæ eorum quæ aduersus phisicos scripta sunt, Aduersus Megarenses dubitationes, Raræ opiniones, De sectis, De plantis, De fine, De iudicio siue Regula, Chæredemus, De diis, De sanctitate, Hegesionax, De vitis quatuor, De iusto opere, Neocles, Ad Themistam, Symposium, Eurylochus, Ad Metrodorum, De visu, De angulo atomi, De tactu, De fato, De perturbationibus opiniones ad Timocratem, Prognosticon, Exhortatorius, De imaginib⁹, De phantasia, Aristobulus, De musica, De iustitia & virtutibus aliis, De donis & gratia, Polymedes, Timocrates tres, Metrodorus quinque, Antidorus duo, De austris opiniones, Ad Mithren, Callistolas, De regno, Anaximenes, Epistolæ. Vnam autem ipsarum (vt visum est) ipsis conabor ponere, tribus eius propositis epistolis, in quibus omnem philosophiam suam breuiter collegit. Ponemus autem peculiãres ipsius opiniones, & siquid visum est eloqui electione

D

394

dignum , vt omni ex parte cuiusmodi vir fuerit addi-
 fcas,fi tamen ad hæc iudicanda idoneus fum. Primam **A**
 igitur epistolam fcribit ad Herodotum, summam re-
 rum omnium naturalium : fecundam verò ad Pytho-
 clem , quæ de cæleftibus corpõibus eft : tertiam ad
 Menæceum , continet autem ipfa de vitis. Ordien-
 dum autem videtur à prima , quum prius pauca dixe-
 rimus de diuifione philofophiæ iuxta ipfum. Tres igi-
 tur in partes & ipfe philofophiam diuifit, Canoni-
 cam,Phyficam,Ethicam. Canonica igitur illa acced-
 fum continet ad opus. Agitur de illa in libro qui in-
 fcribitur Canon. Porrò Phyfica naturæ totam specu- **B**
 lationem continet , de qua in libris Naturaliũ triginta
 octo, atque in epiftolis per elementa differitur. E-
 thica verò de electione & fuga differit,quæ in volumi-
 nibus De vitis, & epiftolis, ac libro De fine tractatur.
 Confueuerunt autem canonicam naturali coniungere,
 appellântque illam de iudicio & principio fine in-
 troductione. Naturalem verò de generatione & corrup-
 tionem & de natura. Cæterùm moralem de iis quæ
 eligi vel vitari debent, & de vitis, & de fine. Enimue- **C**
 ro dialecticam vt transfuerfum agentem repudiant.
 Poffe enim phyficos abundè simplicibus , & propriis
 rerum vocabulis agere. Ait igitur Epicurus in ca-
 none quodam fensus ; iudicia effe veritatis , & antici-
 pationis & affectus.Epicurei præterea phãafticos in-
 tuitus mentis adiiciunt. Dicit autem & in ea quam **C**
 ad Herodotum fcripfit Epitome, atque in certis illis o-
 pinionibus . Omnis enim (inquit) fensus irrationa-
 lis eft , nulliũque memoriæ capax. Neque enim à
 feipfo mouetur, neque ab altero motus poteft aliquid
 adiicere fiue auferre , nec eft quod ipfos poffit argue- **D**
 re. Nam neque fimilis fensus fimilem poteft , quòd
 par fit vtriusque vis:neque diffimilis diffimilem, quip-
 pe qui non earundem rerum iudices fint , ac ne ratio
 quidem ipfa. Nãque omnis ratio à fensibus ducta eft,
 neque alter alterum : omnibus enim intendimus , eò-
 que afferitur fensuum veritas,quòd quæ fensu vigent,
 ea fubfiftant. Porrò & videre nos & audire nou **D**

- A** secus ac dolere subsistit . Quocirca & de incertis oportet ab iis quæ appareant signis colligere . Nanque & cogitationes omnes à sensibus manant secundum incidentiam , & proportionem , & similitudinem , & compositionē , cooperante aliquid etiam ratione ipsa . Infanorum imaginationes ac visa etiam in somnis vera sæpe sunt . mouent enim , non autem mouet quod non est . Cæterùm anticipationem dicunt veluti comprehensionem , seu opinionem ratam , siue cogitationem , siue vniuersalem intelligentiam insitam , hoc est ,
- B** memoriã eius rei quæ sæpe extrinsecus apparuit , vt exempli gratia , Tale quiddã homo est . Simul enim atque homo nominatur , continuò per anticipationem forma etiam illius intelligitur , præcedentibus ac ducibus sensibus . Prorsus igitur quod prius omnibus nominibus ordinatũ est , manifestum est . Neque enim profectò quæreremus , quod inquirimus , nisi prius illud nouissemus . Verbi gratia , Quod procul abest , equúsne an bos est ? Oportet enim antea per anticipationē agnouisse bouis & equi formam . Neque enim
- C** aliquid nominaremus , nisi prius per anticipationē illius forma per oculos animo impressa esset . Euidentes sunt igitur anticipationes , quod opinabile est à priori certo aliquo pendet , ad quod illud referimus . quod opinamur , vt vnde nouimus an sit istud homo necne , hanc enim opinionem appellant siue opinationem , & veram esse & falsam dicunt . Nam si quidem pro testimonio sumatur , pro illa , siue cõtra illam agendum sit , falsa est . Vnde etiam introductum est *περσπεύειν* , id est Perseuerare . vt , Prope turrim accedere & contemplari qualis propè videatur . Perturbationes autem esse duas dicunt , voluptatem & dolorem , quæ in omne animal cadant . Ex his alteram propriam , alterã alienam esse : pèrque eas iudicare electiones & euitationes . Quæstionum quoque alias esse de rebus , alias circa simplicem versari vocem . Atque ista de diuisione ac iudicio summam dicta sunt . Redeundum iam ad epistolam quam diximus .

Epicurus Herodoto S.

Iis qui nequeunt, ô Herodote, singula quæ à nobis de natura scripta sunt, ad vnguë intelligere, neque maiores de his rebus editos libros perscrutari, compendium totius operis feci, quantum satis esse putavi, ut integerrimarum opinionû memoriã facillè tenerent, ut quouis tempore in iis quæ sunt rata, illis opem ferre possint, in quantum arripuerint naturæ speculationem. Quin eos etiam qui iam cõtèmpatione omniû, formam & veluti fundamenta totius operis iecerunt, huiusce compendio adiutum iri spero ad facillè remiscendum. Nam fundamentis rei crebrò indigemus, membris non ita. Eundum igitur ad illa est, faciendûsque ex iugi memoriæ exercitatione habitus, ex quo & ratus maximè validûsque ad res intuitus nobis obueniet, omnisque particularium rerum diligens cognitio reperietur, quum formæ plenissimè animo versantur memoriãque tenentur. Nam ea summa totius diligentia, isque effectus est, huiusce intuitu uti celeriter posse, ad simplicia elementa, atque ad conclusionum voces. Neque enim fas est condensationem perpetuæ rerum circuitationis esse, nisi possit paucis vocibus totum in seipso complecti illud, quod etiam per partes diligenter explicatum fuerit. Vnde quum omnibus perutilis sit, qui sint illi familiarius dediti naturæ rationi, huiusmodi vitæ continuationem fieri moneo in physiologia, eam quæ maximè tranquillitatem afferat vitæ, & eius compendium, ac veluti summam opinionum omnium tenere memoriter. Primùm igitur, mi Herodote, quæ subiecta sunt vocibus oportet comprehendere, ut ea quæ opinamur, siue quærimus, siue de quibus ambigimus, ad ea referentes, diiudicare possimus. At ne indiscreta sint omnia nobis in infinitum demonstrantibus, siue inanes voces habeamus, necesse quidem est primam notionem per vnamquamque dispici vocem, nihilque probatione indigere. Siquidem habebimus quæsitum vel dubitatum, vel opinatum ad quod referamus: siue secundum sensus obseruare omnia oportet, ac simpliciter præsentis intuitus, siue

A mentis, siue quorumuis iudiciorum. Eadem ratione etiam perturbationes quæ adsunt, vt perseuerans illud incertum habemus, quibus notare possimus. Hæc autem vbi perceperimus, de incertis iam conspiciari opus est. Primum quidem quòd nihil sit eo quòd non est. Omnia enim ex omnibus fierent, seminibus nihil indigentia. Sed & si quod occidit, interiret in id quod non est, omnia iamdudum interiissent, quum ea non essent in quæ dissoluerentur. Atqui & omne huiusmodi semper fuit quale nunc est, sempérque tale erit, nihilque est in quod mutari possit. Nam præter ipsum vniuersum nihil est quod in id ingressum mutationem operetur. Enimuero istud quoque etiam in maiore compendio statim à principio dixit. In primo item De natura ipsum omne est. Corpora nanque ista vt sese habeant sensus ipse testatur in omnibus, secundum quem necesse est incertitudinem cogitationum coniectere, quemadmodum antea dixi. Nisi enim esset quod

398 inane & locum, & quæ tangi non potest naturam nominamus, nequaquam haberent vbinam essent corpora, neque per quod mouerentur, quæ profectò moueri perspicuum est. At præter ista nihil neque cogitatione comprehendi potest, neque per modum comprehensionis, neque secundum comprehensibilem proportionem. Quippe quæ per omnes naturas accipiuntur, neque veluti horum euentus accidentiæ dicuntur. Eadem fermè in primo De natura, & in decimo quarto & quinto, atque in Maiore compedio. Corpora alia quidem sunt concretiones, alia verò ex quibus concretiones factæ sunt. At ista indiuidua sunt & immutabilia, nisi omnia in id quod non est interitura sunt. Cæterùm in dissolutione concretionum plena per naturam sustinere valent, quum nõ habeant quorsum aut quo pacto solui possint. Itaque principia necesse est indiuiduas esse corporum naturas. Præterea & omne istud infinitum est. Nam quod finitum est, extremum habet. Extremum autem præter illud quippiam inspicitur. Itaque quod extremum non habet, nec finem quidem. Quod autem finem non habet, infinitum sit

A
 necesse est, non finitum . Atqui & multitudine corpo-
 rum , & vacui magnitudine omne istud infinitum est .
 Si enim esset infinitum vacuum & corpora finita , nul-
 quam manerent corpora , sed ferrentur per infinitum
 inane dispersa , quum non haberent quò se figerent at-
 que cohiberent . Quòd si vacuum finitum esset , non
 haberent infinita corpora vbinam subsisterent . Ad hæc
 verò indiuidua corpora ac plena , ex quibus & concre-
 tiones fiunt , & in quæ dissoluuntur , incomprehensibi-
 lia sunt figurarum differentiis . Neque enim possibile
 est ex eisdem figuris comprehensis , tot factas esse dif-
 ferentias , ac per vnamquamque figurationem simplici-
 ter infinitæ sunt similes . Porro differentiis non simp-
 liciter infinitæ , sed tantum incomprehensibiles sunt .
 Neque enim (ait) interius in infinitum sectionem esse .
B
 Dicit autem quandoquidem qualitates immutantur ,
399
 si quis eas non etiam magnitudinibus simpliciter in
 immensum emissurus sit , mouentur assiduò atomi . Ait
 enim interius & æqua celeritate motus illas agitari ,
 cum vacuo similem motum exhibente perpetuò gra-
 uissimè atque leuissimè . Atque illæ quidem longè à se
C
 inuicem distantes . Aliæ verò agitationem ipsam conti-
 nent , quum fuerint complexione inclinatæ , siue ipsis
 complexionibus sustentatæ fuerint . Nam vacui natura ,
 quæ illos singulos dirimit , hoc efficit : quandoquidem
 firmitatem siue affixionem facere ipsa non potest . So-
 lidum verò quod illis inest per collisionem , agitatio-
 nem facit quantum complexio illa ex collisione resti-
 tutionem ac instaurationem dat . Horum autem initium
 non esse , quum atomi & inane causæ sint . Ait autem ,
D
 intrinsecus neque vllam circa atomos inesse qualita-
 tem , præter figuram & magnitudinem & grauitatem :
 immutari autem colorem circa positionem atomorum ,
 in duodecim institutionibus ait , omnemque magnitu-
 dinem circa illos non esse ; nunquam enim atomus sen-
 su visa est . Hæc autem vox quum ista omnia memoran-
 tur , figuram idoneam submittit cogitationibus naturæ
 rerum . Mundi item infiniti sunt , siue huic similes , siue
 qui dissimiles sunt . Atomi nanque cum infinitæ sint ,

A ut modò demòstratum est, etiam longissimè feruntur. Neque enim consumuntur eiusce atomi, ex quibus fiat mundus, siue à quibus effectus sit, neque in vnum, neque in infinitos, neque in similibus, neque in differentibus. Nihil igitur est quod huiusmodi mundorum infinitatem impediat. Imò & formæ similium figurarum cum solidis sunt tenuitatibus longè & apparentibus distantes. Neque enim eius recessiones in aere fieri non possunt, neque aptitudines per efficièntiam concuorum atque tenuium, neque vapores consequentem positionem atque incessum obseruâtes, eam quam in solidioribus habeant. Eas autem formas imagines vocamus. Atqui motus qui per vacuum fit, nullo còtrâ incidentium occurso fit, omnem longitudinem comprehensibilem in incomprehensibili consumat tēpore. Quippe tarditatis ac celeritatis incisio aduersa, nec aduersa similitudinem accipit, neque tamen simul secundum tempora quæ per rationem speculamur, iuxta id quod agitur corpus ad loca plura penetrat. Nam cogitari non potest. Et hoc sensibili in tempore simulac conuenerit, & ex quouis infinito, non ex quo completamur motum, locus recedens erit. Simile enim contrariæ illi incisio erit, etiamsi tâdiu celeritatem motus non interfecandam relinquamus. Perutile est autem & hoc tenere elementum, vel si nihil aliud quàm quòd simulachra tenuitatibus summis vtuntur. Vnde iis quæ apparent palàm reluctatur, vel quòd celeritatem habeant incomparabilem, quæ quemuis meatum moderatum habeat in hoc, nequid illorum infinitatem vel minimum interfecet, plurimas autem & infinitas còtinuò aliquid refringat. Ad hæc verò quoniam imaginum generatio simulatque cogitatur, contingit. Nam fluxus à corporibus eius qui sit in multa angustia, notationi perspicuus non est hoc contrariam repletionem seruans diutius solidi positionem, ordinemque atomorum: & si aliquando confunditur, celerèscque in aere conuentus sunt, quod minimè oporteat altius repletionem fieri. Sunt autem alij modi à quibus naturæ huiusmodi gignantur. Nihil enim horum

400
B

C

D

contra sensus attestatur, si respiciat aliquis modum ali- A
 quem effectus, ut ab exterioribus ad nos conuenien-
 tiam referant, etiam si existimandum est quum aliquid
 extrinsecus subrepat, formas nos intueri atque cogita-
 re. Neque enim profectò resignarent quæ exteriora
 sunt, naturã suam, coloris scilicet atque formæ, per æ-
 rem qui inter nos & illam medius est, neque per radios
 aut qualescunque fluxus qui à nobis ad illa manarint. 401
 Ita veluti formis quibusdam à rebus ipsis ad nos pene-
 trãtib'us, quæ à coloribus formæque similitudine non
 differant iuxta modum congruæ magnitudinis, in a- B
 ciem aut mentem celeri vtentibus motu, deinde hac
 ex causa quod vnum & perpetuum est phantasiã, &
 consensionem reddens, à seruante subiecto, secundum
 eã quæ inde proficiscitur æqualem in altiorib' affecti-
 onem in solido fixationis atomorum, & quam animo vel
 sensibus phantasiã irruentẽ acceperimus, seu formæ,
 seu accidentium, forma hæc est solidi, quæ fit iuxta
 subsequenter densitatem, seu ex imaginum compre-
 hensione. Porrò eo quòd opinamur mendacium sem- C
 per ac falsum asseri, siue non refelli potest. Sin verò mi-
 nus asseratur per immobilem nobis ipsis connexum i-
 maginalem intuitũ, perceptione præditum, per quam
 mendacium fit. Nam similitudo visorum quæ veluti in
 imagine accipiuntur, siue illa in somnis fiant, siue per
 alios intuitus mentis, aut iudiciorum reliquorum, ne-
 quaquã in iis essent quæ sunt, & vera appellantur, ni-
 si essent aliqua, & hæc ad quæ iaculamur, intuitum: fal-
 sum verò non esset, nisi accepissemus & alium aliquem
 motum in nobis ipsis, coniunctum quidem, cæterum D
 perceptione præditum. Secũdum hunc autem coniun-
 ctum phantastico iactui, perceptionemque habentem,
 si quidem non asseratur siue refellatur, fieri vt menda-
 cium sit: si autem asseratur, aut non refellatur, ve-
 rum. Et hæc igitur operæpretium est vt opinio forti-
 ter teneat, vt neque iudicia tollantur actionum, ne-
 que falsum dum æqualiter confirmatur, cuncta per-
 turbet. Atqui & auditus fit, dum flatus aliquis fertur,
 siue à vocante siue à sonante, siue à strepente, aut quod-

A uis audiendi instrumentum inferente. Porro fluxus hic
 402 in æqualium partium tumores diffunditur, quandam
 ad inuicem seruantes consensionem, atque vnitatem
 propriam, ad id quod emisit atque ad sensum pertin-
 gentem, qui in illo vt plurimum facit. Sin verò minus,
 vel quod extrinsecus est tantum manifestat. Nam abs-
 que consensione aliqua inde adueniente nunquam pro-
 fectò fieret huiusmodi sensus. Non igitur existiman-
 dum est aerem ipsum à procedente voce formari, vel
B ab iis quæ similis generis sunt. Multum enim ei deef-
 set, si hoc ab illa pateretur, sed eum istum qui fit in no-
 bis, simulac vocem miserimus, huiusmodi facere ex
 quibusdam tumoribus, qui ventosum efficiant flu-
 xum, deinde nobis passionem audiendi insinuent. Quin
 & hoc ipsum de odoratu sentiendum quod de auditu
 diximus. Nunquam enim vllam effici passionem pos-
 se, nisi sint tumores quidam, qui à re ipsa ad hunc
 mouendum sensum debita mensura ferrentur, dum
 partim quidam perturbati atque alienati sunt, partim
C verò quieti & conuenientes. Atqui atomos existiman-
 dum est, nullam qualitatem eorum quæ videntur ad-
 mittere, præter figuram & grauitatem & magnitudi-
 nem, & quæ necessariò figuram contingunt. Qualitas
 enim omnis immutatur, atomi verò nihil mutantur.
 Oportet enim semper in dissolutionibus concreti-
 onum, aliquid solidum atque insolubile subsistere,
 quod mutationes in id quod non est non faciat, ne-
 que ex eo quod nõ est, sed secundum transmutationes
D ex plurimis, quorundam verò accessus etiam ac recessus.
 Quocirca necesse est vt ea quæ non transmutan-
 tur, incorruptibilia sint, & ab eius quæ mutat natura
 403 prorsus aliena, verum tumores habere ac formationes
 suas. Hoc enim subsistere necessarium est. Nam in iis
 quæ apud nos transformantur, secundum ablationem,
 figura accipitur subsistens. Enimverò qualitates quum
 in eo quod mutatur insitæ non sint, non secus atque
 illæ relinquuntur ex corpore toto pereuntes. Abundè
 igitur possunt ista quæ relinquuntur efficere concre-
 tionum differentias. Quandoquidem aliqua necesse

est relinquuntur, atque in id quod non est, defluunt. **A**
 Sed ne semper omnem quidem in atomis magnitudinem esse putandum est, ne ea quæ apparent reluctantur. Cæterùm mutationes quasdam esse magnitudinum existimandum. præstat id quippe. Hoc autem si adfit, & quæ secundum passiones & quæ secundum sensus fiunt, reddentur. Omnis autem subsistens magnitudo, neque utilis est ad qualitatum differentias. Nam & ad nos veniunt haud dubiè visibiles atomi. Quod quum fit, minimè cernitur, neque quo pacto fiat visibilis atomus, agnoscere possumus. Ad hæc **B**
 putandum non est in corpore finito tumores infinitos esse, neque qualescunque. Itaque non eam modò sectionè quæ in infinitum pateat, ad id quod minus est tollere oportet, ne omnia infirma faciamus, cogamurque complexionibus repentinorum ea quæ sunt, in id quod non est, terendo consumere: verùm ne transmutationem quidem in iis quæ finita sunt in infinitum, neque in minus fieri existimandum. neque enim vbi semel quispiam dixerit tumores in plerisque infinitos esse, quales etiam sint intelligere potest. quinam **C**
 verò istud, quo modo finita sit ista magnitudo? Quales enim quidem sunt constat. Nam tumores illi infiniti sunt, & ii ex quibus qualescunque hi fuerint, infinita profectò esset etiam magnitudo extremitatè que finitam habentes perceptibilem, nisi & per seipsum inspiciendum est, ne & quod deinceps sequitur, huiusmodi intelligamus, atque ita per consequens in anteriora tendendo in infinitum contingat cogitatione procedere. Minimum autem illud quod in sensu est considerandum est, vt neque sit huiusmodi cuiusmodi id quod habet transmutationes, neque tamen **D**
 omnino dissimile, sed habeat commune cum transmutationibus aliquid. Cæterùm perceptione partium careat, sed quum propter communis illius similitudinem aliquid ipsius nō percepisse arbitramur, partim ad hæc, partim ad illa, æqualitatem nobis oportet occurrere, ex qua ista conspiciamus à primo inchoates, nō in eodem, **404**

A neque in partibus partium, sed in proprietate sua metiendo magnitudines, quæ maiores sunt magis, & quæ minores minus hac proportione arbitrandum, quod in atomo minimum est uti. Constat enim differre illud paruitate ab eo quod secundum sensus aspicitur, eadem verò proportione uti. Nanque & quam magnitudinem habet atomus, secundum hanc proportionem prædicauimus, paululum solam excludendo longitudinem præter ea minimos atque non mixtos fines esse putandum est, longitudinum dimensionem, & ex ipsis primis maioribus ac minoribus parando rationis speculatione, in iis quæ sunt inuisibilia. Nam commune illud quod eis inest ad immutabilia sufficit, quod hætenus est perficere. Collationem autem ex iis quæ motum habent fieri possibile non est. Nam & infiniti quod supremum aut infimum sit, prædicandum non est supra vel infra esse. Nam quod supra caput sit, vnde cunque stemus, ducere in infinitum, nunquam nobis istuc apparere. Ita & quod infra id quod intellectum est, æqua ratione euadere in infinitum, supra esse atque infra iuxta idem. Hæc enim intelligi possibile non est.

C Itaque licet vnã accipere superiorem intelligibilem loci mutationem in infinitum, vnãque inferiorem & similes ad superiorum pedes, id quod à nobis fertur ad ea quæ supra caput nostrum sunt loca pertingat, aut ad inferiorum caput, quod à nobis fertur inferius. Nanque motus vniuersus, nihilominus vtrique oppositus in infinitum intelligitur. Verùm enim uero & æqua celeritate atomos esse necesse est, quum per inane inuehantur nullo reluctante. Neque enim graua paruis, ac leuibus celerius ferrentur, quando quidem nihil

D occurrit eis, neque itidem parua magnis, quum motum omnia habeant commensum, vbi ne illis quidem aliquid obluetur, neque supernus neque obliquus per collusiones motus, neque inferior per propria pondera. In quantum enim vtraque continent, in tantum vnà cum intellectu habebit motum, quod aut extrinsecus, aut ex pondere proprio reluctetur ad-

uersus ferientis vim. Sed enim & per concretionem al- **A**
 tera celerius quàm altera dicitur, quando atomorum
 æqua celeritas sit atque in vnum ferantur locum ato-
 mi quæ in conuentibus sunt, & contra minima perpe-
 tuò, nisi in vnum secundum tempora quæ ratione cer-
 nuntur, sed frequenter obluſtentur, donec sub sensu
 motus assiduitas fiat. Quod enim de inuisibili opina-
 mur, quòd nimirum tempora quæ ratione cernuntur,
 perpetuum motum habiturasint, in huiusmodi verum
 non est. Nam omne quod cernitur, aut animo per **B**
 intuitum percipitur, verum est. Post hæc dispiciendum
 est, ad sensus passionésque referendo. Ita enim erit fir-
 missima probatio, quòd animis sit corpus tenuibus
 partibus per totam congregationem seminatum. Cæ-
 terùm spiritui simillimū calori quoddā temperamen-
 tum habenti, atque huic alicubi simile alicubi illi. Est
 autem pars quæ multam accepit immutationem exi-
 litate partium atque horum ipsorum. Consentit au-
 tem huic magis ex reliquo cœtui. At istud omne con- **C**
 stat, vires esse animi, & perturbationes, agilitatésque
 motus & cogitationes, & cætera quibus priuati mo-
 rimur. Enimvero & id oportet tenere quòd habeat a-
 nima sensus plurimam causam. Non tamen istam ac-
 cepisset, nisi à conuentu reliquo roboraretur. Porrò
 reliquus conuentus quum hanc parauerit causam, &
 ipse huiusmodi casus ab illa particeps sit, non tamen
 omnium quæ illa possidet: idcirco discedente anima, **406**
 sensu caret. Neque enim ipsum in seipso possidebat
 hanc vim, sed alteri quod vnà cum eo factum fuerat,
 parabat per consummatam circa se virtutem, secundū
 vertiginem, sibi ipsi continuò sensibilem incidentiam **D**
 perficiens, & illi per communem fluxum atque con-
 sensum (vt dixi) reddebat. Idcirco igitur & insita ani-
 ma nunquam alia aliqua parte discedete, priuata sen-
 suum fieret, sed quum illa vnà pari periret soluto eo
 quod sustinebat, siue toto siue etiam parte aliqua, si
 quidem sensus animæ in vigore persisteret. Porrò cō-
 uentus reliquus permanens, & totus & per partes, non
 habet sensum illo abscedente, quantalibet sit quæ se

A intendat atomorum multitudo in animæ naturam, verum enim & soluto conuentu toto dispergitur anima, neque iam easdem vires habet neque mouetur. Itaque ne sensum quidem habet. Neque enim intelligi potest hoc ipsum quod sentitur, nisi in conuentu isto his motibus vtatur, quando ea quæ roborant, & quæ continent huiusmodi non sint in quibus nunc existens tales motus habet. Atqui & hoc in aliis dicit, & ex leuissimis atomis atque rotundissimis illam esse compositam, multum ab illis differentibus quæ igneæ sunt: pars ta-

B men eius quæ ratione caret corpori quoque reliquo connexa est. Rationalem autem partem in pectore sedem habere, vt ex metu & gaudio manifestum est. Somnum fieri quum partes animæ quæ per omnem concretionem disseminatæ sunt, aut continentur, aut euacuantur, deinde poris incidunt. Semen præterea ex omnibus corporis partibus ferri intelligendum est. Dicit enim per plurimam nominis familiaritatem in eo quod per se intelligitur. Incorporeum autem per se intelligere

407
C

non possumus præter vacuum. Porro vacuum neque facere aliquid neque pati potest, sed motum tantum per se corporibus præbet. Itaque qui incorpoream dicunt esse animam, desipiunt. Nihil enim aut facere posset aut pati, si esset huiusmodi. At nunc euidenter hæc vtraque in anima esse casus manifestant. Has igitur de anima ratiocinationes, si quis ad perturbationes sensusque referens, memoria teneat quæ principio diximus, satis intelliget ea quæ locis comprehensa sunt in id quod particulare est ex his firmiter ac diligenter exposita. Verum enim uero & figuræ & colores & magnitudines & pondera, & alia quæ de corpore prædicantur, vt quæ per seipsa tendant, siue ad omnia, seu ad visibilia, & ea quæ per sensum cognita, neque per seipsas naturas esse opinandum. Non enim possibile est id scire, neque omnino vt non sunt, vt neque alia quæ insunt huic incorporea, neque vt huius particulæ, sed vt corpus totum, quod vniuersaliter quidem horum omnium quæ sua sunt naturam sempiternam habeat, possibile non est esse, si simul feratur. Sicuti quum ex ipsis tumori-

D

bus maior constiterit conuentus, siue primorum, siue **A**
 vniuersi magnitudinum, aliquo autem minorum, sed
 (vt dixi) ex his omnibus perpetuam habet suam natu-
 ram. Atque intuitus quidem priores habent hæc om-
 nia & perceptiones. Cæterum consequente multi-
 tudine subita, & nusquam scissionem admittente, sed
 iuxta subitam agnitionem corporis prædicamentum
 percipiente. Quin & corporibus contingit sæpe vt
 sequatur, & quod sempiternum non est, neque in in-
 uisibilibus neque in corporeis. Vnde secundum mo-
 tum plurimum hoc nomine vtente, manifestè colligi-
 mus casus neque vniuersi habere naturam, quam as-
 sumentes secundum repentinum corpus appellamus,
 neque item consequentium sempiternorum, sine quibus
 corpus cogitare non potest, per intuitus autem quos-
 dam, subsequente repentino singula appellarentur. **B**
 Cæterum quandocumque contingentia singula inspiciun-
 tur, non sempiternis casibus subsequētibus, neque hæc
 actio expellenda ex eo quod est quia naturam non ha-
 bet vniuersi cui contingit, quod profecto etiam cor-
 pus appellamus, neque item sempiternorum subsequen-
 tium, neque rursus per se existimandum. **C**
 Neque enim hoc, vel in his, vel in sempiternis contingentibus in-
 telligendum, sed id quod etiam apparet, casus omnes
 corpora existimandum, etiamsi non sempiternè sub-
 sequantur, neque per se rursus naturæ ordinem ha-
 beant. Cæterum quemadmodum sensus ipse proprie-
 tatem facit, conspiciuntur. Sed enim & hoc vehemen-
 ter considerare opus est. Nanque tempus minimè que-
 rendum est, sicut & reliqua quæ in subiecto quarimus,
 referentes ad eas quæ ad nos ipsos inspiciuntur antici-
 pationes, sed ipsam euentiam per quam tempus aut
 multum aut pusillum vocamus, hoc familiari quadam
 propinquitate circumferentes reputandum, neque lo-
 quutiones velut meliores persequendum, sed iis quæ
 sunt ad manus in ea re vtendum. Neque aliud aliquid
 per se ipsum prædicandum, quasi eadem quam proprietates
 hæc substantiam habeat. Quod quidem faciunt quidam, sed
 solum quo proprietatem connectimus, hoc etiam **D**

- A** submetimur animaduertendum. Nam hoc demonstratione non indiget, sed animaduersione. Nam diebus ac noctibus horumque partibus connectimus. Similiter & perturbationibus ac tranquillitate & motibus & statibus, proprium aliquem præterea casum. Rursus hoc ipsum cogitantes secundum quod tempus nominamus. Ait autem & in secundo De natura libri & in magna Epitome, atque in iis quæ prædiximus mundos & omnem finitam concretionem similem iis quæ inspiciuntur speciem frequenter habentem existimandum ex infinito horum omnium produsse, & conuersionibus propriis, discretis, maioribus, atque minoribus: rursusque; dissolui omnia, celerius alia, alia tardius, quum alia hoc ab ipsis patiantur. Constat igitur & mundos illum dixisse interire, quum partes mutantur, & in aliis quod terra aeri superuehatur, præterea & mundos neque ex necessitate arbitrari oportet unam habere figuram, imò & differentes eos in duodecimo De mundo esse ait. Alios nanque sphaeræ, alio cui præferre speciem, aliosque aliam itidem formam non tamen quanuis formam admittere neque animantes esse ab infinito discretas. Neque enim probare quispiam, quod in eo qui sit huiusmodi comprehensa non sint efficiëntia semina, ex quibus & animalia & arbores & cætera quæ conspiciuntur, constant. In huiusmodi verò non potuisset. Eadem autem ratione etiam innutriti eum terra existimandum. Sed & naturam quoque opinandum est plurima & varia ex rebus eisdem edoctam fuisse atque coactam. Porro rationem quæ ab ea credita fuissent, ea postea diligentius explicuisse atque adinuenisse. Præterea in quibusdam celerius, in aliis tardius, & quibusdam evolutionibus atque temporibus ab iis quæ ex infinito, in quibusdam verò secundum minores. Quocirca & nomina ab initio non positione facta, sed ipsa hominum ingenia per singulas nationes propriis affectas perturbationibus, ac propria percipientes visa, propriè aerem emittere immissum à perturbationibus singulis ac visis, ut esset vnaquæque etiam gentium per loca differentia. Tan-

lem verò communiter per gentes singulas fuisse im-
 posita propria, vt significationes minus ambiguae fie-
 rent adinuicem, breui vsque significarēt, quasdam in-
 super res etiam quæ non conspiciantur inferendo, vt
 eos qui essent consci monerent in sonos quosdam e-
 tumpere coactos, illos verò ratione duce plurimis ex
 causis ita interpretatos esse. Enimvero in meteoris
 notum & conuersionē ac defectum. ortumque & oc-
 casum & his similia, neque ministerio cuiusquam fa-
 cta existimandum est. Verum illius ordinatione &
 imperio qui omnem simul beatitudinem & immorta-
 litatem habeat. Neque enim beatitati conueniunt ne-
 gotia, & curæ, & iræ aut gratiæ, sed infirmitate ac ti-
 more & indigentia proximorū ista fiunt. Neque rur-
 sus quum ignis simul sit conuersus in se quæ beatitu-
 dinem possident, secundum volūtatem hos motus ac-
 cipere, verum omnem seruare decentiam per omnia
 nomina quæ in huiusmodi feruntur notionibus, si ne-
 que contrariæ honesto ex iis opiniones fiant. Alio-
 quin maximam in animalibus perturbationem huius-
 modi contrarietas faciet. Quocirca & eas quæ ab ini-
 tio sunt huiusmodi conuersionum perceptiones, in
 mundi generatione oportet opinari, necessitatēque
 hanc & ambitum perfici. Atqui enim causam eorum
 quæ sunt maximè propria diligenter exponere, Phy-
 siologiæ opus esse putandum est, beatitudinēque in-
 sciētia de cælestibus rebus huc cecidisse, & in eo quod
 naturæ quædam sunt quæ inspectæ secundum huius-
 modi meteora, & quæ his affinia sunt, ad huius rei ex-
 actam diligentiam conferunt, præterea non in huius-
 modi ipsum multipliciter esse, ac ipsum se circa illa
 pro viribus & secus quomodolibet habere, sed simpli-
 citer non esse in incorruptibili ac beata natura eorum
 quæ discretionem suggerunt, aut perturbationem vl-
 lam, hoc autem mente comprehendere simpliciter est
 esse. Porrò quod in notitiam cadit de occasu & ortu,
 & de conuersione ac defectu, & quæ his similia sunt,
 nihil amplius ad beatitudinem scientiæ conferre, sed
 similiter habere metus eos qui ista considerant, quæ-

A

410

B

C

D

A nam verò naturæ sint, nesciunt, & quænam causæ ve
 maximè rata, & nisi ista difficilia nouissent fortass
 411 plurimi, quum timor ex consideratione horum solu
 tionem capere nequeat, ac dispositionem eorum quæ
 sunt maximè propria. Idcirco & plures inuenimus ca
 sas conuersionum, & occasus, & ortus, defectus, & hu
 iusmodi, sicut & in iis quæ particulatim fiunt. Au
 existimandum non est horum vsum diligentiam no
 accepisse, quanta possit ad tranquillitatem nostrâ be
 ritudinè que conferre. Itaque quasi per trāsitum in
B tuentes quoties apud nos similitudo sit, de ratione cæ
 lestium omnisque incerti differendum est, eos asper
 nādo qui ne id quidem sciūt quod vno modo se habe
 aut fit, neque quod multis contingat modis, imagina
 tionè que ex recessibus reddunt, ignorant prætere
 quænam sunt quæ perturbationem non ingerant. S
 tamen arbitramur eo modo susceptum id fieri posse
 & in quibus similiter perturbatione vacamus, ipsun
 quod multis fiat modis non ignorantes, quemadmo
 dum si quod ita se habeat nouerimus, perturbation
C carebimus. Ad hæc omnia illud omnino oportet in
 telligere, quòd perturbatio humanis animis propri
 omnino fit in eo quòd hæc & beata opinarentur, &
 incorruptibilia, & contrarias his voluntates simul ha
 beant, & actiones, & causas, & in futura vita dirū qui
 piam secundum fabulas & expectent, & suspicentur
 siue hanc priuationem sensus quæ in morte est metu
 ant, quasi post mortem aliquid sit, & ipsi in eo quo
 non opinionibus ista patiantur, verum ratione & cō
 mendatione quadam. Vnde quum non diffiniant ma
 lum æquam siue etiam maiorem perturbationem ca
 pere, quasi hæc opinarentur tantum. Porrò huiusmo
D di perturbationis vacatio, est his omnibus euadere li
 berum & absolutum, perpetuamque omnium, & eo
 rum quæ sunt planè propria seruare memoriã. Quo
 circa omnibus vtendum est presentibus: in commu
 ne quidem vt communibus, priuatim verò vt priua
 tis, ac presenti omni per singula iudicia euidencia. S
 enim hisce intenderimus, id vnde perturbatio metuf

que fiebat excludemus,habita recta ratione , atq; sol- A
 uemus déque cælestibus ac reliquis quæ semper inci- 412
 dunt , quæque summè terrent reliquos , causas affere-
 mus . Ista tibi Herodote,de natura omnium summa-
 tim perstrinximus. Quæ tu si diligèter pro viribus te-
 nere studueris,arbitror te,etsi nõ ad omnia semper per
 partes diligèter explicata sufficièt, incõparabilè tamè
 ex eis firmitatè atque cõstantiã aduersus homines cẽ-
 teros percepturũ. Nam te ex teipso promouebis plu-
 rimũ ad ea etiã quæ in toto de natura opere sunt di-
 cta per partes exponenda. Atque hæc ipsa mãdata me- B
 moriã perpetuo emolumento erunt. Sunt enim huius-
 modi, vt ii etiam qui iam particularia satis,aut etiam
 perfectè digesserunt,ad huiusce tamen intuitus pluri-
 mos haberent , plurimũ iuari ex his possint in iis
 quæ de tota natura differuntur. Quæ autem non peni-
 tus cadunt in ea quæ conficiuntur , ex his sunt aut se-
 cundum eum morem qui caret inuidia simulatque in-
 telligitur ambitus eorum quæ sunt in primis rata,ad
 tranquillitatem animi faciunt. Et ista quidem de na- C
 turalibus eius epistola. Sequitur de meteoris in hæc
 verba,

Epicurus Pythocli S.

Reddidit mihi Cleon abs te epistolam , in qua nos
 fouere atque diligere persistis , dignè pro nostro in te
 studio neque ignauiter earum ratiocinationum me-
 minisse nitēris quæ ad beatam vitam contédunt. Pre-
 caris vt tibi de meteoris breuem mittam facilẽmque
 tractatum quo facilius admonearis. Ea enim quæ in
 aliis scripsimus,difficilimè teneri memoria,quanuis
 ea (vt ais) quis continuè circunferat. Nos autem per- D
 libenter preces admisimus tuas,magnaque de te & iu-
 cunda spe fruimur. Quum igitur cætera iam absolue-
 rimus omnia, agimus quæ postulasti,plurimis & aliis
 emolumento futura inuenta hæc , & iis maximè qui
 rudes adhuc,germanã summãque nuper naturæ rati- 413
 onem degustarunt,his itè qui aliquibus disciplinarũ
 liberalium sunt grauioribus curis impliciti. Ea igi-
 tur ritè percipe , mandatãque memoriẽ tecum acriter

A acutéque volue, cum cæteris quæ in breui Epitome ad Herodotum misimus. Primum igitur nullum alium aliquem finem ex cælestium corporum scientia siue per connexionem, siue absolutè dicantur, putandum est quàm perturbationis vacationem, ac probationè certam, sicuti & in reliquis, ne que quod sit impossibile vi aggredi, neque speculationem habere similem, aut his libris quos De vitis scripsimus, aut de his quos de aliis naturalium quæstionum purgationibus, puta quòd omne corpus impalpabile natura sit, quòd indiuisibilia elementa, & omnia huiusmodi, aut quæ vnicam iis

B quæ videntur concordiam habent, quod in metèoris non procedit. Verùm ista quidem multiplicem habent generis causam & substantiæ prædicamentum sensibus consentientem. Neque enim secundum proloquiorum vanitatem legisque sanctionem de natura differendum, sed sicut ea quæ videntur, hortatur. Non enim iam vita nostra aut stultitia, aut gloriæ vanitate opus habet, sed solùm tràquilla ac secura vita. Omnia quidem immobili ac stabili ratione sunt per omnia, ex iis duntaxat, quæ multiplici modo iis quæ apparent concorditer incidunt, quum quis quod probabiliter de his dicitur congruenter omiserit. Quum verò quispiam hoc quidem omittit, hoc autem eiicit, quod æquè ei quod videtur consonum est, eum profectò constat omni naturæ excidisse ratione, atque ad fabulas esse deuolutum. Signa verò quædam eorum quæ in supernis consummatur, ferre quædam ex iis quæ nobis apparent, & quæ inspiciuntur aut sunt, non ea quæ in supernis apparent. Hæc enim multis modis fieri possunt, vnumquodque tamen visum obseruandum est, atque in ea quæ illi coniunguntur diuidendum, quandoquidem illis nõ reclamatur, quin sæpenumero absoluantur ab iis rebus quæ apud nos sunt plurimis modis perfici, vt ea quæ sunt apud nos. Mundus est cæli quædam continentia, stellas & terram & quæ videntur omnia continens, abscissionemque ex infinito habes, atque in finem desinens, siue rarum siue densum, quo soluto quæ in illo sunt omnia, confusionè accipient, &

desinens

definens aut in eo quod circumagitur, aut quod instā- **A**
 tiam habet, & rotundam aut triangularem aut quan-
 cūque circumscriptionem. Omnibus enim modis fie-
 ri potest : quando eorum quæ videntur nihil obstitit
 mundo huic, in quo finem comprehendere nequimus.
 Quòd autem & huiusmodi mundi sint infiniti multi-
 tudine, colligi potest, & quoniam talis fieri mundus
 potest in mundo & intermundo, quod interuallum di-
 cimus inter mundos, in loco vacui pleno, & non in
 magno, puro & vacuo, quemadmodum aiunt, quædam
 idoneorum quorundam seminum, quæ ab vno mundo **B**
 siue intermundo fluxerunt, siue etiam à pluribus sen-
 sim, quæ auctiones & compositiones faciunt in locum
 alium, si sic cōtigerit, & irrorationes ex iis quæ oport-
 unè eas suggerunt, quoad consumantur accipiántque
 constantiam, quantum subiecta fundamēta subiectio-
 nis efficere possint. Non enim coaceruationem fieri
 oportet solū, neque vertiginem in eo vacuo in quo
 fieri est possibile mundum secundum quod ex necessi-
 tate putatur, auerique tandiu quoad alterum offen-
 dat, vt ait quispiam ex iis qui Physici vocantur. Hoc **C**
 enim iis quæ videntur repugnans est. Sol item & lu-
 na & sidera cætera seorsum facta, postea à mūdo com-
 prehensa sunt, & quæ præterea seruantur, continuò
 efficta sunt atque incrementum cœperunt. Pari ratione
 & terra & mare, & per cōparationes & vertigines qua-
 rundam tenuitate partium, constantium naturarum
 siue spiritualium, siue ignis præferentium speciem, siue
 vtrunque simul. Hæc enim ita suggerit sensus. Porrò
 solis cæterorūque siderum magnitudo, quantum i-
 psi iudicamus, ea est quæ videtur. Hæc autem in vnde- **D**
 cimo De natura. Nam si (inquit) magnitudinem inter- **415**
 ualli ratione amisisset, longè profectò magis colorem.
 Alia nanque huic rationabilior distantia nulla. Cæte-
 rūm secundum id quod per ipsum est, siue maior sit
 quàm videatur, siue paulò minor, siue tantus simul. Ita
 enim & apud nos lumina quæ ex interuallo cernun-
 tur, per sensum conspiciuntur. Omnis autem in hanc
 partem instantia soluetur facillè, si quis rebus certis in-

A tendat, quod in libris De natura monstrauimus, ortus & occubitus solis ac lunæ siderumque cæterorum, & per incensionem & extinctionem fieri posse, quum talis sit circumstantia etiam per alia loca, vt ea quæ prædiximus perficiantur. Nihil enim eorum quæ videtur, oblectatur per euidentiã quoque super terra, & rursum per adiectionem quod prædiximus confici posse. Neque enim refragatur aliquid eorum quæ cernuntur. Ipsorum quoque motus non quidem fieri impossibile secundum vertiginem totius cæli, siue secundum ipsius

B quidẽ statum, horum autẽ vertiginẽ, iuxta eam quæ ab initio in generatione mundi genita est in ortu necessitatem: deinde calore per quandam ignis distributionem semper ad interiora loca tendentis, conuersiones solis ac lunæ fieri quidem possibile per obliquum cæli, ita temporum necessitate coacti. Similiter & secundum aeris obsistentiam, siue etiam materiæ aptæ quæ semper adiaceat atque inflammetur. Partim verò defertis, siue etiam ab initio vertigo huiusmodi istis sit distributa sideribus vt in gyrum moueantur. Cuncta

C enim huiusmodi atque his similia in nullo euidentiæ ratione dissentiant, si quis semper in huiusmodi partibus possibili adhærens horum singula ad eorum quæ videntur consonantiam possit adducere, nihil metuens seruiles astrologorum artes, euacuationesque lunæ, ac

416 rursus impletiones, euerfionemque huius corporis. Fieri enim profectò possent itidẽ & figurationes aeris. Atque quæ secundum appositiones & omnes alios modos, per quos & ea quæ apud nos apparerent reuocantur ad huiusmodi speciẽ reddendã, nisi fortè quis vnico illo modo cõtentus, reliquos nequicquã repudiet. Neque speculatiuẽ possibile est aliquid homini aspicere, & aliquid impossibile, atque ideo impossibilia inspicere cupiẽs. Præterea possibile est lunã ex seipsa habere lumẽ, possibile itẽ & à sole mutuari. Etenim apud nos pleraque cernuntur, quæ plura ex seipsis habeant, plura item ab aliis, nihilque impedit eorum quæ in cælestibus videtur, si quis multiplicis modi semper memoriã habeat, cõsequentẽque ipsis vnã suppositionẽ & causas simul acci-

D

piat, neque aspiciens in ea quæ non consequuntur, hoc
 ipsum defluere aliàs aliter in illum vnicû modû. Potrò
 faciei manifestatio fieri quidê in ipsis potest & per im-
 mutationes partium, & per cumulata adiectione, mo-
 disque omnibus meteoris huiusmodi vestigare nequa-
 quam adnitendum est. Si enim aliquibus repugnare e-
 uidentiis contingat, nunquam vera tranquillitate po-
 terimus frui. Solis ac lunæ defectus potest etiamnum
 fieri & per extinctionem, quemadmodum & apud nos
 pleraque fieri videmus. Iamque per interpositionem
 quorundam aliorum, aut terræ, aut cæli, aut cuiuslibet
 alterius eiusmodi, sicque proprios adinuicem modos
 conspiciendum, & quòd coniunctas fieri concretiones
 impossibile nō est. Porrò in x i i De natura libro di-
 cit, obumbrante luna solem deficere: lunam verò, ter-
 ræ umbra se opponente, verùm secundum recessum.
 Hoc & Epicureus Diogenes in primo Electarum opi-
 nionum tradit. Præterea circuitiois ordo sic accipia-
 tur, sicuti & quædam apud nos fiūt, diuinâque ad hæc
 natura nusquam admoueat, immunis à ministerio in
 omni sua beatitate seruetur. Sin minus autem hoc fiat,
 omnis de cælestibus inanis erit cōtradictio, sicuti iam
 quibusdam fuit, qui non modum attigere possibilem,
 verùm in vnitatem deciderunt, dum vno tantum mo-
 do arbitrantur hæc fieri, aliòsque omnes possibilem ex-
 cludunt, quique & ad id quod intelligi nequeat, & ad
 ea quæ appareant ferantur. Quæ verò signa suscipere
 oportet, quum non possimus pronuntiare, valere sin-
 mus, quæ noctium ac dierum prolixitates immutant,
 præter id quod solis motus celeres fiunt, rursúmque
 tardiores super terram pro locorum longitudine im-
 mutant; & loca quædam celerius peragunt & tardius,
 sicuti & apud nos quædam conspiciuntur, quibus con-
 sona de meteoris dicendum. Qui autem vnum assumen-
 tes iis quæ apparent reluctantur, eo etiam exciderunt
 quod inspicere homini possibile est. Nanque significa-
 tiones fieri possunt etiam per collationes temporum,
 sicuti & in iis quæ apud nos videntur animantibus, &
 in aliis, sicut aeris & mutationis. Hæc enim vtraque iis

A quæ videntur non repugnant. Qualitatibus præterea, si ab hoc aut ab illo fit causa. Neque coniecere licet qui fieri atque constare possunt concreciones aeris, impressiones ventorum, atque implicationes se inuicem tenentium atomorum, & eorum quæ ad hoc agendum idonea sunt, fluxumque ex terra aquisque collectionem, atque modis aliis plurimihuiusmodi constantias fieri impossibile non est. Iam verò in iis partim se collidentibus, partim verò mutantibus, aquas perfici, & vêtos item per relationem ex locis idoneis, dum per

B aerem mouentur. Vbi inundatio vehementior ex quibusdam ad huiusmodi immisiones idoneis conuentibus facta fuerit, tonitrus fieri posse, ac per spiritus in

418 **C** concauis nubium euolutionem sicut in vasis cõtingit. Atque ex igne inspirato sonitum in ipsis fieri, & fractiones nubium atque dissidentias ac confricationes, atque ordines quæ cõcretionem glaciei instar acceperint. Et in totum ad hanc partem, vt multis modis fieri dicere possumus quæ videtur inducunt. Coruscationes item eadem ratione modis plurimis fieri. Nam per cõfricationem collisionemque nubium, figuram illam ignis effectricem elabentem, coruscationem gignere, statumque ex nubibus talium corporum quæ hunc splendorem efficiant, & per pressuram aut collisionem nubium sit, siue ab se inuicem, siue à ventis, & per complexionem ea quæ à sideribus manat se inferente luce, siue à motu nubium vêtorumque compulsæ, & per nubes decedente, siue per collationem tenuissimi nubium luminis, aut ex igne coactas nubes efficere tonitrus, &

D per huius motum, & per ignis euaporationem quæ fiat per constantiam motus, volubilitatisque vehemētiam. Fractiones quoque nubium à vêtis casum esse efficientium ignis atomorum, coruscationisque speciem peragentium. Aliis item modis pluribus facile erit inspicere ei qui & quæ apparent teneat, iisque similia queat conspiciari. Præcedit autem coruscatio tonitrum in huiusmodi circumstantiam nubium, & quòd simul atque flatus irruerit, emittatur figura coruscationis efficiens. Postmodum verò spiritus inuolutus huiusmodi reddat

sonitum , & per vtrorunq; incidentiam coruscatio A
 maiore ad nos celeritate vtatur. Postremò autem ve-
 nire tonitrum, sicuti in quibusdam quæ ex interuallo
 inspiciuntur ictúsque quosdam efficiunt. Fulmina fieri 419
 possunt per multos ventorum conuentus, & conuolu-
 tiones, validámque euaporationem, & fractionem par-
 tis, eiusque vehementiorem ad inferiora loca lapsum,
 fragore illo contingente quòd consequentia loca den-
 siora sunt, ob implicitas nubes, per hunc item ignis
 inuoluti lapsum, sicuti fieri possibile est. Tonitrum B
 quoque, quum ignis amplior fuerit inspiratus, qui ve-
 hementius prorumpit nubem, quòd in anteriora ce-
 dere nequeat, idcirco quòd huiusmodi concretio fiat,
 plurimùm quidem ad excelsum aliquem montem v-
 bi maximè fulmina cadunt adinuicem semper. Et alijs
 item modis plurimis fulmina fieri possunt, modo lon-
 gè absit fabula. Aberit autem siquis ritè ea quæ ap-
 parent sequens, de iis quæ sunt occultiora ad eam
 normam iudicarit. Presteres quoque & per positi- C
 onem nubis ad inferiora loca aliena specie à repentino
 flatu impulsæ fieri consentaneú est, & per flatú qui vnà
 & feratur vehemēs, & nubem ad proxima impellat lo-
 ca exterior flatus. Præterea & per circumstantiam spi-
 ritus, quum in circulum aer quidam supernè compel-
 litur, veheménsque ventorum collisio fit, neque valet
 in transuersa diffluere, propter eam quæ circúfunditur
 aeris densitatem, atque ad terram quidem vsque pre-
 stere descendente, strobili fiunt, vt generatio secundum
 motum spiritus fiat. Porrò vsque ad mare vertigines fi-
 unt. Terræ motus autem & quum se in terram recipit D
 ventus, fieri possút: & quí hæc paruis rumoribus per-
 petuóque motu se obiicit, quando agitationem terre
 parat spiritus ille, aut exteriore ex parte complecti-
 tur, dum in fundamēta ruit, aut in abstrusa, speluncæ in
 morem, terræ loca densatus à ventis aer. Propter hanc
 autem distributionem motus ex lapsibus fundamen- 420
 torum plurimorum, itémque reditionem, vbi conden-
 sationibus vehementioribus terræ obuiarit, terræ mo-
 tus perfici possibile est. Et alijs item modis pluribus

- A** has terræ agitationes fieri. Porrò ventos in tempore fieri contingit, quum semper fiat, sensuúmque subrepat alienatio quædam, & per collectionem aquæ copiosæ. Venti autem reliqui fiunt, vt quú pauci in concaua irruerint multa, horum dum diuisio fit, grádo perficitur & per concretionem vehementiorem. Vndique autem ventosorú circumstantiam quorundam, ac partitionem & moderationem, quorúdam pariter aquæ præferentium speciem, eruptionem simulatque cõpulsionem ipsorum faciëtem, ac disruptionem ad id cõstare quod
- B** secundum partes concretas fit, & secundum soliditatem. Verùm etiam circumferentiam fieri impossibile non est, extremis vndique conuenientibus, & inconstántia omni ex parte (vt dictum est) partes, & planè, siue aquosis quibusdam seu ventosis circumstántibus. Niuem autem perfici credibile est, & quum aqua tenuis ex nubibus funditur variis commensionis, & pressuræ ex nubibus idoneis & ex seminis monumento. Deinde dum fertur hoc concretionem accipiente, propter vehementiorem quandam in locis inferioribus nubium
- C** congelationis circumstantiam, & per concretionem huiusmodi lenem habens in nubibus raritatem, emissio hæc nubibus fit, dum se inuicem collidunt quæ aquæ speciem præferunt, & quæ his vnà adiacent, quæ dum veluti compulsionem faciunt, grandinem reddunt exprimuntque quod maximè in aere fit, & per huiusmodi collisionem nubium, quæ coagmentum acceperunt, fit vt defiliat niuis ista cõgeries: & aliis item modis nix confici potest. Ros autem efficitur & per conuentum ad inuicem ex aere taliú quæ sint huiuscæ humoris causæ ac effectus. Sed enim & per loci mutationem, aut ex humentibus locis, aut aquas habentibus maximè perficitur ros. Deinde quum hæc inter se conuenere, humiditatemque peregerunt, motum rursus ad inferiora loca, quemadmodum fieri & apud nos pleraque huiusmodi cernimus, vbi humores, si rosidi concretionem quandá suæ qualitatis acceperunt, ob circumstanté frigidum aerem efficitur glacies, & per detritionem quidem globosæ formæ ac rotúdx ex aqua, cõpulsionem-

que scalenorum & acutorum angulorum qui in aqua A sunt, & per eam quæ extrinsecus fit talium collisionem, quæ compulsæ ut aqua in concretionem transfret effecerunt, detritis rotundorum quantitibus. Iris fit dum sol aquosum æra sua luce perstringit, siue per aeris propriam naturam, quæ lucis & aeris propria est, ex qua colorum huius proprietates fiunt, siue omnes, siue unico modo. Ex qua iterum effulgente, propinquiora quæque aeris eum percipient colorem quo partes has circumferentiæ fulgere conspiciamus. Fit autem huiusmodi visum quod æquale omni ex parte interuallum luminis pateat, siue quod quum talem compulsionem recipiant sectiones quæ vel in aere vel in nubibus sunt: & ex eodem aere se ingerente, dum ad lunam referuntur atomi circumferentia quædam in hanc concretionem demittatur. Area circa lunam fit, dum ex omni parte aer ad lunam refertur, deinde qui ex ipsa manant fluxus leniter, eatenus coercentur quoad in gyro circa ipsam nubes consistat, & non omnino diuidat, siue eum qui in circuitu est, aerem ipsa undique cogente C æquabiliter ad circumferentiam suam, crassiorinque constituente, quod fit per partes quasdam, siue extrinsecus fluxu aliquo impulsio, siue calore idoneos poros ad id efficiendum nanciscente. Cometæ stellæ fiunt, 422 siue igne plerisque in locis temporibus suis in sublimi coalescente, quum efficit casus circumstantiam, siue quod proprium quendam motum in tempore cælum supra nos habeat, ut huiusmodi appareant stellæ, siue ipsæ temporibus quibusdam per quendam moueantur casum, atque ad loca nostra declinent, & manifesto omnibus fiant. Harum item defectus fieri propter his oppositas causas, quod contingit non modo quod pars mundi huius stet circum quam versentur reliqua (ut quidam aiunt) sed quod aeris vertigo circularis ipsam circumstet, quæ impedimento sit uti ne circumueant, sicut & stellæ reliquæ, siue etiã quod deinceps materia illis congrua non sit. Porro hoc in loco ubi constitutæ cernuntur etiam aliis pluribus modis hoc fieri potest, si quis colligere studeat ex eorum quæ cernuntur congruentia, ut vaga quædam

- A** sidera ferri contingat si motibus suis vtuntur, quædam verò immota durare. Possibile est quidem esse ab iis quoque quæ in circuitu mouentur, ita ab initio moueri coacta esse, vt alia quidem secundum eandem ferantur vertiginem, quæ lenis sit, alia verò secundum eam quæ simul in æqualitatibus quibusdam vtatur. Fieri autem potest vt quibus feruntur locis, non intentiones aeris esse planiores, quæ in sese ordine cōpellant, lenitèrque & planè intendant, neque ita inæqualiter, vt & quæ videntur immutationes fiant. Enimverò v-
- B** nam istarum rerum causam assignare, quum multiplicem ea quæ in conspectu sunt præbeant, insanè & minimè cōgruè ab ijs fit qui vanam astrologiam profitentur, frustrâque quorundam causas reddunt, quandoquidem diuinam naturam nunquam huiusce absoluunt ministeriis. Sidera quædam alijs minora conspici-
- 423** contingit, tardiorèque motu circumferri, quum eundem orbem circumeant, contrariòque ferantur motu, ab eadem abducta vertigine, & ab eo quo circumferantur, alia maiore loco, minore alia, quum eandem vertiginem ambiunt. Porrò simpliciter de his diffinire illis conuenit, qui prodigia confingere apud plerosque volunt. Quæ autem cadere dicuntur stellæ, & ex parte & ex collisione sua fieri possunt, & quòd illic excidant quocunque expiratio fuerit. sicuti & de coruscationibus diximus. Ex concursu quoque atomorum ignis efficientium consensu incidente vt hoc fiat, ac secundum motum quocunque impetus à principio secundum concursum fuerit. Ex collectione item veluti in condensationibus quibusdam nebule præferentibus speciem, secūdum euaporationem horum per inuolutionem siue eruptionem, continētium, & in quemcunque locū impetus fuerit, motu quoque in eum subsequente. Sunt & alij modi quibus hoc fiat innumerabiles. Porrò significationes quæ in plerisque animalibus fiunt. Non enim animalia necessitatem aliquam inuehunt vt hyems fiat, neque sedet aliqua natura diuina, quæ horū animalium obseruet exitus, deinde huiusmodi efficiat signa. Neq; enim in animal, ac quodlibet mo-
- C**
- D**

dò id sit gratiosius paulo, eiusmodi stultitia cadet, nedú **A**
 in id quò plenissimá obtinet felicitatem. Hæc igitur
 omnia Pythocles memoriter tene: longè enim latè que
 euades fabulam, & quæ his propinqua & similia dis-
 cernere poteris. Maximè autem te ipsum dede ad spe-
 culanda principia & infinitatem, & iis quæ similia
 sunt. Iudicia præterea & perturbationes & id cuius
 gratia ista colligimus. Hæc enim in primis confide-
 rata causas quoque particulariũ rerum cognitu faci-
 les facient. Qui verò istis vel maximè cõtenti non fue-
 re, ne ista quidè ipsa ritè conspexerũt, neque cuius rei **B**
 gratia illa conspicienda erant, consequuti sunt. Hæc **424**
 ille de caelestibus corporibus opinatus est.

Cæterũ de iis quæ ad vitæ moderationem perti-
 nent, quónam modo eligenda alia, alia repudianda, sic
 scribit: primũ autem quid de sapiente opinetur, ex-
 ponamus. Detrimta quæ ex hominibus, siue odii,
 siue inuidiæ, siue contemptus gratia fiunt, sapientem
 autumat ratione superare. Eum verò qui semel fuerit
 sapiens, in contrarium habitum transire non posse,
 neque perturbationibus cedendo errare: quin potius **C**
 continendum ne quod ad sapientiam impedimentum
 patiatur. Non tamen ex omni quidem corporis habi-
 tu, neque in omni gente fieri sapiẽtem. Nam siue cru-
 cietur excarnificeturque sapiens, futurum nihilomi-
 nus felicem: gratiãque amicis præsentibus æquè ac
 absentibus habiturum sapientem solum, atque item in
 itinere: quum tamen cruciatur, & ingemiscet & eiu-
 labit. Mulieri item non cõgressurum sapiẽtem, à qua
 leges interdican, vt Diogenes in Epitome Epicuri
 dogmatum moralium ait: neque cruciату affecturum
 seruos, verũ miserturum, veniãque daturum. **D**
 Probos quoque amaturum sapientem negat, neque sepul-
 turę curam habiturum: neque à Deo amorem immit-
 ti Diogenes refert. Neque item oratoriæ daturum o-
 peram, dicens illam nihil quidem vnquam profuisse,
 plurimũ verò etiam obfuisse. Vxorem tamen ductu-
 rum, ac liberos procreaturum sapientem, vt Epicurus
 in Ambiguis & in libris De natura. Cæterũ pro vitę

- A interdum conditione ducturum vxorem, auerfurumque aliquos, neque obseruaturum in ebrietate, vt Epicurus in Symposio, neque accessurum ad rem publicam, vt in primo De vitis, neque tyrannidem quaesiturum, neque *κωμῆν*, vt in secundo De vitis, neque vnquam mendicum futurum. Caterum, *εἰ* illi seruantur oculi, vitae participem futurum, vt in eodem ait. Mærore item non conficiendum sapientem, vt ait Diogenes in quinto Electorum: non litigaturum: libros atque monumenta relicturum, non autem celebritatibus daturum operam: acquirendi curam ac futuri prouidentiam non habiturum: fortunæ reluctaturum: amicum neminem quaesiturum: gloriæ curam habiturum, quoad contemptui non habeatur: plus autem aliis lætitia in speculationibus afficiendum. Peccata esse inæqualia. Sanitatem quibusdam conducere, plerisque indifferentem esse: fortitudinem per naturam non contingere, sed ratione commodique notatione. Amicitiam vsus gratia necessitatisque ineundam, à nobis, tamen inchoandam: nam & terram serimus. Constare illam voluptatum consortio ac societate. Felicitatem bifariam intelligi, supremam illam, quæ in Deo est, quæ incrementum non admittat, adiectionemque & ablationem voluptatum. Imagines quoque positurum, si habeat, indifferenter fortè teneas, solumque sapientem rectè de musica & poetica verba facturum. Pangenda, non fingenda poemata dixit. Non mouetur si alter altero dicatur fuisse sapientior, sed ex sapientia sola si affluat, ritè appellandum sapientem putat. Principem in tempore obsequio coliturum, gratulaturumque cuilibet resipiscenti: scholam item habiturum, non sanè vt turbam faciat, recitaturumque in multitudine, sed non sponte. Dogmata quoque illaturum & non dubitaturum. In somnis quoque sibi similem futurum, ac pro amico quandoque moriturum. Ista quidè illi opinantur, verum trāseundū iam ad epistolā.

Epicurus Menæceo S.

Neque iuuenis quispiam dum est, philosophari negligat, neque senex quum sit, philosophādo fatigetur.

Neque enim intempestius ullus est, neque qui ad a- **A**
 nimæ sanitatem tempus non habet idoneum. Qui au-
 tem dicit aut nondum philosophandi tempus esse, aut
 tempus præterisse, ei similis est qui dicit ad beatâ yi-
 tam aut non adesse tempus, aut non amplius esse. Phi-
 losophandum igitur & iuueni & seni, illi quidē vt se-
 nescens in virtutibus vigeat præteritorum gratia, huic **426**
 vt iuuenis vnâ & vetulus sit, quòd futurorum careat
 metu. Meditandū ergo quæ faciant beatam vitam. Si-
 quidem si adsit illa, omnia suppetunt: sin verò absit, a-
 gimus omnia vt illam habeamus. Quæ autem assiduè
 te admonebam, ea & age, & meditare, bene viuendi e- **B**
 lementa hæc esse arbitrans. Primū quidem Deum
 esse animal immortale ac beatum, puta sicut commu-
 nis de deo dicitur intelligentia, nihil illi aut ab immor-
 talitate alienum, aut à beatitudine applicās. Cæterū
 omne quod illius cum immortalitate beatitudinem
 seruare possit, de eo opinare. Dii nempe sunt, vt cer-
 ta est illorum cognitio, non autem tales sunt, cuiusmo-
 di eos plerique arbitrantur: neque enim eos quales
 putant obseruant. Impius autē est non qui tollit mul-
 titudinis deos, sed qui diis opiniones multitudinis ap- **C**
 plicat. Non enim sunt anticipationes, sed opinationes
 falsæ, quæ plurimi de diis sentiunt. Hinc detrimenta
 maxima pessimis quibusque à diis inferuntur, & cō-
 moda item probis. Nam virtutibus per omnia delē-
 ctati similes amplectuntur, ac omne quod huiusmodi
 non est alienum existimantes. Consuesce autem arbi-
 treris nihil ad nos pertinere mortem. Bonum enim o-
 mne ac malū in sensu est, sensus autem priuatio, mors
 est. Vnde recta cognitio, quòd nihil ad nos sit mors,
 id efficit vt mortale quod est, fruatur vita, non ambi- **D**
 guum adiiciēs tempus, sed immortalitatis desiderium
 afferens. Nihil enim in vita mali est, ei qui verè com-
 prendit nihil esse in vitæ priuatione mali. Vanus er-
 go est qui mortem se timere dicit, non quia præsens
 mœrore cōficiatur, sed expectata & futura contrister.
 Nam quod præsens nihil perturbat, expectatū ne quic-
 quam conficit. Itaque quod acerbissimum malorū est **427**

A & horrendum maximè mors, nihil ad nos : quoniam quum nos sumus , mors non adest , quum verò mors adest, nos iam non sumus. Neque igitur ad viuentes, neque ad mortuos pertinet. Nam iis qui sunt, illa non est: quibus verò adest, iam illi non sunt. Atqui pluri mi mortem aliquando vt malorum maximū, aliquando verò vt requiem eorum quæ in vita sunt tristium, cupiunt. Neque igitur ne non viuat metuit : nec enim illi viuēdi amor imperat, neque opinatur mali aliquid esse non viuere. Quemadmodum verò cibus, non qui plurimus, sed qui suauissimus est, eligitur, ita & tempus non longissimum, sed suauissimum carpitur. Porrò qui iuuenem bene viuere, senem bene ex vita discedere admonet, fatuus est, non modò ob amorem vitæ ac studium, verùm quòd eadem sit meditatio bene viuendi ac bene moriendi. Longè autem deterius qui dicit, Bonum quidem non natum esse,

Aut Vbi natus eris, mox orci limen adire.

C Nam si quòd ita crederet hoc dixit, quomodo nō discedebat ex vita? id quippe illi in pròptu erat, siquidē hæc illi fuisset rata sententia : sin autē inuehēs, fatuus est, dū in iis quæ ratione carēt versatur. Memoria verò tenēdum quod futurum est, neque nostrum sit, neque omnino non nostrum, vt ne tñquam futurum prorsus expectemus, neque item quasi non futurum desperemus. Reputandum præterea concupiscentias partim esse naturales, partim naturales naturalium, alias quidem necessarias, alias verò tantùm esse naturales. Necessariæ verò quæ sunt, partim ad felicitatem, partim ad corporis tranquillitatem, partim ad vitam ipsam esse necessarias. Horum quippe sine errore speculatio est, vt nouerim quid eligendum, quidve fugiendum sit ad bonam corporis tuendam valetudinem, corporisque quietem. Hic enim finis est bene beatæque viuendi. Huius enim gratia omnia agimus, vt neque doleamus neque perturbemur. Vbi verò semel id penitus consequuti erimus, soluitur omnis tempestas animi, quum non possit animal tendere quasi ad minus aliquid, & aliud quærere quo animi corporisque

onsummetur bonú. Tunc voluptate nobis opus est, A
 uum illam non adesse dolemus, non etiam voluptate
 indigemus. Quocirca voluptatem finem dicimus, ac
 principium beatæ vitæ. Hanc enim primum bonum
 atque ingenitum nouimus, atque ab hac electionem
 omnem ac deuitationem inchoamus atque huic oc-
 currimus, perturbatione, tãquam norma, bonú quod-
 is discernentes. Quoniam verò primum istud infi-
 um bonum est, idcirco non omnem voluptatem eli-
 imus, verùm sæpe plerasque transgredimur, quando
 ex iis maior molestia sequitur: dolorésque nonnullos
 voluptatib' præstare arbitramur, quãdo ex diutina to- B
 eratione dolorú maior nos voluptas sequitur. Omnis
 taque voluptas eo quòd naturam propriam habet, bo-
 num est: non tamé eligenda omnis. Sicut & dolor ma-
 um est, non tamen semper quiuis repudiandus est do-
 or. Commensione itaque & vtilium inutiliúmque re-
 pectu hæc omnia iudicare conuenit. Vtimur enim
 bono interdum vt malo, contrà & malo tanquam bo-
 no. Frugalitatem præterea magnum existimamus bo-
 nû, non vt semper vtamur modicis, verùm vt, nisi mul-
 ta habeamus, vtamur paucis, credentes verissimè illos C
 magnificentia frui suauissimè qui illa minimùm indi-
 gent, quòdque naturale sit, id omne esse parabile, no-
 ua verò difficilè parari posse. Dapes item simplices æ-
 quam magnifico luxui adferre voluptatem, quando om-
 ne quod dolet per inedia sublatum sit. Panis ergo
 cibarius & aqua summam voluptatè afferunt, quum
 egens quis illa in cibum sumit. Itaque simplicibus & 419
 non magnificè paratis cibus assuescere, & salubritatis
 est, & hominem ad vitæ vsus necessarios impigrum D
 reddit, ac splendidis (si per interualla sumantur) nos
 commodius aptat, atque aduersus fortunam interritos
 facit. Quum itaque dicamus voluptatem finem esse,
 non luxuriosorum & nepotum voluptates, easque quæ
 in gustu & ingluuie sunt positæ, vt quidam ignoran-
 tes, aut à nostra sentètia dissentientes, aut malè accipi-
 entes arbitrantur, sed non dolere corpore, animoque
 tranquillú esse, & perturbatione vacare dicimus. Non

- A** conuiuia & comestationes, non puerorum mulierumque congressus, non piscium usus, & cæterorum quæ affert pretiosior mensa suaue gignit vitam, verum ratio sobria causasque perscrutans, cur quæque vel eligenda, vel fugienda sunt, opinionésque expellens, per quas animos ut plurimum occupat tumultus. Horum omnium initium maximumque bonum prudentia est. Quocirca philosophiam quoque prudentia antecellit, ex qua reliquæ virtutes omnes oriuntur, docetes quod
- B** non iucunde viuere possit quisquam, nisi prudenter, honeste, iusteque viuatur: virtutes enim suauis & iucundæ vitæ coniunctæ sunt, iucundaque vita separari à virtutibus nequit. Nam quem eo arbitraris præstantiorem esse, qui & pie de diis opinatur, mortemque interritus sustinet, finemque naturæ recte aestimat, finemque bonorum ut facilis ad implendum parabilisque sit, comprehendit. Malorum verò finem, ut aut tempus aut dolorem habeat, dominamque non diu molestanti futuram, ut à plerisque inducitur, nuntiat, partim à fortuna, partim à nobis, quod necessitas obnoxia nulli sit instabilisque fortuna. Quod autem à nobis est, dominatu caret, quod querimonia & contrarietas solet euestigio subsequi. Præstat enim fabulam quæ de diis traditur, sequi, quam naturalium seruire fato. Illa enim specie excusationis obtendit honorem deorum, hæc in-
- 430 **C** evitabilem necessitatem habet. Fortunam verò neque deam, ut vulgò suspicantur, putat. Nihil enim deus agit temere neque instabile, causam nempe arbitratur bonum siue malum ex hac ad beatè viuendum hominibus dari. Principia tamen magnorum bonorum aut malorum ab ista suppeditari. Præstat enim rationabiliter esse infelicem, quam absque ratione felicem. Melius est enim in actibus quod bene iudicatum est, per eam digeri. Hæc igitur atque his similia, tecum si die noctumque meditare aliquis, fiet ut nunquam seu vigiles, seu dormias, perturbatione vlla tenearis, verum ut deus inter homines viues. Nihil enim habet commune cum mortali animanti animal homo immortalibus bonis exercitatus. Diuinationem autem omnem ab aliis
- D**

tollit, sicuti & in parua Epitome, dicens eam non sub- **A**
 sistere. Et si (inquit) substantialis sit, nihil ad nos exi-
 stimes pertinere quæ fiunt. Hæc & eiusmodi de iis
 quæ vitam informant : plurâque his aliis etiam in lo-
 cis differit. Dissentit autem à Cyrenaicis de voluptate.
 Illi enim non eam quæ in statu est, sed eam solùm
 quæ in motu sit, admittunt. Hic autem vtranque, ani-
 mi videlicet, corporisque complectitur, vt in libro De
 electionibus & fuga ait, & in libro De fine, & in primo
 De vitis, & in Epistola ad Mitylenenses amicos, simili **B**
 ter & Diogenes in decimosexto Electorum, & Metro-
 dorus in Timocrate, ita asserunt intelligi voluptatem,
 & quæ in motu sit, & in statu. Et Epicurus in libro
 De hæresibus ita dicit, Nanque perturbatiõnis dolo-
 risque vacatio, constantes sunt voluptates : gaudium
 verò ac lætitia actio secundum motum videntur. Item
 aduersus Cyrenaicos. Illi enim corporis dolores de-
 teriores arbitrâtur doloribus animi. (corpore enim
 peccantes cruciari) hic autem animi dolore. **C**
 Carnem enim præsentî tantùmmodo dolore affici, animum
 verò & præterito, & præsentî, & futuro. Ea ergo ra- **431**
 tione maiores quoque animi, quàm corporis esse vo-
 luptates. Demonstratione verò vtitur, quòd sit volu-
 ptas finis, quòd animalia simulatq; nata sunt, ista qui-
 dem deliniri, offendi contrà dolore naturaliter absque
 rationis adminiculo cernimus. Nostra ergo sponte,
 dolorem fugimus, sicuti & Hercules quidem ipse, qui
 dum amissa sibi tunica consumeretur, clamat mordês
 atque eiulans,

-at circumgemunt petre,

Locrorum, & alta Eubææ promontoria.

D
 Voluptatis verò causa virtutes quoque eligi, non pro-
 pter se (sicuti & medicinam propter sanitatem) vt ait
 & Diogenes in vigesimo Electorû. At verò Epicurus
 inseparabilem quoque dixit esse à voluptate virtutem
 solâ: cætera verò separari, nempe vt mortalia. Agedû
 igitur nunc colophonem addamus, (vt ita dixerim) &
 scriptorum omnium & vitæ philosophi, ratas ipsius
 opiniones adiicientes, hisque omne hoc opus nostrum

- A** concludentes, sine illo videntes, qui felicitatis ac beatitudinis initium sit. Quod beatum atque immortale est, neque ipsum negotia habet, neque alii præbet, quo fit, ut neque ira neque gratia tågatur. Nam huiusmodi omnia infirmitatis sunt. In aliis verò ait deos ratione conspici, alios quidem numero subsistentes, alios verò secundum speciei similitudinem, ex perpetuo similibus imaginum fluxu quæ in sese perfectè sint humana specie. Mors nihil ad nos. Quod enim dissolvitur, sensu priuatur: quod autem sensu caret, nihil ad nos.
- B** Terminus magnitudinis voluptatum, rei quæ cuique doleat sublatio est. Vbicunque verò fuerit id quod delectat, quâdiu ibi est, nihil est quod doleat aut afficiat mœrore, aut vtrunque simul. Non moratur diutius in carne quod dolet, sed summus dolor minimum durat: quod autem nimium delectat secundum carnem, non multos dies durare contingit. At diurni morbi plus habet in carne quod oblectet, quàm quod doleant. Non potest iucundè viui, nisi prudenter, ac honestè ac iustè viuatur: neque prudenter, honestè, ac iustè, nisi iucundè. Cui autem hoc non contigit, is non viuit prudenter atque honestè: & cui iustè non euenit, non potest hic iucundè viuere, eo quòd confidat hominibus, aut secundum naturam principatus & regni, bonum ex quibuscunque potuerit hoc parari. Gloriosi atque conspicui quidam esse cupierunt, ita se, ut ab hominibus tuti sint, adepturos existimantes. Itaque, si quidem tuta sit talium vita, naturæ bonum receperunt sine minus, nihil habent cuius gratia principiò contra naturæ proprietatem appetierunt.
- D** Nulla per sese voluptas malù est, sed causæ quarundam voluptatum multiplices ingerunt voluptatù perturbationes. Si cumlaretur voluptas omnis, & tempore & ambitu, congregatio fieret, aut maximè principales naturæ partes, nequaquam à se inuicem differrent voluptates, si efficientia voluptatum luxuriosorum metus animi soluerent, metus inquam & de cælestibus, & de morte, & de doloribus. Præterea si voluptatum doceret finem, nihil haberemus quo eos
- culpate

culpāre possemus , vndique voluptatibus hauriendis **A**
 instantes , nullāque ex parte neque quod doleret , ne-
 que quod vrgeret habentes . Quod profectō malum
 foret , si nihil nos cælestium suspiciones perturbarent :
 neque mortis opinio , si nihil nos moueret , aut aliud
 quippiam . Quōd si adhuc non dubitem scrutari dolo-
 rum ac voluptatum fines , non indigeremus physiolo-
 gia , nec liceret de iis quæ maximè rata sunt , metuen-
 tem soluere , nisi planè nouisset quæ sit totius natura ,
 sed fabulosum aliquid suspicaretur . Non itaque lice-
 ret absque physiologia accipere synceras voluptates , **B**
 neque prodesset aliquid humanam sibi parare securi-
 tatem , quum & superna & quæ sub terra sunt suspecta **433**
 essent , ac simpliciter quæ sunt in infinito , quum hu-
 mana securitas fuerit vsque ad aliquid , virtusque in-
 nixa , & purissima fœcunditas sit , quæ ex quiete &
 multis cedendo securitas prouenit . Naturæ opes diffi-
 nitæ & parabiles sunt : porrò inanium opinionum di-
 uitiæ in infinitum excedunt . Breuis sapienti fortuna
 subincidit . Quæ verò sunt maxima & in primis rata ,
 disposuit ratio , & perpetuo vitæ tempore disponit at- **C**
 que disponet . Iustus à perturbatione remotissimus ,
 iniustus verò perturbatione plenus est . Non crescit in
 carnè voluptas , quum semel quod per indigentiam
 dolebat , ablatum est , sed solùm variatur . Porrò men-
 tis finis , finem qui secundum voluptatem est genuit ,
 horumque ipsorum , & eorum quæ his affinia sunt ,
 electio maximos quosque metus animo parat . Infini-
 tum tempus ac finitum æquam habet voluptatem , si-
 quis voluptatis ipsius fines ratione metiatur . Nam ca-
 ro voluptatis fines accepit infinitos , infinitumque i- **D**
 psam efficit tempus . Porrò mens carnis finem ac ter-
 minum ratione pertractans , æternisque exuta timori-
 bus , vitam omni ex parte consummatam fecit . Ni-
 hilque iam infinito tempore opus habuimus , sed ne-
 que voluptatem quidē effugit , ne tum quidem , quum
 exitum ex vita molestiæ atque anxietates compellunt ,
 quasi aliquid beatæ vitæ desiderat in qua vitæ termi-
 nos noscens , non ignorat quàm sit parabile id quod

A indigentiaē dolorē tollat, omnēmq; vitā cōstituat. Itaq; nihil negotiis opus est quæ certamina habēt, subsistētē verò finē versare animo oportet, omnēmq; evidentiam ad quā ea quę opinamur, referamus. Alioquin omnia rationē iudicij desiderabunt, tumultūq; plena erūt: si sensibus omnibus repugnabis, nō habebis, neq; quosuis ex iis quos mētiri dixeris, quo pacto iudices, aut ad quid te referas: si quē simpliciter eiicias sensum,

434 **B** neque diuidas in id quod opinaris, iuxta id quod accessit, quod iā per sensum præsens est, affectus insuper & omnē imaginalem mentis intuitum confundes, ac sensus reliquos opinione inani, ut qui iudici eiicias omne. Porro si & quod expectatur omne, inopinabilibus notionibus firmes, idque quod attestatiōē nō admittit, ut quod falsum sit non dimiseris, eris quasi omne certamen obseruans, omnēque iudicium rectum siue non rectum. Nisi per omne tempus quæ geruntur singula ad naturæ referas finem, verūm antea euertes siue fugam, siue infectationem in aliud aliquid faciens, non erunt verbis consentaneæ tibi actiones. Voluptatum quæcunque ad dolorem non inducunt, nisi impletæ sint, non sunt necessariae, sed appetitum habent minus lætum, quoties paratu difficiles, autorēsque detrimenti esse constiterit, quas in totius vitæ beatitudinem sapientia parat. Longè maxima res est amicitiaē acquisitio. Eadem sententia confidentiam parit, quod nihil sit æternum, neque diuturnū, ac ne grauius quidem quicquam ac molestius, & ea quam in ipsis definitis est amicitiaē seruitus consummata maximè confert. Voluptatum alia naturalēs, alia necessariae sunt, alia naturalēs & non necessariae, alia verò neque naturalēs neque necessariae sunt, sed circa inanem opinionem versantur. Naturalēs & necessariae existimat Epicurus eas quæ dolores sedant, ut est in siti potus. Naturalēs verò nō necessariae, quæ voluptates solūm variant, non autem dolorem tollunt, ut sunt pretiosi cibi. Neque naturalēs autem neque necessariae putat eas, quemadmodum coronæ & statuarum ornamenta. Naturalium voluptatum quæ dolorem non infe-

rant, nisi consummatae fuerint, sit vehemens studium A
 circa naturam, nouam non diffundit, sed circa inanem
 opinionem, neque circa suam opinionem hominis na-
 turæ utilitatis est signum, vt neque inuicem lædant,
 neque lædantur. Quæ animantes eo fœdere iungi non 435
 possunt, vt neque lædant mutuò neque lædantur, in
 his ius nullum aut iniuria est. Eadem est in gentibus
 ratio, quæ aut nolunt aut nequeunt ita fœderari vt
 neque lædant mutuò neque lædantur. Iustitia enim
 nihil per se esset, verùm in contractibus mutuis qui-
 buslibet locis id fœdus initur, vt non lædamus neque B
 lædamur. Iniuria per se malum non est, verùm in su-
 spicionis metu id malum situm est, si non lateat quòd
 huiusmodi sunt iniustitiæ vindices. Non credat is qui
 clam aliquid facit contra id quod inter se constitue-
 runt homines ne lædantur, aut laudant se latere posse:
 & si millies etiam tum lateat, ad finem vitæ tamen in-
 certum est an latere possit. Cõmuniter quidẽ omnibus
 ius idẽ est, (Vtilitatis enim aliquid cõfert in mutua so-
 cietate) priuatim verò agri & quarũcunque rerum nõ C
 omnibus idem cõsequitur ius esse. Aliud quidẽ omniũ
 testimonio firmatum, quod expediat in vsu mutux so-
 cietatis eorũ quę iusta putatur esse, ius dicitur, siue idẽ
 sit omnibus, siue nõ idẽ. Porrò si ponat tãtũ quispiã,
 non autẽ proueniat commoditas mutux societatis, nõ
 iam hoc iuris naturam habet, etiamsi intercidat com-
 modum iuris, nonnunquam autem ad anticipationem
 cõgruit. Nihilominus id temporis iustum erat iis qui
 inanibus vocibus semet confundunt, sed res plurimas
 cernunt: vbi quum variæ fuerint circumstãtes res non
 congruentes, ad anticipationem visa sunt, quæ puta- D
 bantur iusta in ipsis rebus, ea iusta non erant. Vbi verò
 vanescẽtibus circumstantibus rebus visa sunt non con-
 gruere, ad anticipationẽ quę existimata sunt iusta. Vbi 436
 verò vanescẽtibus rebus, iam non vtilia erant ea clam
 posita iura. Hic autem iusta quidem fuere, quoniam
 erant vtilia societati mutuò simul cõuersantium: post-
 ea verò non ita fuerunt iusta, quando neque vtilia
 erant. Qui rebus externis minimè confidere præ-

A clarè constituit. Hic ea quæ sunt possibilis , & familiaria efficit : quæ verò huiusmodi non sunt, non aliena sanè neque eiusdem cognationis , atque vbi in illis non poterat , se studuit non immiscere , exclusitque omnia quæ agere non conducebat. Atqui omnes qui eò profecerant, vt se ex eis maximè confidendum pararent, quæ sunt propinqua & finitima hi etiam inter se vivere suauissimam vitam , firmissimam habentes fidem ac probationem , certissimamque propinquitatem adsumentes , lamentis prosequuti non

B sunt defuncti celeriore obitum.

EX QVORVNDAM PY- A

thagoreorū libris fragmenta, in quibus
de philosophia morali agitur,

Gulielmo Cantero interprete.

EX HIPPODAMO TH V-
rio Pyth. in lib. De felicitate.

N I M A L T A beatitudinis alia capa-
cia sunt, alia non sunt. Capacia sunt
ea, quæ ratione sunt prædita: (quan-
doquidem beatitudo sine virtute sub-
sistere non potest: virtus autem in eo
quod rationis est compos, cernitur)
capacia non sunt, quæ ratione carent. Etenim nec
quod visu caret, visus aut operis aut virtutis est capax:
nec quod rationis est expers, ratione præditi vel opus
vel virtutem potest capere. At beatitudo & virtus rati-
one præditi, illa tanquam opus, hæc tanquam ars
quædam est. Iam ratione prædita quædam ipsa perfe-
cta sunt, quæ per se sunt perfecta, nec vlla re externa
vel vt sint, vel vt bene sint, indigent. qualis quidem sit
Deus. Non ipsa perfecta sunt, quæ per se nō sunt per-
fecta, verum externas res requirunt. qualis quidem sit
homo. Non ipsa perfecta porro quædam perfecta
sunt, quædam imperfecta. Perfecta, quæ & suis & ex-
ternis causis nituntur: suis, quod & naturam bonam,
& consilium rectum aculerint: externis, quod re-
ctam legum constitutionem ac probos præfectos na-
cti sint. qualis quidem sit homo bonus. Imperfecta
sunt, quæ vel neutrum horum, vel tantum aliquod
sunt consequuta, vel prorsus prauo sunt ingenio. qua-
lis quidem sit alterius generis homo. Perfecti homi-
nes porro alii natura sunt, alii vita perfecti. Natura,
qui boni duntaxat sunt, id est, virtute præditi. Virtus
enim cuiusque, in cuiusque rei natura supremum est

B

437

C

D

438

A & perfectio: tum oculi, in oculi natura supremum & perfectio: tum hominis, in hominis natura supremum & perfectio. Vita perfecti sunt, qui non boni tantum, sed etiam beati sunt. Quum enim beatitudo sit humanæ vitæ perfectio: vita quidem est actionum compositio, eas autem ad finem deducit beatitudo: id quod per virtutem fit & felicitatem: illam propter usum, hanc propter successum. Ac Deus quidem nec virtute ab aliquo percepta, bonus, nec felicitate comitante, beatus est redditus. Etenim natura tū bonus tum beatus

B erat, semperque & fuit & erit, nec vnquam talis esse desinet, quum interire non possit. Homo verò, nec bonus natura nec beatus est, verum disciplinam & fortunam requirit: virtutis quidem, vt bonus, felicitatis autem, vt beatus euadat, indigens. Quocirca duo hæc beatitudinem humanam constituunt, laudatio & felicitatis prædicatio. Laudatio virtuti, altera felicitati tribuitur. Iam virtutem ex diuina, felicitatem ex humana sorte adipiscitur. Differunt autem cum diuina caelestiaque à mortalibus ac terrenis, tū à melioribus

C deteriora. Itaque qui deos sequitur, beatus: qui mortales, miser euadit. Nam prudentia prædito decens &

439
 utilis est felicitas: decens, quoniam vt nouit: utilis, quia factis manum admouet. Pulchrum igitur est, quando cum felicitate prudentia coniungitur, tanquam secundo vento actiones ad virtutem tanquam cynosuram respiciendo perficere. Sic enim nõ Deum tantum sequetur, sed etiam humanum bonum cum diuino componet. Hoc quoque manifestum est, ex affectio-

D nibus & factis vitæ discrimẽ gigni. Est autem tum affectio vel honesta vel turpis, tum factum vel beatum vel miserum. Honestæ affectio est, quæ virtutis: turpis, quæ vitii particeps est. Facta quoque beata sunt, quæ in felicitate cernuntur, quoniam ratione perficiuntur: misera, quæ in infelicitate, quoniam finem non assequuntur. Quapropter virtus non modò discenda, sed etiam possidenda, & ad familiarum ac rerumpub. vel securitatem, vel augmentum, vel etiam, quod est maxi-

num, emendationem est vsurpáda. Rerum enim præ- A
 clararum nõ tam possessionem quàm vsum sectari de-
 bebimus. Quæ quidem omnia contingent, si quis rep.
 bene constitutam nãiscatur: id quod equidem Amal-
 theæ (quod dicitur) cornu voco. Etenim in recta legum
 constitutione sunt omnia, neque maximum humana
 naturæ bonum vel existere absque ea, vel compara-
 tum & auctum permanere possit. Nam & virtutem &
 ad virtutem viam hæc in se continet, quandoquidem
 in ea partim naturæ bonæ procreantur, partim & mo- B
 res, studia, leges optimè se habent, & recta ratio, pie-
 tas, sanctimonia magnopere vigent. Quamobrem qui 447
 beatus futurus & feliciter victurus est, eum in bene con-
 stituta rep. & viuere necesse est & mori. Quid quod e-
 tiam necessariò, quæ antè dicta sunt, ita se habet? Quí
 sit enim homo societatis pars, hac ratione fit eodem
 pacto perfectus, si non tantum socium, sed & probum
 socium se præbeat. Quædam etenim in pluribus non in
 vno: quædam in vno, non in pluribus cernuntur: quæ-
 dam & in pluribus & in vno, ideóque in vno, quoni-
 am & in pluribus. Nam harmonia, concentus, nume-
 rus, in pluribus cernuntur: quandoquidem horum nul- C
 la pars totum queat constituere. Iam visus & auditus
 præstantia, pedumque velocitas in vno duntaxat exi-
 stunt. At beatitudo & animi virtus & in vno, & in plu-
 ribus, & in toto, & in vniuerso cernitur: ideóque in vno,
 quoniam & in pluribus: ideóque in pluribus, quoniam
 & in toto atque vniuerso. Nam & naturæ totius con-
 stitutio singulas partes constituit: & singulorum con-
 stitutio totum atque vniuersum absoluit. Id autem in-
 de fit, quòd natura prius est parte totum, non pars to- D
 to. Si enim mundus non esset, nec sol, nec luna, nec vel
 fixæ vel errantes extarent stellæ. Postquam verò mun-
 dus est, horum quoque singula cernuntur. Atque hoc
 in ipsa quoque animalium natura perspicitur. Si enim
 animal non esset: nec oculus, nec os, nec auris ap-
 pareret. Postquam autem est animal, hæc quoque
 singula cernuntur. Sicut porrò totum ad partem,

A sic etiam totius virtus ad partis virtutem se habet. Si-
quidem absque harmonia diuinâque mundi cura non
possent, quæ constitutæ sunt, in statu suo permanere:
absque rectâ legum in ciuitate constitutione nullus vel
441 bonus vel beatus posset esse ciuis: absque animalis sani-
tate non posset nec pes nec manus roboris & valetu-
dinis esse particeps. Est enim vt mundi virtus, harmo-
nia, ita ciuitatis, bona legum constitutio: & corporis,
sanitas ac robur. Atque singulæ totorum partes ad to-
tum & vniuersum referuntur. Nam & oculi totius cor-
poris causâ cernunt, & reliquæ partes totius atque
B vniuersi causâ constitutæ sunt.

EX EVRYPHAMO P Y T H.

in libro De vita.

P^{er}fecta hominis vita quemadmodum Deo cedit,
quoniam ipsa perfecta non est, ita brutis præstat,
quoniam virtutis & beatitudinis est particeps. Nam nec
Deus externam causam requirit. Quum enim natura
C bonus ac beatus sit, per se perfectus est. Nec brutum
vllum. Etenim quum ratione carent, actionum quo-
que carent scientia. At hominis natura partim sui est
consilij, partim etiam diuinum requirit auxilium. Quòd
enim rationem capere, honesta turpiâque cognoscere,
rectâ in cælum à terra suspicere, deosque altissimos
potest comprehendere, diuinum quoque adeptus est auxi-
lium. Rursum quòd voluntatem habet atque consi-
lium, ac tale in se initium, quo possit & virtuti & vi-
442 tio studere, deosque & colere & auerfari: per se quo-
D que moueri valet. Quapropter tum laudem & hono-
rem, tum vituperium & ignominiam partim diuino, par-
tim humano factò consequuntur, siue virtuti siue vi-
tio dederint operam. Sic nanque se tota res habet.
Hominem Deus animal præstantissimum, & vt suæ
naturæ respondens, ita vniuersi constitutionis ocu-
lum in mundo collocauit. Quamobrem hic & rebus
impofuit nomina, quarum fuit signator: & literas in-

uenit, memoriæ thesauro instructo: & vniuersi con- A
 stitutionem imitatus, iure ac legibus vrbiū societatem
 concinnauit. Nullum enim factum nec mundo nec
 diis potest esse dignius, quàm ciuitatis bene constitutæ
 compositio, legumque & reip. constitutio. Siquidem
 vnusquisque, quum sit per se nullus, nec ad vitam in
 communi concordia, reique pub. compositione degen-
 dam per se aptus est. & ad integram perfectamque so-
 cietatis compagem constituendam ineptus. Etenim
 humana vita lyræ vndique perfectæ & accuratæ simi-
 lis est. Sicut enim lyra omnis tria hæc requirit, appa- B
 ratum, compositionem, & pulsū musicum, (apparatum
 dico propriarum partium omnium copiam, vt chor-
 darum, & ad pulsū ac sonum pertinentium instru-
 mentorum: compositionem autem mutuam sonorum
 proportionem: pulsū denique horum pro composi-
 tione motum) sic etiā humana vita tribus his indiget.
 Apparatus quidem est vitæ partium iustus numerus.
 Sunt autē vitæ partes, corporis bona, opes, amici, glo-
 ria. Compositio est horum secundum virtutem & leges
 constructio. Pulsus deniq; musicus est horū secundum 443
 eadem permistio, quum secūdo vento virtus fertur, ne- C
 que aduersi quicquam aliunde sentit. Non enim in eo,
 si voluntario scopo excidant consilia, verū si eum
 assequantur, est posita beatitudo: neque tam vt satel-
 litibus ac ministris virtus careat, quàm vt suis facul-
 tatibus ad res agendas affatim instruat. Nam non i-
 pse perfectus, sed imperfectus est homo. Fit autem per-
 fectus partim sua, partim aliena opera: idque vel na-
 tura, vel vita. Natura si bonus euadat. Virtus enim cu- D
 iusque in cuiusque rei natura supremum est & perfe-
 ctio: tum oculorum, in oculorum natura supremum &
 perfectio: tum aurium, in aurium: tum hominis, in ho-
 minis natura supremū & perfectio. Vita perfectus fit,
 si beatus euadat. Beatitudo enim humanorū bonorum
 sūma est & perfectio, Quo fit vt rursus virtus & feli-
 citas eius vitæ pares existāt, & virtus animæ, felicitas
 corporis, simul vtrunq; animalis vicem gerat. Vt enim
 illius est, naturæ bonis rectè vti, ita huius vsum suppe-

A ditare : & vt vti, virtutis, ita vsum præbere, felicitatis. Illius est, consilium & ratione rectam : huius, actiones & facta cõferre. Nam vt honesta velle & ferre grauia, virtutis est propriũ : ita consiliorũ optatus euentus, & factorum finis in felicitate situs est. Quemadmodum etenim vincit imperator virtute & felicitate: feliciter gubernator nauigat arte & vento secundo : recte cernit oculus & videndi facultate & luce: ita præstantissima humana vita & virtute & felicitate redditur.

444

B EX HIPPARCHO PYTH.

in libro De animi tranquillitate.

Q V V M breuissimum sit humanæ vitæ tempus, cum æternitate collatum, pulcherrimã homines tanquam peregrinationem instituent, si in animi tranquillitate viuere statuerint. Id autẽ consequentur maximè, si seipso diligenter cognouerint, qui mortales & carnei sint, iniuriæ & interitui obnoxio præditi corpore, rebûsque omnibus grauissimis ad extremum vsque habitũ expositi. Ac primũ quidem ad ea quæ corpori accidunt, veniamus. Hæc sunt pleuritides, pulmonis morbi, phrenitides, podagræ, vesicæ morbi, dysentericæ, veterni, comitiales, vlcera putrescentia, cætera infinita. At animo multo maiora atque grauiora contingunt. Quicquid enim sceleris, vitii, peccati, impietatis in hominum vita cernitur, ex animi perturbationibus ortum ducit. Etenim per immoderatas & à natura alienas cupiditates multi in effrenes impetus inciderunt, nec vel à filiabus vel à matribus turpissimã potuerunt cohibere libidinem. Quid quod & parentes multi, & liberos proprios iugularunt? Iam quid aliunde obuientia referam mala, diluuiã, siccitates, æstus & frigoris inclementiam, sic vt ex aeris inequalitate nonnunquam pestis, fames, variique casus oriatur, ac totæ desolentur vrbes? Quæ quã impendant multa, neque corporis bonis confisi, quæ vel vna febricula statim corrumpuntur, nec externa, quæ vide-

D

445

tur, eff' eramur felicitate, quum & hæc sæpe citius rece- A
 dere soleat, quàm accedere. Hæc enim omnia incerta
 esse & instabilia, nec eorum quicquam firmum, perpe-
 tuum, aut immobile existere, multis & variis ex muta-
 tionibus cognouimus. Quapropter & hæc animo re-
 putantes, & an ea quæ data præstò sunt, vel minimum
 tēpus durare possint, cogitantes, fortiter, quicquid ac-
 cidit, si feramus, animi fruemur tranquillitate. Nunc
 verò permulti, quæcūque vel natura vel fortuna dedit,
 meliora quū finxerunt, nec tam ea qualia sint, quàm
 qualia maximè cerni possint, a stimarūt, subitò priua- B
 ti, multis ac magnis turpibusque malis animū depri-
 munt. Quo fit vt acerbissimè uiuant ac miserrimè. Id
 autem vel in opū iactura, vel in amicorū aut liberorū
 morte, vel in aliarū rerum quæ charissimæ ducūtur, a-
 missione conspicitur. Tum verò flentes & eiulantes,
 infelicissimos ac miserrimos se solos prædicant: quū
 nec eodē se quo alios multos modo & habuisse & ha- 446
 bere meminerint, nec tum sui, tum superioris tēporis
 hominum vitam queant perspicere, quantis videlicet
 in calamitatibus & miseriarum cumulis & nunc agāt,
 & olim permulti egerint. Quocirca si ex historia no- C
 bis tradita repetamus, multos amissis opibus, eam ob
 iacturam ipsos postea saluos euasisse, quū vel in latro-
 nes vel in tyrannum eam ob rem potuissent incidere:
 multos quoque quos maxima beneuolentia proseque-
 ti quondam fuerant, eos post maximè odisse: nec pau-
 cos à liberis & amicis charissimis fuisse interemptos:
 si etiam nostram vitam cum aliorum infeliciore con-
 feramus, casūsque omnes humanos atque communes
 habeamus, uiuemus trāquillius. Nec enim debet, qui D
 homo sit, aliena mala, sed & sua ducere facilia, quum
 totam vitam multis videat ærumnis refertam. At qui
 flent & eiulant, præter quàm quòd nec rem amissam,
 nec mortui vitam recuperant, animum prauis rebus
 multis circumdatum in maiores perturbationes impel-
 lunt. Quamobrē debemus omnibus modis inuetera-
 tas maculas abluentes & repurgantes philosophica
 doctrina detergere. Id porrò faciemus, quū prudentiæ

A ac temperantiæ operam dabimus, & præsentem fortunam boni consulemus, ac plura non appetemus. Quæ enim plurima coaceruant, nunquam se post hanc vitam nusquam victuros animaduertunt. Id quod quia non continget, bonis, quæ præsto sunt, fruamur, & philosophicæ grauitatis opera, turpium immodica cupiditate liberemur.

EX ARCHYTA PYTH.

in lib. De bono viro & beato.

B
447 **H**oc igitur primum est intelligendum, virum quidem bonum non statim esse necessariò beatum, verùm beatum, etiam bonum esse. Vt enim beatus laudationem & felicitatis prædicationem, ita bonus laudationem duntaxat meretur. Laudatio quidem virtuti, altera felicitati tribuitur. Iam vir bonus suis bonis talis redditur, beatus aliquando beatitate priuatur. Virtutis enim facultas est libera, beatitatis non item. Nam & diurni corporis morbi, & sensuum iacturæ, beatitatis vigorem tabefaciunt. Eo autem differt à viro bono Deus, quòd Deus non tantùm sincera & omnis humanæ perturbationis experte virtute præditus est, verumetiam eius facultatem tranquillam & liberam pro æternorum factorum maiestate ac magnificentia possidet: homo verò non tantùm per humanam naturam ea minore fruitur, verùm sæpe vel per bonorum neglectum, vel per potentem consuetudinē, vel per prauam naturam, vel per alia multa non potest veri boni fastigium assequi.

D
448 **Q**uoniam igitur bona quædam propter se expetuntur, non propter aliud: quædam propter aliud, nõ propter se: tertium quoque bonorum quoddam genus est, quod & propter se, & propter aliud expetitur. Quæ igitur hæc sunt bona, quæ propter se, non propter aliud expetuntur? nimirum beatitudo. Vt enim huius causa reliqua, ita hanc nullius causa ipsam expetimus. Quæ rursùm sunt ea quæ propter aliud, non propter se expetuntur? nempe vtilia, & bonorum efficientia,

quæ rerum expetendarum causas in se continent, vt labores corporis, exercitia, frictiones, bonæ valetudines, lectiones, meditationes, studia virtutis. Quæ denique & propter se & propter aliud expetenda dicuntur? Virtutes, earumque habitus, studia, actiones, & quicquid est cum virtute coniunctum. Atque id quidem quod propter se, nec propter aliud expetitur, vnicum est ac singulare bonum. Quod autem & propter se & propter aliud, triplex est, ac vel ad animum, vel ad corpus, vel ad externa pertinet. Ad animum referuntur animi virtutes: ad corpus, corporis: externa sunt amicitia, gloria, honor, diuitia. Similiter quod propter aliud expetitur, vel animi bonorum est efficiens, vel corporis, vel externorum, vt diuitiarum, gloria, honoris, amicitia. Esse porro virtutem propter se expetendam, vel hinc patet. Quum etenim corporis bona, quæ sunt natura minora, propter ipsa expetamus: animus autem præstet corpori, nimirum animi quoque bona, propter ipsa, non propter eorum effectus expetemus.

Tria sunt humanæ vitæ tempora, vnum felicitatis, alterum infelicitatis, tertium inter hæc medium. Quoniam igitur vir bonus est, qui virtute præditus est atque vtitur: vtitur autem ea tribus temporibus, vel in felicitate videlicet, vel in infelicitate, vel in medio: & in felicitate quidem beatus est, in infelicitate miser: in medio autem non beatus: efficitur, nihil esse aliud beatitudinē, quàm virtutis in felicitate vsum. Beatitudinē autem nunc hominis dicimus. Homo porro non solum anima, sed etiam corpus est. nam ex utroque animal, & hinc homo componitur. Etenim quanuis animæ sit corpus instrumentum, tamen & hoc pars hominis, vt & anima, ducitur. Quapropter etiam bona quædam sunt hominis, alia partium. Atque hominis quidem bonum est beatitudo: partiū autem, animi quidem, prudentia, fortitudo, iustitia, tēperantia: corporis autem, pulchritudo, sanitas, bona valetudo, sensuum vigor. Iam externa, diuitia, gloria, honor, & nobilitas, homini solent adnasci, hac natura præceden-

A tium bonorū consequentia, maiora bona stipant hæc minora: amicitia quidem, gloria, ac diuitiæ, corpus & animum: sanitas autem, robor, ac sensuum vigor, animū, prudentia, fortitudo, temperantia, atque iustitia, mentem animi: mens denique Deum. Hic enim præstantissimus ac princeps est: huiusque causa reliqua præstò sunt bona. Etenim exercitui præest imperator, nautis gubernator, mundo Deus, animo mens, vitæ huius beatitati prudentia. Nihil enim est aliud prudētia quàm huius vitæ beatitatis, siue naturalium

B hominis bonorum scientia.

Ac Dei quidem beatitas est & vita præstantissima propria: hominis autem è scientia, virtute, ac tertia felicitate componitur. Scientiam dico tum deorum ac dæmonum sapiētiam, tum hominum ac rerum ad vitam pertinentiū prudentiā. Quæ enim ratione ac demonstratione vtuntur virtutes, eas appellari scientias est æquum. Virtutē verò moratum & optimum animi partis ratione carentis habitū, à quo nomē aliquod

450

C ad mores pertinens ducimus, & liberales, iusti, temperantes dicimur. Felicitatem denique bonorum citra rationis auxilium copiā. Quoniā igitur virtus ac scientia nobis inest, felicitas non item: beatitudo autem in contēplandis & agendis rebus honestis versatur: hæc porrò contēplationes & actiones quū non rectè succedunt, ministerium & necessitatē, quum rectè, delectationem & beatitudinē adferunt, idque in felicitate cernitur: nihil esse beatitatem aliud quàm virtutis in felicitate vsu, efficitur. Quo fit vt nō aliter vir bonus, quàm etiam qui corpore sano ac robusto est, in felicitate se gerat. Nam hic quoque & frigus atque æstū ferre, & magnū onus tollere, & alias multas ærumnas faciliè potest ferre.

D

Posteaquam igitur beatitudo virtutis est in felicitate vsus, de virtute & felicitate dicendū erit, ac primū de felicitate. Etenim quædam bona nimium non recipiunt, vt virtus. Siquidem non est vlla virtus nimia, nec quisquam vir nimis bonus. Virtus enim decorum pro norma habet, ac decori est in rebus agendis habi-

tus. Felicitas autem & nimium recipit & parum. Ni- **A**
 mia porro vitia quædam gignit, & hominē ab habitu
 naturali transuersum rapit, sic vt virtuti quoque sæpe
 reluctetur. Nec tamē felicitas tantum, sed & aliæ cau-
 sæ idem possunt efficere. Neque enim credendum est,
 quum inter tibicines quidam reperiantur arrogan-
 tes, qui veritatis cura relicta, falsa quadam imaginati-
 one captent imperitos, in virtute non idem cerni, ve-
 rùm quanto res est dignior, tanto, qui eam sibi vindi- **451**
 cent, plures existere. Multa sunt enim quæ virtutis fa-
 ciem, & veram affectionem peruertunt, vel insidiando
 ac vindicando, vel per naturæ perturbationes cognat- **B**
 as, aut longa confirmitas cōsuetudine, vel per ætatem
 iuuenilem aut senilem, vel per felicitatem aut infelici-
 tatem, vel aliis modis pluribus. Quocirca mirandum
 non est, si cuncta nonnunquam, vera affectione muta-
 ta, aliter eueniunt: quemadmodum & fabrum, qui op-
 timus habeatur, sæpe inter operandum videmus
 peccare, & imperatorem, & gubernatorem, & picto-
 rem, & omnes denique, quos tamen arte qua pollent,
 non priuamus. Sed quemadmodum qui aliquando
 vel immodestè, vel iniustè, vel timidè se gesserit, inter **C**
 malos referendus non est: ita nec, quicquid in his re-
 ctè, inter bonos: verùm & illis casus, & his error tri-
 buendus venit: verum autem iudicium non ex vno
 tempore vel aliquo temporis spatio, sed ex vita to-
 ta faciendum. Sicut porrò corpori & quod nimi-
 um & quod parum est, nocet, tamen vt grauiores
 morbos nimia procreent, & quæ dicuntur reliquæ:
 sic animum quoque & felicitas & infelicitas nimia **D**
 lædit, tamen vt grauiores morbos felicitas, quæ di-
 citur, procreet, dum vini instar mentem bonis in-
 ebriat. Quamobrem non infelicitatem rectè, quàm
 felicitatem ferre difficilius est. Nam in infelicitate
 plerunque temperantes ac modesti: in felicitate ani- **452**
 mosi, vehementes, ac magnanimi cernimur. Va-
 let enim animum vt infelicitas contrahere & com-
 ponere, ita felicitas efferre & euacuare. Quo fit
 vt cauti plerunque sint & prudentes, qui sunt in-

A felices: qui felices, iniurii & confidentes. Iusta autem felicitas est, quantam vir bonus ad actiones suas exoptet: quemadmodum & naus atque clavi iusta magnitudo ducitur, cuius opera probus gubernator magnam transire mare magnamque potest nauigationem perficere. At nimia felicitas non tam animo parere solet quam imperare. Vt enim lux nimia oculos, ita nimia felicitas animi mentem offendit. Ac de felicitate quidem haecenus.

B

EX THE AGE PYTH.

in libro De virtutibus.

A Nimi constitutio sic se habet, vt vna sit eius pars ratio, altera iracundia, tertia cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui praest. Quum igitur haec tria vna compage in vnum rediguntur, tum virtus in animo gignitur & concordia: quum per seditionem inter se diuelluntur, vitium oritur atque discordia. Sunt autem virtuti haec tria necessaria, ratio, facultas, & consilium. Iam ratione praeditae animi partis virtus est prudentia, quoniam iudicii & contemplationis particeps est habitus: iracundiae autem fortitudo, quandoquidem resistit, & graua perfert hic habitus: cupiditatis vero temperantia, posteaquam corporis voluptatum quaedam est moderatio: totius denique animi iustitia. Improbi porro redduntur homines vel per malitiam, vel per incontinentiam, vel per feritatem: iniuste autem agunt vel lucri, vel voluptatis, vel gloriae causa. Ac malitia quidem ad ratione polentem animi partem refertur: quandoquidem vt prudentia cum arte, ita malitia cum praua confertur arte, quoniam ad iniuriam dolos excogitat: incontinentia vero ad cupiditatem, posteaquam & in moderanda voluptate sita est continentia, & in non moderanda, incontinentia: feritas autem ad iracundiam. Huic enim quum quis maleficium non vt homo, sed vt fera gratificatur, ea dicitur feritas. Sunt quoque harum affectionum

ctionum effectus & fines consequentes. Vt enim à ma
 A litia pendet auaritia, sic ad ratione pollentem animi
 partem refertur malitia. Similiter vt ad iracundiã per-
 tinet ambitio, sic ipsa nimia reddita, feritatem gignit.
 Denique voluptas vt cupiditatis est, ita nimium qua-
 sita parit incontinentiam. Quare quú de tot causis in-
 iustè agamus, de totidem nimirum iustè agemus. Nam
 & virtutis natura benefacit ac prodest, & vitium malè 454
 facit ac nocet. Et quoniam de animi partibus alia im-
 perat, alia paret, virtutes autè in his ac vitia cernuntur:
 virtutes quoque partim imperantes, partim parètès, B
 partim esse mistas efficitur. Imperat quidem prudentia,
 parent autem fortitudo ac temperantia: mista de-
 mum est iustitia. Perturbationes porrò sunt virtutis
 materia, quando quidem in his illa cernitur. Est autem
 aliud perturbationis genus cum voluntate coniunctú,
 aliud non est: coniunctum voluptas est, non coniun-
 ctum, dolor. Atque hæc & intendunt & remittunt ci-
 uiles homines, dum reliquas animi partes cum ratio-
 nis particeps coaptat: id quod in eo positum est, vt nec C
 propter nimium nec propter parú suas actiones prohi-
 beatur mens perficere. Quod enim deterius est, præ-
 stantioris causa cœpit existere: vt in múdo semper pa-
 tiens pars, propter eam quæ semper mouetur: in ani-
 malibus scœmina, propter marem: (hic enim animum
 gignit, illa duntaxat materiam gignendo suppeditat)
 in animo ratione carens pars, propter rationis com-
 potem. Nam & iracundia & cupiditas ad primam a-
 nimi partem refertur: illa tanquam satelles & latro, D
 hæc curatoris instar & custodis domestici. At mens
 in summo corporis vertice collocata, in pellucida vn-
 dique specula eorum quæ sunt, scientiam inuestigat,
 & hoc à natura opus habet, vt post inuestigationem
 & acquisitionem, melioribus ac præstantioribus vta-
 tur. Etenim rerum diuinarum ac præstantissimarum
 cognitio, beatitudinis humanæ principium, causa &
 norma est.

A
455
EX METOPO PYTHA-
goreo, in libro De virtute.

HOMINIS virtus est hominis naturæ perfe-
ctio. etenim per propriam virtutis naturâ perfe-
ctum quicque ac supremum redditur. Nam & equi
virtus est ea quæ naturam equi ad supremum perdu-
cit, & in partibus singulis eodem se modo res habet.

Bpremum in oculorum natura: & aurium virtus, acris
auditus, idémque supremum in aurium natura: & pe-
dum virtus, velocitas, eadémque supremum in pedum
natura. Sunt autem virtuti hæc tria necessaria, ratio,
facultas & consilium. Ratio iudicat & contemplatur:
facultas resistit & moderatur: consilium amat & am-
plectitur. Iam iudicare & contemplari intelligentis à-
nimi partis est proprium: resistere & moderari, ratio-
ne carentis: amare & amplecti, vtriusq; tam quæ ra-
tione caret quàm quæ pollet. Quum enim ex intelli-

Cgentia & appetitu constet consilium, illa ad rationis
compotem animi partem, hic ad expertem refertur.
Iam virtutum omnium numerum, necnon virtutis or-
tum & constitutionem ex animi partibus licet cogno-
scere. Etenim animi partes primæ sunt duæ, altera cõ-
pos rationis, expert altera. Illa iudicamus & contem-
plamur, hac ferimur & appetimus. Hæc porrò vel con-
sentiunt inter se, vel dissentiunt. quæ quidém pugna ac
discordia propter nimium vel parum existit. Quum i-
gitur rationis cõpos pars moderatur expertem, tolerã

Dtia gignitur & continentia: quum altera imperat, pa-
ret altera, & inter se ambæ consentiunt, virtus nasci-
tur. Ac tolerantia quidem & continentia cum dolore
gignuntur, dum labori illa, voluptati hæc resistit. Incõ-
tinentia verò ac mollities nec resistit nec moderatur.
Quo fit vt bona propter dolorem fugiamus, propter
voluptatem amittamus. Quid quòd laudationes, vitu-
peria, cunctaque humana bona in his animi parti-
bus cernuntur? Et hoc quidem pacto virtus in vni-

versum constituitur: species autem eius & partes hoc modo sunt considerandæ. Posteaquam duæ sunt animi partes, altera ratione prædita, carens altera, quæ porrò vel iracundia, vel cupiditas dicitur: & rationis compos quidem est, qua iudicamus & contemplamur: expertis autem, qua ferimur & appetimus: huius porrò qua parte tanquam vlciscimur nos ac defendimus, vocatur iracundia: qua propriam corporis constitutionem tanquam appetimus ac desideramus, cupiditas: efficitur ex his animi partibus etiam virtutum numerum, discrimen ac proprietatem pro portione consequi.

EX CLINIA PY- thagoreo.

ET omnis quidē virtus (vt initio definitum est) ratione, consilio ac facultate perficitur: horum autē singula non virtutis partes, sed causæ sunt. Itaque qui intelligente atque cognoscente huius parte valent, vehementes ac prudentes dicuntur: qui impetuosa & appetente, vtilis & commodi. Quoniam verò non sine causis exsuscitatis iniuste solent agere, hæ autem tres sunt, intemperantia in corporis voluptatibus, auaritia in lucrando, ambitio in æqualibus antecellendis: sciendum est his opponi posse & quæ metum, & quæ pudorem, & quæ cupiditatem pariant: metum propter legem, pudorem propter deum, cupiditatem propter sermonem. Quocirca sunt initio iuvenes & deorum & legum honorem docendi. Sic etenim omne factum humanum, totaque vita, si non desit successus, sanctionis pietatisque particeps erit.

EX THEAGE PYTHA- goreo in libro De virtutibus.

VIRTUTIS omnis causæ sunt tres, cognitio, factus & consilium. Cognitio est qua res contem-

Aplamur ac iudicamus. facultas tanquam robur est ⁴⁵⁸causa quo ferimus, & in rebus permanemus. consilium instar manuum est animi, quibus ferimur & res apprehendimus. Animi quoque constitutio sic se habet ut una sit eius pars ratio, altera iracundia, tertia cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui praest. Quum igitur haec tria una compage innum rediguntur, tum virtus in animo gignitur & concordia: quum per seditionem inter se diuelluntur, vitium

Boritur atque discordia. Iam quum ratio partes animi ratione carentes moderatur, tolerantia gignitur & continentia, dum labores illa, voluptates haec moderatur: quum ratione carentes moderantur rationem, mollietates & incontinentia nascitur, dum labores illa fugit, à voluptatibus haec vincitur. Quum verò melior animi pars imperat ac praest, deterior paret ac sequitur, & inter se ambæ consentiunt, tum virtus & omne bonum per totum animum existit. Et cupiditas quidem

⁴⁵⁹**C** quum rationem sequitur, fit temperantia: quum iracundia, fortitudo: quum partes omnes, iustitia. Haec enim & vitia cuncta, & virtutes animi inter se discernit: & animi partium compagis quaedam est constitutio, virtusque perfecta & suprema. Ut enim in hac omnia sunt, ita sine hac reliqua non existunt animi bona.

Quapropter & inter deos magnam vim habet & inter homines iustitia. Totius enim atque vniuersi tum inter hos tum inter illos communionem haec virtus continet. ac Themis quidem apud superos, Dike autem apud inferos, Lex verò inter homines praedicatur.

D Haec porrò iustitiam supremam esse virtutem indicant. Quum etenim in iudicando & cōtemplando posita virtus est, vocatur prudentia: quum in grauibus ferendis, fortitudo: quum in moderandis voluptatibus, temperantia: quum in lucro & iniuria non faciendis, iustitia. Iam eandem vel secundum rectam rationem constitui, vel praeter rectam rationem non cōstitui, decorum est, vel indecorum assequi. Est autem decorum, quod esse decet. id quod nec addi quicquā nec demi postulat, quandoquidem ipsum quod esse

decet, est. Indecori verò species duæ sunt, nimium & parum. Illud plus quàm decet, hoc minus habet. At virtus decori est habitus. quocirca statim quoque & supremum est & medium. Sic enim decora quoque & media sunt & suprema. media, quoniam inter nimium & parum constituta sunt: suprema, quoniam nec addi quicquam nec demi postulant, quandoquidem quod esse decet, ipsa sunt.

Quandoquidem morum virtus in perturbationibus versatur, ac supremæ perturbationes voluptas & dolor censentur: efficitur in eo virtutem non esse positam, ut quis ex animo perturbationes, voluptatem ac dolorem euellat, verùm ut aptè connectat. Etenim nec sanitas, quæ corporis facultatum quædam est bona temperatura, in eo ponitur, si frigus, calor, humor, & siccitas tollantur, verùm si permisceantur, quum sit horum quasi quidam commensus: nec in musica, si acutum & graue demantur, concentus oritur, verùm si hæc aptè permisceantur, tum & concentus existit, & vocum discordia tollitur. Similiter calore, frigore, humore, siccitate permistis, & sanitas oritur & morbus perit. Neque aliter iracundia & cupiditate rectè compositis, & vitia cum perturbationibus eximuntur, & virtutes morésque existunt. Est autem morum virtutis maximè proprium, quod in rebus honestis est, consilium. Etenim ratione ac facultate etiam sine virtute uti licet, consilio non licet, quandoquidem moris dignitatem consilium indicat. Quapropter & per vim imperans iracundiæ & cupiditati ratio, continentiam ac tolerantiam parit: & per vim rursus à rationis expertibus pulsa, incontinentiam & mollitiem. Ceterùm tales animi affectiones & imperfectæ virtutes, & imperfecta sunt vitia. Ut enim est sana ratio, ita partes animi rationis expertes ægrotant. Et quatenus quidem à rationis compote animi parte ira & cupiditas reguntur, virtutes habentur continentia ac tolerantia: quatenus autem per vim hoc, non sponte, fit, sunt vitia. debet enim virtus non cum dolore, sed cū voluptate, officiū facere. Quatenus rursus impera-

Ates rationi ira & cupiditas, mollitiem & incontinentiã
 461 procreant, vitia hæc sunt : quatenus verò cum dolore
 perturbationibus gratificãtur, dum errorẽ suum, quo-
 niam sanus est animi oculus, agnoscunt, non vitia, vel
 saltem non prorsus, habenda veniunt. Manifestum est
 igitur, sponte virtutem debere officium facere. Et cũ
 voluntate quidem coniunctum quod est, non caret vo-
 luptate & hilaritate: quod autem nõ est, dolore & me-
 tu non caret. Quid quòd simulatque inciderit diuisio,
 hæc ita se habere comperientur? Etenim cognitio re-
 rum & inspectio ratione præditã est animi partis: fa-
 cultas autẽ ratione carẽtis. siquidẽ & laboribus resiste-
 re & voluptates moderari, ratione carentis proprium
 est animi partis. Consilium verò in vtroq; cernitur, &
 rationis cõpote, & experte animi parte. Quĩ enim ex
 intelligentia & appetitu constet, illa ad rationis cõpo-
 tem, hic ad expertẽ refertur. Quamobrẽ & virtus om-
 nĩs in partibus cõponendis posita est, & voluntas at-
 que consilium prorsus in virtute cernuntur.

Et in vniuersum quidem cõpositio quædã ratione
 carentium animi partium cum rationis cõpote virtus
 est: quĩ autem & voluptas & dolor decori norma re-
 guntur, tum existit. Nihil enim est aliud vera virtus
 quàm decori habitus. Decorum autem est, quod esse
 decet: indecorum, quod non decet. Indecori verò spe-
 cies duæ sunt, nimium & parum. Illud plus quàm de-
 cet, hoc minus habet. Decorũ porrò quĩ sit, quod esse
 decet, & supremũ sit & medium: supremum, quoniã
 nec addi quicquã nec demi postulat: medium, quoniã
 inter nimium & parum constitutum est. Sic porrò se
 decorum & indecorum inter se habent vt æquale &
 inæquale, dispositum & confusum: quæ quidem vtra-
 que finitum & infinitum sunt. Iã inæqualis partes ad
 462 medium, non ad se inuicẽ, referuntur. Nã & obtusus
 dicitur angulus qui recto maior est, & acutus qui mi-
 nor, & maior linea recta quæ ductã è centro superat,
 & lōgior dies eo quẽ dat æquinoctiũ. Morbi quoque
 gigauntur, quoniã vel calidius vel frigidius redditũ
 est corpus. siquidẽ quod calidius est, plus est mediocri;

tate: quod frigidius, minus. Enimvero animus quoque; **A**
 cum suis hanc affectionem & proportionem habet.
 Ut enim audacia plus decoro habet in grauibus perfe-
 rendis, ita minus ignauia. ut prodigalitas plus decoro
 habet in sumptuū factione, ita minus illiberalitas. ut
 ira plus decoro habet in iracūdiā impetu, ita stupidi-
 tas minus. Ac similis est aliarū affectionū oppositarū ra-
 tio. Debet autē virtus, quū decori sit habitus & pertur-
 bationū mediocritas, nec stupida esse, nec immodicē
 affici. Ut enim stupor immotum & languidum ad ho- **B**
 nestatē reddit animum, ita confusum & imperitū im-
 modica perturbatio. Quare sic debet in virtute pertur-
 batio, ut in pictura umbra atque linea, obiter elucere.
 Quod enim viuum ac tenerum & veritatē exprīmēs
 ducitur, id per hęc maximē, si boni sunt colores, effi-
 citur. Animi quoque perturbationes naturalis virtū-
 tis impetu & instinctu animantur. Ut enim ex pertur-
 bationibus oritur virtus, ita rursus orta cum ipsis cō-
 iungitur: quemadmodum ex graui & acuto concen-
 tus, ex calido & frigido temperatura: ex graui & leui **C**
 æquilibrium. Non sunt igitur ex animo tollendæ per-
 turbationes, quandoquidem id non conducit: verū
 cum ratione prædito per decorum & mediocritatem
 aptè componendæ.

EX ARCHYTA PYTHA- 463 goreo, in libro De morum doctrina.

AIO virtutem ad miseriam, vitium ad beatitudi-
 nem fugiendā, si habitus ipsos inspiciamus, suf- **D**
 ficere. Semper enim virum malum esse miserum neces-
 se est, siue materiam habeat, quoniā ea malè vtitur, si-
 ue nō habeat: quēadmodū & cæcū, siue lucē atq; splē-
 dorē habeat, siue in tenebris degat, cæcū esse necesse
 est. At bonum non semper beatum esse necessarium
 est, quandoquidem non in possessione virtutis, ve-
 rū in vsu beatitudo cernitur. Nam neque qui visu
 præditus est, videt semper. si enim luce careat, nihil

A videbit. Ac duæ secantur in vita viæ : altera difficilior, qua patiens incessit Vlysses: altera commodior, quam Nestor tenuit. Virtutem igitur aio & hanc expetere, & illam posse. Sed beatitudinem natura vitam optabilem atque firmam, quoniam cõsilia perficiantur prædicat. Quapropter qui quæ non desiderat omittit, vtz
 464 beatus non est, ita nec planè est miser. Ne igitur morbis ac doloribus bonum virum carere audeât dicere. Quæadmodû enim corpori, sic & animo quædã quæ dolorem pariant relinquimus. Veruntamen stultorû
B dolores ratione carent: prudētum non vltcrius quàm ratio, res definiens, permittat, procedunt. Quid quòd ipsorum de stupore gloriatio virtutis generositatem tollit, si rebus mediij generis & non malis morti, dolori & paupertati se opponat. Facile etenim, quæ mala non sunt, vincuntur. Quocirca mediocritatem perturbationum sectari debemus: siquidem & stuporem æquè atque immodicam perturbationem fugimus, neque supra naturam nostram loquimur.

C E X E O D E M A R H Y T A I N

libro de bono viro & beato.

A IO virum bonum eum esse, qui rebus ac temporibus magnis rectè vtatur. qui quidem & felicitatem rectè possit, & infelicitatem ferre: ac tum rebus bonis dignum se fortuna præbeat, tum rebus mutatis rectè, quod euenit, ferat: qui denique qualicunq; tempore rectè pro re nata se gerat, nec sese solùm, sed
 D & alios ipsi fidentes ac rerum socios ita componat.

465 CRITONIS PYTHAGORICI

in libro de prudentia & felicitate.

P R V D E N T I A & felicitas sic se habēt altera ad alterã, vt prudentia rationis ac sermonis sit parti-

ceps, quandoquidē cōpositum quiddā ac definitū est: **A**
 felicitas in rationem ac sermonem non cadat, quādo-
 quidem & confusum & infinitum quiddam est. Illa i-
 nitio ac facultate prior, hęc posterior est. Nam vt
 illa gubernare ac definire, ita gubernari hęc atque de-
 finiri solet. Veruntamen componitur vtrunque, quum
 prudentia & felicitas eodem concurrunt. Semper ete-
 nim rationis ac sermonis particeps natura debet, quod
 definiat atque componat: rationis & sermonis expers,
 à quo definiatur atque componatur, habere. Sic enim
 & infinitæ & finientis naturæ ratio per omnia se ha- **B**
 bet, vt, quæ quidem infinita sint, ab iis quæ rationem
 & prudentiam habent natura finiantur & componan-
 tur, quandoquidem materiæ naturæque locum tenēt:
 quæ autem finiunt, à sese compositionem ac finem na-
 cta sint, quandoquidem artis & efficientis causæ vi-
 cem gerunt.

Harum porrò naturarum in variis rebus facta com-
 positio, magnam & variam peperit cōpositorum dif-
 ferentiam. In vniuerso primū vtriusque naturæ
 compositio, tum quæ semper mouet, tum quæ semper **C**
 patitur, mundus est. Nec enim aliter vniuersum substi- **466**
 stere potuisset, nisi & creatum cum diuino, & quod
 semper patitur cum eo quod semper mouet, fuisset
 compositum. In homine verò partis animi ra-
 tione carentis cum rationis compote compositio, sit
 virtus. Nequit enim hęc, dissentientibus inter se par-
 tibus vtriusque, virtus existere. Similiter in vrbe princi-
 pum cum subiectis compositio, potentiam parit & cō-
 cordiam. Vt enim imperium potioris, ita obtempera-
 tio deterioris, potentia & concordia est vtriusq; **D**
 propria. Iam eadem in vniuerso & in familia compositio-
 nis ratio, ignorationes atque doctrinas eodem cum ra-
 tione concurrentes, necnon dolores ac voluptates, fe-
 licitates & infelicitates componit. Requirit enim vita-
 tum intēsiōnē & remissionē, tum difficultatē & oble-
 ctationē, tum felicitatē & infelicitatē. Alia enim ad in-
 dustriā & prudentiā valēt mentē cogere & cōtrahere:
 alia requie ac delectatione exhibitis, recētiorē eandē

- A** & ad actiones alacrem præstant. Quòd siquid horum in vita excellat, alterius fit partis ac declius vita, vel ad asperitatem ac difficultatem, vel ad remissionem & facilitatem vergens. Cæ terùm horum omnium compositio secundum prudentiam debet institui. Hæc enim finitum & infinitum in actionibus cõstituit. Quapropter etiam reliquarum virtutum mater hæc atque dux est. siquidem ad huius rationem & legem cunctæ sunt cõpositæ. Et iam nobis oratio simul finitur. Quod enim ratione caret, quòdque in sermonẽ cadit, in omnibus cernitur. Illud finitur, hoc finit. Quod autem ex utroque constituitur, totius est atque vniuersi compositio.

467 EX ARCHYTA PYTH.
in libro De bono viro & beato.

- V**IR prudens ita fit maximè. Naturam primùm, quæ ingenio, memoria, ac labore valeat, nactus, **C** in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis cõtèmplicationibus à puero, rectam sectatus philosophiam, se exerceat. Deinde deorum, legum, ac viuendi generum experientiam sibi comparet. In duabus enim his rebus prudentia ponitur, vt quis & habitu sit disciplinæ atque cognitionis particeps, & multas res partim ipse tractarit ac viderit, partim alio quouis modo perspectas habeat. Etenim nec qui in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis cõtèmplicationibus à puero se exercuit, nec qui his destitutus, in auditionibus multis ac rebus versatus est, aptus est ad prudentiam. Sed vt hic in singulis iudicãdis, ita ille in toto semper considerando mentem excæcauit. Quemadmodum enim in rationibus qui partes composuit, ex iis totum supputat: ita in rebus, ratio totius rei cõstitutionem delineare, experientia de singulis iudicare potest.

EX EODEM, IN LIBRO

De disciplinis.

468

DE B E S enim vel ex alio discendo, vel ipse, quorum scientiam habes, inueniendo, peritus reddi. Ac si quidem discis, id ab alio habes, & alienum est: si ipse inuenis, ex te, ac tuum habes. Et siquidē quæras, facile erit inuenire: si quærere nescias, difficile. Et seditionem compefcuit, & auxit concordiam inuenta ratio. In hac enim vt æqualitas inest, ita deest iniquitas: & huius opera contractus componuntur. Huius gratia pauperes à diuitibus sumunt, & pauperibus concedunt diuites, postquam per hanc vtrique se æquum obtenturos credūt. Iam quum iniuriorum norma sit & repagulum, eorum, qui periti sunt, iram ante iniuriam sedat, postquam eos nō posse, quum ad rem ventum erit, latere persuasit; imperitos autem, ostenso in re ipsa scelere, ab iniuria reuocat.

EX POLO PYTH.

in libro De iustitia.

EX I S T I M O iustitiam reliquarū virtutum matrem ac nutricem esse dicēdam. siquidem absque hac nec temperans, nec fortis, nec prudens quisquam possit esse. est enim hæc animi totius cum concinnitate pax atque harmonia. Ac manifestior fiet huius dignitas, si cæteros habitus considerauerimus. Vt enim illorum vsus ad vnum aliquod refertur, ita hæc ad cætos integros, & multitudinem. Et in mūdo quidē totum administrans imperium, Prouidentia, Harmonia, ac Dice vocatur ex deorū quorundā decreto: in vrbe verò pax & recta legū constitutio: in familia autem viri & vxoris inter ipsos concordia, famulorū erga dominos beneuolētia, dominorū de famulis curam in corpore porrò, quæ prima est & omnibus ani-

469

D

A malibus carissima sanitas & bona valetudo: in animo denique sapientia, quæ inter homines è scientia constat atque iustitia. Quòd si hæc ita totum & partes instruit ac seruat, & concordiam inter ipsa compositionemque efficit, cur non mater omnium ac nutrix cunctorum calculis habeatur?

425

INDEX IN DIOGENIS LAERTII
LIBROS.

A

- A** Cademia locus quidam Athenis 96, b
- Academica secta à quo ita appellata 105, c.
- Academici philosophi 6, b. Eorum dogma, vide Plato & Platonici.
- Academi^{us} heros vel potius Academus 96, b.
- Ἀκίφαλοι διάλογοι* 65, b.
- Achæus poeta 89, d.
- Acron medicus 294, b.
- Adimantus Platonis frater 95, a.
- Ἀδιαφορίαν* quis inuexerit, 224, a.
- Ægrotatio in animo 246, c.
- Ægyptii omnes medici 96, a.
- Ægyptiorum philosophia 4, a. Sepeliendi mos 331, c.
- Ægyptius palmes, vide Zenono Citticus.
- Ænesidemi in Pyrrhonia introductio 329, d.
- Ænigma Cleobuli 32, b.
- Æschines, philosophus, ac Socratis discipulus 65, a. Eius dialogi ibidem.
- Octo Æschines 66, b.
- Æsopus 24, b. & 25, c.
- Æschylus 89, d.
- Æstas quid 258, b. Quando 282, c.
- Ætates anni temporibus accommodatæ 278, a.
- Æthalides, require Pythagoras.
- Æther quid 254, a. & 283, a.
- Agasyrus, vide Pittacus.
- Agésilas, imperator exercitus 63, b.
- Agetor Lamicus 91, c.
- Agrigētū cur amplum 293, d.
- Agrigētīnorum delicia. ib.
- Agrippa scepticus quid primus inuexerit 332, d.
- Ajax 16, d.
- Aidoneus 297, d.
- Alcæus 10, d.
- Alcibiades 52, d. & 143, a.
- Alcimus, oratorum Græciæ eminentissimus 82, d.
- Eius libri 98, c.
- Alcmæon Crotoniata, philosophus Pythagoricus 300, a.
- Alcyoneus Antigoni filius 140, b. 223, d.
- Alexander Maced. rex 1, c. Eius dictum mirabile 188, c. Magnificentia 190, b. Iactantia 197, a. Deum se esse arbitrans 323, d.
- Alexinus Eliensis, Ebulidis discipulus 81, a. Eius mors ibid.
- Alter Hercules, vide Cleanthes.
- Alyattes rex 29, c. & ibid. d. & 34, a.

- Alyattis filius 29, a.
Ἀλυατῆος quid 226, d.
 Amici seruandi 76, d.
 Amicitia quid Aristoteli
 158, d. Quid Pythagoræ
 278, a.
 Amicitia species 117, c. &
 158, d.
 Amicorum cuncta commu-
 nia 144, c. & 278, a. &
 345, c.
 Amicorum par 91, a.
 Amicus, quid Aristoteli
 155, a.
 Amicus amplectendus 74, d.
 & 76, d.
 Amor quid Diogeni 194, a.
 Amphiarai fanum 92, d.
 Amphibolia quid Stoicis
 131, a.
 Amyntas Maced. rex 149, b.
Ἀμύντας 6, c.
 Anacharsis Scytha philoso-
 phus 36, b. Ei quid mirabi-
 le visum sit apud Græcos
 37, d. Eius epistola 38, a.
 Eius apophtegmata 37, a.
 Analytica Aristotelis ad quid
 scripta 158, b.
 Anaxagoras philosophus vñ
 dictus 46, d. Eius sol 47, c.
 Luna ib. Philosophia ib.
 Cælum 48, d. Damnatio
 49, a. Obitus ib. c.
 Anaxagoræ, præter hunc
 philosophum, tres 50, a.
 Anaxarchus philosophus Ab-
 derites 323, a. Eius in mor-
- te mira constantia ib. c.
 Apud Alexandrum regem
 autoritas ib. d. Vaticinium
 324, a.
 Anaximander philosophus,
 Thaletis discipulus 5, b.
 Milesius 45, a. Gnomon-
 nem primus inuenit ib. b.
 Horoscopia fabricatus est
 ib. c. Sphæram construxit
 ib. c. Eius obitus ib. c.
 Anaximander alius 45, d.
 Anaximenes philosophus
 45, d. Eius natalis obitus-
 que 46, a. Epistolæ ib. a,
 & b.
 Anaximenes, pingui aqua-
 liculo rhetor 196, a.
 Anaximenes tres 46, a.
 Ancora à quo inuenta 38, a.
Ἀνδράποδα mancipia 190, d.
Ἀνελεξία quid 226, d.
Ἀνεκρότης quid ib. d.
 Anima qualis Aristoteli
 159, b.
 Animæ sensus varius 97, b.
 Animæ quot partes 120, a.
 Animalia Ægyptiis loco de-
 orum 4, a.
 Animalis vox quid 229, a.
 Animalium generatio Ar-
 chelao vnde sit 50, c.
 Animantium genera 116, a.
 Anni dies, tempora & vicissi-
 tudines, à quo inuenta 9, c.
 et deinceps.
Ἀντικέρειος philosophi 73, a.
 Anniceris Platonis redem-

- ptor 73, b.
- Antagoras Rhodius poeta 89, d
- Anticipatio naturalis quid 229, a
- Antigonus rex 139, b. Eius ad Zenonem epistola 114, b. De Zenone mortuo dictū 216, d
- Antipodas & alia in philosophia quis primò nominavit 101, a
- Antipodes esse 282, c
- Antistigma Platonis 113, c
- Antisthenes. philosophus Atheniēsis. 7, a. & 179, a. Eius egregiè dicta ibid & deinceps per tres sequētes paginas. Ἀπλοκύων cognominatus 183, d. Eius scripta 182, b. Obitus 184, a
- Antisthenes alii tres 184, c.
- Anus domesticæ probrum in Thaletem 11, d
- Anytus exterminatus 59, c.
- Apertè inspicere, à quo dictum primò fuerit 42, d
- Apollodorus κριτοτέρωνος dictus 349, d
- Aporètica philosophia 330, b
- Appellatio quid Diogeni 229, d
- Ἀπροπρωσία quid 226, c
- Aqua quid Thaleti 9, c
- Aræ sine nomine, per Atheniensem pagos 40, a
- Arcefilaus philosophus, medicæ academiæ autor 5, c
- Pritanæus 135, d. Eius epigrammata 136, b. & c. Eius liberalitas 139, a. Alter Aristippus vocatus ib. d. Eius perlepidum dictum 140, d. Tria testamēta 141, a. Obitus ib. c
- Arcefilai alii tres 141, d
- Archelaus philosophus 50, b.
- Archelai alii tres ib. d
- Archepolis donatio 91, a
- Archytas Tarentinus, philosophus Pythagoricus 298, d. Eius epistola ad Dionysium 100, b. Ad Platonem altera 299, a. Eius studium ib. d. Inuentum 300, a
- Archytæ quatuor 299, c
- Areta Aristippi filia philosophans 68, d & 73, a
- Arimanius Pluto 35, d
- Aristagoras Milesius 25, c
- Aristippus Cyrenæicus philosophus 66, c. Eius luxuria 67, b. Patiētia ibid. c.
- Libri 72, b.
- Aristippus quidam κριτοτέρωνος dictus 72, b
- Aristippi alii quatuor 72, b
- Aristo Argius palæstrita 95, a
- Aristo alius, Ilietes, Peripateticus 261, d
- Aristo Chius, philosophus Stoicus 211, b. & 260, c. Eius volumina 261, c
- Aristo Platonis pater 94, a
- Aristones sex 261, d
- Aristonii philosophi 261, a

ἀριστοκρατία quid 276, a.
 Aristogiton tyrannicida
     312, d.
 Aristoteles, philosophus Pe-
 ripateticus, Stagiritis
     149, a. Aexandri præceptor
     150, b. Quando natus 151, c.
     Præclaræ eius sententiæ
     154, a. Testamentum 152, b.
     Opera seu volumina 155, c.
 Aristoteles octo 160, a.
     Aristoteles quidam cogno-
     mento Mythus 66, b.
 Arius pagus 39, d.
ἄσπιλον, morbus 328, d.
 Artaphernes satrapa 71, a.
 Artium genera 122, d.
     Artium propria vocabula, re-
     quire in Summis decreto-
     rum philosophicorum
 Asclepiades, Menedemi ami-
     cus, seu Pylades 91, a.
 Asdrubal, vide Clitomachus.
 Asteriscus Platonis 113, c.
 Astrapsychi 1, d.
 Astydantis imago 59, c.
 Athenas quis Physicam phi-
     losophiâ inuexit 50, b.
 Atheniensium pœnitentia
     59, b. De Zenone decre-
     tum 115, b.
 Atomi infiniti 318, c. & 355, d.
 Attalus rex 146, b.
 Auaritia quid Stoicis 145, b.
 Aures in pedibus quis habuit
     71, a.
 Autumnus quid 258, b.
Ἀξιοθεα quid 232, b.
 Axiothea Phlissia 126, c.

B

Barbarismus 230, d.
 Basilides Epicureus 349, d.
 Bathyclis Arcadis phiala 10, a.
 Batis, Epicuri soror 349, a.
 Baton Ponticus, require Me-
     nippus.
 Beneficiæ genera 121, b.
 Berenice Ptolemæi vxor
     173, d.
 Bias Prienæus 29, b. Eius
     obitus 30, a. Opus ibid. c.
     Sententiæ ibid. c.
 Bion philosophus, Borysthe-
     nites 142, a. Eius commen-
     taria & sententiæ ibid. c.
     Obitus 144, d.
 Biones decem 145, c.
 Boethi iudicia 228, d.
 Bona omnia paria Stoicis
     242, c.
 Bonum quotuplex 123, a.
 Bonorum genera 117, c. &
     124, a.
 Boton philosophus Atheni-
     ensis 309, d.
 Bryson Achiuus 204, d.
 Butio seu Betio quidam ex
     Bionis philosophi famili-
     aribus 144, d.

C

Caduidas, Scytharum rex
     36, b.
 Cælum, causa totius genera-
     tionis Platoni 115, a. Plura
     de cælo require in Sum-
     mis decretorum philoso-
     phicorum.

- phicorum.
 Callisthenes Olynthius 50, b.
 & deinceps.
 Canon Epicuri 351, a
 Carneades philosophus Cyrenæus. 146, d. Eius mors 147, c
 Carneades alius 148, b
 Καρνεάδης quid 220, c
 Cebes philosophus Thebanus 86, d. Ei' dialogi ibid.
 Celtæ Druides 1, b
 Cepas edere, prouerbium 29, d
 Cephisodorus Mag. eq. 63, b
 Ceramicum 213, a
 Ceranium 113, c
 Chabrias dux 100, d
 Χαβρίης 111, d & 346, b
 Chaldæi 1, b. Astronomi 3, a
 Χαλδοὶ βλάφρατος, vide Demetrius Phalereus.
 Charonia 249, b
 Χαριόνη 28, d
 Χαριόνη 28, d
 Chersonesus ab Atheniensibus vindicata 16, c
 Chilon philosophus, Lacedæmonius 24, a. Eius præcepta ib. c. Obitus 25, c
 Chilonia breuitas 25, b
 Χρήσιος Aristippi 72, c
 Chrysippus philosophus Stoicus 266, d. Eius volumina quinque supra septingenta 267, b. & 270, b. Imago 267, d. Κρύσιππος vocatus ib. d. Eius obitus 268, d. Interrogatiunculæ 269, b
 Chrysippi alii quatuor 269, b
 Cilicum latrocinia 331, c
 Ciuilitatis species 117, d
 Cleanthes, philosophus Stoicus, Affius 263, a. Φρεάντης vocatus ib. b. Eius libri 265, b. Obitus ib. d.
 Clearchus Solensis 3, d
 Cleobulina Thaletis mater 8, a
 Cleobulina vates 31, d
 Cleobulus philosophus ib. d. Eius sententiæ 32, c. Mors 33, b. Epistola ib.
 Clitomachus philosophus Carthaginensis 148, b. Eius volumina ib. c
 Cogitatio quid 230, c
 Colotes Epicureus 349, d
 Cometæ 258, b
 Commentaria à quo primo inscripta 61, b
 Compositio quid 230, b
 Coniunctio quid Stoicis 230, a.
 Consiliorum genera 124, b
 Contentiones philosophorum inter se mutuò 60, c. & deinceps.
 Contrariorum genera 123, c
 Κορηΐ & Nymphæ Pythagoricæ 278, c.
 Corpus quid Stoicis 229, b

Coruscatio quid Stoicis 258,c.	Cyri <i>παιδεία</i> Cythere,insula	204,c 25,b
Cotys Thracius 325, d	D	
Cranium, gymnasium 202, b.	Dædachus Platonicus	10, c
Crantor philosophus Solen- sis 134, b. Eius commætaria ib. Poemata ib. d. Obitus 135, c	Dæmones	284, b
Cratæa mater Periandri 34, b	Damagetus, Chilonis pater 24, a	
Crates philosophus Atheni- ensis 133, a. Eius libri ib. d. Discipuli ib.	Damafius, Atheniësum prin- ceps	8, a
Crates, philosophus The- banus 204, d. Eius de vera patria memorabile respõ- sum 207, b. Epist. liber 209, a	Darii regis ad Heraclitum epistola	307, d
Cratetes decem 134, a	Decorum quid Stoicis	230, b
Crito, philosophus Athenië- sis 85 b. Eius dialogi ib.	Deficientia quæ Stoicis	231, c
Crobylus sycophanta 100, d	Definitio quid Stoicis	230, c
Cubus à quo primú omniú inuentus 300, a	Delius natator	52, c
<i>Κυβιντής</i> , vide Heraclitus.	Demarati consilium	25, b
Cylindri Epicuri 350, a	Demetrius Phalereus 173, a	
Cylonium scelus 40, a	Eius imagines, vna exce- pta, deiectæ ib. b. Mori 174, a. Opera ib. l	
Cynici philosophiz 10, c. Eo- rum decreta, placita seu o- piniones ibid.	Demetrii memorabiles vi- ginti 175, l	
Cynismus quid 211, a	Democritus, philosoph ^o Mi- lesius 315, a. <i>Πένταθλος</i> in ph- losophia 316, a. Eius obitu 318, a. Opiniones seu placi- ta ibid. b. Libri 319, a	
<i>Κυνόσαργεις</i> , gymnasium 182, c. & 261, a	Democriti sex 320, l	
Cypselus 14, a. Periandri pa- ter 33, c. Filius ibid. d.	Demodicus Alirius 30, i	
Cyrenaici philosophi 6, b. & 73, a. Eorum opiniones ib. b	Demonstratio quid 226, l	
Cyrus, rex 9, b	Demophon, Alexandri men- sis præfectus 330, i	
	Demosthenis volubilitas 81 a. Obitus 152, a	
	Descriptio quid Stoicis 230, c	
	Deus, Platoni qualis 115, l	

- Qualis Aristoteli 159, b.
 Qualis Stoicis 256, c.
 Dei effigies incognita Ægyptiis 4, b.
 Deorum proprium 211, b.
 Dialectica à quo cœpit 6, d.
 Ei quid propriū ib. paulo
 áté. Ea quid sit 225, c. Quo-
 tplex ib. d. Stoicis quid
 231, b. Eius artis propria
 vocabula, require in Sum-
 mis decretorum philoso-
 phicorum.
 Διαλεκτικῶν 6, c.
 Diacosmus magnus 317, a.
 Paruus ib. c.
 Dialogus vnde compositus
 107, d.
 Dialogos quis primò in-
 trodixit 101, a.
 Dicere ac pronuntiare quī
 differant 229, c.
 Dictionis quid Stoicis 229, b.
 Dictionis elementa quot ib. c.
 Dii vt plurimum ignei 116, a.
 Dii verendi 40, c.
 Dimylus princeps 48, d.
 Diochatas pythagoricus
 310, d.
 Diodorus philosophus, Ia-
 seus, Cronus cognomina-
 tus 81, d.
 Diogenes Apolloniates, phi-
 losophus 322, c. Eius opini-
 ones ib. d.
 Diogenes philosophus Sino-
 peus, Cynicus 184, d. Eius
 perseuerátia 185, b. Palliū
 duplicatū ib. c. Pera ib. Ba-
 culus ib. Dolium pro do-
 mo ib. d. Laborum tolerán-
 tia ibid. Acre iudicium in
 despicendis aliis, 286.
 Cur in faciem sepeliri vo-
 luit 188, b. Canis lauda-
 torum per se ib. d. Eius vi-
 litas 189, d. Ratiocinatio ib.
 Parasiti 190, d. Canis à Pla-
 tone vocat' ib. Qualis canis
 195, c. Cur canis 197, a. Eius
 auditores 201, d. Obitus
 ib. Sepulcrū 202, c. Statuæ
 ib. Volumina 203, a. Disci-
 puli 204, c.
 Diogenes quinque 203, b.
 Diomedon, vide Nearchus.
 Dionysius Corinthi, prouer-
 bium 103, c.
 Disciplina quid quibuslibet
 Diogeni 199, b.
 Disciplina species 118, c.
 Diuidua 124, d.
 Dogma Academicorū, vide
 Plato & Platonici. Epicu-
 reorum, vide Epicurus. Pe-
 ripateticorum, vide Peri-
 patetici. Stoicorum, vide
 Stoici philosophi, ac ita in
 aliis.
 Dogmata quæ vocentur
 109, a.
 Dogmatici philosophi 6, a.
 Dogmatistæ quid proprium
 108, d.
 Draco legislator 19, c.
 Druidæ Celtæ 1, b. Eorum
 obscura philosophia 3, a.
 Duces asinarii 270, a.

E

- Ebrios duplici incommodo esse afficiendos** 26, d
Ecademia prius scriptum per e 96, c.
Eclipsis quomodo fiat 256, b
 Εκλεκτικὴ 7, c
 Εκλεκτικοὶ 6, c
 Ἐκώμιον 121, a
Ἐλεγχος artium Speusippi 127, b
Elementa vocalia quot 229, c
Elementum quid 253, b
Eliaci philosophi 79, d
Eliefes philosophi 6, b
Empedocles, philosophus Agrigētinus 290, b. Κωλυ-
 σανέματ vocatum legimus 293, a. Eius iactantia & amor sui 294, d. Eius placita 297, d. Versus 298, b
 Ἐπιπέγνεια 20, b
 Ἐπιτελέχεια 159, b
Epaminundas Thebanorum dux 63, b
Ephēctica philosophia 327, b
 Ἐφικτικοὶ 6, a
Epicharmus Cous, philosophus Pythagoricus 298, b
 Eius statuæ inscriptum epigramma ib. c. Notæ ib. Obitus ib. Cômētaria ib.
Epicurus, philosophus Atheniensis 342, a. Eius scorta 344, b. Dogmaticæ Syrenes ib. d. Natalis 346, c. Schola ib. d. Obitus ib. Vita, finis, testamentum 347, a. Epistola 348, d. Discipuli ib. Monumenta 349, c. Ex eius ludo nobiliores ib. d. Optima & præclara volumina 350, c. Eius philosophiæ diuisio 351, a. Eius epistolæ tres singulares, seu Summæ totius philosophiæ. Prima est pag. 353, a. Secunda 367, c. Tertia 378, d
Epicurei philosophi 6, c. Eorum dogmata 350, d. et deinceps in finem operis.
Epimenides philosophus Gnosius 39, b. Eius opera 40, b. Epistola ib. d. Æacus dictus 41, c. Cretensibus instar dei ib. Curetis appellatione honoratus ib. c
Epimenides alii tres ib. Ἐπειτικοὶ 6, b
Eretrici philosophi à quo ita nominati 79, d.
Eristhenea 33, d
Ἐριστικοὶ, philosophi 80, a
Eruditio quid præstet 154, d
Ethice à quo inuenta 5, c. & 52, a. Eius sectæ 6, d. Quid ei proprium ib. paulo anté. Eius philosophiæ propria nomina require in Summis aut decretis philosophicis.

Ethici philosophi	6, c	Finis bonorum	116, d. Rerum
Euagoras Cleobuli pater	31, d	quotuplex	121, c
Euanthes Milesius	10, b.	Fortuna quæ & qualis	382, c
Eubulides Milesius	80, d. Aristotelis aduersarius.	Frugalitas quomodo censeatur bonum Epicureis	381, b
Eius auditores	ib. c	Fulmen quid	258, d
Euclides philosophus	80, a.		G
Eius philosophia	ibid. b.		
Dialogi	ib.		
Eudæmonici philosophi	6, c	Galli gallinacci Midæ	55, a
Εὐδαιμόνιοι	111, d	Gastro, vide Pittacus.	†
Eudoxus Gnidius, philosophus Pythagoricus	301, c.	Γάστρου	28, d
Eius opus	302, b. Commēntaria ib. c. Obitus ib. d. Εὐδοξὸς appellatus	Genera philosophiæ,	224, c
	303, b	Genus quid Stoicis	230, c
Eudoxi quatuor	302, c	Glaucō, Platonis frater	55, a.
Euidētia quid Stoicis	230, a	& 95, a	
Eumolpus (à quo Eumolpidæ) Musæi pater	2, a	Glaucōnis philosophi Atheniensis dialogi	86, b
Euphorbus Phryx	9, a. Requiere plura in Pythagora.	Glycon, require Lycori	
Εὐφωρβὸς	111, d.	Gnomon, à quo inuentus	45, b
Euripidis dubitatio	328, b	Gnurus Scythæ	36, b
Εὐρυπιδία quid Democrito philosopho	318, d	Gobryæ	1, d
Examius Thaletis pater	8, a	Græci primò paruis, subinde maioribus poculis potantes	37, c
Excestidas, Solonis pater	15, c	Græcorum intemperantiâ	396, d. Continentia
Exercitatio quotuplex Diogeni	199, d		331, b
	F	Græcismus quid Stoicis	230, a
		Grāmaticæ vim quis omnium primus sit speculatus	101, a
Fabis cur abstinendum	285, a	Grando quid	258, c & 374, a
Faculæ	258, b	Gratiæ in arce Atheniensi vestitiæ cuius opus	51, b
Fatum quid	257, b. & 283, a	Gratiarum signa	126, b
Felicitas quotuplex	122, b.	Grylli honesta mors	63, a
Quid Aristoteli	158, c	Gymnosophistæ 1, b. Mortis contemptores	3, a
Figuli rota à quo inuēta	38, a		

H

Halys fluuius 13, b
 Ηγιστακοί philosophi 73, a
 Hegesias περιδραματίας 73, b
 Ηγισπίπριος 89, b
 Helena ab Alexandro rapta
 11, a
 Heliotropium 43, a
 Heraclidæ 33, c
 Heraclides Ponticus, philo-
 soph' 4, d. & 33, d. & 176, b
 Pompicius dictus Atticis
 ibid. Eius monumenta
 ibid. Eius draco, seu
 impetura 177, c. Obitus
 178, a
 Heraclidæ quatuordecim
 178, c
 Heraclitus philosoph' Ephe-
 sius 304, a. Eius obitus 305,
 a. Liber ibidem c. Placita
 306, a. Epistola ad Darium
 regem 308, b
 Heracliti quinque 309, b
 Heraclitii quī 306, a
 Herillus philosoph' Cartha-
 ginienſis 262, a. Eius phi-
 losophia ibidem b. Libri
 ibid. c. Obitus ibidem d.
 Hermias eunuchus, Atar-
 nensium tyrannus 149, d.
 In eum hymnus. 150, a
 Hieronymus Rhodius
 9, c
 Hipparchia Metroclis soror,
 philosophans foemina.
 207, c
 Hippasus Metapōtinus, phi-

losophus Pythagoricus
 300, c
 Hippasi duo ibid.
 Homerus, Epicus Sophocles
 132, d. Sceptice sectæ prin-
 ceptus 327, c. Eius poema
 de virtute & iustitia com-
 positum esse 48, c
 Hominis vox quid 229, a
 Hominum generatio Arche-
 lao qualis 50, c
 Honestæ quæ 97, c
 Humana ætas secundum Py-
 thagoram distincta 278, a
 Humanæ vitæ terminus So-
 loni quis 19, b
 Humanitas quotuplex 122, b
 Hyems 258, a
 Hyrrhadius, Pittaci pater
 26, a

I.

Iactare digitos solitus So-
 crates 52, a
 Idea Platonis 113, a
 Ideæ 97, c
 Ἰερουμήμονες, magistratus
 192, b
 Ignis elementum quale
 306, b
 Indefinitum, quid 233, c
 Indifferentia 211, b
 Indigentia, quid 246, a
 Indiuidua 124, d
 Inductio, quid & quotuplex
 109, b
 Inductio per cōsequēs quo-
 tuplex, ibid. d. Per contra-
 rium quid, ibid. b.

Inquisitionis modum per resolutionem quis primus introduxerit	101, a	pidum dictū 146, b. Obitus ib. c	
Intelligibile quid Platoni	97, a	Lacydium	146, b
Ionica philosophia 5, b. & d. A quo initium accepit	275, a	Lais, scortum	128, b.
Iphicrates dux	55, a	Λαμπαδιστή, Pyrrhonis opus	324, d.
Ἰππάρχου Xenophontis	64, a	Λαμπρὰ	173, b
Ipsē dixit, prouerbium	289, a	Lamprocles	54, d
Iris	258, b	Lampfacus	49, c. & 346, d
Isis	4, b	Lapis de celo lapsus	48, d.
Italica philosophia	5, b.	Lasthenia vates	126, c
A quo cœpit	275, b	Leander Milesius	10, a
Iudæorum origo	4, a	Legislatoris quid proprium	108, d
Iudicium quid Chrysippo	228, d	Lemocritus, require Democritus philosophus	
Iudicium Scepticorum	338, b	Leon, Sicyoniorum tyrānus	4, d
Iugulare mortuōs, prouerbium	90, c	Leucippus philosophus	313, d. Eius placita ibid. & sequenti pag.
Iupiter Eelius	13, c	Lex quotuplex	119, a
Iupiter Oromasdes magorum	3, c	Liberi qui sint Zenoni	222, d
Iupiter iurator	284, d	Lobon Argius	12, a
Iusta quæ	97, c	Loci philosophiæ	224, c
Iustitiæ genera	118, b	Locus, maximum Thaleti	12, b
Iuuenibus quid conueniat	219, c	Logotropos, quid Stoicis	235, b
		Loquutio, quid Stoicis	229, b
L.		Luna Ægyptiis dea	4, b. Eius defectus, Epicuro
Labor, res bona	179, d		371, b
Lacydes philosophus Cyrenæus, nouæ institutor Academiæ	5, c. & 145, d. Eius le	Lupinorum vis	207, d. Natura
			220, d
		Lyceum	149, c. & 152, d

- Lycon philosophus Troadē-
 sis 169, d. Glycon vocatus
 170, a. Eius obitus ib. d. Te-
 stamentum 171, a
 Lycones quatuor 171, a
 Lycophron, Periandri filius
 33, d
 Lycophron alius, poeta
 tragicus 89, c
 Lysis, Periandri vxor 33, c
- M
- Magistratus quotuplex 120, b
 Magi 1, b. Eorum philoso-
 phia, vestitus, victus, vita,
 3, a
 Manethus 4, b
 Marathonix pugnx duces
 fortissimi 19, d
 Massagetarum vxores com-
 munes 33, c
 Mausoli sepulcrum 48, c
 Medicinæ species 118, d
 Megabyzus Dianæ sacerdos
 62, b
 Megarenses philosophi 6, b
 Megarici philosophi à quo
 denominati 80, a
 Melanchrus, Lesbii tyrannus
 26, a
 Melissa, Periandri vxor 33, d
 Melissus, philosophus Samius
 311, d. Eius philosophia
 312, a
 Melleus laqueus 194, a
 Menedemus philosophus
- 87, a. Eius grauitas ib. c. Sū-
 ma cum Asclepiade con-
 iunctio 91, a. Superstitio
 210, b. Vestis ib. Imago 89, c
 Menelaus 11, a
 Menippus, philosophus Cy-
 nicus, Phœnix 209, b. Eius
 volumina ib. d
 Menippi sex 210, a
 Mens, velocissimum Thaleti
 12, b
 Meteororum summa ex Epi-
 curi philosophia 368, a. in
 consequent. plus
 Metrocles philosophus, Ma-
 ronites 207, c. Eius obitus
 208, a. Discipuli ib.
 Metrodorus Atheniensis, Epi-
 cureus 349, a. Ei^o libri ib. b
 Midæ regis epigramma 32, a
 Midas tonsor 55, a
 Minnermo sexagesimus an-
 nus fatalis 21, b
 Minerua Phidiæ 83, d
 Mithridatis in Platonem ho-
 nor 101, b
 Monimus, philosophus Syra-
 eusanus 203, d. Eius opera
 204, b
 Mors Diogeni qualis 202, a
 Mos sepeliendi apud Athe-
 nienses 16, c
 Mundus Ægyptiorum 4, b.
 Thaletis Milesii 9, c. Patria
 Theodoro 77, b. Platonis
 114, d
 Múdi infiniti Epicuro 355, d

Μουρυχία apud Athenienses
41, b
Mus, seruus Epicuri, philo-
sophiæ studiosus 343, a
Musæus, Athenis clarus
2, a
Musici genera 119, c
Mutæ quot 129, c
Myson Cheneus philosophus
10, c. & 38, b. Hominum o-
for ib. d
Mythrus, Lysimachi dispen-
sator 78, c. & 343, b

N.

Natura 257, a
Nautica astrologia Phoci Sa-
mii 8, b
Neanthes Cyzicenus 35, c
& 296, c
Nearchus tyrannus 312, c
Nestis, aqua 297, d
Neutra quæ Stoicis 231, d
Nicochreon Cypri tyrannus
323, b
Nilus Ægyptius 1, b
Nilus quando excrefcit
13, a

Nobilitatis species 119, c
Noctuam Athenas, prouer-
bium 107, c
Nomen quid Stoicis 229, d
Nosce te ipsum 13, d
Νοσηγορικὴ medicina 119, a
Nymphæ, vide *Κοραί*

O.

Obelus periestigmenus Pla-
tonis 113, c
Obliqui casus 231, d
Ochus Phœnix 1, b
Oeteus vicus 38, b
Oleum vesaniæ pharmacum
Anacharsi 37, c
Onesicritus, philosophus Cy-
nicus 204, b. Opus eius ib.
Opinio quid 109, a
Oratio quid Stoicis 229, b
Orationis genera 219, b.
Partes secundum Stoicos
229, c. Virtutes, 230, a. Vi-
tia ib. b.
Orationis rhetoriæ diui-
sio 225, c
Oratoriæ campos qui primi
aperuerint 51, c
Oratoriæ species 220, c
Ὀροκόπη 45, c
Orpheus Thrax 2, c
Ὀρθογώνιον trianguli quis in-
uenerit 278, d
Osiris 4, b
Ὀυτιδες sermones 226, a

P.

Παπὸ ἀναξ, Epicuri 343, c
Pæones, qui mortuos sabeiāt
331, c
Pallium quis philosophorum
primus duplicauit 181, d.
& 185, c. Itē quis eius sum-

- plicis vsum primus habuit
 181, d
Parmenides, philosophus Eleates 310, c. Eius philosophia ib. d
 Parmenides alius orator 311, d
Partitio quid Stoicis 231, a
Passionū, affectuūmque animi vocabula (vt angor, timor, & id genus alia) require in singularum sectarum philosophicarum dogmatis seu decretis.
Pausanias *ἑλληνιστής* 308, d
Pazatæ 1, d
Peccata Stoicis paria 248, b
Penelopes proci 71, b. Ancillæ ibid.
Percontatio 232, c
Perdiccas 342, b
Perdix quinquaginta drachmis empta 67, b
Perfecta quæ Stoicis 231, c
Perfectæ virtutis species 120, a
Periander Corinthius 33, c. Eius vxor ac liberi ibid. d. Mors incerta 34, c. Tyrannis ibid. Cenotaphium ibid. d. Sententiæ seu dicta 35, a. Epistolæ ib. d. & 36, a.
 Periandri duo 35, c
Peripatetici philosophi 6, c. Eorum dogmata seu decreta, require Aristoteles.
Περὶ πάσης in Lyceo 149, c
Perfarum regnum ab Alexandro euersum 1, d
Perfarum intemperantia 331, b
Perturbatio quid Zenoni 245, a. Eius genera quot sint ib. b
Pestis quæ expiata Athenis 39, d.
Phædon philosophus 79, c. Eius dialogi ib. d.
Phalanthus cognomēto Sirē 260, c
Phantasia quid 227, c. Eius genera ib. d. & 228, a
Phantasma quid & quomodo à phantasia differat 227, c
Phanúveredorū deorū 40, c. *Φαῦλος* Platoni quid 112, d
Pherecydes philosophus Syrius 42, a. Eius libellus 43, a. Incerta mors 42, c & d
 Pherecydes duo 43, a
Phiala Bathyclis 10, a
Philaidarum familia 342, b
Φιλαίδης 6, c
Philippus Amyntæ F. 63, c
Philista Pyrrhonis soror 326, a
Philolaus Crotoniata, philosophus Pythagoricus 300, d. Affectatæ tyrannidis suspectus ib. Eius opinio 301, a
 Liber ib.
Philosophari quid Diogeni 198, a
Philosophia à quibus initia sumpsit 1, d. & 2, c. A quo primum ita appel-

- lata 4, c. Quid Platoni
112, c. Eius tripartita ratio 224, b. Partes 225, a
Philosophiæ partes 6, c.
Quot Epicuro 351, a
Philosophiæ quid propriū 140, c. Eius duplex ratio 157, d
Philosophiæ propria vocabula, siue Logica, siue Physica, & id genus alia, require in dogmatis singularum sectarum
Philosophorum duo genera 6, a
Philosophorum plures appellationes 6, b
Philosophorū historiā quis primò scripsit 61, b
Phryne nobile scortum 128, a. & 196, d
Phrynon Atheniensem dux 26, b
Physica, & quid ei proprium 6, d
Physici philosophi 6, c
Πειραιᾶς πορτικὸς porticus 213, c
Pisistratus tyrannus 17, a. & 39, a. & 44, c. Eius astutia 23, a
Pittacus Mitylenæus 26, a. Eius dicta 27, a. Opera ib. c. Mors ib. Sententia ib. d.
Epistola 29, a
Pittacius ager 26, c
Pittacus alter legislator 27, d
Plato veteris Academiæ institutor 5, c. Eius parentes, patria, peregrinatio, philosophia, vita, finis & huiusmodi à pag. 94, a. in multâ seriem, nempe in pag. 126. leguntur. Eius discipuli 107, a. Dialogi quinquaginta sex 110, c. Librorū expositio. 113, a. Epigrammata amatoria 102, b. & deinceps in pag. 103, d. Imago Musis dicata 101, b. Ad Archytæ responsum 299, b. Statua cum inscriptione 101, b. Librorū notæ 113, b. Epistolæ morales 111, d. Mensalitas & cyathitas 194, d. Homo 190, d. Epitaphia 106, c. & d. Testamentum 105, d
Platonēs alij quatuor 125, b
Platonis & Platoniorum dogmata 113, d. & deinceps in cōseq. pagina
Pluto Arimanius magorum 3, d
Poema quid Stoicis 230, c
Poesis ibid.
Pogonia 258, b
Polemō, philosophus Atheniensis 131, b. Urban⁹, adiūcta mira cōstantia 132, b. Eius obitus ibid. d.
Polycrates Sam. tyrānus 45, c
Potamon Alexandrinus 7, c
Potentia quotuplex 122, a
Potidæa 52, d
Ποσειδωνίου 157, d
Praylus à Troade 341, b. Eius cōstantia ibid.

- Prædicatū** quid Stoicis 231,c
Prædicatorū diuisio ib.d
Priene, Thebanorum colonia 29,c. **Biātis** patria, ib.
Prienæ causa 30,a
Procleus, Epidaurensium tyrannus 33,d
Propositio quid 109,a
Protagoras philosophus 320,c. **Sapiētiā** vocat' ib.d. **Eius** philosophia ib. **Inuentum** 321,b. **Libri** ib.d. **Obitus** 322,a
Protagoræ item alij duo 322,c
Προσμύθειν Epicurcorum 352,c
Prytaneum 59,a
Ptolemæus Lagi F. 78,b
Ptolemæus Leucus, Epicureus 349,d
Ptolemæus Melas, Epicureus ib.
Ptolemæus Philadelphus 167,c
Ptolemæus Philopater 266,b
Ptolemæus Soter 82,a. & 83,b
Pueris tria necessaria 154,c
Pulchritudinis species 119,d
Pulchritudo quid Zenoni 219,d
Pyladis & **Orestis** amicitia socialis 117,d
Πνεύματα animalia 330,b
Pyrrho, philosophus Eliensis 324,a. **Eius** commentum ibid.b. **Philosophia** ibid.c. **Pontifex** in patria 325,b. **Dei** instar inter homines ib.c. **Eius** indifferentia 326,a. **Discipuli** ibid.d. **Furor** ibid. **Dogmatis** sectæ 327,a. **Ratio** 329,d
Pyrrhonia secta repudiata 7,b
Pyrrhonij philosophi 327,a. **Eorum** sectæ ib.
In Pyrrhonia **introductio** **Ænesidemij** 329,d
Pythagoras philosophus 4,c. & 277,a. **Eius** volumina 275,a. **Sententiæ** 280,c. **Virtus** ibid.d. **Vestis** ibid. **Dogmata** 281, b. **Obitus** 288,a. **Epistola** 289,d
Pythagoras pugil 289,d
Pythagoræ alij multi 288,d
Pythocles ab Epicuro adamatus 343,c. **Et** ad eum **epistola** 351,a
- Q.
- Quadriloquia** Platonis 110,c
Quæstiones Thaleti propositæ 12,c. **Itē** in alijs philosophi Aristippo 67,d
Quid eximium habeant philosophi
Quid facile quidve difficile 12,c
Quis felix 12,d
- R.
- Recta** quæ Stoicis 231,d

Rectè dicere quotuplex 121,a	geni Σουτικὸὶ dialogi 197,d 85,d
Regnum quotuplex 118,a	Scythicum dicendi genus 36,c
Rerum naturalium omnium summa, require Summa.	Secta quid 7,b
Respublica recta 200,c	Sectæ philosophicæ 7,a
Retis iactus emptus 9,d. & 11,b	Σεισάχθια 15,d
Rhetorica quid 225,c. Quo- tuplex ibidem	Seleucus grammaticus 307,c
Rhetoricæ vis & officium 110,a	Semen quid 260,a
Romanorum sepeliendi mos 331,c	Σεμύθους 13,a
S.	Sempiternorum natura 97,a
Sacer morbus Heraclito quid 306,b	Sensibile quid Platoni ibid.a
Sapiens omnia Stoicis 249,d	Sensus quid Stoicis 228,a
Sapientes qui habitati 5,a. De eorum numero & ordine controuerfia 13, d. & de- inceps.	Sermo quotuplex 119,b. A quo primo definitus 179,d
Σαερίπους 28,d	Sillorum libri 339,d
Σκαλιωὰ & trigona quis inue- nerit 9,a	Simmias Thebanus philoso- phus 86, c. Eius dialogi ibidem.
Σκευδῆξ quid 78,c	Simon philosophus Atheniē- sis 85,d. Eius dialogi ibid.
Sceptica philosophia quæ 327,b. Ei ⁹ (seu Pyrrhoniē) cultores ib.c	Simones alij tres 86,b
Sceptici philosophi quid contenderint 328,c	Simus Dionysij quæstor 70,a
Σεπτικὴ 7.b	Socrates philosophus 51,a. In oratoria acer ibid,c. Pri- mus philosophorum da- mnatus moritur ibid. E- thices inuentor 52,a. Eius damnatio 58,d. Obitus 59, a. Iuramentum 222,c. Pa- tientia 52,b. Constans ani- mus 53,a. Frugalitas ibid. c. Vxores ibid.
Scientia quid 262,a	Socrates alij quatuor 61,a
Scirpalus pyratarū princeps 201,b	
Scorta regum , reginæ Dio-	

- Socratici philosophi 6,c
 Socratici sermones 86,a
 Socratici nobilissimi 60,d
 Sol Ægyptiis Deus 4,b. Gle-
 ba aurea Euripidi 48,b.
 • Eius defectus, Epicuro
 371,a
 Solenses 17,d
 Solij ibid.
 Soli ciuitas ibid.
 Σολοικίζειν ibid.
 Solæcismus quid Stoicis
 230,b
 Solon Atheniensis 15,a. E-
 ius insigne facinus 16,a.
 Elegia in Pisistratú 17,b.
 Responsum ibid. c. Leges
 sanctissimæ 19,b. Opera
 21,c. Mors ibid. Sententia
 22,a. Apophthegma ib.
 Epistolæ 22,b. itē pag. 23.
 Solon Salaminus 15,c
 Somnus Epimenidis 39,c
 Σοφία 4,d. Σοφοί ibid.
 Sophistæ, sapientes & poetæ
 5,a
 Sophocles, Homerus tragi-
 cus 132,d
 Spartiatarum celebre dictú
 10,d
 Species philosophiæ 224,c
 Species quid Stoicis 230,d
 Spes quid Aristoteli 154,b
 Speusippus philosophus A-
 theniensis 126, a. Eius
 commentaria & dialogi
 127,b
 Speusippus alter ib. c
 Sphæra Anaximandri 45,c
 Sphærus Bosphoranus, philo-
 sophus Stoicus 266,b. E-
 ius libri ib. c
 Stilpo philosophus Megarē-
 sis 82,c. Eius dialogi 84,
 d. Obitus 85,a
 Stoici philosophi 6,b. Cur i-
 ta vocati 224,b. Eorú do-
 gma 213,d
 Strato philosophus Lápface-
 nus, Physicus dictus 167,
 c. Ptolemæi Philadelphi
 præceptor ibid. Eius libri
 ibid. d. Mira tenuitas 168,
 b. Testamenta ib. d
 Stratones alij octo 168,b
 Stultos insanire 249,c
 Stylus Platonis quotuplex
 108,a
 Subdiuisio, quid Stoicis
 231,a
 Summa rerum omnium na-
 turalium, iuxta Epicureos
 353,a. & deinceps
 Summa vniuersæ philo-
 sophiæ Stoicæ 224,b
 Summa vniuersæ philo-
 sophiæ Academicæ. vi-
 de Plato & Platonici.
 Summa vniuersæ philo-
 sophiæ Peripateticæ. vi-
 de Peripatetici & Ari-
 stoteles.
 Supina quæ Stoicis 231,d
 Σωρείται 226,a
 T.
 Telus Atheniensis 17,c

Tempus 115,c
 Terror quid 245,d
 Teutamus Biantis pater
 29,b. & 31,b
 Teutamium facellum
 ibid.
 Thales Milesius 8,a. Eius
 sententiæ 12,b. Quando
 natus 13,a. Eius mors ib.
 Epistolæ 14,d. & 15,b
 Thales alii quinque
 13,b
 Theano, Pythagoræ vxor
 philosophans 287,c
 Thelidarum familia 8,a
 Theodorus philosophus, pri-
 mō ἀθεός, deinde Theos ap-
 pellatus 73,b. Eius philo-
 sophia 77,a
 Theodori viginti 78,d
 Theodorij philosophi 73,
 a. & 76,d
 Theon Tithoreus Stoicus
 331,b
 Theophrastus, philosophus
 Eresius 160,c. Eius bina
 auditorum millia 161,a.
 Sententiæ ibid. c. Obitus
 ibid. Opera 162,c. Testa-
 mentum 165,b
 Theopropidarum familia
 87,a
 Theori corrupti 177,d
 Θεωρητικὴ 157,d
 Theses Pythostrati 64,c
 Thrasybulus Milesiorum ty-
 rannus 9,d. & 10, d. & 34,
 b. Eius epistola 36,a
 Θεωρητικὴ. vide Crates.

Thyrion, Bathyclis F. 10, b
 Θυσίαι, mensa 43,a
 Timon Nicaeus, philosophus
 339,a. Eius opera ib. d. Fru-
 galitas 340,d. Vnocol' 341,
 a. Eius auditores ib.
 Timō alius, hominum o-
 for 340,b
 Tragœdia cōsummata 110,b
 Τραγῶδαι 8,d
 Tripodis inuenti fabula seu
 historia 9,d. De ea re va-
 riæ sententiæ 11,b
 Triloquia Platonis 112,a
 Tumult' quid 245,d. & 246,a
 Τύλλω quis prim' iuenit 321,b
 Typhon quid 258,d
 Tyrānis quādo dicatur 118,b
 Tyranni qui 110,c

V

Vascula in ventrem tumētia
 quī fierent à quo primo
 sit inuentum 126,d
 Vellere crines Socrates soli-
 tus 52,x
 Venus aurea Delphis 196,d
 Ver 258,1
 Verbum quid Stoicis 229,d
 Virtutes orationis quot Stoi-
 cis 230,a. Vitia ibid.
 Virtutis species ibid.
 Vlysses apud inferos quid vi-
 derit 71,b
 Voluptas quid Stoicis 246,b
 Vox quid 50,d. Quotuplex
 124,c. Stoicis 229,a
 Vulcanus, Nili Ægyptij F.
 1,b

X.

Z.

- Xanthippe, Socratis vxor,
morosa 57, b
Xanthus Lydus 1, c
Xenocrates philosophus
Chalcedonius 127, d. Eius
continentia 128, b. Scripta
129, d. & deinceps sequen-
ti pag. Obitus 130, d
Xenocrates alij quinque
131, a
Xenophanes philosophus Co-
lophonius 309, c. Eius ope-
ra ib. d. Philosophia ac opi-
niones 310, a. A filijs sepul-
tus ibid. c.
Xenophanes alius poeta
310, c
Xenophon Atheniensis phi-
losophus 61, a. Eius obitus
63, d. Opera seu libri 64, a.
Musa Attica vocatus ib. b.
Xenophontes septem
64, c
Xerxes 1, c

Y.

Ἐπιμνηματικὸὶ διάλογοι Speusip-
pi 127, b

- Zamolxis seruus 275, e
Zeno Cittieus, philosophus
Stoicus 212, a. Eius ad An-
tigonum epistola 214, c. Se-
pultura 215, c. Victus 216,
b. Obitus 221, c. Epita-
phia ib. & deinceps in cō-
sequenti pag. Iuramentum
222, c. In eo quid culpatum
ibid. Eius volumina 223,
d. Discipuli 224, b
Zenone continētor, pro-
uerbium 221, b
Zeno Eleates, philosophus
312, a. Dialecticę inuen-
tor ibid. b. Eius obitus
313, a. Placita ib. c
Zenones octo 223, b. & 313, c
Zenonij philosophi, require
Stoici.
Zetetica philosophia 327, a
Ζητητικὸς, Platonis stylus 108, a
Zeuxippus Polites 341, b
Zeuxis ζωιόπτης ibid. c
Zopyrus orator 140, c
Ζοφοροδερπίδας 28, d
Zoroastres Perfa, magorum
princeps 1, c. Astrorum cul-
tor 3, c

